

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

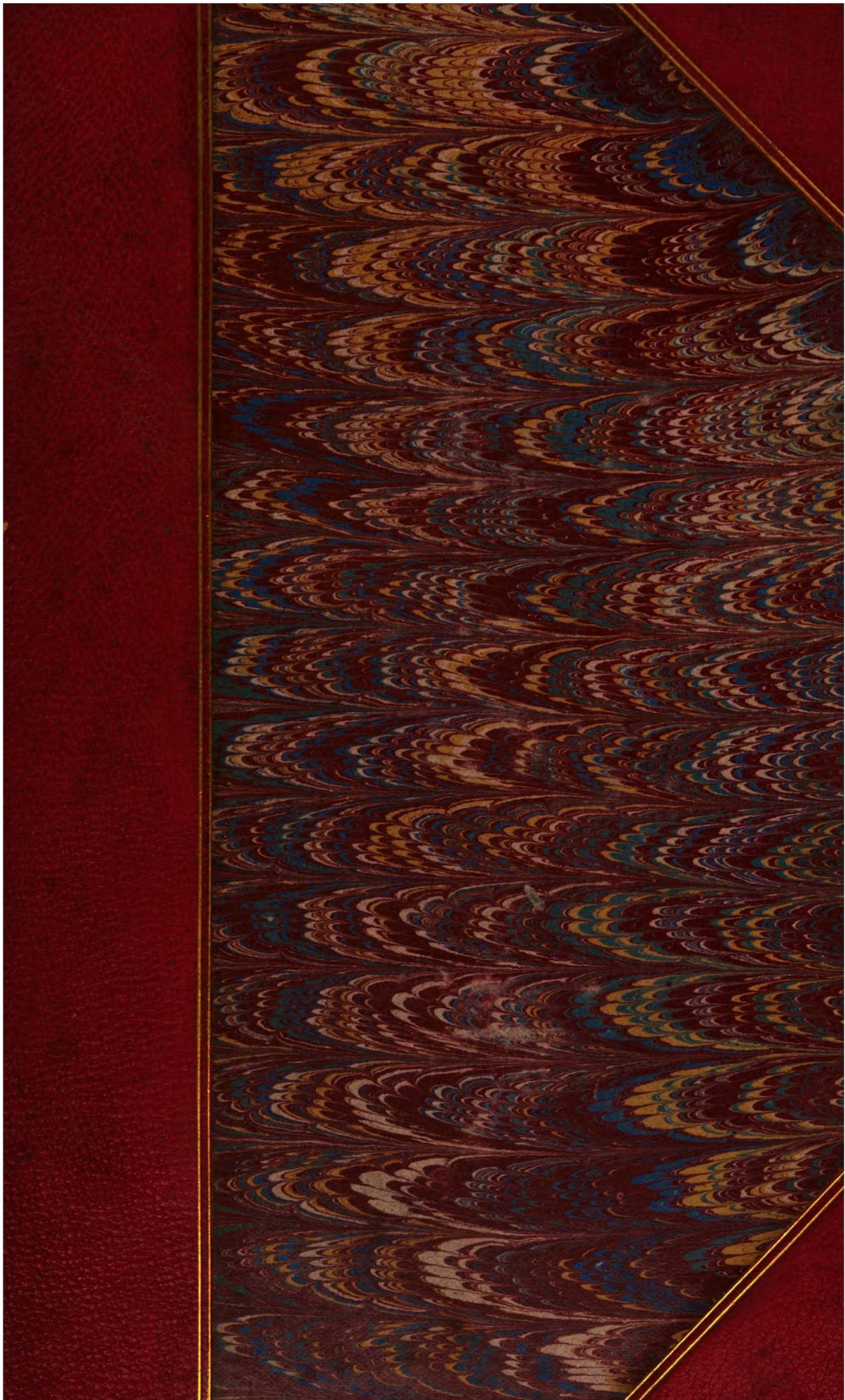
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

1884

PA 2104 .R2. A1. 1874/10

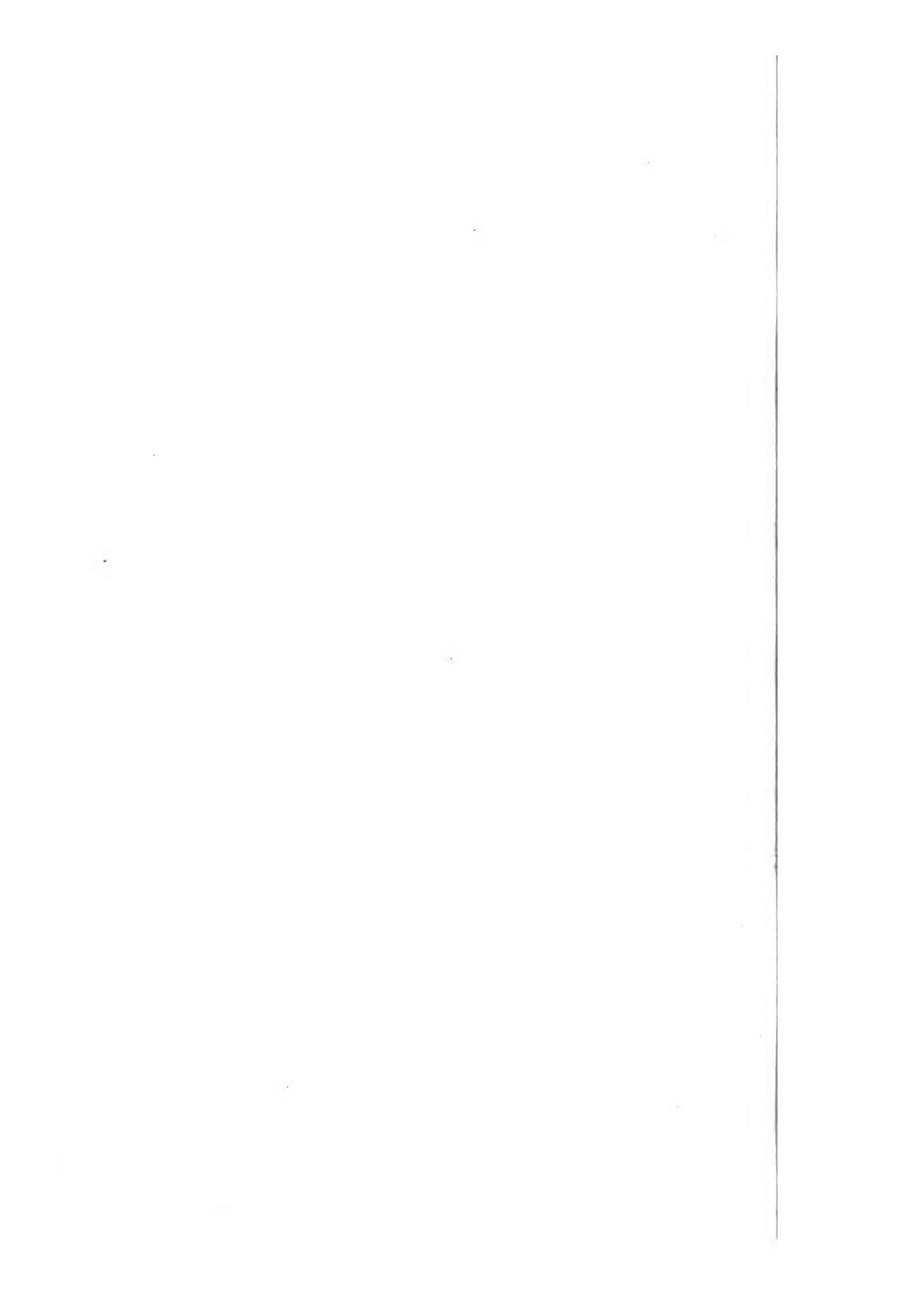
743022

302687661\$

ΑΠΑΝΤΑ
ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

—

ΤΟΜΟΣ Ι'

10.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

—
1882

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Α'

“Οσοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπήλαυσαν τῆς ἐνθουσιώδους φιλοξενίας τῶν Κεφαλήνων, ἐνθυμοῦνται ἔσως εἰς Ἀργυστόλιον, τὴν πρωτεύουσαν τῆς νήσου, τὸν Συμβολαιογράφον Τάπαν, γέροντα ρικνόν, κυφόν, ἀναφαλαντίαν, σεσηρὸς γελῶντα, καὶ καλύπτοντα ὑπὸ πράσινα δίοπτρα ὀφθαλμοὺς ὑελώδεις καὶ βλέμμα λοξόν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν ὁποῖα δυστυχῶς ἢ τῶν πλειόνων Ἰονίων τότε, νόθον ἐξάμβλωμα Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς. Καὶ τοῦτο λέγομεν οὐχὶ εἰρωνευόμενοι, ἀλλὰ συλλυπούμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν νησιώτας, ὅτι ἐπὶ τῆς Ἑνετικῆς δυναστείας ἐκινδύνευσαν νὰ περικοπῶσι τὸ εὐγεγενέστατον τοῦτο τῶν ἐθνικῶν γνωρισμάτων, καὶ ἀπομάθωσι τὴν φωνὴν τοῦ Ὀμήρου, οἱ παῖδες τοῦ Ὀδυσσεύς. συγχρόνως δὲ καὶ ἀφορμὴν ζητοῦντες, ἐν’ ἀποδώσωμεν αὐτοῖς τὸν ἀνήκοντα φόρον ἐπαίνου, διότι ἤδη γενναίως καὶ ἐπιτυχῶς εἰσῆλθον εἰς τῆς βελτιώσεως τῆς ἐθνικῆς γλώσσης τὸ στάδιον καὶ ἰκανωτάτους ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τοὺς πρωταγωνιστάς.

Οὗτος λοιπὸν, ὁ Κ. Τάπας, μίαν ἡμέραν ἐκάθητο περὶ τὴν δεΐλην εἰς τὸ γραφεῖόν του ἐπὶ χωλοῦ σκίμποδος, καὶ κατεγίνετο γράφων, χωρὶς πολὺ νὰ προσέχη εἰς τοὺς πολυαριθμούς πελάτας, τοὺς περιμένοντας τὴν σειρὰν των, ὅτε νεανίας διὰ διστάζοντος βήματος εἰσῆλθε διὰ τῆς θύρας καὶ προῦχώρησε πρὸς τὸν ὑπηρέτην τῆς Θεμίδος. Ὁ Τάπας ὑψωσεν ἐλαφρῶς τὰ δίοπτρά του, καὶ ὑπ' αὐτὰ ἐξήκοντισε κλοπιμαῖον βλέμμα. Ἀναγνωρίσας δὲ τὸν εἰσελθόντα, ἔστερέωσε τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, τὸ κονδύλιον εἰς τὸ αὐτίον, καὶ τὸν προσεφώνησε κατὰ τὴν αὐτῷ συνήθη διάλεκτον, ἧς παραιτούμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν πάντας τοὺς Ἴταλισμούς.

— Ἡ ἀφεντιά σου εἶσαι, σιὸρ Ῥοδίνη; Καλῶς ὤρσες τζόϊα μου. Τί κομανδάρει ὁ σιὸρ κόντε Ναννέτος;

— Ὁ κόμης, κατὰ δυστυχίαν, ἀσθενεῖ πάντοτε, ἀπήνητησεν ὁ νέος εἰς γλῶσσαν καθαρίζουσαν· καὶ δὲν ἔρχομαι ἐκ μέρους του, ἀλλ' ἐκ μέρους μου, νὰ σᾶς ζητήσω χάριν δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον.

Ὁ Συμβολαιογράφος κατεβίβασεν αὐτομάτως τὰ δίοπτρά του, διότι ἡ λέξις χάρις τὸν ἐτρόμαξε, καὶ ἤθελεν εἰς τὰς ἀπαντήσεις του νὰ μὴ φλυαρῇ τὸν βλέμμα του, ὅταν ἐμφρόνως ἐσιώπα ἡ γλῶσσα.

— Ὡ μπένε! μπένε! εἶπε. Τί εἶναι τσι ὀρισμούς σου; Κομμάντι.

Ἴσως κατ' αὐτὰς θὰ μοὶ χρειασθῶν ὡς χίλια δίστηλα· ἤθελον νὰ ἡξεύρω ἂν ἤμπορεῖτε νὰ μοὶ τὰ προμηθεύσητε.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐγέλασέ τὸν συνήθη του ἀλώπεκος γέλωτα.

— Χίλια δίστηλα! εἶπε· πέρ μπάκο, σιὸρ μίο, τὰ δίστηλα δεν τρέχουνε στί δρόμοι τσῆ Κεφαλλονιάς ἐτοῦ-

τοι τσὶ χρόνοι. Τὸ ἔμποριο εἶναι σ κ ἄ ρ τ ζ ο, κ ἄ ρ ο, ἢ πα-
σολίνα ξεπεσμένη, καὶ ἡ κασέλαις ἀδειαις.

— Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, γνωρίζω τὰς δυσκο-
λίας, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐνώχλησα ἀπὸ τοῦδε· ἀλλὰ μετὰ
τινας ἡμέρας μόνον θὰ μοὶ χρειασθῆ τὸ δάνειον, ἂν καὶ διό-
λου μοὶ χρειασθῆ. Πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν ἐπιθυμῶ νὰ
ἡξεύρης, ὅτι ὡς πρὸς τὸν τόκον καὶ τὰς λοιπὰς συνθήκας
δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ φειδωλευθῆς δι' ἐμέ. Εἶμαι ἕτοιμος εἰς
πᾶσαν θυσίαν.

— Β ἄ μ π ἐ ν, β ἄ μ π ἐ ν! Ἄλλὰ καθὼς ποῦ σοῦ ῥίζω,
κακοὶ καιροὶ, κ ἄ ρ ο. Ὅποιος ἔχει ὄβολα σήμερα, τὰ φυ-
λάγει, ἢ, ἂν τὰ δώσῃ, θέλει σιγουριταῖς φαρδομά-
νικαις.

— Δίδω τὴν ὑπογραφὴν μου! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης μετὰ τοῦ
ὑφους Ἰσπανοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἔλεγεν· «Ἐνέχυρον δίδω
τὸν μύστακά μου!»

— Τ ἡ φ ἰ ρ μ α σου, κοσπέτο! σιὸρ Ῥοδίνη. Νά ἔμουν
ἐγὼ, κ α ρ ἰ σ ἰ μ ο, σ οῦ ἴδινα τὸ βιὸς τοῦ Κρέζου, ἂν εἶχά
το. Μὸν αὐτοὶ οἱ δανειστάδες, ποῦ κακὸ νὰ τσ' οὔρτη, δὲν
εὐχαριστιοῦνται μὲ μόν' τὴ φίρμα.

— Ἄς κρατοῦν τὸν μισθὸν ὅπου μοὶ δίδει ὁ κόμης Ναν-
νέτος. Δὲν τοῖς φθάνει αὐτός;

— Ἄμμά δὰ ποῦ λές· πῶς νὰ μὴ τσοὶ φθάνει; Μὰ ξέ-
ρεις τί σοῦ ῥίζουν οἱ κακόσυρτοι; Ὁ μισθὸς λέν σήμερα
εἶναι, αὔριο δὲν εἶναι. Κ' ἔπειτ' ἀπὲ τὸ μισθὸ πὲς πῶς βγαί-
νουν οἱ τόκοι· μὰ τὰ κ α π ἰ τ ἄ λ ἰ α ποῦθε βγαίνουν;

— Ἔχει ὁ Θεὸς καὶ δι' ἐκεῖνα, φίλτατε· θὰ οἰκονομήσω-
μεν τὰ κεφάλαια, ἀπήντησεν ἰδιάρεσκως μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης.

— Ὁ Θεὸς ἔχει χωρὶς ἄλλο, εἶπεν ὁ Τάπας ὑψῶν τοὺς
ῶμους. Βλέπεις ὅμως, τ ζ ὀ ἴ α μου, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ὑποχρεω-

μένος νὰ πλερώνῃ ταῖς καμπιάλαις εἰς τὴν προθεσμίᾳ τους. Πίστεψέ με, κάρο μίο, σάπια θεμέλια εἶνε τὰ δάνεια. Εἶνε πέτρα ποῦ δένεις στὸ λαιμὸ, καὶ σὲ πάγει φόντο. Παραιτήσου ἀπὸ τὸ δάνειο, ἄκου τὸ λόγο μου. Μὲ ξένα φτερά μακρὰ δὲν πετᾶς.

— Ἴδὲ, ἀγαπητὲ συμβολαιογράφε, ἂν μ' εὕρισκῃς τὰ χίλια δίστηλα, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδίνης, ὡς ἄνθρωπος ἔχων ἀνάγκην χρημάτων μᾶλλον ἢ συμβουλῶν· καὶ ἂν ὁ δανειστής δὲν εὐχαριστῆται ἐκ τοῦ μισθοῦ μου, εἶπέ ὅτι ἤμπορουν νὰ τῷ δοθοῦν ὑποστατικὰ εἰς ἀσφάλειαν.

— Τὸ σπῆτι σου εἰς τοὺς Κορυφούς; Μὶ δισπιάτζε, ὅμως οὔτε διακόσια δίστηλα δι' αὐτὸ δὲν εὕρισκεις.

— Ἄν οὔτε αὐτὸ δὲν ἀρκῆ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, πρότεινε εἰς ἀσφάλειαν οἰκίας καὶ κήπους καὶ ἀγρούς, καὶ σταφιδαμπέλους ἐδῶ εἰς Κεφαλληνίαν, κτήματα ν' ἀσφαλίσωσι δεκαπλασίαν ποσότητα.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐστράφη πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετ' ἐκπλήξεως, ὡς ἂν τὸν ἐνόμιζε διὰ μιᾶς παραφρονήσαντα, καὶ τὸν κατεμέτρησε διὰ τῶν βλεμμάτων του ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁ δὲ Ῥοδίνης πλησιάσας τότε εἰς αὐτὸν, τῷ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Ἐμπορῶ, κύριε Τάπα, νὰ σ' εἰπῶ μερικὰς λέξεις ἰδιαιτέρως;

— Βὰ μπέν, ἀφεντάδες, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς λοιποὺς πελάτας του. Βὰ μπέν δούγκουε, αὔριο μιλοῦμε διὰ ταῖς ὑπόθεσais ἐκείαις. Ἄρι βέ δέ ρλι, ἀφεντάδες.

Καὶ διὰ τοῦ μειδιάματος καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐξήγησε σαφέστερον τὴν ἰδέαν του, ἥτις ἦτο·

— Κατὰ τὸ παρὸν κάμετέ μοι τὴν χάριν ν' ἀναχωρήσητε.

Οἱ πελάται ἐνόησαν τὴν ἰδέαν, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ γραφεῖον ἔμεινεν ὁ Ῥοδίνης μόνος μετὰ τοῦ Συμβολαιογράφου.

— Δοῦγκοϋε, ἔχουμε παλάτια καὶ καστέλια, κάρο ἀμίκο· εἴμαστε μιλλιονάριοι. Καὶ δὲν μὲ λές, εἶπεν οὗτος τοξεύων βλέμμα ὀξύ, ἀλλ' ὑποκρινόμενος συγχρόνως ἔλλειψιν πάσης περιεργείας, πῶς ἔγεινε τὸ μιράκολλο τοῦτο; καὶ ἂν εὐρήκεις πούποτε παραχωμένο τεζόρο, τί τὰ θέλεις τὰ δάνεια δὲν μ' ἐξηγεῖς;

— Φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ὁ συμβολαιογράφος εἶναι σχεδὸν πνευματικός. Ἐμπορῶ νὰ σ' εἰπῶ ὅ,τι δὲν ἦτον ἀνάγκη ν' ἀκούσωσιν ὅλοι ἐκεῖνοι. Πρῶτον τί θέλω τὰ δάνεια εἶναι περιττὸν νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ σήμερον· μετὰ τινὰς ἡμέρας ἴσως θὰ προσκληθῆς εἰς τελετὴν, ἥτις θὰ σ' ἐξηγήσῃ διατὶ εἶχον ἀνάγκην ἀφευκτον μετρητῶν.

— Ὡ ὦ! καπίσκω! πὲρ δίο. Σὲ γρατουλίρω, σιὲρ Ῥοδίνη. Ματριμόνιο μὲ μυρίζει ἐτούτ' ἡ δουλειά, πὲρ μπάκο! Καὶ μποροῦμε νὰ μάθουμε...

— Θὰ τὸ μάθης, ἀγαπητὲ, ὅταν γίνῃ.

— Ἄκοσπέτο! ματριμόνιο σεκρέτο! Ἄς εἶναι δά! Κάμμία χονδρὴ, φαρδομάνικη προῖκα; Αἴ! ἐτοῦτα εἶναι τ' ἀμπέλια καὶ τὰ καστέλια. Μὰ κάρομι, δὲν ἠξέρεις πῶς ἡ προῖκα δὲν ἠμπορεῖ νὰ δοθῆσι γοϋριτὰ ὑποτεκάλε;

— Τὸ ἠξεύρω, κύριε Τάπα, καὶ ἡ ἀσφάλεια ἦν προτείνω δὲν εἶναι προικῶα.

Πλησιάσας δὲ εἰς τὸ οὔς τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ περιβλεψάμενος, ἵνα βεβαιωθῆ ὅτι δὲν ἀκούεται,

— Ἡ ὑποθήκη ἦν δίδω, εἶπεν, εἶναι ἡ περιουσία τοῦ κόμητος Ναννέτου. Μὲ ἀφίνει γενικὸν κληρονόμον του. Αὐ-

τή, ἐλπίζω, ἤμπορεῖ νὰ φανῆ ἀρκετὴ εἰς τοὺς δυσκολωτέρους.

— Κόμε, κόμε, κληρονόμο του, λέει; ἀνέκραξεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀναπηδήσας ἐπὶ τοῦ σκίμποδός του, ὡς ἂν ἐτινάσσετο ὑπὸ ἐλατηρίου, καταβιάσας τὰ δίοπτρά του, καὶ ἡμικλείσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς τὴν γαλῆν, ὅταν θέλῃ νὰ προσποιηθῇ ἀδιαφορίαν.

— Πὲρ δίο σάντο, ἐξηκολούθησεν, ὁ κόντες σ' ἀφίνει τὴν κληρονομία του; Μπέλλο, ὦ μπέλλο! Μὰ καρίσιμο, εἶσαι βέβαιος; Ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἔγραψα τέτοιο τεσταμέντο.

— Ὅχι, Κύριε Τάπα, ἡ διαθήκη εἶναι ἰδιωτικὴ.

— Ὡ καὶ πότε ἔγινε, δὲν μοῦ λέγεις;

— Ἐγινε σήμερον, αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Ἄλλὰ ἐννοεῖς ὅτι θέλω νὰ μὴ τὴν ἠξεύρῃ κανεὶς.

— Πὲρ δίο, ποῖον τὸ λέγεις; Διαθήκη τοῦ Κόντε Ναννέττου! Μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο, σιγουριτὰ σόλιδη! Μὰ γιὰ ἀσπέττα! γιὰ ἀσπέττα, καρίσιμο. Ὁ κόντες, θαρρῶ, ἔχει ἀνεψιόν· γιὰ δὲν ἔχει;

— Ὁ Γεράσιμος εἰς τὸ Ληξούρι εἶναι ἀνεψιός του.

— Δούγκουε; δὲν εἶναι ὁ κληρονόμος ἐκεῖός;

— Ἐπρεπε νὰ ἦναι, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, καὶ πίστευσέ με, φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπα ὅ,τι ἐνεδέχετο, ἵνα δυσωπήσω τὸν θεῖον, ἀλλὰ ματαιῶς. Εἶδα μόνον ὅτι τὸν λυπῶ, χωρὶς νὰ κατορθῶ τίποτε. Καὶ ἐν ᾧ ἤμην ἔτοιμος καὶ τὸν θυμόν του νὰ ὑπομείνω καὶ νὰ μὴ δεχθῶ, — «μὴ μοὶ ἀρνεῖσαι, μοὶ εἶπε, καὶ μὴ μ' ἀναφέρῃς τὸ ὄνομά του. Τὸ ζοφερὸν ἐκεῖνο καὶ διηνεκές τῆς ζωῆς μου νέφος, μάκρυνόν το ἀπὸ τῆς νεκρικῆς κλίνης μου. Μὴ ἔχε οὐδεμίαν τύψιν τοῦ συνειδότος, ἐνδίδων εἰς τὴν παράκλησίν μου. Τὴν κλη-

ρονομίαν μου δίδω εἰς σέ, διότι διὰ σοῦ θέλει περιέλθει εἰς ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἑκατονταπλασίως ἀνήκει, καὶ ὅστις ἐκ τῆς χειρός μου ποτὲ δὲν θέλει συγκατανεύσει νὰ τὴν δεχθῆ. Διὰ σοῦ τὴν δίδω εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐληστεύθη ὑπὸ τοῦ ἀναξίου ἀνεψιοῦ μου, καὶ ὅμως ἐν τῷ ἡρωϊσμῷ τῆς φιλίας του ὑπέμεινε μᾶλλον πενίαν καὶ ἀτιμίαν, παρὰ νὰ μὲ λυπήσῃ, ἀποκαλύπτων μοι τοῦ συγγενοῦς μου τὸ ὄνειδος. Δὲν θέλεις νὰ δεχθῆς τὸν πλοῦτον ἀπὸ ἐμέ· ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσῃς οὔτε νὰ μὲ βοηθήσῃς ν' ἀποθάνω εὐδαίμων, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ ἱερώτερον τῶν χρεῶν μου ;» — Ἐννοεῖς ὅτι ἔκτοτε ἢ ἄρνησις μοι ἦτον ἀδύνατος.

— Πὲρ δίο! τὸν κόντε Γεράσιμο λοιπόν; . . .

— Τὸν ἐκήρυξεν ἀπόκληρον, καὶ κατάραν μ' ἀφίνει εἰς τὴν διαθήκην του ἂν τῷ δώσω ποτὲ ὅπως δῆποτε κἀνὲν μέρος τῆς περιουσίας του.

— Ἀπόκληρον! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ γέλωτος σπασμωδικοῦ, καὶ σκιρτῶν ἐπὶ τῆς καθέδρας του. Ἀπόκληρον! ὦ μπέλλα κόζα! Σὲ συμβουλεύω ὅμως, κάρο Ροδίνη, πρόσεχε μὲ τούταις ταῖς δουλειαῖς νὰ μὴν ἐμπλεχθῆς εἰς τράβαλα καὶ τρεχάματα. Χωρὶς βρατζιόνε βαλάμπιλε δὲν ἤμπορεῖ κἀνεὶς ν' ἀποκηρύξῃ τοὺς λεγάλες του κληρονόμους. Ἐμπορεῖ ὁ κόντε Γεράσιμος νὰ ζητήσῃ τὸ ντιρίτο του ἀπὸ τὸ τριβουνάλε.

— Κατὰ δυστυχίαν, ἀπήντησεν ὁ Ροδίνης, εἰ λόγοι δὲν λείπουν, καὶ ὁ κόμης πρὸς ἀσφάλειαν τοὺς ἐξέθεσεν εἰς τὴν διαθήκην του. Διὰ τοῦτο τὴν ἔκαμεν ἰδιωτικὴν, ἐννοεῖς.

— Σικοῦρο, σικοῦρο! Ἄκουσα ἀμμὰ κ' ἐγὼ μερिकाῖς ζουρλαμάδες τῆς τζοβενοῦς τοῦ Κόντε Γεράσιμου. Δι' αὐτήναις ὅμως νὰ θυμώτῃ τόσο ὁ Κόντε Διο-

νυσιος, ποῦ τὸν ἔχουμ' ἐδῶ γιὰ δεύτερο ἄγιο, δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ χωρέσῃ ἔς τὸν νοῦ.

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ τὸν κατηγορήσω, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἀλλὰ δὲν πρέπει οὔτε τοῦ κόμητος Διονυσίου ἢ διαγωγῇ νὰ σοὶ φανῇ ἀξιοκατάκριτος. Ὁ Γεράσιμος ἠτίμασε τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῶν Ναννέτων. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφυλακίσθη διὰ κλοπὴν. Τὸ αἴσχος τοῦτο προσέβαλε τὸν θεῖόν του ὡς βέλος εἰς τὴν καρδίαν, τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν κλίνην, ἣν θέλει ὁ τάφος διαδεχθῆ. Καὶ ὅμως εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸν, καὶ δυσωπηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιστολῶν του, αἵτινες ὄλαι ἔπνεον μετάνοιαν, ἀπέδωκε τὴν διαγωγὴν του εἰς ἀνοησίαν νεανικὴν, τὸν ἔσωσεν ἐκ τῶν φυλακῶν, καὶ συνεκάλυψε τὴν ἀτίμωσίν του. Οἱ σχετικοὶ τοῦ κόμητος τὸν ἐδέχθησαν ἀνυπόπτως ὄλοι, καὶ ὁ Ἰωάννης Βοράτης, ἕστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης ἄλλοτε, καὶ φίλος ἐπιστήθιος ἔπειτα τοῦ κόμητος Διονυσίου, ὁ πλούσιος ἔμπορος Βοράτης, τὸν ἐδέχθη ὡς φίλον, ὡς υἱὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Μίαν ἡμέραν ἀνεχώρησεν ὁ Βοράτης διὰ τὴν Κέρκυραν, καὶ ἀφῆκε τὸν Γεράσιμον εἰς τὸν οἶκόν του. Ὅταν ἐπέστρεψεν, ὁ Γεράσιμος εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ λησταὶ εἶχον ἀρπάσει τὸ ταμεῖον τοῦ Βοράτου. Ἡ ληστεία αὕτη ἠνάγκασε τὸν τίμιον ἔμπορον νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ ἀπὸ πλουσίου τὸν κατέστησε πέννητα. Ἐνθυμεῖσαι δὲ ἴσως πόσῃ ἐκπληξίν ἐκίνησεν εἰς τὸ δημόσιον, ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ ληστευθεὶς διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἀνακάλυψιν τῶν κακούργων, ἐξ ἐναντίας αὐτὸς ἀνέστειλε τὰς καταδιώξεις, ὥστε καὶ ἐξετέθη ὡς καὶ εἰς τὴν ὑποψίαν δολίας χρεωκοπίας. Ὁ Βοράτης εἶδε τὴν ὑπόληψίν του καταστραφεῖσαν, εἶδε τὴν οἰκογένειάν του ἔρμαιον τρομερᾶς πενίας, καὶ ὑπέμεινε τὰ πάντα μᾶλλον, παρὰ νὰ σπαράξῃ τὴν καρδίαν τοῦ γέροντος καὶ ἀσθενοῦς

φίλου του. Ἐκτοτε ἡ ἀσθένεια τοῦ κόμητος ἔλαβε χαρακτηριστικὰ θανατηφόρον. Ὁ κόμης Διονύσιος ὁμοίως ἐνόει καὶ τὸν αὐτουργὸν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν σιωπηλὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Βοράτου, καὶ ἐκείνον μὲν ἔκτοτε ἀπεκήρυξεν ἐντὸς τῆς καρδίας του, ταύτην δὲ θέλει ν' ἀνταμείψῃ πλαγίως.

Τώρα ἔπου μ' ἐνόησας, φίλε Κύριε Τάπα, ἰδὲ ἂν ἤμπορῆς νὰ μοὶ προμηθεύσῃς τὸ δάνειον, ἂν μετὰ τινος ἡμέρας σοὶ τὸ ζητήσω.

Ὁ Ῥοδίνης ἐσιώπησεν· ἀλλὰ καὶ ὁ συμβολαιογράφος, καὶ αὐτὸς ἐσιώπα, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο τοῦ χειρᾶς στηρίζων, ἔμεινε βεβουθισμένος εἰς λογισμούς. Μεταξὺ δὲ τῆς σιωπῆς ἤτις ἐπεκράτησε τότε, ἤκούετο τόνος κιθάρας, προερχόμενος ἐκ παρακειμένου δωματίου, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ ἄσματος, οὗ συνεχῶς ἀντήχουν αἱ λέξεις :

«Θὰ κρυφθῆ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλεια».

ψαλλόμεναι ὑπὸ δύο φωνῶν.

Τέλος ὁ Τάπας, ὡς ἀνακύψας ἀπὸ ὕπνου βαθέως, περιέφερε περίξ βλέμμα ἐκπεπληγμένον, καὶ ἰδὼν τὸν Ῥοδίνην,

— Ἄ κάρο μίο, εἶπεν, ὡς συλλέγων τὰς διαφευγούσας ιδέας του, τὸ δάνειο; νὸν ἔβέρο; τὸ δάνειο; Βὰ μπέ ν βὰ μπέ ν. Αὔριο τὰ λέμε καὶ τὰ σιάζουμε. Ἄπόψε, κὸν περ μέσο, ἔχω ὀλίγη δουλειά. Αὔριο, κ α ρ ί σ σ ι μ ο σιὸρ Ῥοδίνη.

Καὶ οὕτω λέγων, ἠγέρθη. Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἐγερθεὶς καὶ αὐτὸς, ἀπεχαιρέτησε ν' ἀναχωρήσῃ.

— Τὰ ρ ι σ π έ τ τ α μου τὸν σιγιὸρ κόντε, ἔκραξεν ὁ Τάπας εἰς αὐτὸν ἐξερχόμενον. Ἄ ρ ι β ε δ έ ρ λ ι.

Καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπρόσθεσε :

— Βάδι ἀλ διάβολο.

Ἐπειτα δὲ, πορευθεὶς πρὸς τὴν θύραν τοῦ παρακειμένου δωματίου, τῇ ἔδωκεν ἐν λάκτισμα καὶ ἠνεώχθη.

Β΄

Εἰς τὴν φλιὰν τῆς θύρας ἐστάθη ὁ συμβολαιογράφος καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας. Τὰ δίοπτρά του, τοὺς τηλεγράφους τούτους τῶν αἰσθημάτων του, τὰ εἶχεν ὑψώσει εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ἀκάλυπτοι ἔπιπτον οἱ κεραυνοὶ τῶν βλεμμάτων του ἐπὶ δύο ἀτόμων καθημένων ἐπὶ τῆς ἐξέδρας.

Ὡραία νεάνις, γλαυκοὺς ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν κόμην ξανθὴν καὶ μελαγχολικὴν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν, ἔφαλλε διὰ γλυκείας φωνῆς, ἐρωτικῶς ἀτενίζουσα κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμοὺς νέον, ὅστις προπετῶς καὶ ἀσχημῶς κατέκειτο μᾶλλον ἢ ὅτι ἐκάθητο πλησίον αὐτῆς, καὶ συνώδευεν αὐτὴν διὰ τῆς φωνῆς καὶ διὰ τῆς κιθάρας.

— Πῶς σὲ φαίνεται, κάρρα, τοῦτο τὸ σὸλ διέζις; εἶπεν αὐτὸς, διακόπτων τὸν κιθαρισμόν. Ἀπὸ τὸν Ταμπουρίνην τὸ ἔμαθα. Ἡ πρίμα δόνα ἀσσολούτα εἰς τὸν Σάν Κάρλον τῆς Νεαπόλεως ἔχασε τὸν νοῦν της ὅταν τὸ ἤκουσε, καὶ ἀπὸ τότε ἄλλο ὄνομα δὲν ἤθελε νὰ μοῦ δωσῆ καὶ μὲ ὠνόμαζε πάντοτε Σὸλ διέζις.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, ἀνακαλύψας τὸν συμβολαιογράφον εἰς τὸ σκότος τῆς θύρας ἰστάμενον,

— Αἰ καλησπέρα, σιὸρ Τάπα, τῷ εἶπε. Κρίμα, δὲν ἐπρόφθασες ν' ἀκούσης τὸ περίφημο σὸλ διέζις μου. Ὅμως ἀπόψε ἡ σεκατούραις ξώρας σ' ἐξεφορτώθηκαν.

— Ἡ ἀφεντιὰ σου πολὺ ἠνωρίς μοῦ κόπιασες, εἶπε σκυθρωπῶς ὁ γέρων.

— ἠνωρίς λέγει; Νόστιμος εἶναι ὁ γέρο πατέρας. Καὶ

ξεύρεις ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι; Ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς δρίττο καὶ κατ' εὐθεΐαν γραμμὴν! Σηκώνεις τοὺς ὠμούς; Μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο, τὴν ἀλήθεια σοῦ λέγω. Εἶναι δύο μῆνες ποῦ παρήγγειλα ἓνα περίφημο ἄλογο εἰς τὴν Μάλταν. Τότε ἐστοιχημάτισα μὲ τὸν Ταγματάρχην Ῥεδκόατ καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ τρέξουμε ἀπὸ τὸ Ληξούρι ὡς ταῖς Φαλακράδες, καὶ νὰ φθάσω προτῆτερα ἀπ' ὅλους πέντε λεπτά τοῦλάχιστον. Ἄν ἔχανα, ἐχρεωστοῦσα γεῦμα εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται. Δέκα ἡμέραις ἐπέρασαν ὅπου μ' ἔφεραν τὴν φοράδα· ὀκτακίσια σελίνια τὴν ἐπλήρωσα, ... ἢ θὰ τὴν πληρώσω ὅταν ἔχω. Νὰ τὴν ἰδῆς γεροπατέρα, θὰ σ' ἔλθῃ νὰ τὴν φιλήσῃς εἰς τὸ στόμα· εἶναι τόσο ὠραία. Προχθὲς ἐτρέξαμε, κ' ἐπετοῦσεν ἡ δαιμόνισσα σὰν τὸν ἄνεμο. Κοντὰ εἰς τὸ χωρίον ὅμως, δὲν ἤξεύρω τί τῆς ἤλθε, κ' ἐσηκώθηκεν εἰς τὰ δύο, καὶ μὲ ἐπῆρε κάτω. Τότε ὁ σημαιοφόρος Ὀρσουῖπ μ' ἔφθασε καὶ μ' ἐπέρασεν. Ἄν δὲν μ' ἐμπόδιζαν οἱ ἀξιωματικοί, εἶχα σηκώσει τὴν πιστόλαν νὰ τῆς χύσω τὰ μυαλά. Χθὲς λοιπὸν ἔδωσα τὸ γεῦμα εἰς τὸ Μεγάλο Βουνό· διὰ τοῦτο δὲν μὲ εἶδετε χθὲς τὸ βράδυ. Βάρβα Τάπα, ἡ ἀφεντιά σου ποῦ ξεύρεις τὴν ἱστορίαν, ἀπ' ὅταν ἐτράταραν τὸν Ὀδυσσεά οἱ Φαίακες, τέτοιο συμπόσιο δὲν εἶδαν τὰ ἑπτὰ νησιά. Ἦπιαμε τοκαῖ ποῦ οὔτε τὸ ὠνειρεύθηκεν ὁ Παλατῖνος τῆς Οὐγγαρίας.

— Μὲ ταῖς ὑγειαῖς σας, εἶπεν ὁ Τάπας διὰ φωνῆς μεμψιμοίρου.

— Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τίποτε, ἐπανελάβεν ὁ Γεράσιμος. Ὁ Ταγματάρχης Ῥεδκόατ, καθὼς καὶ ἄλλοι τινές τῶν ἀξιωματικῶν, εἶναι εἰς Κέρκυραν. Χρεωστῶ λοιπὸν γεῦμα καὶ εἰς ἐκείνους· καὶ ἐπομένως ἐναύλωσα γολέτταν

τὴν ἐφόρτωσα γλυκίσματα καὶ κρασιά, καὶ τὴν εἶχα καὶ μᾶς ἐπερίμενε μὲ τὴν ἄγκυραν ἀπίκο εἰς τὸ Μεγάλο Βουνὸ ἐνῶ ἐτρώγαμεν. Καθὼς ἐτελείωσε τὸ συμπόσιον, ἀποχαιρέτησα τοὺς φίλους μου, ἀνέβηκα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἀνοιξαμεν τὰ πανιά. Πλὴν δύο ἡμέρας δὲν εἶχα ἰδεῖ τὴν Μαρίναν καὶ δὲν τὴν εἶχ' ἀποχαιρετήσει. Τί κάμνω θαρβῆεις; Ἐνῶ ἡ γολέττα ἔκαμνε σημεῖα καὶ χαιρετισμούς εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, καὶ ἔστρεφε τὴν πῶραν πρὸς τὴν Κέρκυραν, ἐγὼ, χωρὶς νὰ μὲ ἰδοῦν αὐτοὶ, διότι μόλις ἀκόμη ἔφεγγεν, ἐμβῆκα εἰς τὴν λέμβον, καὶ ὀπίσω εἰς τὸ Ἄργοστόλι. Πρὶν ἔξημερώσῃ θὰ εἶμαι πάλιν εἰς τὸ μέγα πέλαγος. Τὸ γεῦμά μου θὰ κάμῃ κρότον, γεροπατέρα. Ὅλαις αἰ ἐφημερίδες τῆς Ἐπτανήσου θὰ ὠμιλοῦσαν δι' αὐτὸ, ἂν ἡ Ἐπτάνησος εἶχεν ἐφημερίδας. Ἐκεῖναι τῆς Νεαπόλεως, ἓνα μῆνα εἶχαν νὰ κάμουν μὲ τὸ πρόγευμα ὁποῦ ἔδωκα εἰς τὴν Πομπηῖαν, διότι ἐστοιχημάτισα μ' ἓνα Ἄγγλον, ἂν ἡ λαμπρότης τοῦ προσώπου τῆς κομπριμάριας ἦτον φυσικὴ ὡς τοῦ ἡλίου, ἢ δανικὴ ὡς ἡ τῆς σελήνης.

— Μαρίνα, πήγαινε, κόρη μου, νὰ φροντίσῃς τὸ δεῖπνον, εἶπεν ὁ Τάπας.

Ἄφ' οὗ δὲ ἡ νέα ἐξῆλθε,

— Ξεφάντωσες ἀμμὰ ἔς τὴ Νάπολι, σιὸρ κόντε, ἐξηλούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Γεράσιμον.

— Ἄκοῦς λέγει! Περνοῦσα ζωὴ ἀθάνατη.

— Καὶ ἀφ' οὗ περνοῦσες ζωὴ ἀθάνατη, δὲν μοῦ λές, νὰ σὲ χαρῶ, γιατί ἔφυγες καὶ τὴν ἄφησες;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ συμβολαιογράφος, διέστελλε σαρδωνικῶς τὰ λεπτὰ χεῖλη του.

— Ἐφυγα, κύριε Τάπα, ἔφυγα. . . ποῦ νὰ σὲ τὰ λέγω; Ἐφυγα διότι αἱ ἀρχαί μου δὲν ἐσυμβιβάζοντο πρὸς τὰς

ἀρχὰς τῆς ἀστυνομίας τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Ἕμουν λιμπεράλες ἐκεῖ, καὶ οἱ ὑπουργοὶ μὲ ὑπώπτευαν. Ἐθέλησαν νὰ μὲ φυλακίσουν ὡς καρβονάρην. Νὰ μὲ φυλακίσουν! Σερβιτὸρ οὐμιλίσιμο! Ἐσύντριψα τὸ κλουβὶ καὶ πέταξα ἔς τὴ φωλιά μου ὀπίσω.

— Λεβέντης ἀμμά! σινιὸρ κόντε. Καὶ πῶς δὲν κάθησες ἔς τὴ φωλιά σου νὰ κλωσήσῃς τ' αὐγά σου, δὲν μὲ λές; μὸν δελόγγο πῆρες πάλιν ἀλλοῦ τὸ φύσημα; Μὰ ξέρεις καὶ τ' ἄλλο; Μόλις ἔφυγες, καὶ τὸν Βοράτη τὸν πόβερο τοῦ κλέψαν τὴν κασσέλα μὲ ὄλο τὸ βιός του, καὶ τὸν ἀφήσανε φάντε μπαστούνη. Τὸ ἄκουσες, σινιὸρ κόντε ἐκειό;

— Τὶ καὶ ἂν τὸ ἤκουσα, εἶπεν ὁ κόμης μετ' ἀνυπομονησίας. Μήπως εἶμ' ἐγὼ φύλακας τῆς κασσέλας τοῦ σιὸρ Βοράτη;

— Γιὰ σου ἀμμά! γιὰ σου, σιὸρ κόντε! Παλαιὰ κουβέντα μοῦ ῥίζεις. Ἐτοῦτα εἶπε καὶ ὁ γέρο Κάϊν μιὰ βολὰ γιὰ τὸν ἀδερφό του. Μὰ δὲ μὲ λές, μίο κάρο, τ' εἶναι τώρα οἱ λογισμοί σου; Πῆγες ἔς τὴ Νάπολι, σ' ἔρριψαν ἔς τὴ φυλακὴ γιὰτὶ ἤσουν φιλελεύθερος· ἤλθες ὀπίσω, κ' ἔφυγες δὲν ἤξεύρω γιὰτὶ, ὅταν ἔκλειψαν, ξέρεις, τὸν σιὸρ Βοράτη...

— Πῶς; τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξεν ὀργιζόμενος ὁ Γεράσιμος.

— Μὴ δὰ ξέρω κ' ἐγὼ τί σημαίνει; Ἐννοια σου! Περράσμένα, ξεχασμένα! Τώρα γιὰ ὀρισέ μου καὶ τοῦτο· τί σκοπὸ ἔχεις νὰ κάμῃς;

— Τὸ ξεύρεις πολὺ καλά. Καθὼς τὰ ξεφτήσῃ ὁ γέρος, θὰ πάρω τὴν Μαρίνα μου, καὶ μίαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὰ Παρίσια, ἔπειτα εἰς τὸ Λονδῖνον, νὰ χαροῦμε

τὸν κόσμον, καθὼς οἱ λόρδοι τὸν χαίρονται. Ἐπειτα θὰ ἔλθω ἐδῶ, νὰ κτίσω δύο παλάτια, ἔπειτα θ' ἀγοράσω ἓνα γιάχτι, ἔπειτα θὰ πάρω ἕξι ἄλογα καὶ ἔπειτα θὰ προσκαλῶ κάθε λίγο καὶ πολὺ τὸν λόρδον μέγαν Ἀρμωστήν εἰς τὰ γεύματά μου.

— Θὰ κάμῃς δουλειὰ μάλαμμα, σινιὸρ Γεράσιμε. Μὸν ἓνα πράγμα σὲ συμβουλεύγω· νὰ τὰ κάμῃς ὅλ' αὐτὰ, προτοῦ νὰ πάρῃς τὴν κόρη μου.

— Καὶ διατί τοῦτο, γεροπατέρα;

— Διὰ μία ρατζιόνε πολὺ ἀπλή. Ἐπειδὴ τὴν κόρη μου δὲν θὰ τὴν πάρῃς ποτέ.

— Πῶς λέγει; ἀνεφώνησεν ὁ Γεράσιμος προπετῶς. Διατί δὲν θὰ τὴν πάρω;

— Γιὰ κειὸ ποῦ δὲν θὰ σοῦ τὴν δώσω.

— Νὰ χωρατεύσης θέλεις, κύρ πεθερέ μου, ἢ δὲν μ' ἐξηγεῖς τί ἔχεις;

— Νὰ σ' ἐξηγήσω θέλεις; μπενίσσιμο! ἄκου δούγκουε! Γιὰ τὴν Μαρίνα ἔχεις τόση πρεμούρα, γιατί τὴν ξέρεις πλούσια.

— ὦ! ἠθέλησε νὰ ὑπολάβῃ ὁ κόμης.

— Ἄς λείπουν τὰ ὦ! σου. Ἄκου αὐτὸ ποῦ σοῦ ῥίζω, ἐπέμεινε λέγων ὁ Συμβολαιογράφος. Ὅσω ζῆ ὁ γέρο-Τάπας, καὶ πὲρ μπάκο, ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ κάμῃς τὸν κόπο νὰ τὸν θάψῃς ἢ ἀφεντεῖά σου, τὸ βιός του τὸ θέλει γι' αὐτόν του...

— Μήπως ἐγὼ, ὑπετραύλισεν ὁ Γεράσιμος σὲ ζητῶ τὴν Μαρίναν διὰ τὰ πλούτη της; τὴν θέλω διὰ τὰ κάλλη, διὰ τὰς ἀρετὰς της.

— Σινιὸρ κόντε, ἔς τὴ φυλακὴ τῆς Νάπολις ἔμαθες τὴν πολιτικὴν; ἠρώτησεν ὁ ἀνηλεὴς γέρων. Πῶς τὴν ἀγαπᾷς,

τὸ πιστεύω. Ἄν δὲν τὸ ἴστευα, δὲν μ' ἔμβαινε ποτὲ εἰς τὸν νοῦν νὰ σὲ τηγνὲ δώσω. Ὅμως ἡ ἀγάπη ψωμί δὲν φέρνει. Καὶ δὲν θέλω, ὡς νὰ ἴπεθάνω, ἡ κόρη μου νὰ ψωμοζητῇ μὲ τὸν ἄνδρα της.

— Νὰ ψωμοζητῇ μ' ἐμένα! γεροπατέρα; εἶπεν, ὑπερηφάνως γελῶν ὁ Γεράσιμος. Νόστιμον καὶ τοῦτο! Θαρραῖς τὸν κόντε θεῖόν μου σιδεροκέφαλον, ἢ πῶς ἤπιε τὸ ἀθάνατο νερό; Αὔριο, μεθαύριο θὰ κοιμηθῇ ἐν εἰρήνῃ, καὶ τότε δὲν θὰ μ' εἰπῆς ψωμοζήτην.

— Ἄν πεθάνῃ ὁ σιδὸρ τζίος, θὰ ξοδέψῃς γιὰ νὰ τὸν θάψῃς.

— Ἐννοια σου, γέρο Τάπα· θὰ ἐξοδεύσω καὶ μεγαλοπρεπέστατα. Θὰ τὰ ἐξοδεύσω ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, καὶ ἡ κληρονομία του εἶναι ἐν ἑκατομμύριον.

— Μί ο κάρ ο, ἀπ' αὐτὸ τὸ πλευρὸ ἂν κοιμᾶσαι, ἡ κληρονομία σου εἶναι κούφια καρύδια.

— Πῶς! οὔτε ἡ κληρονομία μου δὲν σ' ἀρέσει τώρα; Δύσκολος εἶσαι, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμο.

— Ἐκαμε φτερά, ποῦ σοῦ λέγω, ἡ κληρονομία σου. Φτερά ἔκαμε καὶ πέταξε! Δὲν μ' ἀκοῦς;

— Πέταξε; ποῦ πέταξε; ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, ὡς μὴ ἐννοῶν ἂν παίζων ἢ σπουδάζων ὠμίλει ὁ γέρον.

— Εἰς τοῦ Ῥοδίνῃ τὸν κόρπον πέταξε. Μ' ἐνόησες τώρα;

— Τί θὰ εἰπῇ τοῦτο; αἰνίγματα μὲ λέγεις, Βάρβα Τάπα; ὑπέλαβεν ὁ νέος, γενόμενος ἤδη ἔμφροντις.

— Ὅρθα καὶ ξάστερα σοῦ ῥίζω, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ποῦ ὁ κόντε Ναννέτος σ' ἔκαμε τὴν ἀφεντιά σου ἀπόκληρο, καὶ τὴν κληρονομία σου τὴν ἄφησε τοῦ Ῥοδίνῃ.

— Ἄ! ἄ! ἀνεκάγχασεν ὁ νέος. Παραμύθια μὲ λές, πα-

τέρα! Ὁ γέρον Μαθουσάλας ἀπόκληρον ἐμέ, τὸ στήριγμα, τὸν δόξαν, τὴν ἐλπίδα τῆς οικογενείας του;

— Δὲν σὲ λέγω παραμύθια, κάρο, σὲ λέγω τὴν ἄσπρην ἀλήθεια. Τοῦ ἐκακοφάνη πῶς ἦσουν λιμπεράλες καὶ καρπονάρηες ἐπὶ τὴ Νάπολι, καὶ πῶς δὲν κάθησες νὰ φυλάγῃς τὴν κασσέλα τοῦ σιὸρ Βοράτη. Ἔχει, ἀμμὰ, ὁ γέρο Μαθουσάλας δικαῖς του ιδέαις.

— Καὶ λοιπὸν λέγεις;

— Καὶ λοιπὸν σοῦ ρίζω, πῶς τὴν κληρονομία τοῦ Θείου σου πρέπει μιὰ γιὰ πάντα νὰ τὴν ξεγράψῃς ἀπὸ τὸ λίμπρομαέστρο σου. Ἔκαμε διαθήκη παρτικολάρε, καὶ δὲν σ' ἀφίνει μὴτ' ἓνα μπικικίνι, σιὸρ κόντε.

— Τάπα! γέρο Τάπα! Ἄν δὲν ξαναμωράθηκες, γέρο πατέρα, ἂν δὲν ἔχασες τὰ λογικά σου, θὰ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὰ ἐδικά μου, ἔκραξε φρυάττων ὁ Γεράσιμος. Ὁ παλαιόγερος ἐμένα! Ἀπόκληρον ἐμένα, τὸ κούφταλο! Τὸ αἷμά του θὰ ρουφήξω, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμον! — Ὡς τὸν λαιμὸν εἶμαι, Τάπα, εἰς χρέος! Νὰ μὲ κλέψῃ τὴν κληρονομίαν μου, νὰ μὲ κλέψῃ τὸ ἔχειν μου θέλει, νὰ πάρῃ μελετᾶ τὴν ζωὴν μου καὶ τὴν πνοὴν μου! Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ δικαστήρια!

— Ἴσ τὸ καλὸ, σιὸρ κόντε! Θὰ πλερώσῃς καὶ τῆς δίκης τὰ ἔξοδα.

— Τί νὰ κάμω λοιπὸν;

— Τί νὰ κάμῃς! πὲρ δίο! Νὰ πηγαίνῃς, ὦ γράν δεφενσόρ δελ λά λιβερτά! νὰ πηγαίνῃς ἐπὶ τὴν Νάπολι.

νὰ γεμίζῃς τὰ κανόνια
μὲ φιδὲ καὶ μακαρόνια!

— Σὲ βεβαιῶ, γέρο Τάπα, θὰ πάρω μαχαίρι καὶ θὰ σφαγῶ.

— Χρυσή δουλειὰ ποῦ θὰ κάμης, π ἐ ρ μ π ά κ ο. Ὁ Ροδίνης θὰ σοῦ γράψῃ τὸν ἐπιτάφιο.

— Εἶσαι λοιπὸν βέβαιος; Ἄν ἀποθάνῃ ὁ θεῖός μου μ' αὐτὴν τὴν γνώμην...

— Ἄν ὁ σιὸρ τζίος σου ἀποθάνῃ, καὶ μείνῃ ἡ διαθήκη αὐτὴ, εἶμαι βεβαιότατος, κληρονομεῖ ὁ Ροδίνης, ν ἐ π ι ο ὦ ν ἐ μ έ ν ο.

— Πρέπει νὰ προφθάσω λοιπὸν! Ἐξ μῆνας τώρα ψυχομαχεῖ ὁ γέρος, κ' ἐπτάψυχον τὸν ἔλεγα, καὶ μ' ἐφαίνετο πῶς τὴν ψυχὴν τὴν εἶχ' ἐσφηνωμένην ἔς τὰ κόκκαλα. Τώρα φοβοῦμαι, Τάπα, μὴ μ' ἀποθάνῃ πρὶν τὸν καταφέρω. Τώρα τὸν θέλω, Τάπα, νὰ ζήσῃ.

— Γιά σου, τώρα λαλεῖς σὰν καλὸς ἀνεψιὸς, εἶπεν ὁ γέρων εἰρωνικῶς. Ἐ β ί θ α ι λ τ ζ ί ο!

— Καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ διαθήκη αὐτὴ δὲν εἶναι τρόπος ν' ἀκυρωθῇ; ἠρώτησεν ὁ κόμης, ἀναδιφῶν εἰς τὸν νοῦν του, καὶ τὴν δυστυχίαν του στρέφων καὶ βασανίζων παντοίως.

— Ἀκοῦς λέγει δὲν εἶναι; ἀπεκρίθη πάντοτε χλευαστικῶς ὁ πονηρὸς γέρων. Φθάνει νὰ μὲ κράξῃ ὁ σιὸρ τζίος καὶ νὰ μὲ 'πῇ· γράψ' ἐτοῦτο καὶ γράψ' ἐκεῖ, καὶ ἀπὲ νὰ τὰ ὑπογράψῃ κι' ἀτός του, καὶ ἀκυρώνεται μάλιστα.

— Νὰ σὲ κράξῃ καὶ νὰ σὲ εἰπῇ... Ὅχι! τοῦτο εἶναι ἀδύνατον! εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετ' ἀπελπισίας. Εἰς αὐτὸ ποτὲ δὲν θὰ καταπεισθῇ! Τὸ γνωρίζω, τὸ ἐννοῶ!

Καὶ διέτρεχε τὸν θάλαμον μὲ μεγάλα βήματα.

— Ἄν ὅμως, ἐξηκολούθησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν, ἀντὶ νὰ σὲ κράξῃ, τῷ φέρω ἐγὼ σχέδιον ἕτοιμον καὶ τὸ ὑπογράψῃ, δὲν ὠφελεῖ; δὲν εἶναι τὸ ἴδιον;

— Τὸ ἴδιο ἀμμὰ δὲν εἶναι· ἴμφορεῖ ὅμως νὰ ὠφελήσῃ.

— Γράψε λοιπὸν, Τάπα, γράψε, γράψε ὅπως χρειάζεται.

[ΔΙΑΠΑΝΤΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. 1'.]

— Αἴ! καὶ τί τὸ ὄφελος; Θὰ σὲ τὸ ὑπογράψῃ ποτέ;

— Γράψε, γράψε, σὲ λέγω. Στοχαζόμεθα, βλέπομεν ἔπειτα.

— Νὰ γράψω δὲν εἶναι ἡ δυσκολία, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, κινῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ τοξεύων ὀξύ βλέμμα πρὸς τὸν Γεράσιμον.

Ἄφ' οὗ δ' ἔγραψεν ἐπὶ τινα ὥραν, ἀνέγνω μεγαλοφώνως ὡς ἔπεται:

— Ὅμπρὸς 'ς ἐμένανε, νοτάρο ποὺμπλικὸς τὸ Ἀργοστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιάς, καὶ 'ς τοῖς μαρτύρους, τὸν σιὸρ Νικολὸ Βαφούρα καὶ Διονύσι Σερβέτα, γνῶριμοί μου, καὶ μὴ ἔχοντας μ' ἐμένανε συγγένεια νὲ ρίλατζιόνε.....»

— Ἄ! μάρτυρες! εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. Πρέπει νὰ ὑπογράψουν καὶ οἱ μάρτυρες!

— Κύτταξε σὺ νὰ ὑπογράψῃ ὁ τζιός, καὶ διὰ τοὺς μαρτύρους ἔννοια σου. Εἶναι καλοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι. Τρεῖς φοραῖς τοὺς ἐγλύτωσ' ἀπὸ τῆ φούρκα, καὶ ὅταν ὑπογράφουν δι' ἐμένανε, δὲν ἤξεύρ' ἡ ἀριστερά τους τί ὑπογράφει ἢ δεξιὰ τους.

Καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

— «... ὁ σιὸρ Κόντες Διονύσις Ναννέτος δικιάρρισε ἐτοῦτο ὁποῦ ἀκολουθαίει. Ἔστωντας καὶ νὰ στοχαζεται ὅτι εὐρίσκεται 'ς τὸ ἀρτίκολο τοῦ θανάτου, δικιάρρει καὶ ρικονοσέρει μοναχὸν ἐρέδε καὶ κληρονόμον του νόμιμον καὶ ἰγκοντεστάβιλε 'ς ὄλην του τὴν περιουσίαν μὸβιλε καὶ ἰμ μὸβιλε τὸν ἀγαπητόν του ἀνεψιὸν κόντε Γεράσιμον Ναννέτον. Καὶ ἐτούτῃ ἔστωντας ἡ μοναχὴ καὶ ἰβρβεβοκάβιλε θέλησί του, κάνει νὰ γνωρίζουνε ὄλοι καὶ εἰς καθένας, ὁποῦ ποτὲ

δὲν ἐξέδωκε ἄλλο κἀνένα ἄττο τεσταμεντάλε ἢ πούβλικο ἢ πριβάτο ἀντεριόρε ἀπὸ ἐτοῦτο. Καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλο, ὅπου ἤθελε εὐρεθῆ ἀπὸ τοῦτο ποστεριόρε, χωρὶς νὰ ἦναι κοδίτζιλο ἐτούτου τοῦ τεσταμέντου, εἶναι ψεύτικο καὶ φριτίβο.— Γινούμενο 'ς τὸ Ἀργοστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιάς. . . »

— Τῆ δάτα ἔβαλα πρὸ ἐνὸς μηνὸς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ συμβολαιογράφος. Ὅλα εἶναι ἰν βέγολα, σιὸρ κόντε. Ὅριστε τὴν διαθήκη σας. Εἶσαι, ἀμμά, μιλλιονάριος, μίο κάρο. Κρίμα νὰ λείπη μιὰ μικρὴ λέξι αὐτοῦ κάτου. Πήγαινε, καλόπιασε, χάδεψε, κάμε μόμολες τὸν σιὸρ τζίο. Ἄν σοῦ τὴν γράψη τὴ μικρὴ λέξι, σοῦ κάνω τὸ κομπλιμέντο μου. Ἄν δὲν σοῦ τὴν γράψη, μπάρα κα γιὰ τὴν Νάπολι.

— Ὅα τὴν γράψη, Τάπα, ἐφώναζεν ὁ Γεράσιμος ὡς βρυχώμενος. Μὲ τὸ καλὸ ἢ μὲ τὸ κακὸ, πρέπει νὰ τὴν γράψη.

— Μὲ τὸ κακὸ, λέγει! ὦ μπέλλο! Γνωστικὴ κουβέντα μοῦ κραίνεις, περδίο! ἀπήνησεν ὁ γέρων μεθ' ἀπαισίου βλέμματος. Ἢ ἔτσι σοῦ ὑπογράψη μὲ τὸ κακὸ, δὲν ξέρεις πῶς τοῦ φθάνουν δύο λεπτά νὰ ζήση ἀκόμα καὶ μιὰ λέξι νὰ πῆ γιὰ νὰ σὲ στείλῃ, ὄχι πια 'ς τῆς Νάπολις τὴ φυλακὴ, μὸν ἴσια καὶ δρίττα 'ς τὴν κρεμάλα, σιὸρ κόντε κερίσσιμο;

— Ἢ ἄν σοῦ τὸ στείλω τοῦτο ὑπογραμμένον, ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, μετὰ στιγμῆς σιωπῆν, εἶσαι καλὸς νὰ τὸ κάμῃς ἐκτελεστόν;

— Στεϊλέ το δά, εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ ξεύρω πῶς νὰ κάμω νὰ ρισπετάρουν τοῦ Σιὸρ κόντε τὴν φέρμα καὶ τὴν οὔλτιμα βολουντά.

— Φέρε λοιπόν, φέρε! ανέκραξεν ὁ νέος, καὶ ἄς βοηθήσῃ ὁ θεός· εἰδεμὴ, . . . ὁ διάβολος!

Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο, σταθεὶς εἰς τὴν θύραν,

— Ἐνθυμήσου, γέρο Τάπα, εἶπεν· ὅ,τι κάμῃς δι' ἐμένα, διὰ τὴν Μαρίναν τὸ κάμνεις.

Καὶ ἐρρίφθη ἐκτὸς τῆς θύρας.

— Τὸ θυμοῦμαι, ἀμὰ, τὸ θυμοῦμαι, ἐφιθύρισε αὐτὸς, ὅταν ἔμεινε μόνος. Ἄν δὲ τὸ θυμούμουν, ἔβαζα τὸ λαιμὸς τῆ θελειᾶ γιὰ τὰ μαῦρα μάτια σου τζόγια μου;

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ θυγάτηρ τοῦ συμβολαιογράφου εἰσῆλθε σκιρτῶσα εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ κρᾶζουσα μὲ φαιδρότητα·

— Εἰς τὸ δεῖπνον, Κύριοι, εἰς τὸ δεῖπνον!

Ἄλλὰ διὰ μιᾶς ἐστάθη ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, περιέφερε περίξ της μετ' ἐκπλήξεως τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαμμούς της, καὶ ἠρώτησε·

— Ποῦ εἶναι λοιπόν ὁ Γεράσιμος;

— Ἀνεχώρησεν, εἶπεν ὁ πατήρ της. Δὲν δειπνεῖ ἀπόψε μαζή μας.

— Δὲν θὰ δειπνήσῃ μαζή μας! ανέκραξεν ἡ κόρη μετ' ἠλλοιωμένης φωνῆς· καὶ ἐν ᾧ τὸν εἶπα πῶς μόνη μου τὸν ἔκοψα τὰ κεράσι ἀπὸ τὸ δένδρον μας!

— Ἄλλο δὲν ἔμεινε, εἶπεν ὁ πατήρ της, ἐπιπλήττων αὐτὴν ἔλαφρῶς, παρὰ νὰ κλάψῃς πῶς δὲ θὰ φάγῃ τὰ κεράσια σου, παιδί ποῦ εἶσαι! Εἶχε δουλειὰ ἀναγκαία κ' ἐπῆγε.

— Καὶ τόσο ἀναγκαία ἦτον ὥστε οὔτε καλὴ νύχτα δὲν ἤμποροῦσε νὰ μᾶς εὐχρηθῇ; εἶπε ἡ Μαρίνα, καὶ ἐφαίνετο τῷ ὄντι ἐτοίμη νὰ κλαύσῃ.

— Παιδί! εἶπεν ὁ Τάπας. Τόσο δούγκουε τὸν ἀγαπᾶς ἐκεῖνὸ τὸν Γεράσιμο;

Ἡ Μαρίνα χωρὶς ν' ἀποκριθῆ, ἤρπασε τοῦ πατρός της τὴν χεῖρα καὶ τὴν κατεφίλει, κρύπτουσα ὑπ' αὐτὴν τὴν φλόγα τῶν παρειῶν της.

— Ἐννοια σου, κόρη μου, ἔννοια σου, εἶπεν ὁ Τάπας· δὲν σὲ μαλώνω, ἀγάπα τον, περδίο! Ἀφ' οὗ τὸν θέλεις, πάρε τον. Καθὼς κληρονομήση τὸν θεῖό του, θὰ εἶσαι ἡ ποιο πλούσια καὶ ἡ ποιο ζηλευμένη γυναῖκα 'ς τὰ ἑπτὰ νησιά.

Τότε ἡ Μαρίνα ἔβριψε τὰς δύο της χεῖρας περὶ τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, καὶ τὰ δάκρυά της ἔβρεον ἀφθόνως. Καὶ ὁ συμβολαιογράφος δὲ ἐνέκλεισε τὴν εὐχαριν κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὴν ἐφίλει εἰς τὸ μέτωπον μετὰ ζωηρότητος καὶ περιπαθείας ἀνωτέρας τῆς ὄσῃν ἐδικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν ἀφ' ὅ,τι ἐγνωρίσαμεν τοῦ ξηροῦ καὶ στριφνοῦ χαρακτῆρος τοῦ γέροντος. Ἀλλ' ὡς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρημώσεως κατακεκαυμένων πεδίων ἢ ἐμβροντήτων κρημνῶν, θάλλει πολλάκις ἐν μόνον δένδρον, λείψανον εὐκόμων δασῶν, καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς βλαστήσεώς του, τρεφομένη ἀπὸ τοῦ περισσεύοντος τῆς ἰκμάδος τῶν ἄλλων, ἐκπλήττει τὴν ὄρασιν, ὁμοίως εἰς καρδίας ἀπεσκληρημένας ἢ ἔρμια γενομένας τῶν ταπεινοτέρων παθῶν συμβαίνει νὰ ἐπιζῆ πολλάκις ἐν μόνον αἶσθημα εὐγενές, καὶ τότε τοῦτο, διότι μόνον, ν' ἀναπτύσσεται εἰς καταπληκτικὴν εὐρωστίαν. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τάπα τὸ αἶσθημα τοῦτο ἦν ἡ φιλοστοργία.

Νέος εἶχε νυμφευθῆ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων της τὴν θυγατέρα ἑνὸς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐμπόρων τῆς νήσου. Αὕτη ἦν ἡ πρώτη καὶ τελευταία νεανικὴ του παρεκτροπὴ, εἰς ἣν ὁμοῦς ὁ νοῦς δὲν εἶχε μείνει ἀργὸς θεατῆς τῶν νεανικευμάτων τῆς καρδίας. Ἡ γυνὴ του ἀπέθανε γεννήσασα τὴν Μαρίναν, καὶ αὐτὴ τῷ ἀπέμεινεν ὡς

ἐνθύμημα μὲν πρὸς αὐτὸν τῆς προσκαιρίου του εὐτυχίας, ὡς μάρτυς δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοῦ θριάμβου τῆς φιλαυτίας του.

Διὰ τοῦτο συνεχέντρωσεν εἰς αὐτὴν ὄσσην ἀγάπης δύναμιν περιεῖχον αἱ ἔσχαται τῆς καρδίας του, ἴνες καὶ τὸ αἶσθημα τοῦτο τοσαύτην ἔλαβεν ἔντασιν, ὥστε οὐ μόνον ἀπερρόφα πάσας τὰς ἐλαχίστας εὐγενοῦς ἰκμάδος ρανίδας, αἵτινες πάντοτε κυκλοφοροῦσι λανθάνουσαι καὶ εἰς τὰς μᾶλλον διεφθαρμένας ψυχάς, ἀλλ' ἐτρέφετο καὶ ἀπὸ τῶν νοσωδεστέρων ἀκόμη αὐτῆς χυμῶν, καὶ εἶχε πᾶσαν τὴν ὀρμὴν ἀρετῆς συγχρόνως καὶ ἐλαττώματος.

Τῷ ὄντι δὲν ἤθελε διστάσει ἐνώπιον θυσίας, ὅσον καὶ ἂν ἦτον μεγάλη, ἀλλ' οὐδ' ἐνώπιον ἐγκλήματος, ὅσον ἀποτρόπαιον καὶ ἂν ἦτον, ἂν δι' ἐκείνης ἢ δι' αὐτοῦ ἐπρόκειτο ν' ἀγοράσῃ διὰ τὴν κόρην του πλοῦτον, ἀπόλαυσιν, εὐτυχίαν.

Γ'.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἀπὸ τοῦ συμβολαιογραφείου ἀναχωρήσας, διηυθύνθη πρὸς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, εἰς ὁδὸν σκολιάν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν εὐπρεπῆ μὲν καὶ καθαρίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἥττον ἐπιφανῶν. Εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε κατὰ σύμπτωσιν νέαν ποτιζουσαν ἄνθη εἰς γάστρας, καὶ ἦν ἐδυνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀδελφὴν τῶν ἀνθέων. Τὸ σῶμα τῆς ἦτον λυγιώτερον τῶν περικλυμένων τῆς, λευκότεραι τῶν ἰάσμων αἱ χεῖρες δι' ὧν ἐκράτει, ὡς ἀρχαία νύμφη, τὴν ἀργυρᾶν προχοῖδα τῆς, καὶ ἐρυθρότερα τῶν γαροφάλλων τῆς τὰ μειδιῶντα τῆς χεῖλη. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀγγελικὴ, θυγάτηρ τοῦ Αὐγουστίνου Βοράτου.

Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ σύμπτωσις αὕτη, εἰς ἣν ὁ Ῥοδίνης ὤφειλε τὴν εὐτυχῆ του συνάντησιν, συνέ-

βαινε σχεδόν καθ' ἑσπέραν, καὶ ὅτι λησμονούμενος ὁ Ῥοδίνης εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν, ἐπροοιμιάζεν εἰς τὰς τακτικὰς ἐπισκέψεις του πρὸς τὸν κύριον Βοράτην διὰ συνδιαλέξεων μιᾶς ἢ δύο ὥρων μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς· διότι ἠγαπῶντο οἱ δύο νέοι ὡς ἀγαπῶνται δύο ψυχαὶ συγγενεῖς, χωρὶς νὰ ὁμολογήσωσιν αὐτὸ πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἴσως οὔτε πρὸς ἑαυτάς.

Τὸ αἶσθημά των ὅμως, ὡς ἀνεπιτήδευτον καὶ διαφανές, δὲν ἐλάνθανε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κ. Βοράτου. Ἄλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεώς των, ὅσον καὶ ἂν ἤθελε καταστήσει αὐτὸν εὐδαίμονα, οὐδὲ τῷ ἐπήρχετο κἂν κατὰ νοῦν, ἢ, ἂν τῷ ἐπήρχετο, ἦτον πηγὴ θλίψεως δι' αὐτὸν, διότι ἀνυπέρβλητον εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀπὴντα πρόσκομμα τὴν ἀμφοτέρων πενίαν. Τὸν δὲ Ῥοδίνην ἐπεφοίτα εἰς σπανίας τινὰς στιγμὰς ὡς οὐράνιον τι ἀνέφικτον ὄραμα, ὡς χρυσοῦν τι, ἀλλ' ἄτοπον ὄνειροπόλημα, περὶ οὗ οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε ποτὲ πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν.

— Τρέχα, κύριε Ῥοδίνη, τῷ ἔκραξεν αὕτη, ἅμα μακρόθεν τὸν εἶδεν ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακα· τρέχα νὰ ἰδῆς. Ἦνθησε τὸ ῥόδον τῆς Βεγγάλης ὅπου μ' ἔδωσας· καὶ ἀχάριστον θὰ ἦτον ἐὰν δὲν ἦνθαι μετὰ τόσας περιποιήσεις μου· διότι ἀγαπῶ, κύριε Ῥοδίνη, τὰ ῥόδα τῆς Βεγγάλης... καὶ μάλιστα τοῦτο· ἐπρόσθεσε μετὰ φωνῆς σιγαλῆς καὶ δισταζούσης, ὅταν ὁ νέος ἔφθασε πλησίον τῆς.

Ἄλλ' αὐτὸς, ἀντὶ ν' ἀποκριθῆ, καὶ ὡς ἄλλοτε πάσης προφάσεως δραττόμενος νὰ παρατείνῃ τὴν παρ' αὐτῇ διαμονὴν του, ἤρπασε τὴν χεῖρά της, καὶ τὴν ἔφερε ζωηρῶς εἰς τὰ χεῖλη του, ὅπερ οὐδέποτε ἄλλοτε, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν κἂν εἶχε τολμήσει ἀφ' ὅτου τὴν ἐγνώριζε· καὶ πρὶν ἢ ἐκπεπληγμένη νεάνις προφθάσῃ νὰ τῷ ζητήσῃ ἐξήγησιν

τῆς τοιαύτης ἐφόδου του, τὴν ἀφῆκε καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα της.

Τὸν ἠκολούθησεν ὁμως καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀκροποδητὶ καὶ ἔλαφρά ὡς σκιά, περίεργος νὰ μάθῃ, ἂν δὲν τῇ ἀπηγορεύετο, τί τόσον σπουδαῖον εἶχε νὰ εἰπῇ εἰς τὸν πατέρα της ὁ Ῥοδίνης, ὥστε οὔτε μίαν λέξιν δὲν ἐστάθη νὰ τῇ ἀποτεῖνῃ.

Ἄλλ' ὁ Ῥοδίνης τίποτε σπουδαῖον νὰ εἰπῇ δὲν εἶχεν.

— Ὁ Κόμης Διονύσιος σᾶς παρακαλεῖ, εἶπεν, ἂν δὲν ἔχητε ἐργασίαν ἀπόψε, νὰ ἔλθητε μετὰ τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς ὀλίγον πρὸς αὐτὸν, διότι μόνος στενοχωρεῖται.

Τὴν ἀδιάφορον ὁμως ταύτην πρόσκλησιν ἐπρόφερε μετὰ φωνῆς τόσον τεταραγμένης, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει σήμερον.

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ φίλου του ἦτον νόμος διὰ τὸν Βοράτην· ὅθεν λαβὼν ἀμέσως τὴν θυγατέρα του, συνώδευσε τὸν Ῥοδίνην εἰς τοῦ κόμητος.

Τὸν γέροντα εὔρον κλινῆρη, ὡς ἦτον πρὸ πολλοῦ ἤδη, ἀφ' οὗ πρὸ πάντων ἡ ἐσχάτη κακουργία τοῦ ἀνεψιοῦ του εἶχε καταστρέψει τὴν υἰείαν του, ὑπεσκαμμένην καὶ πρὸ τούτου ὑπὸ τῶν θλίψεων ἅς τὸν ἐπότισεν ἡ προλαβοῦσα αὐτοῦ ἐκδιαίτησις. Ἐπὶ ποῦ προσώπου του ὁμως, ἂν καὶ τὸν ἐβασάνιζον σωματικοὶ πόνοι, ἐπέλαμπεν ἡ φαιδρὰ ἡρεμία ἐκείνη ἣν παρέχει τῆς ψυχῆς ἡ γαλήνη, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν περιπαθοῦς θυμηδίας ὅταν εἶδε τοὺς φίλους του ἐρχομένους.

— Ἀγαπητὲ Βοράτη, εἶπε, σ' εὐχαριστῶ ὅτι ἦλθες μετὰ τῆς φιλτάτης Ἀγγελικῆς. Ὅσῳ γηράσκω, φίλοι μου, τόσῳ ἐγωῖστικώτερος γίνομαι. Τὴν ζωὴν μου μετροῦσι στιγμαὶ, καὶ τὰς τελευταίας θέλω νὰ θερμάνῃ ἡ παρουσία σας, καθὼς ἄλλοι, ἐκπνέοντες, ἐπιθυμοῦσι τοῦ ἡλίου τὴν παρουσίαν.

— Μῆ, εἶπεν ὁ Βοράτης, φίλτατε κόμη, τὰς θλιβεράς ταύτας λέξεις. Ἡ πρόνοια, ἐλπίζομεν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀκόμη δὲν θὰ μᾶς φθονήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ εἴμεθα ὁμοῦ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον.

— Μῆ τὸ πιστεύῃς, φίλε μου, εἶπεν ὁ κόμης, καὶ δι' ἐμέ... μὴ τὸ εὐχεσαι. Ἄλλ' ὅπως δῆποτε, ἔχω ἐν χρέος καὶ νομίζω ὅτι θὰ περιμένω καρτερικώτερον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλει εὐδοκήσῃ ὁ κύριος νὰ μὲ καλέσῃ πρὸς ἑαυτὸν, ἀφ' οὗ ἀποτίσω τὸ χρέος τοῦτο.

— Ποῖον χρέος; πρὸς τίνα; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης.

— Ὅταν τὸ αἷμά μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, ὅταν τὸ αἷμά μου ἐκυκλοφόρει γοργότερον, καὶ τὸν βραχίονά μου ἐστήριζον νεανικώτερα νεῦρα, εἰς τὴν θεάν τῶν περιπετειῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν συνεχῶν μεταβολῶν τῆς πατρίδος μου, ὠνειρεύθην τὴν ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς εἰς ἐστίαν ἐλευθερίας δι' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ τινες ἀπερίσκεπτοι πράξεις μου, πρόωρος ἐφαρμογὴ τοῦ προώρου ὄνειροπολήματος, εἴλκυσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν καταδρομὴν τῶν ἀρχῶν, ἐπικίνδυνον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὡς ἐνθυμεῖσαι.

Τότε εὐρέθη τις, ὅστις, ἐκτεθεὶς ὁ ἴδιος εἰς μέγιστον κίνδυνον, μ' ἐφυγάδευσε, καὶ ἀφ' οὗ ἔφυγον, τὰ κτήματά μου ἔμειναν εἰς διαρπαγὴν, καὶ ἂν ἐσώζετο ἡ ζωὴ μου, κατεστρέφετο πᾶσα ἡ μέλλουσα ὑπαρξίς μου. Ἄλλ' αὐτὸς ἐπροστάτευσε τὰ συμφέροντά μου, ἔσωσε τὴν περιουσίαν μου, καὶ αὐτόκλητος ἐπίτροπός μου, μοὶ τὴν παρέδωκεν ἀνέπαφον καὶ ἐπηυξημένην.

Ὁ αὐτὸς ἀκόμη, τῆς πρώτης εὐθέτου δραξάμενος περιστάσεως, μετεχειρίσθη τὴν ἐπιρροήν του, καὶ κατώρθωσε

τὴν διαγραφὴν μου ἀπὸ των πινάκων τῶν διωκομένων, καὶ τὴν κάθοδόν μου.

« Ἴδου ποῖον εἶναι τὸ χρέος μου, καὶ ἰδοὺ εἰς ποῖον θέλω νὰ τὸ πληρώσω ».

— Θέλεις νὰ μὲ πληρώσης; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης μετὰ φωνῆς εἰς ἣν διεφαίνετο δυσaréσκεια.

— Δὲν ἐρωτᾷς πρῶτον τί πληρωμὴν σοὶ προτείνω, ἀλλ' ἐθύμωσες νὰ μὲ φάγῃς, ἀγριάνθρωπε! εἶπε μειδιῶν ὁ κόμης Ναννέτος.

— Δὲν σ' ἠρώτησα, ἀπήντησεν ὁ Βοράτης ἠπίως, διότι τῶν πράξεων ὅσας ἀπαριθμεῖς ἔλαβον ἀμοιβὴν ἑκατονταπλάσιον διὰ τῆς εὐχαριστήσεως ἣν ἀπ' αὐτῶν ἔδρεψα. Ποίαν λοιπὸν, ἂς ἰδῶμεν, πληρωμὴν μοὶ προτείνεις, φίλτατέ μου χρεώσα;

— Εὐθυνην δι' ἐμέ, εἶπε μειδιῶν ὁ γέρον, καὶ ἴσως διὰ σὲ ὠφέλιμον. Μίαν συμβουλήν.

— ὦ! ταύτην μάλιστα, ἀνέκραξε περιχαρῶς ὁ Βοράτης. Καὶ ἑκατὸν δέχομαι ἀντὶ τῆς μιᾶς.

— Ἐκείνην τὴν κακὴν νέαν ἐκεῖ, ἣτις φαίνεται ὅτι συμμαχεῖ μετὰ τοῦ πατρός της κατ' ἐμοῦ, καὶ ὅτι θέλει νὰ μὲ φάγῃ διὰ τῶν μεγάλων της ὀφθαλμῶν, σὲ συμβουλεύω... νὰ τὴν ὑπανδρεύσης.

— Ἄν, πάτερ, αἱ ἐννενήκοντα ἐννέα ἄλλαι συμβουλαί, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ ἐρυθριῶσα, ὁμοιάζωσι τὴν πρώτην ταύτην, κλείσον, ἂν μὲ πιστεύῃς, τὰ ὦτά σου.

— ὦ! τὴν πονηρὰν ἀπόγονον τοῦ Ὀδυσσέως, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς μετ' εὐθύμου ἀγαθότητος. Φοβεῖται τὸ ἄσμα τῆς σειρήνος.

Ὁ δὲ Βοράτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶν, καὶ νέφος θλίψεως ἐσκότισε τὸ μέτωπόν του. Ἄλλ' ὁ κόμης Ναννέτος ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν τὸ παρετήρησεν.

— Αὐτὴ λοιπὸν ἡ πρώτη μου συμβουλή. Ἡ δευτέρα εἶναι νὰ τῆ εὕρης ἄνδρα ὅστις νὰ εἶναι ἀντάξίός της. Γνωρίζω τινὰ ὅστις σιωπηλῶς τὴν λατρεύει, ὡς λατρεύουσι τοὺς ἁγίους, ὅστις θέλει τῆ δώσει ὅλην τὴν δόσιν τῆς εὐδαιμονίας, ὅσης οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ δεκτικοὶ ἐπὶ γῆς. Ἐρώτησόν την ἂν θέλῃ ν' ἀκούσῃ τὴν τρίτην συμβουλήν μου, καὶ ἂν δέχεται ἐκ χειρός μου τὸν Ῥοδίνην, ὅστις, ἰδέ τον πόσον εὐγλώττως σιωπῶν, παρακαλεῖ δι' ἐμοῦ. Ἀλλὰ, Ῥοδίνη τέκνον μου, ἴσως παρεξηγῶ τὴν αἰτίαν τῆς σιωπῆς σου.

Ὁ Ῥοδίνης ἐβρίθθη τότε εἰς τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος καὶ καταφιλῶν αὐτὴν,

— Εὐεργέτα μου, εἶπεν, ἔκρουσας δι' ἐμέ τὴν πύλην τοῦ παραδείσου, εἰς ἣν οὐδὲ ν' ἀτενίσω ἐτόλμων. Μία λέξις περιμένω νὰ μοὶ τὴν ἀνοιξῇ

— Ἀκούετε; εἶπεν ὁ κόμης, ἀποτεινόμενος ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγελικὴν, ἣτις ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ὠχρὰ, ὡς παλαιὰ Καρυάτις.

— Ἀγαπητὲ φίλε, εἶπεν ὁ Βοράτης, λαμβάνων καὶ αὐτὸς τὴν χεῖρα τοῦ κόμητος Ναννέτου, ἡ κόρη μου εἶναι πτωχή. Ἄλλην εὐτυχίαν δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐλπίσω δι' αὐτὴν, εἰμὴ ὅσην ἐδύνατο νὰ τῆ παρέξῃ ἡ φιλοστοργία μου. Ἄλλ' ἀφοῦ, σεβαστὲ φίλε, σὺ τὴν ἐγκρίνεις διὰ τὸν Ῥοδίνην, ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίνης δέχεται τὴν πτωχείαν της, ἂν ἡ θέλησίς της δὲν εἶναι ἐναντία, ἐγὼ τῆ δίδω ὅ,τι ἔχω νὰ τῆ δώσω, τὴν πατρικὴν μου εὐχὴν ἐκ μέσης καρδίας. Τί λέγεις καὶ σὺ, ὦ κόρη μου;

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐβρίθθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε συνεχόμενα αἰσθήματά της ἐξεβράγησαν διὰ μιᾶς εἰς δάκρυα.

— Πάτερ, εἶπεν, ἡ τύχη μου εἶναι εἰς χεῖράς σου. Πράξον περὶ ἐμοῦ ὅπως θέλεις.

— Ἀγαπητὲ Βοράτῃ, ἐπρόσθεσεν ὁ κόμης, μὴ ἀνησυχῆς ὅτι δὲν εἶναι πλούσιος ὁ Ῥοδίνης. Ὁ τίμιος ἐνταυτῶ καὶ δραστήριος ποτὲ δὲν φοβεῖται πενίαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τὰς προσπαθείας του.

— Οὐδεὶς θησαυρὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης, εἶναι ἰσόσκαθος δι' ἐμὲ τῆς εὐτυχίας τοῦ ν' ἀποκτήσω τὸν Ῥοδίνην υἱὸν μου, τοῦ νὰ ἡξεύρω τὴν τύχην τῆς κόρης μου εἰς τὰς χεῖράς του ἐμπεπιστευμένην. Ὑπαγε, κόρη μου, εὐχαρίστησον τὸν ἀγαθὸν σου ἐκεῖνον πατέρα, ὅστις σοὶ χορηγεῖ τὸ εὖ εἶναι.

Καὶ ταῦτα λέγων, τὴν ἔσπρωξεν ἑλαφρῶς, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ ἔκλινε γονυπετῆς ἐμπρὸς εἰς τὸν γέροντα, καὶ λαβοῦσα ν' ἀσπασθῆ τὴν σεβασμίαν του δεξιάν, ἔκρυψεν εἰς αὐτὴν τὸ πρόσωπόν της, ἥδη ἐρυθρότερον ἀνεμώνης. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔλαβε καὶ αὐτὸς αὐτομάτως τὴν ἀριστεράν τοῦ κόμητος, ὅστις ἐνώσας τῶν δύο νέων τὰς χεῖρας, καὶ θείς τὰς ἐδικὰς του ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐφάνη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς προσευχόμενος.

— Φίλοι μου, ὠμίλησε μετὰ ταῦτα, ἐπληρώθη εἰς τὴν γῆν ἡ ἐνθερμοτάτη τῶν ἐπιθυμιῶν μου. Φαῖδρὸς τὸν τεύθεν θ' ἀνοίξω εἰς τὸν θάνατον, ὅστις κρούει τὴν σαθρὰν θύραν μου. Αἱ εὐχαὶ πατρὸς εἰσὶν ἀγαθὸν ἐφόδιον εἰς τὸν βίον, καὶ ὑμεῖς ἔχετε τὰς εἰλικρινεστέρας πασῶν. Ἐὰν δὲ τέκνων εὐημερία τέρπη τὴν ψυχὴν τῶν ἀποθανόντων γονέων, εὐτυχεῖτε τέκνα μου, καὶ εὐδαίμων θὰ κεῖμαι ἐντὸς τοῦ τάφου μου.

Ὅλοι ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς των ἔρρεον δάκρυα.

— Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, δὲν ἡξεύρω πόσας σταγόνας περιέχει δι' ἐμὲ ἀκόμη τῆς ζωῆς ἡ φιάλη εἰς

τόν πυθμένα της. Ἦθελον σᾶς φανῆ ὀχληρὸς, τέκνα, ἂν παρεκάλουν νὰ ἐπισπεύσητε τὴν τελετὴν τῆς ἐνώσεώς σας, ὥστε νὰ προφθάσω νὰ παρευρεθῶ εἰς αὐτήν ;

— Φίλτατε εὐεργέτα, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης· ἐλπίζω νὰ ζήσης ἰκανὸν χρόνον, ὥστε καὶ τὰ παιδιά των νὰ εὐλογήσης ὡς καὶ αὐτοὺς ἠύλογησας. Ἄλλ' εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τελῶμεν τοὺς γάμους ἅμα θέλης, καὶ ἅμα ὁ ἀγαπητὸς Ῥοδίνης ἐτοιμασθῆ.

— Ἐν μόνον καθῆκον, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης ἔχω νὰ ἐκπληρῶσω προηγουμένως, διότι προηγεῖται καὶ αὐτῆς τῆς εὐδαιμονίας μου· ἀπελθὼν εἰς Κέρκυραν, νὰ λάβω τὴν εὐχὴν τῆς μητρὸς μου.

— Ὑπαγε, φίλτατε, εἶπεν ὁ κόμης, ὕπαγε νὰ τῆ φέρης ἐν μικρὸν δῶρόν μου, καὶ νὰ ζητήσης ἐκ μέρους μου τὴν συγκατάθεσίν της. Ἡ εὐσέβεια πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγιάζει τὸν βίον καὶ ἡ εὐχὴ τῶν γονέων στηρίζει τοὺς οἴκους.

Ὁ Βοράτης μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς καὶ τοῦ Ῥοδίνου ἠγέρθησαν τότε ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο ὁ Ῥοδίνης, ὁ κόμης τὸν μετεκάλεσεν.

— Αὐριον πρὸ τῆς αὐγῆς, τῷ εἶπεν, ἀποπλέει τὸ πλοῖόν μου, ὁ ἅγιος Γεράσιμος διὰ τὴν Τεργέστην. Ὑπαγε δι' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀργήσης, καὶ νὰ εἶσαι ταχέως ὀπίσω. Ἐχε ὑγίαν λοιπόν. Ὅταν θ' ἀναχωρήσης αὐριον, θὰ κοιμῶμαι.

Ὁ Ῥοδίνης ἐρρίφθη ἐκ νέου ἐπὶ τῆς χειρὸς του καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ ἔδραμεν ἔπειτα κατόπιν τῆς Ἀγγελικῆς.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρων ἀπεκοιμᾶτο, ἴσως τὸν πρῶτον ἐλαφρὸν καὶ γλυκὺν ὕπνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς μακρᾶς ἀσθενείας του, ὄνειρευόμενος τοὺς ἀγγέλους προσμειδιῶντας αὐτῷ, ὁ Ῥοδίνης ἐβάδιζε πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς του, διαλεγόμενος καὶ αὐτὸς περὶ μειδιῶντων ἀγγέλων.

Δ'.

Τὸ μεσονύκτιον εἶχεν ἤδη παρέλθει, ὅταν ὁ γέρων Νικολός, ὁ ἀρχαῖος ὑπηρέτης τοῦ κόμητος Ναννέτου, κοιμώμενος εἰς τὸ πρόσγαιων ἐστιατόριον τοῦ οἴκου, ἐνόμισεν εἰς τὴν ζάλην τοῦ ὕπνου ὅτι ἤκουσε βῆμα ὑπόκωφον ἀναβαῖνον τὴν κλίμακα. Τοῦτο ἤρχισε νὰ διεγείρῃ τὰς νεναρκωμένας αἰσθήσεις του.

Τὸ βῆμα ἀνέβη, καὶ εἰς τὸν ἄνω ὄροφον ἠκούετο ἡχηρότερον καὶ βαρύτερον. Ὁ ὑπηρέτης ἠθέλησε τότε νὰ πηδύσῃ τῆς κλίνης. Ἀλλὰ προσέξας, ἤκουσε τὸν περιπατοῦντα ὅτι ἐπορεύετο κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Ῥοδίνου, καὶ τότε ἀνεπόλησεν ὅτι οὗτος, ἀφ' ὅτου εἶχεν ἐξέλθει μετὰ τοῦ Βοράτου καὶ τῆς θυγατρὸς του, δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει ἀκόμη.

Ἐννοήσας ἐπομένως ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἀναβάς, καὶ ἔτι μᾶλλον πεισθεὶς περὶ τούτου, ὅταν ἤκουσε τὸ αὐτὸ βῆμα ἀπὸ τοῦ δωματίου τοῦ Ῥοδίνου διεθυνθὲν πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὀμιλίαν γινομένην ἐντὸς αὐτοῦ, πεισθεὶς, λέγομεν, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπανελθὼν ἔσπευθεν, καὶ εὐρών τὸν κόμητα ἔξυπνον, συνωμίλει μετ' αὐτοῦ, καθησύχασεν ὁ γέρων Νικολός, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν μόλις συνταραχθέντα ὕπνον του νὰ τὸν κυριεύσῃ καὶ πάλιν.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔτι ἡ ἀντήχησις τῆς συνδιαλέξεως ἔφθανε μέχρι τῆς ἠμβλημένης του ἀκοῆς, καὶ τέλος ἀπεκοιμήθη διόλου.

Τὴν δ' αὐγὴν, ἅμᾳ ἐξυπνήσας ὁ ἀφωσιωμένος ὑπηρέτης, ἔσπευσε πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κυρίου του, καὶ ἐμβῆκεν ἡσύχως. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ ἐπρόσμεινε στιγμὰς τινὰς, ὁ κό-

μης δὲν τῷ ὠμίλησεν, ἐξῆλθε κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν του. Εἰς τὴν μεγάλην δ' αἰθουσαν ἀπήντησε τὸν Ῥοδίνην ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου του.

— Ἐξώρας ἐπεστρέψατε χθές, σιὸρ Ῥοδίνη, τῷ εἶπε.

— Τῷ ὄντι ἐξώρας, Γέρων Νικολό. Ἄλλὰ τί κάμνει ὁ κόμης;

— Κοιμᾶται.

— Κοιμᾶται; Εἶπέ τῷ λοιπὸν ὅταν ἐξυπνήσῃ, ὅτι τῷ ἀφίνῳ ὑγείαν καὶ ἀνεχώρησα...

— Πῶς, ἀναχωρεῖτε, σιὸρ Ῥοδίνη;

— Μάλισα, φίλε μου, διὰ μερικὰς ἡμέρας. Ἔχω ἀνάγκην.

— Καὶ δὲν προσμένετε ν' ἀποχαιρετήσητε τὸν κύριον Κόμητα;

— Τὸν ἀπεχαιρέτησα χθές τὴν νύκτα. Δὲν ἤμπορῶ νὰ προσμείνω. Τὸ πλοῖον ἀνεχωρεῖ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέβη, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀπέπλεε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν ἄνθρωπος ἄγνωστος παρέδωκεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην, καὶ ἀνεχώρησεν ἐν τῷ ἔμα. Ὁ Τάπας δὲ τὴν ἠνέφξε, καὶ εὐρῶν ἄλλο ἐγγράφον ἐγκλειστον ἐν αὐτῇ, παρατήρησεν αὐτὸ μετὰ τινος ἀκπλήξεως, καὶ τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὸν κόλπον του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Μπικμπόνε! ἀνέκραξεν ἀφ' οὗ ἐτελείωσε, καὶ ἠθέλησε νὰ σχίσῃ τὴν ἐπιστολὴν. Ἄλλ' ἅμα, μετανοήσας, ἔσυρε κρυπτὸν τινα σύρτην τοῦ γραφείου του, καὶ τὴν κατέκλεισεν ἐν αὐτῷ.

— Τίς ἤξεύρει, εἶπε, τί ἤμπορεῖ νὰ τύχη; Αἴ! κὶ σά!

Μίαν δὲ ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ῥοδίνου, ὁ Νι-

κολός ἐμβῆκε πάλιν ἀκροποδητὶ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος. Ἐπειδὴ ἔμως καὶ τῶρα ἤκουσεν ἄκραν ἡσυχίαν, ἐξῆλθεν ὁμοίως, ἵνα μὴ ταράξῃ τὸν ὕπνον του. Τρίς ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ κατὰ διάληψιν ἡμισείας ὥρας· τέλος δ' ἐκπλαγείς διὰ τὸν μακρὸν τοῦτον ὕπνον, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην, ἤγειρεν ἐλαφρῶς τὰ παραπετάσματα, καὶ ποία ὑπῆρξεν ἢ ἐκπληξίς του, ὅταν εἶδεν ὅτι τὰ προσκεφάλαια ἐκρυπτον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ποία δὲ ἡ φρίκη του ὅταν, μακρύνας αὐτὰ, εἶδεν ὅτι ὁ γέρων ἦτο νεκρὸς, καὶ αἷμα ἐμίαινε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὴν σινδόνην του!

— Ὁ κόμης! ἔκραξεν ὁ πιστὸς ὑπηρέτης, τρέχων ἔξω τοῦ κοιτῶνος ὡς μανιώδης, καὶ ἀποσπῶν τὰς λευκὰς τρίχας του. Ὁ κόμης Ναννέτος! Βοηθήσατε! ἀπέθανεν ὁ κόμης Ναννέτος.

Αἱ ἄγρια αὐται κραυγαὶ εἴλκυσαν τοὺς ἐκπεπληγμένους γείτονας, καὶ ἡ ἀπαίσιος ἀγγελία ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διεδόθη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς ὄλον τὸ Ἀργοστόλιον, ὅπου ὁ γέρων κόμης ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο ὡς παλαιὸς πατριάρχης.

Τὸ πλῆθος ὄλον τεθλιμμένον συνέβρευσεν πρὸς τὴν νεκρικὴν οἰκίαν, καὶ διάφοροι μεταξὺ αὐτοῦ ἐκυκλοφόρουν φῆμαι, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀλλοιούμεναι καὶ αὐξάνουσαι. Κατὰ τοὺς μὲν, ἀποπληξία ἐπέφερε τὸν αἰφνίδιον τοῦ κόμητος θάνατον, κατ' ἄλλους λησταὶ ἐλθόντες τὴν νύκτα τὸν ἐθανάτωσαν, καὶ ἤρπασαν ἐκ τοῦ ταμείου του μεγάλην ποσότητα χρημάτων.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀφιχθέντων ἦτον καὶ ὁ συμβολαιογράφος Τάπας, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ πληροφορῆται συνήθως πρὸ τῶν λοιπῶν ὄλων ὅσα συνέβαινον ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς νήσου. Παραγκωνίζων τοὺς ἐπὶ τῶν κλιμάκων συνεσωρευμένους, τοὺς

ἀναβαίνοντας καὶ τοὺς καταβαίνοντας, εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔκειτο ὁ νεκρός.

Φαίνεται δ' ὅτι τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῆς σεβασμίας ἐκείνης μορφῆς, πελιδνῆς ἤδη, διεστραμμένης ὑπὸ τῆς ἀγωνίας καὶ ὄλης καθημαγμένης, ἐκίνησε βίαια εἰς τοῦ Τάπα τὴν καρδίαν αἰσθήματα, ὡς καὶ εἰς ὄλων τῶν περιστώτων, καὶ εἰς αὐτὴν μάλιστα βιαιότερα, διότι ἂν ὄλων τὰ βλέμματα δὲν ἦσαν προσηλωμένα εἰς μόνην τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἦτον εὐκόλον νὰ ἰδῆ ἕκαστος τὸ πρόσωπον τοῦ συμβολαιογράφου γενόμενον διὰ μιᾶς ὠχρὸν ὡς αὐτοῦ τοῦ νεκροῦ.

Ἄλλὰ ταχέως ἐνίκησε τῆς λύπης του τὴν ὀρμὴν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ὄψιν καὶ τὴν σοβαρότητα τῶν χαρακτήρων του, ἔσυρε μετ' εὐσεβοῦς χειρὸς τὴν σινδόνην τῆς κλίνης, καὶ ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν· ἔπειτα δ' ἐκάλεσε κατὰ μέρος τὸν ὀλοφυρόμενον Νικολόν.

— **Κάρο**, τῷ εἶπε, **βέκιος** ἦτον ὁ **πόθερος**· ἓνα **κόλπο** ἀποπληξίας μᾶς τὸν ἐπῆρε. **Αἱ!** τί ὠφελοῦν τὰ δάκρυα; μὴ γὰρ θὰ τὸν ἐξυπνήσουν; **Σήμερα** ἐτοῦτος, **αὐριο** ἐγὼ, **μεθαύριο** ἢ ἀφεντιά σου. **Τέτοιος** εἶν' ὁ ἄνθρωπος. **Σὰν** σαπίση, πέτα τον. **Μὸν** τώρα, **κάρο**, τί τοὺς θέλεις ἐτούτους ἐδῶ καὶ μετὰς ἐμάζωξες; **Πρέπει** νὰ ἔχουμε καὶ κομμάτι **ρίσπέττο** γιὰ τὸν πεθαμένο, **κοσπέττο!** **Τὴν** ἀνάπαυσι ἐπῆγε νὰ εὐρῆ ὁ **μεσκῖνος** εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. **Δὲν** πρέπει ἀμμὰ νὰ τὸν κάμωμ' ἐδῶ τοῦ κόσμου τὸ **σπεττάκολο**. **Κλειῖτε** τὴν θύρα, **τζόϊα** μου, καὶ βγάλε τους ἔξω ὡς νὰ ἴθουν οἱ παπάδες, τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω, νὰ τὸν σηκώσουμε χωρὶς βοή καὶ χωρὶς ταραχὴ, καθὼς ἔζησεν ὄλην του τὴ ζωή.

Ὁ πιστὸς ὑπηρέτης προθύμως πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ συμβολαιογράφου, συμφώνους πρὸς τὴν διάθε-

θεσιν τῆς ἰδίας του θλίψεως, ἣτις σιγὴν ἐπεζήτει καὶ ἡσυχίαν ἐπίσης, παρεκάλεσε τοὺς παρευρισκομένους νὰ μακρυνθῶσι, καὶ ἤρχισεν ὁ κοιτῶν νὰ κενουῖται, ἔταν εἰσώρμησεν ὡς ἔξω φρενῶν ὁ Βοράτης, καὶ ὀλοφυρόμενος ἐβρίθθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐνηγαλίσθη τὸν ἐγκεκαλυμμένον νεκρὸν καὶ κατεφίλει τὸ ἄμορφον σῶμα.

Ὁ Τάπας τότε πλησιάσας εἰς τὸ οὖς τοῦ ὑπηρέτου, τῷ εἶπε λέξεις τινάς, καὶ ὁ Νικολὸς, προσελθὼν πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐπροσπάθει διὰ πειθοῦς καὶ ἐλαφρᾶς βίας νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀπελπισίας του. Ἄλλ' ὁ Βοράτης ἐπέμενε ὡς ἄνθρωπος οὐ ἐπείθετο μὲν ὁ νοῦς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ καρδιά.

— Ἄφες τοῦλάχιστον νὰ ἴδω ἅπαξ ἀκόμη τοὺς σεβαστοὺς χαρακτῆράς του. ἀνέκραζεν. Ἡ τελευταία λέξις του ἦτον βεβαίως εὐχὴ πρὸς ἐμέ. Ἄφες νὰ τὴν λάβω ἐπὶ τῶν νεκρῶν του χειλέων.

Καὶ ὄλος τρέμων ἀνέσυρε τὴν σινδόνην, ἣτις ἔκρυπτε τοῦ κόμητος τὴν μορφήν. Ἄλλὰ, μόλις ἐγείρας αὐτὴν, ἐμεινεν ὡς ἐμβρόντητος.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε· τρέξατε εἰς τὸν ἱατρὸν.

— Τὸν γιατρὸν; εἶπεν ὁ Τάπας. Τί τὸν θέλει τὸν γιατρὸν; Μῆτε ζωὴ ἔχει, μῆτε πνοὴ ὁ μίζερος. Ἀπέθανε, πόθερο ἀμίχο. Κάνενας δότορος δὲν τὸν ἀναστήνει πλέον.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε πάλιν ὁ Βοράτης τρέχων πρὸς τὴν θύραν. Ἀμέσως, φέρετέ τον ἀμέσως!

— Ἀφῆτε, εἶπεν ὁ Τάπας, μετὰ τόνου φωνῆς ἐκφράζοντος οἶκτον. Δὲν βλέπετε; ἡ λύπη τὸν ἐσκότισε. Κόπιασε, κάρο Βοράτη, κόπιασε ἔξω νὰ κλειδώσωμε τούτην τὴν κἀμερα. Δεῖξου φρόνιμος ἄνθρωπος· ἐδῶ μόνον τὸν νοῦν

σου θενὰ χάσης καὶ τὴν ὑγεία σου. Κόπιασε, κ ἄ ρ ο.

Ἄλλ' εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δύο τῶν παρευρισκομένων οἵτινες εἰς τὴν πρώτην κραυγὴν τοῦ Βοράτου εἶχον ἤδη ἐξέλθει, ἕνα ἐκπληρώσωσι τὴν ἐντολὴν του, εὐρόντες ἕνα τῶν ἱατρῶν διερχόμενον ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, τὸν εἰσήγαγον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πένθους.

Ὁ δὲ Τάπας, ἅμα τὸν εἶδε, κατεβίβασε τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅπερ ἔπραττεν ἢ ἐκ προθέσεως, ὅταν εἶχε νὰ κρύψῃ τινὰ ιδεάν ἢ αὐτομάτως, ὅταν δυσηρεστεῖτο. Ἀλλὰ τίς εἶχε τὸν νοῦν του εἰς τὸν Τάπαν;

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Βοράτης, ἔμαθες ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀγαθὸς γέρον μας. Πλησίασον, ἐξοχώτατε, καὶ εἶπέ, τί σοὶ φαίνεται; ἀπὸ τί ἀπέθανε;

— Κ ὀ λ π ο κ ο σ π έ τ τ ο! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Ποῖος ἠμπορεῖ ν' ἀμφιδάλλῃ; φοβερὸ κ ὀ λ π ο ἀποπληξίας!

— Ἐχω τὴν ἀμφιβολίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης. Ἀφῆτε τὸν ἱατρὸν νὰ εἰπῇ.

Ὁ ἱατρὸς ἐπλησίασε τότε τὸν νεκρὸν Ἐφάνη δ' ἡ πρώτη του ὄψις ὅτι κατέπληξεν αὐτὸν, ὡς εἶχε καταπλήξει καὶ τὸν Βοράτην, καὶ αὐτὸν τὸν Τάπαν. Μετὰ ταῦτα τὸν παρετήρησε προσεκτικώτερον, ἤγγισε διὰ τῆς χειρὸς του τὸν τράχηλόν του, ἐψηλάφησε τοὺς ἀδένας, καὶ σείσας τὴν κεφαλὴν,

— Σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν, εἰδοποιήσατε τὴν ἀστυνομίαν νὰ ἔλθῃ.

— Π έ ρ μ π ά κ ο, τί κ ο υ β έ ν τ ε ς! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Τὴν ἀστυνομίαν! Δὲν τὸν ἀφίνετε νὰ τὸν θάψουν μὲ τὴν ἡσυχίαν του τὸν Χριστιανό; Μὴ θὰ τὸν πάτε στὴν κρίσι σὰν τοὺς Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου;

Ὁ ὑπηρέτης ἐδίστασεν. Ἄλλ' ὁ ἱατρὸς ἐπέμεινεν ἐντόνως.

— Σε καθιστῶ ὑπεύθυνον, σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν. Εἶδοποίησε ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν.

Μετὰ δύο λεπτά, ἐφ' ὧν ὁ ἰατρὸς ἐξηκολούθησε σιωπηλῶς τὰς ἐρευνας του, εἰσῆλθεν ὁ ἀστυνόμος μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ.

— Κύριοι, τοῖς εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε. Κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν ἦτον ὁ θάνατος φυσικὸς, ἀλλὰ βίαιος. Ἐκτελέσατε τὰ τῶν καθηκόντων σας.

— Καὶ εἰς τί στηρίζετε τὴν γνώμην σας, ἐξοχώτατε; ἤρώτησεν ὁ ἀστυνόμος τὸν ἰατρόν.

— Ἡ συμπίεσις τοῦ φάρυγγος, ἀπεκρίθη, δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὰ ἀπαριθμούμενα, αἱ μελαναὶ τοῦ τραχήλου κηλίδες, ἡ ἐξοίδησις τῶν ἀδένων καὶ ἀμυγδάλων, ἡ ἐξόγκωσις τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ συστολὴ τῶν μύων τοῦ προσώπου, ἡ σπασμωδικὴ συστροφή τῶν ἄκρων καὶ ἡ αἰμορραγία αὕτη, ἀποτέλεσμα ῥήξεως τῆς σφαγίτιδος φλεβός, ἀποδεικνύουσιν ἀναμφισβητήτως ἀποπνιγμὸν βίαιον.

Ἡ ἐτυμηγορία αὕτη τοῦ ἰατροῦ καὶ αἱ φοβεραὶ ἀναπτύξεις ἐφ' ὧν τὴν ἐστήριξε βαθεῖαν ἀπετέλεσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν παρεστώτων, πρὸ πάντων δ' ἐπὶ τοῦ Βοράτου, ὅστις ἐκάλυψε διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἀδυνατῶν ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τὴν βίαν τῶν αἰσθημάτων του, ἡσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας, καὶ ἔπεσε λιποθυμῶν καὶ ὡς νεκρὸς πλησίον τοῦ νεκροῦ φίλου του. Ὁ Τάπας ἐπεμελήθη τότε ἀμέσως νὰ σταλῇ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐπικαλεσθεὶς τοῦ ἰατροῦ τὴν συγκατάθεσιν, παρήγγειλε μετὰ φιλαδέλφου σπουδῆς νὰ ριφθῇ εὐθὺς εἰς τὴν κλίνην του.

Εἶχε δὲ καὶ αὐτοῦ, φαίνεται, βιαίως συγκινήσει τὴν καρ-

δίαν του τὸ οἰκτρὸν θέαμα, διότι τὰ χεῖλη του ἦσαν λευκὰ ὡς κήρινα.

— Πέρμπάκο, εἶπεν ἅμα ἐξῆλθεν ὁ Βοράτης· ὁποῖος ἔχει τοῦ Κόντε Ναννέτου τὸ βιὸς πρέπει νὰ πέρνη καλὰ τὰ μέτρα του. Βέκιος κι' ἄρρωστος, χωρὶς ψυχὴ γεννητὴ νὰ τὸν φυλάγη, κάθεται μὲ τον γέρο-Νικολὸ μοναχὸς εἰς τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου. Κοσπέττο! δὲν εἶναι στραορδινάριο ἂν ἐμβῆκαν δύω μπιρμπόνοι τὴν νύκτα καὶ τὸν σπεδίρισαν. Ἡ θάλασσα εἶν' αὐτοῦ πέρα. Οἱ φονιάδες θὰ βγῆκαν ἀπὸ κανένα καράβι, καὶ τώρα τὰ πρύμνισαν τίς ξέρει διὰ ποῦ. Ἄμε κάθου γύρευε!

— Τοῦλάχιστον τὸ καθῆκόν μας εἶναι, κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος, νὰ ζητῶμεν ἕως οὗ νὰ εὕρωμεν.

Ἐπειτα δὲ προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς θεατὰς, πλὴν τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ Τάπα, τοῦ ὑπηρέτου καὶ τοῦ ἱατροῦ, νὰ ἐξέλθωσι, καὶ ἀποτευνόμενος πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον, τὸν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλειποθύμησεν ὁ κόμης διὰ νυκτὸς, καὶ τότε πεσόντα ἐπ' αὐτοῦ τὰ προσκεφάλαια νὰ τὸν ἀπέπνιξαν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἱατροῦ ἦτον ὅτι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου καὶ τῶν μελῶν ἢ θέσις ἀπεδείκνυον ἀγῶνα σφοδρὸν, καὶ οὐχὶ αἰφνίδιον θάνατον, συμβάντα ἐν μέσῳ λειποθυμίας.

Ὁ γέρων Νικολὸς, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ τὰ προσκεφάλαια εἰς ἣν θέσιν τὰ εἶχεν εὕρει ὅτε πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ παρετηρήθη ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ πῆσῃ κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον ἢ κεφαλὴ αὐτομάτως, ἀλλ' ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐτέθη καὶ ἐκρατήθη βιαίως ἐκεῖ.

Ὁ ἀστυνόμος ἀπεκάλυψε μετὰ ταῦτα τὸν νεκρὸν ἐντελῶς. Ἡ σινδόνη ἦτον ἐσχισμένη εἰς ῥάκη παρὰ τοὺς πόδας

του. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὁ ὑπηρέτης, ἀπήντησεν, ὅτι τὴν εἶχε στρώσει νέαν ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἦτον ἄρα προφανές ὅτι τὴν ἔσχισεν ὁ πάσχων ἐπὶ τῆς ἀγωνίας του.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀστυνόμος ἤρχισε τὴν ἐξέτασιν τῶν σκευῶν. Ἐπὶ κἀνεὸς δὲν ἐφαίνετο ἔχνος παραβιάσεως. Λαβῶν δὲ τὰς κλεῖδας παρὰ τοῦ Νικολοῦ, ἠνέωξε τὰ συρτάρια τοῦ γραφείου, καὶ εὗρεν εἰς αὐτὰ ποσότητα ὡς χιλίων διστήλων εἰς διάφορα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα.

Ὁ Τάπας, παρουσιάσας τότε τὸ γενικὸν ἐπιτροπικὸν τοῦ κόμητος Γερασίμου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἐκ περισσοῦ ἀκόμη καὶ τακτικὴν διαθήκην τοῦ γέροντος, συντεταγμένην ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ κηρύττουσαν τὸν Γεράσιμον γενικὸν κληρονόμον του, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ἐπὶ ἀποδείξει ἢ ποσότης αὕτη, εἰς ὃ προθύμως συνήνεσαν οἱ ὑπηρέται τῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ τὰ σκεύη ἐξήτασεν ὁ ἀστυνόμος ἐν πρὸς ἐν τὰ παράθυρα. Ὅλα ἦσαν κλειστά· ἄνευ δὲ ῥήξεως, ἧς οὐδὲν ἔχνος ἐφαίνετο, ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνοιχθῶσιν ἔξωθεν. Αἱ θύραι ἦσαν ἐπίσης ἀνέπαφοι.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ ἀνακριτής. Ὅτι ὁ κόμης ἐδολοφονήθη, φαίνεται βέβαιον· οἱ λησταὶ ὅμως δὲν ἀφίνουν χίλια δίστηλα εἰς τὰ συρτάρια, οὔτε εἰσέρχονται διὰ τῆς τρύπας τῶν κλείθρων. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, σινιὸρ Τάπα;

— Σικουρο, σικουρο! ἔλεγεν ὁ συμβολαιογράφος, ἐνῶ ἀπέματτε τὸν ἰδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου του.

— Καὶ κατοικεῖ κἀνεὶς ἄλλος εἰς τὴν περιοχὴν αὐτῆς τῆς οἰκίας, ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτής τὸν ὑπηρέτην.

— Κἀνεὶς, ἀπεκρίθη αὐτὸς, ἐκτὸς τοῦ κ. Ῥοδίνου, γραμματέως τοῦ μακαρίτου, καὶ ἐμοῦ.

— Καὶ κλείετε καθ' ἑσπέραν τὰς θύρας; ἐπρόσθεσεν ὁ ἀστυνόμος.

— Μάλιστα, καθ' ἑσπέραν.

— Ἐνθυμεῖσαι ἂν τὰς ἔκλεισες χθές;

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὰς ἔκλεισα καὶ χθές καθὼς πάντοτε.

— Καὶ σήμερον τὸ πρῶτ' ὅταν ἐξύπνησας, ἐπανέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, τὰς εὔρες κλειστάς;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ Νικολός, τὰς εὔρον ἀνοικτάς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κ. Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδιον, καὶ χθές ἐπέστρεψεν ἐξώρας τὴν νύκτα δὲν ὑπώπτευσα παντελῶς, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐκεῖνος ἐλησμόνησε νὰ τὰς κλείσῃ.

— Ἄ! ὁ σιγιὸρ Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδι! εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ διὰ μιᾶς ἐχρωματίσθησαν ἐρυθρὰ τὰ μέχρι τοῦδε κάτωχρα χεῖλη του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνέλαμψεν ἀστραπὴ αἰφνιδία ἀλλ' ἀόρατος, διότι τὴν ἀπερρόφησεν ὁ ὕελος τῶν διόπτρων του.

— Ἄς ἔλθῃ ὁ κ. Ῥοδίνης, εἶπεν ὁ ἀνακριτῆς· δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ εἰς τὰς ἐρεῦνας μας.

— Ὁ κ. Ῥοδίνης δὲν εἶν' ἐδῶ· ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός.

— Κόμμε! χθές ἐπέστρεψε ξώρας τὴν νύκτα, καὶ σήμερ' ἀνεχώρησε βουὸν ὦρα! πέρδιόσαντο! εἶπεν ὁ Τάπας, ὁμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ, ὑψώσας τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, ἐγύμνωσε τὸ βλέμμα του, ἐκφράζον ἔκπληξιν.

— Ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν! ἐπανέλαβεν ὁ ἀνακριτῆς. Καὶ τί ὦρα ἦτον ὅταν ἐπέστρεψε χθές ὁ Ῥοδίνης;

— Κύριοι, εἶπεν ὁ Νικολός ἔντρομος, δὲν ὑποπτεύετε τὸν σιγιὸρ Ῥοδίνην βέβαια ὡς φονέα τοῦ κόμητος!

— Κάρο μίο, ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος· ὁ Ῥοδί-

νίδης είναι νέος χρυσός· τὸν ἀγαπῶ σὰν τὰ μάτια μου· ὁμῶς ὄλ' οἱ ἄνθρωποι εἶναι παιδιὰ τοῦ Ἀδάμ, ὁ πειρασμὸς ἔχει πολλὰ παγίδια ἀκόμη. Ἔπειτα, ἀμίκρο, εἰς μίαν ὑπόθεσι τόσο ἰμπορτάν τε, ἢ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ἐξετάξῃ, καὶ χαρὰ ἔς ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ἀθῶος.

— Καλὰ σὲ λέγει, ἐπρόσθεσε μεθ' ἡμερότητος ὁ ἀνακριτής. Τὸ χρέος μας εἶνε νὰ ἐξετάσωμεν ὅλας τὰς περιστάσεις. Τοῦτο μάλιστα συμφέρει εἰς τοὺς ἀθῶους, διότι ἀποδεικνύει τὴν ἀθωότητά των, ὥστε σὲ παρακαλῶ ν' ἀποκριθῆς. Ποίαν ὥραν ἐπέστρεψε χθὲς ὁ Ῥοδίνης;

— Δὲν ἤξεύρω καλὰ, ἢ μεσάυκτα ἢ καὶ μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης.

— Τότε δὰ σικροῦρο, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς σκέψιν ἦτις τῷ διέφυγεν, ὁ σιὸρ Νικολὸς ἐκοιμοῦνταν.

— Εἶδες τὸν Ῥοδίνην ὅταν ἤλθεν; ἐρώτησεν ὁ δικαστής.

— Ὅχι· τὸν ἤκουσα. Τὸ βῆμά του μ' ἐξύπνησεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθην πάλιν.

— Καὶ δὲν ἤκουσας ἄλλην κάμμίαν ταραχήν;

— Ἦκουσα τὸν σιὸρ Ῥοδίνην ὅτι διευθύνθη πρὸς τὸν κοιτῶνά του· ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἔμβῃ, ἐπέστρεψε καὶ ἐμβῆκεν εἰς τοῦ κόμητος. Ἐκεῖ ἤκουσα ὅτι ὠμίλουν οἱ δύο, καὶ τότε ἀπεκοιμήθην.

Ὁ Τάπας ἔρριψε βλέμμα ἐκφραστικὸν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν καὶ τὸν ἀστυνόμον.

— Καὶ τὸ πρῶτ', εἶπεν, ὅταν ἔφυγεν, ἐζοῦσε βέβαια ἀκόμη ὁ κόντες.

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Νικολὸς, νέα δάκρυα χύνων.

— Πῶς; καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ; ἠρώτησε πάλιν ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις παρασυρόμενος

ὑπὸ τῆς περιεργείας καὶ ὑπὸ τῆς φιλίας του ἀναμφιβόλως πρὸς τὸν ἀποθανόντα, εἶχε σχεδὸν λησμονήσει ἐτι δὲν ἀνηκεν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως, ἐν ᾧ ὁ ἀνακριτῆς, γνωρίζων τὴν μεγάλην του ἰκανότητα, τῷ παρεχώρει αὐτὸ εὐχαρίστως.

— Χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός. Μοὶ εἶπεν ὅτι τῷ εἶχεν ἀφήσει ὑγείαν ἀφ' ἐσπέρας, διότι ἐβιάζετο, καὶ τὸ πρῶτ' ἔδεν ἤθελε νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ.

Ὁ ἀνακριτῆς ἠτένισε τὸν ἀστυνόμον μετὰ παραδόξου βλέμματος, καὶ ἀμφότεροι ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν των.

— Ὑποπτο, βεραμέντε, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς ἐξηγῶν τὴν ιδέαν τῶν ὑπαλλήλων. Δὲν μοῦ χωρεῖ ὅμως εἰς τὸν νοῦν διὰ τὸν Ῥοδίνην. Τί αἰτίαν εἶχε, τί ἰντερέσο γιὰ τὸ κάμη, ἀφ' οὗ καὶ τίποτες δὲν ἐπῆρε. Ζωντανὸς ὁ κόντεσ τὸν ἔτρεφε· πεθαμένον μὴ γὰρ ἔχει νὰ τὸν κληρονομήσῃ;

Καὶ λέγων τὰς τελευταίας λέξεις, κατεβίβασε τὰ δίοπτρά του.

— Ὅπως δῆποτε, εἶπεν ὁ ἀνακριτῆς, ὁ Ῥοδίνης πρέπει νὰ ἔλθῃ. Τότε ἴσως πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐκρινισθῶσι καὶ αἱ αἰτίαι.

Μετὰ ταῦτα δ' ἡ ἀστυνομία ἔδωκε τὴν ἄδειαν τῆς κηδείας, ἣτις ἐγένετο δημοτελεστάτη. Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ Τάπας παρουσίασεν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ δικαστηρίου τὴν διαθήκην τοῦ κόμητος, καὶ πέμπων αὐτὴν πρὸς τὸν Γεράσιμον, τῷ ἔγραψε·

— Κακαῖς, θλιβεραῖς νοβιταῖς, σιὸρ κόντε. Ὁ κάρος τζίος σ' ἀφῆκε χρόνους. Λάβε τὴν διαθήκην του, πόβερο ἀμίκο, καὶ μὴν ἀποθάνῃς καὶ σὺ ἀπὸ τὴν λύπην σου. Μὴν ἐλθῆς διὰ κάμποσον καιρὸν εἰς τὸ Ἀργοστόλι, ἔπου ὅλα θὰ σέ φανοῦν μαῦρα καὶ σκοτεινά. Μεῖνε αὐτοῦ ποῦ

εἶσαι· εἶναι καλῆτερο· ἢ ζήτησε κονσολατζιόνε εἰς τὰ ταξειδία, ὡς νὰ περάσῃ . . . ἢ λύπη σου.

Ε΄.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν ἀπέπλευσε πρὸς Κέρκυραν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀτμὸς ἦτο σπανιότης τότε ἀκόμη, καὶ ὑπηρέτης τῶν πλουσιωτέρων μόνον ἐθνῶν, ἀπῆλθε διὰ πλοίου ἰστιοφόρου. Ἡ ἀνυπομονησία του ἦτο μεγάλη, ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ἀδιαφοροῦσι διὰ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνυπομονησίαν· ἐπομένως διήρκεσεν ὁ διάπλους του τέσσαρας ἡμέρας, αἵτινες τῷ ἐφάνησαν τόσῳ μᾶλλον τέσσαρα ἔτη, καθόσον ἤξευρεν ὅτι τῷ ἐχρειάζοντο τοῦλάχιστον ἄλλαι τόσαι διὰ τὴν ἐπιστροφήν.

Εἶναι περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν συνέντευξίν του μετὰ τῆς μητρὸς του. Μετὰ μίαν ὥραν τῇ εἶχε διηγηθῆ τὴν εὐτυχίαν του, εἶχε λάβει τὴν συγκατάθεσιν μετὰ τῆς εὐχῆς της, τῇ ἔδειξε τὴν διαθήκην δι' ἧς ὁ κόμης ἄφινεν ἀτομικῶς εἰς αὐτὴν τετρακισχίλια δίστηλα, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσεν ὅλας τὰς εὐλογίας, ὅσας ἢ εὐγνωμοσύνη τῇ ἐνέπνεε πρὸς τὸν ἐνάρετον γέροντα, ἔστρεφεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν λιμένα, ἀντιπαλαίων κατὰ τῆς ἐπιμόνου προσκλήσεώς της ὅπως μείνῃ μίαν ἢ δύο ἡμέρας πλησίον της.

Συνήγορον ἔχουσα τὴν υἱικὴν τοῦ Ῥοδίνου στοργὴν, εἶχεν ἤδη κερδίσει ἐπ' αὐτοῦ τινὰς ὥρας, καὶ τὸν ἔπεισε νὰ περιμείνῃ τὸ γεῦμα, εἰς τὴν τράπεζαν δὲ διεπραγματεύοντο περὶ τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἐπλησίαζε νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν θυσίαν καὶ ἄλλων τινῶν ὥρων ἵνα τὴν εὐχαριστήσῃ, ὅτε ὁ ὑπηρέτης τῷ ἐπέδωκεν ἐπιστολὴν φέρουσαν σφραγίδα ἐπίσημον.

— Τίς τὴν ἔφερον; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Τρεῖς Κοντεστάβιλοι τῆς ἀστυνομίας· ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης, καὶ περιμένουν εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ Ῥοδίνης ἠνέωξε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ προφανῶς ἐταράχθη.

— Ἴδου, μητέρα, εἶπε μειδιῶν, ἀλλὰ μετ' ἠλλοιωμένης φωνῆς· ἔχω σύμμαχον ἐναντίον σου.

— Ποῖον σύμμαχον;

— Τὴν ἀστυνομίαν τῆς Κεφαλληνίας. Μὲ προσκαλεῖ νὰ ἐπιστρέψω ἀνυπερθέτως.

— Πῶς; μόλις ἔφθασες. Τί δηλοῖ τοῦτο; Καὶ ἂν δὲν θελήσης νὰ ὑπάγῃς ἀπόψε, καὶ μείνῃς ὡς αὔριον. . .

— Οἱ κλητῆρες εἶναι διατεταγμένοι νὰ μὲ φέρουν χωρὶς νὰ θέλω.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο; ὦ θεέ μου! Τί τρέχει; ἔκραξεν ἡ φιλόστοργος μήτηρ. Ἡ ἀστυνομία νὰ σὲ συλλάβῃ... Τί εἶναι τοῦτο;

— Τι δηλοῖ, οὐδ' ἐγὼ ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης· ἀλλ' ἠσύχασον μητέρα, τίποτε σπουδαῖον δὲν εἴμπορεῖ νὰ εἶναι. Ἄς κράξωμεν τοὺς κλητῆρας.

Ἐκ τῶν κλητῆρων ὁ εἷς, ὅστις εἶχε σταλῆ ἐκ Κεφαλληνίας ὡς κομιστῆς καὶ ἐκτελεστῆς τῆς διαταγῆς, ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετὰ δισταζόντος βήματος, ἐν ᾧ οἱ δύο ἄλλοι, δοθέντες εἰς αὐτὸν ὡς βοηθοὶ παρὰ τῆς κεντρικῆς ἀστυνομίας Κερκύρας, ἔμειναν παρὰ τὴν θύραν ὡς ἵνα τὴν φυλάξωσι.

— Λοιπὸν, σιὸρ Τζανέτο, ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης, μὲ προσκαλοῦν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Κεφαλληνίαν; Ἡξεύρεις, ἢ ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ μ' εἰπῆς τί εἶναι;

Ὁ κλητῆρ ἐφαίνετο τεταραγμένος.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε καὶ . .

είναι ύποψία ὅτι ἐδολοφονήθη. Ἡ ἀστυνομία ἀνακρίνει, καὶ σὰς προσκαλεῖ ὡς . . . μάρτυρα.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη διάφορον ἀπετέλεσεν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς μητρὸς καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, διότι τῆς μὲν διεσκέδασε τοὺς φόβους, ἐπὶ τοῦ δὲ ἐνέσκηψεν ὡς κεραυνός.

— Ὁ κόμης! . . . ἀπέθανεν! . . . ἐδολοφονήθη . . . ὦ Θεέ μου! ἀνέκραξε, γενόμενος ὠχρὸς ὡς τὸν τοῖχον, καὶ ἔπεσε καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του. Οἱ δὲ κλητῆρες ἀντήλλαξαν συνεννοήσεως βλέμμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ῥοδίνης ἀποχαιρετήσας τὴν μητέρα του,

— Ἄς ὑπάγωμεν, κύριοι, εἶπε πρὸς τοὺς κλητῆρας. Ἡ εὐτυχία καὶ ὁ πόθος ἐδύναντο ἴσως νὰ περιμείνωσι. Τὸ πένθιμον καθῆκον ὅμως δὲν περιμένει.

Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἀνεχώρουν ἐπὶ τοῦ πλοίου τῆς ἀστυνομίας, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας κατέπλεον εἰς Ἀργοστόλιον.

Ὁ Ῥοδίνης, ἅμα ἀποβάς, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν τάφον τοῦ εὐεργέτου του, καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν σπονδὴν τῶν δακρύων του. Ἄλλ' οἱ κλητῆρες τῷ εἶπον, ὅτι ἔχουσι διαταγὴν νὰ τὸν ὀδηγήσωσι κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ἀκολουθήσας ἐπομένως αὐτοὺς, παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀστυνόμον, καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀπέλθῃ. Ἄλλ' ὁ ἀστυνόμος τῷ εἶπεν ὅτι διαταγὴν ἔχει νὰ τὸν κρατήσῃ, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα· ὁ δὲ δεσμοφύλαξ τῷ εἶπεν, ὅτι ἔχει διαταγὴν νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ κοινωνήσῃ μετ' οὐδενός, καὶ τὸν κατέκλεισεν εἰς μεμονωμένην εἰρκτήν.

Ὁ Ῥοδίνης ἐνόμιζεν ὅτι ὀνειροπολεῖ, οὐδ' ἐδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει· καὶ ἐνίοτε μὲν ὑπώπτευεν ὅτι ἡ κυβέρνησις, ἰχνηλατοῦσα συνωμοσίαν τινὰ, ἄωρον προϊόν τοῦ ὑπερχειλοῦς ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἐν ταῖς νήσοις συμπατριωτῶν ἡμῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως,

γυνέλαβε καὶ αὐτὸν ἐπὶ τινὶ ὑποψίᾳ ἀνυποστάτῳ, ἄλλοτε ἵτι ἐκρατήθη ἴσως ἀντ' ἄλλου κατὰ λάθος τῆς ἀστυνομίας, καὶ δι' ὄλης τῆς νυκτὸς μετέβαινεν ἀπὸ συμπερασμοῦ εἰς συμπερασμόν· ἀλλ' ἀπέπνιγε τὴν περὶ ἑαυτοῦ μέριμναν ἢ θλίψις διὰ τὸν θάνατον τοῦ εὐεργέτου του, τοῦ ἄλλου πατρὸς του.

Τῇ δ' ἐπαύριον, ἅμα ἀπὸ πρωίας, ἐχομίσθη εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς μεγίστην χαρὰν του, διότι ἡ ἀνάκρισις ἐμελλε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὴν θέσιν του. Ἴδου περίπου ὁ τυπικὸς διάλογος τῆς ἀνακρίσεως.

- Πῶς ὀνομάζεσαι;
- Ἀθανάσιος Ῥοδίνης!
- Ποία ἡ πατρίς σου;
- Κέρκυρα.
- Πόσων ἐτῶν εἶσαι;
- Εἰκοσιτεσσάρων.
- Ποῖον τὸ ἐπάγγελμά σου;
- Γραμματεὺς τοῦ κόμητος Ναννέτου.
- Ποῦ ἔμαθες τὸν θάνατον τοῦ κόμητος;
- Εἰς τὴν Κέρκυραν παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν φυλάκων οἵτινες μ' ἔφεραν.
- Πότε ἀνεχώρησας διὰ Κέρκυραν;
- Τὴν δεκάτην τοῦ ἐνεστῶτος μηνός.
- Ποίαν ὥραν;
- Τὴν πέμπτην τῆς πρωίας.
- Πῶς ἀφῆκες τὸν κόμητα Ναννέτον ὅταν ἀνεχώρησας;
- Κοιμώμενον.
- Πῶς τὸ ἤξεύρεις ὅτι ἐκοιμᾶτο;
- Μοὶ τὸ εἶπεν ὁ ὑπηρέτης του.
- Καὶ δὲν ἐμβῆκες νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς;

— "Οχι, μὴ θελήσας νὰ ταραξῶ τὸν ὕπνον του.

— Παράδοξον φαίνεται, ὅταν, ὡς εἶναι γνωστὸν, εἶχες τὴν οἰκειότητα πρὸς τὸν κόμητα, νὰ μὴ θελήσῃς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου.

— Τὸν εἶχον ἀποχαιρετήσῃς ἀφ' ἑσπέρας, ἡξεύρων ὅτι θ' ἀναχωρήσω πολὺ πρῶτ.

— Ἀφ' ἑσπέρας εἶχες ἐξέλθει τῆς οἰκίας. Ποῦ ὑπῆγας καὶ ποίαν ὥραν ἐπέστρεψας;

— Ἐξῆλθα, καὶ ὑπῆγα εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ἐκεῖθεν εἰς τοῦ κ. Βοράτου, μεθ' οὗ ἦλθον εἰς τοῦ κόμητος. Ἐπειτα δὲ μετὰ τοῦ κ. Βοράτου πάλιν ὑπῆγα εἰς αὐτοῦ τὴν οἰκίαν, ὅπου καὶ ἔμεινα μέχρι τῆς πρώτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα.

— Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, ποῦ διηυθύνθης καὶ τί ἔπραξας;

-- Εἰς τὸν κοιτῶνά μου, καὶ συσκευάσας τὰ διὰ τὴν ὁδοιπορίαν μου, ἐκοιμήθην.

— Ὅταν ἐπέστρεψας εἰς τὴν οἰκίαν, ἦτον ἡ ἔξω θύρα κλειστή;

— Τὴν εὔρον ἀνοικτὴν, καὶ ἐνόμισα ὅτι ὁ ὑπηρέτης τὴν ἀφῆκε διὰ τινὰ αἰτίαν.

— Ἐχεις κλειδίον τῆς θύρας ἐκείνης;

— Ἐχω.

Μετὰ ταῦτα ὁ δικαστὴς ἐκάλεσε τὸν Τάπαν, ὅστις ὡμολόγησεν, ὅτι μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἐνάτης τοῦ μηνὸς τῷ ὄντι ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὅτι ἐνώπιον διαφόρων πελατῶν του τῷ ἐζήτησε νὰ τῷ προμηθεύσῃ δάνειον χιλίων διστήλων, εἰπὼν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἔχει πόνον νὰ τὸ ἀποδώσῃ· ὅτι δ' ἐρωτηθεὶς ἐπιμονώτερον ὑπ' αὐτοῦ,

τῷ εἶπεν ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ κόμης Ναννέτος τῷ ἀφῆκε δι' ἰ-
διογράφου διαθήκης ὄλην του τὴν περιουσίαν.

Ὁ Τάπας προσέθηκεν ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ
περαιτέρω εἰς τὴν διαπραγματεύσιν τοῦ δανείου, ὑποπτεύ-
σας τινὰ ἀπάτην, διότι ἤξευρεν ὅτι πρὸ ἑνὸς μηνὸς ὁ κόμης
Ναννέτος εἶχε διαθέσει τὰ ἑαυτοῦ διὰ συμβολαιογραφικῆς
διαθήκης ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, καὶ ἂν ἔκτοτε ἤθελε νὰ με-
ταβάλλῃ ἢ τὸ ὄλον ἢ μέρος αὐτῆς, ἔπρεπε, κατὰ τὴν τάξιν,
καὶ καθ' ἓν ἄρθρον τῆς διαθήκης του, νὰ πράξῃ τοῦτο διὰ
προσθέτου διατάξεως εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον.

Ἡκατάθεσις αὕτη ἐφάνη λίαν σπουδαία εἰς τὸν ἀνακριτὴν.

Μετὰ τὸν Τάπαν προσκληθέντες οἱ πελάται του, οἱ παρ-
ευρεθέντες κατὰ τὴν 9^{ην} εἰς τὸ γραφεῖόν του, κατέθεσαν ὄλοι
ὁμοίως ὅτι ἤκουσαν τὸν Ῥοδίνην ζητοῦντα τὸ δάνειον καὶ
λέγοντα ὅτι θέλει ἔχει κτήματα ἀρκετὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι
δεκάκις τὰ χίλια δίστηλα.

Ὁ Βοράτης προσκληθεὶς μετ' αὐτοὺς ἐπεκύρωσεν ὅτι τὴν
ἐσπέραν τῆς ἐνάτης ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του,
καὶ τὸν συνώδευσε μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τοῦ κόμητος,
καὶ ἐξετασθεὶς διηγήθη πῶς κατὰ προτροπὴν τοῦ κόμητος
ἠρῶαβώνισε τὴν Ἀγγελικὴν μετὰ τοῦ Ῥοδίνου.

— Μὲ συγχωρεῖτε ἂν φαίνωμαι ἐπεμβαίνων εἰς τὰς οἰ-
κιακάς σας σχέσεις, εἶπεν ἠπίως ὁ δικαστής. Πιστεύσατε
ὅτι περιορίζομαι ἀκριβῶς εἰς ὅσα μόνον δύνανται νὰ με φω-
τίσωσιν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ Ῥοδίνης εἶναι
πτωχός. Ὁ Κόμης Ναννέτος δὲν σᾶς τὸ εἶπεν ὅταν σᾶς τὸν
ἐπρότεινεν ὡς γαμβρόν ;

— Ὁ Κόμης μοὶ εἶπεν ὅτι ἂν πλοῦτον ὁ Ῥοδίνης δὲν
ἔχῃ, ἔχει ὁμοίως τὴν φέρουσαν τὸν πλοῦτον ἰκανότητα μετὰ
τῆς τιμιότητος.

— Ἄφ' ἐσπέρας λοιπὸν τοῦ θανάτου, εἶπεν ἐπιμένων ὁ δικαστής, ὁ κόμης δὲν σᾶς εἶπεν ὅτι ἀφίνει κληρονόμον του τὸν Ῥοδίνην;

— Κληρονόμον του τὸν Ῥοδίνην! ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης· ὄχι! τοῦτο δὲν τὸ εἶπε. Τοῦτο εἶναι διαβολὴ κατὰ τοῦ Ῥοδίνου.

— Καὶ ἀπὸ τοῦ κόμητος ἀνεχώρησατε ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ῥοδίνου τὴν ἐσπέραν ἐκείνην; ἠρώτησε πάλιν ὁ δικαστής.

— Μάλιστα.

— Καὶ ποίαν ὥραν ἀνεχώρησεν ὁ Ῥοδίνης ἀπὸ τῆς οἰκίας σας;

— Εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐπειτα δ' ἐξετασθεὶς ὁ Νικολός, ἐπανελάβεν ἀπαραλλάκτως ὅσα καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀνάκρισιν εἶχεν εἰπεῖ, ἐπιμένων πάντοτε ὅτι ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίνης ἐπέστρεψε τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ἠκούετο συνομιλῶν μετὰ τοῦ γέροντος. Ἐρωτηθεὶς ἂν ἤξευρεν ὅτι ὁ κόμης ἀφῆκε κληρονόμον του τὸν Ῥοδίνην, ἀπεκρίθη ὅτι ποτὲ δὲν ἤκουσέ τι περὶ τούτου.

Μετ' αὐτὸν ὁ δικαστής μετεκάλεσε τὸν Ῥοδίνην ἐκ νέου.

— Τὴν ἐνάτην τοῦ μηνός, τῷ εἶπεν, ἐπροτείνατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ σᾶς διαπραγματευθῇ δάνειον χιλίων διστήλων. Ἡμπορεῖτε νὰ μᾶς ἐξηγήσητε ποίαν ἀνάγκην εἴχετε τῆς ποσότητος ταύτης;

Καὶ βλέπων ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐδίσταζε ν' ἀποκριθῇ·

— Ἐνθυμεῖσθε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὑπεσχέθητε καὶ ὅτι μᾶς ὀφείλετε ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἄν τὸ δικαστήριον, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχῃ ἀνάγκην πρὸς φωτισμὸν του νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου τὸ ἄδυτον, καίτοι λυπούμενος δι' αὐτὸ, θέλω ὅμως

τῷ τὸ ἀποκαλύψει προθύμως. Ἐζήτησα τῷ ὄντι τὸ δάνειον, ἀλλ' ὄχι ὀριστικῶς. Ἐπρόκειτο νὰ ζητηθῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ἡ χεὶρ τῆς Κ. Ἀγγελικῆς Βοράτου. Μόνον ἂν ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ εἶχον ἀνάγκην αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ εἶπατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον ὅτι δύνασθε νὰ ἐξασφαλίσητε τοὺς δανειστάς σας διὰ κτημάτων δεκαπλασίας ἀξίας. Κτήματα δὲν ἔχετε εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Ποία ἦτον ἡ ἰδέα σας;

— Κτήματα τῷ ὄντι δὲν εἶχον, ἀπεκρίθη ὁ ἐξεταζόμενος, ἀλλ' ὁ κόμης Ναννέτος μοι ἀφῆκε τὰ ἐδικά του. Ἴδου διατὶ ἐζήτησον δάνειον, διότι ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ εὐεργέτου μου δὲν ἐδυνάμην, δὲν ἤθελον καὶ, νὰ ἐγγίσω τὴν περιουσίαν του.

— Ὁ Κόμης Ναννέτος σὰς ἀφῆκε λοιπὸν κληρονόμον του; Ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν ἀνεψιὸν του; πῶς;

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῇ εἰς ὅ,τι ἠνίττετο ἡ ἐρώτησις, νὰ κρίνω τοὺς λόγους δι' οὓς ὁ κόμης ἀφῆκεν εἰς ἄλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀνεψιὸν του τὴν κληρονομίαν του.

— Καὶ ἀφῆκε διαθήκην δι' ἧς σὰς καθιστᾷ κληρονόμον του;

— Μάλιστα.

Ὁ Ῥοδίνης τὴν ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις τὴν ἀνέγνω μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

— Ἡ ὑπογραφή εἶναι τοῦ κόμητος; ἠρώτησε τέλος.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Ῥοδίνης.

— Ἀλλὰ τὸ γράψιμον αὐτῆς δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ ἐγγράφου.

— Δὲν ὁμοιάζει βεβαίως, ἀπήντησέν αὐτὸς, διότι τὸ ἐγγράφον δὲν εἶνε γεγραμμένον διὰ τῆς χειρὸς του.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Γ'.]

— "Α! ἀλλὰ διὰ τίνος χειρός; ἠρώτησεν ὑπόπτως ὁ ἀνακριτής.

— Διὰ τῆς ἐδικῆς μου.

— Πῶς τοῦτο; διὰ τῆς ἐδικῆς σας;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ Ῥοδίνης. Μὲ ὑπηγόρευε καὶ ἔγραφον.

— "Α! σᾶς ὑπηγόρευε, κύριε Ῥοδίνη, κ' ἐγράφετε, εἶπεν ὁ δικαστής, προσηλῶν εἰς τὸν ἀνακρινόμενον δξύτατα βλέμματα. Καὶ πότε σᾶς ὑπηγόρευσε καὶ ἐγράψατε τὴν διαθήκην, δὲν μοὶ λέγετε;

— Τὴν ἐνάτην τοῦ μηνός, περὶ τὴν μεσημβρίαν.

— "Α! τὴν ἐνάτην; παρετήρησεν εἰρωνικῶς ὁ δικαστής. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του. Εὐτυχία, κύριε Ῥοδίνη, ὅτι δὲν περιέμεινε μέχρι τῆς δεκάτης.

Ἄρα ὁ Ῥοδίνης ἔφερε τὸ χειρόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του

— Περιμείνατε διὰ τὴν τραγικὴν ἐπίδειξιν τὴν δικάσιμον ἡμέραν, εἶπε μετὰ πικρίας ὁ δικαστής. Τότε ἤμπορεῖ νὰ ἔχη τι ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ παρὸν ἐπισρέψατε εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Ἐν ᾧ δὲ ἤλπιζεν ὁ Ῥοδίνης, ὅτι ἡ ἀνάκρισις του ἤθελε φωτίσει καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δικαστὰς, καὶ ἤθελε τῷ ἀνοίξει ἀμέσως τὰς πύλας τῆς φυλακῆς, ἐρρίφθη εἰς αὐτὴν ἐκ νέου μετὰ τῆς τρομερᾶς πεποιθήσεως ὅτι ἐθεωρεῖτο ὡς ὑποπτος δολοφονίας κατὰ τοῦ κόμητος.

ΣΤ'

Ἐκτοτε δ' ἐδόθησαν διαταγαὶ νὰ φυλάττηται αὐστηρότερον, καὶ εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Ἡ προσαγωγή τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ὧν τινες, ὡς ἡ μήτηρ τοῦ Ῥοδίνου, ἦσαν εἰς Κέρκυραν, ἀπή-

τησαν ὑπὲρ τὸν μῆνα. Τέλος δ' ἔφθασεν ἡ δικάσιμος ἡμέρα, καὶ πλῆθος ἄμετρον, οἷον εἰς οὐδένα ποτὲ ἄλλον δικαστικὸν ἀγῶνα, ἐπλήρου τὸ δικαστήριον. Οἱ ἀκροαταὶ εἶχον συρρέουσαι οὐ μόνον πανταχόθεν τῆς Κεφαλληνίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων νήσων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Κερκύρας, διότι ἡ ἀποτρόπαιος δολοφονία ἀνδρὸς σεβασμίου, ὁποῖος ὁ κόμης Ναννέτος, ἀγαθοεργοῦ, καὶ γενικῶς ἀγαπωμένου διὰ τὸ ἡθὸς του, ἐκίνει τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν· καὶ τινὲς μὲν, ὅσοι εἶχον πεποίθησιν εἰς τὴν χρηστότητα καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ Ῥοδίνου, ἐδυσπίστουν πρὸς τὴν ἐνοχλήν του, εἰς δὲ τοὺς πλείστους τὸ ἔγκλημα ἐνέπνεε φρίκην, διότι οὐδέποτε ἠκούσθη ἀπαισιωτέρα ἀγνωμοσύνη, οὐδέποτε ὑπὸ φρικτοτέρους οἰωνοὺς ἐξετελέσθη πατροκτονία.

Ὅτε δὲ προσήχθη ὁ κατηγορούμενος, μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ἐφάνη τὸ ἀθορύβητον τοῦ βλέμματός του καὶ τοῦ βήματός του τὸ θαρραλέον ὡς ἔνδειξις καθαρᾶς συνειδήσεως· οἱ δὲ λοιποὶ τὰ ἔκρινον ὡς συμπτώματα ἀναιδοῦς ἀσεβείας, ὡς ἀποσκλήρυνσιν εἰς τὸ κακουργεῖν, καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ ἀκροατηρίου ὑπὲρ ἧ κατ' αὐτοῦ ἦτον εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τεταμένη.

Κατ' ἀρχὰς ἐξητάσθησαν ἐκ νέου οἱ προανακριθέντες μάρτυρες, καὶ ἀνεγνώσθησαν τῶν ἀπόντων αἱ καταθέσεις.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἰδίως ἐλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ ὁ γέρων Νικολός. Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τὸν ἐκάλυπτον ἐνδύματα μελανὰ, ἡ πολιὰ του κόμη ἐκρέματο ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐκατέρωθεν, ἡ κεφαλὴ του ἔκυπτε πρὸς τὴν γῆν, ὡς ἂν διπλῆς ἡλικίας ἄχθος τὴν εἶχε κυρτώσει ἀπὸ τινων ἡμερῶν, καὶ ἡ θλίψις ἦν γεγραμμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἐρυθρῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ ἀναμφισβήτητος τῶν λόγων του εἰλικρί-

νεια, και ἡ ἀντίφασίς του πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Ῥοδίνου ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ καιροῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν νύκτα τῆς δολοφονίας, ἐπροξένησαν μεγίστην ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ εἰς τοὺς δικαστάς.

Τοῦ Βοράτου ἡ λύπη δὲν ἦτον ὀλιγωτέρα. Ὄταν ἐκλήθη ὅπως ἐξετασθῆ, καὶ εἶδε τὸν Ῥοδίνην εἰς τὴν ἔδραν τῶν κατηγορουμένων, ἠθέλησε νὰ ριφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀλλ' οἱ κλητῆρες τὸν ἀνεχαίτισαν. Ἄφ' οὗ δὲ συνῆλθεν, ἐπανελάβε τὴν μαρτυρίαν του, καὶ ἰδίως ἐβεβαίωσεν ἐντόνως, ὅτι δὲν ὑπῆρχε διαθήκη τοῦ γέροντος ὑπὲρ τοῦ Ῥοδίνου, πεπεισμένος ὅτι τοῦτο ἦτον ἀλήθεια, καὶ ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι πάντοτε τῆς ἀθωότητος σύμμαχος.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ὁ πρόεδρος τὸν διέταξε νὰ σιωπήσῃ μέχρις οὗ ἐρωτηθῆ.

Ὁ δὲ Τάπας, ὅταν εἰσῆλθε νὰ μαρτυρήσῃ, εἶχε τὰ δίσπρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἐπλανᾶτο μεδίαμα ἐπαγγελλόμενον συμπάθειαν πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ μετριοφροσύνην ὑπὲρ ἑαυτοῦ· εἰς τὴν φωνήν του ἐπροσπάθει νὰ δώσῃ τόνον ἐπαγωγὸν καὶ, οὕτως εἰπεῖν, μελιτώδη, καὶ ὁ κατηγορούμενος ἦτον δι' αὐτὸν πάντοτε ὁ ὄνοράβιλες σινιὸρ Ῥοδίνης, ὁ πρετζιέβολες σινιὸρ Ῥοδίνης, καὶ ἐνίοτε ὁ καρίσσιμος σινιὸρ Ῥοδίνης. Οὗτος κατέθεσεν, ὅτι ὁ ἐσιμάβιλες σινιὸρ Ῥοδίνης, μερικαῖς ὥραις πρὶν βιρβόνιοι δολοφονήσουν τὸν πόβερον κόντε Ναννέτον, τῷ εἶπεν ὅτι εἶναι βέβαιος εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ ἔχῃ μεγάλα πλοῦτη· ὅτι τὸν ἐβεβαίωσε περὶ ὑπάρξεως διαθήκης τοῦ κόμητος, ὅστις τὸν ἄφινε γενικὸν κληρονόμον του· ὅτι τοῦτο ἐφάνη εἰς αὐτὸν, τὸν Τάπαν, παράδοξον, διότι πρὸ ἑνὸς μηνὸς ὁ κόμητις εἶχε συντάξει διαθήκην εἰς τὸ γραφεῖόν του, καὶ πᾶσα μεταβολὴ εἰς αὐτὴν ἔπρεπε

νά προστεθῆ ἐν εἴδει κωδικέλλου. Ἐρωτηθεὶς δ' ὁ Τάπας περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ἰδιωτικῆς διαθήκης, εἶπεν ὅτι ὁμοιάζει τὴν τοῦ Κόμητος, ἀλλὰ τῷ φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ τινὰς διαφοράς.

Ἄφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ δημόσιος συνήγορος εἰς γλώσσαν ἰταλικήν· διότι τότε ἀκόμη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτον εἰς τὴν Ἐπτάνησον ἀποκεκλεισμένη ἀπὸ τῶν ναῶν τῆς Θέμιδος· ἐν Ἑλληνικαῖς χώραις δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἑλληνίδα μοῦσαν ἢ πρόσδος πρὸς τὸ δικαστικὸν βῆμα, τὸ πρῶτιστον τοῦτο καὶ βεβαιότατον διδασκαλεῖον τῆς ῥητορείας, καὶ ὁ ἑπτανήσιος, παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ἤκουε τὸν κατήγορον καὶ τὸν ὑπερασπιστὴν του διακυβεύοντας τὴν τιμὴν, τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ζωὴν των, οἱ δὲ λόγοι των τῷ ἔμενον ἐντελῶς ἀκατάληπτοι.

Ἄλλ' οἱ ἐν ἐκείνῳ τῆς Ἑλλάδος τῷ τμήματι τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τῶν γενναίων ἀναλαβόντες μεταρρυθμίσεων, διεπράξαντο, ἀνδρείως ἀντιστάντες εἰς πᾶσαν παραβίασιν τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν δικαιώματος, ν' ἀνασπάσωσι τέλος καὶ τὸ γελοῖον ἀτόπημα τοῦτο, τὴν νόθον παραφυάδα τῆς μισητῆς Ἐνετοκρατίας. Οὐδ' ἀνεχαίτισε τοὺς ἀπειροτέρους ὁ φόβος τῶν δυσχερειῶν κατ' ἀρχάς, καὶ τῶν παραδρομῶν τῆς ἀγυμνάστου των γλώσσης· ἀλλὰ πάντες ὥρμησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ προπατορικοῦ ιδιώματος, γινώσκοντες ὅτι ἡ πεποίθησις εἶναι πάντοτε εὐγλωττος, ὅτι εἰς τὴν σκιάν τοῦ Ὀδυσσέως ἢ πάτριος φωνῆ, καὶ μὴ καθαρίζουσα, ἔσται εὐπροσδεκτοτέρα πάσης ἐπιδείξεως ξένης καλλιπεείας, καὶ ὅτι εἰς Ἐπτάνησον ἢ ἐντελῆς ἀναγέννησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἤθελεν εἶσθαι ἢ ἰσχυροτέρα διαμαρτύρησις τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος.

Ὁ δημόσιος λοιπὸν συνήγορος ὠμίλει ἰταλιστὶ, ὠμίλει ὅμως μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας καὶ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος. Ἡ λογικὴ του ἦτον πυκνοτάτη, καὶ ἐφαίνετο ἀκαταμάχητος. Ἀνέφερεν ὅλας τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἀπεδείκνυον ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ Κόμης ἐδολοφονήθη. Ὑπενεθύμισεν ὅτι ἡ θύρα τοῦ οἴκου εὐρέθη τὴν πρῶταν τοῦ ἐγκλήματος ἀνοικτὴ καὶ οὐδόλως παραβεβιασμένη, ὥστε ἠνεώχθη ἀναμφισβητήτως διὰ κλειδίου, καὶ πλὴν τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου Νικολοῦ, ὅστις οὐδὲν εἶχε συμφέρον εἰς τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του, ὃν ἐλάτρευε, τίς ἄλλος εἶχε κλειδίον τοῦ οἴκου, ἐκτὸς τοῦ Ῥοδίνου; Ἀνέπτυξεν ὅτι ὁ δολοφόνος δὲν ἦτο ληστής, διότι τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόμητος εὐρέθησαν ἀνέπαφα ὅλα. Τίς λοιπὸν εἶχε συμφέρον εἰς τὸ φρικῶδες ἐγκλημα τοῦτο, εἰμὴ ὁ παρουσιαζόμενος ὅπως δρέψῃ τοὺς καρπούς αὐτοῦ, ὁ φαινόμενος μετὰ διαθήκης τοῦ κόμητος εἰς τὴν χειρὰ Ῥοδίνης;

Ἄλλ' ἡ διαθήκη αὕτη, δι' ἧς ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς πενίας ὁ Ῥοδίνης ἀνακύπτει εἰς μέγιστον πλοῦτον, ὅποια τις εἶναι; Ὅλη γεγραμμένη διὰ χειρός του, καὶ φέρουσα τοῦ κόμητος μόνην τὴν ὑποτιθεμένην ὑπογραφὴν, καὶ αὐτὴν ἀμφισβητουμένην ὑπὸ μαρτύρων τῶν μᾶλλον ἀξιοχρέων. Καὶ τοιαύτη οὔσα, ἰδιωτικὴ καὶ μὴ ἐπίσημος, ἡ διαθήκη αὕτη, ἀκυροῖ ἄλλην προϋπάρχουσαν καὶ συμβολαιογραφικὴν, χωρὶς νὰ ἦναι ἐκείνης κωδίκελλος, ἀπ' ἐναντίας ῥητοῦ ὀρισμοῦ τῆς πρώτης. Καὶ πότε συνετάχθη; ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ πότε παρουσίασεν αὐτὴν ὁ Ῥοδίνης; ἀφ' οὗ μόνον ἐπράχθη τὸ ἐγκλημα, ἀφ' οὗ ὁ κόμης δὲν ὑπάρχει πλέον ἵνα τὸν ψεύσῃ. Ὡστε τίς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ; Ἡ εἶναι πλαστὴ, ἢ ὑπεγράφη διὰ τῆς βίας.

Ἐπειτα ὁ Ῥοδίνης ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν νύκτα

τοῦ ἐγκλήματος μετὰ τὸ μεπονύκτιον, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ. Διατί τὸ ἀρνεῖται; Ὁ κόμης ἔζη τότε ἀκόμη· τὸ πρῶτ' εὐρίσκεται θῦμα χειρῶν δολοφόνων. Διατί ὁ Ῥοδίνης μόλις ἐξημέρωσε, καὶ μετὰ μεγίστης βίας δραπετεύει τῆς νήσου; Διατί ἀπέρχεται χωρὶς καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ γέροντος, ὅταν τὸν προέτρεψεν ὁ ὑπηρέτης εἰς τοῦτο; Ὁ δημόσιος συνηγὸρος λοιπὸν συνεπέρανε λέγων, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπλαστογράφησε τὴν διαθήκην καὶ ἐδολοφόνησε τὸν κόμητα· ὅτι δὲν προτείνει τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιβλητέαν ποινὴν, ἀλλ' ἀφήσιν αὐτὴν εἰς τῶν δικαστῶν τὴν ἐκτίμησιν, διότι γνωρίζει μὲν τὴν ὠμότητα τῶν λεόντων, τῶν τίγρεων τὸ αἰμοχαρὲς, τοιοῦτον ὅμως βαθμὸν θηριωδίας δὲν γνωρίζει εἰς τὸ ἀγριώτερον τῶν θηρίων, οὐδ' ἠξεύρει εἰς οὐδενὸς ἔθνους κώδηκα ποινὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀνοσιουργήματος.

Ὁ Ῥοδίνης ἤκουε τὸν σωρεῖτην τοῦτον τῶν φοβερῶν συλλογισμῶν μετ' ἐκπλήξεως προοῦσης. Οἱ λόγοι τοῦ ὑπηρέτου τῆς δικαιοσύνης ἐφαίνοντο τόσον ἰσχυροὶ, καὶ τὰ συμπεράσματά του τόσον ὀρθὰ, ὥστε ἠσθάνετο ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἤθελον πείσει, ἂν δὲν εἶχε τὴν συναίσθησιν τῆς ἀθωότητός του.

Τέλος δ' ἐγερθεὶς βραδέως καὶ ἀξιοπρεπῶς, ἀφ' οὗ ὁ κατήγορος ἐσιώπησεν, εἶπεν ὅτι τὸ λυποῦν αὐτὸν μέχρι θανάτου εἶναι τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ σεβαστοῦ εὐεργέτου του, πρὸς ὃν ἔτρεφεν ἀγάπην υἱοῦ· τὸ δ' ἐπίμετρον τῆς δυστυχίας του, τὴν ὑποψίαν ὅτι αὐτὸς ἐδολοφόνησε τὸν ἄλλον πατέρα του ὅτι δέχεται ἀγογγύστως ἤδη, ἀφ' οὗ εἶδε ποία παράδοξος περιστάσεων συγκυρία συνετέλεσεν εἰς ἐνοχοποίησίν του· ὅτι δικηγόρον δὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ, ἐλπίσας εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἀφελοῦς ἀληθείας· καὶ ἤδη δὲ, ὅτε αὕτη

φαίνεται τοσοῦτον δυσεξιχνίαστος, τὴν σωτηρίαν του ὅτι δὲν θέλει ζητήσει εἰς περινενοημένα λόγων τεχνάσματα, καὶ ὅτι εἰς τὰ φαινόμενα ἄλλο δὲν ἔχει ν' ἀντιτάξῃ, εἰμὴ τὴν ἀπλὴν ἄρνησίν του.

Ἐπανελάβε δ' ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος τῷ ὑπὲρ γόρουσεν ἐκὼν ἄκοντι καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψε τὴν διαθήκην· ἀλλ' ἠρνήθη πεισματωδῶς νὰ εἰπῇ ἂν ἐγνώριζε τίνες λόγοι ἔπεισαν εἰς τεῦτο τὸν κόμητα· καὶ προσθεὶς ὅτι περὶ ἄλλης προγενεστέρας διαθήκης ποτὲ ὁ κόμης λέξιν δὲν τῷ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ πρωίας εἰς Κέρκυραν, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησεν ἵνα μὴ εἰσέλθῃ τὸ πρῶτ' εἰς τὸν κιτῶνά του καὶ τὸν παραῖξῃ κοιμώμενον, καὶ ὅτι ἀπῆλθε τῷ ὄντι οὐδὲν γνωρίζων περὶ τοῦ τρομεροῦ ἐγκλήματος, εἶπεν ὅτι αὕτη εἶναι ὅλη του ἡ ὑπεράσπισις, καὶ ἂν τὰ φαινόμενα εἰσὶν ἐναντίον του, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκάθησεν ἤσυχος.

Ἡ ἀσθένεια τῆς ὑπερασπίσεως ταύτης ἐφάνη εἰς ὅλους κακὸς οἰωνός, καὶ οἱ μὲν ἀδιάφοροι ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς, οἱ δὲ φίλοι τοῦ Ῥοδίνου ἐκάλυψαν τὸ πρόσωπόν των, καὶ ὁ Βοράτης ἤρχισε νὰ κλαίῃ ὡς παιδίον, μὴ προβλέπων τέλος καλόν.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη εἰς διάσκεψιν· τὸ δὲ ἀκροατήριον ἐκινεῖτο ἠρεθισμένον σφοδρῶς, καὶ ὑπόκωφος ἐφέρετο ἐπ' αὐτοῦ μυκηθμός ὡς εἰς τὴν ἀγριαίνουσαν θάλασσαν, ὅταν ἐνσκήπτῃ εἰς αὐτὴν καταιγίς. Ὡστε ὅταν μετὰ μίαν ὥραν, ἐπανελθόντες οἱ δικασταὶ, ἐπρόφερον ὡς ποινὴν τῆς πλαστογραφίας καὶ δολοφονίας τὸν θάνατον, οὐδεμίαν φωνὴν οἴκτου ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος ἠκούσθη, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τινες ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς εὐθυδικίας τῆς ἀποφάσεως.

Οὐδεμία δὲ λέγομεν, διότι παρὰ μὲν τοῖς λοιποῖς ἐνίκα τὴν εὐσπλαχνίαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν γινώσκον ἢ φρίκη πρὸς τὸν ἀπεσκληρημένον ἐγκληματίαν, ὁ δὲ Βοράτης ἅμα ἤκουσε τὴν φοβερὰν ἐκείνην λέξιν, ἐλειποθύμησε καὶ ἀπεκομίσθη φορὰδην ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἄλλὰ καὶ οὕτως ἀπατώμεθα πάλιν, διότι ὁ εὐσπλαχνος συμβολαιογράφος Τάπας, ἐξερχόμενος τοῦ ἀκροατηρίου, ἤκούετο ἐπαναλαμβάνων πολλάκις· Ὁ μ ε σ κ ί ν ο ς ! ὁ π ο - β ε ρ έ τ ο ς !

Ἄμα δὲ συνῆλθεν ὁ Βοράτης, ἔδραμεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου εὔρε τὸν φίλον του οὐχὶ μὲν ἀψυχοῦντα, οὐδ' ἀδιαφορίαν ὅμως καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν βίον ἐπαγγελόμενον, ἀλλ' εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ἐκπεπληγμένον διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς αὐτὸν, καὶ σχεδὸν τὰς ἰδέας του νὰ συνάψῃ δυσκολευόμενον.

— Τὴν χάριν, σπεῦσον νὰ ζητήσης τὴν χάριν, ἔκραξεν ὁ Βοράτης· ὁ νόμος σοὶ δίδει προθεσμίαν ἕξ ἑβδομάδων· σπεῦσον νὰ ζητήσης τὴν χάριν.

— Τὴν χάριν! ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, ἀνοίγων ὀφθαλμοὺς ἐτι μᾶλλον ἐκθάμβους. Ἄν μοι ἐπετρέπετο νὰ ζητήσω δικαιοσύνην ἀκόμη, τὴν ἐζήτουν προθύμως· ἀλλὰ χάριν ζητεῖ ὁ ἔνοχος, καὶ ἔνοχος δὲν εἶμαι. Δὲν τὴν ζητῶ.

— Ἄλλὰ θὰ σὲ φονεύσουν, καὶ ἄλλος τρόπος σωτηρίας δὲν εἶναι.

— Θὰ μὲ φονεύσουν, εἶπεν ὠχρῶν ὁ Ῥοδίνης· τὸ ἤκουσα, καὶ λυποῦμαι ἐγκαρδίως ὅτι μὲ φονεῦει ὀλεθρία παρεξήγησις περιστάσεων, δυστυχῆς ἀπάτη τῶν δικαστῶν. Λυποῦμαι νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ζωὴν νέος τόσον, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν παρίστατο πρὸς ἐμὲ φέρουσα τῆς Ἀμαλθείας τὸ κέρασ, περιεκτικὸν ὄλων τῶν εὐτυχιῶν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν μοὶ ἐπεφάνη

ὡς ὄραμα θεῖον ἢ ἔνωσίς μου μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς, ἧς ὁ βίος μου ὄλος ἦτο λατρεία κρυπτή· καὶ τὸ ὄραμα τοῦτο θὰ σβύσῃ ἢ πνοὴ προῶρου θανάτου. Ὡς καὶ τοῦ πλοῦτου τὰς ἀπολαύσεις, καὶ αὐτὰς ἐμέλλομεν ἀφθόνως νὰ ἔχωμεν, διότι ὁ Κόμης Διονύσιος, οὗ ὁ θάνατος ἐμελλε νὰ ἦναι τὸ μόνον νέφος τῆς ἐπιλοίπου ζωῆς μου ἂν μοὶ ἐδίδετο τοῦ λοιποῦ νὰ ζήσω, ὁ Κόμης Διονύσιος μὲ ἀφῆκε κληρονόμον του.

— Πῶς; φίλτατε Ῥοδίνη, διῆσχυρίζεσαι

— Δηλαδή, ἀπήντησε πικρῶς μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης, ἡ καταδίκη μου ἔδωκε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸν φίλτερον τῶν φίλων μου νὰ δισπιστῇ πρὸς τὸν λόγον μου. ἸΝαί, διῆσχυρίζομαι ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος μοὶ ἀφῆκε διὰ διαθήκης του ὄλην του τὴν κληρονομίαν· καὶ τὸ ἀκούεις τώρα πρῶτον ἀπὸ τοῦ στόματός μου, διότι ἡ διαθήκη ἐγράφη τῷ ὄντι τὴν τελευταίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος, καὶ προσέτι διότι ὁ κόμης ἤθελεν ἐν ὄσῳ ἔζη νὰ μὴ τὸ γνωρίζῃς.

Ὁ Βοράτης ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του διὰ τῶν χειρῶν του.

— Δυστυχία! δυστυχία! ἀνέκραξεν. Ἀγρία τῆς τύχης καταδρομή! Ὁμολόγησον, φίλε μου, ὅτι πρέπει νὰ ἔχη τις ὄλην τὴν πρὸς σὲ ἀπεριόριστον πίστιν μου, ἵνα πιστεύσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο.

— Τὸ ὁμολογῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, διὰ τοῦτο δὲν ἀδημονῶ πρὸς τοὺς δικαστάς μου, μὴ δικαιούμενος ν' ἀπαιτῶ και παρ' αὐτῶν τὴν ἰδίαν πίστιν.

— Ἀλλ' ἡ ἄλλη διαθήκη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του! . . .

— Περὶ αὐτῆς, σ' ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι κατέθεσα καὶ εἰς τὸ δικαστήριον, ὅτι οὐδὲ λόγον ποτὲ μοὶ εἶπεν ὁ κόμης. Ἡ ὑπαρξίς της μοὶ φαίνεται αἰνίγμα ἀνεξήγητον. Ὁ μακαρίτης

κόμης Διονύσιος, ύπαγορεύων μοι τὴν διαθήκην ταύτην, ἐδύνατο ν' ἀναφέρῃ ἐκείνην, καὶ δὲν τὴν ἀνέφερεν· ἔξ ἐναντίας μάλιστα, ὅταν ἐγὼ ἐμεσίτευσά ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, μοὶ ἔδωκε μακρὰς ἐξηγήσεις, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ τελευταία του ἐπίμονος θέλησις εἶναι νὰ μὴ πορίεσθαι ποτὲ εἰς τὸν Γεράσιμον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τῆς περιουσίας του μέρος. Αἰνίγμα μοὶ φαίνεται ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καὶ χρέος μου ἦτο νὰ ζητήσω τὴν λύσιν του ἀνίσως ἔζων.

— Ἀλλὰ πρέπει, πρέπει νὰ ζήσης ἀνέκραξεν, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὸν, ὁ Βοράτης. Ζήτησον τὴν χάριν ἵνα ζήσης.

— Ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ζήσω, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης μετὰ ζωηρότητος, ὅτι ἔχω λόγον νὰ ἐπιθυμῶ, τὸ ἤκουσας. Ἀλλὰ θέλεις νὰ προσάψω ἐγὼ αὐτὸς εἰς τὸν πόδα μου καὶ νὰ σύρω δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς τὴν σφαῖραν τῆς ἀτιμίας; Θέλεις νὰ προσφέρω εἰς τὴν Ἀγγελικὴν ὄνομα δι' ὃ νὰ ἐρυθριᾷ; Θέλεις ὁ κόσμος νὰ μὲ δακτυλοδεικτῇ ὡς νέον Κᾶϊν, ὃν ἡμνήστευσεν ἡ Κυβέρνησις, εἰς τὴν ἀνανδρίαν μου χαρισθεῖσα, ἀλλ' ὃν ὁ Θεὸς δὲν θέλει ἀμνηστεύσει ποτέ; Οἱ δικασταὶ ἠπατημένοι μ' ἐκήρυξαν ἔνοχον. Ἔχουσι τὴν δύναμιν ἄς μὲ θανατώσωσιν. Ἀλλ' ἔνοχος δὲν εἶμαι, καὶ διὰ τοιαύτης αἰσχρᾶς ὁμολογίας δὲν θὰ ἐξαγοράσω ποτὲ τὴν ζωὴν μου. Χάριν δὲν θὰ ζητήσω.

Ὁ Βοράτης ἤρπασε τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἐσφιγγεν εἰς τὰς ἰδικὰς του, χύνων κρουνοὺς δακρύων.

— Ἔστω, μὴ ζητῆς λοιπὸν χάριν, ζήτησον δικαιοσύνην λοιπόν. Ἄν ἔχης τὴν ἐλάχιστην ἀγάπην δι' ἐμέ, τὴν ἐλάχιστην εὐσπλαχνίαν διὰ . . . τὴν Ἀγγελικὴν, φρόντισον διὰ τὴν σωτηρίαν σου. Δός μοι τὴν ἀναφορὰν σου, καὶ δὲν θέλω ἀφήσει θύραν ἄκρουστον, λίθον ἀκίνητον, καὶ ἂν ὑπάρχη ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς αἰδῶς δικαιοσύνης, θέλεις σωθῆ.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν, δυσωπηθεὶς μέχρι τέλους, ἔγραψε τὴν ἀναφορὰν τοῦ, ἀλλ' εἰς ὕφος πολὺ διαφέρον τῶν συνήθων αἰτήσεων χάριτος. Ἔλεγε δ' ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἀθῶος τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὃ κατεδικάσθη, ζητεῖ ν' ἀκυρωθῆ ἢ καταδικη τοῦ. Ὁ δὲ Βοράτης ἔλαβε τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ ἅμα ὅπως τὸ παρουσιάσῃ, ἐλπίζων νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῶν λόγων τοῦ τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ.

Ζ'.

Παρακολουθήσαντες μέχρις ἐδῶ τὸν Ῥοδίνην, ἠναγκάσθημεν νὰ παραμελήσωμεν τὸ χαριέστερον τῶν προσώπων τοῦ ἡμετέρου δράματος, τὴν Ἀγγελικὴν. Ἡ καρδιά της, ἣν εἶχεν ἀλγεινῶς συστρίβει ἢ διαγωγῆ τοῦ Ῥοδίνου, ὅταν εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας της οὐδὲ κἄν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ εἰς τῆς Βεγγάλης τὸ ἀγαπητὸν ῥόδον, ἀνεπετάσθη εἰς τὸ αἶσθημα τῆς εὐδαιμονίας ὡς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο εἰς τὴν ἑαρινὴν πνοὴν τοῦ ζεφύρου, ὅταν ὁ κόμης ἔθιχε τὴν χεῖρά της εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα.

Μετ' ἐρυθήματος δ' εἰς τὰς παρειὰς καὶ μετὰ μειδιάματος εἰς τὰ χεῖλη ἐβάδιζε πλησίον τοῦ μνηστῆρός της ὅτε μετὰ ταῦτα ἐπέστρεφον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός της, ἣ ἕστατο παρ' αὐτὸν εἰς τὸν ἐξώστην ἀφ' οὗ ἐπέστρεψαν, καὶ ἤκουε τοὺς φλογεροὺς λόγους τοῦ. Τὸ ἥμισυ τῆς νυκτός καὶ ἐπέκεινα παρῆλθεν εἰς ψυθιρισμοὺς ἀμοιβαίων ὀρκων, ἐλπίδων, ὑποσχέσεων καὶ σχεδίων μακρᾶς εὐτυχίας, ἀψηφούσης τὰς περιστάσεις, διότι ἡ εὐτυχία των ἦτον ὁ καρπὸς τῆς ἀγάπης των, ἣτις ἦτο κρείττων τῶν περιστάσεων, καὶ οὐδεμία περίστασις τοῦ λοιποῦ ἤθελε τοὺς χωρίσει, ὡς οὐδ' αὐ-

εὖς ὁ θάνατος ἐδύνατο νὰ διαιρέσῃ τὰς ἀδιαλύτως συνδεδεμένας ψυχὰς των.

Καὶ ὅταν παρῆλθε τὸ μεσονύκτιον, καὶ ὁ Ῥοδίνης, κατ' ἐραστῶν ἔθος μυριάκις τὰ αὐτὰ ἐπαναλαβὼν δι' ἄλλων λέξεων, ἀνεχώρησε τέλος, ἡ φαντασία καὶ ἡ καρδία τῆς Ἀγγελικῆς, ἄγρυπνοι ἀμφοτέραι μέχρι τῆς αὐγῆς, ἐξηκολούθησαν δραστηρίως στρέφουσαι τὸ λαμπρὸν τοῦ μέλλοντός της καλλιδοσκοπίον, ἐν ᾧ πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα εὖνους τύχη ἐπιχέει εἰς τῶν ἐκλεκτῶν της τὴν κεφαλὴν, συνεπλέκοντο εἰς ποικίλους στεφάνους, καὶ μεταξὺ τῶν εὐαρέστων εἰκόνων αἴτινες τῇ προσεμειδίῳ, πρέπει, ἂν θηρεύωμεν τοῦ ἱστορικοῦ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἐσχάτη δὲν ἦτον ἡ τῆς ὀλοχρύσου νυμφικῆς της στολῆς· καὶ ἐπέκεινα τοῦ λεπτοῦ ἔμεινεν ἐκλέγουσα τὸ ὕφασμα, μελετῶσα τὸ σχῆμα, σχεδιάζουσα τὰ ποικίλματα.

Τὴν δ' αὐγὴν, ὅτ' ἐξύπνησεν, ἦ μᾶλλον ὅτε ἠγέρθη, ὅτι δὲν ἐξυπνᾷ ὅστις δὲν ἐκοιμήθη, ἡ ἐκλογή τοῦ ὕφασματος εἶχε γίνει. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀντηχήσει εἰς Ἀργοστόλιον ὁ νεκρικὸς κώδων τοῦ κόμητος Διονυσίου, καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀντὶ νυμφικῆς, πένθιμον ἐνεδύθη στολήν.

Ἀφ' οὗ ὁμως ἔμεινε τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας βεδυθισμένη εἰς δάκρυα διὰ τὸν θάνατον τοῦ σεβαστοῦ φίλου τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ μνηστήρός της, καὶ διὰ τούτου τὴν ἀπουσίαν, τὴν τετάρτην, πρὸς διασκέδασιν τῆς θλίψεώς της, ἤρχισε νὰ κεντᾷ τὸ ἐκλεχθὲν ὕφασμα, εὐδαίμων ὅτι καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ῥοδίνου ἠσχολεῖτο εἰς ἔργον ἀναφερόμενον εἰς αὐτόν.

Τὴν μετὰ κλησιν καὶ τὸν φυλακισμὸν τον Ῥοδίνου ὁ Βοράτης ἔκρυφεν ὅσον ἐδυνήθη ἀπὸ τῆς θυγατρὸς του, διαφό-

ρους πρὸς αὐτὴν ἐφευρίσκων δικαιολογίας διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἀπουσίας του. Τέλος, μὴ δυνάμενος νὰ τῇ ἀποκρύψῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν, τῇ εἶπεν ὅτι ἔφθασεν ὁ Ῥοδίνης εἰς Κεφαλληνίαν, ἀλλ' ὅτι, ἐπειδὴ γίνονται αὐστηραὶ ἐξετάσεις περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ κόμητος, τὸ δικαστήριον, ἐλπίζον νὰ φωτισθῇ πρὸ πάντων παρ' αὐτοῦ, ὡς συνοίκου καὶ φίλου τοῦ γέροντος, διέταξε νὰ μὴ κοινωνήσῃ αὐτὸς μετ' οὐδενὸς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐδύνατο νὰ ἔλθῃ ὁ Ῥοδίνης νὰ τοὺς ἰδῇ.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἀνασχιρτήσασα εἰς τὴν πρώτην λέξιν ἦν ὁ πατὴρ τῆς ἐπρόφερον, ἔμεινεν ὡς νενεκρωμένη εἰς τὴν τελευταίαν εἰδησιν, καὶ ἤρχισεν ἀκουσίως νὰ κλαίῃ· ἀλλ' ἐνοήσασα ὅτι τὰ δάκρυά της ἦσαν παιδαριώδη, ἐπραύνηθη, καὶ ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ καρτερικῶς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις. Ὡς πέρασ δὲ τῆς ἐξετάσεως ἐξελάμβανε τὴν δικάσιμον ἡμέραν, διότι ὁ πατὴρ τῆς, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι θέλει ἀπολυθῆ ὁ Ῥοδίνης, αὐτὴν τῇ εἶχε προσδιορίσει ἐν πεποιθήσει τὴν προθεσμίαν.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐμέτρει τὰς ἡμέρας, τὰς ὥρας καὶ τὰς στιγμὰς μετὰ νευρικῆς ἀνησυχίας, καὶ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ ἡμέρα τέλος ἐπέστη, τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν ἥλιον, ὑπελόγιζε τὴν πορείαν του, καὶ ἤλεγχε μετὰ δυσαρρεσκείας τὴν βραδύτητά του.

Τέλος περὶ τὴν ἐσπέραν ἤκουσε θόρυβον εἰς τὴν κλίμακα, καὶ ἐπέταξε μᾶλλον ἢ ὅτι ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἰδῇ, ὡς ἤλπιζε, τὸν Ῥοδίνην πτερούμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἀπήντησεν αἴφνης τὸν πατέρα τῆς ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν φερόμενον. Τὸ αἷμά της ὄλον συνεστάλη εἰς τὴν καρδίαν της. Ἠρπασε τὴν προχοῖδα νὰ βρέξῃ τὸ μέτωπόν του, καὶ αἱ χεῖρές της ἔτρεμον, ὥστε ἡ-

ναγκάσθη νὰ τὴν ἀφήσῃ, κ' ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ πλησίον τοῦ ἄπνου ὡς αὐτὸς, διότι ἠσθάνετο ὅτι τοῦ πατρὸς τῆς ἡ λειποθυμία ἦτο κακῶν ἄγγελος. Ὡς δ' οὗτος συνῆλθε, λαβῶν τὰς ἀναγκαίας περιποιήσεις,

— Πάτερ! ἔκραξε, ριφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ καὶ χύουσα δακρῶν κρουνοὺς, πάτερ! συνέβη μέγα δυστύχημα!

Ὁ δὲ Βοράτης, ἀπόφασιν ἔχων ν' ἀναχωρήσῃ ὅπως ἐπιμεληθῆ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ φίλου τοῦ, ἠσθάνετο ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσῃ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ μέχρι τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡ τρομερὰ ἀγγελία, καὶ ὅτι προτιμότερον ἦτον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ μᾶλλον ἢ ἐκ ξένης χειρὸς νὰ δεχθῆ τὸ ἀπευκταῖον ποτήριον, διότι αὐτὸς κἄν ἤθελε δοκιμάσει νὰ κολάσῃ, εἰ δυνατὸν, τὴν θανατηφόρον πικρίαν τοῦ.

— Κόρη μου, ἀπεκρίθη, ὁ βίος οὗτος εἶναι πάλῃ διηνεκῆς, καὶ μόνον οἱ ἰσχυροὶ τὴν καρδίαν ἀντέχουσιν εἰς αὐτόν. Ἡμεῖς δὲν τὸν ἐκλέγομεν, κόρη μου· μᾶς δίδεται μεθ' ὄλων τῶν ἀπολαύσεων καὶ μεθ' ὄλων τῶν συμφορῶν τοῦ, καὶ πρέπει νὰ τὸν δεχώμεθα ὁποῖος μᾶς δίδεται, καὶ ἕκαστος γογγυσμὸς εἶναι ἀσέβεια. Ἐπειτα, φιλτάτῃ Ἀγγελικῇ, πολλὰ φαινόμενα δυστυχῆματα μᾶς στέλλονται μόνον ὡς δοκιμασίαι τῆς πίστεως καὶ τῆς καρτερίας μας, καὶ ἂν ὑποστῶμεν αὐτὰς γενναίως, ἀποβαίνουσι πολλάκις εἰς χαρὰν καὶ εἰς ἀμοιβὴν μας. Πᾶν νέφος, κόρη μου, δὲν φέρει πάντοτε κεραυνόν· πολλάκις καὶ ὄμβρον ζωογονοῦντα. Καὶ τώρα φοβερόν τι φαινόμενον δυστυχίας ἐπικρέμαται ἐφ' ἡμῶν . .

— Τί πάτερ, τί; λέγε.

— Ἄλλ' εἶναι φαινόμενον μόνον. Ἀναχωρῶ ἀπόψε ἀμέσως, καὶ ἔχω πεποιθήσιν, ἔχω θετικὴν βεβαιότητα, ὅτι θέλω διασώσει τὸν Ῥοδίνην, ὃν ἡ εὐήθεια ἀπατηθέντων δικαστῶν . . . ἐκῆρυξεν ἔνοχον.

— Ἐνοχον! ἔνοχον! ὦ θεέ μου ἔνοχον! Καὶ τίνας τὸν ἐκήρυξαν ἔνοχον!

— Τί μᾶς μέλει πῶς καὶ τί αὐτοὶ ἐφλυάρησαν; Μήπως ἡ τύχη μας εἶν' ἐγκαταλελειμμένη εἰς χεῖρας αὐτῶν; ἐπρόσθεσεν ὁ Βοράτης, ὀλίγον ὑπερπηδῶν τῆς ἀληθείας τὰ ὄρια, ὅπως τὴν καθησυχάσῃ. Ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν, τοὺς ἔχοντας καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατόν μας εἰς χεῖράς των. Ἐκεῖνοι θ' ἀποδώσωσι δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀθῶον, καὶ θὰ τὸν σώσωσιν.

— Πάτερ! εἰς θάνατον καταδίκασαν τὸν Ῥοδίνην! ἔκραξεν ἡ Ἀγγελικὴ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διεστάλησαν σπιθαιμαῖοι, καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς κρατοῦσα τοὺς μῆνιγγάς τῆς, ἐν ᾧ πᾶσα χροιά ἀπεσύρθη τῶν παρειῶν τῆς, ἐφαίνετο ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς φρίκης ἢ τῆς παραφροσύνης.

— Θὰ μείνουν κατησχυμένοι, ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιστρέψας, τὸν ἐξάξω θριαμβευτικῶς τῆς φυλακῆς του.

— Εἰς τὴν φυλακὴν λοιπὸν τὸν ἔχουσιν, ἔκραξεν ἡ Ἀγγελικὴ, εἰς τὴν συναίσθησιν ἑαυτῆς ἀνακληθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων λόγων τοῦ πατρός τῆς. Πάτερ, φέρε με εἰς τὴν φυλακὴν του. Ὅταν, θῦμα ἀθῶον, ἐκεῖνος ἀγῆται εἰς τὸν θάνατον, ἡ θέσις τῆς μνήστῆς του εἶναι πλησίον του.

— Ἀλλὰ, ἄφρον παιδίον, σοὶ λέγω ὅτι ἀπέρχομαι ἵνα τὸν σώσω. Εἶναι ἀθῶος, καὶ δὲν ζῶμεν εἰς αἰῶνα ὅτε ἡ ἀθώότης δύναται νὰ μείνῃ ἀνεκτίμητος καὶ ἀδικαίωτος (καὶ πάλιν ἔρριπτεν εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ἀληθείας πρόσθετον παρηγορίας σταθμόν). Μένε ἡσυχος. Ὅταν ἐπιστρέψω, σ' ὑπόσχομαι νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τὴν φυλακὴν του, καὶ νὰ ἦσαι σὺ ἡτις θὰ λύσῃς τὰ δεσμά του.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι, πάτερ, μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι λοιπὸν!

Ὅταν ἐπιστρέψῃς θὰ σὲ συνοδεύσω εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ;
« Ἄν τύχη λύπη ἢ χαρὰ » μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι ; »

— « Ἄν τύχη λύπη ἢ χαρὰ » σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, ἀλλ' ἠσύχασον.

— Ἄπελθε λοιπόν· οὐδὲ λεπτόν μὴ ἀργῆς, καὶ ὁ Θεὸς νὰ κατευοδώσῃ τὰ διαβήματά σου. Ἄλλὰ πότε, πάτερ, θὰ ἐπιστρέψῃς ;

— Ταχύτερον ἢ ἀργότερον, δὲν ἠξεύρω, ἀλλ' ὑπὲρ τὰς ἑξ ἑβδομάδας ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν δύναμαι νὰ χρονοτριβήσω, εἶπεν ὁ Βοράτης, κλίνων τὴν κεφαλὴν μελαγχολικῶς πρὸς τὴν γῆν.

— Ἐξ ἑβδομάδας! ὦ Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἡ κόρη τοῦ. Καὶ ζῆ ἄνθρωπος ἑξ ἑβδομάδας ἔχων σύντροφον τοσαύτην ἀνησυχίαν ; Ἔστω θὰ προσπαθήσω.

Ἄλλ' ἡ Ἀγγελικὴ ἔζησε τὰς ἑξ ἑβδομάδας, ἔζησεν ἕκαστον λεπτόν τῶν ἑξ ἑβδομάδων, διότι ἕκαστον ἤτον ἔγκυον αἰσθημάτων ἀρκούντων ὅπως πληρώσωσιν ὀλόκληρα ἔτη ἄλλης ζωῆς. Ὅλη δ' ἡ ζωτικὴ ἐνέργεια ἐσωτερικῶς μόνον ἐγίνετο, καὶ ἐξωτερικῶς ὀλίγον ἐπροδίδετο. Χωρὶς ν' ἀποθέσῃ τὰς μελανὰς ἐσθῆτας, ἃς εἶχεν ἐνδύθῃ διὰ τὸν θάνατον τοῦ κόμητος Διονυσίου, ἐξηκολούθει ἡ Ἀγγελικὴ κεντῶσα τὸ νυμφικὸν κάλυμμά της· ἀλλ' εἰς πολλὰ μέρη κηλίδες ἐμίαινον τὰ ποικίλιματα, κηλίδες ἐκ σταγόνων δακρύων, διότι ἀφ' ὅτου ἠνεώχθησαν αἱ πηγαὶ τῶν δακρύων της, δὲν ἐκλείσθησαν πλέον.

Τέλος κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἑξ ἑβδομάδων, τὸ βλέμμα της ἀδιακόπως βυθιζόμενον εἰς τὸν ἀπώτατον τῶν θαλασσῶν ὀρίζοντα, ἀνεκάλυψε λευκὸν σημεῖον εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ, καὶ σφοδρὸς παλμὸς τῆς καρδίας της τῇ εἶπεν ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πλοῖον τὸ περιέχον τοῦ

Ῥοδίνου τὴν τύχην. Τὸ σημεῖον δ' ἐμεγαλύνετο καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα προὔχωρει, καὶ μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν μέγα πλοῖον ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατέβη ὁ Βοράτης.

Εἰς τὴν αὐλείαν πύλης τοῦ οἴκου τὸν περιέμενεν ἡ Ἀγγελικὴ, καὶ ἅμα τὸν εἶδεν, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Πάτερ, ἀνέκραξε, πάτερ ἐσώθη! Νὰ ὑπάγωμεν! Ἄς ὑπάγωμεν νὰ λύσωμεν τὰ δεσμά του.

Ἄλλὰ τότε ἠσθάνθη τὰς χεῖράς της βρεχομένας ὑπὸ δακρύων καταρρέοντων ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πατρός της· τότε ἤκουσεν ὀλοφυρμὸν, ὡς παιδίου, ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στήθους του, καὶ τότε ἀναβλέψασα παρετήρησε πρῶτον, ὅτι τὸ μέτωπόν του ἐσκάφη ὑπὸ ρυτίδων γήρωσ, ὅτι ἡ κόμη του ἦτο πολια, ὡς, ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐβδομάδων, τεσσαράκοντα χεიმῶνες ἂν εἶχον σωρευθῆ ἐπ' αὐτῆς.

— Ἄ! ἐννοῶ, εἶπε, θὰ τὸν φονεύσουν! ὦ φρίκη! ὦ φρίκη!

Καὶ εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἐξέπνευσεν ἡ φωνή της, καὶ ἡ κεφαλὴ της ἐκλινεν εἰς τὸ στήθος τοῦ πατρός της ὡς κρίνον ὑπὸ καταιγίδος θλασθὲν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐκλείσθησαν.

Τῷ ὄντι ἡ ἔκθεσις τοῦ δικαστηρίου οὐδεμίαν παρεδέχετο ἐλαφρυντικὴν περίστασιν, ἐξεφράζετο μάλιστα αὐστηρότατα κατὰ τοῦ διπλοῦ ἐγκλήματος, ἐπιβαρυνομένου ὑπὸ μελαίνης ἀχαριστίας· ὥστε, μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τοῦ Βοράτου, οὐδεὶς εὐρέθη λόγος πρὸς ἀπονομὴν χάριτος, ὅτε μάλιστα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς αἵτησις ἦτον ἀσθενεστάτη, καὶ μᾶλλον ἐφαίνετο ἀπεσκληρυμένου κακούργου αὐθάδης πρόκλησις.

— Γενναιότης, ἔλεγεν ὁ Βοράτης, ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν, καὶ χορηγῶν τὴν ἀναγκαίαν θεραπείαν. Γενναιότης,

κόρη μου. Ἄς υπομείνωμεν τὸ μαρτύριον, καὶ ὁ Θεὸς ὅστις μᾶς τὸ στέλλει, θέλει μᾶς δώσει, ἂν ὄχι εἰς ταύτην, εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν καὶ τὸν στέφανόν του.

— Ναι, γενναιότης! εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς· ἰδοὺ εἶμαι γενναία, ὦ πάτερ. Ἐλθε, ἄς υπάγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν.

— Εἰς τὴν φυλακὴν; τί λέγεις, Ἀγγελικὴ μου! Μὴ ζητῆς τὴν τρομερὰν συνέντευξιν· οὔτε ἀνδρὸς καρδία δὲν δύναται εἰς αὐτὴν ν' ἀνθέξῃ.

— Μοὶ εἶπες, πάτερ, «ἂν ἔλθῃ λύπη ἢ χαρὰ» πῶς θὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Ῥοδίνου. Ἰδοὺ ἤλθεν ἡμέρα λύπης, καθ' ἣν ἡ δυστυχία κατέβη ὡς μελανὴ ἄρπυια, καθ' ἣν ἡ γῆ ἔγινε σκοτεινὴ ἄβυσσος, καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς σινδὼν νεκρώσιμος. Ἄς μὴ χρονοτριβῶμεν, πάτερ. Ἡ φυλακὴ του εἶναι ἀκόμη τὸ μόνον εὐήλιον σημεῖον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄς υπάγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν του.

— Ἀγγελικὴ μου, τὸ θέαμα ἐκεῖνο δὲν εἶναι θέαμα διὰ σέ, ἡ φυλακὴ δὲν εἶναι διὰ σέ θέσις. Ζήτησον, δυστυχῆς μου κόρη, παρηγορίαν εἰς τὴν θρησκείαν.

— Πάτερ, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἄς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς ἂν βλασφημῶ, ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι υπάρχουσι θλίψεις υπέρταται, πρὸς ἄς καὶ ἡ θρησκεία εἶναι ἀνίσχυρος. Ἡ θέσις μου εἶναι τοῦ λοιποῦ ἔργου εὐρίσκεται ὁ μνηστήρ μου, εἰς τὴν φυλακὴν ἐν ὧσιν εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τὸν τάφον του ὅταν καταβῆ εἰς τὸν τάφον. Ἐν θέαμα υπάρχει ἀκόμη διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸ θέαμα τοῦ θανάτου του, καὶ μετ' ἐκεῖνο θὰ κλεισθῶσιν εἰς πᾶν ἄλλο θέαμα.

— Ἀγγελικὴ μου, Ἀγγελικὴ μου, ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης, σφίγγων αὐτὴν εἰς τὸ στῆθός του, μὴ θέλῃς νὰ μὲ φονεύ-

σης. Δός μοι υπόσχεσιν ὅτι θὰ παλαίσης καὶ θὰ ὑπομείνης ὡς κόρη γενναία.

— Ἄς μὴ σπαταλῶμεν τὰς πολυτίμους στιγμὰς, εἶπεν ἐντόνως ἡ Ἀγγελικὴ. Φέρε με εἰς τὴν φυλακὴν, νὰ μὴ ἀποθάνω ἐδῶ ὑπὸ ἀπελπισίας, ἢ νὰ μὴ παραφρονήσω καταρωμένη τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς μου, καὶ ὑπόσχομαι, ὑπόσχομαι ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Βοράτης ἠσθάνθη ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο μείζων ἂν ἀντίστατο εἰς τὴν θέλησίν της ἢ ἂν ἐνέιδιδε, καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας τὴν ὠδήγησε πρὸς τὴν εἰρκτὴν, καὶ ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ ἰδῇ τὸν καταδικόν, εἰσῆλθεν ὅταν εἶχεν ἐπέλθει ἤδη ἡ νύξ.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ὅστις ἠγνόει εἰσέτι τὴν τύχην του καὶ τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναφορᾶς του, ὅταν εἶδεν ἀνοιχθεῖσαν τὴν θύραν, καὶ εἰσελθόντα τὸν Βοράτην μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἠγέρθη τῆς ἀχυρίνης του κλίνης καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτούς. Λαβὼν δὲ τὰς χεῖράς των,

— Ἦλθατε τέλος πάντων, ἔκραξεν, ἦλθατε· σὰς βλέπω πάλιν! ὦ φίλοι μου, σὰς εὐχαριστῶ. Ἴδου ἡ εὐτυχεστέρα τῆς ζωῆς μου στιγμὴ. ὦ μακρὰν σας πόσας ἔζητα ὠχρὰς ὥρας, μακροτέρας τῆς αἰωνιότητος τοῦ θανάτου! Πῶς μονότονοι ἤρχοντο καὶ πῶς πένθιμοι παρήρχοντο αἱ ἡμέραι! Τὸ μόνον προσηλοῦν με ἀντικείμενον ἦτον εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ χρυσοῦς Ἑσπερος, ὅταν ἀνέτελλεν εἰς τὸν στενὸν μου ὀρίζοντα, διότι ἡ παραφερομένη καρδία μου μ' ἐπειθε, φιλιτάτη Ἀγγελικὴ, ὅτι εἰς τὰς ἀκτῖνάς του ἔβλεπον καθ' ἐσπέραν τὸ βλέμμα σου μειδιῶν. Καὶ τώρα εἰς αὐτὸν εἶχον προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὁ νοῦς μου ἐπέτα πρὸς σὰς εἰς τὰ πτερὰ τῆς ἐλευθερίας, ὅτε ἐμβήκατε, φίλοι, φέροντές μοι αὐτῆς τὸ οὐράνιον δῶρον. Ἀπὸ τοῦ στόματός σας

τὸ δέχομαι, διπλασίως φίλον. Σὺ, πάτερ, διὰ τῶν ἀγώνων σου μοὶ τὸ ἐξηγόρασας· σὺ, φιλτάτη Ἀγγελικὴ, ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ ὡς ἄγγελος τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἀγγελικὴ εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της διὰ τῶν δύο χειρῶν της, καὶ ἤρχισε σφοδρῶς νὰ ὀλοφύρηται· ὁ δὲ Βοράτης λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ῥοδίνην,

— Ἡ ἐλευθερία, φίλε, τῷ εἶπεν, ἡ ἐλευθερία δὲν κατοικεῖ εἰς τῆς γῆς τὸν βόρβορον, ὅπου κυλινδεῖται ἡ ἀδικία, ὅπου βόσκει ἡ κακία, ὅπου διώκεται καὶ πάσχει ἡ ἀθωότης. Ἡ ἐλευθερία κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. Εὐδαίμων ὅστις, πρὶν διαπορευθῆ ἔλθῃ ταύτην τὴν θλιβεράν τοῦ κλαυθμῶνος κοιλάδα, πρὶν πῖν ὅλον τὸ ἀποτρόπαιον ποτήριον τῆς ζωῆς μέχρι τοῦ πυθμένου αὐτοῦ, δυνηθῆ ν' ἀναπτερωθῆ πρὸς τὸν ἐντελέστερον κόσμον· ἐκεῖνος εἶναι ἐλεύθερος. Εὐδαίμων ἐκεῖνος ἐξ ἡμῶν, ὃν ἤθελε πρῶτον καλέσει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ δυστυχεῖς ὅσοι λησμονηθῶμεν ὀπίσω!

Καὶ ταῦτα ἔλεγε μετὰ φωνῆς τρεμούσης καὶ πλήρους δακρύων· ὥστε ὁ Ῥοδίνης μετὰ μεγίστης ἐκπλήξεως ἔβλεπεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν Βοράτην καὶ τὴν θυγατέρα του, μὴ ἐννοῶν τί ἤθελον οἱ μελαγχολικοὶ οὗτοι λόγοι καὶ αἱ ὑπερβολικαὶ ἐκεῖναι ἐνδείξεις τῆς θλίψεως, ὅτε ἤρχοντο φέροντές τω χαρᾶς εὐαγγέλιον.

Ἄλλ' ὡς ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν του, εἰσῆλθε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ δεσμοφύλαξ, συνοδευόμενος ὑπὸ ἱερέως.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδίνην, σᾶς ἔφερα τὴν σεβασμιότητά του. Ἴσως εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας ἔχετε ἀνάγκην τῆς βοηθείας του· διότι μοὶ ἐπεβλήθη τὸ θλιβερὸν καθήκον νὰ σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου... ἐπεκυρώθη.

— Ἐπεκυρώθη! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης ἡσύχως. Ἐννοῶ. Σᾶς

εὐχαριστῶ, κύριε, διὰ τὴν φιλόανθρωπον πρόνοιάν σας. Ἐν-
τὸς ὀλίγου θέλω προσφύγει εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπικουρίαν
τοῦ ἁγίου πατρός. Στείλατέ μοι μελάνην, παρακαλῶ, κον-
δύλιον καὶ χαρτίον.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐξῆλθεν, ὁ δὲ Ῥοδίνης λαβὼν τῆς νέας
τὴν χεῖρα,

— Ἀγγελικὴ, τῇ εἶπεν, ἤκουσας τί ἔλεγεν ὁ πατήρ σου.
Εὐδαίμων ὅστις ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον τοῦτον τῆς δια-
φορᾶς, καὶ μεταβῆ εἰς τῶν κόσμων τὸν ἄριστον. Μὴ κλαίης,
φίλη. Μακάριος ὅστις δύναται, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πλά-
στην του, νὰ τῷ φέρῃ ψυχὴν ἀγνήν, καρδίαν ἀμόλυντον. Μὴ
κλαίης. Ἡ καρδία μου σπαράττεται διὰ τὸν πρόωρον χωρι-
σμόν μας, ἀλλὰ τί εἶναι ὁ χωρισμὸς οὗτος; εἶναι στιγμή
ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, ἣν θέλομεν συζῆσει εἰς τοὺς οὐρα-
νοὺς. Ἐκεῖ θὰ σὲ περιμένω, καὶ μετὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἑ-
σπέρου ἡ ψυχὴ μου θὰ καταβαίνη ἐπὶ τὸ μέτωπόν σου ὅταν
κοιμᾶσαι, καὶ θὰ σοὶ ὁμιλεῖ περὶ ἐμοῦ εἰς τὸ ὄναρ σου.

— Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κόμης Διονύσιος ἤνωσε τὰς χεῖράς
μας, ἀπεκρίθη ἐπισήμως ἡ Ἀγγελικὴ, σ' ὑπεσχέθην ὅτι
οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ὁ θάνατος δὲν θέλει τοῦ λοιποῦ μᾶς χω-
ρίσει. Ἴδού ἦλθεν ἡ φοβερὰ στιγμή τῆς δοκιμασίας. Ὅχι,
δὲν θὰ μὲ περιμένῃς· ὁμοῦ θὰ βαδίσωμεν εἰς τὴν καταδίκην,
καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἀδικίαν τὴν ἀσπλαγχνίαν προσ-
θέτοντες, δὲν θελήσωσι νὰ μὲ θανατώσωσι μετὰ σοῦ, θὰ εὐ-
ρω τρόπον νὰ σὲ συνοδεύσω, καὶ αἱ ψυχαί μας ν' ἀναβῶσιν
ὁμοῦ εἰς τὴν αἰώνιαν των κατοικίαν.

— Ἐπὶ τῶν νεκρῶν ραίνουσιν ἄνθη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης,
λαμβάνων καὶ φιλῶν περιπαθῶς τὴν χεῖρά της. Σὺ, φίλη,
ραίνεις ἐπὶ τοῦ τάφου μου τὴν ὑπερτάτην παρηγορίαν. Αἱ
λέξεις αὗται πληροῦσι πᾶν τὸ μέτρον τῆς ἐπὶ τῆς γῆς εὐ-

τυχίας μου. Μετ' αὐτάς ἡ ζωὴ τίποτε δὲν μοὶ χρεωστεῖ.

— Φίλε, εἶπεν ἡ κόρη, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησας, ἤξεύρεις ποία ἦτον ἡ ἀσχολία μου; Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκέντων τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ καθ' ἐσπέραν ἐπότιζον τὰ ρόδα τῆς Βεγγάλης. Αὐριον, πάτερ, ἐπρόσθεσεν μετὰ πικροῦ μειδιάματος, θὰ ἦναι ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου μου. Σὲ παρακαλῶ, μὴ μοὶ ἀρνηθῆς ταύτην τὴν χάριν, νὰ μ' ἐνδύσης τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ νὰ στέψης τὴν κεφαλὴν μου διὰ τῶν ρόδων τῆς Βεγγάλης.

Ὁ δὲ Βοράτης δὲν ἐδύνατο ν' ἀνθέξῃ περαιτέρω εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην· ἡ καρδιά του ἐκινδύνευε νὰ διαρραγῇ. Ῥιφθεὶς δ' εἰς τὸν τράχηλον τῆς θυγατρὸς του, ἔκλαιεν ὡς βρέφος.

— Ἀγγελικὴ μου, οὐγατερ, ἔλεγεν ὀλοφυρόμενος, πῶς σπαράττεις τοῦ πατρὸς σου τὸ στῆθος! Ἐλθε, κόρη μου, ἔλθε ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἡ ὥρα παρῆλθε, καὶ θὰ κλείσῃ ἡ φυλακὴ.

— Ν' ἀναχωρήσωμεν! ἔλεγεν ἡ Ἀγγελικὴ· καὶ ποῦ ν' ἀναχωρήσωμεν, πάτερ; Ὑπάρχει δι' ἐμὲ ἄλλη θέσις ἐπὶ τῆς γῆς; Αὐτὴ εἶναι ἡ κατοικία μου. Ἄφες με, πάτερ μου, εἰς αὐτήν. Ναι, θὰ μετοικήσω τῷ ὄντι αὐριον εἰς ἄλλην κατοικίαν, καὶ ἐκείνη θα ἦναι αἰώνιος.

— ὦ Θεέ μου, Θεέ μου! Ἡ κεφαλὴ τῆς ταραττεται, Ῥοδίνη, ἔκραξεν ὁ δυστυχὴς πατήρ, ὡς καλῶν αὐτὸν εἰς βοήθειαν.

— Ἀγγελικὴ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, βλέπων τὴν ἑξαψιν τῶν αἰσθημάτων τῆς, καὶ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε μένουσα· φιλτάτῃ Ἀγγελικῇ, ἐνόμιζον ὅτι θὰ μὲ προπέμψῃς ἔχουσα μειδιῶντα τὰ χεῖλη καὶ ἐλπίζουσαν τὴν καρδίαν. Ὁ σύνδεσμος τῶν ψυχῶν μας θὰ ἦναι ὀλιγώτερον ἰσχυρὸς, διότι δὲν

θα ἐπιπροσθῆ τὸ θνητὸν σῶμα μεταξὺ αὐτῶν; Καὶ ὁ ἔρωσ μας ἦτόν φύσεως τοσοῦτον ἐφημέρου, ὥστε νὰ κατισχύσῃ αὐτοῦ ἢ ἄδικος ἐφαρμογὴ ἐνὸς νόμου, ἢ ἂν ἀντ' αὐτῆς ἐπῆρχετο πυροδόλου σφαῖρα, ἢ πυρετοῦ προσβολή; Ὑπόμεινον, ἀδελφῆ, καὶ ἐπίμεινον. Μὴ δι' ἐγκλήματος ἐπιβουλεύῃς τὴν ζωὴν σου, μήπως πρὸς τιμωρίαν στερηθῶμεν τῆς αἰωνίας ἐνώσεως καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας, εἰς ἣν ἀποβλέπομεν πεποιοῦτες.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ κόψω βιαίως τῆς ζωῆς μου τὸ νῆμα, ἐψιθύρισεν ἡ Ἀγγελικὴ· θὰ διαρραγῆ αὐτομάτως. Ἴδου, αὐτοὶ τῆς καρδίας μου οἱ παλμοὶ θὰ θραύσωσι τὸ στῆθος μου ἕως αὔριον, καὶ θὰ σὲ προλάβω, ὡς αἰσθάνομαι, εἰς τὴν οὐρανίαν μας κατοικίαν.

— Ὑπαγε ν' ἀναπαυθῆς, φίλη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης· ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, καὶ δέχθητι τὸν πρῶτον, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

Καὶ ἐναπέθεσεν ἀδελφικὸν φίλημα εἰς τὰ χεῖλη της.

— Ν' ἀναπαυθῶ; εἶπε μειδιῶσα πενθίμως ἐκείνη. Δὲν εἶναι βία· αὔριον θέλω ἀναπαυθῆ. Μὴ θέλῃς ν' ἀπέλθω. Εἰς τὰς τελευταίας μας κἂν στιγμὰς μὴ θέλῃς νὰ χωρισθῶμεν.

— Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀπέλθῃς, ἐπέμεινε λέγων ὁ πατήρ της, διότι ἤθελε νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τρομερῶν ἐκείνων ἐντυπώσεων, αἵτινες ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον τὴν φονεύσει. Ὁ Ῥοδίνης θέλει, ἔχει ἀνάγκην, νὰ μείνῃ μόνος.

— Τῶ ὄντι, φίλη τῆς καρδίας μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχω ἀνάγκην νὰ μείνω μόνος ἐπὶ τινὰς ὥρας, μόνος μετὰ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ.

— Ἐλθὲ, κόρη μου, εἶπεν ὁ Βοράτης, σύρων τὴν Ἀγγελικὴν πρὸς τὴν θύραν.

— Λοιπὸν χωριζόμεθα, ἔκραξεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἐκπέμφασα

φωνήν σπαράττουσαν τὴν καρδίαν. Ἴδου ὁ τελευταῖος ἡμῶν χωρισμός. Αὔριον ἀπὸ πρωίας, σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, θὰ εἶμαι πλησίον σου, καὶ ἔκτοτε ποτὲ πλέον δὲν θὰ χωρισθῶμεν.

Ὁ Βοράτης ἐρρίφθη τότε εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὰς ἀγκάλας καὶ ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῷ ἔκοψαν τὴν φωνήν.

— Τὴν μητέρα μου, τὴν δυστυχῆ μου μητέρα! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἄς μὴ μάθῃ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ της. Ἄς πιστεύσῃ ὅτι ἀσθένεια μὲ ἀνήρπασε. Πορτηγό. ρησὸν την, ἂν ἦναι δυνατόν. Εἶχε τόσην πρὸς ἐμὲ ἀγάπην! — Καὶ τώρα ὑπάγετε. Τὰς λοιπὰς παραγγελίας μου αὔριον.

Ὁ Βοράτης ἐξῆλθε σύρων τὴν κόρην του σχεδὸν ἀναίσθητον. Ἄλλ' ἢ Ἀγγελικὴ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν της· ἀλλ' εὔροῦσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς γειτονικῆς των ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐρρίφθη γονυπετῆς ἐμπρὸς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἔμεινε προσευχομένη ἕως εἰς τὴν αὐγήν.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἅμα ἔμεινε μόνος, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψε διαθήκην, δι' ἧς κατέλειπε κληρονόμον του τὸν Βοράτην, κηρύττων ὅτι ἡ τοῦ κόμητος Νανιέτου εἶναι ἀληθής, καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ κληρονόμου του νὰ ἐπιδιώξῃ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος καὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα δ' ἐλθὼν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐξωμολογήθη μετὰ πάσης ταπεινότητος, εἰπὼν ὅτι πολλὰ ἤμαρτεν ἐπὶ τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ὅτι τοῦ ἐγκλήματος δι' ὃ κατεδικάσθη εἶναι ἀθῶος, ἂν καὶ ὁ ἱερεὺς ἐν ὀνόματι τῆς ψυχικῆς σωτηρίας του πολλάκις τὸν προέτρεψε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχὴν του, καὶ νὰ αἰτήσῃ τὴν συγχώρησίν του παρὰ τοῦ ἐλεήσαντος

καὶ συγχωρήσαντος τὸν ληστήν. Ἄλλ' ἔλαι αἱ συμβουλαὶ αὐταὶ κατ' οὐδὲν μετέβαλον τὴν ἐξομολόγησίν του. Μετὰ ταῦτα δ' ἐζήτησε καὶ μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ὁ ἱερεὺς ἀνεχώρησεν, ἔμεινε βεβουθισμένος καὶ αὐτὸς εἰς προσευχὴν μέχρι τῆς αὐγῆς· καὶ βεβαίως αἱ εὐχαὶ του ἀπηντήθησαν πολλάκις μετὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἀγγελικῆς, ἐνῶ ἀνέβαινον πρὸς τὸν θρόνον τοῦ πλάστου.

Η'

Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ παρόντος διηγήματος εἶδομεν πόσῃν κατῆφειαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Μαρίναν, τὴν τρυφερὰν θυγατέρα τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ὅτι αἰφνιδίως ἀνεχώρησεν ὁ κόμης Γεράσιμος, χωρὶς καὶ νὰ τῇ εἰπῇ καλὴν νύκτα, χωρὶς καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὰ κεράσιά της. Οἱ λόγοι τοῦ πατρός της τὴν ἔπεισαν μὲν προσωρινῶς· ἀλλὰ διετέλεσεν ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην περιμένουσα τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν περιμένουσα τὴν ἑσπέραν, ὅτε ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ Γεράσιμος, καὶ σχεδιάζουσα διὰ τίνων δηκτικῶν λόγων, διὰ τίνων χαριέντων μορφασμῶν θὰ τῷ ἀποδείξῃ τὴν ὀργὴν της διὰ τὸν τρόπον του, καὶ ὁ πατήρ της ἄς λέγῃ.

Ἄλλ' ἡ ἑσπέρα ἦλθε, καὶ ὁ Γεράσιμος ὄχι· ὁ δὲ Τάπας, βλέπων τὰς ἀδιακόπους εἰσόδους καὶ ἐξόδους της, τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὰς καταβάσεις της πρὸς τὴν θύραν, ἐνόει τὴν ἀνησυχίαν της. Ὄταν λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν,

— Φαίνεται, δούγκουε, εἶπε, κόρη μου, ὅτι τὰ κεράσιά σου θὰ τὰ φάγωμεν μόνονι μας. Ὁ Κόντε Γεράσιμος, τοῦ κακοῦ τὸν προσμένεις, δὲν ἔρχεται.

— Δέν προσμένω ἐγὼ τὸν Γεράσιμον, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ κινήματος κεφαλῆς ἐκφράζοντος μυστικὸν πείσμα.

— Δέν τὸν προσμένεις; ἅ! βεραμέντε; κ' ἐγὼ ποῦ τὸ πίστευγα, ὅταν εἶδα ποῦ μ' ἄφησες νὰ προσμείνω τὸ πρᾶντζο δύω ὥραις, κ' ἔβαλες κ' ἐκεῖ τὸ τρίτο σερβίτζιο, κ' ἐκεῖ κοντὰ τὰ μεγαλήτερα κεράσια ἀπὸ τὸ περιβόλι μου. Δέν τὸν ἐπρόσμενες δούγκουε; Τάντο μέλλιο, ἐπειδὴ διὰ μερικαῖς ἡμέραις πρέπει νὰ μὴ τὸν ἀσπεττάρης.

— Πῶς μερικὰς ἡμέρας; ἔκραξεν ἡ Μαρίνα μετὰ τόνου φωνῆς, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸν περιέμενεν ἐξ ἐναντίας, καὶ ὅτι ἦτον ἀνήσυχος καὶ παρωργισμένη διότι δέν τὸν ἔβλεπεν ἐρχόμενον.

— Ὁ κόντε Γεράσιμος, ἀπεκρίθη ὁ Τάπας, εἶχε, κόρη μου, δουλειὰ πρεσσάντε, πολὺ πρεσσάντε, κ' ἔπρεπε νὰ πηγαίνη. Δέν μποροῦσε νὰ χάση νὲ μένο ἓνα μινουῦτο. Διὰ ὀλίγον καιρὸν δέν θὰ μπορέση νὰ τὴν ἀφήση, χωρὶς νὰ κομπρομετάρη ὅλα τὰ ἰντερέσσα του.

— Δι' ὀλίγον καιρὸν; καὶ πόσον καιρὸν; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

— Πόσον καιρὸν; πόσον καιρὸν; μὴ γὰρ ἤξεύρω πόσον; Δέκα ἡμέραις, δεκαπέντε ἡμέραις, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, μὴ θέλων νὰ τὴν λυπήσῃ.

— Πῶς; δεκαπέντε ἡμέρας; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα ἐν ἀπελπισίᾳ.

— Τὸ ἰντερέσσο του εἶναι καὶ ἰντερέσσο σου, κάρα μία, εἶπεν ὁ πατήρ της· ὅταν ἔλθῃ ὀπίσω θενὰ ἦναι δικός σου· Τότε θὰ γένῃς ἡ ποιὸ πλούσια καὶ ἡ ποιὸ περήφανη καὶ ἡ ποιὸ παινεμένη κοντέσσα τῆς Κεφαλλονίας καὶ τῶν ἑπτὰ νησιῶνε. Σήμερ' ἄκουσες ποῦ πέθανεν ὁ γέρο κόν-

τες· ὁ Γεράσιμος ὁ πόβερος δὲν εἶν' ἐδῶ νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια, μὰ κτυπᾷ μιὰ κληρονομιά ποῦ δὲν ἔχει τὴν δευτέρῃ της. Ὀλίγη πασιέντζα, καρίτσιμα. Ὅσον νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος, ἔχε κονσολατσιόνε τὰ γράμματά του.

— Ναι, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ φωνῆς τεθλιμμένης, ἀνά μεγάλοι του ὑποθέσεις τὸν ἀφήσουν νὰ μᾶς γράψῃ.

— Ὑπεσχέθη ἔμως νὰ ἔχῃ, ὡς ἐζήτει ὁ πατήρ της, ὑπομονήν· ἀλλ' ὑπεσχέθη πρὶν ἢ μετρήσῃ τὰς δυνάμεις της, διότι ἡ ἀνυπομονησία της ἤρχισεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπαύριον. Ὁ δὲ Τάπας, εἰς οὗ τὴν καρδίαν, τὸ εἶπομεν, ἡ πατρικὴ φιλοστοργία ἦν τὸ μόνον ἐπιζῶν ἀνθρώπινον αἴσθημα, ἔστις ἡγάπα τὴν Μαρίναν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζηλοτύπου ἐγωῖσμοῦ, μεθ' οὗ ὁ φιλόργυρος ἀγαπᾷ τὸν χρυσόν του, γνωρίζων τὰς ἐνδοτάτας πτυχὰς τῆς καρδίας της, ἤξευρεν ὁποῖαν λύπην ἐνεστάλαξεν εἰς αὐτὴν ἡ ἀγγελία τῆς ἀπουσίας τοῦ Γερασίμου, καὶ τὴν παρεμόνευε δι' ἐμφρόντιδος ὀφθαλμοῦ.

Ἀμέσως μετὰ τὸ δεῖπνον τὴν παρετήρησεν, ὅτι ἔκρυψεν εἰς ἀργυροῦν ἀγγεῖον τοῦ κοιτῶνός της δεκαπέντε λευκὰ λιθάρια, ἰσάριθμα πρὸς τὰς ἡμέρας τῆς ἀπουσίας τοῦ μνηστῆρός της. Τὴν ἐπιούσαν τὸ πρῶτ' ἀφήρεσε τὸ πρῶτον, καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας δεκάκις ἴσως ἐμέτρησε τὰ ἐναπολειπόμενα δεκατέσσαρα, καὶ πᾶσαν αὐγὴν τὸ πρῶτόν της ἔργον ἦν ν' ἀφαιρῇ ἐν λιθάριον, καὶ ἀριθμοῦσα τὰ λοιπὰ, ἐξίστατο πάντοτε ὅτι ἤλαττοῦντο τόσον βραδέως.

Ὁ πατήρ της τὴν παρετήρει, καὶ ἐτήκετο βλέπων αὐτὴν τριχομένην. Τὴν δεκάτην δ' ἡμέραν εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Τάπας περιχαρῆς, καὶ τῇ ἐπέδωκε γράμμα τοῦ κόμητος, δι' ὃ ἡ Μαρίνα, ῥιφθεῖσα εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, τὸν κατερίλει, κυριευθεῖσα ὑπὸ σπασμωδικοῦ γέλωτος, ἀναμειγμένου μετὰ δακρύων,

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, μηνολογουμένην πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος, ὁ Γεράσιμος ἔλεγεν, ὅτι ἔφθασε πρὸ δύο ἡμερῶν εἰς τὴν Κέρκυραν· φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ζωηρότης τῶν εἰς τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς ἐπιστολῆς ἐκφραζομένων αἰσθημάτων ὑποεἶχε ταραξεί τὴν μνήμην του ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, διότι αὕτη δὲν ἐσυμβιβάζετο παντάπασι μετὰ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν πιθανοτήτων τῶν ἀνέμων καὶ ἀποστάσεων, καὶ κατ' αὐτὴν ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀπέλθει τῆς Κεφαλληνίας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας πρὸ ἐκείνης καθ' ἣν ἀληθῶς ἀνεχώρησεν. Ἄλλ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡ Μαρίνα ἔδωκε πολὺ ὀλιγωτέραν προσοχὴν εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἡμερομηνίας, ἢ εἰς τὰ περιεχόμενα τῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Γεράσιμος, τὰς ψυχροτέρας συσσωρευῶν εἰκόνας, τῇ ἔλεγεν ὅτι εἶναι τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ ῥόδον τοῦ κήπου τῆς ζωῆς του, ἡ ῥοδέχειλος Οὐρί του, ὁ χρυσοκόμητος τοῦ ἀγγελοῦ, τὴν ἐβεβαίουν ὅτι χωρὶς αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ, καθὼς τὸ πτηνὸν χωρὶς ἀέρος, καθὼς τὸ ἄνθος χωρὶς ἡλίου, ὅτι ἅμα ὑνηθῆ ἢ ἀέλλῃ νὰ ῥιφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ν' ἀπολάβῃ τῶν εὐτυχιῶν τοῦ παραδείσου, καὶ ἄλλα ὅσα ἐδύνατο ἐκ τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ἐπιστολιμαῖόν του ὕφος. Δι' ὑστερογράφου του δὲ παρεκάλει τὸν συμβολαιογράφον νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ταχέως ἂν ἤδη ἐπεκυρώσῃ τὸ γνωστὸν ἔγγραφον.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἶχεν ἔκτοτε ὡς ἐγκόλπιον ἡ Μαρίνα. Αὐτὴ ὑπεστήριζε τὰς δυνάμεις καὶ ὑπέθαλπε τὴν γενναϊότητά της μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐρρίφθη τὸ τελευταῖον λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ ἀγγείου.

Καὶ τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην, τὴν ἀτελεύτητον ἐκείνην ἡμέραν, βοηθεία αὐτῆς τὴν διῆλθεν. Ἡ ταραχὴ της ἀπὸ τῆς πρωίας ἦτον ἀνέκφραστος· στιγμὴν δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ

εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, περιήρχετο εἰς ὄλον τὸν οἶκον, ἐλάμβανε διαφόρους ἐργασίας καὶ πάλιν τὰς ἀφίνε, καὶ τότε μόνη ἢ ἐπιστολὴ τοῦ Γερασίμου εἶχε τὴν ιδιότητα νὰ πραύνη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν νευρικὴν ταύτην ἀνησυχίαν της.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὁ πατὴρ της τῇ εἶπεν, ὅτι ἔλαβε πάλιν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου, ὅστις τῷ ἀναγγέλλει, ὅτι αὐποθέσεις του δὲν ἐπερατώθησαν ἔτι, καὶ ἀναγκάζεται ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ προσδιορίσῃ πόσας.

— Δὲν ἔρχεται, δὲν ἔρχεται, ἐπανελάμβανεν ἡ Μαρίνα. καὶ ἄλλην λέξιν δὲν ἐπρόφερε δι' ὅλης τῆς ἑσπέρας, ἐκτὸς ὅτι ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὴν ἐπίστολὴν, ἀλλὰ ματαίως· διότι ἡ ἐπιστολὴ ἦτο τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Τάπα ἵνα τὴν παρηγορήσῃ.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶτ' ὁ πατὴρ της τὴν ἐπέπληξε διὰ τὴν ὀλιγοψυχίαν της, τῇ εἶπεν ὅτι προκαλεῖ τὴν τύχην ὅταν τόσον λυπητῆται διὰ μικρὰν ἀπουσίαν, καὶ τὴν προέτρεψε νὰ ἦναι καρτερικὴ καὶ φρόνιμος. Ἡ Μαρίνα τὸ ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, καὶ δὲν παρεπονέθη μὲν ἔκτοτε, ἀλλὰ, καθ' ὅσον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, τοὺς ὀφθαλμοὺς της περιεζώννυε μελανὸς κύκλος, ἐμαράνθησαν κατ' ὀλίγον τὰ ῥόδα τῶν παρειῶν της, τὸ μέτωπόν της ἐκλινε μελαγχολικῶς πρὸς τὸ στῆθός της, καὶ ἐσιώπησαν τὰ φαιδρὰ ἄσματά της.

Θ'.

Εἰς καὶ ἡμισυς μὴν εἶχεν οὕτω παρέλθει χωρὶς ἔτι νὰ φανῇ ὁ Γεράσιμος, ὅπερ δὲν ἐξέπληττε διόλου τὸν Τάπαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς οὐδὲν ἄλλο νὰ δώσῃ σημεῖον ζωῆς ἐκτὸς τῆς πρώτης ἐπιστολῆς του, δι' ὃ ἐνδομύχως τὸν κατέκρινεν

ὁ συμβολαιογράφος, καὶ ἐνίοτε ἐψεύδετο πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν ὅτι εἶχεν εἰδήσεις του.

Ἄλλ' ἡ ὑπόκωφος θλίψις τῆς Μαρίνης ἠΰξανε διηνεκῶς, καὶ ὁ πατήρ της, προσπαθῶν νὰ τὴν διασκεδάσῃ, τὴν ἔφερε νὰ μείνῃ τινὰς ἡμέρας εἰς τοῦ κόμητος Κανίνου, εἰς τὸ Λιζούρι.

Ὁ κόμης Κανίνος ἦτο τότε μετὰ τὸν κόμητα Ναννέτον ὁ πλουσιώτερος τῆς Κεφαλληνίας ἰδιοκτῆτης, καὶ ἂν πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἐφάμιλλος αὐτοῦ κατὰ τὸν πλοῦτον, ἀλλ' εἰς προσεχῆς μέλλον ἐφαίνετο ὅτι θέλει μεγάλως τὸν ὑπερβῆ ἕξ αἰτίας τῶν ἐκτεταμένων του ἐπιχειρήσεων καὶ σχέσεων μετ' ἐπιστήμων τραπεζικῶν οἰκιῶν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ μονογενῆς δὲ θυγάτηρ του Λουκία εἶχεν ἄλλοτε ἀνατραφῆ μετὰ τῆς Μαρίνης, καὶ τὴν ἠγάπα ὡς ἀδελφὴν· ἀλλ' ὁ κόλπος τοῦ Ἀργοστολίου τὰς ἐχώριζε, καὶ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν διὰ τὰς νέας, αἵτινες τότε ἀκόμη ἐκρατοῦντο ὡς χαρίεντα πτηνὰ πεφυλακισμένα ἐντὸς κλωβίων, ὁ κόλπος τοῦ Ἀργοστολίου δὲν ἦτον εὐπλωότερος τοῦ Εὐξείνου, ὥστε αἱ δύο φίλαι σπανίως ἐβλέποντο.

Ἡμέρα λοιπὸν πανηγύρεως ἦτον εἰς τοῦ κόμητος Κανίνου ἐκείνη, καθ' ἣν ἦλθεν ἡ Μαρίνα μετὰ τοῦ πατρός της. Αἱ δύο νέαι, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐνηγκαλισμέναι, περιεφέροντο ὑπὸ τοὺς λεμονῶνας τοῦ κήπου, καὶ ἀνεπόλουν τὰς περιστάσεις τῆς παιδικῆς οἰκειότητός των, καὶ ἀνεθεώρουν μετ' ἀγαλλιάσεως τὸ ἀνθηρὸν παρελθόν των. Εἰς τοῦ παρόντος των ὅμως τὰ ὄρια ἅμα ἔφθανον, ὡπισθοδρόμουν ἀμφοτέραι.

Ἀπὸ ἐκμυστηρεύσεως εἰς ἐκμυστήρευσιν, ἤθελεν ἔλθει καὶ αὐτοῦ ἡ σειρά· ἀλλὰ τὴν πρώτην ἡμέραν δὲν ἐτόλμων νὰ ἐγγίσωσιν ἔτι τὴν χορδὴν ἣτις ἀντήχει εἰς τὴν καρδίαν·

καὶ ἔπειτα αἱ ἐνθυμήσεις των ἦσαν τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον ποικίλαι!

Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ καὶ τὴν ἐσπερινὴν συναναστροφὴν, αἱ δύο νέαι ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν κοιτῶνά των. Ἡ σελήνη ἦτο λαμπρὰ, καὶ ἐχρύσου τοῦ κόλπου τὸ στιλπνὸν κάτοπτρον, ὡς, ἀναδυομένη ἢ παλαιὰ Ἀφροδίτη, ἀν ἐφήπλου εἰς τὴν ὑγρὰν ἐπιφάνειαν τὴν ἀμβροσίαν της κόμην. Δροσερὰ ἦτον ἡ πνοὴ τοῦ κόλπου, ἢ ἀκτὴ ἀνέπεμπε γλυκὺν φλοῖσθον, ὡς ἐρωτικῶν μυστηρίων ψιθύρισμα, καὶ ὁ ζέφυρος, ἀδυνατῶν νὰ ρικνώσῃ τὸ ὕδωρ, ἔφερε μόνον εἰς τὰ νωθρά του περὰ τὰ ἀρώματα τῶν πορτοκαλλεῶν καὶ τῶν ρόδων, καὶ ἐπότιζεν ἡδυπάθειαν δι' ἔλων τῶν πόρων.

Ἡ Λουκία καὶ ἡ Μαρίνα, ἔχουσαι συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας, ἐστηρίζοντο εἰς τὸ παράθυρον, καὶ παρεδίδοντο εἰς τὸ θέλητρον τῆς νυκτός.

Ἡ Μαρίνα ἐσιώπα, καὶ ἐν δάκρυ ἐφαίνετο ἀναβρύον εἰς τὰ βλέφαρά της· ὅπερ βλέπουσα ἡ Λουκία,

— Μελαγχολικὴ εἶσαι Μαρίνα, τῇ εἶπε, φιλοῦσά την εἰς τὸ στόμα. Ἐχεις κάμμίαν θλίψιν, πτωχὴ μου Μαρίνα;

— Ἡ ὠραιότης αὕτη καὶ ἡ ἡρεμία τῆς φύσεως, εἶπεν ἡ Μαρίνα ἀποφεύγουσα τὴν ἐρώτησιν, ἐνεργεῖ παντοδυναμῶς ἐπ' ἐμέ, καὶ βαρυθυμεῖ ἡ καρδιά μου. Ἀλλ' εἰς σέ, εὐτυχὴς μου φίλη, τὰ κάλλη τῆς φύσεως ἐμπνέουσιν εὐθυμίαν. Ὡς τὴν φαιδρὰν ἀηδόνα κελαδεῖ ἡ καρδιά σου εἰς τῆς σελήνης τὸ φῶς καὶ εἰς τ' ἀρώματα τοῦ μαίτου. Εἶναι λοιπὸν τόσον ἐλαφρὰ; Τίποτε δὲν ἔχει νὰ τῇ βαρύνῃ;

— Νὰ τῇ βαρύνῃ; εἶπε γελῶσα ἡ Λουκία. Τί θέλεις νὰ τῇ βαρύνῃ; Ἡ ζωὴ εἶναι τόσον εὐκόλος δι' ἡμᾶς. Ὅλαι αἱ ἡμέραι μου εἶναι μάϊος.

— Καὶ τοῦ μαίτου σου τὰ ῥόδα εἰσὶ χωρὶς ἀκάνθας κ' ἐκεῖνα;

— ὦ! ἂν τολμήσῃ κανέν νὰ μοι δείξῃ τὴν ἀκανθάν του, ἔλεπεν ἡ Λουκία γελῶσα, εἰς τὴν στιγμὴν τὸ μαδῶ.

— Ἄλλ' ὑπάρχει ἐν, ἔχον ἀκάνθας, καὶ ὄχι μικράς· καὶ ἐκεῖνο δὲν μαδεῖται τόσον εὐκόλως. Ἐκεῖνο τὴν φαιδρὰν αὐτὴν καρδίαν ποτὲ δὲν τὴν ἤγγισεν; εἶπεν ἡ Μαρίνα, θέτουσα τὸν δάκτυλον εἰς τῆς Λουκίας τὸ στῆθος.

— ὦ! τοῦτο εἶναι μυστήριον, μέγα μυστήριον, εἶπεν ἡ Λουκία, συστέλλουσα μετ' ἐπιτηδευτῆς ἐμβριθείας τὰ κοράλλινα χεῖλη της.

— Πῶς μυστήριον, πονηρά; ἀπήντησεν ἡ Μαρίνα. Δὲν μοὶ εἶπας, ὅτι μυστήριον δι' ἐμὲ δὲν ἔχεις;

— Σοὶ τὸ εἶπα, φιλάττη, εἶπεν ἡ Λουκία, ρίψασα τὰς ἀγκάλας της περὶ τὰν τράχηλόν της καὶ εὐθύμως γελῶσα. Σοὶ τὸ εἶπα, καὶ θὰ γίνῃ καθὼς σοὶ εἶπα. Σὺ μόνη θὰ μάθῃς, ὅτι ὑπάρχει τις ὅστις μὲ ἀγαπᾷ.

— Καὶ ὅστις ἄράγε ἀνταγαπᾶται;

— Ἐννοεῖται ἐκεῖνο· ἀλλέως δὲν σοὶ τὸν ἀνέφερον.

— Καὶ τίς εἶναι οὗτος ὁ τίς;

— Ἄ! τοῦτο εἶναι τὸ δεύτερον μυστήριον. Ἀπήτησε παρὰ τῶν γονέων μου νὰ φυλάξωσι τὸ μυστικὸν ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου μου· καὶ τότε, ἴν' ἀποφύγῃ ἐπισκέψεις καὶ ἐνοχλήσεις, πρὶν ἢ εἶδῃσις δημοσιευθῆ; θ' ἀναχωρήσωμεν διὰ τὴν Ἰταλίαν. Αὕτη, ἂν θέλῃς, εἶναι τοῦ ῥόδου μου ἡ ἀκανθα, ἀλλ' ἐγὼ γελῶ δι' αὐτήν. Σχεδὸν ποτὲ δὲν τὸν βλέπω ἡμέραν, ὥστε ἐνίστε μ' ἔρχεται ἡ ἰδέα μήπως, ἀπατηθεῖσα, νυμφευθῶ κάμμιναν νυκτερίδα μεταμορφωθείσαν. Ἄλλὰ περὶ ὄλων τούτων σιωπῆ.

— Καὶ δὲν ἔχει ὄνομα; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

[ΔΙΑΝΤΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. 1'.]

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθη μελωδία μεμακρυσμένη ἀναθρώσκουσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Κατ' ἀρχὰς ἦτο μὲν ἀντιληπτὴ, ὡς ἀσθενὲς ζεφύρου ψιθύρισμα, παίζοντος εἰς κόμην ἰτέας. Κατ' ὀλίγον ὁμως ἠκούετο πλησιάζουσα, καὶ τόνοι αὐλοῦ καὶ κιθάρας, σκιρτῶντες ἐπὶ τοῦ ὑδροῦ κατόπτρου, ἔφθανον λαμπροὶ καὶ μετ' ἤχου μεταλλικοῦ εἰς τῶν δύο νεανίδων τὴν ἀκοήν.

Ἡ Λουκία ἔθεσε τὴν χεῖρά της εἰς τὸ στόμα τῆς φίλης της, καὶ διὰ τῆς ἄλλης τῇ ἔδειξε πλοιάριον ἐλαφρῶς ὀλισθαῖνον ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ φαινόμενον ὡς μέλαν σημεῖον ἐντὸς ἐκτάσεως ὀλοχρύσου.

Μετ' ὀλίγον δ' ὑπὲρ τὰς φωνὰς τῶν ἀργάνων ὑψώθη φωνὴ ἀνθρωπίνη, ψάλλουσα ταῦτα·

Τ' οὐρανοῦ οἱ ἀναρίθμητοι λύχνοι
ὄλοι ἀνάπτουν καὶ λάμπουν μὲ χάρι,
καὶ σεμνὸ προχωρεῖ τὸ φεγγάρι,
καὶ τὸ ὠρατὸ τοῦ πρόσωπο δείχνει.

Διὲ τῆς φύσεως τὰ κάλλη τὰ χίλια·
ἔβγα διέ τα. Καθὼς σ' ἀντικρύσουν,
ἀπὸ ἕνα ἕνα τ' ἀστέρια θὰ σδύσουν,
θὰ κρυφθῇ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλια.

Εἰς τὸν πρῶτον ἤχον τῆς φωνῆς ταύτης, ὅσον μεμακρυσμένη καὶ ἂν ἦτον, ἡ Μαρίνα ἀνεκίρτησε βιαίως, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλαι της αἰ αἰσθήσεις συνεκεντρώθησαν εἰς μίαν μόνην, τὴν ἀκοήν, καὶ λησμονήσασα ποῦ εὑρίσκεται, λησμονήσασα τὴν Λουκίαν, ἣτις ἐμειδία πλησίον τῆς, ἔχουσα τὸ στόμα ἡμιηνεωγμένον αὐτῇ, ἐβρόφα τὰς ἐλαχίστας πνοὰς τοῦ ἀέρος αἵτινες τῇ ἔφερον τὸ διακεκομμένον μέλος καὶ τὰς ἀσυναρτήτους τοῦ ἄσματος συλλαβὰς.

Καθὼς δ' ἐτελείωσεν ἡ πρώτη στροφή, καὶ ἐν ᾧ ἡ κιθάρα καὶ ὁ αὐλὸς προανέκρουον τὴν δευτέραν,

— Ἐκεῖνος εἶναι, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ποῖος ἐκεῖνος; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα, ὡς δι' αἰφνιδίου κλόνου ἀπὸ ὕπνου βαθέως ἐξυπνισθεῖσα.

— Ἡ νυκτερίς ὅπου σ' ἔλεγον. Βλέπεις ὅτι διὰ νυκτερίδα δὲν ἔχει κακὴν φωνήν.

— Ἄλλὰ ποῖος εἶναι; ποῖος εἶναι; εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ πολλῆς ταραχῆς.

— Σιωπή! ἀπεκρίθη ἡ Λουκία. Ἀρχίζει.

Τῷ ὄντι τὸ πλοιάριον εἶχε πλησιάσει, καὶ ἡ δευτέρα στροφή ἠκούετο καθαρώτερον.

Τοῦ μαῖου ὁ ψάλτης, τὸ ἀηδόνι,
εἰς τὸ δάσος γλυκὰ λαρυγγίζει,
καὶ τὸ δάσος, ποῦ ἄγρια βοῖζει,
μὲ τῆς νύκτας τ' ἀγέρι μαλώνει.

Ἄμα ἀνοιξῆς τὰ ῥόδινα χεῖλια,
μὴ τὸ στόμα σου λέξι ὡς προφέρῃ,
θενὰ πέση τῆς νύκτας τὸ ἀγέρι,
θὰ σωπάσῃ τὸ ἀηδόνι ἀπὸ ζήλια.

— Βλέπεις ὅτι τὰ ῥόδα μου ἀκάνθας δὲν ἔχουν, εἶπε γε-
λῶσα ἡ Λουκία ἅμα ἐσιώπητε καὶ ἐκ δευτέρου ὁ ψάλτης.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα θὰ στεφανωθῶμεν, καὶ ἀκούεις πῶς προομιάζει, ὡς ἂν δὲν εἶχε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἀκόμη νὰ τὴν κερδήσῃ. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἐντελῶς σύμφωνος καὶ μετὰ τῶν γονέων μου καὶ μετ' ἐμοῦ. Ὅλαι αἱ προετοιμασίαι ἔγιναν. Αὔριον θὰ σοὶ δείξω τὰ φορέματά μου καὶ τὰ στέφανα. Ὅμως κρυφίως· νὰ μὴ τὸ μάθῃ κανεὶς ὅτι σοὶ τὰ ἔδειξα.

— Ἄλλὰ ποῖος εἶναι; ἔλεγεν ἡ Μαρίνα, ὡς καθ' ἑαυτὴν μᾶλλον ὁμιλοῦσα ἢ ἀποκρινομένη. Ἐκεῖνο τὸ ἄσμα, ἡ φωνὴ ἐκείνη...

— Φαντάσου, εἶπεν ἡ Λουκία. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ γίνῃ ὁ

γάμος σήμερον. Ἄλλὰ δὲν εἴμεθα ἐντελῶς ἔτοιμοι, καὶ ὁ πατήρ μου τὸν παρεκάλεσε νὰ προσμείνη τὴν ἐρχομένην κυριακὴν.

Ἐν τούτοις τὸ πλοιάριον προὔχῳρει πάντοτε πρὸς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ αἱ κῶπαι ἔτυπτον μαλακῶς τὸ κύμα, ἀκολουθοῦσαι τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἄσματος. Τῆς τρίτης στροφῆς καὶ αἱ λέξεις καὶ ἡ μελωδία ἠκούοντο ἐντελέστατα.

Τὰ τριφύλλια, τὰ ρόδα καὶ οἱ κρίνοι
ὡς εἰς κἀνιστρο ἀνθοῦν μυροδόλον,
καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν οὐράνιον θόλον
ἁρμονίας καὶ ἀρώματα χύνει.

—
Ὡς πατήσης, ἐσὺ τὰ τριφύλλια
μ' ἔλαφρὸν ἀλαβάστρινον πόδα,
μαραμένα θὰ πῆσουν τὰ ρόδα,
θὰ σφαλίσουν οἱ κρίνοι ἀπὸ ζήλια.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πλοιάριον, ἐγγίσαν σχεδὸν εἰς τὸ παράλιον, ἐστράφη πρὸς τὰ δεξιὰ ἵνα μακρυνθῆ, καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔπεσε κάθετον ἐπὶ τῶν μουσικῶν καὶ τοῦ ψάλτου.

— Ἴδου, τὸν βλέπεις; Ἐκεῖνος ὅστις ἴσταται ὄρθιος.
Πῶς σοὶ φαίνεται ἡ νυκτερίς μου;

— Ὁ κόμης Γεράσιμος! ἔκραξεν ἡ Μαρίνα, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐφαίνετο ὡς τελευταῖος στεναγμὸς ἐκπνέοντος.

— Ἄ! τὸν γνωρίζεις λοιπόν; εἶπεν ἡ Λουκία. Μὴ μὲ προδώσης· ὁ κόμης Γεράσιμος Ναννέτος. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα θὰ εἶμαι κομητέσσα Ναννέτου. Τί λέγεις; δὲν τὸ ἐγρίνεις;

Ἄλλ' ἡ Μαρίνα δὲν ἔλεγε τίποτε. Ἡ μορφή τῆς ἔγινε λευκοτέρα μαρμάρου, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐτάθησαν, οἱ ὀδόντες τῆς συνεσφίχθησαν σπασμωδικῶς, καὶ ὡς λίθος ἔπεσεν ἄπνους κατὰ γῆς καὶ ἀναίσθητος.

— Μαρίνα, τί ἔχεις, ἀδελφή; τί ἔπαθες; ὦ Θεέ μου! ἔκραξεν ἡ Λουκία, καὶ ἔλαβε τὰς χεῖράς της· ἀλλ' αἱ χεῖρες της ἦσαν ψυχραί.

— Βοήθεια, βοήθεια! ἐλειποθύμησεν ἡ Μαρίνα! ἔκραξεν, ἀνοίγουσα τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της· καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ συνέρρευσαν εἰς αὐτὸν ὄλοι οἱ κάτοικοι τῆς οἰκίας.

Ὁ Τάπας τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἐν ᾧ σταγόνες ἀγωνίας ἔρρεον ἀπὸ τοῦ μετώπου του, ἐπροσπάθει δι' ὕδατος, δι' ἐντριβῶν καὶ διὰ δριμέων ἀρωμάτων νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις της.

Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ὄλαι αἱ προσπάθειαι ἀπέβησαν μάταιαι· ἀλλὰ τέλος ἀνέπνευσεν ἐκείνη βαθέως, ἐκίνησε τὸ σῶμά της διὰ σπασμωδικοῦ κλονισμοῦ, ἠνέωξε καὶ περιέφερε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκπεπληγμένη εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν, καὶ μακρύνουσα διὰ τῶν δύο της χειρῶν τοὺς βροστῦχους ἀπὸ τοῦ μετώπου της,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε μετ' ἑλαφροῦ μειδιάματος. Δὲν εἶναι τίποτε. Ἐμεινα ἐξώρας εἰς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ τὸ ψύχος τῆς θαλασσίας αὔρας μ' ἔφερε τὴν λειποθυμίαν.

— Ἐλθὲ νὰ ἡσυχάσῃς, νὰ κοιμηθῆς, εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ ἡ θερμότης τῆς κλίνης καὶ ἡ ἐπιμέλειά μου, ἐλπίζω νὰ σὲ ἰατρεύσουν.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ. Αἰσθάνομαι τὸν πυρετὸν εἰς τὸ αἷμά μου. Πάτερ, σὲ παρακαλῶ, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν μᾶλλον εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Μάτην ὁ κόμης Κανίνος καὶ ἡ Λευκία ἠθέλησαν νὰ τὴν πείσωσι νὰ περιμείνῃ τοῦλάχιστον τὴν αὐγὴν. Ὁ Τάπας, ἀνήσυχος διὰ τὴν κατάστασιν τῆς θυγατρὸς του, ἔσπευσε

κατὰ τὴν παράκλησιν τῆς νὰ ναυλώσῃ λέμβον ὅπως τὴν μετακομίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

— Ἀνάλαβε ταχέως, τῇ ἐψυθύρισεν εἰς τὸ οὖς ἡ Λουκία ὅταν ἀνεχώρει, καὶ τὴν ἐρχομένην κυριακὴν ἐνθυμήσου ὅτι εἶσαι προσκεκλημένη εἰς τοὺς γάμους μου. Θέλω νὰ ἦσαι παροῦσα· ἄλλως δὲν θὰ ἦναι ἡ εὐτυχία μου πλήρης.

— Φιλτάτη, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἐπίσης κρυφίως, ἐν ᾧ τὴν ἠσπάζετο· εὐχομαι νὰ ἦναι πλήρης ἡ εὐτυχία σου, καὶ ἂν ἐγὼ δὲν εἶμαι παροῦσα.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς Ἀργοστόλιον, ὁ Τάπας ἠθέλησε νὰ μηνύσῃ τὸν ἰατρόν· ἡ Μαρίνα ὅμως εἶπεν ὅτι ἀνέλαβεν ἐντελῶς, ὅτι μόνον ἡσυχίας ἔχει ἀνάγκην, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς.

Κλείσασα δὲ τὴν θύραν, ἀντὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν κλίνη τῆς, ἐβρίφη σχεδὸν πρηνῆς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνης ἣτις ἐκρέματο ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ ἀφ' οὗ προσηυχήθη ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον, ἠγέρθη, ἤψε τὸν λύχνον, καὶ καθεσθεῖσα εἰς τὴν τράπεζαν, ἤρχισε νὰ γράφῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν πεφλογισμένοι, ἀλλὰ στεγνοί· ἡ χεὶρ τῆς ἔτρεμε σπασμωδικῶς, ἀλλὰ τὴν ἐστήριζεν ἡ δύναμις τῆς θελήσεως. Ἐγράψε δὲ τὰ ἑξῆς·

« Πάτερ, μὲ ἠπάτησας ἵνα μὴ ἀποθάνω τῆς λύπης· ἀλλ' ἡ περίστασις κατέστρεψε τὸ τέχνασμα τῆς φιλοστοργίας σου. Δὲν εἶναι εἰς τὴν Κέρκυραν, οὔτε θὰ ἔλθῃ ὡς ὑπέσχετο, καὶ ὡς τὸν περιμένω πρὸ ἑξ ἑβδομάδων. Τὸν εἶδα χθὲς εἰς Λιξούρι. Τὴν ἐρχομένην κυριακὴν νυμφεύεται τὴν Λουκίαν. Δὲν τὸν καταδικάζω· ἡ Λουκία εἶναι ὠραιότερα, πλουσιώτερα, εὐγενεστέρα μου. Ἀλλὰ συγχώρησόν με, πάτερ, ἂν νὰ ἐπιζήσω δὲν δύναμαι. Πᾶν ποτήριον πικρίας θὰ κατέπινον σιωπῶσα, ἂν ἤξευρον ὅτι ἡ μέλαινα καὶ τεθλιμμένη

ζωή μου ἐδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς παρηγορίαν τῶν γηρατειῶν σου. Ἄλλ' ὄχι! ἄχθος ἀνυπόφορον δι' ἐμέ, διὰ σέ θὰ ἦναι διηνεκῆς βάσανος. Ἡ θεὰ τῆς ἀπελπισίας μου θὰ ἦναι αἰωνία ἀπελπισίας πηγὴ διὰ σέ. Ἄφες με ν' ἀπέλθω ὅπου ὑπάρχει ἀνάπαυσις, καὶ ἴσως καὶ λήθη. Καὶ ἂν δὲν δυνηθῆς, πάτερ μου, νὰ μὲ λησμονήσῃς καὶ σὺ, προσεύχου ἐνίστε δι' ἐμέ.»

Μετὰ ταῦτα δ' ἠνέφξε τὸ κιβώτιόν τῆς, καὶ ἐξήγαγε φιάλην, περιέχουσαν ῥευστὸν ὑποπράσινον· καθεσθεῖσα δ' εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἔλαβε τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίου ἀπὸ τοῦ στήθους τῆς, ὅπου ἔμεινεν ἐναποτεταμιευμένη πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ ἤρχισε νὰ τὴν ἀναγινώσκη. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, ξηροὶ μέχρι τοῦδε, ἐπλήσθησαν διὰ μιᾶς δακρύων, καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιστολῆς ὀλοφυρμοὶ τὴν διέκοψαν. Ἄλλ' ἐπανέλαβεν ἀμέσως τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν, καὶ εἰς τὸ τέλος, ὑψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἤρπασε σπασμωδικῶς καὶ ἐν παραφορᾷ τὴν φιάλην, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ στόμα τῆς, καὶ ἐβρόφησε τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέτρεψε τὴν κεφαλὴν τῆς εἰς τὸ προσκεφάλαιον, ὡς καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψυχικοῦ τῆς ἀγῶνος.

Μετ' ὀλίγον ἤσθάνθη στενοχωρίαν περὶ τὴν ἀναπνοὴν, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν. Ὅτε δὲ συνῆλθεν, ἤσθάνετο μέγαν κάματον εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας, καὶ πόνους εἰς τοὺς ἄρμούς. Καὶ ἠθέλησε μὲν νὰ ἐγερθῆ, ἀλλὰ τὰ μέλη τῆς ἦσαν ὡς τεθλασμένα. Ψυχρὸς ἰδρὼς περιεχύθη εἰς ὅλον τὸ σῶμά τῆς, καὶ βίαια σπασμωδικὰ κινήματα ἤρχισαν νὰ τὸ τινάσσωσιν, ἀκολουθούμενα ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων λειποθυμιῶν. Μετὰ ταῦτα δ' ἠσθάνθη σφοδρὸν πόνον εἰς τὴν καρδίαν, ἠθέλησε νὰ φωνάξῃ,

ἀλλ' ἡ ἀγωνιῶσα φωνή της ἐξέλιπεν· ἔφερε δὲ μεθ' ὀρμῆς εἰς τὸ στόμα της τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐκράτει, ἀφῆκε μέγαν στεναγμὸν, καὶ ἐξέπνευσεν.

Ἄνήσυχος ὁ πατήρ της, εἰσῆλθε τὸ πρῶτ' ἀθορύβως εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ταπεινῆς·

— Μαρίνα, ἐξύπνησας;

Μὴ λαβὼν δὲ ἀπόκρισιν, ἵνα μὴ τὴν ταραξῆ, δὲν ἦλθε πρὸς τὴν κλίνην, ἀλλ' ἐπλησίασε πρὸς τὴν τράπεζαν, ὅπου ἀμέσως προσέβαλε τὰ βλέμματά του ἡ ἀνοικτὴ πρὸς αὐτὸν τῆς Μαρίνας ἐπιστολή. Τὴν ἤρπασεν ἐπομένως εὐθύς διὰ τρεμούσης χειρὸς, τὴν διέτρεξεν ἐν ῥιπτῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ κτυπήσας τὴν φαλακρὰν κεφαλὴν του διὰ τῶν δύο χειρῶν του,

— Μαρίνα μου, ἔκραξε, Μαρίνα μου!

Καὶ ἐβρίθθη εἰς τὴν κλίνην τείνων τὰς ἀγκάλας.

Ἐπ' αὐτῆς ἔκειτο ἡ Μαρίνα νεκρά. Ἡ κεφαλὴ της ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡχρὰ ὡς ὁ μαραινόμενος κρῖνος, καὶ ἡ κόμη της λυθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀγωνίας, ἐκρέματο εἰς μελανοὺς βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὠμων της. Εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὸ γράμμα τοῦ Γερασίμου, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν ὀλεθρίαν φιάλην.

Ὁ Τάπας τὴν περιέκλεισεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τότε, καὶ κατακαλύπτων αὐτὴν διὰ φιλημάτων, κράζων αὐτὴν ἐπανειλημμένως, ἐπροσπάθει νὰ τὴν θερμάνῃ εἰς τὸ στήθος του. Ἄλλὰ φεῦ! ἡ θερμὴ φιλοστόργου ἀγκάλης δὲν λύει τὸν παγετὸν τοῦ θανάτου. Ὁ Τάπας ἐνόησεν ὅτι ἔθαλπεν ἐπὶ ματαίῳ ἄψυχον πτώμα.

Τότε ἐγερθεῖς, ἤρχισε νὰ περιφέρηται ὡς φρενήρης ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἦτον οἰκτρὸν καὶ φοβερὸν συγχρόνως τὸ θέαμα τοῦ γέροντος τούτου. Ἐνίοτε μὲν ἐμυκάτο ὡς τίγρις, ἥς ἐσυλήθη ἡ φωλεὰ, ἄλλοτε ἐκτύπα τὴν κεφαλὴν του εἰς

τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ δωματίου, ἄλλοτε ἠπείλει διὰ τοῦ γρόνθου τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν, ἄλλοτε ἐκάθητο καὶ ἔκλαιεν ὡς μικρὸν παιδίον.

— Μαρίνα μου, κόρη μου, ἔλεγε· μ' ἀφῆκες μόνον, μ' ἀφῆκες ἔρημον εἰς τὴν γῆν. Μισῶ, περιφρονῶ τοὺς ἀνθρώπους. Σὺ ἦσο ἡ μόνη ἀγάπη μου, ἡ μόνη θρησκεία μου, τῆς καρδίας μου ἡ καρδία. ὦ! νὰ τὰ σχίσω διὰ τῶν ὀδόντων μου τὰ σπλάγχνα τῶν φονέων σου!

Καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου τὰ παράφορά του κινήματα.

Ἄλλ' αἰφνης ἤκουσεν ὅτι ἐκτύπων ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἀνεσκίρτησε. Ῥίψας δὲ πέριξ τὰ βλέμματα, καὶ συνελθὼν, ἔκλεισε πρῶτον τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τῆς κόρης του, κατεβίβασε μετὰ ταῦτα τὰ δίοπτρά του, καὶ ἠνέωξε τὴν θύραν εἰς τὴν ὑπηρέτριαν ἣτις εἰσῆλθεν.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ἤκουσα ὡς νὰ μ' ἐφωνάζετε.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ συμβολαιογράφος. Σ' ἐφώναξα νὰ σὲ πῶ πῶς ἡ Μαρίνα εἶναι ἄρρωστη, καὶ νὰ μὴν ἀφήσης κανένα νὰ ἐμβῆ εἰς τὴν κάμαρά της. Μήτε ἀτήσου νὰ μὴν ἐμβῆς, ἂν δὲν σὲ φωνάξῃ.

Καὶ κατόπιν τῆς ὑπηρετρίας ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς, ἐκλείδωσε, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸν παρατηρήσῃ, τὴν θύραν καὶ ἔλαβε τὸ κλειδίον.

Ι΄.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ κόμης Γεράσιμος εἰς Λιξούρι ἐλάμβανε παρ' ἀγνώστου κωπηλάτου ἐπιστολὴν ἔχουσαν ὡς ἔπεται·

— Καρίσσιμο κόντε· ἔμαθα πῶς ἐκόπιασες εἰς τὸ Λιξούρι· καλῶς ὤρσες. Διὰ τὴν δουλειὰ ὅπου ξεύρεις ἔχω

κάτι αναγκαῖο νὰ σοῦ πῶ. Ἔλ' ἀπόψε εἰς ταῖς ἐννέα τῆς νυκτὸς εἰς τὴ Λιβαθὸ εἰς τὸ καζίνο μου, καὶ κτύπησε τρεῖς κόλπους εἰς τὴν θύρα. Σὲ περιμένω εἰς τὸ δεῖπνον.»

Ὁ Γεράσιμος ὠχρίασεν ὅταν ἀνέγνω τὰς λέξεις «διὰ τὴν δουλειὰ ὁποῦ ξεύρεις.»

Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν, ἅμα ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ἐτυλίχθη εἰς τὸν μανδύαν του, διέπλευσε τὸν λιμένα ἕως τὸ Ἀργοστόλιον, καὶ ἐκεῖθεν διηυθύνθη πεζὸς πρὸς Λιβαθόν. Ὁ οὐρανὸς ἦτο νεφελώδης καὶ ἡ νύξ σκοτεινὴ. Εὔρεν ὁμως χωρὶς δυσκολίας τὸν δρόμον του πρὸς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Τάπα, διότι καλῶς τὸν ἐγνώριζεν.

Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὴν θύραν, ἔκρουσε τρεῖς κατὰ τὴν ὁδηγίαν, καὶ ἔσωθεν τῷ ἠνέωξεν αὐτὸς ὁ Συμβολαιογράφος. Εἰσῆλθε δ' εἰς αἴθουσαν ὀλοφώτιστον, ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον τράπεζαν ἐστρωμένην διὰ δύο συνδαιτυμόνας, καὶ παρὰ τὸν τοῖχον ἀνακλιντήριον κεκαλυμμένον διὰ λευκοῦ ἐφαπλώματος.

— Σιὸρ κόντε, εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ἀποτόμου, καλῶς ὤρσες. Ἦσουν ἀμμὰ εἰς τὸ Λιξούρι, κ' ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα.

— Αἶ . . . ἀπεκρίθη τεταραγμένος ὁ Γεράσιμος. Ἦτον, γέρο πατέρα, ὅ,τι ἔφθασα· καὶ ἤθελα νὰ ἔλθω νὰ μὲ ἰδῆτε ἔξαφνα.

— Ἐξαφνα! ὦ μπέλλο. Κάθου λοιπὸν, τζόια μου. Κάθου νὰ φάμε καὶ νὰ κοουβεντιάσουμε. Τὶ κοιτάζεις γύρου γύρου. Ἐννοια σου. Εἴμαστε μονάχοι, ὀλομόναχοι εἴμαστε. Μὲ τὴν τρόμπαν τῆς Ἱεριχοῦς ἐδὼ νὰ φωνάζης, μία ὥρα γύρω δὲν εἶναι ποιὸς νὰ σὲ ἀκούσῃ. Κάθου ποῦ σοῦ λέγω.

Ὁ Γεράσιμος καὶ ὁ Τάπας ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Περύφημον δεῖπνον ἔχεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος τρώγων.
Ἡ σάλτσα ἐτούτη εἶν' ἐξαίρετος.

— Καὶ πῶς ἀμμά; ἀπεκρίθη ὁ Τάπας· ἤξευρα πῶς ἔχω
νὰ ριτζεβέρω τὸν σινιὸρ κόντε Ναννέτο. Καὶ τὸν πόβε-
ρο τζίο λοιπὸν τὸν ἐσπεδίρισε ἀναυλα. Τὸν ἐφοβέρι-
σε πῶς θὰ τὸν πνίξης μὲ τὰ χέρια σου γιὰ νὰ βάλῃ τὴ
φίρμα του, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἔβαλε, τὸν ἐπνίξης μὲ τὰ μα-
ξιλάρια· φ α μ ὄ ζ ο μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο! Πῶς σὲ φαίνονται
ἐτούταις ἢ περδικούλαις;

— Θαυμάσαις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. Ὅμως, γέρο
Τάπα, τί ὁμιλίας μὲ κάμνεις εἰς τὸ δεῖπνον; Ἀφησέ ταις,
σὲ παρακαλῶ.

— Κουβένταις, καρίσσιμο, νὰ περνᾷ ὁ καιρός.
Ἔλα δά! Εἶμαι βέβαιος, ἂν εἶχες ἐδῶ τοῦ σιὸρ τζίου τὸ
κεφάλι παραγιμισθῶ, θὰ τὸ ἔτρωγες γιὰ τὴν κληρονομιά του.

— Τάπα, ἀνέκραξεν ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος, καὶ ἀπω-
θῶν τὴν τράπεζαν, ἄφες αὐτοὺς τοὺς ἀστεῖσμοὺς ἢ ἀνα-
χωρῶ.

— Ἔχεις δίκιο, ἄς τ' ἀφήσουμε' αὐτά. Ὅ,τι ἔγιν' ἔγινε
καὶ δὲν ξεγένεται. Ἔλ' ἄς πιούμεε' εἰς τὴν ὑγεία τοῦ νέου σιὸρ
κόντε Ναννέτου, καὶ εἰς τὴν ὑγεία τῆς γιομάτης κασσέ-
λας του.

Ἐκάτερος τῶν συνδαιτυμόνων εἶχεν ἐμπρὸς του φιάλην
πλήρη οἴνου καὶ ποτήριον. Ὁ συμβολαιογράφος ἐπλήρωσε
τὸ ποτήριόν του, καὶ τὸ ἔπιεν ὄλον, καὶ ὁ Γεράσιμος, ἐφι-
λοτιμήθη νὰ μὴ μείνῃ κατώτερος.

— Καὶ τί κάνεις εἰς τὸ Λιξούρι, γιὰ δὲ μοῦ λές; ἐξηκο-
λούθησεν ὁ συμβολαιογράφος.

— Σ' εἶπα ὅτι μόλις ἔφθασα εἰς τὸ Λιξούρι, ἀπεκρίθη
ὡς ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος.

— "Α! ναι, μὲ συμπαθῶς, τὸ ἀστόχησα. Μὰ γιὰ πέμου, καὶ οἱ γάμοι σου πότε;

— Ποῖοι γάμοι ἠρώτησε ταραττόμενος ὁ Γεράσιμος.

— Πῶς; ἀστόχησες κ' ὄλα πῶς ἔχεις νὰ παντρευτῆς;
Ἐβίβα ἢ κοντεσσίνα Ναννέτο!

Καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἔπινε δεύτερον ἰσοχειλὲς ποτήριον, καὶ ὁ Γεράσιμος τὸν ἐμμήθη.

— Πῶς νὰ τὸ λησμονήσω; εἶπε τέλος αὐτὸς θαρραλέως. Διόλου δὲν τὸ ἐλησμόνησα. Ἐχω ὅμως ὀλίγας ὑποθέσεις, ὀλίγας ἐτοιμασίας εἰς τὸ Ληξούρι, καὶ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, ὅταν τὰς τελειώσω, θὰ ἔλθω νὰ σὲ ζητήσω τὴν Μαρίναν.

— "Α! τὴν Μαρίναν! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ὑποκώφου, ὁμοιαζούσης βρυχηθμὸν θηρίου. Ἄς πιοῦμε καὶ εἰς τοὺς γάμους σου μία.

Καὶ ἀμφότεροι ἐκένωσαν καὶ τρίτον ποτήριον.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ γέρων, ἀστόχησα νὰ σ' ἐρωτήσω, ἐτοῦτο τὸ κρασί πῶς σὲ φαίνεται;

— Εἶν' ἐξαίρετον, εἶπεν ὁ Γεράσιμος· ὀλίγον δυνατὸν μόνον. Βλέπεις, τὸ ἐτελείωσα ὡς τὸν πάτον.

— Παράξενο! κοουριόζο πράγμα! εἶπεν ὁ Τάπας. Ἐγὼ ἐθαρροῦσα πῶς τὸ φαρμάκι πικρίζει τὸ κρασί.

— Ποῖον φαρμάκι;

— "Α! ἀστόχησα καὶ τοῦτο νὰ σοῦ πῶ, πῶς ἢ μπουτίλλια αὐτὴ ποῦ ἐτελείωσες ὡς τὸν πάτο, ἦτο μισὴ κρασί καὶ μισὴ φαρμάκι.

— Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Δὲν μὲ νοιώνεις, πὲρ μπάκο! Ἐλα σινιὸρ κόντε, γιὰ νὰ μὲ νοιώσης. Γιὰ σήκω καὶ τράβηξ' ἀπ' ἐκεῖ ἐκεῖ τὸ σκέπασμα.

Ὁ Γεράσιμος ἠγέρθη τῆς τραπέζης, μὴ ἐννοῶν τι θέλει νὰ τῷ εἰπῆ ὁ Συμβολαιογράφος, καὶ πλησιάσας εἰς τὸ ἀνακλιντήριον, ἀνέσυρε τὸ πέπλωμα. Ἄλλ' ἐν τῷ ἅμα ἀφῆκε φωνὴν φρίκης, ὠπισθοδρόμησε δύο βήματα, καὶ αἱ τρίχες του ὠρθώθησαν εἰς τὴν κεφαλὴν του. Τὸ κάλυμμα ἀνασυρθέν, ἀπεκάλυψε τῆς Μαρίνης τὸ πελιδὸν πτώμα.

— Τώρα νὰ σὲ κάμω νὰ νοιώσης, εἶπεν ὁ γέρον μετὰ φωνῆς ἥτις ἐβρόντησεν ὡς κεραυνός. Αὐτὴ ἦτον ἡ κόρη μου, σιὸρ Κόντε, ἦτον ὁ ἄγγελός μου, αὐτὴ ἦτον ἡ ζωὴ δλη μου. Ὅταν ἦσουν ζήτουλας κ' ἐκείνη πλούσια, τὴν εἶπες πῶς τὴν ἀγαπᾶς, πῶς θὰ τὴν πάρης γυναῖκά σου, καὶ ἡ δόλια σὲ πίστεψε, καὶ ξέχασε τὸν πατέρα της, καὶ ξέχασε τὸ Θεό της κ' ἤθελε μόν' νὰ λατρεύῃ ἐσένα. Ἀφ' οὗ ἐπνίξες τὸν τζίο σου καὶ ἐκλεψες τὸ βίός του, τότες ἡ Μαρίνα δὲν σὲ φαίνεται ἀρκετὰ πλούσια, τὴν πρόδοσες, τὴν ἀφήσες. . . .

— Ἐγὼ, φίλτατέ; . . .

— Σιωπὴ! Τολμᾶς καὶ λαλεῖς! Τὴν ἐπρόδοσες, σὲ λέγω, καὶ τὴν κυριακὴ παντρεύεσαι τοῦ κόντε Κανίνου τὴν κόρη. Τὴν πρόδοσες καὶ νάτηνε! Πῆρε φαρμάκι καὶ πέθανε. Αἶτην ἐκεῖ, ἀσασίνε. Θέλεις νὰ πάρης τὴν καρδιά της νὰ τὴν φᾶς μαζῆ μὲ τὸ κεφάλι τοῦ θειοῦ σου; Πῆρε φάρμακι, ἀκοῦς; Ὅμως ἄνδρας καὶ γυναῖκα ἀπ' ἓνα ποτήρι πίνουν. Τὸ μισὸ ἤπιεν ἡ κόρη μου καὶ πέθανε σὲ τρεῖς ὥραις. Τὸ ἄλλο μισὸ σὲ τὸ φύλαξα καὶ σὲ τὸ ἐπότισα, σιὸρ κόντε. Εἰς μίαν ὥρα θὰ γένης κρύος σὰν τὸ κρούσταλο, εἰς δύο θὰ ξεσχίσῃς μὲ τὰ δόντια τὰ κρέατά σου, εἰς τρεῖς ὥραις θὰ κρεπάρῃς ὡσὰν τὸν σκύλον.

— Μ' ἐφαρμάκισες, μ' ἐφαρμάκισες! ἐφώναξεν ὁ Γεράσιμος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἠνεώχθησαν ὡς σκελετοῦ φοβεροί.

— Σιωπή, σέ λέγω, εἶπεν ὁ Τάπας, οὐ τὸ πρόσωπον εἶχεν οὐχὶ ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ δαίμονος ἔκφρασιν. Σ' ἐφαρμάκισα, ναί· μὰ τοῦτο εἶν' ἕνας θάνατος, καὶ ἤθελα χίλιους ἂν μπορῶ νὰ σέ δώσω. Γι' αὐτὸ ἐτοίμασα καὶ τοῦτα γιὰ τὴ δούλεψί σου.

Καὶ ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ ἐξήγαγε δύο πιστόλια.

— Τί φωνάζεις; ποῦ τρέχεις, πολτρόνε, εἶπεν ὁ Τάπας, τρύζων τοὺς ὀδόντας. Δὲν σέ εἶπα πῶς μιὰ ὥρα μακρὰ ἀπ' ἐδῶ δὲν εἶναι ἀνθρωπος νὰ σ' ἀκούσῃ; Ἐκεῖν' ἦ πρόρτα, τοῦ κακοῦ τὴν σεῖς. Εἶναι κιούζα, καὶ τὸ κλειδί τὸ ἔχω ἐγώ.

— Τάπα, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δι' ὅτι ἀγαπᾶς εἰς τὸν κόσμον! . . . ἔκραξε τρέμων ὡς τὸ φύλλον ὁ Γεράσιμος.

— Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον! Βιρβόνε. Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον, αἶτο ἐκεῖ νεκρὸν, καὶ σὺ μὲ τὸ σκότωσες.

— Τάπα, ἀγαπητὲ Τάπα, εὐσπλαγχνίαν.

— Προσευχῆσου, σέ λέγω, ἕς τὸ διάβολο, νὰ ἔλθῃ νὰ φορτωθῇ τὴν ψυχὴ σου. Ἄφσε νὰ δοκιμάσω, ἐτοῦτα τὸ πιστόλι ἂν σημαδεύῃ καλά.

Καὶ ἐπυροβόλησε τρία βήματα μακρὰν ἀπὸ τοῦ θύματός του, καὶ ὁ Γεράσιμος ἐκτείνας τοὺς βραχίονας, ἔπεσε νεκρὸς κατὰ γῆς.

— Καλὰ, πὲρ μπάκο, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος καταχθονίως γελῶν, καὶ ἄς ἔχῃ τοὺς ἐβδομήντα τὸ χέρι μου. Κ' αὐτὸ ἀμμὰ τὸ ἄλλο πιστόλι θὰ τ' ἀφήσω παραπονεμένο; Ἴσως ὁ σκύλος νὰ μὴν ἐξεψύχησε καὶ μπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ καὶ τρίτο θάνατο.

Καὶ μετὰ ψυχρᾶς καὶ αἰμοδόρου θηριωδίας ἐκένωσε καὶ τὸ δεύτερον πυροβόλον ἐπάνω του.

Ἐπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν νεκρὸν τῆς Μαρίνης, τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

— Κόρη μου, δὲν σὲ ἠπάτησα, εἶπε. Σὲ ὑπεσχέθηκα ἄνδρα νὰ σὲ τὰν δώσω. Αἶ τον ἐκεῖ σὲ τὸν ἔδωσα.

Καὶ μετὰ ταῦτα, λαβὼν τὴν κλεῖδα ἀπὸ τοῦ κόλπου του, καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν, ἐξῆλθε, καὶ διηθύνθη πρὸς τὴν πόλιν.

Ἡ νύξ περίξ του ἦτο σκοτεινὴ ὡς πίσσα. Ἦ ἀντικείμενα διεκρίνοντο ἀβέβαια καὶ συγκεχυμένα· τὰ δένδρα ἐφαίνοντο ὡς γιγαντιαῖα πτώματα, κινουῦντα ἄνω καὶ κάτω τοὺς νεκροὺς των βραχίονας, καὶ ὁ ἄνεμος συρίζων εἰς αὐτὰ ἐμιμείτο ὀλολυγμοὺς τῶν ἀποθνησκόντων.

Μεθ' ἑνὸς δὲ τετάρτου πορείαν εὗρεν ὑπὸ μέγα δένδρον περιμένοντα τὸν ὑπηρέτην του ἕτοιμον κρατοῦντα τὸν ἵππον.

Ὁ συμβολαιογράφος ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην ὀγκώδη ἐπιστολὴν, καὶ τῷ εἶπεν·

— Εἰς τὸν ἀβ ο κ ά τ ο φ ι σ κ ά λ ε. Νὰ τὸ ἔχη πρὶν ξημερώσει.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ ὑπηρέτης διηθύνετο πρὸς τὸ Ἀργοστόλιον, αὐτὸς, ἀναβάς τὸν ἵππον, ἔστρεψε πρὸς τὴν πόλιν τὰ νῶτα, καὶ ἀπέμακρύνθη καλπάζων.

ΙΑ΄.

Ἡ πρωτὰ τῆς ποινικῆς ἐκτελέσεως τοῦ Ῥοδίνου ἀνέτελλε, καὶ ὁ κατάδικος ἦτον ἤδη ἐκτὸς τῆς ἀχυρίνης του κλίνης. Ὁρθίος ἐμπρὸς τοῦ φεγγίτου τῆς φυλακῆς του παρεμόνευε τὴν πρόοδον τοῦ φωτὸς, καὶ ὅταν εἶδε τὸν ἥλιον ἐγερθέντα ὑπὲρ τοὺς λόφους, τῷ ἀπηύθυνε διὰ τῆς χειρὸς ἀσπασμὸν, καὶ ἐψιθύρισε·

— Διὰ τελευταίαν φοράν.

Μετὰ ταῦτα δὲ περιέφερε μετ' ἀγάπης τὸ βλέμμα εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὸ ὄρος, ἐπὶ τὴν θάλασσαν, εἰς ὅλα τ' ἀντικείμενα ὅσα ἔκειντο ἐντὸς τοῦ ἐπιτόμου ὀρίζοντός του, καὶ ἔπειτα τὸ ἐστήριξεν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅπου ἀνέβη καὶ ἡ καρδία του ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς προσευχῆς.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ σιδηρᾶ θύρα τῆς εἰρκτῆς του ἠκούσθη τρύζουσα ἐπὶ τῶν στροφίγγων της, καὶ ὁ Ῥοδίνης, μεταστραφείς, εἶδεν ἐπὶ τῆς φλιᾶς τὸν δεσμοφύλακα, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἄνθρωπον ἔχοντα τραχὺ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ὄψιν ἀπαίσιον.

— Εἶναι καιρὸς; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Καιρὸς ἀπεκρίθη ὁ δεσμοφύλαξ. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει.

— Καὶ ἀνατέλλει ὠραῖος, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης. Δὲν ἐζήτησε κἀνεὶς νὰ μὲ ἰδῆ ἀπὸ τῆς πρωΐας;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ δεσμοφύλαξ, ἀλλὰ διετάχθησαν νὰ προσμείνωσι κάτω. Ἄν εἴσθε ἔτοιμος καταβαίνομεν.

— Ἐτοιμος;... εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Μάλιστα εἶμαι.

Καὶ δίδων εἰς αὐτὸν ἓν δακτυλίδιον,

— Ἄλλὰ πρὶν καταβῶμεν, ἐπρόσθεσε, λάβε αὐτὸ εἰς ἐνθύμημα διὰ τὴν ἀγαθότητα ὅσῃν, ἂν καὶ δεσμοφύλαξ μου, ἔδειξας πρὸς ἐμέ.

Ὁ γέρον δεσμοφύλαξ ἔλαβε τότε μετὰ ζωηρότητος τὴν χεῖρα τοῦ Ῥοδίνου καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του.

— Κύριε Ῥοδίνῃ, εἶπεν, ἡ χεὶρ αὐτὴ κ' ἑκατομμύρια ἂν μ' ἔδιδε, δὲν θὰ τὴν ἠγγίζον εἰς τὰ χεῖλη μου, ἂν τὴν ἐπίστευον δολοφόνον.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἡ πεποίθησις καρδίας ὡς τὴν ἐδικήν σου εἰς αὐτὰς τὰς στιγμάς μ' εἶναι ὑπερτάτη παρηγορία.

Ἐπειτα δὲ, στραφείς πρὸς τὸν συνοδεύοντα, τὸν δῆμιον,
— Τὰ ἐνδύματά μου, τῷ εἶπε, σοὶ ἀνήκουν, νομίζω, δικαιοματικῶς. Εἰς τὸν κόλπον των θὰ εὕρης τὸ βαλάντιόν μου, περιέχον ὅσα νὰ σ' ἀποζημιώσουν διὰ τοὺς κόπους σου. Δὲν εἶναι σφάλμα σου ἂν αὐτοὶ δὲν μ' εἶναι εὐάρεστοι.

Καὶ βλέπων αὐτὸν προχωροῦντα μετὰ σχοινίου εἰς τὰς χεῖρας,

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησεν ἡσύχως.

— Πρέπει, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσπαθῶν νὰ πραύνη τὴν τραχύτητα τῆς φωνῆς του, πρέπει νὰ σὲ δέσω τὰ χέρια, ἂν ἦναι ὀρισμός σου.

— Ὅρισμόν, φίλε μου, δὲν ἔχω, ἀπεκρίθη πικρῶς μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης. Κάμε ὅ,τι εἶναι τοῦ χρέους σου.

Ἄλλ' ὁ δεσμοφύλαξ ἐμπόδισεν.

— Ἄφησε, ἄφησε, εἶπεν. Ἔχεις καιρὸν ὅταν φθάσης ἐκεῖ.

Οὕτω κατέβησαν τὴν κλίμακα τῆς εἰρκτῆς. Ἄλλ' ἐμπρὸς τῆς αὐλείας πύλης ὁ Ῥοδίνης ἐστάθη τεταραγμένος, διότι πρὸ τῆς φλιᾶς ἀπήντησε τὴν Ἀγγελικὴν, ἢ μᾶλλον τὸ φάντασμα τῆς Ἀγγελικῆς, μὴ δυναμένην νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ ὑποβασταζομένην ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τοῦ γέροντος Νικολοῦ, τοῦ ὑπηρέτου τοῦ ἀποθανόντος κόμητος, οἵτινες ἀμφοτέροι ἔκλαιον.

Ἄλλ' ἅμα τὸν εἶδε πλησιάσαντα ἡ Ἀγγελικὴ, ὡς ὅλα τὰ χαυνωθέντα ζωτικὰ ἐλατήριά τῆς ἂν ἐνετάθησαν διὰ μιᾶς, ἐβρίφθη πρὸς αὐτὸν, καὶ κρεμασθεῖσα διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὤμου του, ἤρχισε νὰ κλαίῃ σφοδρῶς. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Βοράτης καὶ ὁ Νικολὸς ἔλαβον τὰς δύο του χεῖρας, καὶ τὰς ἔβρεχον καὶ αὐτοὶ διὰ τῶν δακρύων των.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης ἐσφιγξεν ἀμφοτέρων τὰς χεῖρας μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς διακαεστάτης εὐγνωμοσύνης, καὶ διὰ τοῦ βραχίονός του ἐστήριζε τὴν Ἀγγελικὴν, κινδυνεύουσαν νὰ πέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ ἔδαφος. Οὕτως ἤρχισε τὴν τελευταίαν πορείαν του, καὶ βαδίζων αὐτὸς πρὸς τὸν θάνατον, ἔφερον ἡμίθανῆ τὴν μνηστὴν του, καὶ τὴν παρηγόρει καὶ τὴν ἐνεψύχου διὰ τῶν λόγων του.

— Τί φοβεῖσαι, τῆ ἔλεγε, δι' ἐμέ; Τὸν σωματικὸν πόνον; εἶναι στιγμῆς ἀγωνία. Τὸν προσωρινὸν χωρισμὸν μας; ἔχομεν ἐδικὴν μας τὴν αἰωνιότητα. Ὁ νυμφικὸς στέφανός μας ἂν ἐμαράνθη πρὶν ἢ πλεχθῆ, φίλη μου, ἀλλ' ὁ ἀστέρηνος στέφανος τῶν μαρτύρων μᾶς περιμένει εἰς τὸν οὐρανόν. Μὴ λόγους, μὴ διανοίας ἀπελπισίας. Εἰς τὸ στέλεχος τῆς ἀρετῆς ἀνθεῖ ἡ ἐλπίς. Μὴ σπεύδῃς νὰ ἐξέλθῃς τοῦ σταδίου τῆς ζωῆς; εἰμὴ ὅταν σὲ καλέσῃ ὁ πλάστης σου, καὶ τότε ἔχω τὴν πεποίθησιν, αἱ ψυχαί μας θέλουσιν ἀπαντηθῆ εἰς τοὺς κόλπους του.

— Αἱ ψυχαί μας εἶναι ψυχὴ μία, ἐψιθύριζεν ὀλοφυρομένη ἡ Ἀγγελικὴ ὁμοῦ θέλουσιν ἀναπτερωθῆ πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἐδική μου περιμένει εἰς ἄκρα τὰ χεῖλη μου. Εἰς τὴν συνείδησιν τῶν δικαστῶν σου διπλῆ καταδίκη θέλει βαρύνει.

Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸν ἀπαίσιον ἀγρὸν, ὅπου ἐξετελοῦντο δι' ἀγχόνης αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις, καὶ ὅπου, πρὸς τρομερὸν παραδειγματισμὸν, παίγνια τῶν ἀνέμων καὶ βορᾶ τῶν πτηνῶν, τὰ θύματα ἔμενον ἐκτεθειμένα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς ὄλων τὰ βλέμματα.

Εἰς τὸ μέσον δὲ τῆς πλατείας ὑψοῦτο τὸ ἀποτρόπαιον ξύλον, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ μεγάλῃς πυρᾶς ἔβραζεν εἰς ἑρῶν λέβητα πίσσα, δι' ἧς χριόμενα ἔταριχεύοντο τῶν ἀ-

πηγχοτισμένων τὰ πτώματα, ὅπως ἀντέχωσιν εἰς τὴν πολυήμερον ἔκθεσίν των ἐπὶ τῆς ἀγχόνης.

Σπανίως κατάδικος ἐβάδισεν εἰς τὸν θάνατον ὡς ὁ Ῥοδίνης, συνοδευόμενος ὑπὸ φίλων καὶ συγγενῶν ὡς ἂν ἐπορεύετο πρὸς πανήγυριν, διότι σπανίως οἱ καταδικαζόμενοι εἰς τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον δὲν ἐπιφέρουσι καταισχύνην εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἐμπρὸς τῆς ἀγχόνης, ὁ δῆμιος ἐπλησίασε πάλιν νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας.

— Μίαν στιγμὴν, παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τὴν διαθήκην ἣν εἶχε γράψει καὶ σφραγίσῃ τὴν νύκτα, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Βοράτην.

— Σὲ καθιστῶ, τῷ εἶπεν, ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης μου. Ἄφ' οὗ ἀποθάνω, ἀνοιξὸν αὐτὴν, καὶ πρᾶξον ὡς διατάττω.

Ἐπειτα δὲ, ἀσπασθεῖς ἀλληλοδιαδόχως αὐτὸν, τὸν Νικολὸν καὶ τὴν Ἀγγελικὴν,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν, ὅτι μοὶ ἐδώκατε τὸ τελευταῖον τοῦτο καὶ δημόσιον δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης σας, συνοδεύοντές με καὶ δεχθέντες τὸν ἀσπασμὸν μου. Καὶ τῶν καρδιῶν τὰ ἐνδόμυχα ἂν δὲν ἐγνώριζεν ὁ Θεὸς, ἡ μαρτυρία αὕτη ἤθελε τῷ ἀρκέσει ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ἐπειτα δ' εἶπε πρὸς τὸν δῆμιον·

— Τώρα εἶμαι ἕτοιμος.

Ἄλλ' ὁ Βοράτης, ρίφθεις καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ,

— Ὑπαγε, τῷ εἶπεν, ὅπου σὲ περιμένουσιν οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκεῖ προσεύχου ὑπὲρ ἡμῶν, ὅσοι μένομεν νὰ κλαύσωμεν ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη, καὶ ἔπειτα νὰ σ' ἀκολουθήσωμεν.

Ὁ Νικολὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐκεῖνος, καὶ ἠθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἔπνιξαν ἐντελῶς τὴν φωνὴν του.

Τέλος ἡ Ἀγγελικὴ, ἐναγκαλισθεῖσα αὐτὸν ὡς ἡ μήτηρ ἐναγκαλίζεται τὸ παιδίον ἵνα τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ ἐπικειμένου κινδύνου, δὲν ἤθελε ν' ἀποσπασθῇ ἂν καὶ δις ἐπροχώρησεν ὁ δῆμιος.

— "Ὅχι, ἔλεγε, δὲν θὰ ἐπιβάλητε χεῖρα εἰς τὸν ἀθῶον. Θῦμα ἂν θέλητε, ἰδοὺ λάβετέ με. Δὲν θὰ τὸν πλησιάσητε.

Ἄλλ' ὁ ἀξιωματικὸς, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς, ἐλθὼν τότε πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν παρεκάλεσε ν' ἀποσύρῃ τὴν κόρην του, καὶ νὰ τῇ παραστήσῃ ὅτι εἶναι ἄτοπον εὐγενῆς κόρη νὰ ἐκτίθηται κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τοῦ δημοσίου τὰ βλέμματα.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους.

— "Ἄτοπον! ἔκραξε, λησμονοῦσα πᾶσαν τὴν φυσικὴν συστολὴν τῆς. Τὸν φονεύετε, καὶ λέγετε ὅτι εἶναι ἄτοπον! Δὲν εἶναι ἀστεῖσμός τοῦτο, εἶναι φρικτὴ ἀλήθεια. Τὸν φονεύετε! "Ὅχι, δὲν θὰ τὸν φονεύσητε, ἢ θὰ μὲ θανατώσητε πρότερόν του.

— "Ἄν δὲν μακρυνθῇ, εἶπε πάλιν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν Βοράτην, λυποῦμαι, ἀλλὰ θ' ἀναγκασθῶ νὰ διατάξω δῶν στρατιώτας, νὰ τὴν ἀποσύρῳσιν.

Ὁ Ῥοδίνης ἔρριψε τότε βλέμμα ἀγανακτήσεως πρὸς τὸν ἀξιωματικόν· ἔπειτα δ' ἀποθέτων τελευταῖον ἀσπασμόν εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀγγελικῆς,

— "Ἐχε ὑγείαν, τῇ εἶπε, καὶ τὴν ἀπώθησεν ὁ ἴδιος, ἐνῶ ὁ πατήρ τῆς καὶ ὁ Νικολός, ἐνώσαντες τὰς δυνάμεις των, τὴν ἀπέσυρον.

Συγχρόνως δ' ὁ δῆμιος, ἵνα βραχύνη τὴν σκηνὴν, πλησιάσας εἰς τὸν Ῥοδίνην, τὸν θανάσιμον βρόχον εἰς τὰς χεῖρας, τῷ εἶπε νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν.

Ἄλλὰ κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν ἠκούσθη μακρόθεν φωνὴ ἑναγώνιος·

— Σταθῆτε, σταθῆτε!

Καὶ ἐφάνη τρέχων ὁ εἰσαγγελεὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς κατὰ δίκης.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, σταθῆτε, ἐπανελάβεν ἀσθμαίνων καὶ κινῶν ἔγγραφά τινα εἰς τὴν χεῖρά του, ἅμα ἔφθασε.

— Τί εἶναι; τί ἔγινε; ἠρώτησαν διὰ μιᾶς χίλια στόματα καὶ οἱ ἀξιωματικοί, καὶ οἱ πρῶτιστοι τῶν παρευρισκομένων τὸν περιεκύκλωσαν.

— Σταθῆτε, ἐπανελάβε πάλιν, ὡς φοβούμενος μὴ δὲν τὸν ἐνόησαν. Ὁ Ῥοδίνης ἀπολύεται, ὁ Ῥοδίνης εἶναι ἀθῶος.

Καὶ ἐπιδείξας εἰς τὸν ἀξιωματικὸν διαταγὴν τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ὁ κατάδικος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔσπευσε χωρὶς τινος δυσκολίας νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἀνοίξας τὰς ἀγκάλας του, περέκλεισε τὸ τριπλοῦν σύμπλεγμα τοῦ πενθεροῦ του, τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου, καὶ τῆς Ἀγγελικῆς, ἣν οἱ δύο ἐκράτουν. Καὶ ὁ μὲν Βοράτης τὸν ἐφίλησε περιπαθῶς εἰς τὴν κεφαλὴν·

— Μᾶς ἀπεδόθης, υἱέ μου, ἔλεγε. Λοιπὸν ὑπάρχει δικαιοσύνη καὶ ἐπὶ γῆς.

Ὁ δὲ γέρον Νικολὸς ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ κάμνων τρίς τὸν σταυρόν του, ἔλεγε μετὰ φωνῆς ἐπισήμου·

— Μέγας εἶ σὺ, Κύριε, καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου!

Ἡ Ἀγγελικὴ ὅμως ἐκυριεύθη ὑπὸ σπασμοῦ ὀλοφυρμῶν τοσοῦτον σφοδροῦ καὶ τοσοῦτον ἐπιμόνου, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν μετακομίσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, ὅπου ἔπεσε κληνῆρης, καὶ ὑπέστη πολλῶν ἡμερῶν ἀσθένειαν.

Ὅλον δὲ τὸ παρευρισκόμενον πλῆθος, ἂν καὶ μὴ γνωρίζον τὰς αἰτίας, ἀνευφήμησεν ὅμως χειροκροτοῦν, διότι, ἂν ἡ ἀγάπη τῶν Κεφαλλήνων πρὸς τὸν δολοφονηθέντα γέροντα ἐκίνησεν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῶν κατὰ τοῦ ὑποτιθεμένου καὶ, ὡς ἐνόμιζον, ἀποδειχθέντος φονέως του, ἀλλὰ τὸν Ῥοδίνην ἡγάπων καὶ ἐτίμων ἐπίσης ὅλοι κοινῶς, καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἤκουον ἤδη ὅτι εἶναι ἀθῶος.

Ὁ δὲ δημόσιος συνήγορος ὠδήγησε τὸν αἰχμάλωτόν του κατ' εὐθείαν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου, προειδοποιηθέντες οἱ δικασταί, εἶχον συνέλθει εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν. Λαβὼν δὲ τὸν λόγον,

— Κύριοι δικασταί, εἶπεν, ὁ πάνσοφος Θεὸς εἶναι μόνος ἀλάνθαστος. Μόνου ἐκείνου ὁ ὀφθαλμὸς διορᾷ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν· ἡ δὲ ἀνθρωπίνη κρίσις εἶναι ἀκροσφαλής. Ἀλλὰ χρέος μας καὶ εἶναι, ὅταν τέλος διὰ τῆς ἀχλύος τὴν ἀνακαλύπτωμεν, νὰ τὴν διακηρύττωμεν στεντορίως. Ἀνέστειλα, καθ' ὃ ἔχω δικαίωμα, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης τοῦ κυρίου Ῥοδίνου, κατ' ἄδειαν τοῦ προέδρου, διότι νέαι περιστάσεις ἀνακαλυφθεῖσαι ἀποδεικνύουσι τὴν δίκην ἀνίσχυρον, καὶ δὲν θέλω, ὡς δὲν θέλετε βεβαίως ἐπίσης, νὰ πέσῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τέκνων ἡμῶν τοῦ ἀθῶου τὸ αἷμα.

Μετὰ τὸ προοίμιον δὲ τοῦτο, ὃ ἐκίνησε τοῦ δικαστηρίου τὴν ἐκπληξιν, ἀνέγνω ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, Ἰταλιστὶ γεγραμμένην, ἧς ἔπεται ἡ μετάφρασις.

«Κύριε δημόσιε συνήγορε. Ἡ μαρτυρία ἦν ἔδωκα εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος Ναννέτου ἦτο ψευδομαρτυρία. Ἡ διαθήκη τοῦ κόμητος ὑπὲρ τοῦ Ῥοδίνου

εἶναι ἡ μόνη γνησία. Ἡ ἄλλη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του Γερασίμου εἶναι πλαστή. Ἐγὼ τὴν ἐπλασα, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Γερασίμου, διότι μ' εἶχεν ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ νυμφευθῆ τὴν κόρην μου. Εἰς ἀπόδειξιν, ἃς ἐξετασθῆ τὸ βιβλίον τῆς καταχωρήσεώς μου, ὅπου ἡ διαθήκη αὐτὴ δὲν ἐσημειώθη, οὔτε ὑπάρχει ἡ ὑπογραφή τοῦ κόμητος, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις. Ὁ Γεράσιμος, ἔχων ἀντικλείδιον τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ του, ἐμβῆκεν εἰς αὐτὸν διὰ νυκτός, ἠπειλήσε τὸν γέροντα ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ τῷ ὑπογράψῃ τὴν ψευδῆ διαθήκην· καὶ ἔπειτα, ἵνα μὴ δυνηθῆ ποτὲ ὁ κόμης νὰ καταμαρτυρήσῃ αὐτοῦ, τὸν ἔπνιξε διὰ τῶν προσκεφαλαίων τῆς κλίνης του. Ἐγκλείω ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου, ὅπου εἶχε τὴν ἀφροσύνην νὰ μοὶ ἐμπιστευθῆ ἐγγράφως τὴν πράξιν του. Μὴ ζητῆτε ματαίως τὸν φονέα, ἢ, ἂν τὸν ζητήσητε, ἀπέλθετε εἰς τὸ ὑποστατικόν μου εἰς Λιβαθόν. Ἐκεῖ θὰ εὔρητε τὸ πτώμά του μόνον. Ἐγὼ θὰ προλάβω τὴν θεῖαν δίκην καὶ τοῦ δημίου τὸν βρόχον. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ τὸν φαρμακεύσω διὰ τοῦ οἴνου τῆς τραπέζης μου, καὶ θὰ τῷ συντρίψω τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς σφαίρας τοῦ πυροβόλου μου, διότι ἠπάτησε τὴν θυγατέρα μου, καὶ τὴν ἐθανάτωσε διὰ τῆς προδοσίας του. Ἐκεῖ θὰ εὔρητε καὶ τὴν ἀθλίαν νεκράν· ἀποδώσατέ τῃ τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα. Εἶναι θῦμα ἀθῶον. Ἐμὲ μὴ μὲ ζητεῖτε. Ὅταν λάβῃτε τὴν ἐπιστολὴν μου δὲν θὰ εἶμαι εἰς Κεφαλληνίαν.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ εἰσαγγελεὺς παρέδωκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκεκλεισμένης εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὡς μόνον συμπέρασμα καὶ ἐπίλογον προσέθηκε,

— Ζητῶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Ῥοδίνου.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη πρὸς διάσκεψιν, καὶ μετ' ὀλί-

γον ἐπανελθόν, ἀπεφήνατο, ὅτι θεωρεῖ τὸν Ῥοδίνην ἀθῶον καὶ ἀπολύσιμον, ὅτι ὅμως πρέπει νὰ διαμείνη ὑπὸ κράτησιν μέχρις οὗ ζητηθῆ καὶ δοθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἢ ἐπικύρωσις τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀναδικίας.

Συγχρόνως δ' ἡ ἀστυνομία μετέβη εἰς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Συμβολαιογράφου εἰς Λιθαθόν. Εἰς τὴν μεγαλητέραν αἴθουσαν εὔρεν ἐστρωμένην ἀκόμη τὴν τράπεζαν, καὶ κεκαλυμμένην ὑπὸ τῶν λειψάνων τοῦ δείπνου, εἰς τὸ ἐν μέρος αὐτῆς εἰς τὸ αἶμά του πλέον τὸ πτώμα τοῦ Γερασίμου ἠκρωτηριασμένον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς τραπέζης εἰς τὸ ἀνακλιντήριον νεκρὰν τὴν Μαρίναν, ὡς νύμφην ἐστολισμένην, τὰς χεῖρας ἔχουσαν ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ στέφανον ἀνθέων εἰς τὴν κεφαλὴν.

Τὸ δικαστήριον, νομίσαν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἔπρεπε νὰ λάβῃ πλήρη τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, ἐδίκασε τὸν Γεράσιμον καὶ τοὶ νεκρὸν, καὶ τὸν κατεδίκασεν ὡς πλαστογράφον καὶ πατραλοῖαν. Τὸ πτώμά του ἐπομένως ἐκομίσθη εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἐνεβάφη εἰς τὴν ζέουσαν πίσσαν, καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὴν ἀγχόνην, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ ἓνα μῆνα, τάλαντευόμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων, φοβερὸν θέαμα διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἀργοστολίου, οἵτινες διερχόμενοι ἐμπρὸς του, ἀπεστρέφοντο καὶ ἔκαμνον τὸν σταυρὸν των.

Ἡ δὲ Μαρίνα ἐνεταφιάσθη μετὰ πομπῆς, διότι ἡ περίστασις τῆς αὐτοδηλητηριάσεώς της δὲν ἦτο γνωστὴ. Ὁλητὴ πόλις συνώδευσε τὴν ἐκφορὰν τῆς νέας καὶ ὠραίας κόρης, καὶ ἔκλαυσε τὸ θῆμα τοῦ κακούργου. Μετὰ τῶν λοιπῶν δὲ τὴν συνώδευσε καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ κόμητος Κανίνου, Λουκία, φοροῦσα ἐνδύματα μελανὰ, ἃ ποτὲ δὲν κατέθεσεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἀπεσύρθη διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς της εἰς μοναστήριον.

Ὁ περιορισμὸς τοῦ Ῥοδίνου ἦτο πρὸς ἐκπλήρωσιν τύπου μᾶλλον ἢ πραγματικὸς, διὰ τοῦτο ἐνηργήθη μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπιεικείας, καὶ, κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐντὶς τῆς οἰκίας τοῦ Βοράτου, ἔπου ἡ ἀσθένεια τῆς Ἀγγελικῆς τὸν εἶχεν ὑπὸ ἐκουσίαν καὶ πολὺ αὐστηροτέραν κράτησιν ἢ ὁ νόμος.

Ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἀναδικίας δὲν ἀπήντησεν οὐδεμίαν δυσκολίαν ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιαίτερων περιστάσεων τῆς δίκης ταύτης, καὶ τῷ διεκονώθη ἐπισήμως καθ' ἃς ἡμέρας εἶχεν ἀναλάβει καὶ ἡ Ἀγγελικὴ. Ὁ γάμος τῶν ἐπομένως ἐτελέσθη χωρὶς ἀναβολῆς, καὶ ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἀμφότεροι μετὰ τοῦ Βοράτου ἐγκατέλιπον διὰ παντὸς τὴν Κεφαλληνίαν, τόπον ἀπαισιῶν καὶ Ὀλιβερῶν ἐνθυμήσεων δι' αὐτούς, καὶ κατόκησαν μίαν τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἑυρώπης, ὅπου ὁ Ῥοδίνης κατέστη εἷς τῶν ἐπισιμωτέρων καὶ γενικῶς τιμωμένων ἐμπόρων.

ΙΒ΄.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐνθυμεῖται ἕκαστος γέροντα ἐπτανήσιον βρακενδύτην, ὅστις περιεφέρετο εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ στρατόπεδα, φέρων πήραν εἰς τοὺς ὤμους, καὶ εἰς τὰ ρυπαρά του ἐνδύματα ἔχων προσεῤῥαμένα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω πτερὰ πετεινῶν, οὐράς κυνῶν, καὶ ἄλλα ἀλλόκοτα προσαρτήματα, τοῖς παδίοις ἔν' ἣ γέλως. Αὐτὸς ἦτο πανταχοῦ τὸ παίγνιον τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐκάγχαζον εἰς τὰ ἄστευνα σχήματά του καὶ τοὺς ἀνοήτους του λόγους, καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν τῷ ἐῤῥίπτον τὰ κόκκαλα ἀπὸ τῶν τραπεζῶν των. Ἐνίοτε ἡ παραφροσύνη του ἐκορυφοῦτο εἰς μανίαν, ὅτε μάλιστα συνέπιπτε νά

ιδῆ αἷμα. Τότε ἄφρονες λέξεις ἐξήρχοντο τοῦ στόματός του.

— Γιά σου, μωρὲ κόντε, ἤκούετο λέγων. Σφίξε, σφίξε καλὰ, νὰ σκάση ὁ πκλαιόγερος. Κοίταξέ τον! Γουρλώνει τὰ μάτια ὁ πρόβερος. Ῥούφηξέ τον ἀμμά τὰ μάτια νὰ μὴ πεταχθοῦν ἀπάνω σου. Αἱ κανάλια! Τὸ ἔσφαξε τὸ ἄσπρο μου περιστέρι! Ἄ μπέστια! φαρμάκι τὸ πότισες τὸ γλυκό μου ἀρνί! Πιέ, Γεράσιμε, σ' τὴν ὑγείᾳ τοῦ Διαβόλου! ὁ τζίος σέ τὸ κερνᾷ. Φωτιά κλείει τὰ χέρια μου, Γεράσιμε, καὶ τὴν γλῶσσά μου! Νὰ πλύνω τὰ χέρια μου εἰς τὸ αἷμά σου! νὰ ρουφήξω τὰ μυαλά σου νὰ δροσιθῶ.

Τὸ πρόσωπόν του, ὅταν ἐπρόφερε τὰς καταχθονίους αὐτὰς φαντασίας, ἐλάμβανεν ἔκφρασιν θηριώδη. Οἱ ἀγροῖκοι στρατιῶται ὅμως ἐκάγχαζον ἀκούοντές τον, καὶ τὸν παρῶξυνον νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ, ἂν καὶ ἤξευρον ὅτι ἅμα ἐξήρχετο τῆς φοβερᾶς ταύτης κρίσεως, ἀπεσύρετο ἐξηγριωμένος, καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας δὲν ἐφαίνετο πλέον.

Ὁ ἐλλεινὸς οὗτος ἐπαίτης ἦτον ὁ συμβολαιογράφος Γάπας. Μὴ ἔχων τὴν ἀνδρίαν νὰ ὑπομείνῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἀμοιβὴν τῶν πράξεών του, τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀγχόνης, κατέφυγε τὴν φρικτὴν ἐκείνην νύκτα τῆς δολοφονίας τοῦ Γερασίμου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐλαφρῶς μόνον τὸ ὄνομά του μεταβαλὼν· ἐνταῦθα δὲ, ὑπὸ τῆς ἐριννύος τῆς συνειδήσεώς του οἰστρηλατούμενος, καὶ εἰς τὰς αἱματηρὰς φαντασίας του καὶ εἰς τὴν θλίψιν του διὰ τὴν στέρησιν τῆς θυγατρὸς του ἀποπνίξας τὸ λογικόν του, περιῆλθεν εἰς τὴν οἰκτρὰν ἐκείνην κατάστασιν, ἣτις ἦτο τῆς θείας ἐκδικήσεως τρομερὸν παράδειγμα, καὶ ἐπανάληψις τῆς τιμωρίας τοῦ Κáιν.

Ὅταν δὲ, μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Καραίσκος ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Στερεάν ὅπως ἐκδισήσῃ τὴν

μάρτυρα ταύτην πόλιν, ὃ γέρον Κεφαλλήν εὐρίσκετο μεταξὺ τῶν ὑποζυγίων τοῦ στρατοπέδου, καὶ συνέπεσε νὰ παρακολουθήσῃ ἀπόσπασμα ριφθὲν ὑπὸ τῆς τύχης τοῦ πολέμου πρὸς τὴν Ἀκαρνανικὴν παραλίαν.

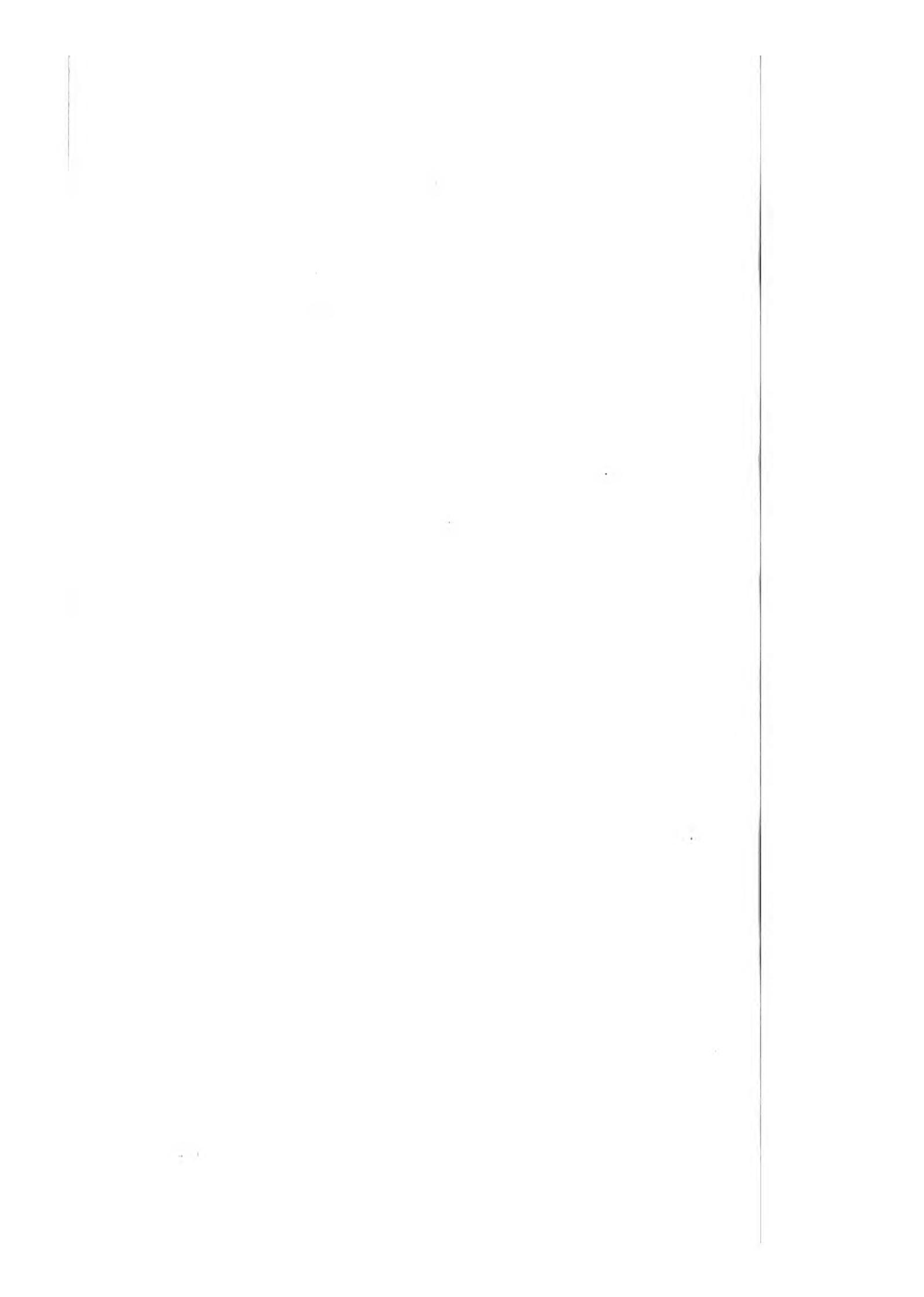
Περὶ τὴν δειλίην ἦτον, ὅταν, μετὰ μίαν τῶν συνήθων ἐκρήξεων τῆς μανίας του, ἀποσυρθεὶς παραφόρως τοῦ στρατοπέδου, περιεφέρετο εἰς τὰ ὄρη τυχαίως. Ἀναρρήχθεις δὲ ταχὺς ὡς αἴλουρος πετρώδη ράχιν ἣτις ὑψοῦτο ἐμπρὸς του, εὐρέθη εἰς τὸ χεῖλος καθέτου κρημνοῦ, οὗ ἡ βάσις εἰς βάθος διακασίων ποδῶν ἔτρυζεν ὑπὸ τὴν ἀέναον προσβολὴν τῶν κυμάτων. Τὸ βλέμμα τοῦ Τάπα ἐξετάθη εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος, καὶ ἐπὶ τοῦ λαμπρῶς φωτιζομένου ὁρίζοντος τῆς δύσεως εἶδεν ἀντικρὺ του ἰσχυρῶς ἀναφαινομένην τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ ἡ καρδία του ἐσκίρτησεν ὡς μέλλουσα νὰ διαρραγῇ ὅταν προσέβαλε τὰς ὄψεις του τὸ γνωστὸν σχῆμα τῶν κορυφῶν τοῦ Μεγάλου Βουνοῦ.

— Μαρίνα μου, Μαρίνα μου, ἔκραξεν, ἔτρεχα τὸν κόσμον νὰ σὲ ζητῶ. Ἔτρεξα τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας, ἔτρεξα τὰς κοιλάδας καὶ τὰ βουνά. Ἐδὼ λοιπὸν ἦσουν, κόρη μου, καὶ μ' ἐπρόσμενες! Μὴ φεύγῃς, ἔρχομαι, ἔρχομαι.

Καὶ ἐν βῆμα προὐχώρησε πρὸς τὸ ὄραμα τῆς καρδίας του· ἀλλὰ τὸ βῆμα τοῦτο ἦτον ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὸ ἀφρίζον κῦμα ἔσβυσε καὶ τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος του, καὶ τοὺς πόνους του, καὶ τὴν μνήμην του.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΟΙ ΥΦΑΝΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΣΗΣ (*)

Α'

Περὶ τὴν δαίτην θερμῆς ἡμέρας τοῦ ἔτους 1500, νεανίας, λιτήν ἐργάτου φέρων ἐνδυμασίαν, καὶ μικρὸν δέμα ὡς μόνην σκευὴν ἐκ τῶν ὤμων τοῦ ἐξαρτῶν, ἀπέβη πλείου ἄρτι συστέλλοντος τὰ ἱστία, εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Βέργης, τότε πρωτεύουσης τῆς Νορβηγίας. Ἡ ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὴν πόλιν ἄγουσα ἦτο θορυβώδης καὶ πολυάνθρωπος, διότι ἡ Βέργη ἦτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν τῶν ἐπιστημοτέρων ἐμπορειῶν τῆς βορείας Εὐρώπης.

Κατ' ἀρχὰς ὁ ξένος ἠκολούθησε τὸν ῥοῦν τῶν πολυσχόλων ἀνθρώπων, ἵππων καὶ ἀμαξῶν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν τὸ βῆμά του καθίστατο μᾶλλον ἀβέβαιον, καὶ τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε δισταγμὸν. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπαντήσας πρὸς τὰ δεξιὰ στενωπὸν ἣτις ἀποκλίνουσα τῆς ἰδοῦ, διέσχισε τοὺς ὑψηλοὺς, τὸν λιμένα περικλείοντας βράχους, εἰσῆλθε μηχανικῶς εἰς αὐτήν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ὃν πᾶσα διεύθυνσις εἶναι ἀδιάφορος, καὶ σύννους ἐβραδυπόρει, ὡς εἰ ἐκ τῆς σκέψεως περιέμενε ν' ἀντλήσῃ ἀπόβιασιν περὶ τοῦ περαιτέρω πρακτέου.

(*) Ἡ πρώτη ὕλη ἐν μέρει ἐκ τοῦ Ἐλ Βερθί.

Πρό τινων δὲ στιγμῶν ἐβάδιζε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτε ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν, καὶ εἶδε μεταξὺ τῶν βράχων ὀρμῶσαν, καὶ ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν ὡς ὑαίαναν ῥιπτομένην, γραίαν μορφῆς δυσειδοῦς, ἧς οἱ βόστρυχοι λυτοὶ, καὶ συστρεφόμενοι περὶ τὴν κεφαλὴν της, ἔδιδον αὐτῇ ἔκφρασιν φοβερὰν. Ἦν δὲ νεκρική ἢ ὄψις αὐτῆς· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν τεταμένοι ἀγρίως. Ἐναγωνίως δὲ χειρονομοῦσα, ἐκραύγαζεν ἢ γυνὴ μεγαλοφώνως: Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἐκπεπληγμένος ὁ νέος, ἐστάθη ἐνώπιον τῆς γραίας ταύτης, ἣν ἐξέλαβεν ὡς φρενοβλαβῆ. Ἀλλὰ στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ὃ ἐδείκνυεν ὁ ξηρὸς δάκτυλός της, εἶδεν ὑπὸ τοὺς πόδας του ὡς ἀνθρωπίνην μορφήν φερομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ ἄνισον καὶ τελευταίαν πρὸς αὐτὰ παλαίουσαν πάλην.

Ἐν τῷ ἅμα ὁ τολμηρὸς νεανίας, ἄνευ δευτέρας σκέψεως, ἀφῆκε τὸ δέμα του κατὰ γῆς, ἀπεδύθη τὸν μανδύαν του, καὶ ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἴστατο, καὶ ὅστις κάθετος κατήρχετο εἰς τὴν θάλασσαν, ἐρρίφθη εἰς αὐτήν, καὶ βυθισθεὶς, ἐγένετο ἄφαντος.

Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐφάνη ἀναδύς, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του ἀποσειῶν τὸ ὕδωρ, δι' εὐρώσων βραχιόνων σχίσας τὰ κύματα μέχρι τοῦ πνιγομένου ἀνθρώπου, ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων, καὶ διὰ μόνης βοηθούμενος τῆς μιᾶς του χειρὸς, ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τοῦ φορτίου του· καὶ τότε πρῶτον εἶδεν ὅτι ἦτον αὐτὸ νέα κόρη, ἧτις ἐρρίφθη σχεδὸν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἐδὼ ἡ γραία τὴν περιέμεεν, ἐξακολουθοῦσα καθ' ὅλον τὸ διάστημα νὰ τρέχη ἄνω καὶ κάτω ὡς λέαινα ἐντὸς τοῦ

κλωβοῦ της, νὰ ἐκτείνῃ τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ νὰ ὠρύηται ἀνάρθρους κραυγὰς.

Ὅταν δὲ τὴν εἶδε σωθεῖσαν, τὴν περιέβαλεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, ἐπήδα περὶ αὐτὴν, καὶ ἔγρυζε σχεδὸν ὡς κυνάριον παραφερόμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ τὴν ἐκάλει ὀνομαστί:

— Ἐλγα, ἐξύπνα Ἐλγα, ἀνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, γλυκὺ πτηνὸν μου. Ἐγὼ εἶμαι, ἡ Γρουμβρίγη εἶμαι, εἶμαι ἡ μάμμη σου. Ἀνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ γνώρισέ με. Ἀνοιξε νὰ χεῖλη καὶ ὀμίλησέ με.

Καὶ πάλιν ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, κυμαινομένη μεταξὺ παρὰ φόρου χαρᾶς, καὶ μεταξὺ ἀπαραμυθῆτου ἀπελπισίας. Ὅταν δὲ ἡ νέα Ἐλγα ἠνέωξε τῶντι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐκτείνασα πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα,

— Μάμμη! εἶπεν ἀσθενῶς ψιθυρίζουσα, τότε ἡ γαίρα ἐξέπεμψε μεγάλην φωνὴν, καὶ ἔπεσε πρηνῆς κατὰ γῆς, ὡς ἂν ὄλαι της αἱ δυνάμεις, εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ταθεῖσαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, εἶχον ἐξαίφνης λυθῆ, ὡς ἂν τὸ συνέχον αὐτὰς ἐλατήριον εἶχεν ἐνδώσει διὰ μιᾶς ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν της συγκίνησιν.

Ἡ δὲ Ἐλγα, ἅμα συνελθοῦσα, ἔλαβε τὴν ἀδρανῆ της μάμμης της χεῖρα καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ, πρὶν ἐγερθῆ, ἀνακαθίσασα εἰς τὰ γόνατα, ἀπέτεινεν ἐγκάρδιον προσευχὴν πρὸς τὸν Θεὸν, τὸν πέμψαντα αὐτῇ τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν.

Εἰς τὴν θέσιν δὲ ταύτην ἦτον ἀνεκφράστως ὡραία, καὶ ὁ νέος, τινὰ βήματα μακρὰν της ἰστάμενος, τὴν ἐθεώρει πλήρης ἐκστάσεως. Ὅταν τὰ μακρὰ χρυσᾶ βλέφαρά της ἐκάλυπτον τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς της, προσηλουμένους εὐλαβῶς εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐσκίαζον τὰς παρειὰς της λευκοτέρας χιόνος, ὅταν, τὰς χεῖρας σταυροῦσα, ἀνύψου εὐγνώμονα

τὴν καρδίαν τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἰσχυρῶς πεπληγμένην ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου συμβάντος, ἐφαίνετο ὡς καθαρὸς ἄγγελος συναμιλῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ, ἡ δὲ γραία, ἥτις πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἔκειτο, καὶ τὴν περιέβαλλε διὰ τῶν βραχιόνων καὶ διὰ τοῦ βλέμματος, ὡς τις τῶν μυθικῶν ἐκείνων δρακόντων, οἵτινες συνεσπείρωμένοι περὶ θησαυρὸν, τὸν φυλάττουσι ζηλοτύπως.

Πρώτη ἀνεπήδησεν ἡ πρεσβύτις.

— Αἰ! νὰ ἰδῶμεν, εἶπε μετὰ φωνῆς τραχείας, οὐδὲν διατηρούσης ἐκ τῆς πρώτης τῆς ταραχῆς· νὰ ἰδῶμεν πότε τέλος πάντων θὰ μάθῃς νὰ περιπατῆς. Πρέπει ἴσως νὰ σὲ φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὡς βρέφος εἰς τὰ σπάργανα; Ἄρκετὸν βάρος μὲ δίδουν τὰ γεροντικά κόκκαλά μου.

— Μὴ ὀργίζεσαι, μάμμη, εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Ἐλγα· ἐν ὠραίον ὄστρακον εἶδα εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου, καὶ ἐκυψά νὰ τὸ λάβω· ὁ βράχος ὅμως ἦτον ὑγρὸς καὶ ὠλισθήσα. Κατ' εὐτυχίαν εὐρέθη ὁ ἀγαθὸς οὗτος κύριος καὶ μ' ἔσωσε διὰ κινδύνου τῆς ζωῆς τοῦ.

— Ὁ Κύριος οὗτος, εἶπεν ἡ καλέσσασα ἑαυτὴν Γρουμβρίγην, ἔπρεπε νὰ σ' ἀφήσῃ νὰ μάθῃς νὰ ὀψαρεύῃς κοχλίδια, ὅταν σὲ φωνάζω νὰ ἔλθῃς πλησίον μου. Ἐμπρός! Ἄς ὑπάγωμεν! εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εἶσαι, ἐμοιάζεις ἢ ἰδίᾳ κοχλίδιον. Ἡ θάλασσα ῥέει ποταμηδὸν ἀπ' ἐπάνω σου. Ἄλλο δὲν ἔμεινε τώρα, εἰμὴ ν' ἀσθενήσῃς καὶ ν' ἀποθάνῃς, καὶ νὰ ἔχωμεν καὶ αὐτὰ τὰ τρεχάματα. Περιπάτει.

Ἄλλὰ τὴν διαταγὴν ταύτην εὐκολώτερον ἦτον εἰς τὴν γραίαν νὰ τὴν δώσῃ παρὰ εἰς τὴν ἐγγόνην τῆς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Ὑπὸ τοῦ φόβου, ὑπὸ τοῦ ἀγῶνος, ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἐκλονεῖτο ὅλη ὡς κάλαμος, καὶ δὲν ἠδύνατο βῆμα νὰ προχωρήσῃ· ἡ Γρουμβρίγη ἦλθε τότε εἰς βοήθειάν τῆς,

καὶ τῇ ἔδωσε τὸν βραχίονα, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς οἱ πόδες ἔτρεμον καὶ ἐπρόδιδον ὀλιγωτέραν ἀδιαφορίαν παρ' ὅσῃν ἤθελον οἱ λόγοι τῆς ν' ἀποδείξωσιν.

Ἡ Ἐλγα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὦμον τῆς γραιίας, καὶ αὐτῆς τὰ γόνατα ἐκάμπτοντο πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τὸ πρόσθετον τοῦτο βᾶρος.

Τότε ὁ νεανίας, ὅστις μακρόθεν ἰστάμενος, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀναποσπάστως προσηλωμένους ἐπὶ τῆς κόρης, ἐπλησίασε. Καί τοι δὲ δυσαρεστούμενος κατὰ τῆς γραιίας διὰ τὸν ἀπότομον τρόπον καθ' ὃν ὠμίλησε πρὸς τὴν χαρίεσσαν κόρην, ἠρώτησεν ὁμῶς ἀμφοτέρας ἂν τολμᾷ νὰ ταῖς προσφέρῃ τὴν βοήθειάν του.

Ἡ Γρουμβρίγη, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἔλαβεν ἀποτόμως καὶ διὰ σπασμοδικῆς κινήσεως τὸν βραχίονά του, ἡ δὲ Ἐλγα δειλῶς ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ ἄλλου τὴν κρινόλευκον χεῖρά της, ἥς ἡ ἐπαφή τὸν κατέστησεν εὐδαιμονέστατον.

Ὁδηγὸς τῆς πορείας ἐγένετο ἡ γραιία, ἥς ὅλα τὰ κινήματα ἤλεγχον ἐξακολουθοῦντα ἀκόμη τὸν νευρικὸν ἐρεθισμὸν τῆς προλαβούσης σκηνηῆς· δι' ἀπωκισμένων δὲ ἑδῶν καὶ διὰ σκοτεινῶν παρόδων ἔφθασεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἐμπρὸς παλαιᾶς οἰκίας μετρίας τὸ μέγεθος, καὶ ἐμπρὸς τῆς θύρας αὐτῆς ἀφῆκε τὸν βραχίονα τοῦ ξένου ἐπίσης ἀποτόμως ὡς τὸν εἶχε λάβει. Μετ' αὐτὴν δ' ἀφῆκε καὶ ἡ Ἐλγα τὸν ἄλλον.

Βλέπουσα δὲ τὸν νέον χαιρετῶντα καὶ ἐτοιμαζόμενον ν' ἀπέλθῃ χωρὶς ἡ μάμμη τῆς νὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον,
— Δὲν θέλει ὁ κύριος ν' ἀναπαυθῇ μίαν στιγμὴν; τῷ εἶπε διστάζουσα.

— Σὰς εὐχαριστῶ, πρέπει νὰ ὑπάγω, ἀπεκρίθη αὐτὸς μετὰ φωνῆς καὶ βλέμματος ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν γραιίαν, ὡς ἂν ἔλεγε,

— Πῶς νὰ δεχθῶ, χωρὶς αὐτὴ ἡ σπρίγλα νὰ μ' εἰπῇ τίποτε;

— Τί λόγος εἶν' αὐτός; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ τῆς συνήθους δυσαρέστου καὶ δξείας φωνῆς της. Δὲν θὰ ὑπάγῃς, ἐλπίζω, νὰ περιφέρῃσαι ὡς βάτραχος, ἔλος ἐβρεγμένος, εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βέργης· οὔτε θ' ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τῆς θύρας μου, ὡς ἂν σ' ἐδιώξαμεν, χωρὶς νὰ θερμανθῆς εἰς τὴν ἐστίαν μας.

Αἱ λέξεις αὗται πολὺ εὐγενεῖς καὶ χαρίεσσαι δὲν ἦσαν βεβαίως, ἦσαν ὅμως πάντοτε πρόσκλησις, καὶ ὁ νέος τοσαύτην ἠσθάνθη ἐπιθυμίαν νὰ παρατείνῃ τὴν διαμονὴν του πλησίον τῆς Ἑλγας, ὥστε τὴν ἐδέχθη προθύμως, καὶ εἰσήλθε μετὰ τῶν δύο γυναικῶν εἰς πρόσγειον αἴθουσαν, ἧς λαμπρὸν πῦρ ἐθερμαίνει τὴν ἐστίαν.

Ἡ γραία δ' ἐν τῷ ἅμα, ἀνοίξασα κιβώτιον εἰς μίαν κείμενον τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης, ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ὀλόκληρον ἐργάτου ἐνδυμασίαν.

— Ἴδου, εἶπεν εἰς τὸν ξένον, νὰ ἐνδυθῆς, ὡς νὰ στεγνώσθουν τὰ ἐνδύματά σου εἰς τὴν φωτίαν. Ὑπαγε καὶ σὺ Ἑλγαν' ἀλλάξῃς.

Αἱ δύο γυναῖκες ἐξῆλθον ὁμοῦ, ὁ δὲ νεανίας ἔσπευσε ν' ἀπαλλαγῇ τῶν διαβρόχων του ἐνδυμάτων, καὶ κρεμάσας αὐτὰ ὑπὲρ καπνοῦ, ἐκάθησεν ἐν τῇ νέᾳ του στολῇ παρὰ τὴν ἐστίαν, ἡδονικῶς θερμαινόμενος, καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν παράδοξον τύχην, ἣτις τόσον ἀνελπίστως τῷ ἐπρομήθευσε γνωριμίας καὶ στέγην, ἐνθυμούμενος ὅμως συγχρόνως ὅτι ἡ παροῦσά του εὐτυχία ἤθελε διαρκέσει μόνον στιγμᾶς, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἤθελε πάλιν μείνει ἐγκαταλελειμμένος εἰς ἀμηχανίαν.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελογεῖτο, εἰσήλθε πάλιν ἡ Γρουμβρίγη,

ἔφερον ἐμπρός του τράπεζαν καὶ τὴν ἔσρωσε. Κατόπιν δ' εἰσ-
ἤλθε καὶ ἡ Ἑλγα, ἀλλάξασα τὰ ἐβρεγμένα φορέματα, καὶ
ἐνδεδυμένη μετὰ πολλῆς χάριτος. Ἐκράτει δ' εἰς χεῖράς της,
καὶ ἀπέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν, μέγαν λέβητα ζέοντος ζύ-
θου μετ' ἀρωμάτων.

— Δὸς εἰς τὸν κύριον αὐτὸν ἐν ποτήριον νὰ θερμανθῇ ἡ
καρδία του, εἶπεν ἡ γραιία εἰς τὴν Ἑλγαν, νὰ λησμονήσῃ
πόσον δυσαρέστως ἐλούσθη πρὸς χάριν σου. Πίε καὶ σὺ, νὰ
ἔλθ' ἡ ὄψις σου εἰς τὸν τόπον της, νὰ μὴ ἔχωμεν φροντίδας
καὶ ἀσθενείας.

Τοῦ ζύθου τῷ ὄντι ἀνάγκην δὲν εἶχεν ἡ καρδία τοῦ νέου
ἵνα θερμανθῇ, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκαιεν ὄλη καὶ ἔ-
παλλεν.

Ἐφρόνει δ' αὐτὸς ὅτι οὔτε ἡ Ἑλγα ἐπερίμενε τὸ θερμὸν
ποτὸν ἵνα τῇ ἐπαναφέρῃ τὴν ὄψιν της, διότι ἀφ' ὅτου ἐπέ-
στρεψε καὶ συνῆλθεν ἀπὸ τοῦ κινδύνου καὶ ἐνεδύθη τὰ νέα
ἐνδύματα, αἱ δύο παρειαὶ της ἔηαλλον ὡς δύο ῥόδα μαίτου,
καὶ τὸ κάλλος της ἦτον εἰς τὴν φαντασίαν του ἤδη τόσον
ἀνώτερον τοῦ προτέρου, ὅσον ἑαρινὴ αὐγὴ εἶναι ὠραιότερα
φθινοπωρινῆς ἐσπέρας.

Ὅταν δὲ προέχει καὶ τῷ προσέφερε τὸ ἀφρίζον ποτὸν,
πρὸς τὴν Ἥβην μὲν δὲν τὴν παρέβαλλεν ὁ νέος ὀδοιπόρος,
ὡς εὐλόγως ἠδύνατο, διότι περὶ τῆς Ἥβης οὐδὲν οὐδέποτε
ἤκουσεν ἀλλὰ λαμβάνων τὸ ποτήριον ἀπὸ τῶν χειρῶν της,
ἔλαβε μετ' αὐτοῦ ὡς ἐξ ἀπροσεξίας καὶ τοὺς μικροὺς της
δακτύλους, καὶ ἦτο προθυμώτερος νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὰ
χείλη του ἢ τὸν εὐωδιάζοντα ζύθον, ἂν ἡ νέα δὲν ἀπέσυρεν
ἐρυθριῶσα τὴν χεῖρα.

— Εἰς ὑγείαν σου, ξένη, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη προπίνουσα.
Εἶσαι νέος ἀξίος καὶ γενναῖος. Ἐλπίζω ὅτι δὲν διῆλθες δι' ἐ-

σχάτην φορὰν τῆς θύρας μου τὸ κατώφλιον. Ποῦ κατοικεῖς; ποῦ ἔχεις νὰ διευθυνθῆς ἀπ' ἐδῶ;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐπανήγαγε τὸν νέον εἰς σειρὰν ἰδεῶν ἀφ' ἧς εἶχεν ἐντελῶς μακρυνθῆ.

— Ποῦ κατοικῶ; εἶπε, ποῦ ἔχω νὰ διευθυνθῶ; . . .

Καὶ ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, συστέλλων τὰς δαφνῶς,

— Τὸ ἀληθές, ἐπρόσθεσεν, εἶναι ὅτι δὲν ἤξεύρω.

— Πῶς δὲν ἤξεύρεις; ἠρώτησεν ἡ γραία ἐκπληττομένη.

— Εἶμαι ξένος, ἀπέβην τοῦ πλοίου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν με εἶδατε, καὶ δὲν γνωρίζω κανένα εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

— Δὲν ἔχεις σύστασιν εἰς κανένα;

— Σύστασιν; εἰς κανένα δὲν ἔχω. Εἶμαι ὑφαντῆς, καὶ προστάτην δὲν ἔχω. Ἐμαθον ὅτι ὅστις θέλει νὰ προέλθῃ εἰς τὴν τέχνην, πρέπει νὰ ᾔναι μέλος τῆς Ἄνσης, καὶ ἔρχομαι νὰ καταταχθῶ εἰς τὴν Ἄνσην.

— Νὰ καταταχθῆς εἰς τὴν Ἄνσην! ἀνεκάγχασεν ἡ γραία. Μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ἐξῆλθες, φίλτατε, ν' ἀλιεύσης χρυσὰ ὀψάρια! Ἡ θύρα τῆς Ἄνσης δὲν ἀνοίγεται εἰς ἔντινα μόνον τὴν κρούση. Χρειαζόνται κόποι καὶ προστασίαι· χρειάζεται ἰσχυρὸς ἀνάδοχος, ὅστις νὰ δώσῃ τῆς Ἄνσης τὸ βάπτισμα. Πόθεν εἶσαι;

— Ἐκ τῆς Λεύδης τῶν Κάτω Χωρῶν.

— Ἄ! τῷ ὄντι ἐκ τῆς Λεύδης! Καὶ τ' ὄνομά σου, ἂν θέλῃς νὰ τὸ εἰπῆς;

— Ὅσκαρ ὀνομάζομαι.

— Ὅσκαρ τί;

— Σύβερν.

— Ἄ! Σύβερν! Ὅσκαρ Σύβερν. Καὶ ἡ ἡλικία σου, εἰπέ

μοι τὴν ἡλικίαν σου, ἀνέκραξεν ἡ πρεσβύτις βιαίως ἀναπηδῶσα.

— Δεκαεννέα ἐτῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ὅσκαρ βλέπων αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως.

— Καὶ εἶσαι καλὸς ὑφαντής;

— Ἀναλαμβάνω νὰ συγκριθῶ πρὸς τοὺς ἀρίστους ἐργοστασιάρχας.

— Ὅσκαρ Σύβερν, ἀνεφώνησεν ἡ Γρουμβρίγη, ἐκτείνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα· ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκός σου τοῦ λοιποῦ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάδοχος σου, καὶ σ' ὑπόσχομαι ὅτι ἡ Ἄνση θὰ σὲ δεχθῆ.

— Ἀλλὰ, κυρία . . . τοσαύτην ἐνόχλησιν, . . . ὑπετραύλισεν ὁ νέος, στερούμενος λόγων ὑπὸ χαρᾶς ὅτι προσεκαλεῖτο νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἥτις εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο τότε προτιμότερα τοῦ παραδείσου.

— Μὴ μὲ πονοκεφαλῆς μὲ τὰς ἐνοχλήσεις. Αὐτὴ εἶναι, σοὶ λέγω, ἡ κατοικία σου. Ὑπαγε, Ἐλγα, ἐτοίμασόν τω τὸ πράσινον δωμάτιον. Καὶ σὺ κάθησον ἐδῶ καὶ ἄκουε.

Β΄.

— Νομίζεις, ἐξηκολούθησεν ἀφ' οὗ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ μόνη, νομίζεις ὅτι μοὶ ὀφείλεις εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν μου; Ἐγὼ σοὶ μένω ἑκατονταπλασίως χρεώστις, διότι τὴν δέχεσαι, καὶ ἔχεις, ἂν θέλῃς πῶς δι' αὐτὴν πλουσίως νὰ μ' ἀνταμείψῃς.

«Κατάγεσαι ἐκ Λεύδης; Καὶ ἐγὼ κατάγομαι ἐκ Λεύδης. Εἶσαι ὁ Ὅσκαρ Σύβερν; εἶσαι υἱὸς τοῦ Ῥοδόλφου Σύβερν. Ἐγνώριζον τὸν πατέρα σου· ἦτον εἷς τῶν πλουσιωτέρων καὶ εἷς τῶν ἐντιμωτέρων ἐμπόρων, εἷς τῶν ἐπισημοτέρων δη-

μοτικῶν ἀρχόντων, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον νομιζόμενος ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων.

«Ἐγνώριζον καὶ τὸν οἶκόν του. Ἦτο μέγας καὶ εὐπρεπής, ὑψηλὸς καὶ ὠραίος, φθονητὴ κατοικία ἀνέσεως.

«Ἄλλ' ὁ πατήρ σου ἀπηγχονίσθη ὡς ἄτιμος, καὶ ἡ οὐσία του διηρπάγη, καὶ ὁ οἶκός του κατεδαφίσθη ἐκ θεμελίων.

«Τὸν πατέρα σου εἰς τὴν ἀγχόνην ἐγὼ τὸν ἔφερα, τὸν οἶκόν του ἐγὼ τὸν κατέστρεψα. Ἐγὼ ἐρράδιούργησα νὰ συκροφαντηθῆ ὡς ὑπεξαίρεσας ἔγγραφα ἐκ τῶν ἀρχείων, ὡς προδόσας τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἧς προΐστατο. Τὰ φαινόμενα ἦσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ, ἥτις ἐγνώριζον καὶ ἡδυνάμην ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητά του, ἐσιώπησα.

«Τυφλὸν δικαστήριον τὸν κατεδίκασε, καὶ τυφλοτέρα τοῦ ὄχλου ὄργη κατηδάφισε τὸν οἶκόν του, ἐδήμευσε καὶ διήρπασε τὴν περιουσίαν του.

Ὁ Ὅσκαρ εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνεπήδησε, καὶ προσήλωσε φρίκης βλέμμα εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἥτις τῷ ἐφαίνετο ὡς τις χαιρέκακος ἔμπουσα.

— Καὶ μοὶ τὸ λέγεις; ἀνέκραξεν· εἰς ἐμέ δὲν συστέλλεσαι, δὲν φοβεῖσαι νὰ εἰπῆς τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην διήγησιν! Ἄφες με νὰ φύγω χωρὶς νὰ στρέψω κἂν ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, καὶ εὐχου νὰ λησμονήσω ὅ,τι μοὶ εἶπες.

Ἄλλ' ἡ γραία ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ βραχίονός του τοὺς ὀστέωδεις δακτύλους της.

— Μὴ φεύγης, τῷ εἶπε, καὶ κατάστειλον τὴν κατάραν ἥτις κρέμαται εἰς τὰ χεῖλη σου. Ἄκουσόν με ὡς τέλους, καὶ τότε ρίψον αὐτὴν εἰς τὴν πολιὰν κεφαλὴν μου, ἢ κρίνε ἂν δὲν σ' ἔστειλεν ἡ πρόνοια διὰ νὰ μοὶ δώσης, πρὶν ἀποθάνω, τὴν συγχώρησιν ἣν ἐπικαλοῦμαι.

«Ἡ πατρικὴ σου οἰκία κατηδαφίσθη λοιπόν. Ἄλλ' ὅταν

διέπρεπε μία τῶν ὠραιότερων τῆς Λεύδης, κατοπτριζομένη εἰς τὸ στιλπνὸν ὕδωρ τῆς μεγάλης διόρυγος ἣτις σχίζει τὴν πόλιν, διηρχόμενῃ συνεχῶς ἐμπρὸς αὐτῆς μετὰ τῆς Μαργαρίτας μου, μετὰ τῆς ὠραίας μου Μαργαρίτας, μετὰ τῆς δυστυχοῦς ἀποθανούσης μου θυγατρὸς.

«ὦ! ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ἡ ἀγαλλίασις, ὁ σκοπὸς, τὸ ἐντρύφημα τῆς ζωῆς μου· ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου.

«Ἐκ δύο μερῶν σύγκειται ἡ καρδία μου· τὸ ἐν ἔπλασαν οἱ ἄγγελοι, τὸ ἄλλο οἱ δαίμονες. Τὸ πρῶτον ἦτον ὄλον πληρὲς ἀγάπης, πληρὲς λατρείας πρὸς τὴν κόρην μου, καὶ ὅταν ἐκείνη ἐτάφη, συναπέθανε καὶ ἐκεῖνο μαζὴ τῆς.

«Συνεχῶς λοιπὸν διηρχόμενῃ μετὰ τῆς Μαργαρίτας ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ σχεδὸν πάντοτε ὅταν διηρχόμεθα, ἴστατο παρὰ τὴν θύραν νέος εὐπρεπῆς, πλουσίως ἐνδεδυμένος, καὶ μᾶς ἐχαιρέτα φιλοφρονέστατα.

«Μετ' ὀλίγον εὗρεν ἀφορμὴν τινα νὰ συνδέσῃ μεθ' ἡμῶν γνωριμίαν. Ἐπειτα ἤρχισε νὰ μᾶς συνοδεύῃ εἰς τοὺς περιπάτους, ἔπειτα νὰ μᾶς ἐπισκέπτηται συνεχῶς καὶ πάντοτε συνεχέστερον, καὶ τέλος κατήντησεν ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τῆς οἰκίας μου. Τὴν Μαργαρίταν μου ὠνόμαζεν ἀναφανδὸν μνηστήν του, καὶ τῇ ἔδωκε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς λόγον αἰωνίας ἀγάπης.

«Ἐν ἔτος διήρκεσεν ἡ εὐδαιμονία τῆς θυγατρὸς μου. Μετὰ τοῦτο δ' ὁ μνηστήρ τῆς, ὁ Ῥοδόλφος Σύβερν, ἀπεδήμησε διὰ συμφέροντα τῆς οἰκίας του, δι' ὑποθέσεις ἃς ἔπρεπε νὰ ρυθμίσῃ, ὡς εἶπε, πρὸ τοῦ γάμου των. Ἀπῆλθε λοιπὸν, καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος δὲν ἐφάνη πλέον, ἐφ' ὅλον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡ κόρη μου ἐθήρηει σιωπηλῶς.

«Τέλος μίαν ἑσπέραν διηρχόμεθα παρὰ τὴν διόρυγα, ἐμπρὸς τῆς ὠραίας πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ εἶδομεν αὐτῆς ὄλα

τὰ παράθυρα ἐρρτασίμως ἀνοικτὰ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξεχέιτο φῶς λάβρον καὶ ἤχηρὰ μουσικῆς συμφωνία.

«— Τί τοῦτο; ἠρώτησά τινος τοῦ περιχαινοντος ἔχλου.

«— Δὲν ἠξεύρεις; ἀπεκρίθησαν ὁ πλούσιος Ῥαδόλφος Σύβερν νυμφεύεται τοῦ δημάρχου τὴν κόρην.

«Τὸ ὄνομα τοῦτο ἤχησεν ὡς βροντὴ εἰς τὴν ἀκοήν μου, ὡς κεραυνὸς εἰς τὴν καρδίαν τῆς κόρης μου. Ὡς ὑπὸ ὄφους τρωθεῖσα ἀνεσκίρτησε, καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν διόρυγα, ἔπου θὰ ἐρρίπτετο, ἂν παρὰ τὸ χεῖλος αὐτῆς δὲν ἔπιπτε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

«Ἄπνουν τὴν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὴν ἐρρίψα ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ὅλοι εἰ δαίμονες ἐκυρίευσαν τὴν καρδίαν μου. Τὴν νύκτα ὄλην περιεφερέμην ὡς φρενητιῶσα εἰς τὸν κοιτῶνά μου, τὴν δ' αὐγὴν εἰσελθεῖσα εἰς τῆς θυγατρὸς μου,

«—Μαργαρίτα, τῇ εἶπον, ἐγέρθητι, φανοῦ ἀνδρεία. Ὁ Ῥάδολφος Τρουϊτσοῦδ ἠξεύρεις ἔτι σὲ ἀγαπᾷ. Εἶναι πτωχὸς, ἀλλ' εἶναι καρδία ἀγαθὴ καὶ πιστὴ. Πρέπει νὰ τὸν νυμφευθῆς.

«Ἡ δυστυχὴς ἐξερβράγη εἰς δάκρυα, καὶ ριφθεῖσα κάτω τῆς κλίνης της, ἐφίλει τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου.

«— Φόνευσόν με, μῆτερ, φόνευσόν με, ἐφώναζεν.

«— Ἄνοησὶαι παιδαριώδεις, ἀνέκραξα! Δὲν θὰ σὲ φονεύσω· δὲν θέλω ἕμως νὰ γίνωμεν τῆς πόλεως ἡ χλεύη καὶ ὁ περίγελως, δὲν θέλω νὰ μᾶς περιφρονῇ ὁ αὐθάδης. Πρέπει νὰ τῷ δείξωμεν ὅτι ἡμεῖς τὸν περιφρονοῦμεν, ὅτι ἂν μᾶς ἐγκατέλιπε, δὲν εἴμεθα ἐγκαταλελειμμένοι. Θὰ νυμφευθῆς τὸν Ῥάδολφον· τὸ θέλω!

«Ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ὡς ἀρνίον ἡμερον· ἡ θέλησίς της, ὅταν ὠμίλουν, ἦτον ὡς κηρίον εὐπλαυτον· καὶ τότε δὲν ὠμίλουν, τότε ἐφρύαττον, τότε ἠπεῖλουν, τότε διέτατ-

τον. Ἡ δυστυχὴς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶσα, καὶ, πρὶν λήξῃ ἡ ἑβδομάς, εἶχε νυμφευθῆ τὸν Ῥάλφον Τρουίτβούδ.

« Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου τῆς τὸ μείδιωμα εἶχεν ἀπολιθωθῆ εἰς τὰ χεῖλη τῆς, ἡ ὠχρότης εἰς τὰς παρειάς τῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δὲν ἔκλαιον, ἀλλ' ἦσαν ἐρυθροὶ πάντοτε. Πολλάκις ἔβλεπε χωρὶς νὰ βλέπῃ, ἤκουε χωρὶς ν' ἀκούῃ, καὶ ὅταν ἐπεριπάτει, ἐφαίνετο νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα.

« Ὁ σύζυγός τῆς τὴν ἡγάπα περιπαθῶς· ἀφιέρωσεν ὅλην τοῦ τὴν ζωὴν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς· ἐγκατέλιπεν ὅλα τοῦ τὰ συμφέροντα διὰ νὰ τὴν ἐπιμελῆται. Ἄλλ' αἱ φροντίδες τοῦ ἀπέβησαν μάταιαι ὅλαι, καὶ βαρεῖα μελαγχολία τὸν κατελάμβανεν ὅσῳ ἔβλεπεν αὐτὰς ἀτελεσφορήτους.

« Μίαν ἡμέραν ὁ Ῥάλφος, ἐκ τοῦ περιπάτου ὅπου τὴν εἶχε πείσει νὰ τὸν συνοδεύσῃ, τὴν ἔφερε σχεδὸν ἡμιθανῆ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ καθίσας αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἔμεινεν ὅλην τὴν νύκτα πλησίον τῆς κλίνης. Τὴν δ' ἐπαύριον ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας, καὶ τὴν ἑσπέραν ἀλιεῖς εὔρον τὸ σῶμά του εἰς τῆς πόλεως τὴν διόρυγα ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας. Εἰς τὸ γραφεῖόν του δὲ εὔρομεν ἐπιστολὴν λέγουσαν· « Ἀποθήσκω· περιττὸν νὰ εἰπῶ τὴν αἰτίαν εἰς τὴν ἀγαπητὴν Μαργαρίταν. Ἡ ὑπαρξίς μου θὰ παύσῃ νὰ πιέζῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς. Ἀποθήσκω, καὶ πάντοτε τὴν λατρεύω.

« Μετὰ ταῦτα ἔμαθον ὅτι εἰς τὸν περίπατον ἐκεῖνον ἡ Μαργαρίτα εἶχεν ἀπαντήσῃ, κατὰ πρώτην φοράν ἀφ' οὗ τὴν ἐγκατέλιπε, τὸν Ῥοδόλφον μετὰ τῆς γυναικός του.

« Ἡ κόρη μου ἀπὸ τῆς σιγμῆς ἐκείνης δὲν ἀνέκυψε πλέον. Μετ' οὗ πολὺ ἐξέπνευσε, δοῦσα πρῶτον ὑπαρξίν εἰς τὴν Ἐλγαν.

« Ἐξέπνευσεν ἐκείνη, ἥτις ἦτον ἡ μόνη ἀγάπη, ἡ μόνη παρηγορία μου εἰς τὴν γῆν. Ἐξέπνευσε, καὶ ὁ κόσμος μετε-

βλήθη περίξ μου, καὶ ὁ ἥλιος ἔγινεν εἰς κηλίδα αἵματηράν, καὶ ὁ ὕπνος εἰς βάσανον, καὶ ἡ ζωὴ εἰς κατάραν, εἰς νεκροταφεῖον εὐρὺ, καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας μου μία μόνη κραυγὴ ἐξῆλθε, κραυγὴ βλασφημίας κατὰ τοῦ αἰτίου τῶν συμφορῶν μου, κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τοῦ πλάστου μου· καὶ ἡ γλῶσσά μου παραφερομένη ἐξέμεσε τὴν συκοφαντίαν, καὶ, ἐκδίκησιν διψῶσα, εἶδον τοῦ ἀθώου τὴν τιμωρίαν καὶ ἐσιώπησα.

«Ρίπτεις ἀκόμη τὴν ψῆφον τῆς καταδίκης; Ἀποφάσισον περὶ ἐμοῦ. Δέχομαι τὴν ἀπόφασίν σου ἵως ἀποκάλυψιν θεοῦ θεσπίσματος.

— Ὁ ἀναμάρτητος ἐξ ἡμῶν ἄς ρίψῃ τὸν λίθον, εἶπεν ὁ Ὅσκαρ, κλίνων τὴν κεφαλὴν μετὰ ταπεινότητος. Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ὅστις ἀναμφιβόλως ἐν τῷ καλλητέρῳ κόσμῳ ὅπου διάγει ἀναγνωρίζει ὅτι σὲ ἠδίκησε, σὲ συγχωρῶ, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ὁ Θεὸς θέλει τὸν συγχωρήσει.

— Σ' εὐχαριστῶ, τέκνον, ἀνέκραξε σκιρτήσασα ὑπὸ χαρᾶς ἡ πρεσβύτις. Μ' ἐσυγχώρησας· αὐτὴ σου ἡ λέξις ἐξηγόρασεν ὄλον τὸ παρελθόν μου. Ἐχυσας εἰς τὴν καρδίαν μου βάλαμον δι' ὃ διψῶ πρὸ τοσοῦτων χρόνων. Ἐσβυσας τὰς φλόγας τῆς κολάσεως αἵτινες μ' ἔζωνον πανταχόθεν. Εἰς τὸ ἐξῆς ἤτυχος θ' ἀπέλθω ὅταν ὁ Θεὸς μὲ καλέσῃ, καὶ δὲν θά φοβηθῶ ν' ἀπαντήσω ἐκεῖ τὸν πατέρα σου. Θὰ τῷ εἰπῶ· **Μακαρία** ψυχὴ, μὴ ὀργίζεσαι· μ' ἐσυγχώρησεν ὁ υἱός σου.

«Ἐν μόνον μοὶ μένει ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ καταθέσω εἰς χεῖρας ἀξίας τὴν Ἐλγαν μου. Αὐτὴ εἶναι ἡ πολύτιμος παρακαταθήκη, τί λέγω; εἶναι ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τῆς κόρης μου. Ἡ Μιργαρίτα μου ἀνέζησεν εἰς αὐτὴν, καὶ τὸ κενὸν τῆς καρδίας μου αὐτὴ τὸ ἐπλήρωσεν. Αὐτῆς ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ γαλήνη ἦν ἔφερει εἰς τὴν συνείδησίν μου, εἶναι

δι' ἐμὲ ἀρκοῦσα μερίς εὐτυχίας διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς βραχείας ζωῆς μου.

— Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ μικρὰν διάλειψιν, διὰ νὰ μοὶ ἀποδείξῃς ὅτι ἡ συγχώρησις εἶναι πλήρης καὶ εἰλικρινής, θέλεις δεχθῆ νὰ μείνῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐδῶ θέλεις ὑποστῆ τὰς δοκιμασίας σου, καὶ ἂν ᾖναι ἀνάγκη, θὰ σοὶ τὰς εὐκολύνωμεν. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ξενοδόχος τῆς συντεχνίας τῶν ὑφαντῶν, οἵτινες μὲ καλοῦσι μητέρα των, καὶ τίποτε δὲν μοὶ ἀρνοῦνται ποτέ. Ἐγὼ θὰ σὲ εἰσάξω εἰς τὴν συντεχνίαν.

Ἡ προσφορὰ αὕτη τῆς Γρουμβρίγης δὲν ἦτο μικρὰ, διότι πολλὰς τῶ ὄντι εἶχε δυσκολίας ἡ εἰσαγωγή εἰς τὰς συντεχνίας τῆς Ἄνσης.

Ἡ Ἄνση ἦτο σύστημα ζηλότυπον ἀποκλειστικὸν καὶ ἀρχαῖον. Ἡ πρώτη του σύστασις ἀναβαίνει εἰς τὴν δεκάτην ἤδη ἑκατονταετηρίδα.

Τότε διάφοροι παράλιοι πόλεις τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, ἐνόησασαι τὸ ἀξίωμα ὅτι ἡ ἔνωσις δίδει τὴν δύναμιν, ἀπέστειλαν ἐμπορικὴν ἀμφικτυονίαν, ἥτις ἡ Ἀνσεατικὴ ἐπεκλήθη ἐκ τῆς λέξεως Hanse, δηλούσης δεσμὸν, καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος ἤδη περιέκλειεν ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα πόλεις, διηρεῖτο εἰς ἐπαρχίας, εἶχε διαφόρους πρωτεύουσας, τὴν Βέργην μὲν ἥτις ἦν ἡ κεφαλὴ τοῦ δεσμοῦ, τὴν Δανσίγην, ἥτις ἐλέγετο Πρωσσικὴ, καὶ εἶχεν ἀξίωμα ἀρχιγραμματέως ἡ ῥήτορος τῆς Ἀμφικτυονίας, τὴν Βραουνσβείγην, ἥτις ἦτον ἡ Σαξωνικὴ, καὶ εἶχε τίτλον Ἀρχιστρατήγου, Κολωνίαν τὴν Ῥηνικὴν, ἥτις ἦν ὁ ταμίης, καὶ Λυβέκην τὴν Βανδαλικὴν, ἥτις ἦν ἡ ἔδρα τῶν τριετῶν γενικῶν συνελεύσεων.

Τοσαύτην δὲ δύναμιν προσεκτήσατο ὁ δεσμὸς, ὥστε, ἐν

ἀρχῇ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, καὶ στρατεύματα εἶχε καὶ στόλους, καὶ κατὰ τῶν ἰσχυρωτέρων μοναρχῶν ἐπολέμει, καὶ μεγάλην εἶχε ῥοπὴν ἐπὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότης τῆς βορείου Εὐρώπης ἐν αὐτῷ συνεκεντροῦτο, καὶ ἐκτὸς μὲν αὐτοῦ οὐδεὶς μεγαλέμπορος ἢ μέγας βιομήχανος ἐδύνατο νὰ προκόψῃ, ἐν αὐτῷ δὲ ὁ μὲν εὖ πράττων εὕρισκε πᾶσαν προόδου καὶ ἐπιδόσεως ἀφορμὴν, ὁ δὲ δυστυχῶν πᾶσαν περίθαλψιν καὶ ἐπικουρίαν.

Ἄλλὰ τοιαῦτα χορηγῶν πλεονεκτήματα ὁ δεσμὸς, ἐννοεῖται ὅτι ἦν ἀποκλειστικός, καὶ οὐχὶ εὐκόλως εἰς ἕκαστον προσιτός, ἀλλ' ἐδέχετο μόνους τοὺς παρουσιάσαντας ἐχεγγύους συστάσεις, καὶ ὑποστάντας δυσκόλους δοκιμασίας.

Τὰς πρώτας νὰ τῷ παρέξῃ καὶ τὰς δευτέρας νὰ τῷ διευκαλύνη ὑπεσχέθη ἡ Γρουμβρίγη εἰς τὸν Ὀσκάρ.

Οὕτω λοιπὸν ἐδέχθη ὁ νέος νὰ ἐκλέξῃ ἀντὶ ἄλλου ξενοδοχείου τὸ τῆς Γρουμβρίγης, συλλογιζόμενος μὲν ὅτι καὶ θαυμασίως ἤγγιζεν εἰς τὸ τέλος τῶν πόθων του, εἰς τὴν παραδοχὴν του ἐντὸς τῆς Ἄνσης, ἀλλ' ὁμολογητέον, πολὺ περισσότερο συλλογιζόμενος τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς τῆς Ἐλγας, ἧς πλησίον εὕρισκε μυρίας ἀφορμὰς ὅπως μένη ἀδιακόπως.

Γ'.

Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὰ ἐκτεθέντα συμβάντα, οἱ ὑφανταί, σχολάσαντες ἀπὸ τῶν ἐργοστασιῶν, ἤρχισαν νὰ συβρέωσιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς γραίας, καὶ αὐτὴ εἰς τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν εἰσερχομένων παρουσίαζε τὸν προστατευόμενόν της ὡς ὁμότεχνον ἔπηλυν.

Ὅλοι δὲ τὸν ἐδεξιοῦντο φιλοφρόνως, πλὴν μόνου ἑνός,

νέου, ἔχοντος εὐγενές τὸ ἀνάστημα, ξανθὴν δὲ τὴν κόμην ὡς καὶ τὸν μακρὸν μύστακα, ἀλλ' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μεγάλους ἄλλως καὶ ὠραίους, ἔκφρασιν τινα ὑπεροφίας ἢ προπετείας.

Ὁ ἐργάτης οὗτος, Χριστιανὸς καλούμενος, ὅταν ὠδηγήθη ὑπὸ τῆς Γρουμβρίγης εἰς τὸ γραφεῖον ὅπου ὁ Ὄσκάρ συνωμίλει μετὰ τῆς Ἑλγας, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν, ψυχρῶς ἔδωκε τὴν χεῖρα μετὰ τινος οἰκειότητος εἰς τὴν κόρην, καὶ ἐμακρύνθη.

Ὁ τρόπος οὗτος, καὶ πρὸ πάντων ἡ χειραψία, δυσηρέστησε τὸν Ὄσκάρ· καὶ ὡσάκις ἔκτοτε ἔβλεπε τὸν Χριστιανὸν εἰσερχόμενον, ὅπερ ἐγένετο συνεχέστατα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγη εἰδὸς τι ἐνδομύχου στενοχωρίας, ἧς δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατος ἢ ἐξήγησις, διότι ὁ νέος ὑφαντῆς εἰς τὰς ἐπισκέψεις του κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Ἑλγαν ἀπετείνετο, καὶ ἠρέσκετο παρατείνων τὰς μετ' αὐτῆς συνδιαλέξεις του, ὀχληρὸς γινόμενος εἰς αὐτὴν, ὡς ἐπεθύμει, καὶ, διὰ τοῦτο, ὡς ἐπίστευεν ὁ Ὄσκάρ.

Οὕτω, τινὲς ἐβδομάδες παρῆλθον, διὰ τὸν Ὄσκάρ δὲ ἐτῶν ἀντάξιοι, καὶ ἀδύνατον τῷ ἦτο νὰ ἐννοήτῃ πῶς ὑπῆρχε ποτὲ καιρὸς καθ' ὃν δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἑλγαν, καθ' ὃν δὲν τὴν ἠγάπα. Τέλος ἡ Γρουμβρίγη τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν·

— Τώρα ἐγνώρισας τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ συντεχνία τῶν ὑφαντῶν σ' ἐγνώρισε καὶ σ' εὐνοεῖ. Εἶναι καιρὸς νὰ ὑποστῆς τὰς δοκιμασίας σου. Προδιέθεσα τοὺς Σὺνδίκους. Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ.

Καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ Σὺνδικεῖον τῶν ὑφαντῶν.

Ἐκεῖ εἰς μεγάλην αἴθουσαν ἐκάθηντο ἐν ἡμικυκλίῳ ἐπὶ ὑψηλῶν θρονίων οἱ Σύνδικοι ἢ συγκλητικοὶ τῆς συντεχνίας, προεκάθητο δ' ὁ Συντεχνιάρχης, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐργο-

στασιαρχῶν, γέρων πολιός, ἔχων αὐστηράν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν καὶ βραχεῖαν τὴν λέξιν.

— Πρόσελθε, νεόφυτε, εἶπε σοβαρῶς πρὸς τὸν Ὅσκαρ. Παρὰ τῶν παίδων τῆς Ἄνσης ἀπαιτεῖται καταγωγὴ καθαρὰ, διαγωγὴ ἀμεμπτος, σῶμα σιδηροῦν, ψυχὴ ἀκατάβλητος, τέχνη ἀνυπέβλητος. Ὅλ' αὐτὰ καυχᾶσαι ὅτι τὰ ἔχεις;

— Ὅσα δὲν ἔχω θὰ τ' ἀποκτήσω. Ἡ θέλησις θ' ἀναπληρώσῃ τὴν δύναμιν, ἀπεκρίθη ἀκαταπλήκτως ὁ νέος.

— Εὐγε, ἐπιθύρισαν οἱ Σύνδικοι.

— Εἶσαι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν ὁ πρύτανις. Οἱ γονεῖς σου δὲν ὑπέστησαν ποτὲ ἀτιμωτικὴν καταδίκην;

Ὁ Ὅσκαρ ἔγινεν ὠχρὸς ὡς τὸν τοῖχον, καὶ σκοτοδινιῶν ἐκινδύνευσεν νὰ πέσῃ ὡς κεραυνόβλητος εἰς τὴν γῆν.

Ἄλλ' ἡ Γρουμβρίγη προελθοῦσα ἀμέσως,

— Εἶναι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων, εἶπε διὰ τῆς ὀξεύτερας φωνῆς τῆς. Ἐγὼ ἐρκίζομαι περὶ τούτου. Ὁ πατὴρ τοῦ ἔπεσε θῦμα τυφλῆς μανίας τοῦ ὄχλου καὶ κακοτρόπου συκοφαντίας· ἀλλ' ἦτον ἀθῶος.

Οἱ Σύνδικοι ἐκίνησαν δυσπίστως τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν μὲ πιστεύετε, κύριοι! εἶπεν ἡ γραιία. Κατηγορήθη ὅτι ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἀρχείου τῆς Λεύδης ἐπίσημον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔγγραφον ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Λάβετε τὴν κατηγορίαν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὄχι ἐκεῖνος, ἐγὼ τὸ ἀφῆρσα. Λάβετε τὴν ἀπόδειξιν.

Καὶ λαμβάνουσα ἐκ τοῦ κόλπου τῆς δύο παλαιὰ χαρτῖα, τοῖς τὰ ἐνεχείρισε.

— Μὴ ἐρευνᾶτε, ἐξηκολούθησε, διατί καὶ πῶς ἔπραξα

τὴν ὑπεξαίρεσιν ταύτην. Ὅστις εἶχε δικαίωμα νὰ τὸ μάθῃ τὸ ἔμαθε καὶ μ' ἐσυγχώρησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἀνέγνω τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καὶ τὰ μετεβίβασεν ἔπειτα εἰς τοὺς Συνδίκους, οἵτινες τὰ παρατήρησαν μετὰ προσοχῆς. Μετὰ μικρὰν δὲ σύσκεψιν,

— Ὁσκάρ Σύβερν, εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης, σήμερον θὰ ὑφάνῃς μίαν θλώνην, καὶ ἂν δὲν ᾖται ὁμαλὴ ὡς τὸ φύλλον τοῦ ῥόδου, λευκὴ ὡς ἡ χιών, λεπτὴ ὡς ἰστός ἀράχνης, καὶ στερεὰ ὡς τὸν χάλυβα, δὲν ἡμπορεῖ ἡ Ἄνση νὰ σὲ δεχθῇ.

Ὁ Ὁσκάρ ὕφανε τὴν θλώνην, καὶ τὸ ἔργον του ἐξέπληξε τοὺς ἐμπειροτέρους.

— Αὐριον τῷ εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης αἱ ἄλλαι δοκιμασίαι.

Καὶ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο σειρά δοκιμασιῶν, δι' ὧν ἐπρόκειτο ν' ἀποδειχθῇ πλέον οὐχὶ ἡ ἰκανότης καὶ ἐμπειρία τοῦ μέλλοντος Ἄνσεάτου, ἀλλ' ἡ ἀνδρία αὐτοῦ καὶ ἡ καρτερία πρὸς τὰς κακουχίας, καὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ τὸ ἀτρόμητον· διότι ἡ Ἄνση ἐθεώρει ἑαυτὴν οὐχὶ μόνον ὡς συντεχνίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς συμπολιτείαν, καὶ ἀπῆτει παρὰ τῶν μελῶν αὐτῆς, πλὴν τῶν προτερημάτων ἅτινα διακρίνουσι τὸν τεχνίτην, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκείνας δι' ὧν αἱ πόλεις κρατύνονται καὶ δοξάζονται.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν, τῶν συνδίκων προκαθημένων, ἀνήρτησαν οἱ συντεχνῖται τὸν δοκιμαζόμενον ὑπεράνω πυρᾶς καὶ δυσώδους καπνοῦ, καὶ ψάλλοντες τὸν Ἑλινον, ἡ ἄσμα τῶν ὑφαντῶν, ἀνεβίβαζον καὶ κατεβίβαζον διὰ σχοινίων καὶ κοχλιῶν τὴν ἔδραν ἐφ' ἧς αὐτὸς ἐκάθητο, ὥστε ἄλλοτε μὲν ἐκινδύνευε ν' ἀποπνιγῇ, ἄλλοτε δὲ νὰ πέσῃ κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν ἀνθρακιάν.

Ὁ Ὁσκάρ ὁμοῦς ἐκάθητο ἀταράχως ὡς ἂν ἦτον εἷς ἐκ

τῶν θεατῶν μᾶλλον, παρὰ ὡς ἂν ἦτον αὐτὸς ὁ πάσχων. Ἀπαυδήσαν δὲ πρὸ αὐτοῦ οἱ βασανισταί του, τὸν κατεβίβασαν τέλος, καὶ ἡμέσως τῷ ἔχυσαν ἐπὶ κεφαλῆς δώδεκα ἀμπορεῖς ψυχροῦ ὕδατος. Πόσον ὁμως ἦτον ἐξωκλειωμένος πρὸς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, μᾶς τὸ ἀπέδειξεν αὐτῇ ἡ πρώτη ἐν Βέργῃ ἐμφάνισίς του· ὥστε οὐδ' αὕτη ἡ δοκιμασία τῷ ἐφάνη πολὺ βαρεῖα.

Ἀπελύθη λοιπὸν τότε ἐν μέσῳ γενικῶν εὐφημιῶν διὰ τὴν ἔξοχον καρτερίαν του.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸν εἰσήγαγον εἰς λέμβον, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τ' ἀνοικτὰ τοῦ Ὀκεανοῦ, ἐκεῖ δὲ, γυμνώσαντές τον, τὸν ἔβριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ὀσκάρ, ὡς ἠξεύρομεν, ἦτον ἄριστος κολυμβητῆς, καὶ ἐξέπληξεν ὄλους διὰ τῆς ῥώμης καὶ τῆς τέχνης του. Ὅσάκις ὁμως ἐπλησίαζεν εἰς τὴν λέμβον, οἱ συντεχνῖται, μᾶστιγμας ὠπλισμένοι, τὸν ἐκτύπον καὶ τὸν ἀπεμάχρνον. Τέλος οἱ Σύνδικοι ἔδωκαν τὸ σημεῖον ἀπὸ τῆς παραλίας ὅτι ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας παρῆλθε, καὶ ὅτι ἡ λέμβος ὤφειλε νὰ τὸν παραλάβῃ καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ.

Ἄλλ' εἶτε διότι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δὲν ἐνόησαν τὰ σημεῖα, ἢ δι' οἷαν δῆποτε ἄλλην αἰτίαν, ὁσάκις ὁ δοκιμαζόμενος ἐπλησίαζεν, ἡ λέμβος ἐμακρύνετο ὡς ἐκ συστήματος ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀφηνε νὰ θαλασσομαγῇ ἀβοήθητος καὶ νὰ ἐξαντλήται.

Τέλος δ' ὅταν οἱ σύνδικοι, συνορῶντες τὸν ἔσχατον κίνδυνον τοῦ δοκιμαζομένου, ἐπανάλαβον ἐντόνως τὴν διὰ σημείων διαταγὴν, ὁ Χριστιανὸς ἐπλησίασε τὴν λέμβον εἰς εἰς τὸν Ὀσκάρ· ἀλλ' αὐτὸς, στραφείς κατ' ἄλλην διεύθυνσιν, καὶ ἐντείνας τὰς δυνάμεις του, διηυθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὑπὸ πάντων χειροκροτούμενος.

Ὁ δὲ συντεχνιάρχης, ἐπαινέσας αὐτὸν δημοσίᾳ διὰ τὴν σωματικὴν ῥώμην καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν του ἀνδρίαν,

— Μία, τῷ εἶπε σοὶ μένει ἔτι δοκιμασία, ἡ ὀδυνηροτέρα, δὲν σοὶ τὸ κρύπτω, πασῶν, εἰς ἣν πολλοὶ ἀρνοῦνται νὰ υποβληθῶσι, προτιμῶντες πρὸ αὐτῆς νὰ παραιτηθῶσιν. Αὕτη εἶναι ὁ αὐστηρὸς καὶ δημόσιος ῥαβδισμὸς. Συγκατατίθεσαι νὰ υποβληθῆς καὶ εἰς τοῦτον;

— Εἰς ὅ,τι ὁ κανονισμὸς ἀπαιτεῖ. Ὅ,τι ἄλλοι ὑπέμειναν θὰ προσπαθῆσω νὰ ὑπομείνω.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ γέρων. Ὁ κανονισμὸς σοὶ δίδει πρὸ τούτου μιᾶς ἐβδομάδος ἀνάπαυσιν καὶ ἀργίαν. Μεῖνε αὐριον εἰς τὴν κλίνην, ἵνα ἀναλάβῃς τὰς ἐξαντληθείσας δυνάμεις σου.

Ἄλλὰ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον τὴν ἐπαύριον οἱ ὕφονται ἀπὸ πρωΐας τὸν Ὁσκάρ καθήμενον εἰς τὸν ἱστὸν του, καὶ ἐπιμελῶς καὶ ἀνεπιδείκτως ὑφαίνοντα, οὐδὲ κἄν μνημονεύοντα τῶν ἀγώνων τῆς προτεραίας, ὡς ἂν οὐδὲν τῷ εἶχε συμβῆ.

Ὅτε δὲ μετὰ μίαν ἐβδομάδα παρουσιάσθη ὁ Ὁσκάρ καὶ εἰς τὴν τελευταίαν βάσανον, οἱ συντεχνῖται ἴσταντο πάντες εἰς δύο σειρὰς, μᾶστιγας ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δι' αὐτῶν διερχόμενος ἡμίγυμνος ὁ δοκιμαζόμενος, εἶχε νὰ λάβῃ παρ' ἐκάστου ἀνὰ μίαν πληγὴν.

Ἡ ψυχικὴ του δ' εὐστάθεια οὐδ' ἐνταῦθα τὸν κατέλιπε· καὶ τόσῳ καρτερικώτερον ὑπέστη τοὺς σωματικοὺς τούτους πόνους, καθ' ὅσον οἱ βασανισταὶ καὶ μετ' οὐ πολὺ σύντροφοί του, ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀρετὴν του εἰς ἐπιείκειαν πρὸς αὐτὸν διατεθημένοι, ἐκτύπων φιλανθρωπικώτερον, καὶ φειδόμενοι αὐτοῦ ὅσον ὁ κανονισμὸς τὸ ἐπέτρεπεν.

Εἰς ὅμως μόνος, ὁ Χριστιανὸς, οὐ μόνον ἐκτύπησε δι' ἑ-

λης τῆς δυνάμεως τοῦ στιβαροῦ του βραχίονος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰ νενομισμένα διηύθυνε τὴν πληγὴν ἀντὶ τῶν νώτων, εἰς τὸ στήθος, ὥστε ὁ Ὄσκάρ, σχεδὸν ἄπνους, ἔπεσε κατὰ γῆς αἷμα πτύων.

Θόρυβος μέγας καὶ κραυγαὶ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθησαν ἀμέσως μεταξὺ τῶν ὑφαικῶν, οἵτινες ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τοῦ πεσόντος.

— Χριστιανέ, Χριστιανέ, σὲ γνωρίζω, ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη, ἣτις παρηκολούθει τὸν Ὄσκάρ εἰς πάσας ταύτας τὰς δοκιμασίας, καὶ ἐπηγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ. Σὲ εἶδα· σὺ ἦσο ἐσχάτως εἰς τῆς λέμβου τὸ πηδάλιον, καὶ ἠθέλησας ν' ἀφήσης τὸν σύντροφόν σου τοῦτον νὰ γίνῃ παρανάλωμα τῶν κυμάτων· σὺ ἐπέφερες σήμερον πληγὴν σχεδὸν μισαιφόνον. Δὲν θὰ διαφύγῃς τὴν ἐκδίκησίν μου.

— Τέκνον, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης πρὸς τὸν Ὄσκάρ, ὅστις ἠνέωξεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ ἐργάτης οὗτος ἤμαρτε πρὸς τὴν Συντεχνίαν, διότι ἐδείχθη μισάδελφος, καὶ διότι σ' ἐκτύπησε παρὰ τοὺς κανόνας. Κατὰ τοὺς νόμους τῆς Συντεχνίας δικαιοῦσαι σὺ νὰ διατάξῃς περὶ αὐτοῦ. Ποίαν θέλεις νὰ τῷ ἐπιβάλῃς ποινὴν;

— Μ' ἐκτύπησε βεβαίως χωρὶς νὰ θέλῃ, εἶπε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς ὁ Ὄσκάρ. Οὐδεμίαν ποινὴν του ζητῶ. Τῶν ὁμοτέχνων μου ἐπιθυμῶ τὴν ἀγάπην.

Ἡ μεγαλοφυχία αὐτῆ τοῦ νέου διέθεσε πάντας ὑπὲρ αὐτοῦ, σπεύσαντας νὰ τῷ δαψιλεύσωσι πᾶσαν περιποίησιν καὶ πᾶσαν ἔνδειξιν ὑπολήψεως. Μόνος δ' ὁ Χριστιανὸς παρετηρήθη, ὅτι δὲν ἐπλησίασεν, ἀλλ' ὅτι σταφείς ἐπὶ τὰς πτέρνας του ἐξῆλθεν, ἐν ᾧ ὑπερήφανόν τι μείδιμα ἐφαίνετο εἰς τὰ χεῖλη του.

Μετεκομίσθη δ' ὁ Ὄσκάρ ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῶν ὑφαι-

τῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα νοσηλευθείς, ἔμελλε τὴν ἐπομένην κυριακὴν νὰ γίνῃ ἐπισήμως δεκτὸς εἰς τὴν συντεχνίαν.

Δ'.

Καθ' ὄλην λοιπὸν τὴν ἐβδομάδα κλινῆρης ἐθεραπεύετο ὑπὸ τῆς Ἑλγας καὶ ὑπὸ τῆς μάμμης τῆς. Τὸ δὲ σάββασον τὸ ἑσπέρας εἰσελθοῦσα πρὸς αὐτὸν ἢ πρεσβύτις,

— Ἴδου λοιπὸν, τῷ εἶπεν, αὔριον γίνεσαι μέλος τῆς Ἄνσης· ὄλαι σου αἱ ἐπιθυμίαι ἐξεπληρώθησαν. Ἄλλο δὲν ἔχεις νὰ ζητήσης παρὰ τῆς τύχης.

— Ὅλαι . . . εἶπεν ὁ νέος διστάζων. Ὅχι ὄλαι.

— Πῶς ὄχι; ἐρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Ἄπαξ ταχθεὶς εἰς τὴν συντεχνίαν, ἤμπορεῖς νὰ γίνῃς πρωτοτεχνίτης καὶ ἐργοστασιάρχης.

— Καὶ Συντεχνιάρχης ἂν γίνω καὶ πρέπη νὰ ζήσω μακρὰν σας, μακρὰν τῆς Ἑλγας, θὰ εἶμαι δυστυχέστατος, ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ, στηρίζων τὸ βλέμμα του εἰς τὴν γῆν.

— Καὶ διατί νὰ ζήσης μακρὰν μας ποτέ; ἠρώτησεν ἡ γραία. Ἐν ὄσω μένεις εἰς Βέργην, ἐλπίζω ποτὲ νὰ μὴ μακρυνθῆς ἀφ' ἡμῶν. Καὶ ἔπειτα . . . Ἄκουσον, εἶμαι γραία. Ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀφήσω τὴν Ἑλγαν εἰς τὸν κόσμον μόνην καὶ ἀπροστάτευτον. Ἀγαπᾶς τὴν Ἑλγαν;

— Διατί μοὶ τὸ ἐρωτᾶς; εἶπεν ὁ Ὄσκαρ θορυβούμενος, ἀφ' οὗ εἶχες τὴν ὀξυδέρκειαν νὰ τὸ ἐννοήσης;

— Ἄν ὑπόσχεσαι νὰ τὴν ὀδηγήσης εἰς τὴν ζωὴν καὶ νὰ τὴν καταστήσης εὐτυχῆ, ἡ Ἑλγα εἶναι μνηστὴ σου.

— Ἄν ἴνα τὴν καταστήσω εὐτυχῆ, ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ, ἔπρεπε νὰ δώσω τὴν ζωὴν μου καὶ πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς

τὴν μέλλουσαν μακαριότητα, προθύμως θὰ τῇ ἐθυσίαζον καὶ αὐτὴν καὶ ἐκείνην. Ἀλλὰ, μήτερ, δὲν ἀρκοῦσι τὰ ἐδικά μου αἰσθήματα, ἂν τὰ αἰσθήματα τῆς Ἐλγας δὲν εἶναι σύμφωνα πρὸς αὐτά.

— Τῆς Ἐλγας, τὰ αἰσθήματα τῆς Ἐλγας! ἀνέκραξεν ἡ γραία μετὰ φωνῆς ὀργίλης. Τὰ αἰσθήματα τῆς Ἐλγας ἐγὼ τὰ κρατῶ τὰς χεῖράς μου. Μὴ φροντίζης δι' αὐτὴν ἢ Ἐλγα εἶναι νύμφη σου. Παρ' ἐμοῦ ἤξευρέ το.

Ἡ πρότασις αὕτη ἤρεσκεν εἰς τὸν Ὄσκάρ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐνστάσεις του περαιτέρω. Ἀλλως τε ἐνδομύχως δὲν ἐφρόνει ὅτι εἶχε μεγάλην ἐνστάσεων ἀφορμὴν, διότι ἡ φιλαυτία του ἦτον ἐντελῶς ἡὐχαριστημένη ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν τρόπων τῆς νέας κόρης. Οὐχ' ἦτρον ὅμως, ὅπως ἀναπαύσῃ ἐντελῶς τὴν συνειδήσιν του, εἶπεν εἰς τὴν Γρουμβρίγην·

— Σ' εὐχαριστῶ, μήτερ, διὰ τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον. Ἀλλὰ δὲν θέλω ἀπὸ τῶν χειρῶν σου νὰ τὸ λάβω μόνον. Θέλω εὖρει ἀφορμὴν νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁ ἴδιος πρὸς τὴν Ἐλγαν.

Ἡ Γρουμβρίγη ὅμως δὲν ἦτρον ἐξ ἐκείνων αἵτινες δέχονται ἄλλων τὴν θέλησιν ὡς κανόνα τῆς ἰδίας αὐτῶν θελήσεως. Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐπομένως λαβοῦσα τὴν Ἐλγαν κατὰ μέρος,

— Θύγατερ, τῇ εἶπεν, ἀπεφάσισα τὴν τύχην σου. Σ' ἐξέλεξα ἄνδρα τεχνίτην ἔμπειρον, ὅστις ταχέως θὰ φθάσῃ εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς, ἄνθρωπον ἐντιμον καὶ ἀγαθόν, ὅστις σ' ἀγαπᾷ περιπαθῶς, καὶ θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῇ.

— Ποῖον, μάμμη; ἠρώτησεν ἡ Ἐλγα.

— Τὸν Ὄσκάρ Σύβερν, ἀπήντησεν ἡ πρεσβύτις.

— Μάμμη, ὦ μάμμη μου. ἀνέκραξεν ἡ κόρη. Εἶμαι εὐ-

τυχεστάτη ὡς εἶμαι. Διατί θέλεις νά μ' ἀποβάλῃς ἀπὸ πλησίον σου; Ἔχεις χρόνους ἀκόμη νά ζήσης πολλούς. Ἐν ὄσω ζῆς ἄφες με νά εἶμαι μαζί ἡ σου. Μὴ κάμῃς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

— Τὴν ἀπόφασιν ἔκαμα, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ἡ Γρουμβρίγη, καὶ μὲ γνωρίζεις. Ὅ,τι ἀποφασίζω τὸ ἀπεφάσισα. Αὐριον εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἄνσην, τὴν ἄλλην κυριακὴν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου.

— Ἀλλὰ μῆτερ, μῆτερ, ἐπανελάβεν ἀγωνιώσα ἡ νέα· ἄφες με καὶ νά σκεφθῶ. Διατί τὸν Ὄσκάρ; Πῶς ἤξεύρεις ἂν μὲ θέλῃ ἐκεῖνος; Ποῦ ἤξεύρεις ἂν εἰς τὴν πατρίδα του δὲν ἀφῆκεν ἄλλην ὑπόσχεσιν, ἂν αἱ ἐλπίδες του δὲν εἶναι φιλυδοξότεραι ὅταν προβῇ εἰς τὸ στάδιόν του. Διατί αὐτόν; Διατί νά εἰπῇ ἡ Ἄνση ὅτι τὸν ἔλαβες εἰς τὴν οἰκίαν σου διὰ νά τῷ ἐπιβάλῃς τὴν ἐγγονὴν σου; Ἄν ἀφεύκτως θέλῃς νά μὲ μακρύνῃς ἀπὸ πλησίον σου, δὲν εἶναι καὶ ἄλλος τεχνίτης, ἱκανός, εὐπορος, τίμιος;

— Παιδίον, εἶπε τραχέως ἡ γραία, νά σκεφθῆς σὺ, ὅταν ἐσκέφθῃς ἐγὼ, εἶναι ἐντελῶς περιττόν. Ὁ Ὄσκαρ οὔτε ὑπόσχεσιν ἔχει ἄλλην δεδομένην, οὔτε ἐλπίδα ἄλλην ἀνωτέραν τοῦ νά γίνῃ σύζυγός σου. Φόνου χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, καὶ σὺ θὰ τὸ πληρώσῃς. Ἐφόνευσα τὸν πατέρα, σοὶ δίδω εἰς τὸν υἱὸν εἰς ἐξαγορὰν τοῦ αἵματος. Οὕτω προώρισται καὶ οὕτω πρέπει νά γίνῃ.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐξῆλθεν. Ἡ δ' Ἐλγα, ἀφ' οὗ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, ἐρρίφθη ἔπειτα γονηπετῆς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας, ἣτις ἐκρέματο πλησίον τῆς κλίνης της, καὶ λαβοῦσα αὐτὴν διὰ τῶν δύο χειρῶν της, τὴν κατεφίλει σπασμωδικῶς· ἔπειτα δὲ στηρί-

ξασα τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐξερβράγη εἰς ἀπα-
ραμύθητα δάκρυα.

Καὶ ὁ Ὄσκαρ δὲ τὴν νύκτα ὅλην ἐκείνην ἦτο λίαν ἀνή-
συχος. Ἦ πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγομένη τελετῆ τῆς ἐπαύριον,
ἣτις ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ πᾶσαν τὴν τύχην τοῦ, ἢ καὶ νὰ
τῷ ἀνοίξῃ ἄποψιν νέων ἐλπίδων, πρὸ πάντων δ' αἱ λέξεις
τῆς γραίας, καὶ αἱ οὐράνιαι ἐλπίδες ἃς παρεῖχον, ἐστροβί-
λιζον διὰ τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ, καὶ ἀπέβαλλον τὸν ὕπνον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ, ἀδιακόπως κινουῦσαι τῆς φαντασίας τοῦ
τὸ καλλειδοσκοπίον.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, μεταξὺ ἄλλων φαντασιῶν, τῷ ἐφά-
νη ὅτι ἤκουσε ψιθυρίζουσαν φωνὴν γνωστὴν, τὴν φωνὴν τῆς
Ἑλγας.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν, κλειστὸς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς,
παρεδίδετο μετ' ἀγαλλιάσεως εἰς τὸ ἀνέκφραστον θέλημα
τῆς ἀκουστικῆς ταύτης ἀπάτης. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἤρχισε
νὰ τῷ φαίνεται ὅτι δὲν ἦτον ἀπάτη, ὅτι ἦτον ἀλήθεια, καὶ
πρὸς τούτοις εἰς τὸν κῆπον ὅστις ἐξετείνετο ὑπὸ τὸ δωμά-
τιόν τοῦ ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἐλαφρὰ βήματα. Ἐν τῷ ἅμα
ἠγέρθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸ παράθυρον· ἀλλ' εἰς τὸ ἀμυδρὸν
φῶς τῆς σελήνης, κρυπτομένης ὀπίσω συνέφων, δὲν ἦτο βέ-
βαιος ἂν εἶδε μορφήν ἀνθρωπίνην μακρυνομένην ὀπίσω τῶν
δένδρων, ἢ ἂν ἦσαν οἱ κλάδοι οὗς ἐκίνει ἡ νυκτερινὴ αὔρα.

Ἄφ' οὗ δὲ περιέμεινε τινὰ χρόνον, μὴ ἰδὼν οὐδ' ἀκούσας
τί ἄλλο, ἐπείσθη ὅτι ἦτον ἡ αὔρα, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν
κλίνην τοῦ, ἀπεκοιμήθη ἐν τῇ βεβαιότητι ταύτῃ.

Ε΄.

Μόλις δ' ἐξημέρωσεν ἡ Κυριακὴ, καὶ ἐπιτροπὴ ὑφαντῶν

ἔλθοῦσα παρέλαβε τὸν Ὄσκαρ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἤκουσε τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐν τῷ μέσῳ πάσης τῆς συντεχνίας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ τοὺς περιέμενεν ἄμαξα καταστολιστος, ὑπὸ τεσσάρων βοῶν σειρομένη, καὶ ἔχουσα περιηρητημένας στεφάνας καὶ κλάδους. Ἐπ' αὐτῆς δ' ἀνέβη ὁ Συντεχνιάρχης, συναναβιδάσας πλησίον του καὶ τὸν Ὄσκαρ, καὶ προσέτι δύο ἐκ τῶν συνδίκων, δύο ὑφαντὰς καὶ δύο μαθητευομένους, καὶ πάντες ἰστάμενοι ὄρθιοι, περιῆλθον εὐτῷ βραδέως καὶ ἐν πομπῇ τὰ κυριώτερα μέρη τῆς πόλεως, προπορευομένων σαλπίγγων, καὶ παρεπομένης πάσης τῆς συντεχνίας μετὰ συνεχῶν ζητωκραυγῶν ὑπὲρ τοῦ νέου Ἀνσεάτου Ὄσκαρ Σύβερν.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον δὲ ταύτην περιοδίαν ἀτίχθησαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Γρουμβρίγης, ὅπου εἶχε πᾶρατεθῆ συμπίσιον εἰς τιμὴν τοῦ εἰσαγομένου.

Τὴν κεφαλὴν τῆς τραπέζης κατέλαβεν ὁ Συντεχνιάρχης, οἱ δὲ λοιποὶ παρεκάθησαν κατὰ τὸν ἴδιον βαθμὸν ἕκαστος, καὶ οἱ μὴ ἔχοντες βαθμὸν, κατὰ τὰ πρωτεῖα τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἄνσην, ὥστε ὁ πάντων ἔσχατος, καὶ διὰ τοῦτο τῷ Συντεχνιάρχῃ ἀριστερῶς παρακαυήμενος, ἦτον ὁ Ὄσκαρ.

Μία δ' ἐν τούτοις θέσις ἔμενεν εἰσέτι κενή, ἢ εἰς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ὁ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἄνσην, ὅστις ἦν ὁ Χριστιανός.

— Δὲν ἔρχεται, ἔλεγον πολλοί. Δὲν θὰ τολμήσῃ βεβαίως νὰ ἔλθῃ μετὰ τὴν χθεσινὴν του διαγωγὴν.

— Καλὸν καὶ τοῦτο ἂν αἰσχύνηται καὶ μεταμελήται.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἐλέγοντο, ἠνεώχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ Χριστιανός, καὶ οὐδὲ διστασας ἐπὶ στιγμὴν, οὐδὲ κἄν

ἀπολογηθεὶς ὅτι καθυστερεῖ, ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἐκάθησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης συνέστειλε τὰς ὀφρῦς καὶ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν βλέμμα δυσαρρεσκείας, ἀλλ' οὐδεμίαν τῷ ἀπέτεινε παρατήρησιν· ὁ δὲ Χριστιανὸς οὐδόλως προσέξας εἰς τὰ δυσμενῆ αἰσθηματα ἃ πανταχόθεν κατ' αὐτοῦ διηγῆροντο, ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὡς ἂν ἄλλοι δὲν παρεκάθηντο περὶ αὐτὸν, καὶ ἡ τράπεζα εἶχε παρατεθῆ πρὸς μόνον ἰδιαιτέραν αὐτοῦ εὐωχίαν.

Περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ συμποσίου, ἐγερθεὶς ὁ Συντεχνιάρχης, ἀφ' οὗ τρίς ἐκτύπησε τὴν τράπεζαν διὰ τῆς μαχαίρας του, ἵνα ἐπικαλεσθῆ σιωπὴν,

— Ὑφανταὶ τῆς Ἄνσης, εἶπε μεγαλοφώνως, ἀπεκτίσαμεν συναδέλφον εἰς ὃν ὀφείλεται πᾶσα ἡμῶν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑπόληψις. Εἰς τὴν τέχνην του ἐπέδειξε σπανίαν ἐπιτηδειότητα, εἰς τὰς δοκιμασίας του ἀξιοθαύμαστον καρτερίαν καὶ γενναιότητα, καὶ εἰς τὰς πρὸς τοὺς συναδέλφους του σχέσεις ἡπιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, ἧτις ἀποδεικνύει τοῦ χαρακτῆρός του τὴν εὐγένειαν. Προπίωμεν τρίς εἰς ὑγίαν τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Ὄσκαρ Σύβερν.

Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις πάντες ἠγέρθησαν προθύμως, καὶ τρίς ἀντήχησεν ἡ μεγάλη αἴθουσα ὑπὸ τῶν ζητωκραυγιῶν των.

Μόνος ὁ Χριστιανὸς δὲν ἠγέρθη· ἀλλ' ὡς ἐκάθητο, τείνων προπετῶς τὸ ποτήριόν του πρὸς τὴν Ἐλγαν,

— Ὠραία κόρη, τῇ εἶπε, πλήρωσον τὸ ποτήριόν μου διὰ νὰ πῶ κ' ἐγὼ εἰς τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς σου.

— Ὑφαντὰ Χριστιανέ, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης μετὰ φωνῆς αὐστηρᾶς, ὁ τρόπος σου οὗτος εἶναι ἀπρεπής. Ἐλεύθερος εἶσαι νὰ προπίης εἰς τὴν ὠραίαν νεάνίδα. Ἄλλ' ὀφεί-

λεις πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ πῆς ὡς ἡμεῖς πάντες εἰς ὑγείαν τοῦ νέου σου συαδέλφου, ἔστις μάλιστα εἶχε καὶ τὴν γενναιότητα νὰ σὲ συγχωρήσῃ. Ὅφείλεις σὺ νὰ τῷ ζητήσης συγχώρησιν.

— Συγχώρησιν, ἀνέκραξεν ὁ Χριστιανὸς, παρ' οὐδενὸς ἢ ζητῶ ἢ δέχομαι, καὶ γενναιότητα ἂν ἔχῃ, ἐδῶ ἄς τὴν δείξῃ. Ἄν τολμᾷ, ἄς μετρηθῇ πρὸς αὐτοὺς τοὺς βραχίονας.

Καὶ σχεδὸν παραινῶν ἤδη ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων πόσεων, ἐρρίφθη ἐπὶ τὸν παρακαθήμενον Ὁσκάρ, ἀρχίζοντα ἤδη νὰ αισθάνηται ἐκλείπουσαν τὴν ὑπομονὴν του, καὶ ἀρπάσας αὐτὸν εἰς τοὺς δύο νευρώδεις βραχίονάς του, ἠθέλησε νὰ τὸν ρίψῃ εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἄλλ' ὁ Ὁσκάρ, καίτοι πολὺ βραχύτερος καὶ λεπτοφυέστερος τοῦ Χριστιανοῦ, εἶχεν ὅμως βώμην ἣν οὐδόλως ἐκείνος ὑπώπτευε, καὶ δι' ἑνὸς δραστηρίου κινήματος, ἀπαλλαγείς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τῆς ὀσφύος, τὸν ἀνέτρεψε, καὶ τὸν ἔρριψε μέγαν μεγαλωστί κατὰ γῆς, πρὸς γενικὸν καγχασμὸν ἐπικροτούντων τῶν ὑφαικῶν.

Αἰφνης ἔμως ἀναπηδήσας ὁ Χριστιανὸς, μετὰ φρικτῆς τοῦ προσώπου ἐκφράσεως, ἤρπασε μάχαιραν ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτύπησε τὸν ἀντίπαλόν του εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους.

Γενικὴ κραυγὴ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθη εἰς τὴν ὀμήγηριν. Ὁ δ' Ὁσκάρ, τὴν μίαν χεῖρα φέρων εἰς τὴν πληγὴν, ἐξ ἧς ἔρρεε τὸ αἷμα, ἤρπασε διὰ τῆς ἄλλης τὴν μάχαιραν καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Ἄτοπα εἶναι ταῦτα, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἄφες τὰς μαχαίρας, μὴ ἐκλάβωσιν οἱ σύντροφοί μας ὅτι δὲν παίζομεν.

— Εὐγε! ἀνέκραξαν ἐνθουσιωδῶς πάντες οἱ Ἀνσεάται. Ἴδου εὐγενές παράδειγμα!

Ἄλλ' ὁ Χριστιανός, παροξυνθείς ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶν ἐπευφημιῶν τούτων ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου του, αἵτινες ἦσαν ἔμμεσος κατ' αὐτοῦ ἀποδοκιμασία, ἐν παραφορᾷ ἤρπασεν ἄλλην μάχαιραν, καὶ ἐρρίφθη μανιωδῶς κατὰ τοῦ Ὄσκαρ, ὃν ἤθελε φονεύσει, ἂν δὲν ὤρμων κατ' αὐτοῦ οἱ ὑφανταὶ καὶ δὲν τὸν ἀνεχαίτιζον.

— Ἐξω, ἔξω τὸν ἀνανδρον, ἔξω τὸν δολοφόνον, ἔκραζον ὅλοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος. Ὀπλισμένος νὰ ρίφθῃ κατ' ἀόπλου! Ἀπροκλήτως νὰ ἐπιπίπτῃ κατὰ τοῦ συγχωρήσαντος αὐτόν! Τὸν ἀποκηρύττομεν ὡς μέλος τῆς Ἄνσης.

— Φίλτατοι, εἶπεν ὁ Χριστιανός ὀλίγον συνελθόντων. Λησμονεῖτε ὅτι εἶν' ἐντελῶς ἀδιάφορον ἂν μὲ θέλητε ἢ δὲν μὲ θέλητε. Εἶμαι μέλος τῆς Ἄνσης, καὶ ἄνευ δίκης δὲν ἀποβάλλομαι. Καὶ ἐδῶ θὰ ἔμενον ὅσον ἤθελον, διότι εἶναι δικαίωμά μου. Ἄλλ' ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ τώρα νυστάζω. Λοιπὸν, καλὴν νύκτα σας.

Καὶ ἐξῆλθεν, αὐθαδῶς γελῶν.

Τότε ὁ Συντεχνιάρχης, ὑψώσας τὴν λευκὴν ράβδον του, ἣτις ἦτο τὸ σύμβολον τῆς ἀξίας του, ἀνεφώνησεν·

— Ὑπάρχουσι δώδεκα ἐργάται, οἵτινες ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ εἰλικρινεῖ συνειδήσει ζητοῦσι νὰ δικασθῇ ὁ Χριστιανός, καὶ νομίζουσι τοῦτο δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν;

Ὅλοι ἀνεβόησαν,

— Ὅλοι, ὅλοι ἡμεῖς.

Δώδεκα δ' ἐκ τῶν μᾶλλον προβεβηκότων προσελθόντες, εἶπον·

— Ἡμεῖς ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ ἐν εἰλικρινεῖ συνει-

δήσει ζητοῦμεν νὰ δικασθῆ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νομίζομεν τοῦτο δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν.

Τότε ὁ γέρων πήξας τὴν ράβδον εἰς τὴν γῆν, εἶπε μετὰ φωνῆς βραδείας καὶ ἐπισήμου·

— Ὁ ἐργάτης Χριστιανὸς τίθεται ὑπὸ δίκην, καὶ προσκαλεῖται νὰ πορουσιασθῆ εἰς τὸ συνδικεῖον αὔριον ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

ΣΤ'

Τὴν δ' ἐπαύριον, κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν, πάντες εἰ ὕφανται, ἐκ περιεργείας καὶ ἐνδιαφέροντος τὴν ἐργασίαν των καταλιπόντες, εἶχον συρρέουσαι εἰς τὸ συνδικεῖον, εἰς ὃ προεκάθηοντο ἤδη οἱ σύνδικοι καὶ ὁ συντεχνιάρχης. Ἄλλ' ἡ ὥρα παρήρχετο, καὶ ὁ ὑπόδικος δὲν ἐφαίνετο. Τέλος ὁ γέρων ἐγερθεὶς, καὶ πατάξας τὴν γῆν διὰ τῆς λευκῆς ράβδου, εἶπεν·

— Ἐκφωνήσατε τὰς τρεῖς κλήσεις· καὶ ἂν ὁ ὑπόδικος δὲν φανῆ μετὰ τὴν τελευταίαν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἄνσης διαγράφεται τῶν καταλόγων αὐτῆς, καὶ κωλύεται πάσης δοσοληψίας ἢ συνεργασίας· οὐδεὶς Ἄνσεάτης θέλει τῷ διδοῖ ὕδωρ καὶ πῦρ, καὶ ἀποβάλλεται πασῶν τῶν Ἄνσεατικῶν πόλεων ἐπὶ πεινῆ μαστιγώσεως.

Τότε ὁ πρῶτος Σύνδικος ἀναστὰς ἀνεφώνησε·

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην.

Ἄλλ' οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις.

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην! ἐπανέλαβεν ὁ δεύτερος Σύνδικος ἐγερθεὶς.

Οὐδεὶς ἐφάνη, καὶ πάλιν.

Τέλος ἐγερθεὶς ὁ τρίτος Σύνδικος,

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην, ἐπρόφερε κατηφῶς.

Ἄλλ' ἡ αὐτὴ σιωπὴ, καὶ ὁ συντεχνιάρχης ἠγείρετο ἤδη ὅπως προφέρῃ τὴν ἀποβολὴν του, ὅταν ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ εἰσελθὼν ὁ Χριστιανὸς μετ' ἀγερόχου τινὸς ἐκφράσεως εἰς τὸ πρόσωπον,

— Αἱ! πολὺ ἐωθινοὶ εἶσθε, φίλτατοι, εἶπε. Μόλις ἐτελείωσα τὸ πρόγευμά μου. Μὲ δικάζετε, νομίζω. Περὶ τίνας πρόκειται;

— Τίς τὸν κατηγορεῖ; ἠρώτησεν ὁ Συντεχνιάρχης ἀποβλέπων πρὸς τοὺς ὑφαντάς.

Τότε προελθὼν εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἐργοστασιαρχῶν,

— Ἀπαιτοῦμεν, εἶπε, τὴν ἔξωσιν τοῦ Χριστιανοῦ ἀπὸ τῆς Ἄνσης. Εἶναι κακὸς σύντροφος. Ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας· τρώγομεν τὸν ἄρτον ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου μας, καὶ πάντοτε δὲν τὸν ἔχομεν νὰ τὸν τρώγωμεν. Παράγομεν τὰ καλλήτερα τεχνουργήματα· προσπαθοῦμεν ν' ἀγοράζωμεν εὐθυνα καὶ νὰ πωλῶμεν ἀξίως, καὶ πάλιν μόλις καλύπτομεν τὰς δαπάνας μας. Ὁ Χριστιανὸς ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐργάζεται, ἐγκαταλείπει τὸ ἐργοστάσιόν του εἰς τῶν ἐργατῶν τὴν διάκρισιν, ἀγοράζει ὅσα τῷ ζητήσωσι, καὶ πωλεῖ ὅσα τῷ προσφέρωσιν· αὐξάνει δὲ καὶ παραλόγως τῶν ἐργατῶν τοὺς μισθοὺς. Ποῖος τεχνίτης ἐντίμως ποριζόμενος δύναται νὰ ζήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Πῶς διὰ τῆς ὀκνηρίας ἐπιτυγχάνει περισσότερον παρ' ὅ,τι ἡμεῖς διὰ τῆς φιλεργίας; Δαπανᾷ περισσότερα παρ' ὅσα κερδίζει. Πρέπει ν' ἀποδείξῃ πῶς ζῆ.

Ὁ δὲ Συντεχνιάρχης ἀπέβλεψε τότε πρὸς τὸν Χριστιανὸν, ὡς προσκαλῶν αὐτὸν εἰς ἀπολογία.

— Πῶς ζῶ, κύριε, καὶ τί δαπανῶ, εἶπεν αὐτός. Καί εἰς τί, παρακαλῶ, ἀναμίγνυσθε. Δείξατέ μοι τὸν νόμον σας ὅστις νὰ λέγῃ πόσου πρέπει ν' ἀγοράζῃ ὁ ἐργάτης τὴν πρῶ-

την ὕλην, πόσου ν' ἀποδίδῃ τὰ ἔργα του, ποῖον μισθὸν νὰ δίδῃ εἰς τοὺς ἐργάτας του. Καὶ ἂν θέλω καλῶς νὰ πληρῶ-
νω διὰ νὰ ἔχω καλοὺς ἐργάτας, ἀκριβῶς ν' ἀγοράζω διὰ νὰ
ἔχω καλὸν ὑλικὸν, εὐθυνῶς νὰ πωλῶ διὰ νὰ ἔχω πολλήν
κατανάλωσιν, καὶ ἂν διὰ τούτου κερδίζω περισσότερα ἀπὸ
ὑμᾶς, μιμηθῆτέ με ἂν θέλετε, ἀλλὰ δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ
μὲ κρίνητε.

Οἱ ὑφανταὶ πρὸς ταῦτα δὲν εἶχον τῷ ὄντι τί ν' ἀποκρι-
θῶσι, διότι ἡ διαγωγὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἦτο μὲν ἔκρυθμος καὶ
παράδοξος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ παράβασις νόμου τιμωρητέα.

Εἷς ὅμως τῶν νεωτέρων, αἰσθανόμενος ἀνέκαθεν πολλήν
πρὸς τὸν Ὁσκάρ συμπάθειαν, προέβη τότε καὶ εἶπεν·

— Ἀδιαφορῶ πῶς ἐργάζεται καὶ πῶς ἐμπορεύεται ὁ Χρι-
στιανός. Ἄν προτιμᾷ νὰ λέγῃ γλυκεῖς λόγους πρὸς τὰς
νέας παρὰ νὰ ὑφαίνη, ἂν ἔχη χρήματα καὶ θέλῃ νὰ τὰ δα-
πανᾷ, κύριος εἶναι. Ἄλλὰ κατηγορῶ τὸν Χριστιανὸν ὅτι φέ-
ρεται ἀγερόχως καὶ προπετῶς πρὸς τὴν συντεχνίαν, ὅτι πε-
ριφρονεῖ τὴν Ἄνσην. Τὸν κατηγορῶ ὅτι περιύβρισεν ἓνα τῶν
ἀρίστων ὁμοτέγων ἡμῶν, ὅτι ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ,
ὅπερ εἶναι ἔγκλημα ἀσυγχώρητον εἰς τὴν Ἄνσην, καὶ μά-
λιστα νὰ τὸν δολοφονήσῃ, ὅπερ εἶναι κακούργημα παντα-
χοῦ μισητόν· καὶ ταῦτα ἀναιτίως καὶ ἀπροκλήτως.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἔστρεψεν ἐκ νέου ἐρωτηματικὸν βλέμ-
μα πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἄλλ' ὁ Χριστιανὸς ἐσιώπα.

— Ἦκουσας περὶ τίνος κατηγορεῖσαι, εἶπεν ὁ γέρων. Τί
ἀπολογεῖσαι;

— Ν' ἀπολογηθῶ; ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Χριστιανός. Μὰ τὴν
ἀλήθειαν, τίποτε. Ἄν ἡ Ἄνση παραπονῆται διὰ τὴν συμ-
περιφορὰν μου, λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ σήμερον δὲν θὰ κάμω
τὴν ἀνατροφὴν μου· ὅπως εἶμαι, εἶμαι, καὶ οὕτω θὰ μείνω.

— Ἡ ἀπόκρισις αὕτη δὲν βελτιοῖ τὴν θέσιν σου, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης. Ἀλλὰ διατί ἀναιτίως καταφέρεισαι κατὰ τοῦ συναδέλφου σου, ὥστε καὶ χεῖρα φονικὴν κατ' αὐτοῦ νὰ κινήσης; Ἐκεῖνος οὐ μόνον δὲν σ' ἐπροκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ γενναίως ἐφέρθη πρὸς σέ.

— Γενναίως! ἀπεκρίθη ὁ Χριστιανός, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη του ἐλάμβανον ἔκφρασιν ὑπερτάτης περιφρονήσεως. Ἐφέρθη ὅπως ἐνόμιζον καλὸν νὰ φερθῶ. Ἄν ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν σὰς εὐχαριστῇ, τόσον τὸ χειρότερον ἄλλην νὰ σὰς δώσω δὲν ἔχω.

Οἱ Σύνδικοι τότε ἐγερθέντες, ἐπλησίασαν εἰς τὸν Συντεχνιάρχην, καὶ συνωμίλησάν τινὰς στιγμὰς μυστικῶς.

Ἐπειτα δ' οὗτος λαβὼν τὸν λόγον,

— Ὑφαντὰ Χριστιανέ, εἶπεν, ἐπίσημοι ἔμποροι σέ εἰσήγαγον εἰς τὴν Ἄνσην· διὰ τοῦτο ἐπαρθεὶς προσφέρεισαι προπετῶς, καὶ παρέβης τοὺς νόμους τῆς. Ἡ Ἄνση σέ ἀποβάλλει. Ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρων πρέπει νὰ ἐξέλθῃς τῆς Βέργης, καὶ εἰς οὐδεμίαν Ἀνσεατικὴν πόλιν δὲν εἶσαι δεκτός, ἐκτὸς ἂν προσέλθῃς εἰς τὸν ἀδικηθέντα ἀδελφόν σου, καὶ κλίνας γόνυ τῷ ζητήσεως συγγνώμην.

— Αἱ ἀγκάλαι μου εἰσὶν ἀνοικταί, καὶ μνησικακίαν δὲν ἔχω, εἶπε μετ' εὐγενοῦς παρρησίας προελθὼν ὁ Ὁσκάρ.

— Ἐχετε ὑγίαν, φίλτατοι, ὑπέλαβε χλευαστικῶς ὁ Χριστιανός. Νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σὰς μὲ λυπεῖ καιρίως. Ἀλλὰ, βλέπετε, ὀλίγοι ἀποθνήκουσι τῆς λύπης, καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ εἶμαι ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων. Ἄλλως τε καὶ, σὰς τὸ ὁμολογῶ, ἐβαρύνθη τὴν ζωὴν τῆς Βέργης. Εἶναι μονότονος. Ὡς δὲ πρὸς τὸ νὰ κλίνω τὰ γόνατα, μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ τὰ ἔχω τόσον σκληρὰ, ὥστε φοβοῦμαι μὴ πρὶν κλίνουν ραγίσουν. Ὁ Θεὸς νὰ σὰς διαφυλάττῃ.

Καί μετ' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς κεφαλῆς, ἣτις ὑπερηφάνειαν ἐξέφραζε μᾶλλον ἢ ταπείνωσιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, κοινήν ἀγανάκτησιν ἐμπνεύσας διὰ τὸν τρόπον του.

Ὅλοι δ' ἐξ ἐναντίας συνέχαιρον τὸν Ὄσκάρ διὰ τὴν γενναίαν διαγωγὴν του, καὶ πολλοὶ τὸν προέπεμψαν ἐκ νέου ὡς ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὡς πρὸς αὐτὸν δέ, πρέπει νὰ ἐμολογήσωμεν ὅτι ἂν καὶ ἐν πάσῃ τῇ εἰλικρινείᾳ τῆς καρδίας του ἦτο πρόθυμος νὰ δώσῃ τὸν ἀσπασμὸν τῆς συγχωρήσεως, καὶ νὰ μὴ γίνῃ αἷτιος τῆς ἀποπομπῆς ἐνὸς συνεταίρου, οὐχ' ἦττον ὅμως, ὅταν τὸ πρᾶγμα συνέβη χωρὶς νὰ πταίῃ αὐτός, δὲν ἐδύνατο νὰ εἰπῇ ὅτι ἦτον ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν ὅπως δῆποτε ἀναχώρησιν τοῦ Χριστιανοῦ, διότι ἀληθὲς ἦτον ὅτι ἡ παρουσία αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἠξεύρη διατί, τὸν ἐστενοχῶρει.

Ζ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ πρῶτ' ὁ Ὄσκάρ κατέβη κατὰ τὸ σῦνηθες εἰς τὸ κοινὸν δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου νὰ προγευματίσῃ.

— Τὸ πρόγευμα δὲν εἶναι ἕτοιμον, τῷ εἶπεν ἡ γραία Γρουμβρίγη. Ἡ Ἐλγα δὲν ἦλθεν ἀκόμη νὰ τὸ ἐτοιμάσῃ, καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἐξημέρωσε.

— Μήπως εἶναι ἀσθενής; εἶπεν ὁ Ὄσκάρ ἔμφροντις.

— Ἀσθενής ἐλπίζω ὅτι δὲν εἶναι. Παράδοξον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Ὑπαγε νὰ ἰδῆς.

Ὁ Ὄσκάρ λαβὼν τὴν ἀδειαν ταύτην, ἀνέβη πέντε πέντε τὰς βαθμίδας τῆς ἀναβάθρας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε κατηφής.

— Ἐκτύπησα, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἤνοιξε.

— Τί εἶπεν; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη.

— Δὲν ἀπεκρίθη διόλου.

— Δὲν σὲ ἤκουσεν ἴσως;

— Ἄλλ' ἐκτύπησα πολλάκις καὶ δυνατά.

— Ἄς ἰδῶμεν, εἶπεν ἡ γραία, ἐγερθεῖσα ἀνησύχως.

Καὶ ἀνέβη καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν κοιτῶνα τῆς Ἑλγας. Ἡ θύρα ἦτο κλειστή. Ἄλλὰ μάρτην ἐκτύπησε, μάρτην τὴν ἐφώναξεν· οὐδεὶς ἀπεκρίθη.

— Τοῦτο εἶναι ἀνεξήγητον, εἶπεν. Ἄς ἰδῶμεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους.

Καὶ κατέβη μετὰ τοῦ Ὄσκαρ εἰς τὸν κῆπον, πρὸς ὃν ἀπέβλεπε τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος ἐκείνου. Ἄλλὰ τὸ παράθυρον ἦτον ἠνεωγμένον, καὶ, ὦ τῆς φρίκης! ἐμπρὸς αὐτοῦ ἔκειτο κατὰ γῆς κλίμαξ ξένη. Τρέμων ὁ Ὄσκαρ ἤρπασεν αὐτὴν, τὴν ἔστησεν εἰς τὸ παράθυρον. καὶ ἐβρίβη μετὰ ταχύτητος αἰλούρου ἐπάνω. Ἄλλὰ σκοτοδινίασις τὸν κατέλαβεν ὅταν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐπήδησεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ ὡς ἐμῆρόντητος. Ὁ κοιτῶν ἦτο κενός. Ἀρπάσας ὅμως τὴν θύραν, τὴν ἔσεισε μετὰ τοσαύτης παραφόρου ὀρμῆς, ὥστε τὰ κλειῖθρα ἐνέδωκαν, καὶ μετὰ κραυγῶν ἐφώναξε τὴν Γρουμβρίγγην νὰ εἰσέλθῃ.

— Ἐφυγεν! ἔφυγε! τὴν ἤρπασαν! ἀνεφώνησεν ἀποπνιγόμενος, ἅμα ἡ γραία εἰσώρμησε τρέχουσα· καὶ κλαίων ἐκρυψε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κενῆς κλίνης.

— Ἐφυγεν! ἐπρόφερε βραδέως ἡ γραία, ὡς στήλη ἀλός παρὰ τὴν θύραν ἰστᾶσα, καὶ δάκνουσα τὰ κίτρινα χεῖλη της. Τίς λέγει ὅτι ἔφυγε; Τίς λέγει ὅτι τὴν ἤρπασαν;

Ἐπειτα δὲ, περιφέρουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ὄλον τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἡ ἴδια ἔμενεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωμένη,

— Ναι, εἶπεν, ὁ μανδύας τῆς μόνος ἐλλείπει, καὶ μόνος ὁ πῖλός τῆς. Ὅλα τὰ λοιπὰ εἰς τὴν θέσιν των.

Καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς κτυπήσασα τὴν κεφαλὴν τῆς,

— Ἔφυγεν, ἀνέκραξε, τὴν ἤρπασαν! — Ἀλλὰ τίς τὴν ἤρπασεν; ἠρώτησεν ἀνεγείρουσα τὴν κεφαλὴν· καὶ οἱ ὑέλινοι ὀφθαλμοὶ τῆς ἐσπινθηροβόλουν.

— Ὁ Χριστιανός!.. εἶπεν ὁ Ὁσκάρ, γινόμενος κάτω-χρος.

— Ὁ Χριστιανός, ὁ Χριστιανός! ἀνεφώνησεν ἡ γραία ὠρυομένη ὡς λέαινα. Εἰς τοῦ Χριστιανοῦ!

Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀμφοτέροι διηυθύνθησαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ὕφαντοῦ. Ἀλλ' ἡ οἰκοδέσποινα τοῖς εἶπεν, ὅτι ἐκεῖνος ἀφ' ἐσπέρας ἐπλήρωσε πλουσιοπαρόχως τὸ ἐνοίκιόν του, καὶ ἀνεχώρησεν.

— Ἀνεχώρησε; ποῦ;

— Οὔτε τὸν ἠρωτήσαμεν, οὔτε μᾶς τὸ εἶπεν.

— Ὁ Χριστιανός! ὁ Χριστιανός! ἔκραξεν ἡ γραία. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι; Εἰς τὴν πόλιν δὲν κρύπτεται. Διὰ τίνος πλοίου ἔφυγε; ποῦ ὑπῆγε; Κατόπιν, κατόπιν! Τὴν κόρην μου μ' ἤρπασε, τὴν καρδίαν θ' ἀρπάσω ἀπὸ τοῦ στήθους του. Ποῦ ἐλπίζει νὰ κρυβῇ; Ὁ διάβολος ἂν τὸν κρύψῃ, θὰ πωλήσω ψυχὴν καὶ σῶμα εἰς τὸν διάβολον, διὰ νὰ μοὶ τὸν δώσῃ, ἐγὼ νὰ τὸν βασανίσω.

Καὶ σείρουσα τὸν Ὁσκάρ κατόπιν τῆς, ἔδραμε πρὸς τὸν λιμένα, καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν λιμενοφύλακα.

— Ποῖα πλοῖα ἀπέπλευσαν ἀπὸ τοῦ λιμένος, τὸν ἠρώτησε, τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ποῦ διηυθύνθησαν; Ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸ μάθω. Μ' ἤρπασαν τὴν κόρην μου. Βοήθησόν με νὰ τὴν ἀνεύρω.

— Τὴν νύκτα ταύτην οὐδὲν ἢ πλοῖον ἢ πλοιάριον ἐξῆλ-

θε τοῦ λιμένος, ἀπεκρίθη ὁ λιμενάρχης, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὃ βλέπεις παραφυλάττον ἐκεῖ τὸ τελευταῖον ἀκρωτήριον τοῦ ἔξω λιμένος καὶ ἀνταλλάσσον χαιρετισμούς μετὰ τῶν φρουρίων. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἡ πολεμικὴ Δανικὴ ὀλκὰς, καὶ αὐτὴ βεβαίως δὲν φέρει τὴν κόρην σου καὶ τὸν ἀρπάσαντα αὐτὴν ἐργάτην. Ἡ εἰς τὴν πόλιν κρύπτονται, ἢ διηυθύνθησαν διὰ ξηρᾶς εἰς ἄλλον τινὰ λιμένα, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσαν.

Φερομένη ὑπὸ τοῦ Ὄσκάρ μᾶλλον ἢ βαδίζουσα, ἡ Γρουμβρίγη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της, καὶ ἡ ἀδάμαστος αὐτῆ καὶ ἀλύγιστος γραία ἔπεσεν ὡς ξηρὰ δρυς ὑπὸ τοῦ ξυλοτόμου κοπεῖσα, καὶ φλογερὸς πυρετὸς ἐμάστιζε τὰς φλέβας της. Ὄσάκις ἤνοιγε τὸ στόμα της νὰ κράξῃ τὴν ἐγγονὴν της, ὑπόκωφος μόνον γρυσμὸς ἠκούετο ἐξερχόμενος, καὶ βαρὺς γογγυσμὸς ἐξεθλίβετο ἐκ τοῦ στήθους της.

Ὁ δ' Ὄσκάρ καθήμενος πλησίον αὐτῆς, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο του χεῖρας κρύπτων, ἔκλαιε.

Τέλος πρὸς τὸ ἑσπέρας αὐτὴ ἀνεσκίρτησε πρώτη, ὡς ὑπὸ σιδηρῶν ἀνατιναχθεῖσα ἑλατηρίων.

— Ἀνοησῖαι! εἶπε· κλαίωμεν, ἀργοὶ κλαίωμεν! καὶ ὁ ἄρπαξ γελᾷ. Τί κάθησαι, καὶ ἐγὼ αὐτὴ τί κεῖμαι ἐδῶ ὡς ἂν δὲν εἶχον ἠραιστὶον μίσους εἰς τὸ στήθος μου, ὡς ἂν δὲν εἶχον ὄνουχας νὰ τὸν σχίσω ὅπου τὸν ἀπαντήσω. Ἐγέρθητι. Ἔως πότε μένεις;

Ἐκτοτε ἤρχισεν ἀδιάκοπος ἔρνευσα. Δὲν ἔμεινε γωνία τῆς Βέργης ἀνεξιχνίαστος. Ἄλλὰ τὸν Χριστιανὸν οὐδεὶς οὔτε ἤκουσεν, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤξευρέ τις νὰ εἰπῇ ποῦ πιθανῶς διηυθύνθη, ἢ τίς ἦτον ἢ πατρίς του κυρίως. Τινὲς τὸν ἔλεγον Γερμανὸν, ἄλλοι Δανὸν, ἄλλοι δὲ Ὀλλανδὸν, διότι εἰς τὴν Ἄνσην εἶχε φέρει συστατικὰς ἐπιστολάς μεγαλεμπόρων καὶ

τῶν τριῶν τούτων τόπων, καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτῆς ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του δὲν ἐσημειοῦτο.

Πᾶσαν πρωΐαν ἐξήρχετο ἡ πρεσβύτις, ὅλην τὴν ἡμέραν περιεφέρετο, καὶ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεφεν ἄπρακτος, ν' ἀκούσῃ τὰς ἐπίσης ἀφόρους τοῦ Ὁσκάρ προσπαθείας.

Καὶ ὅμως ἡ καρδία της δὲν ἐπέιθετο ν' ἀρνηθῇ πᾶσαν ἐλπίδα. Ἐν ᾧ ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ ἰδῇ πλέον τὴν Ἐλγαν της, ποτὲ ὅμως τὴν ἐσπέραν δὲν ἐστρωνε τὴν τράπεζαν δι' ἑαυτὴν καὶ τὸν Ὁσκάρ, χωρὶς νὰ θέσῃ καὶ τρίτον πινάκιον, ὡς περιμένουσα ὅτι ἤθελε φανῇ αἴφνης ἡ ἐγγονή της, καὶ ποτὲ τὸ πρωὶ δὲν ἠγείρετο, χωρὶς νὰ εὐτρεπίσῃ καὶ νὰ συσκευάσῃ καὶ ἐκείνης τὸν κοιτῶνα, ὡς ἂν ἤλπιζεν ὅτι τὸ ἐσπέρας θέλει ἔλθει ἡ Ἐλγα νὰ κοιμηθῇ εἰς αὐτόν.

Ἄλλὰ πᾶσα περαιτέρω ἔρευνα οὐδὲν ἐφαίνετο ὑποσχομένη ἀποτέλεσμα πλέον ἐν Βέργῃ.

— Προφανὲς εἶναι, εἶπεν ἡ γραιία εἰς τὸν Ὁσκάρ, ὅτι ἐδῶ δὲν κρύπτεται. Ὁλλανδὸς, Γερμανὸς ἢ Δανὸς, ἐκτὸς τοῦ κόσμου δὲν ὑπῆγε πάντοτε. Θὰ περιτρέξω τὰς τρεῖς του πατρίδας, καὶ ἡ ἐκδίκησίς μου ἐλπίζω νὰ μ' ὀδηγήσῃ ἀκριβῶς διὰ τῆς καταχθονίου λαμπάδος της.

— Θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ συνοδεύσω καὶ νὰ σὲ συνδράμω εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην, ἐπρότεινεν ὁ Ὁσκάρ.

— Νὰ μὲ συνδράμῃς, ναί, σοὶ τὸ ζητῶ μάλιστα· νὰ μὲ συνοδεύσῃς ὅμως ὄχι. Ἐξ ἐναντίας, ἄς χωρισθῶμεν: Λάβε σὺ τὸν ἕνα δρόμον καὶ ἐγὼ τὸν ἄλλον· οὕτω διπλασιάζομεν τὰς ἐλπίδας μας.

Τῷ ὄντι ὁ Ὁσκάρ ἔλαβεν ἄδειαν ἀπουσίας παρὰ τῆς Ἄνσης, καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὴν Ὁλλανδίαν, ὅπου ἐγγώριος ὢν, εἶχε σχέσεις δυναμένας νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν.

Ἡ δὲ Γρουμβρίγη ἀπῆλθεν εἰς Δανσίγην πρὸς ἀναζή-

τησιν τοῦ ἐμπόρου τῆς πόλεως ἐκείνης, ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστανόν, καὶ ἐπὶ σκοπῶ νὰ διευθυνθῇ ἐκεῖθεν ὅπου αἱ ἐνδείξεις ἤθελον τὴν ὁδηγήσει.

Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Ὄσκάρ ἐπανῆλθεν εἰς Βέργην ἀπρακτος καὶ ἀπηλπισμένος. Οὐδεὶς ἤξευρε νὰ τῷ εἰπῇ τι περὶ Χριστιανοῦ, ἐκτὸς μόνον τοῦ Ὀλλανδοῦ ἐμπόρου, ὅστις τὸν εἶχεν ἐπίσης συστήσει εἰς τὴν Ἄνσην. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο τόσον μυστηριώδης, τόσον συγκεχυμένος εἰς τὰς πληροφορίας του, τόσον ἐφαίνετο δυσαρεστούμενος ὅταν τῷ ἐζητοῦντο, καὶ τόσον ἠγνόει, ἢ ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἠγνόει τὰ κατ' αὐτὸν, ὥστε παρ' αὐτοῦ ἄλλο δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ μετὰ θετικότητος ὁ Ὄσκάρ, ἐκτὸς ὅτι ἀνωφελῶς ἤθελε παρατείνει τὴν διαμονὴν του εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

Ἐπέστρεψε λοιπὸν μετὰ παλλομένης καρδίας εἰς Βέργην, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἐκεῖ θέλει εὔρει τὴν Γρουμβρίγην ἀνακαλύψασαν τὰ ἔχνη τῆς ἐγγόνης της.

Τὰ αἰσθήματά του πρὸς αὐτὴν εἶχον βεβαίως ἀλλοιωθῆ ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων· τὸ ἐνόμιζε καῖν. Ἀλλ' εἰς τὴν μνήμην της ἐταράττετο βιαίως ἡ καρδία του πάντοτε, καὶ ἐπέιθετο, ἢ ἐπροσπάθει νὰ πεισθῇ, ὅτι ἡ Ἐλγα ἦτον ἀθώα, ὅτι ἐγένετο θῦμα προδοσίας κακούργου, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἄρπαγός της εἶχεν αὐτὸς χριστιανικὸν καὶ ἱπποτικὸν χρέος νὰ τὴν λυτρώσῃ.

Η΄.

Ἀλλ' ἡ Γρουμβρίγη δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Βέργην, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναχωρήσεώς της οὐδεὶς πλέον ἤκουσε περὶ αὐτῆς, ἂν καὶ οἱ ὑφανταί, οἵτινες μητέρα των τὴν ἐκάλουν, καὶ συνησθάνοντο τὴν ἀπουσίαν της ἀπὸ τῶν

κοινωνῶν ἐστιάσεων ὧν προήδρευεν, ἠρεύνησαν πολλάκις περὶ αὐτῆς.

Ὁ δ' Ὄσκαρ εἶχε δώσει τόσα δείγματα τῆς ἰκανότητός του μεταξὺ τῶν ὁμοτέχνων του, καὶ τόσον εἶχε κερδίσει αὐτῶν τὴν ὑπόληψιν, ὥστε ὅλοι οἱ βαθμοὶ τῆς συντεχνίας τῷ ἦσαν προσιτοὶ πλέον, καὶ, ὅ,τι ἄλλοτε ἤθελε τῷ φανῆ ἢ ἐκπλήρωσις τῶν ἀτοπωτέρων εὐχῶν του, τῷ ἐδόθη δι' ὁμοθύμου τῶν ὑφαντῶν ἀποφάσεως, ἢ χηρεύουσα ἐργοστασιάρχια ἐνὸς τῶν μεγαλητέρων καὶ πλουσιωτέρων καταστημάτων.

Ἀλλὰ τὰ κέρδη ταῦτα καὶ αἱ τιμαὶ ὠλίσθαινον ἤδη ἐπὶ τῆς καρδίας του, χωρὶς οὐδεμίαν χορδὴν αὐτῆς νὰ κρούσωσιν. Ὁ βίος τῷ ἐφαίνετο ἄσκοπος, μαῦρος· τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς του εἶχον χαλαρωθῆ. Ἡ κερκὶς ἐξέπιπτε τῆς χειρός του· καὶ δὲν παρημέλει μὲν τὰ νέα του χρέη, ἐξ ἐνδομούχου αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ἠσθάνετο ὅτι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν τῷ ἦτο βᾶρος δυσβάστακτον, ὅτι ἐπίεζε τὸ λογικόν του καὶ ἀπέβαινε εἰς βᾶσανον τῆς ζωῆς του.

Εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπῆλθε περίστασις τις συντελέσασα εἰς τὸ νὰ μεταβάλῃ ὀπωσοῦν τὴν νοσηρὰν τῶν ἰδεῶν του διεύθυνσιν, καὶ ν' ἀναζωπυρήσῃ τὰς νεκρομένας δυνάμεις του.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν κατεπίγουσα διαταγὴ ἔγγραφος ἐκάλει αὐτὸν νὰ παρουσιασθῆ ἀμέσως εἰς τοῦ Ἀνσεάρχου. Ἐξέπληξε δ' αὕτη οὐκ ὀλίγον τὸν Ὄσκαρ, διότι οἱ ἐργοστασιάρχαι ὑπέκειντο ἀμέσως εἰς τοὺς συντεχνιάρχας, καὶ μετ' αὐτῶν εἶχον σχέσιν, οὐδεμίαν δὲ μετὰ τοῦ ἀνωτάτου ἐκείνου ἄρχοντος τοῦ κοινοῦ τῆς Ἀνσης.

Ἐννοήσας ἐπομένως ὅτι περὶ σπουδαιοτάτου τινος πρόκειται, ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν.

Ἐλθὼν δ' εἰς τοῦ Ἀνσεάρχου τὸ μέγαρον, εὔρεν αὐτὸν

τὸν ἐπίσημόν του μανδύαν περιβεβλημένον καὶ προκαθήμενον μεγάλου συμβουλίου τῶν πεντήκοντα δύο Συντεχνιαρχῶν, καὶ ἀπέναντι αὐτῶν, εἰς ταπεινότερα ἐδώλια καθημένους πάντας τοὺς ἐργοστασιάρχας τῆς ὑφαντικῆς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν κατέλαβε καὶ ὁ ἴδιος θέσιν.

Ἄφ' οὗ δὲ μετ' οὐ πολὺ συνῆλθον πάντες οἱ συγκληθέντες, λαβῶν ἡγεμονικῶς τὸν λόγον ὁ πολίης Ἀνσεάρχης,

— Ἄνδρες Ἀνσεάται, εἶπεν· ἐπὶ σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως συνεχάλεσα τὸ μέγα τοῦτο συμβούλιον. Ἐπειδὴ δ' ἡ ὑπόθεσις ἀφορᾷ ἰδίως τὴν συντεχνίαν τῶν ὑφαντῶν, καὶ εἶναι ζωτικὴ δι' αὐτὴν, τὸ συνέδριον τῶν Συντεχνιαρχῶν ἀπεφάσισε μετ' ἐμοῦ νὰ κληθῶσιν ἐκτάκτως εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην καὶ οἱ ἐργοστασιάρχαι τῶν ὑφαντῶν, ψῆφον μὲν βεβαίως μὴ ἔχοντες, ἀλλὰ χορηγουμένου αὐτοῖς κατ' ἐξαίρεσιν διὰ τὴν φορὰν ταύτην τοῦ λόγου.

Οἱ ἐργοστασιάρχαι ἀπέβλεψαν τότε πάντες πρὸς ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας, ἐννοοῦντες ὅτι περὶ λίαν σπουδαίου βεβαίως προέκειτο ἵνα τοῖς παραχωρηθῆ τοιοῦτον ἔκτακτον προνόμιον, εἰς οὗ τὴν χρῆσιν οἱ πλείστοι, ἄνθρωποι ὑλικῆς ἐργασίας κυρίως, ἠσθάνοντο ὅτι δὲν ἦσαν παρεσκευασμένοι.

— Ἡξεύρετε, ἐξηκολούθησεν ὁ ὑπέρτατος ἄρχων τοῦ δεσμοῦ, πόση εἶναι, καὶ πόσον ὀσημέραι αὐξάνει ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τῶν ὑφαντικῶν ἐργοστασιῶν τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Γαλλίας. Εἰς τὰς δύο ἐκεῖνας μεγάλας χώρας ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ πᾶσα ἡμετέρα κατανάλωσις. Αὐταὶ ἐπικροῦσιν εἰς ἑαυτάς· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ μᾶς ἀφῆρσαν καὶ τὴν Γερμανίαν, διὰ συμβάσεων καὶ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων ἀποκτήσασαι τὸ δικαίωμα τῆς καὶ ἐκεῖ ἀποκλειστικῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑφασμάτων αὐτῶν. Εἰς ἡμᾶς,

εἰς τροφήν τῶν ἡμετέρων ἐργοστασίων δύο καὶ μόναι χῶ-
ραι ὑπολείπονται ἔτι, ἡ Νορβηγία ἐνταῦθα, καὶ προσέτι καὶ
πρὸ πάντων ἡ πλουσία Δανία.

Ἄλλ' ἀκούσατε τίνα ἀπροσδόκητον καὶ καταστρεπτικὴν
διακοίνωσιν ἔλαβον σήμερον τὴν πρωΐαν. Πλὴν περιττὸν
νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ ἐγώ· ἀκούσατε μᾶλλον τοῦτον τὸν κρότον
εἰς τὰς ὁδοὺς . . .

Καὶ ἐνταῦθα διεκόπη ὁ Ἄνσεάρχης· λαμπρὰ δὲ τυμπα-
νοκρουσία ἤκούετο ἔξωθεν, αὐξάνουσα καθ' ὅσον ἐπλησία-
ζε, μέχρις οὗ κήρυξ, φέρων τὰ ἐμβλήματα τοῦ Βασιλέως
τῆς Δανίας, καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τυμπανιστῶν καὶ ὑπὸ
ἀποσπάσματος στρατιωτῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρεΐαν αἴθου-
σαν τῶν συνεδριάσεων, καὶ στὰς ἐν τῷ μέσῳ, εἶπε μεγάλη
τῇ φωνῇ·

— Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, τοῦτο ἐστὶ τὸ δόγμα τοῦ Κυ-
ρίου μου, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας: «Νόμος τοῦ Βασιλείου
τῆς Δανίας: Τοῦ λοιποῦ τὰ λινὰ ὑφάσματα τῶν ἐργοστα-
σίων τῆς Ἄνσης, εἰσαγόμενα εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Δανίας,
θέλουσι πληρόναι τέλος εἰσαγωγῆς τριπλοῦν τοῦ μέχρι τοῦδε
ὠρισμένου.»

Ἐποιεῖτο δ' ὁ νόμος μνειάν τῶν λινῶν ὑφασμάτων μόνον,
διότι ἡ κατεργασία τοῦ βάμβακος ἦν τότε ἔτι ἄγνωστος ἐν
Εὐρώπῃ, καὶ μόνον μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἤρχισε νὰ
διαδίδηται.

Ἐπόκωφος γογγισμὸς ἐκπλήξεως καὶ ὀργῆς διέτρεξε πᾶ-
σαν τὴν συνέλευσιν, καὶ μάλιστα τὰς ἔδρας τῶν ὑφαντῶν·
ἀλλὰ τοσοῦτο ἦν αὐτῶν τὸ αἶσθημα τῆς πειθαρχίας, καὶ
τοσοῦτο τὸ σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, ὥστε οὐδεὶς ἐκινήθη
ἀπὸ τῆς θέσεώς του, οὐδεὶς ἀφῆκε τινὰ κραυγὴν ἀνοίκειον ἢ
ἔλαβεν ἀπροσκλήτως τὸν λόγον.

Ὅταν δ' ὁ κήρυξ, μετὰ τριπλὴν τοῦ δόγματος ἀνάγνωσιν ἐξῆλθεν, ὁ Ἀνσεάρχης ἀναστάς,

— Ἠκούσατε, εἶπε, καὶ γνωρίζετε διατὶ συνεκλήθητε. Εἰπέτε μοι ἤδη εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδότης τί φρονεῖτε περὶ τοῦ πρακτέου.

Τότε ἠγέρθη σκυθρωπὸς ὁ γηραιὸς Συντεχνιάρχης τῶν ὑφαντῶν. Τὸ βλέμμα του ἐσπινθηροβόλει, καὶ τὸ σῶμά του ἐφαίνετο ἀνατεινόμενον πρὸς τὴν ἀρχαίαν νεανικὴν στάσιν του.

— Ὁ νόμος, εἶπε, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας εἶναι καταστροφή ἡμῶν, εἶναι ὕβρις καὶ εἶναι πρόκλησις. Δὲν ἔχομεν ἢ νὰ θραύσωμεν τοὺς ἰστοὺς ἡμῶν, καὶ νὰ ρίψωμεν τὰς κερκίδας. Ἄλλ' ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀγνοεῖ ὅτι αἱ χεῖρές μας ὅταν δὲν φέρωσι κερκίδας, ἠξεύρουσι νὰ φέρωσι ξίφη, ὅτι ἐννενήκοντα πόλεις παρατάττονται ὑπὸ τὰς διαταγὰς μας, καὶ ὅτι εἰς τὴν φωνὴν ἡμῶν ὁ Σούνδ δύναται νὰ πληρωθῇ στόλου ὅστις νὰ τὸν κλεισῇ εἰς τὴν Κοπεγχάγην του. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν ἠξεύρει, καὶ πρέπει αὐτὸς, καὶ ἐν αὐτῷ ἡ γῆ πᾶσα νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ Ἄνση δὲν ἐπιτρέπει οὐδ' εἰς ἐστεμμένην τινὰ κεφαλὴν νὰ τὴν ὑβρίσῃ καὶ νὰ τὴν βλάψῃ. Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ φόρου προτείνω ν' ἀπροκριθῶμεν διὰ κηρύξεως πολέμου.

Ὡς δ' ἂν ἡ λέξις αὕτη διὰ μιᾶς εἶχε θραύσει τὸ πρόφραγμα τοῦ σεβασμοῦ τὸ πάντα συνέχον εἰς σιωπὴν,

— Πόλεμος, πόλεμος! ἀντήχησεν ἐκ πασῶν τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης· καὶ ἡ λέξις αὕτη ὡς βάλσαμον ἐνεστάλαξε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ὄσκαρ, εἰς οὗ τὸν ἄσκοπον ἤδη βίον ἤνοιγε στάδιον ἐνεργείας, ἐν ᾧ ἤλπιζε νὰ λησμονῇ τὴν πιέζουσαν αὐτὸν θλίψιν.

— Πόλεμον λοιπὸν ἀποφασίζετε, εἶπεν ὁ Ἀνσεάρχης.

Εἴθε πάντες ὁμόφωνοι; Ἄν ὑπάρχη τις ὁ ἀντιλέγων, ἄς ὁμιλήσῃ, πρὶν συντάξω τὸ δόγμα.

Πάντες ἔμειναν σιγῶντες.

Λοιπὸν, εἶπεν ὁ ἄρχων, ἂν τοιαύτη εἶναι ἡ ὁμόθυμος γνώμη σας, θέλει συνταχθῆ τοῦ πολέμου ἡ ἀνακήρυξις, εἰς ἣν βλέπω ὅτι οὐδεὶς ἐνίσταται.

— Ἄν οὐδεὶς ὁμιλῇ καὶ ὁ λόγος μοὶ ἐπιτρέπῃται, εἶπε τότε δειλῶς ἐγερθεὶς ὁ Ὄσκαρ, ἐγὼ ἐνίσταμαι.

Πάντες ἐπέβλεψαν εἰς αὐτὸν μετ' ἐκστάσεως, καὶ διότι ἀπλοῦς ἐργοστασιάρχης ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τῶν συντεχνιαρχῶν, καὶ διότι, ὅτε πρῶτον ἠκούσθη ἡ λέξις «πόλεμος», πολλοὶ τὸν εἶδον ὑπὸ χαρᾶς σκιρτήσαντα. Ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ Ἀνσεάρχου,

— Ὑπὲρ τινὰ καὶ ἄλλον, εἶπε, βαθέως αἰσθάνομαι τὴν καταφερομένην θανατηφόρον πληγὴν εἰς τὴν συντεχνίαν ἡμῶν, καὶ ἡ καρδία μου πάλλεται εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ κύβος ριφθῆ, ἐνόμισα ὅτι ὀφείλομεν νὰ σταθμίσωμεν ἐμβριθῶς τὰς συνεπείας τοῦ διαβήματος ἡμῶν. Βεβαίως καὶ βραχίονας καὶ καρδίας καὶ στόλον καὶ στρατὸν ἔχομεν, ὥστε παρ' οὐδενὸς ν' ἀνεχθῶμεν ὕβριν καὶ καταπάτησιν τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐνταῦθα ὕβρις; ὑπάρχει κεκτημένου δικαιώματος παραβίασις; Ὡμεν δίκαιοι. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας, ἵνα διατάξῃ τὰ ἐν τῷ κράτει του, δὲν ὀφείλει νὰ ἐξετάξῃ τί εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ τί εἰς ἐκεῖνο συμφέρει. Οὐδεμίαν σύμβασιν ἔχει μεθ' ἡμῶν, ὥστε οὐδὲν ἡμέτερον δικαίωμα καταπατεῖ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ βάσει κηρυττόμενος πόλεμος, ἵνα τῷ ἐπιβάλωμεν τὰ προΐόντα ἡμῶν, θὰ κριθῆ ὡς βία ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ οὐχὶ ὡς ἄμυνα. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν εἶναι ἀδίκος, ἀλλ' εἶναι ἀποτετυφλωμένος, ἐξηπατημένος ὑπὸ κα-

κῶν συμβουλῶν. Δὲν βλέπει ὅτι ὁ νόμος αὐτοῦ βλάπτει τὴν Δανίαν οὐχ ἤττον ἢ ἡμᾶς, διότι ἡμεῖς τῇ προμηθεύομεν ὡς πρώτην ὕλην τὰ ἡμέτερα ὑφάσματα, ἃ ἐκείνη βιάφει ἐν τοῖς ἐργοστασίαις τῆς. Πρέπει λοιπὸν ὄχι νὰ τὸν πολεμήσωμεν, ἀλλὰ νὰ τὸν φωτίσωμεν· δι' ὃ προτείνω νὰ πεμφθῇ εἰς τὸν Βασιλέα ἐκείνον πρεσβεία ἐκ τεσσάρων συντεχνιαρχῶν, ἥτις νὰ τῷ δείξῃ τὸ συμφέρον του συναῶδον μετὰ τοῦ ἡμετέρου. Αἱ τύχαι τοῦ πολέμου εἰσὶν ἀγχίστροφοι. Ἄν παρ' ἐλπίδα ἠττώμεθα, ἡ Δανία θὰ μᾶς ἐκλείετο ἐντελῶς, καὶ θὰ διελύετο ὁ εὐκλεῆς ἡμῶν δεσμός. Ἄλλὰ καὶ ἵνα νικήσωμεν ἐχθρὸν τοσοῦτον ἰσχυρὸν, θὰ ὑποπέσωμεν εἰς δαπάνας τοιαύτας, ὥστε καὶ ἡ νίκη αὐτῇ θ' ἀντεστοίχει εἰς ἤτταν.

Καθ' ὅσον δ' ὠμίλει ὁ νέος ὑφαντῆς, ἐξήπτετο καὶ ἔρβεν ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ, καὶ διὰ τοσοῦτων ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχῆτων ἐπιχειρημάτων ὑπεστήριξε τοὺς λόγους οὗς συνεκεφαλαιώσαμεν, ὥστε πάντες ἐθαύμασαν, καὶ μετεπεισθησαν εἰς τὴν γνώμην τῆς ἀμέσου ἀποστολῆς πρεσβείας.

— Εἰς ἣν, προσέθηκεν ὁ Ἄνσεάρχης, προτείνω ἐγὼ νὰ προστεθῇ καὶ ὁ ἐργοστασιάρχης Ὄσκαρ, ἵνα ἀντιπροσωπεύσῃ τοὺς ὑφαντάς· διότι εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ τιμὴ τῆς προτάσεως, καὶ διότι ἀπέδειξε τοσοῦτον ἐντελῆ ἐκτίμησιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἄνσης, καὶ τοσαύτην περὶ τὸ λέγειν εὐχέρειαν.

Πάντες ἐπευφήμησαν εἰς τὴν νέαν ταύτην πρότασιν, καὶ ὁ Ὄσκαρ ἐρυθριῶν ἐδέχθη τὴν τιμὴν τοῦ νὰ προσαρτηθῇ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀμέσως κληρωθέντας συντεχνιάρχας, καὶ ἐθεώρησε τοῦτο οὐ μόνον ὡς ἰδιαιτέραν εὐνοίαν τῶν προϊσταμένων του, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπὸ τῆς τύχης στελλόμενον αὐτῷ εὐκταῖον ἀντιπερισπασμὸν εἰς ἣν διετέλει διανοητικὴν καὶ ψυχικὴν κατάστασιν, καὶ ὡς ἀφορμὴν κινήσεως καὶ με-

ταβολῆς ἀντικειμένων καὶ ἐντυπώσεων, διότι δυσφορῶν πρὸς τὰ γνωστὰ καὶ τὰ παρὰ πόδας, ἤλπιζεν ἴασιν ἐκ τῶν μακρυσμένων καὶ τῶν ἀγνώστων.

Θ'.

Ἀπέπλευσε λοιπὸν ἡ πρεσβεία ἀμέσως τὴν ἐπαύριον πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Δανίας, τὴν τότε φερώνυμον Κοπεγχάγην (διότι τὸ ὄνομα σημαίνει ἐμπορικὸν λιμένα).

Ὅσον δ' ἀδιάφορος καὶ ἂν ἦν ὁ Ὄσκαρ τότε πρὸς πᾶσαν κενοδοξίαν, μέχρι τινὸς ὅμως ἀδύνατον ἦν νὰ μὴ κολακευθῇ ἢ φιλοτιμία του ὅτε εἰς τὸ λαμπρὸν Δημαρχεῖον, ἐν ᾧ τοῖς ἐδόθη κατάλυμα ὑπὸ τῆς Δανικῆς κυβερνήσεως, ἀπήντησε καὶ ἄλλην πρεσβείαν, ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως Καρόλου τοῦ Ε'. ἐξ Ὁλλανδίας πεμφθεῖσαν, καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνεγνώρισεν ἓνα νέον ἐκ τῶν πρώτων οἰκῶν τῆς Λεύδης, μεθ' οὗ ἐπὶ παιδικῆς ἡλικίας εἶχε φοιτήσῃ εἰς τὰ σχολεῖα, πρὸς ὃν ὅμως ἄλλοτε ὁ πτωχὸς παῖς τῆς ἐκπεσοῦσης οἰκογενείας οὐδὲ κἄν ν' ἀναβλέψῃ ἐτόλμα. Τώρα δὲ, πρέσβυς καὶ αὐτὸς, ἐδύνατο ἀνερυθριάστως νὰ τῷ δώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ σχέσις φιλίας ταχέως συνεδέθη μεταξὺ τῶν δύο συμμαθητῶν.

Ἡ Ὁλλανδικὴ πρεσβεία σκοπὸν εἶχε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας τὴν γεῖρα Ἰσαβέλλης, τῆς ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ Β', τότε μὲν βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ Ὁλλανδίας, μετὰ ταῦτα δὲ αὐτοκράτορος Γερμανίας.

Ἀμφότεραι αἱ πρεσβεῖαι, ἅμα ἀφιχθεῖσαι, ἐζήτησαν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν βασιλέα. Ἡ Ὁλλανδικὴ ἦτον ἐν ταῦτοις πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς δὲν τὴν εἶχεν εἰσέτι δεχθῆ, ὥστε ἐκ τούτου δὲν προέ-

βλεπε και η της "Ανσης ταχείαν της αποστολής της την εκπεραίωσιν.

Παρά πάσαν όμως προσδοκίαν, η τελευταία αυτή, τρεις ημέρας μετά την άφιξίν της, ειδοποιήθη ότι έμελλε να εμφανισθῆ εἰς τὸν βασιλέα, τὴν ἐπιούσαν κυριακὴν μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἤτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη, ἐν ᾧ εἰς τὴν τοῦ Καρόλου ἀπάντητις οὐδεμία ἐδίδετο.

Ἡ περίστασις αὕτη ἐννοεῖται ὅτι ἐφάνη κακὸς οἰωνὸς δι' ἐκείνης τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ πολλὴν διήγειρε τὴν ἀνησυχίαν οὐ μόνον μετὰ τῶν πρέσβειων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς φατρίας τῶν Δανῶν Καρλιστῶν, δηλαδὴ ἐκείνων οὓς ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ βαλάντιον τοῦ Καρόλου εἶχον κερδίσει ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ προτεινομένου γάμου. Τὰ συμβούλια ἐπολλαπλασιάζοντο, καὶ μεγάλη ἦτον ἡ κίνησις ἄνω καὶ κάτω.

Μόνος δ' ὁ Ὄσκάρ ἐμεινεν εἰς ταῦτα πάντα ξένος, καὶ ὅλην τὴν τριήμερον διάρκειαν τῆς ἀργίας του ἐδαπάνησεν ἐρευνῶν μετὰ τῶν βιομηχάνων πάσης τάξεως, ἂν δὲν ἤξευρόν τι περὶ τινος ὑφαντοῦ Χριστιανοῦ καλουμένου, ὅστις διέτριψεν ἱκανὸν χρόνον εἰς Βέργην ὡς Ἀνσεάτης. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε τὸν ἄνθρωπον.

Κατῶρθωσεν ὅμως ὁ Ὄσκάρ ν' ἀνακαλύψῃ τὸν Δανὸν μεγαλέμπορον ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστιανὸν εἰς τὴν Ἄνσην, καὶ ὅστις τότε συνέπεσε νὰ κατοικῆ ἐν Κοπεγχάγη, καὶ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐζήτησε πληροφορίας. Ἄλλ' ὁ ἔμπορος οὗτος ἦτο παράδοξος ἄνθρωπος. Ἦρχισε νὰ γελά ὅταν ἤκουσε τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Ὄσκάρ, τῷ ὄντι ὀλίγον ὡς ἂν τὸν περιέπαιζεν. Ἐπειτα εἶπεν ὅτι, ποῦ ἐνθυμεῖται ἐκεῖνος ὄλους ὅσους ποτὲ συνέστησεν· ὅτι τῶνόντι νομίζει ὅτι εἶχε γράφει ποτὲ περὶ τινος ἐργάτου, Χριστιανοῦ ἢ Χριστοφόρου, δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς, Ὁλλανδοῦ τῷ ἐφαίνετο ἢ Γερ-

κανοῦ μαλλον, ἀλλ' ὅτι, ἂν ἡ μνήμη δὲν τὸν ἀπατᾷ, αὐτὸς ἔχε πνιγῆ, ἢ εἶχεν ἀποθάνει. Ὡστε ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἐξ ἧς ὁ Ὄσκαρ ἤλπιζε νὰ φωτισθῆ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρεύνης του, τὸν ἐβύθισεν εἰς σκότος βαθύτερον.

Τέλος ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς βασιλικῆς ὑποδοχῆς. Οἱ πρέσβεις ἀπὸ πρωίας ἐνεδύθησαν τὴν ἐπίσημόν των στολήν. Πρὶν δὲ ἰππεύσωσιν ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ Ὀλλανδὸς φίλος τοῦ Ὄσκαρ εἰσῆλθε τεταραγμένος καὶ κατηφῆς εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ.

— Ἴδου σεῖς εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀποστολῆς σας, τῷ εἶπε. Καὶ ἡμεῖς δὲν ἀπέχομεν ἴσως τῆς ἡμετέρας πολύ. Ἄλλ', ὦ φίλε, εἰς τοὺς φοβεροὺς ἀγῶνας τῆς πολιτικῆς δὲν ἀπεσκληρύνθην εἰσέτι. Εἰς τὴν καρδίαν μου ἐπικάθηται βάρος, καὶ νομίζω ὅτι ἐλαφρότερον θὰ τὸ φέρω ἂν εἰς τὴν φιλίαν σου τὸ ἐμπιστευθῶ.

— Σὲ βλέπω τεταραγμένον, εἶπεν ὁ Ὄσκαρ. Τί σὲ πιέζει;

— Ἐμάθομεν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος μετὰ προφανοῦς στενοχωρίας, τὶ ἀνθίσταται εἰς τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ καρδιά τοῦ βασιλέως δὲν εἶναι ἐλευθέρα. Ἐρᾷ μιᾶς ὑπηκόου του.

— Καὶ ἀρνεῖται διὰ τοῦτο τὴν χεῖρα τῆς βασιλόπαιδος; ἠρώτησεν ὁ Ὄσκαρ. Μελετᾷ εἰς τὸν θρόνον νὰ τὴν ἀναδιβάσῃ; Εἶναι ἴσως αὕτη ἐξ ἐκείνων αἰτινες ἐγεννήθησαν παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου;

— Ἐκ τῶν ἐσχάτων λέγεται τάξεων τοῦ λαοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλλανδός. Ἡ ἀγρυπνος ραδιουργία τῶν φίλων τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς τὴν ἀνεκάλυψεν ὀπίσω τῶν πύργων καὶ τῶν κιγκλίδων ὅπου τὴν κρύπτει ὁ βασιλεὺς, ἀπροσπέλαστον καὶ ἀόρατον, καὶ ὅπου ὁ ἴδιος μυστηριωδῶς μόνον καὶ εἰς πάντας ἀγνώστως εἰσέρχεται. Ἡ ἀριστοκρατία πᾶσα

συνεταράχθη εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, καὶ βλέπουσα τὴν πρὸς ἡμᾶς διαγωγὴν τοῦ Μονάρχου, οὗ γνωρίζει τὸν βίαιον καὶ αὐθαίρετον χαρακτήρα, πέπεισται ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ εἶναι νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην τοῦ ὄχλου, ἂν ἤδη δὲν τὴν ἐνυμφεύθη.

«Χθὲς ὁ Πρωθυπουργὸς, ἐξελθὼν ἐνὸς τῶν συμβουλίων μας, ἀφ' οὗ ἐθωρακίσθη δι' ὅλης τῆς γενναιότητος ὅσης εἶναι δεκτικὸς, ἐπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ παρέστησε μετ' ἐκ φράσεων θερμότητων καὶ μετ' ἐπιχειρημάτων ἰσχυροτάτων, πόσον ὁ προτεινόμενος δεσμὸς μετὰ τοῦ βασιλέως Καρόλου εἶναι εἰς τὴν Δανίαν συμφέρων. Ἀλλὰ βλέπων τοῦ βασιλέως τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν σιωπὴν, ἐτόλμησε τότε, ῥιφθεὶς εἰς τοὺς πόδας του, νὰ τῷ εἰπῇ ὅτι διαδίδεται ὡς αἰτία τῆς ἀρνήσεως ἢ καὶ τοῦ δισταγμοῦ τοῦ βασιλέως, κλίσις αὐτοῦ πρὸς ἄλλην γυναῖκα· ὅτι ὁ λαὸς εἶναι εἰς ὑπερβολὴν διὰ τοῦτο δυσηρεστημένος, καὶ τῶν πιστοτέρων τοῦ ὑπηκόων ἢ λύπη μεγάλη· καὶ τὸν παρεκάλεσε διὰ τῶν ταπεινοτέρων, διὰ τῶν παθητικωτέρων συγχρόνως λέξεων, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ στέμματός του, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός του καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης του, νὰ παραιτηθῇ τῆς σχέσεως ταύτης, καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ νὰ γίνηται αὕτη κώλυμα τῆς ἐνώσεώς του μεθ' ἐνὸς τῶν ἰσχυρωτάτων τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνων.

«Ἀλλ' ἠγριώθη τοῦ βασιλέως τὸ πρόσωπον, καὶ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν διὰ κεραυνοβόλου φωνῆς ἀποτεινόμενος.

— «Καὶ τίς εἶναι ὁ λαὸς οὗτος, ἀνέκραξεν, ὅστις ἐπεμβαίνει εἰς τὰς ἰδικὰς μου πράξεις, εἰς τὰ ἰδικὰ μου αἰσθήματα; Μὴ νομίζουσιν ὅτι κτῆμά των εἶναι τὸ στέμμα, καὶ θὰ τὸ διαθίσω ὅπου μὲ διατάξωσιν; Ὑπαγε καὶ εἰπέ τοῖς ὅτι θὰ τὸ θέσω εἰς ὅποιον μέτωπον προτιμῶ, καὶ ὅτι ἐμπρὸς τοῦ

μετώπου εκείνου θὰ κλίνωσι τὰ μέτωπά των μέχρι τῆς γῆς. Ὑπαγε, καὶ ἂν τοιαύτας ἔχῃς ἄλλοτε νὰ φέρῃς προτάσεις, μὴ ἐπιστρέφῃς πλέον.

«Ὁ πρωθυπουργὸς ἔφυγε καταπεπληγμένος, καὶ ἐλθὼν ὅπου τὸν περιεμένομεν μετὰ τῶν λοιπῶν φίλων του, μετέδωκεν εἰς πάντας τοῦ τρόμου του.

«Συσκέψεως δὲ μακρᾶς γενομένης, ἀπεφασίσθη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔσεται ἀμετάθετος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν εἶναι ἤδη κρυφίως νενυμφευμένος μετὰ τῆς ἐρωμένης του, θέλει ἤδη ἀφεύκτως τὴν νυμφευθῆ εἰς τὸ πείσμα τῶν ἔσων ἐτόλμησαν νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι ἤθελον τὸν ἐμποδίσει.

«Καὶ ἐγένετο πρότασις τρομερὰ, πρότασις ἀποτρόπαιος, ὅτι ὁ δεσμὸς οὗτος πρέπει παντὶ τρόπῳ νὰ λυθῆ· ὅτι ὅμως εἰς μόνος ὑπάρχει ὁ λύσων, καὶ οὗτος εἶναι ὁ... θάνατος! Νεκρὰ, ἤθελεν ἀφήσει τὸν βασιλέα τεθλιμμένον, λυσσῶντα ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἐλεύθερον, καὶ ὁ χρόνος ἤθελε κατ' ὀλίγον διὰ μιᾶς μὲν χειρὸς λαίψει τὴν πληγὴν του, διὰ τῆς ἄλλης δὲ αὐξάνει τὴν σύνεσίν του καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν καθηκόντων του.

«Μάτην κατεξανέστην καὶ ὠμίλησα ἐν ὀνόματι τῆς φιλοφροσύνης, τῆς ἠθικῆς. Οἱ σοβαρότεροι καὶ ἐμπειρότεροι μοὶ ἐπέβαλον σιωπὴν ἐν ὀνόματι οἱ μὲν τοῦ συμφέροντος τῆς Δανίας, οἱ δὲ τοῦ τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς. Εἶπον ὅτι πρέπει μία γυνὴ νὰ θυσιασθῆ ὑπὲρ ὄλων λαῶν, καὶ θυσιάζομεν αὐτὴν οὐχὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἡ ἄφρων ἐπιμονὴ τοῦ βασιλέως.

«Οὕτως ἐφηφίσθη ἡ σημερινὴ ἑσπέρα νὰ μὴ τὴν εὕρη ζῶσαν.

«Εἰς τῶν κατασκόπων τοῦ συμβουλίου ἀνέφερον ὅτι συνέδεσε σχέσεις μετὰ τινος γραίας, ἣτις φαίνεται κατοικῶσα περὶ τὸ φρούριον τὸ χρησιμεῦον εἰς κλωδὸν τῆς ἐρωμένης

του βασιλέως, καὶ ἦτις, φύσει περίεργος, μεγάλην ἔχει ἐπιθυμίαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό· ὥστε, ἐπρόσθεσεν αὐτὸς, ἂν τῇ χορηγήσωμεν χρηματικὰς τινὰς εὐκολίας, πέπεισμαι ὅτι θέλει κατορθώσει νὰ εἰσέλθῃ, καὶ χωρὶς πολλὰς ὑποψίας νὰ διεγείρῃ, δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ὅπου δεῖμίαν τῶν παρεσκευασμένων ἐκείνων ἐπιστολῶν τῇ τέχνῃ τῶν φαρμακέων, αἷτινες, ἅμα ἀνοιγόμεναι, ἀποπνέουσι θάνατον.

« Ἡ καταχθόνιος αὕτη πρότασις ἐνεκρίθη ὁμοφώνως, μόνοῦ ἐμοῦ τηρήσαντος σιωπὴν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἤδη ἀνεχώρησε πρὸς ἐκτέλεσιν.

— Ὅποιον μισητὸν δρᾶμα μοὶ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ὅσκάρ. Καὶ ὑπομένεις νὰ ἡξεύρῃς αὐτὸ ἐκτελούμενον; Καὶ δὲν προσπαθεῖς παντὶ τρόπῳ νὰ τὸ προλάβῃς!

— Τὸ ὑπομένω! ἀνέκραξεν ὁ Ὅλλανδός. Αἰσθάνομαι ὡς ὁ Κᾶιν μετὰ τὴν πρώτην ἀδελφοκτονίαν, καὶ αἱ χεῖρές μου μοὶ φαίνονται ἀπόζουσαι αἵματος. Νὰ τὸ προλάβω ἢ νὰ τὸ ἐμποδίσω δὲν ἔχω δύναμιν οὐδὲ τρόπον. Δύναμαι ὁμοίως ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ τῆς ἀπαισίου ταύτης πρεσβείας· καὶ ἂν τοῦτο διὰ παντὸς καταστρέφῃ τὸ μέλλον μου, σήμερον ἀποσύρομαι, διατηρῶν καὶ τῆς ψυχῆς μου τὴν ἡρεμίαν.

Γ΄.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἤχησαν αἱ σάλπιγγες αἱ καλοῦσαι τὴν πρεσβείαν τῶν Ἀνσεατῶν, καὶ ὁ Ὅσκάρ εἰς τὸ στῆθός του σφίξας τὸν συνάδελφόν του, ἔσπευσε ν' ἀναβῆ τὸν δι' αὐτὸν παρεσκευασμένον χρυσοφάλαρον ἵππον, καὶ διπλασίως βαρεῖαν ἔχων τὴν καρδίαν, ἠκολούθησε τοὺς συναδέλφους του εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν δὲ, παραπεμπόμενοι ὑπὸ δύο εἰσα-

γωγέων, καὶ ὑπὸ συνοδίας βασιλικῶν σωματοφυλάκων, ἐπορεύθησαν εἰς τ' Ἀνάκτορα· ἐκεῖ δ' εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν τοὺς ὑπεδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα, καὶ ἡ φρουρὰ παρατεταγμένη τοῖς ἀπέδωκε τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς. Εἰς τὴν δευτέραν δ' αὐλὴν χρυσοστόλιστοι ἵπποκόμοι ἐδέχθησαν τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν πρέσβειων, οἵτινες ἄνω τῆς ἀναβάθρας, διελθόντες διὰ διπλῆς σειρᾶς ὑπηρετῶν, εἰσῆλθον εἰς λαμπρὰν αἴθουσαν. Ἐνταῦθα τοὺς περιέμενε παρατεθειμένον μεγαλοπρεπὲς πρόγευμα.

Τέλος δὲ κώδων ἠκούσθη βιαίως ἡχῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προγεύματος ἐγερθέντες, ἔσπευσαν διὰ πολλῶν μεγαλοπρεπεστάτων αἰθουσῶν, καὶ ἔστησαν ἐμπρὸς ὀλοχρύσου θύρας κλειστῆς. Ἐκεῖ δ' ἔμεινον πολλὰ λεπτὰ σιωπηλοὶ, καὶ σχεδὸν τὴν ἀναπνοὴν τῶν κρατοῦντες.

Τέλος ἡ θύρα ἠνεώχθη μετὰ κρότου, καὶ δύο ἐντὸς αὐτῆς ἰστάμενοι σωματοφύλακες, τὰς ἀργυρᾶς ράβδους τῶν εἰς τὸ ἔδαφος κρούοντες ἀνέκραξαν μεγαλοφώνως·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἄνσης.

Συγχρόνως δ' ἀνεσύρθησαν ἑκατέρωθεν αἱ πλούσιαι πτυχαὶ παραπετάσματος ἐξ ἐρυθροῦ ὀλοσηρικοῦ, καὶ ἐφάνη τὸ ἔνδον τῆς βασιλικῆς αἰθούσης, ὅλον ἐπεστρωμένον διὰ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, καὶ ἀποστίλβον χρυσοῦ, πλήρες δ' αὐλικῶν ἐν πολυτελεστάταις στολαῖς περιστοιχιζόντων τὸν θρόνον, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ βασιλεὺς ἐν ἐπισήμῳ ἀναβολῇ.

Ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου θεάματος καταπλαγέντες αἱ πρέσβεις, ἅμα εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου, ἔκλινον γόνυ, ὡς καὶ ἡ ἐθιμοταξία ἐπέταττε, καὶ προσεκύνησαν μέχρι γῆς.

Ὅτε δὲ, προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως νὰ ἐκθέσωσιν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς των, ἡ-

γέρθησαν, καὶ ἐτόλμησαν νὰ ὑψώσωσι τὸ βλέμμα πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπόκωφος κραγὴ ἐκπλήξεως ἠκούσθη εἰς ὄλων τὰ στόματα, οὐδεὶς ἐδυνήθη λέξιν νὰ διαρθρώσῃ, καὶ ὁ Ὅσκαρ ὡς σκοτοδιניῶν θὰ ἔπιπτε κατὰ γῆς, ἂν δὲν ἐστηρίζετο εἰς τὸν λίθινον κίονα παρ' ᾧ ἔτυχεν ἰστάμενος.

Ὁ βασιλεὺς ἦτον ὁ ὑφαντὴς Χριστιανὸς τῆς Βέργης!

— Λοιπὸν εἶσθε ἄφωνοι, κύριοι πρέσβεις; εἶπε σοβαρῶς ὁ βασιλεὺς. Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, γνωρίζω τί σᾶς φέρει εἰς Κοπεγχάγην. Ἐνομίσατε, ἀγαπητοὶ, ὅτι διὰ σᾶς κυβερνῶ τὴν Δανίαν; Ἦμην μεταξὺ ὑμῶν, καὶ ἐζώσθην τοῦ ὑφαντοῦ τὸ περίζωμα, ἵνα διδαχθῶ τὴν τέχνην ὑμῶν καὶ μεταφέρω εἰς τὸν τόπον μου τὴν πολῦτιμον ταύτην πηγὴν πλουτισμοῦ. Ἀπέλθετε καὶ ἴδετε τὰ νέα μου ἐργαστάσια. Εἰπέτε ἂν δὲν ἄξιζωσι τὰ τῆς Βέργης. Εἶναι ἕμως νέα, καὶ χρήζουσι προστασίας.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, ὁ νόμος οὗτος καταστρέφει τοὺς ὑφαντὰς τῆς Ἄνσης, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν ἐργαστασιάρχων. Θέλει στερήσῃ τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ θέλει καταστήσῃ αὐτοὺς ἐπαίτας.

— Ἐργαστασιάρχα Ἐρίκε, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς εἰς αὐτόν· εἶσαι νομίζω, σιδηρουργός;

Ὁ πρέσβυς ἐκλινε μέχρι γῆς.

— Ἐχεις ἄδικον λοιπὸν ν' ἀναμίγνυσαι εἰς τῶν ὑφαντῶν τὰ συμφέροντα. Ἄν ὑπάρχωσὶ τινες ὑφανταὶ μεταξὺ ὑμῶν, μετ' ἐκείνων ἐπιθυμῶ νὰ ὀμιλήσω. Οἱ ἄλλοι ἀπέλθετε.

Καὶ ἐκλινεν ἑλαφρῶς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀπολύων αὐτούς.

Ἐξῆλθον ἐπομένως πάντες μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως, πλὴν μόνοι τοῦ Ὅσκαρ.

Τότε δ' ὁ βασιλεὺς ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τοὺς αὐλικούς καὶ ἀπεσύρθησαν καὶ αὐτοὶ δι' ἄλλης θύρας, ὥστε ἔ-

μεινε μόνος ἀπέναντι τοῦ νέου ὑφαντοῦ, ὅστις ἴστατο ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ὡς κεραυνόβλητος.

— Νέε ὑφαντά, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς προσερχόμενος πρὸς αὐτόν. Ἐδείχθη ἄλλοτε ἄδικος πρὸς σέ καὶ τραχύς. Εἰμί πρόθυμος σήμερον νὰ σ' ἀποζημιώσω βασιλικῶς. Πρὸς χάριν σου πολλὰ δύναμαι νὰ παραβλέψω εἰς τοὺς ὁμοτέχνους σου. Πρότεινε τί ζητεῖς;

Ὁ δ' Ὁσκάρ, ὡς συνελθὼν ἐκ ληθάργου, ἐρρίφθη ἀμέσως γονυπετῆς, καὶ,

— Βασιλεῦ, ἀνέκραξε, βασιλεῦ, τὴν Ἔλγαν!...

— Τὴν Ἔλγαν; εἶπε μειδιῶν, καὶ τὸν ἐκπεπληγμένον προσποιούμενος ὁ Χριστιανός. Ἄ! τὴν καλὴν ἐκείνην κόρην τοῦ ξενοδοχείου τῆς Βέργης ὠνόμαζον Ἔλγαν, νομίζω. Ποῦ εἶναι; Τί γίνεται; Δὲν ἐμελλες, ἐνθυμούμαι, νὰ τὴν νυμφευθῆς;

Ἄλλ' ὁ Ὁσκάρ χωρὶς νὰ ἐγερθῆ, ἐξηκολούθησε μετὰ τῶνου περιπαθοῦς:

— Τὴν Ἔλγαν, βασιλεῦ, τὴν Ἔλγαν θέλουσι νὰ θανατώσωσι, θέλουσι νὰ φαρμακεύσωσι τὴν Ἔλγαν. Σῶσον τὴν Ἔλγαν.

— Τί ἐννοεῖς; εἶπεν ὁ βασιλεὺς, γενόμενος σοβαρώτερος.

— Μὴ μ' ἀναγκάζης νὰ χρονοτριβήσω ἐξηγούμενος! ἀνέκραξεν ὁ Ὁσκάρ. Σήμερον ἄνθρωπος ἐστάλη νὰ τὴν φαρμακεύσῃ. Δός μοι τὴν ἄδειαν νὰ τρέξω ταύτην τὴν στιγμὴν πρὸς αὐτήν, ἴσως τὴν σώσω ἀκόμη.

— Νὰ σοὶ δώσω τὴν ἄδειαν... , εἶπεν ὁ βασιλεὺς δισταζών. Ἐπειτα δὲ μειδιάσας, ἔγραψέ τινὰς λέξεις ἐπὶ χάρτου σεσημασμένου, καὶ τῷ τὰς ἔδωκεν.

— Ὑπάγε καὶ σῶσόν την.

— Ἄλλὰ ποῦ νὰ ὑπάγω ; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ νέος, ἀρπάζων τὴν ἄδειαν. Ποῦ εἶναι ἡ κατοικία της ;

— Ἄ ! δὲν τὴν γνωρίζεις καὶ ἔρχεσαι νὰ τὴν μάθης παρ' ἐμοῦ ; Ἔστω, Ὁσκάρ. Ἴδὲ πόσον εἶμαι ἐπεικῆς καὶ πρόθυμος νὰ ἐπανορθώσω τὰς πρὸς σὲ ἀδικίας μου. Κατοικεῖ εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην. Ὑπαγε, σῶσόν την. Περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πρεσβείας σας θέλω φροντίσει.

Ὁ δ' Ὁσκάρ ἐφίλησε τὰ κράσπεδα τοῦ θρόνου, καὶ ἐρρίφθη ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς γελῶν ἔλεγε.

— Πολὺ κοινὸν στρατήγημα μετεχειρίσθης, φίλτατε, ὥστε νὰ μ' ἀπατήσης.

ΙΑ΄.

Καταβάς δ' Ὁσκάρ εἰς τὴν αὐλὴν, χωρὶς εἰς οὐδενὸς τῶν συμπρέσβέων του τὰς ἐρωτήσεις ν' ἀποκριθῆ, ἤρπασεν ἀφ' ἑνὸς τῶν ὑπηρετῶν εὐτελεῆ τινα μανδύαν, ὃν ἔρριψεν εἰς τοὺς ὤμους του, καὶ πῖλον ὃν ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔδεσεν ὑπὸ τὸν πώγωνά του, ὅπως ἡ λαμπρότης τῶν ἐνδυμάτων του, μὴ ἐλκύῃ τὴν προσοχὴν, καὶ καθήσας εἰς τὸν ἵππον του, τὸν ἐκέντησεν ὡς ἂν ἤθελε νὰ τῷ σχίσῃ τὰ πλευρὰ, καὶ ἤλασεν ὡς βέλος πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Μετά τινα ὥραν δ' ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν· καὶ ἐκεῖ ρίψας τοὺς χαλινούς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου ἀχθοφόρου, εἰσεπήδησεν εἰς πλοιάριον, καὶ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν εἰς τὸν κωπηλάτην προτείνας,

— Εἰς τὴν νῆσον, εἶπεν.

Ὁ κωπηλάτης ἐδίστασε κατ' ἀρχάς, διότι αὐστηρῶς ἦν ἀπηγορευμένη ἡ τῆς νήσου προσπέλασις. Ἄλλ' ἡ θεὰ τῆς βασιλικῆς σφραγίδος, καὶ τοῦ Ὁσκάρ ἡ βασιλικὴ ἐλευθεριό-

της τὸν ἔπεισαν, καὶ μετ' ὀλίγων λεπτῶν κωπηλασίαν διέβη τὴν στενὴν διόρυγα, καὶ ἀποβάς εἰς τὴν νῆσον ὁ νέος, ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν τοῦ μόνου οἰκοδομήματος ὅπερ ἠγείρετο ἐκεῖ που πλησίον, κατὰ μέγα μέρος κρυπτόμενον ὑπὸ πυκνὰ καὶ προαιώνια δένδρα.

Ἐνταῦθα δὴ στρατιῶται ἐπρότειναν τὰς λόγχας ἵνα τὸν ἐμποδίσωσιν. Ἄλλ' αὐτὸς δείξας καὶ πάλιν τὸν χάρτην,

— Τόπον! εἶπε. Βασιλικὴ διαταγή.

Αἱ λόγχαι ἔκλινον ἀμέσως ἐμπρὸς του. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος, ἠρώτησε μετὰ φωνῆς κεραυνοβόλου·

— Εἰσῆλθέ τις πρὸ ἐμοῦ εἰς τοῦτον τὸν οἶκον;

Ἵσχυρὸς καὶ περίφρετος εἰς τῶν στρατιωτῶν ἀπεκρίθη·

— Οὐδεὶς, πλὴν. . . μιᾶς γραιίας ἐπαίτου, ἣτις λέγει τὴν τύχην.

— Μία γραιία! ἀνέκραξεν ὁ Ὄσκάρ. Ἐπάρατε! Καὶ πότε εἰσῆλθε;

— Ταύτην τὴν στιγμὴν, εἶπε τρέμων ὁ ἄλλος.

— Ὅδηγε με! ἔκραξεν ὁ Ὄσκάρ, ἀρπάζων αὐτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν πνίξῃ, καὶ ῥιφθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναβάθραν, ἀνέβη ἀνὰ τέσσαρας τέσσαρας τὰς βαθμίδας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἐλθὼν, ὅπου διέτριβεν ἡ ὠραία τοῦ βασιλέως αἰχμάλωτος, ὥθησεν αὐτὴν ὡς προτιθέμενος νὰ τὴν κρημνίσῃ, καὶ εἰσώρμησεν ὡς μαινόμενος.

Ἐνταῦθα ἡ Ἐλγα καὶ ἡ Γρουμβρίγη παρέστησαν εἰς ὄψεις του. Αὕτη ῥακενδύτις, ὠχρὰ ὡς ἂν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ τάφου, τρέμουσα ὡς τὸ φύλλον, ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της τὴν νεάνίδα, ἣτις ἔκλαιεν ὀλοφυρομένη, καὶ κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἐπιστολὴν, ἠτοιμάζετο νὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰ ἐπι-

φωνήματα τῆς ἐκπλήξεως τῶν δύο γυναικῶν, ὀρμήσας ὁ Ὄσκαρ ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔβριψεν εἰς τὴν φωτῖαν, ἥτις ἔκαιεν εἰς τὴν ἐστίαν.

— Τί ἔπραξας; ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ἡ Γρουμβρίγη. Πόθεν ἔρχεσαι διὰ νὰ ἐνεργήσης τὴν ἀγενῆ ταύτην ἐκδίκησιν; Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἦτο σπουδαία διὰ τὴν τύχην τῆς κόρης μου.

— Ἐγὼ μᾶλλον σ' ἐρωτῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ, πόθεν ἦλθες διὰ νὰ φέρῃς τὸν θάνατον εἰς τὴν κόρην σου; Ἴδὲ ἐκείνην τὴν ἐπιστολὴν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ἐστία ἀνέπεμπε φλόγα πρασίνην, καὶ μέλανα δυσώδη καπνόν.

— Ἦτο φαρμακευμένη! ἀνέκραξεν ἡ γραία, ἐν ᾧ τὸ ψυχρὸν αἷμά της συνεστέλλετο ὄλον εἰς τὴν καρδίαν της.

— Φαρμακευμένη! εἶπεν ἡ Ἐλγα. Ἀλλὰ τί τρέχει; πῶς σεῖς ἐδῶ; Πῶς, μῆτερ, μοὶ φέρεις σὺ αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν; Φωτίσατε τὸ πνεῦμά μου κλονιζόμενον. Πόθεν ἔρχεσαι, μῆτερ;

— Πόθεν; εἶπεν ἡ γραία. Ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ κόσμου. Διέτρεξα τῆς Ὀλλανδίας, διέτρεξα τὴν Γερμανίαν περὶ, εἰς τῶν ξενοδοχείων τὰς θύρας κοιμωμένη πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν ὑφαντῶν συντεχνίαι ἐπλανήθην ζητοῦσά σε, ἀχάριστε κόρη. Τέλος ἦλθα καὶ εἰς Δανίαν.

«Μίαν ἐσπέραν, παρὰ τὴν διόρυγα περιφερομένη, εἶδον εἰς τὸ λυκαυγὲς πλοιάριον, καὶ γυναῖκα εἰς αὐτὸ ἐγκεκαλυμμένην, ὑπὸ δὲ τὰ καλύμματα μοὶ ἐφάνη ὅτι διέκρινα τὴν μορφήν σου.

«Ὡς ἔξω φρενῶν ὤρμησα νὰ ριφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ τέλος, εὐροῦσα ἀκάτιον ἀλιευτικόν, ἐζήτησα νὰ με μεταφέρῃ εἰς τὴν νῆσον, ὅπου εἶδον διευθυνθὲν τὸ πλοῖον ἐκεῖνο.

Ὁ ἀλιεύς ὅμως ἠρνήθη, εἰπὼν ὅτι ἦτον ἀπηγορευμένη εἰς πᾶν πλοῖον ἢ προσπέλασις εἰς τὴν νῆσον ἐπὶ αὐστηροτάτῃ ποινῇ. Τότε τῷ ἔχυσα εἰς τὴν χεῖρα ὄλον σχεδὸν τοῦ βαλαντίου μου τὸ περιεχόμενον, καὶ οὕτω συνήνεσε νὰ μὲ μεταβιδάσῃ κρυφίως περὶ τὸ μεσονύκτιον.

«Νύκτα καὶ ἡμέραν περιεφερόμην περὶ τὴν οἰκίαν, ἀποβαλλομένη ὑπὸ τῶν φυλάκων ἑσάκις ἤθελον νὰ προσέλθω, ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ἀποπειράς μου ἅμα ἔστρεφον τὰ νῶτα οἱ φύλακες, μόνον ὅπως κατορθώσω ἅπαξ νὰ ἰδῶ τῆς οἰκίας τὴν κάτοικον, νὰ πεισθῶ ἂν εἶναι ἐκείνη ἣν ἔθρεψα διὰ τοῦ θερμότερου τῆς καρδίας μου αἵματος, καὶ ἥτις ἔφυγε τὴν μητρικὴν μου ἀγκάλην.

«Εἰς τὰ πέριξ σύμφυτα δένδρα ὅπου ἐκρυπτόμην, ἀπήντησα μίαν ἡμέραν ἄνθρωπον, ὅστις ἤρχισε συνδιάλεξιν μετ' ἐμοῦ, ἰδίως περιστρεφομένην περὶ τὴν οἰκίαν τῆς νήσου καὶ περὶ τὴν ἐγκάτοικον αὐτῆς. Ἐννοεῖται πόσον μ' ἐνδιέφερον ὁ διάλογος οὗτος· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ ὅ,τι ἐπεθύμουν, ἐξ ἐναντίας ἐγὼ τῷ ἀπέδειξα πόσῃ ἐπιθυμίᾳ εἶχον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκίαν καὶ πόσον ἀδύνατον μοὶ ἦτο νὰ τὸ κατορθώσω.

«Ὁ ἄνθρωπος ἐπανῆλθε πολλάκις, ὥστε φαίνεται ὅτι εἶχεν ἴδιον ἑαυτοῦ πλοῖον, διότι οὐδὲν τῶν ἐγγωρίων θὰ ἐρρίψοκινδύνευε νὰ τὸν μεταφέρῃ. Ἦλθε δὲ καὶ σήμερον τὸ πρῶτ, καὶ δούς μοι τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην,

« — Εἶναι σπουδαιοτάτη, μοὶ εἶπε, διὰ τὴν τύχην τῆς γυναικὸς ἣτις κατοικεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν. Σήμερον πρέπει νὰ τῇ δοθῇ. Προσπάθησον νὰ εἰσέλθῃς διὰ παντὸς τρόπου.

«Ἐπειτα δὲ, ἀφείς εἰς τὴν χεῖρά μου βαρὺ βαλάντιον,

« — Ἴδοι, ἐπρόσθεσε, διὰ τίνος κλειδίου ν' ἀνοίξῃς τὴν θύραν.

« Ἀμέσως ἔσπευσα ἐγὼ πρὸς τοὺς φύλακας, καὶ κορέσασα τὴν φιλοκέρδειάν των, εἰσῆλθον, καὶ σοὶ ἔφερον τὸν θάνατον. Ἄμα ἤνοιγες τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, θὰ ἔπιπτες ὡς κεραυνόβλητος ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεών της. Ὁ σωτὴρ σου ἐκ τῶν κυμάτων τοῦ λιμένος τῆς Βέργης, αὐτὸς ἐπέπρωτο νὰ σὲ σώσῃ καὶ ἐκ δευτέρου.»

Ἡ Ἐλγα ἐξέτεινε τότε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Ὄσκάρ, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν μετὰ βεβιασμένου σεβασμοῦ εἰς τὰ χεῖλη του.

— Ἄλλ' εἶπέ μοι τὸ μυστήριον τῆς τύχης σου, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη. Δὲν ἠθέλησας τὴν εὐτυχίαν ἣν ἡμεῖς σοὶ ἠτοιμάζομεν. Δὲν σ' ἐπιπλήττω διὰ τοῦτο. Τὴν στιγμήν καθ' ἣν σὲ ἀνεῦρον, δὲν ἔχει ἡ καρδιά μου ἐπιπλήξεις. Ἄλλ' εἶπέ μοι, τί σημαίνει ἡ λαμπρὰ αὐτὴ φυλακὴ σου;

« Ἄν δὲν εἶσαι εὐτυχῆς, ἡ πτέρυξ μου εἶναι πάντοτε ἐτοιμὴ νὰ σὲ θερμάνῃ, ἡ καλύβη μου ἐτοιμὴ νὰ σὲ δεχθῇ, καὶ ἴσως εἰς αὐτὴν θὰ εὕρης ἀκόμη θερμὴν καρδίαν, ἣτις γενναίως ἐπιλήσμων, θὰ πάλῃ ἀκόμη συμφώνως μετὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ἡ Ἐλγα ἐβρίφθη τότε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γραίας.

— Ἡ στιγμή αὕτη, εἶπεν, εἶναι ἡ γλυκυτέρα τῆς ζωῆς μου, καὶ ἡ συγχώρησίς σου, ... ἡ συγχώρησίς σας, ἐπρόσθεσε μετὰ τινα δισταγμὸν, ἐκτείνουσα τὴν χεῖρα καὶ πρὸς τὸν Ὄσκάρ, δι' ἐμὲ μεγίστη εὐδαιμονία. Αὕτη μόνη ἔλειπεν εἰς τὴν ἐντελῆ εὐτυχίαν μου. Μὴ κακίζης τὴν φυλακὴν μου. Εἶναι ἐντελῶς ἐκουσία. Συμφέροντά τινα βιάζουσι τὸν Χριστιανὸν νὰ μὲ κρύπτῃ ἐνταῦθα, μέχρις ὅτου μὲ νυμφευθῇ.

— Δὲν σ' ἐνυμφεύθη; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ Ὄσκάρ.

— Εἶμαι ἡ μνηστὴ τοῦ Χριστιανοῦ, ἀπεκρίθη ὑπερηφά-

ως ἡ Ἐλγα. Διὰ συμφέροντά τινα μὲ παρεκάλεσε νὰ μείνω προσωρινῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ἀποφεύγουσα πᾶσαν κοινωνίαν μετὰ τῶν ἔξω· καὶ ἡ παράκλησις του εἶναι διαταγὴ δι' ἐμέ. Ἐκτοτε σεῖς εἶσθαι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι οὓς βλέπω, καὶ τὸν ἴδιον οὐδέποτε ἄλλως ἐδέχθην εἰμὴ παρουσία τινῶν πιστῶν μου θαλαμηπόλων.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τὰ συμφέροντα ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Τί εἶναι τὸ τρομερὸν μυστήριον τῆς φονικῆς ἐκείνης ἐπιστολῆς;

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ, ἀπήντησεν ἡ Ἐλγα, νὰ ἐρευνήσω τὸ μυστήριον τοῦ ἀνδρός μου. Τὴν τύχην μου ἐνεπιστεύθην εἰς χεῖράς του. Μοὶ ἀρκεῖ νὰ γνωρίζω τὴν θέλησίν του καὶ νὰ τὴν ἐκτελῶ.

— Τίς δὲ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστιανός; τὸν γνωρίζεις; ἠρώτησεν ὁ Ὄσκάρ.

— Ὅστις δὴποτε καὶ ἂν ἦναι, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλγα αἴρουσα τὴν κεφαλὴν, εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μ' ἐπροτίμησε μεταξὺ πασῶν, καὶ μὲ ἀγαπᾷ· εἶναι ὁ μνηστήρ μου, μετ' ὀλίγον ὁ σύζυγός μου. Ἀπλοῦν καὶ ἐξόριστον ὑφαντὴν ἐν Βέργη, τὸν ἠκολούθησα. Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἀπόδειξις ὅτι εἶναι εὐπορος βιομήχανος.

— Ὅχι, δὲν εἶναι εὐπορος βιομήχανος, ἀνέκραξεν ὁ Ὄσκάρ. Ὁ μνηστήρ σου, ὁ μετ' ὀλίγον σύζυγός σου, εἶναι...

— Τί εἶναι; ἠρώτησαν αἱ δύο γυναῖκες.

— Εἶναι... ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας! εἶπε μετὰ τόνου ἀπελπισίας ὁ Ὄσκάρ, καὶ ἐρρίφθη ἔξω τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἡ Ἐλγα λειποθυμοῦσα ἔπιπτεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μάμμης τῆς.

Καταβάς, εἰς τὴν θύραν ἔδειξεν αὐθις ὁ ὑφαντὴς εἰς τοὺς φύλακας τὴν βασιλικὴν διαταγὴν, καὶ τοῖς εἶπε πρὸς μεγά-

λην ἐλάφρυνσιν τῆς πεφοβισμένης των συνειδήσεως, ὅτι ἡ γραία ἣτις ἦτον ἐπάνω, ἐδύνατο νὰ μένη ἀνενοχλήτως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ περιμένον αὐτὸν πλοιάριον, διέβη τὴν διόρυγα, ἀνέβη τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δημαρχεῖον.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὃν ἐνταῦθα ἀπήντησεν, ἦν ὁ νέος Ὀλλανδός. Λαβὼν δ' αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς,

— Θάρρει, τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον· τὸ ἔγκλημα ἐπρολήφθη. Ἐσώθη τό θυμα τῆς ραδιουργίας. Αἷμα ἀθῶον δὲν ἐπικάθηται εἰς τὴν συνείδησίν σου.

Ὁ Ὀλλανδὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη τότε περιπαθῶς, καὶ τῷ εἶπεν, ἐπίσης κρυφίως·

— Ἐσώθη, ὦ! σ' εὐχαριστῶ! Ἀλλὰ σιωπῆ, μή τις σ' ἀκούσῃ. Ἄς τὴν νομίζωσιν ἀποθανοῦσαν, τοῦλάχιστον μέχρις αὔριον. Ἐμηνύθημεν νὰ παρουσιασθῶμεν αὔριον εἰς τὸν βασιλέα. Ἐὰν ἕως τότε σωθῆ, ἐσώθη· διότι οἶαν δῆποτε λάβωμεν ἀπόκρισιν, ἐτελείωσεν ἡ ἀποστολή μας.

Εἰς τὸ δημαρχεῖον εὔρεν ὁ Ὄσκαρ καὶ τοὺς συναδέλφους του, ζητοῦντας περιέργως νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς ἰδιαιτέρας του συνεντεύξεως, ἀναγγέλλοντας δ' αὐτῷ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐμελλε καὶ αὐθις νὰ τοὺς δεχθῆ τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν Ὀλλανδικὴν πρεσβείαν.

IB'.

Τῷ ὄντι δὲ τὴν ἐπαύριον, ἀπὸ πρωίας, ὅλος ὁ ὄχλος τῆς Κοπεγχάγης συνέρρεεν εἰς τὰς ὁδοὺς, νὰ ἰδῆ τὰς δύο πρεσβείας ὁμοῦ πορευομένας ἐν παρατάξει πρὸς τ' ἀνάκτορα.

Πρώτη εἰσῆλθεν ἡ Ὀλλανδικὴ εἰς τοῦ βασιλέως. Μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν οἱ κλητῆρες ἀνεφώνησαν·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἄνσης!

Καὶ ἐν τῷ ἅμα αἱ πύλαι ἠνεώχθησαν, καὶ εἰσῆλθον οἱ Ἄνσεᾶται ἐν ᾧ οἱ Ὀλλανδοὶ ἐξήρχοντο, ὥστε οὔτε λέξιν ἐδυνήθησαν ν' ἀνταλλάξωσι μεταξύ των. Μόνον δ' ἐφάνη εἰς τὸν Ὄσκαρ, ὅτι μειδιάμα εὐχαριστήσεως διέστελλε τὰ χεῖλη τῶν ἐξερχομένων πρέσβειων.

— Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λησμονῶ ἔσους ἔχω λόγους δυσταρεσκειᾶς κατὰ τῆς Ἄνσης, καὶ ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἐφόρεσα ποτὲ καὶ ἐγὼ τὸ διάζωμα τῶν ὑφαντῶν αὐτῆς. Πληρώσατε ἓνα τόνον χρυσοῦ, καὶ καταργῶ τὸ τέλος τῶν ὑφασμάτων.

Οἱ πρέσβεις προσεκύνησαν καὶ ἐξῆλθον φαιδροὶ, διότι ἡ ζητουμένη ποσότης, καὶ τοι μεγάλη, ἦτον ὅμως εὐδὲν ὡς πρὸς τὴν χορηγουμένην εὐεργεσίαν.

Μόλις δ' ἔφθασαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ βασιλικὸς θαλαμηπόλος προσελθὼν, ἔδωκεν εἰς τὸν Ὄσκαρ ἔγγραφον φέρον βασιλικὴν σφραγίδα, ἣν οὕτως λύσας, ἀνέγνω·

«Ἡμεῖς Χριστιανὸς, Ἐλέω Θεοῦ βασιλεὺς τῆς Δανίας, παραχωροῦμεν τῷ Ὄσκαρ Σύβερν τὸν τόνον χρυσοῦ, ὃν μᾶς ὀφείλει ἡ συντεχνία τῶν ὑφαντῶν τῆς Ἄνσης, εἰς προῖκα τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἐλγας Τρουϊτβούδης ἐκ Βέργης.»

Τὸν Ὄσκαρ κατέλαβε σκοτοδινία· δὲν ἔβλεπε, δὲν ἤκουε, καὶ ὅμως εἶχε τὸ βλέμμα ἀτενῶς προσηλωμένον εἰς ἐκεῖνον τὸν χάρτην, καὶ κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν του, ἀνεγίνωσκεν αὐτὸν πάλιν καὶ πάλιν, ὡς ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Μόλις δ' ἀπέσπασεν αὐτὸν τῆς ἐκστάσεως ταύτης ὁ Ὀλλανδὸς φίλος του, κτυπήσας αὐτὸν βιαίως εἰς τὸν ὦμον.

— Λοιπὸν ἔμαθες τὴν μεγάλην εἶδησιν; τῷ εἶπε.

— Τὴν μεγάλην εἶδησιν;

— Ηύδοκιμήσαμεν ὁ βασιλεὺς δέχεται τὴν χεῖρα τῆς Ἰσαβέλλης, ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ πέμπτου.

Ὁ Ὄσκάρ συνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος μεθ' ὀρμῆς καὶ τὸν ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἴδου ἡ ἀπάντησις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὀλλανδὸς, δεικνύων αὐτῷ δέμα ἐγγράφων. Ἀπόψε ἀναχωροῦμεν.

Ὁ Ὄσκάρ ἐκτύπησε τότε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπόν του, καὶ χωρὶς οὐδὲν ν' ἀπαντήσῃ, κατέβη εἰς τὴν αὐλὴν, ἵππευσε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Πανταχοῦ δὲ διερχόμενος ἀπήντα τὸν ὄχλον εἰς κίνησιν, καὶ ἀνθρώπων συστήματα μετ' ἀλαλαγμῶν κηρύττοντα τὴν μακρὰν διαδοθεῖσαν εἰδήσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς νυμφεύεται τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἰσπανίας.

Ἀποβάς δ' εἰς τὴν νῆσον, ἀπήντησεν ὁ Ὄσκάρ εἰς τὸν κῆπον τὴν Γρουμβρίγην, καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τὴν Ἔλγαν, τρέχουσαν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον.

— Ἴδέ την, εἶναι ὡς παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη. Τόσον καιρὸν κατάκλειστος, ἐστέναζε διὰ τὸν καθαρὸν ἀέρα, διὰ τὸν γλυκὺν οὐρανόν. Σήμερον τὸ κλωδίον τῆς ἠνεώχθη. Οἱ φύλακες ὅλοι ἔλαβον διαταγὴν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ἡ στιγμή ἔφθασε, φαίνεται. Ἡ Ἔλγα μου αὔριον θέλει εἶσθαι βασίλισσα τῆς Δανίας.

— Αὔριον . . . εἶπεν ὁ Ὄσκάρ· ἀλλ' ἡ ταραχὴ τῷ ἔκοψε τὴν φωνήν.

— Βασίλισσα ! εἶπεν ἡ Ἔλγα προσερχομένη. Βασιλεὺς ! φοβερὰι λέξεις ! Ἡ χεὶρ του δύναται τὴν ταπεινὴν νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον ὕψος. Ἀλλ' εἰς τὸ ὕψος αὐτὸ ἡ καρδία μου τρέμει, ἡ κεφαλὴ μου σκοτοδιναῖ. Διατί δὲν εἶναι ἀπλοῦς ὑφαντῆς τῆς Βέργης ; Ἡ εὐτυχία μου δὲν θὰ ἦτον ἡ καίουσα φλόξ τοῦ ἡλίου, δὲν θὰ ἦτον ἡ λάμψις τοῦ κε-

ραυνοῦ, ἀλλὰ τὸ ἡμερον, τὸ γλυκὺ φῶς ἀγνώστου ἀστέρος.

— Μὴ μεμψιμοιρῆς, παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη, διότι ἡ τύχη σὲ καλεῖ εἰς τὸν θρόνον. Τὰ χεῖλη σου θὰ διαψιλεύωσι χάριτας, ἀπὸ τῆς χειρός σου θὰ ἐκρέωσιν εὐεργεσίαι. Θὰ εἶσαι ὄλου τοῦ λαοῦ ἡ χαρὰ καὶ ἡ πρόνοια, καὶ πανταχόθεν ἀγάπην νὰ δρέπης καὶ εὐλογίας.

— Μὴ παριστᾶς τὴν εἰκόνα ταύτην τόσο ἐπαγωγόν, ἀνέκραξεν ὁ Ὄσκάρ, μὴ τὸ ὄναρ τόσο ὠραῖον, μήπως ἐξυπνήσασα εὐρῆ δεινὴν τὴν ἀλήθειαν. Ἄφες τὴν νὰ προτιμᾷ τὸν ὑφαντὴν τῆς Βέργης, καὶ μὴ ὑψώνης ἐπικινδύνως τὸν νοῦν της.

— Νὰ μὴ ὑψώσω τὸν νοῦν της; εἶπεν ἡ γράια. Ἐξ ἐναντίας ἰκανῶς νὰ τὸν ὑψώσω δὲν δύναμαι. Ἴσως αὔριον ὁ βασιλεὺς τὴν νυμφεύεται.

— Σήμερον, ὑπέλαβεν ὁ Ὄσκάρ μετὰ φωνῆς τεθλιμμένης, ὁ βασιλεὺς ἐκήρυξεν ὅτι νυμφεύεται τὴν ἀδελφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας.

— Τί λέγεις; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη.

— Εἶναι ψεῦδος! εἶπεν ἡ Ἑλγα ἐντόνως, ἐν ᾧ φλόξ καὶ ὠχρότης ἐναλλάξ ἠπλοῦντο εἰς τὰς παρειάς της.— Εἶναι ψεῦδος, ἐπανέλαβεν. Ὁ Χριστιανὸς τοῦτο ποτὲ δὲν τὸ εἶπε.

— Ψεῦδος οὐδέποτε ἐξῆλθε τοῦ στόματός μου, ἀπεκρίθη μελαγχολικῶς ὁ Ὄσκάρ. Ὁ Χριστιανὸς οὐ μόνον τὸ εἶπεν, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ ἔγραψε.

Καὶ ἔδωκε τὸ πρὸς αὐτὸν διάταγμα εἰς τὴν Γρουμβρίγην, ἥτις τὸ ἀνέγνω μεγαλοφώνως.

— Τὸ χρυσίον εἶναι προῖξ τῆς Ἑλγας, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὄσκάρ, ἡ δὲ χεὶρ της εἶναι ἐλευθέρη. Διὰ βασιλικῆς διαταγῆς δὲν θὰ θελήσω ποτὲ νὰ τὴν λάβω.

— Ὁ Χριστιανὸς! λέγει τοῦτο ὁ Χριστιανὸς! ἀνέκραξεν

ἡ Ἐλγα μετὰ φωνῆς ἐξερχομένης ἐκ τῆς καρδίας της ὡς ῥηγνυμένης· καὶ ἔπεσεν ἡμιθανῆς εἰς τὸ ἔδαφος.

— Κατάρρα! ἀνεφώνησεν ἡ γραιία. Μ' ἐφόνευσε τὸ τέκνον μου! Κατάρρα εἰς αὐτὸν, κατάρρα!

Ἡ Ἐλγα μετὰ τοῦτο ὑπέστη ἀσθένειαν ἐπικίνδυνον καὶ μακρὰν, ἣτις εἶχε τῆς φρενήτιδος πάντας τοὺς χαρακτῆρας. Πολλάκις ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν αὐτῆς κατήρχετο τρέχουσα εἰς τὸν κῆπον, συνέλλεγεν ἄνθη, καὶ πλέκουσα στέμμα, περιέδεε τὴν κεφαλὴν της, καὶ λέγουσα ὅτι εἶναι βασίλισσα, διένεμε δωρεὰς καὶ χάριτας. Ἐπειτα δὲ, εἰς τὸ χεῖλος τῆς διόρυγος ἐρχομένη, ἔψαλλε τὸ ᾄσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ μαδοῦσα τὸ στέμμα, ἔρριπτε τὰ ἄνθη του εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ παραγγελίαν δὲ τῶν ἰατρῶν ἡ μάμμη της μετεκόμισεν αὐτὴν ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἅτινα ἐφαίνοντο μεγάλην ἀποτελοῦντα ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς φαντασίας της, εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ κατ' ὀλίγον ἐφάνη κοπάσσα ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους της, ἣν διεδέχθη μελαγχολία σιωπηλὴ καὶ ἥσυχος, ὥστε ἡ Γρουμβρίγη ἤλπιζεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ δυνηθῆ, βοηθεία καὶ τοῦ Ὀσκάρ, νὰ τὴν μετακομίση εἰς Βέργην.

ΙΓ'.

Ἄλλ' ἐν τούτοις παρῆλθεν εἰς μῆν, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν λαμπρὰ κωδωνοκρουσία, καὶ ὅλα τοῦ λιμένος τὰ πλοῖα σημαιοστόλιστα, ἀνήγγελλον ἑορτὴν μεγάλην. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς εἶχεν ἀγγελθῆ ἡ Ὀλλανδικὴ ναυαρχὴς καταπλεύουσα μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Ἰσαβέλλης, καὶ ὁ βασιλεὺς καταβάς, τὴν ὑπεδέχθη εἰς τὸν λιμένα, καὶ ὅπως οὐδὲ στιγμὴν μείνη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Δανίας ἄλλως ἢ ὡς βασιλεὺς αὐτῆς,

ἀπὸ τοῦ λιμένος τὴν ἔφερον ἀμέσως ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου λαμπροστόλιστος περιέμενεν ὄλως ὁ κληρὸς τῆς Κοπεγχάγης διὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν.

Ὁ λαὸς ὄλος περικεχυμένος εἰς τὰς ὁδοὺς, μετὰ παραφόρου χαρᾶς ἐπλήρου αὐτὰς εὐφημιῶν καὶ ἀλαλαγμῶν, καὶ ἐστρώννυεν ἄνθη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ συνοδία παρηκολούθει τὴν διόρυγα ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀμάκης, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἐκόπασαν οἱ ἀλαλαγμοὶ, ἠκούσθη γλυκεῖα φωνὴ ψάλλουσα τὸ ᾄσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ οἱ πλησιέστεροι εἰς τὴν ὄχθην εἶδον κόρην, ἣτις τὴν κόμην ἔχουσα λυτὴν, ἔρριπτεν ἄνθη εἰς τὴν θάλασσαν, λέγουσα· «Λάβε κῦμα τὸ ἴον· εἶναι ἡ εὐτυχία μου. Λάβε τὸν ἰάκανθον· εἶναι ἡ νεότης μου. Λάβε κῦμα τὸν κρῖνον· εἶμ' ἐγὼ ἡ ἰδία.»

Καὶ τὴν λέξιν ταύτην προφέρουσα, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ γυνὴ γραιὰ ἔφθανεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τρέχουσα, ἀπωθοῦσα τοὺς παρατεταγμένους στρατιώτας, καὶ κράζουσα «κρατήσατέ την, σώσατέ την!»

Ἄμέσως εἰς νέος ἔρρίφθη κατόπιν τῆς εἰς τὰ κύματα, ἵνα τὴν λυτρώσῃ, καὶ αὐτὸν ἐν τῷ ᾄμα ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν περιεστώτων. Ἄλλὰ μάτην! Ἡ δυστυχὴς εἶχε πνιγῆ! Τὸ σῶμά της μόνον κατώρθωσαν ν' ἀλιεύσωσι, καὶ προσέτι νὰ σώσωσιν ἡμιθανῆ καὶ λειποθυμοῦντα τὸν νέον ὅστις εἶχε πρῶτος ριφθῆ, καὶ ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ Ὄσκάρ.

Ἄλλὰ τῆς τραγωδίας ταύτης οὐδὲν ἐνόησεν ἡ βασιλικὴ συνοδία, ἣτις ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς ὄχθης διήρχετο. Μόνον δὲ μεταξὺ δύο ζητοκραυγιῶν, ἠγέρθη ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ὄχλου φωνὴ δύσηχος καὶ ὀξεῖα, κράζουσα τρις

— Κατάρρα! κατάρρα! κατάρρα!

Ἐν τούτοις ἐν Βέργῃ οἱ ὑφανταὶ ἠγωνίζοντο πῶς νὰ συλλέξωσι τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ ἣν τοῖς ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ καταστρεπτικοῦ αὐτοῖς φόρου, καὶ ἡ στενοχωρία των ἦτο μεγάλη, διότι ἀφ' ὅτου ὁ φόρος ἐκεῖνος εἶχεν ἐπιβληθῆ, ἔμεινε νεκρὸν τὸ ἐμπόριόν των.

Εἶχον ἤδη καταφύγει εἰς ἐκτάκτους ἐράνους, εἰς ἐκούσια καὶ εἰς ἐπιβεβλημένα δάνεια, καὶ ὅμως ἡ ἀπαιτουμένη ποσότης δὲν συνεπληροῦτο ἀκόμη, ὅταν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη αἴφνης εἰς τὴν συντεχνίαν ὁ Ὄσκάρ καὶ εἶπε·

— Φίλοι συνεργάται, ὁ χρυσὸς ὃν ὀφείλετε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας, ἐδόθη παρ' αὐτοῦ εἰς ἐμέ. Ἴδου τὸ βασιλικὸν ἔγγραφον. Λάβετε το ἐξωφλημένον.

Καὶ κατέθεσεν αὐτὸ ἐμπρὸς τοῦ συντεχνιάρχου. Χωρὶς δὲ ν' ἀκούσῃ τὰς ἐκφράσεις οὔτε τοῦ θαυμασμοῦ, οὔτε τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς συντεχνίας, ἐξῆλθε, καὶ δὲν ἐφάνη πλέον ποτὲ εἰς τὴν Βέργην.

ΙΔ'.

Μετὰ δέκα ἔτη περίπου χωρικοὶ ἐν Ὀλλανδία ἀπήντησαν οὐ μακρὰν τῆς Λεύδης γραίαν γυναῖκα ἐκπνέουσαν ἐπὶ τῆς Λεωφόρου, καὶ λαβόντες αὐτήν, τὴν μετέφεραν εὐσεβῶς εἰς παρακείμενον ἔρημον μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Πέτρου, ὅπως ἀποθάνῃ εἰς γῆν ἡγιασμένην· προσεκάλεσαν δὲ καὶ τὸν κατοικοῦντα παρ' αὐτὸ ἀσκητὴν, ὅπως τῇ ἀποδύσει τὰ τελευταῖα καθήκοντα.

— Γύναι, τῇ εἶπεν αὐτὸς, διακρίνων ἐν τῷ σκότει τοῦ παρεκκλησίου καὶ ὑπὸ τὸν χονδροειδῆ μανδύαν εἰς ὃν ἦν ἐγ-

κεκαλυμμένη, ὅτι ἀκόμη ἀνέπνεε, γυναι, ἂν δύνασαι ἔτι νὰ ὀμιλήσης, καὶ ἂν ἔχῃς τί τὸ βαρύνον ἐπὶ τῆς ψυχῆς σου, ἀπερχομένη εἰς τὴν αἰωνιότητα, εἶπέ το, ὅπως ἐξαιτηθῶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν κατάταξιν αὐτῆς ἐν σκηναῖς δικαίων.

— Ναί, ἔχω πολλὰ τὰ βαρύνοντα, ἀπήντησεν ἡ γυνὴ μετὰ φωνῆς, ἣν ἀπέπνιγον βαθεῖς γογγυσμοὶ ἀγωνίας. Ἐκεῖ πέραν ὑψοῦται τὸ φρούριον τῆς Ζουναίρδης· ἐκεῖ ἔζη ἐξόριστος ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας μετὰ τῶν τέκνων της. Μίαν ἡμέραν ἐπώλησα γάλα εἰς τὰ παιδιά, καὶ τὰ παιδιά μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξέπνεον εἰς τῆς μητρὸς τὰς ἀγκάλας. Ἄφ' οὗ ἔπιεν ὅλην τὴν πικρίαν τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ, ἀνέμιξα εἰς τὸν οἶνόν της πόμα παρασκευασθὲν ὑπ' ἐμοῦ, καὶ προχθὲς ἐξέπνευσε καὶ αὐτὴ, καὶ σήμερον ἐτάφη.

— Φοβερὰ μοὶ λέγεις ἐγκλήματα, ἀνέκραξε φρίττων ὁ ἀσκητής. Ὑψωσον τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν θεῖαν μακροθυμίαν. Ὁ τὸν ληστήν συγχωρήσας, ἔχει καὶ διὰ σὲ θησαυρὸν ἐλέους.

Ἄλλ' ἡ γυνὴ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς εὐσεβεῖς προτροπὰς ταύτας, ἐξηκολούθησεν·

— Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ἐδιώχθη τοῦ βασιλείου του. Τῆς ὀχλαγωγίας ἤμην μία τῶν πρωτουργῶν. Ὁ Χριστιανὸς ἦλθεν ἔπειτα μετὰ ξένων στρατιωτῶν νὰ κατακτήσῃ τοὺς ὑπηκόους του. Ἄλλ' ἐνικήθη, ἀλλὰ συνελήφθη, καὶ σκέψεως γενεμένης μεταξύ τῶν συμβούλων ποῦ νὰ φυλακισθῇ,

— Εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης! ἐφώναξα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄχλου· καὶ ὁ ὄχλος ἅπας ὡς ἤχῳ ἐπανέλαβε τὴν φωνὴν μου, «εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης!» καὶ τὸ συμβούλιον,

ἐνδίδον, τὸν κατέκλεισεν εἰς Σονδεμβοῦργον, τὴν οἰκίαν τῆς νήσου, καὶ τὸν ἐφύλαττε διὰ δισχιλίωv στρατιωτῶν.

« Ἄλλ' ἀγρυπνότερον ἐγὼ τὸν ἐφύλαττον. Εἰς τὴν φλιάν τῆς θύρας του ἐκαθέσθην, ὡς κακὸς αὐτοῦ δαίμων, ὡς ζῶν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἔλεγχος. Τὴν φωνὴν μου ἤκουεν ὅταν ἦν ἐξυπνος, τὸ φάσμα μου ἔβλεπεν ὅταν ἐκοιμᾶτο· καὶ ἐκεῖ μ' εὔρισκεν ἀνατέλλων, καὶ ἐκεῖ μὲ ἀπῆντα δῶν ὁ ἥλιος.

« Τέλος ἐπρότεινα νὰ τειχισθῆ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς του, καὶ ἐτειχίσθῃ ἡ θύρα. Καὶ τότε, ἀμεριμνοῦσα περὶ αὐτοῦ, ἦλθον ἐδῶ νὰ ἐκτελέσω τὴν πράξιν ἣν ἤκουσας, καὶ ἅμα εἶδον τὰ ψυχρὰ λείψανα τῶν τέκνων καὶ τῆς γυναικὸς του παραδοθέντα εἰς τὴν γῆν, ἔσπευδον σήμερον νὰ τῷ φέρω πρώτη τὴν ἀγγελίαν, ὅτε ὁ θάνατος μοὶ ἔκοψε τὸν ὀδόν μου, καὶ μοὶ ἀφῆρσε τὴν ἀγαλλίασιν ταύτην.

— Ἄλλὰ τίς δαίμων, δυστυχῆς γυνή, σ' ἔσυρεν εἰς τ' ἀνήκουστα αὐτὰ κακουργήματα; ἠρώτησεν ὁ ἀσκητὴς, μόλις δυνάμενος νὰ νικήσῃ τὴν ἀποστροφὴν του.

— Τίς δαίμων; ἀνέκραξεν ἐκείνη, συλλέξασα εἰς τὴν φωνὴν ταύτην πάσας τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις τῆς. Ὁ δαίμων τῆς ἐκδικήσεως. Ἄν ἐφαρμάκευσα τὰ τέκνα του, ἐφαρμάκευσεν ἐκεῖνος ὄλην μου τὴν ζωὴν. Ἄν ἐφόνευσα τὴν γυναῖκά του, μοὶ ἤρπασεν ἐκεῖνος τὴν κόρην μου, τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς μου καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν ἠπάτησε, τὴν ἐπρόδωκε, τὴν ἔπνιξεν εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἄν ἤκουον σκιρτῶσα ὑπὸ χαρᾶς τοὺς γογγισμοὺς του εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην, ἢ ἤχῳ τῆς νήσου ἐκείνης ἀντήχει ἐκ τῶν ὀδυρμῶν μου, καὶ ἢ διόρυξ ἐξωγχοῦτο ἐκ τῶν δακρύων μου, ὅταν ἔβλεπον παράφρονα ἐμπρὸς μου τὴν κόρην μου.

— Εἶσαι.... εἶσαι λοιπὸν ἡ Γρουμβρίγη; ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένος ὁ ἀσκητής.

— Ἡ Γρουμβρίγη, ναι, ἀπεκρίθη αὐτή. Τίς εἶσαι σὺ, καὶ πῶς μέχρις σοῦ ἔφθασε τὸ δυστυχὲς ὄνομα τῆς Γρουμβρίγης;

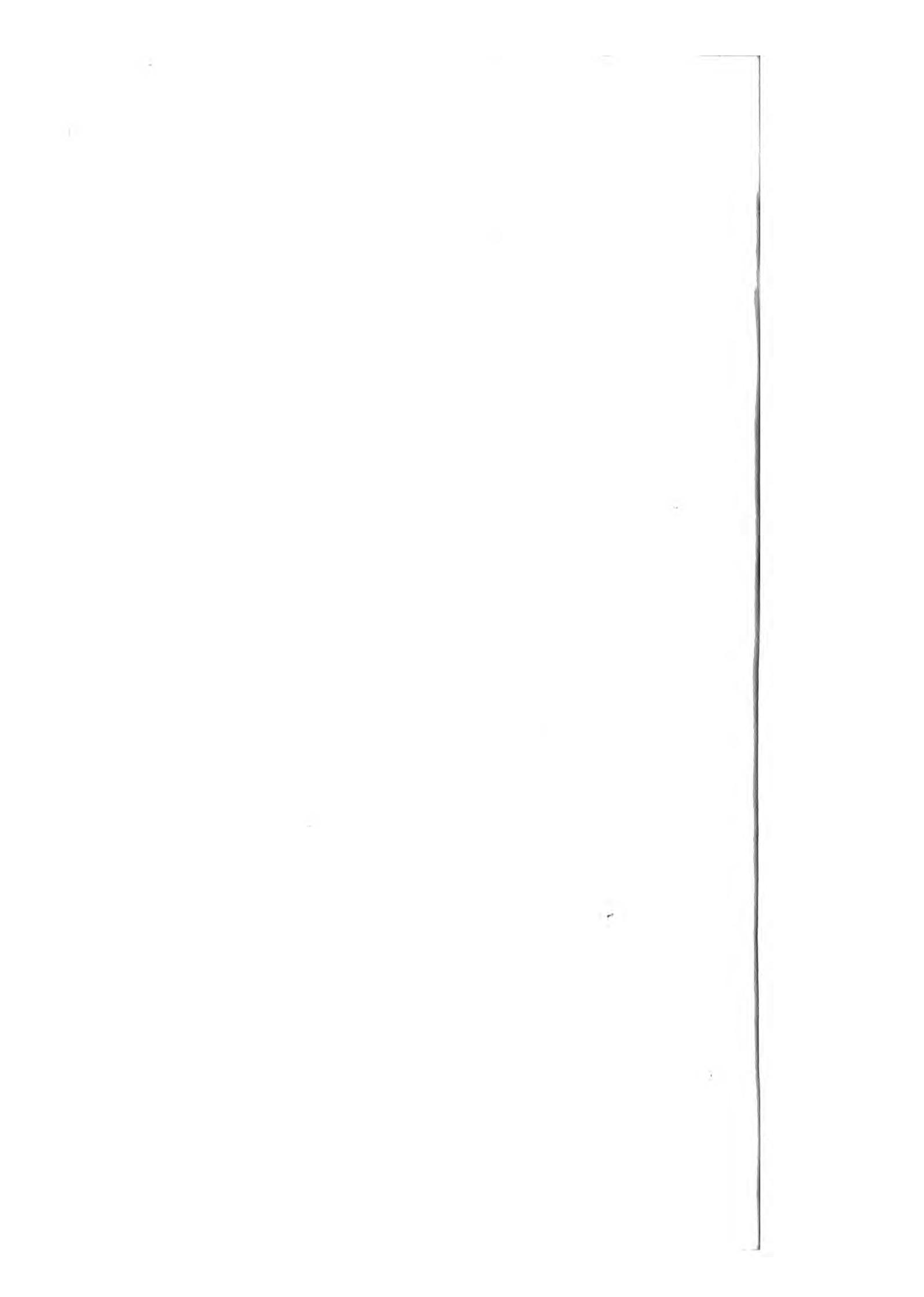
— Ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖνος, οὗ ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἤρπασεν, ἠπάτησεν, ἐφόνευσε τὴν μνηστήν· εἶμαι ὁ Ὅσκαρ Σύβερν. Ἀλλὰ τῆς καρδίας μου ἀπέβαλον πᾶν ἐπίγειον πάθος, καὶ, ὡς ὀφείλει πᾶς χριστιανὸς, ἐσυγχώρησα. Μὴ ἀπέρχεσαι, μήτερ, τὴν ὁδὸν τῆς αἰωνιότητος φέρουσα μίσους φορτίον! Συγχώρησον τοῖς ἀδικοῦσί σε, ἵνα συγχωρηθῆς!

— Σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ, καὶ ἐσυγχώρησας! εἶπε, τὸ πρόσωπον ἀγρίως διαστρέφουσα ἡ γραία. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ συγχωρήσω οὔτε εἰς τοῦτον τὸν κόσμον οὔτε εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ὁ Θεὸς, ἂν θέλῃ, ἄς μὴ μὲ συγχωρήσῃ! Κατάρρα! κατάρρα! κατάρρα!

Καὶ ἄγριον ἐκπέμφασα γρυσμὸν, ἡ γραία ἐξέπνευσε.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

·Η

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

Α'

Αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἔστιλβον μόλις ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ὀρόφου τῶν Ἀπομάχων, ὅτε φωνή τῆς σάλπιγγος, ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Παρισίων καθ' ὃν καιρὸν σιδηρόδρομοι δὲν ἦσαν εἰσέτι τὸ σύνηδες μέσον τῆς συγκοινωνίας, ἀνήγγειλεν εἰς ἓν τῶν προαστείων αὐτῆς τὴν ἀφίξιν τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης.

Ἡ κιβωτὸς αὕτη, ἡ πολλάκις κατὰ μίμησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ προπάτορος ἡμῶν Νῶε, «ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων» περιέχουσα, ἐστάθη εἰς τὸ σύνηδες ταχυδρομικὸν κατάστημα, καὶ ἀπὸ τῶν σπλάγγων αὐτῆς ἐπήδησε πρῶτον ἑλαφρὰ καὶ ἀερώδης ὀρχήστρια, συλλέξασα στεφάνους καὶ χρήματα εἰς Μασσαλίαν, καὶ ἐρχομένη νὰ σφραγίσῃ τὰ διπλώματα τῆς δόξης της καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῆς φιλοκαλίας, τὸν δῆμον τῶν Γαλατικῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χαρίεσσα νύμφη διὰ τῶν ὁδῶν ἄς ἄλλοτε εἶχε περιτρέξει ὡς ὑπηρέτις εἰς τινὰ τῶν πολυαρίθμων ναυῶν τοῦ

συρμοῦ, διηυθύνθη, νομίζομεν, πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου.

Μετ' αὐτὴν δ' ἐξῆλθον τῆς ἀμάξης, εἰς ἀκμὴν εἰσέτι φιλονεικίας διατελοῦντες, δύο μεσαίας ἡλικίας ἄνδρες, ὧν ὁ μὲν, γραφεὺς παρ' ἐνὶ τῶν τελωνείων τῆς Μασσαλίας, εἶχεν ἐσχάτως γίνεи ἐκπτωτος διὰ γραφικὰ τινα λάθη, κατὰ παραδρομὴν βεβαίως παρεισφύσαντα εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ καταστήματος, καὶ ἐλαττοῦντα κατὰ τινὰς χιλιάδας τὸ κεφάλαιον τῶν εἰσοδημάτων. Ὁ γεννάδας ἐρρητόρευε κατὰ τοῦ ὑπουργείου, κατὰ τῶν βουλῶν, κατὰ τῶν φόρων, κατὰ τοῦ αὐθαιρέτου, ἔβλεπε τὴν Γαλλίαν ἐπ' ἀκμῆς Ξυροῦ καὶ ὑποσκαπτομένην ὑφ' ὑπονόμων, καὶ ἤρχετο νὰ ζητήσῃ θέσιν διανομέως εἰς ἐν τῶν γραφείων τῶν ἐφημερίδων τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ὁ δ' ἄλλος, μικρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ὄλος στρογγύλος, ἐκτὸς ὅτι ἡ τεραστία κοιλία του ἐξέχουσα διέκοπτε τὴν γεωμετρικὴν συμμετρίαν τοῦ σφαιροειδοῦς σώματός του, ἦτο βουλευτὴς σπεύδων νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἑναρξιν τῶν συνεδριάσεων, εὐρίσκων δὲ τὰ πάντα μέλι καὶ γάλα, τὴν Γαλλίαν ἀνθοῦσαν, τοὺς ὑπουργοὺς ἐκλαμπροτάτους, καὶ τὰς τραπέζας τῶν πολυτελεστάτας.

Ἐννοεῖται ὅτι μὴ εὐρίσκοντες τὴν δημοσίαν ὁδὸν τόπον κατάλληλον τῆς περαιτέρω συζητήσεώς των, οἱ δύο φίλοι ἀποχαιρετηθέντες ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν ὑπῆγε νὰ ἐμφανίσῃ τὴν διαταγὴν τῆς παύσεώς του ὡς εἰσιτήριοι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Αἰῶνος» ἢ τῆς «Συνταγματικῆς,» ὁ δ' ἔσπευσε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τινὰ συγγενῆ τινὸς τῶν γραφέων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ὧν βέβαιος νὰ ἐμφανισθῇ καὶ προσέτι νὰ προσκληθῇ τὴν αὐτὴν ἐβδομάδα εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα.

Ὁ δὲ μετ' αὐτοὺς ἐγκαταλείψας τὴν ἄμαξαν ἦτον ἀνὴρ λευκόθριξ μὲν, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς παρακμάσας παρ' ὦραν. Τὸ ἔνδυμά του ἦτο σεμνόν, ἡ ὄψις του ὠχρὰ, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέφραζον λύπην ἴσως ἢ σκέψιν.

Καταβάς δ' εἰς τὴν ὁδόν, πρὸς οὐδὲν μέρος ἔστρεψε τὰ βήματά του, ἀλλ' ἰσάμενος ἔρριψε βλέμματα ἀμφίβολα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐκάστην τῶν πολυορόφων οἰκιῶν καὶ τὰς τεθλασμένας στέγας των, καὶ ἐφαίνετο ἢ μὴ ἔχων σταθερὰν ἀπόφασιν πρὸς ποῦ μέλλει νὰ πορευθῆ, ἢ ζητῶν νὰ εὔρη εἰς παλαιὰς ἀναμνήσεις τὸν μίτον ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως.

Τέλος ἔλαβε μίαν διεύθυνσιν, εἰς ἕκαστον βῆμα διακόπτων τὸν δρόμον του, θεωρῶν ἕκαστον ἀντικείμενον, ἐξετάζων ἐκάστην ἐπιγραφὴν ἐργαστηρίου, καὶ φαινόμενος ὅτι ἀρέσκεται, ὅτι κινεῖται ὑπὸ αἰσθήματος ἀγαλλιάσεως εἰς πᾶν τι νέον παρουσιαζόμενον εἰς τὴν ὄψιν του, καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀδιάφορα αὐτὰ, ὅποια ἢ θύρα τῆς οἰκίας, ὁ παλαιὸς ἐξώστης, ἢ χρυσῆ ἐπιγραφὴ τοῦ καφεπωλείου, τὸ ἐσκονισμένον ἐργαστήριον τοῦ παλαιοπώλου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διέτρεξε διαφόρους ὁδοὺς, φερόμενος ὡς ἡ διεύθυνσίς των τὸν ἔφερε, καὶ ὁμοιάζων ὡς ἂν εἶχε σκοπὸν πρῶτιστον τῆς ἀφίξεώς του τὴν ἄσκοπον ταύτην πλάνησιν εἰς τὸ ἀπέραντον πλέγμα τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων.

Φθὰς δ' εἰς τὸ τέρμα μιᾶς, ὕψωσε τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ὀδηγὸν ἐπιγραφὴν, καὶ ἀνέγνω, «πλατεία τῆς Γρέβης,» (τὸ σύνηθες θέατρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεφαλικῶν ποινῶν.)

Ἡ ὄψις του αἰφνηδίως παρήλλαξε, κρύφιος τρόμος ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ μέλη του, καὶ καλυφθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς

διὰ τοῦ πλατέως μανδύου του, ὀπισθοδρόμησεν ἀκουσίως ἐν βῆμα. Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ του δὲν ἐφαίνετο νὰ μετεῖχε παιδαριώδους φόβου, ὅθεν καὶ συνελθὼν προύχωρησεν εἰς τὰ πρόσω.

Πλὴν μόλις παρήλλαξε τὴν γωνίαν, καὶ ἐν ᾧ ὄλας τὰς λεωφόρους τῆς πρωτευούσης εἶχεν ἰδῆ διὰ τὸ πάρωρον τοῦ καιροῦ κενὰς καὶ ἐρήμους, καὶ τῶν οἰκιῶν τὰ παράθυρα σχεδὸν πανταχοῦ κεκλεισμένα, διότι εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ἐξημερόνει μόλις περὶ τὰς ἐννέα, ὅλως ἀντίθετον θέαμα παρέστη ἐδῶ εἰς τὴν ὄψιν του. Ἡ πλατεία ἔβριθε πλήθους. Τὴν μεγίστην τῆς ἔκτασιν ἐκάλυπτον οἱ συρρέοντες, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς μαύρη θάλασσα κυματοῦσα. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὴν συνηθροισμένων μυριάδων, πολλαὶ ἄλλαι χιλιάδες κεφαλῶν, τῶν πλείστων γυναικείων, κομφῶς κεκοσμημένων, ἐποίκιλλον τὰ περιστοιχοῦντα τὴν πλατεῖαν παράθυρα τῶν διαφόρων ὀρόφων, καὶ ἐφαίνοντο εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς ὡς ποικίλως χρωματιζόμενοι καταβράκται, εἰσρέοντες εἰς τὸν κάτωθεν αὐτῶν κλυδοιζόμενον μέγαν ὠκεανόν.

Ὁ νέηλὺς μας, διότι τοιοῦτον τὸ ἦθος καὶ οἱ τρόποι του τὸν ἐδείκνυσαν, ζητήσας ματαίως νὰ διασχίσῃ τὸν πεπυκνωμένον αὐτὸν ζωντανὸν ὄγκον, ἐσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐστάθη ἐπερειδόμενος εἰς ἐξοχὴν τινα πλησίον τείχους, προβλέπων κάλλιστα τὴν σκηνὴν ἧς ἔμελλε νὰ γίνῃ ἀκούσιος μάρτυς.

Καὶ ἂν δὲν ἐτεχμαίρετο αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν συρρέουσάντων θεατῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζε τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἵματηρᾶς πλατείας ἐν ἧ εὐρίσκετο, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ τῷ μείνη ἵχνος ἀμφιβολίας ὅτι προητοίμαζεν ἢ κοινωνία σεσηπό-

τος μέλους αὐτῆς τὴν ἀποτομὴν, ὅποτε ἀναβλέψας, εἶδε βήματα μόνον τινὰ ἐμπρὸς τοῦ ἰστάμενον τὸ φοβερὸν τοῦ Γιλοτίνου ἐφεύρεμα, τὴν αἵματηρὰν λαιμητόμον.

Ἄν δ' ἡ περὶ τούτου ἰδέα τοῦ εἶχε ἀνάγκη καὶ ἐπικυρώσεως, αἱ ἄνω τῆς κεφαλῆς τοῦ εἰς ἓν τῶν παραθύρων γινόμεναι συνδιαλέξεις μεταξύ τῶν περιμενουσῶν κυριῶν τῶ ἐχορήγουν καὶ αὐτὴν ἐντελῶς.

— Ἡξεύρετε, ἔλεγε μία τῶν κομψοτέρων τούτων, ὅτι δὲν ἦτον εὐγενὲς νὰ μᾶς προσκαλέσουν διὰ τὴν ἕκτην ὥραν, καὶ νὰ περιμένωμεν ἤδη ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον !

— Νὰ χειροκροτήσωμεν, ἀπεκρίθη εἰς τῶν παρισταμένων, οὐλόθριξ καὶ διοπτροφόρος νεανίας· ἴσως ἀνοιξῆ τὸ παραπέτασμα.

— Ἄλλὰ, ἐρώτησεν ἄλλη Κυρία, μήπως ἐκάμαμεν τὸν κόπον ματαίως ; Ἡξεύρετε ὅτι παρητήθη ὁ γέρων δῆμιος, καὶ λαμβάνει ἀπομαχικὸν μισθόν. Αἱ κεφαλικαὶ ποιναὶ ἀνεβάλλοντο μέχρι τῆς σήμερον δι' ἔλλειψιν διαδόχου τοῦ. Εἴσθε βέβαιοι ; εὐρέθη νέος δῆμιος ;

— ὦ ! περὶ τούτου σᾶς ἐγγυῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας. Τὸν εἶδα δίδοντα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τὸν ὄρκον τοῦ ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτι θέλει ἐκτελέσει πιστῶς καὶ εὐσυνειδότως τὰ τῶν καθηκόντων του.

— Ἱερὸς ὄρκος, ὑπέλαβεν εἰς τῶν τῆς συνοδίας.

— Ὁ δῆμιος οὗτος, ἐξηκολούθησεν ὁ πρῶτος διαλεγόμενος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων δημίων· οὔτε τὸ ἔνδυμα, οὔτε οἱ τρόποι του δεικνύουσιν ἄνθρωπον τραφέντα καὶ γυμνασθέντα διὰ τοιοῦτον ἐπάγγελμα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἰδιαίτεροί τινες λόγοι τὸν παρεκίνησαν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Λυποῦμαι ὅτι δὲν ἐδυνήθη νὰ τοὺς ἐξιχνιάσω εἶναι ἀφεύκτως περίεργοι. Ἴσως

μοὶ ἔδιδον ὕλην μελοδράματος διὰ τὴν πύλην τοῦ Σαινμαρ-
τίνου.

— Ἄλλὰ ποῖος εἶναι ὁ κατάδικος καὶ τί ἔπραξεν ; ἐπρό-
σθεσεν ἡ κυρία ἥτις πρώτη εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἀνυπομο-
νησίαν της.

Μεθ' ὅσης ἴσως φρίκης καὶ ἂν ἤκουσεν ὁ ξένος μας ἀν-
θρώπους κοινωνίας ἐξηυγενισμένης καὶ τάξεως ἀνωτέρας
τοῦ κοινοῦ ὄχλου, συνδιαλεγομένους τοσοῦτον ἑλαφρῶς καὶ
ἀδιαφόρως περὶ συμβάντος τοσοῦτον λυπηρῶς σπουδαίου,
ὁποῖον ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ περιέργειά του
εἶχε κινηθῆ εἰς τρόπον ὥστε ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐκ τῆς
τελευταίας ταύτης ἐρωτήσεως προκληθεῖσαν ἀπάντησιν.
Μεμακρυσμένος ὅμως κρότος τυπάνων, καὶ τοῦ ὄχλου αἱ
θορυβώδεις φωναὶ «ἔρχεται, ἰδοὺ, ἔρχεται», τὸν ἐμπόδισαν
νὰ νοήσῃ ἄλλας πλὴν τῶν λέξεων τούτων . . .

— Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀλίγον ἔνοχος ὅταν ἀφ' οὗ ἐφαρ-
μάκευσεν, ἔπνιξεν, ἐφόνευσεν, ἐσχάτως ἀκόμη . . .

Ἄλλην λέξιν δὲν ἐδυνήθη ν' ἀκούσῃ, διότι τὰ τύμπανα
ἐπλησίασαν, καὶ ὅλοι σιωπῶντες ἔρριπτον βλέμματα ἀνυ-
πόμονα πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο σειραὶ τῶν στρατιωτῶν διέβησαν ἐμ-
πρὸς του σχεδόν, ἀλλ' ὁ ὄχλος ὃν ἡ περιέργεια εἶχε πυ-
κνώσει περὶ αὐτὸν, τὸν ἐμπόδισε νὰ ἰδῆ τὸν κατάδικον, καὶ
μόνον ἀφ' οὗ ἡ συνοδία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν της μέχρι
τῆς λαιμητόμου, εἶδεν ἐκ τοῦ ὀπισθεν ὄχι ἄνδρα, ἀλλὰ γυ-
ναῖκα ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ἀμάξης εἰς τὸ ἀποτρόπαιον
βῆμα. Ἐὰ ἐνδύματά της ἦσαν ἐσχισμένα καὶ ρυπαρά· αἱ
τρίχες τῆς κεφαλῆς της λυταὶ, ἀπεριποίητοι, ἀκάθαρτοι, ἢ
συμπεριφορὰ της αὐθάδης καὶ ὑβριστίς. Στραφεῖσα δὲ πρὸς
τὸν λαόν,

— Ἀδελφοί, ἔκραξε μετὰ σπασμωδικοῦ γέλωτος σαρκασμοῦ· σᾶς ἀφήνω ὑγείαν. Ἐπείνασα, ἐζήτησα ἄρτον παρὰ τοῦ πλησίον μου, καὶ ὁ πλησίον μου μ' ἐδίωξεν ὡς σκύλον ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν του. Ἐγυμνήτευσά, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὕβρισαν τὴν γυμνότητά μου. Τότε τοῖς ἤρπασα τὴν τροφήν ἣν μ' ἠρνήθησαν, καὶ ἀπὸ τοῦ πτώματος ὃ ἐφόνευσα ἐπήρα τὴν ἐσθῆτα ὅπως ἐνδύσω τὰ μέλη μου.

«Ἡ κοινωνία ἦτον ἰσχυροτέρα μου, καὶ μ' ἔσυρεν εἰς φρικώδεις φυλακάς. Ὁ θάνατος ἦτο τὸ μόνον τέρμα τῶν βασάνων μου· δὲν τὸν ἐφοβήθη, ἐξ ἐναντίας τὸν ἀνεζήτησα· καὶ ὅταν τὸν ἐπέφερον δολοφόνως, ἐπερίμενον ὅτι θέλω τὸν λάβει. Ἴδου, τώρα ἔρχεται νὰ μ' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τυραννικῶν σας χειρῶν· τὸν ἀσπάζομαι. Σᾶς συμβουλεύω νὰ τὸν ἐπιταχύνητε, διότι ἄλλως θὰ σᾶς βιάσω νὰ μοὶ τὸν δώσητε διὰ κινδύνου πολλῶν ἐξ ὑμῶν.

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις τὰ τύμπανα τὴν διέκοψαν, καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν δικαστικὸς ὑπάλληλος ἀνέγνω τὸν κατ' αὐτῆς καταψηφισμὸν, εἰς ὃν, μετὰ τὰ συνήθη προοίμια, κατεδικάζετο διὰ πολλάκις ἐκ τῆς εἰρκτῆς δραπέτευσιν καὶ διὰ φόνον, ἢ ψευδώνυμος μὲν Βαρβάρᾳ, ἀληθῶς δὲ Μαγδαληνῇ Βαλμόνδῃ καλουμένῃ, εἰς θάνατον.

Ἦδη ἤρχετο ἡ στιγμή τοῦ δημίου. Μετ' ἀγωνιῶντος αἰσθήματος ἔστρεφον ὅλοι πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα, περίεργοι νὰ ἰδῶσιν ἂν ὁ γλυκὺς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ κόσμιος φαινόμενος ἐκεῖνος νεανίας ἤθελε θύσει μετὰ τῆς συνήθους τῶν ὁμοτέχνων του ἀπαθείας τὴν αἵματηρὰν ταύτην θυσίαν τῆς Θέμιδος.

Ἄλλ' ὁ δῆμιος τῶ ὄντι ἐφάνη πρωτόπειρος. Δὲν ἠτοίμασε τὴν μαχηνὴν, διὰ στιβαρᾶς χειρὸς δὲν ἔσυρε πρὸς αὐτὴν τὸ θῦμα, περιῦβρίζων αὐτὸ καὶ διὰ χυδαίου τινὸς σαρκασμοῦ.

Ἄφρωνος, ὠχρὸς, σκοτοδινιῶν, ἔμεινεν ὡς ἀπολελιθωμένος, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν ἀτενῶς ἔχων προσηλωμένους καὶ τὰς χεῖρας ξηράς· καὶ ὅτε διετάχθη ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ διοικοῦντος τὰ τῆς ἐκτελέσεως νὰ μὴ χρονοτριβῇ περαιτέρω, ἀνεσκίρτησεν ὡς ἐξυπνῶν ἐκ ληθάργου, ἔρριψεν ἔντρομον βλέμμα εἰς τὴν κατάδικον, ἀνέκραξε « ποτέ! » καὶ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὰς βαθμίδας τῆς λαιμητόμου.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἡ σκηνὴ αὕτη ἐκίνει εἰς ἔκστασιν τοὺς παρευρισκομένους, ἄλλη οὐχ' ἦττον παράδοξος εἴλκυσε τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδῃ, ἣτις κατ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπέβλεπεν ἡσύχως τὸ περιῆσταμενον πλῆθος, ἔρριψεν αἰφνης τὰ βλέμματα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ξένος ἡμῶν, ἀφ' οὗ πολλάκις ματαιῶς ἐζήτησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἔστατο ἤδη σιωπηλὸς καὶ σύννους, καὶ ἐν ᾧ χαρᾶς ἀκτίς ἐράνη ἀναλάμψασα εἰς αὐτὰ,

— Ἔ! Οὐβέρτε, ἐφώναξε, καλῶς ἤλθες Οὐβέρτε!

Ὁ ξένος, ὡς ἐκ γαλβανικῆς δυνάμεως προσβληθεὶς, ἀνεπήδησεν εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, ὡς μαινόμενος ἔσχισε τὸν ὄχλον, καὶ πατῶν καὶ πατούμενος, φθᾶς ἐμπρὸς καὶ πλησίον τῆς λαιμητόμου, ἀντικρυ τῆς καταδίκου, τὴν ἠτένισεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, « ὦ θεέ μου! » ἔκραξε, καὶ ἐκάλυψε δι' αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ δικικῶν ἀξιωματικὸς, πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ δῆμιος φυσικῶς δὲν ἐδύνατο πλέον αὐθημερόν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας του, διέταξε τῆς ἐκτελέσεως τὴν ἀναβολὴν, ἐπιφυλαττόμενος ν' ἀναφέρῃ περὶ τοῦ συμβάντος ἔπου ἀνῆκε, καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως· οἱ δὲ στρατιῶται, περιστοιχίσαντες πάλιν τὴν κατάδικον ἀνάβασαν εἰς τὴν ῥυπαρὰν ἄμαξαν, τὴν ἀπήγαγον κατὰ τὴν

αὐτὴν τάξιν ὡς τὴν εἶχον φέρει, προπορευομένων τῶν τυμπάνων, καὶ ὑποχωροῦντος τοῦ πλήθους μετὰ τινος ὀρησκευτικοῦ σεβασμοῦ μετέχοντος φόβου.

Β΄.

Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα τῆς πρωίας, ἡ πλατεῖα τῆς Γρέβης ἦτο παντάπασιν ἔρημος, καὶ εἰς τὰς πέριξ οἰκίας οὐδεμία κεφαλὴ ἐφαίνετο πλέον, ἡ δὲ κατάδικος εἶχε βυθισθῆ ἄλλιν εἰς τὸν κλωθὸν τῆς εἰρκτῆς της.

Ἄλλὰ τὸ πυροβόλον δὲν εἶχεν εἰσέτι κροτήσαι τὴν μεσημβρίαν, ὅτε ξένος τις παρουσιάσθη εἰς τὴν πύλην τῆς δημοσίας φυλακῆς, ζητῶν νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ καταστήματος.

Ὁ ξένος ἦτον ὁ ἤδη γνωστὸς ἡμῖν. Ἄλλ' ὁ ἐπιστάτης! ὦ! τόσον εὐκόλον δὲν ἦτο νὰ ἐμφανισθῆ τις εἰς αὐτὸν, ὅσον ὁ ξένος μας τὸ ἐφαντάζετο ἴσως. Ὁ ἐπιστάτης ἐντὸς τῆς φυλακῆς εἶναι καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐντὸς τῆς σφαίρας του. Καὶ ποῖος πρὸς θεοῦ ὑπολιμενάρχης εἰς τὸν ἔρημόν του λιμένα, ἢ ποῖος ὑπεγραμματοεὺς ὑποδιοικητοῦ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κράτους δὲν εἶναι ἀγερωχότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέρου ὑπουργοῦ; Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ξένος μας ἔπρεπε νὰ περιμείνη εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἕως ὅτου ὁ Κ. ἐπιστάτης εὐδοκήσῃ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον.

Ἐπεὶ τὸ ἐν τέταρτον περιέμενεν ἤδη, ὅτε ὁ ὑπηρέτης εἰσήγαγε καὶ δεῦτερον ἀφορῶντα εἰς τῆς εἰσόδου τὴν χάριν, ὃν μετ' ἐκστάσεως διὰ τὸ ξένον τῆς συμπτώσεως ἀνεγνώρισεν ὁ φίλος μας ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἀνίκανον δῆμιον, ὅστις πρό τινων ὠρῶν δὲν εἶχε δυνηθῆ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ χρέη τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ νεοείσακτος οὗτος ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος, διότι τοῦ Κ. ἐπιστάτου ἡ μεγαλοπρέπεια δὲν ἤσκησεν ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπομονὴν του. Ἐκάτερος δὲ τῶν ἐλθόντων ἐνεφάνισεν εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, ὅταν τοῖς ἐπέτρεψε νὰ φανῶσιν ἐμπρὸς του, ἀνά ἓν γραμματίον ἀδείας, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν, ἵνα ἐπισκεφθῶσι καταδίκους.

— ὦ! καὶ οἱ δύο, ἀνέκραξεν ὁ ἀνώτερος οὗτος δεσμοφυλάξ, ἐλάβετε ἀδειαν νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν αὐτὴν κατάδικον, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν! Τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὰς διατυπώσεις μας, ἀλλὰ σέβομαι τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρω μου.

Μετὰ ταῦτα διέταξεν ἓνα τῶν ὑπαλλήλων δεσμοφυλάκων νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ξένους εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς Μαγδαληνῆς Βαλμόνδης.

Ὁ γνωστός μας ξένος δὲν εὐηρεστεῖτο μεγάλως, ὡς φαίνεται, νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἄλλου εἰς τὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὴν ἐβάδιζε, καὶ ἡ δυσαρέσκεία του ηὔξανε βεβαίως ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἔχει εἰς τὸ πλευρόν του δῆμιον, δι' ὃ καὶ ἔμμενεν εἰς παντελεῖ σιωπὴν βεβυθισμένος.

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος εἰς συνδιάλεξιν, ἐξ ἐναντίας σκυθρωπὸς, ἢ μᾶλλον ἀγριωπὸς, ἐβάδιζε θεωρῶν μόνον ἐμπρὸς του.

Κατὰ τοιοῦτον τρόπον διέβησαν πολλὰς καὶ μακρὰς θολωτὰς καὶ μαύρας στοὰς, λαμβανούσας ἀφ' ἑνὸς μέρους ἀμυδρὸν μόνον καὶ σπάνιον φῶς, ἐχούσας δ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου σειρὰν συνεχῆ ταπεινῶν θυριδίων μετὰ σιδηρῶν κιγκλίδων, εἰς ἃς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐφαίνοντο γενειῶσαι, ἀποτεθηριωμένα καὶ φρικώδεις μορφαί, προφέρουσαι βλασφημίας καὶ αἰσχρὰς λοιδωρίας,

Τέλος ἠνέωξεν ὁ ὀδηγὸς μίαν τῶν τοιούτων θυρῶν, καὶ

οί ξένοι εισελθόντες, μόλις ἐδυνήθησαν μετὰ τινος στιγμᾶς νὰ διασχίσωσι τὸ σκότος τοῦ περιέχοντος, καὶ ν' ἀνακαλύψωσιν ἐντὸς στενοχώρου καὶ ῥυπαροῦ θαλαμίσκου τὴν Μαγδαληνὴν ἀλυσσόδετον καὶ ἐρριμμένην εἰς ὀλίγον ἐπὶ τῆς γῆς διεσπαρμένον ἄχυρον.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἔκραξεν ἡ ἀθλία, ὡς τοὺς εἶδεν εισελθόντας καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ἐπ' αὐτῶν, σ' εὐχαριστῶ, Οὐβέρτε, ὅτι ἤλθες νὰ μ' ἐπισκεφθῆς εἰς τὴν ὥραν τῆς σωτηρίας μου. Ἦξευρε, φίλε μου, οὔτε τὴν ἐφοβήθην ποτὲ, οὔτε τώρα ὅταν ἐπλησίασε μοὶ φαίνεται τρομερά. Ἐν πῆδημα, καὶ θὰ διαφύγω διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν δαιμόνων οὔτινες μὲ κρατοῦσιν ἐδῶ κατὰκλειστον, καὶ ἀπὸ τοῦ καταπτύστου τούτου βίου. Ἄλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ ἔχω καὶ τὴν χαρὰν αὐτὴν τοῦ νὰ σὲ ἰδῶ. Εἶναι, φίλε μου, ἀρκετοὶ, νομίζω, χρόνοι ἀφ' ὅτου δὲν ἀπαντήθημεν, καὶ ἔμως, ἰδὲ, εὐθὺς σ' ἀνεγνώρισα.

— ὦ τρισαθλία! ἀνέκραξεν οὗτος, ἔμελλον καὶ ἐγὼ νὰ σ' ἀναγνώρισω εἰς τὸν ἀποτρόπαιον ἐκεῖνον τόπον, ἔχουσαν κρεμάμενον ἐπὶ κεφαλῆς σου τὸ ἔγκλημα, καὶ ἐπὶ τοῦ τραχήλου σου τὸ φάσγανον τῆς δικαιοσύνης! Εἶσαι σὺ ἡ Μαγδαληνὴ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν; Τί ἔμεινεν ἐξ ἐκείνης; Τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν της μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ σήμερον κατήτησεν εἰς πῦρ καταχθόνιον. Τοσοῦτον ἔπεσας, τοσοῦτον ἔλησμόνησας τὴν ἔμφυτον εἰς τὸν γυναικεῖον χαρακτῆρα γλυκύτητα! Ἄλλὰ καὶ τίς σὲ κατεκρήμνισεν εἰς τὴν ἄβυσσον! ὦ ὁ ἄθλιος!

— Οὐβέρτε, ἀπεκρίθη ἡ Μαγδαληνὴ· εἶπέ μοι τώρα καὶ σὺ, εἶσαι σὺ ὁ Οὐβέρτος τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μας, ἢ ἀστεΐζεσαι εἰς τὸ στόμα τοῦ τάφου μου; Ἰεροκήρυκα τῶ ὄντι δὲν σ' ἐγνώριζον.

« Ἀκουσον, φίλε μου, ἀφ' οὗ ὀλίγαι μόνον σιγμαὶ μοι μένουσιν ἀκόμη, ἄφες νὰ τὰς διέλθω εὐθύμως. Εἶμαι ὅλη χαρὰ ὅτι σὲ βλέπω. Ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τὰ συμβάντα σου καὶ νὰ σοὶ διηγηθῶ ὅλα τὰ ἐδικά μου.

» Ἀλλὰ ποία εἶναι ἐκείνη ἡ μορφή, — ἐπρόσθεσε δεικνύουσα τὸν δῆμιον, ὅστις ὡς στήλη ἀλὸς ἴσατο ἀκίνητος, τὸ στόμα ἡμιηνεωγμένον, καὶ δάκρυ ἀνέβρυνεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, — ἥτις ἴσταται εἰς τὴν γωνίαν καὶ μὲ ἀτενίζει; Εἶναι ἴσως κἀνεὶς ἐκ τῶν δεσμοφυλάκων καὶ παραμονεύει ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ μὲ φοβίση, μήπως παρεκτραπῶ εἰς τοὺς μετὰ σοῦ λόγους μου! Οἱ ἄθλιοι! προσδοκοῦν νὰ μὲ φοβίσουν ἀκόμη; Μ' ἐβίασαν νὰ δεχθῶ τὴν φιάλην τοῦ θανάτου, ποῖον ἄλλον φόβου στοιχεῖον ἠμπορεῖ νὰ μοὶ μένη ἀκόμη; Ποῖον θηρίον τῶν βουνῶν θέλει εἶναι ἀγριώτερον ἐμοῦ ἂν ἤθελον τοὺς διαφύγει ποτέ; Διότι εἰς ὅλα τ' ἄλλα νέα ἐγκλήματά μου ποίαν ἄλλην βαρυτέραν ποινὴν θέλουσιν ἐπιμετρήσει; Αὐτοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον τῶν ἐφευρέσεών των, ἐγὼ ἔμωσ ἔχω ἔτι πάμπολλα ἰσόβλα βέλη εἰς τὴν φαρέτραν μου. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι;

Ὁ Οὐδέρτος ρίπτων βλέμμα δυσπιστίας εἰς τὸν παρευρισκόμενον, ἐξέφρασε τὴν ἄγνοιάν του. Ἀλλ' οὗτος, πλήρης ταραχῆς ἀνεξηγήτου διὰ τοὺς ἄλλους δύο,

— Εἰπέ μοι σὺ μᾶλλον, ἔκραξεν, εἶσαι σὺ ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη;

— Ὁ ὄχλος ὅλος τῶν Παρισίων ἤκουσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα. Ἔτη πολλὰ τὸ ὑπέκρυψα· ἦτο τοῦτο ἐν τῶν ἰερωτέρων, ἐν τῶν προσφιλεστέρων μου μυστικῶν, ἀλλ' ὁ ὄχλος τὸ ἔλαβεν, ὁ ὄχλος τὸ ἐβεβήλωσε· λάβε το καὶ σὺ. Ἐρρέτωσαν ὅλαι αἱ ἐπὶ τῆς γῆς χαραὶ καὶ ἐλπίδες μου.

— Ἀλλ' εἰπέ μοι, ἐπρόσθεσεν ὁ δῆμιος μετ' αὐξανούσης

ἀγωνίας, ἐξάγων δ' ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ δεικνύων εἰς αὐ-
τὴν παλαιὰν ἐπιστολήν· εἶναι γράψιμόν σου αὐτό;

— Αἶ! τί δηλοῖ τοῦτο, ἐφώναξεν ἡ Μαγδαληνή. Ναὶ εἶναι. Ποῦ εὔρες αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν; Τίς εἶσαι; εἰπέ μοι τίς εἶσαι;

— Εἶμαι, εἶμαι ὁ υἱὸς σου, ἀθλία γυνή, ὁ υἱὸς τῆς κα-
ταδίκου, ὁ διωκόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ὡς τὰ ἀγρίμια τῶν
ὀρέων.

Ἄπερίγραπτος ἔκπληξις κατέλαβε τοὺς δύο ἀκροατὰς,
ὡς ἐπροφέρθησαν αἱ λέξεις αὗται.

— Ὁ υἱὸς μου, σὺ ὁ υἱὸς μου, ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνή.
ᾠ! ἄφες νὰ σὲ ἰδῶ, νὰ σὲ φιλήσω κἄν ἅπαξ εἰς τὸν κό-
σμον τοῦτον! Δὲν ἤξευρον ὅτι εἰς τὴν καρδίαν μου ἐδύνατο
νὰ ἠχῆ εἰσέτι χορδὴ ἀγάπης καὶ τρυφερῶν αἰσθημάτων.
Ναί, σὺ εἶσαι τὸ τέκνον τῶν πόνων μου, τὸ τέκνον τῶν
σπασμωδικῶν μου ὀνείρων εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου!
ᾠ ἔλθε εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

Ἄλλ' αἱ χεῖρές της βαρείας ἀλύσεις φέρουσαι, ἔπεσαν
κατὰ γῆς ὡς ἐζήτησαν νὰ ὑψωθῶσι, καὶ οἱ σιδηροῖ κρίκοι
ἤχησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Οὐδέρτε, ἰδοὺ ὁ Θεόδωρός σου, ἐπρόσθεσεν, ἀφήνουσα
βαρὺν στεναγμόν.

— Ποία τύχη ἐχθρὰ, ἢ ποία νέμεσις ἀνταποδότις, εἶπεν
ὁ Οὐδέρτος, μὲ φέρει εἰς τὴν γῆν ταύτην ἣν ἐμίανα καὶ ἣν
ἀγαπῶ, ἵνα εὔρω τὰ μόνα ἀντικείμενα τὰ ἔχοντα δικαιώ-
ματα εἰς τὴν καρδίαν μου, τὸ μὲν θῦμα, σκύβαλον ἀπορ-
ρίπτόμενον ὑπὸ τῆς κοινωνίας, τὸν δὲ δῆμιον, ἕτοιμον νὰ
καταφέρῃ τὴν αἵματηρὰν μάχαιραν κατὰ τοῦ τραχήλου τῆς
ἰδίας μητρὸς του! ᾠ θεέ, εἶσαι δίκαιος. Ὁ ποινικὸς νόμος

σου εἶναι ἀσφαλέστερος καὶ φρικτότερος ἔλων τῶν ἀνθρωπίνων.

— Πῶς; ἦσο σὺ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, σὺ ὁ υἱός μου ὅστις ἔμελλες νὰ μοὶ δώσης τὸ διαβατήριον διὰ τὸν κάτω κόσμον; ὦ! εὐλογημένος νὰ εἶσαι διὰ τὴν πράξιν σου ταύτην. Προσφιλέστερον δῶρον ἐκ χειρὸς υἱοῦ δὲν ἐδυνάμην νὰ λάβω. Ἐλθέ, ἐλθέ εἰς τὰς ἀγκάλας μου νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ σὲ φιλήσω.

— Μῆτερ, ἀπεκρίθη κλαίων ὁ Θεόδωρος, μῆτερ, τί ἔπταισα ὥστε νὰ μὲ γεννήσης; Κατεσύντριψας ὑπὸ τὸ ἄχθος τῆς διαγωγῆς σου τὴν εὐθραυστον ὑπαρξίν μου, κατεμάρανας διὰ τῆς καυστικῆς σου ἀναπνοῆς τὰ ἄνθη τῆς εὐτυχίας μου πρὶν ἔτι ἀναπτυχθῶσι, καὶ συνέθλασας τέλος πάντων καὶ τὸν τελευταῖον χρυσοῦν μίτον ὅστις μὲ συνέδεε μετὰ τῆς γῆς. Ἄν εἶσαι μήτηρ ἀκόμη, καταράσθητί μου ταύτην μόνην τὴν χάριν σοὶ ζητῶ. Κύλισον ἐπάνω μου τὴν πέτραν τῆς κατάρας σου, νὰ κλείσουν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσον τάχος εἰς τὸ αἰώνιον σκότος.

— Νὰ σὲ καταρασθῶ, ναί, τῷ ὄντι ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταρασθῶ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ καθ' ἑαυτῆς παλαίουςα, διότι ἐν ᾧ εἶχον κλείσει πᾶσαν ὀσοληψίαν μετὰ τῆς ζωῆς, ἔρχεσαι σὺ νὰ συνταράξῃς τὸ εἰρηνικὸν τέλος μου, μοὶ δεικνύεις λησμονηθέντα χρέη, καὶ κινεῖς ἐντός μου αἰσθήματα ἃ ἐνόμιζον ἀπεξηραμένα. Εἶχον χρόνους νὰ κλαύσω, καὶ ἡ καρδία μου κλαίει ἐν ᾧ σὲ βλέπω.

« Ὁ Θεόδωρός μου δῆμιος! Δὲν εἶχον στέγην νὰ σοὶ προσφέρω, καὶ ἐπλανήθης ἀπροστάτευτος εἰς τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος. Ἄν θέλῃς τὸ πνεῦμά μου ν' ἀποκοιμηθῇ ἤσυχον ἀφ' οὗ πηδῆσῃ τῆς λαιμητόμου τὴν ἐσχάτην κυβίστευσιν,

εἶπέ, διηγήσου μοι, ὅποιαν τύχην εἶχες εἰς τοῦ βίου τὸ στάδιον, ὅποιος ἀστὴρ προέδρευε τῆς ὑπάρξεώς σου.

— Αἵματηρός, ζοφερός καὶ φρικώδης ἀστὴρ. Τὴν πρώτην συναίσθησιν ἑμαυτοῦ ἔσχον εἰς ὄρφανοτροφεῖον, ὅπου ἐρριμμένος μεταξὺ πλήθους τροφίμων τῆς ἀγαθοεργίας, δὲν ἐγνώριζον ἄλλα σύνορα τῆς γῆς πλὴν τῶν πυλῶν τοῦ πενιχροῦ καταστήματος, ἄλλον γονέα, ἄλλον συγγενῆ, πλὴν τοῦ αὐστηροῦ του διευθυντοῦ.

« Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἦτο δι' ἡ τῶν γενεθλίων μου, καθ' ἣν εἶχον φθάσει τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἔλαβον ἐπιστολὴν, ἀσπαστοτέραν τῷ ὄντι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δῶρον τῆς ἐορτῆς μου, δι' ἧς ἐμάνθανον ὅτι δὲν ἤμην μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὅτι ἔχω μητέρα καλουμένην Μαγδαληνὴν Βολμόνδην, ἣν ὅμως μοι ἦτον ἀπηγορευμένον νὰ ἰδῶ ποτὲ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶ. Τὴν ἐπιστολὴν δὲ συνώδευόν τινα δῶρα καὶ ἡ ἀπαγόρευσις μὴ ὀμιλήσω τινὰ περὶ αὐτῆς.

« Ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον τῆς δεκαετοῦς ἡλικίας, καὶ ἡ χαρὰ ἣν ἠσθανόμην, μοι καθίστων τὴν σιωπὴν βαρεῖαν, καὶ ἡ πρώτη μου φροντίς ἦτο νὰ διακοινώσω τὴν εὐτυχίαν μου. Τοιαῦται ἐπιστολαὶ ἐξηκολούθησαν χαροποιεῦσαί με ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἄλλοτε δὲ διεκόπτοντο ἐπὶ τινα διαστήματα καὶ ἤρχιζον πάλιν.

« Ἡλικιωθεὶς τέλος, καὶ χρεωστῶν νὰ ἐγκαταλείψω τὸ κατάστημα, ἀλλὰ στερούμενος παντὸς πόρου, παντὸς γνωστοῦ καὶ παντὸς προστάτου, ἔλαβον σύστασιν παρὰ τοῦ προϊσταμένου εἰς ἓν τῶν πολυαρίθμων ἐν Παρισίοις Πευστηρίων ἢ γραφείων τῶν εἰδήσεων, ὅπου, ἐπιμελούμενος μετὰ ζήλου, ἠύδοκίμου ἰκανῶς, καὶ ἤρχισα ν' ἀπολαμβάνω ὑπάρξεως φορητῆς καὶ σχεδὸν εὐαρέστου. Ἐνασχολούμενος ἰδιαιτέρως εἰς τὰ γράμματα, δὲν ἐθεώρουν ἀδύνατον ἐντὸς ὀλί-

γου νὰ προβιβασθῶ, καὶ ἤλπιζον νὰ κατασκευάσω εἰς ἑμαυτὸν στάδιον βίου ἀνέτου.

« Ἄλλὰ κεραυνὸς ἦλθεν αἰφνης νὰ συνταράξῃ τὴν αὐγὴν τῆς εὐημερίας μου, καὶ νὰ μοὶ δώσῃ τὴν λύσιν τῶν κλεψιγράφων ἐπιστολῶν τῆς ἀγνώστου μητρός μου.

« Ἦμην δεκαεξαέτης ὅτε ἡ ἀστυνομία συνέλαβε περιβόητόν τινα κακοῦργον, Σωσάναν τὴν Μαύρην καλουμένην, καὶ τὰ δικαστήρια τὴν κατεδίκασαν εἰς θάνατον· καὶ αὕτη μὲν ἐδραπέτευσε τῆς φυλακῆς πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς της, ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἐξετάσεις εἶχον ἀνακαλύψει ὅτι ἡ ψευδεπώνυμος αὕτη Σωσάνα, ἐκαλεῖτο τῷ ὄντι Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη.

« Τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα ἤχησεν εἰς ὅλα τὰ Παρίσια. Οἱ συνεργάται μου τὸ ἔμαθον, καὶ ἀπεποιήθησαν νὰ ἔχωσι συμπάρεδρόν τω· τὸν υἱὸν τῆς καταδικασθείσης εἰς κεφαλικὴν ποινὴν.

« Ἦναγκάσθην νὰ ἐγκαταλείψω τὸ Πευστήριον. Ἄλλ' ὅπου ἔκτοτε ἐνεφανίζομένη νὰ προσφέρω τὴν ὑπηρεσίαν μου, ζητῶν πρὸς ἀντιμισθίαν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, πανταχοῦ ἀπεβαλλόμενη μετὰ φρίκης, διότι ἔφερον ὡς ἐγκεχαραγμένον διὰ πυρίνων γραμμάτων ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸ ὄνομα « Ὁ υἱὸς τῆς καταδικασθείσης. »

« Ἔσυρα εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πεῖνάν μου, ἄστεγος, περιφρονούμενος καὶ ἀποφευγόμενος ὑπὸ τῶν ὁμοίων μου, ὡς ὁ τρέμων Κάϊν, ὡς κύων λυσσῶν, ἐγὼ ὅστις οὐδέποτε ἔβλαψά τινα, ὅστις ἠγάπων τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ τοὺς ὁμοίους μου. Ἡ μόνη μου τροφή εἶχον καταντήσει τὰ δάκρυα, ἡ μόνη μου σύντροφος ἡ ἀπελπισία, ὅτε ἄγγελος φωτὸς ἐνεφανίσθη ἔμπρὸς μου ἵνα με σώσῃ.

«Παρθένος τρυφερά και γλυκεῖα, μὴ γνωρίσασα τοῦ κόσμου τὴν κακίαν, καὶ ἀπορρίπτουσα τῆς γῆς τὰς προλήψεις ὅσας ἡ καρδιά ἀποδοκιμάζει, πλάσμα ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐφαντάσθη τὸν ἄνθρωπον, μὲ εἶδεν εἰς τὴν παντελεῖ ταύτην ἐγκατάλειψίν μου, ἤκουσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημάτων μου, καὶ ἔκλαυσε μετ' ἐμοῦ. Ὡ! τίς δὲν γνωρίζει τὴν μαγικὴν δύναμιν τοῦ ξένου δακρύου τοῦ σταλάζοντος ὑπὲρ τῶν παθημάτων του; Εἶναι βάλσαμον ἰατήριον, εἶναι ἀνταμειβὴ οὐρανία διὰ τὰ δεινὰ τὰ ἐγκόσμια.

«Ἀφ' ὅτου εὗρον καρδίαν συμπαθοῦσαν εἰς τὴν δυστυχίαν μου, ἡ δυστυχία μου ἐξέλιπεν. Ἡ ἀγαθὴ κόρη μ' ἐλυπήθη κατ' ἀρχάς, μ' ἔκλαυσεν ἔπειτα, μὲ ἠγάπησε τελευταῖον. Ὅταν ἡ γῆ ἐκένου ἐπάνω μου τὸ ποτήριον τῆς πικρίας, ἐστρεφόμην πρὸς τοὺς μεγάλους, πρὸς τοὺς ωραίους τῆς ὀφθαλμοῦς, καὶ ἀνέπνεον εὐδαιμονίαν, καὶ ἀνέπνεον δύναμιν διὰ τὴν ἐπίγειον πάλην.

«Ἄν δὲν ἤμην δυστυχῆς, ἴσως ἡ προσφιλῆς μου Ἀμαλία ἤθελε μὲ ἀγαπᾶ σιωπῶσα. Ἄλλ' εἰς τὸν βυθὸν τῶν δεινῶν εἰς ὃν μ' ἔβλεπεν ἀπολλύμενον, εἰς τὴν γενικὴν περιφρόνησιν ἣτις ἀδίκως μὲ περισσίγιζεν, ἐνόμισεν αὐτὸ ἀγενές, καὶ προσπίπτουσα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, τοῖς ἐδήλωσε γενναίως τὸν ἔρωτά μας, καὶ τὴν σταθεράν τῆς ἀπόφασιν τοῦ νὰ μὲ νυμφευθῇ.

«Ἡ ἄρνησις, ἡ φρίκη αὐτῶν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, ἦτο φυσικὴ, καὶ ἴσως δίκαια. Νὰ ρίψωσι τὴν κόρην των εἰς τὸ βάραθρον ὅπου ἡ τύχη μὲ κατεβύθισε! Ποίους τρόπους δὲν μεταχειρίσθησαν ὅπως τὴν ἀποτρέψωσι, ποίας συμβουλὰς, ποίας παρακλήσεις δὲν τῇ ἐδαψίλευσαν! Ἄλλ' ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς τῆς ἐνισχύετο ὑπὸ τῶν ἀντιστάσεων.

«Τέλος βλέποντες ματαίως τὰς προσπαθείας των, καὶ

ἀκλόνητον τῆς θυγατρὸς των τὴν γνώμην, συγκατένευσαν μὲν κλαίοντες εἰ φιλόστοργοι γονεῖς, διότι δὲν ἦσαν γονεῖς τύραννοι· ἀλλὰ σεβόμενοι τὴν ὑπόληψιν τῶν λοιπῶν τέκνων των, φοβούμενοι μὴ μολυνθῆ διὰ τὴν ἐδικὴν μου προσπέλασιν, ἀπήτησαν παρὰ τῆς Ἀμαλίας μου νὰ μακρυνθῆ τοῦλάχιστον μίαν ἡμέραν πρὸ τῶν γάμων ἀπ' αὐτῶν, ὡς δῆθεν ἀποκηρυχθεῖσα, καὶ ἐμπλήσαντες αὐτὴν χρημάτων καὶ πολυτίμων λίθων, τὴν ἀπέστειλαν νὰ κατοικήσῃ τὴν παραμονὴν τῆς συζεύξεώς μας εἰς ἄλλο τμήμα τῆς πόλεως, μόνη εἰς οἰκίαν, ἣτις τὴν ἐπαύριον ἐμελλε νὰ γίνῃ κοινὴ τῶν δύο ἡμῶν, κηρύξαντες ἐτι τὴν ἀπεδίωξαν ἀπὸ πλησίον των, διότι ἐπέμενε νὰ νυμφευθῆ τὸν υἱὸν τῆς κατὰ δίκου.

« Ἰδοὺ, ἡ στιγμὴ τῆς εὐτυχίας μου ἐπλησίαζεν· ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον ἔχει παρ' ἐμὲ ἄγγελον, ὅστις ἤθελε λύσει τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου βαρύνουσαν κατάραν, καὶ ἤθελε μ' ἐξιλεώσει μετὰ τῆς γῆς.

« Ἀλλ' εἰς τὸν οὐρανὸν ἄλλα εἶχε γεγραμμένα ἡ ἐρινὺς τύχη μου.

« Τὴν νύκτα, ἣτις προηγεῖτο τῆς δι' ἐμὲ παναισίου ἡμέρας, λησται εἰσεχώρησαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἀρτίως εἶχε μεταβῆ ἡ ἀγαπητὴ Ἀμαλία μου, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἐγύμνωσαν, ἀφ' οὗ ἤρπασαν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς, οἱ ἀπάνθρωποι . . . ὦ Θεέ! αὐστηροτέρας λέξεις δὲν τολμῶ νὰ μεταχειρισθῶ! . . . οἱ δυστυχεῖς ἐβύθισαν ἀνιλετὴ μάχαιραν εἰς τὸ ὠραῖον τῆς στῆθους.

« ὦ! ποία λύσσα! ὦ! ποία ἀγρία ἀπελπισία ἐπέπλησε τὴν καρδίαν μου ἔταν, σπείσας πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιούσαν αὐγὴν, τὴν εὖρον ἐκπένουσαν, ἀβεβίβητον καὶ κυλιομένην εἰς τὸ αἷμά τῆς, καὶ λαβῶν εἰς τὸν ψυχρὸν τῆς στόμα τὸ

πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον φίλημα, ἤκουσα τὸ φρικῶδες διήγημα ἐκ τῶν κλειομένων χειλέων της, καὶ τὴν ἐδέχθην νεκρὰν εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

«ὦ! ἡ γῆ μοι ἐφάνη ὅτι σχίζεται ἀπὸ τοὺς πόδας μου, ὁ οὐρανὸς ὅτι κρημνίζεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἴδού ἐγὼ πάλιν μόνος καὶ ἔρημος, περιφρονούμενος καὶ διωκόμενος πανταχοῦ, καὶ μὴ ἔχων καρδίαν νὰ κτυπᾷ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν καρδίαν μου.

«Ὡς τίγρις μυκωμένη ὤμωσα εἰς τὸ ἄψυχον σῶμά της νὰ θανατώσω, νὰ σπαράξω δι' αὐτῶν τῶν χειρῶν μου τὸν ἀνομόν της φονέα. Καὶ ὅτε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐπληροφόρηθην ὅτι ἡ ἀστυνομία, ἐπιτυχοῦσα εἰς τὰς ἐξετάσεις της, συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ὅτι οὗτος ἦτο γυνή, ἣν ὠνόμασαν Βαρβάραν, ἀνεκάλεσα ἀμέσως εἰς τὴν μνήμην μου ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς δυστυχίας μου μοι εἶχε γίνει πρότασις νὰ δεχθῶ ἴν' ἀποζῶ τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοῦ δημίου, καὶ ἐγὼ ἀπεποιήθην μετὰ φρίκης νὰ τρέφωμαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ αἵματος τῶν ὁμοίων μου. Ἄλλ' ἤδη, εἰς τὸν βρασμὸν τῶν παθῶν μου, ἤθελον αἷμα ἵνα σβύσω τὴν φλέγα μου, ἐδίψων ἐκδίκησιν· ὅθεν καὶ σπεύσας πρὸς τὸν ἀστυνόμον, ἐζήτησα τοῦ δημίου τὴν θέσιν διὰ τὴν κατατομίαν τῆς Βαρβάρας, κ' ἐπροτιμήθην ἀπολυθέντος τινὸς τῆς εἰρκτῆς πρώην κακούργου, ὑποψηφίου διὰ τὴν αὐτὴν θέσιν, διότι ἐγὼ τὴν ἐζήτησα ἄμισθον.

Φθὰς δ' εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως, δὲν ἠσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας, οὐδέ τι προαίσθημα ἀποτρέπον· ἐξ ἐναντίας οἱ ὀδόντες μου ἔτρυζον ὑπὸ λύσσης, καὶ ὡς παροξυνθεὶς ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος, ἠκόνιζον τοὺς ὀνυχὰς μου ἵνα σπαράξω ἐκείνην ἣτις κατεσπάραξε τὴν καρδίαν μου· μόνη δὲ φωνὴ ἀντισταθμιζούσα

ένίοτε τὰ λοιπά μου αἰσθήματα, ἦτο τ' ὄνομα τῆς μητρός μου, ἦν διέπλαττον καθαρὰν, ἀμόλυντον, ἀδίκως καταδικασθεῖσαν ποτὲ, καὶ ἤδη διαφυγοῦσαν καὶ ἐπιβλέπουσαν ἐπ' ἐμέ, καὶ ἦς ἐφантаζόμεν τὴν ἀπελπισίαν ἂν ἐμάνθανεν ὅτι οὐίός της ἔγινε δῆμιος.

«Τοιαῦτα διάφορα αἰσθήματα μ' ἐκυρίευσαν, ὅτε ἀνεγνώσθη ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, καὶ ἤκουσα ὅτι ἡ φονεὺς τῆς δυστυχοῦς Ἀμαλίας, τὸ σφάγιον ὃ ἠτοιμαζόμεν νὰ θυσιάσω, ἡ ψευδώνυμος Βαρβάρη ἦτον... ἡ ἰδίᾳ μου μήτηρ! Αἱ αἰσθήσεις μου ἐξέλιπον τότε, ἔπεσα ὡς νεκρὸς εἰς τὴν αἱματηρὰν μηχανὴν τοῦ θανάτου, καὶ ὅτε ἀνέβλεψα, ἔτρεξα ἀμέσως νὰ ζητήσω τὴν πρὸς σὲ εἴσοδον, νὰ διευκρινίσω τὸ μυστήριον τοῦτο, καὶ νὰ σὲ ἰκετεύσω, ἀφ' οὗ κατεπάτησας, ἀφ' οὗ κατεσύντριψας πᾶσαν ἐλπίδα, πᾶν αἰσθημᾶ μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, νὰ λάβῃς κἂν μίαν στιγμὴν εὐσπλαγχνίας δι' ἐμέ, καὶ νὰ ἐμπήξῃς εἰς τὴν καρδίαν μου μάχαιραν, νὰ μοὶ δώσης τὸν ἐλευθερωτὴν θάνατον, σὺ ἡ ἐμπειρότεχνος δωρητὴς του, ὅπως μὴ σπαράξω ἐγὼ αὐτὸς τὰ στήθη μου, καὶ προσθέσω ἔγκλημα εἰς τὰς δυστυχίας.

Γ'.

Ἐδὼ ὁ Θεόδωρος ἐσιώπησεν.

— ὦ υἱέ μου! ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, ναὶ αἰσθάνομαι ὅτι εἶσαι σὺ ὁ υἱός μου. Οὐβέρτε, Οὐβέρτε, ἔργα τῶν χειρῶν σου εἶναι αὐτά. Ἠξεύρεις, φίλε μου, ὅταν ἰσταμένη ἐπὶ τῆς λαιμητόμου σὲ ἀνεγνώρισα, ὅτι μοὶ ἦλθεν ὄρεξις νὰ σὲ μαρτυρήσω ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἴσως σωθῶ;

— ὦ Μαγδαληνὴ! ἀνέκραξεν ὁ Οὐβέρτος, πῶς νὰ συμβιάσω ὅσα βλέπω πρὸς ὅσα ἐγνώριζον! Ἦτο πεπρωμένον

ἐγὼ σήμερον νὰ σοὶ ἀνταποδώσω τὰς συμβουλάς ὅσας ἄλλοτε μοὶ εἶχες ἀνωφελῶς δαψιλεύσει; Ἐπροσδόκων ποτὲ ὅτι ἐπιστρέφων εἰς τὴν Γαλλίαν ἤθελον σ' εὔρει βαθύτερον βεβουθισμένην εἰς τὴν ἀπώλειαν ἀφ' ὅ,τι ἤμην ἐγὼ ἀναχωρῶν ἀπ' αὐτῆς.

«Ὅτε τὸ πρῶτον σ' ἐγνώρισα, ἦσο κόρη τρυφερὰ καὶ σεμνή, προσηλώθης εἰς ἐμὲ χωρὶς νὰ γνωρίζης τὰ ἐλαττώματα, τὰς κακίας μου. Ὁ Θεόδωρος οὗτος ὑπῆρξε τοῦ ἔρωτος ἡμῶν ὁ καρπὸς, ἀλλ' ὁ χαρακτήρ μου σοὶ ἐγνώσθη ἐν τὸς ὀλίγου.

«Ἐκλαυσας, μ' ἐσυμβούλευσας, ὡς ἄγγελός μου μὲ παρηκολούθεις παντοῦ· μὲ παρεφύλαττες ὅτε μεθύων κατεκείμην εἰς τὸν βόρβορον τῶν λεωφόρων τῆς πρωτευούσης· ἔτρεμες ὅλη ὁσάκις μ' ἔβλεπες μετὰ συντρόφων ἀγρίων τὴν ὄψιν, καὶ αἰσχυρῶν καὶ βλασφημῶν τὴν γλῶσσαν· ἔμαθες ὅτι οἱ πόροι τοῦ βίου μου ἦσαν παράνομοι, ὅτι μετὰ ληστῶν εἰσέδουον τὴν νύκτα εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, ὅτι ἔθραυον κλεῖθρα, ὅτι ἔκλεπτον, ὅτι ἂν εὐκαιρία συνέπιπτε, καὶ ἐφόνευον· διῆλθες, ἵνα ἐξιλεώσης τὸν οὐρανόν, τὴν ζωὴν σου εἰς δάκρυα, καὶ ὅμως δὲν μ' ἐγκατέλιπες, ἀλλ' ὡς ζῶν συνειδός μου μὲ παρηκολούθεις πανταχοῦ, μὲ ἀνεχαίτιζες, καὶ μ' ἔσκεπες κατὰ τῶν κινδύνων.

«Ἐνθυμεῖσαι βεβαίως τὴν ἀποφράδα ἐκείνην νύκτα, ὅτε γνωρίζουσα ὅτι εἶχον εἰσδύσει μετ' ἄλλων ληστῶν εἰς οἰκίαν πλουσίου, καὶ μαθοῦσα ὅτι ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψε τὰ διαθήματά μας, ἔσπευσας νὰ μὲ εἰδοποιήσης, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε θανατώσει τὸν ἀντιστάντα οἰκοδεσπότην, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον φθάσει οἱ στρατιῶται τῆς φυλακῆς, καὶ σὲ συνέλαβον μετ' ἡμῶν.

«Εἰς τὴν δίκην, ἐνθυμεῖσαι, αἱ ἀρνήσεις μου ἔμειναν

άνισχυροι. Τινές τῶν αἰσχυρῶν φίλων μου, μισοῦντές σε διότι μ' ἀπέτρεπες ἀπὸ τῆς ἐφυβρίστου κοινωνίας των, κατεμαρτύρησαν κατὰ σοῦ, καὶ κατεδικάσθημεν ἀμφοτέρω εἰς δεσμά. Δὲν ἐλησμόνησας βεβαίως τὰς φοβερὰς ἐκείνας στιγμὰς τοῦ φυλακισμοῦ σου.

« Ἐνθυμοῦμαι ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν εἰς τὸ πνεῦμά σου ἡ ἄδικος καὶ καταθλιπτικὴ τῶν ἀνθρώπων κατὰ σοῦ ἀπόφασις. Πλήρης μίσους κατ' αὐτῶν καὶ πλήρης ζωῆς, μοὶ ἐζήτηεις τρόπον σωτηρίας καὶ ἐκφυγῆς. Καὶ τότε μὲν σὲ καθησύχασα· ἅμα δ' ἡ νύξ μᾶς ἐσκίασεν, ἐβρίνισα, ἐνθυμεῖσαι, τὰ δεσμά μας διὰ μικρᾶς ῥίνης ἦν εἶχον κεκρυμμένην ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου, κατώρθωσα νὰ σκάψω ἐν μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς εἰρκτῆς ἡμῶν, μέχρι τοῦ ὄχετοῦ, ὅστις ἐκ πείρας ἐγνώριζον ὅτι διέρχεται ὑπ' ἐκείνην τὴν γωνίαν τῆς φυλακῆς. Ἐνθυμεῖσαι προσέτι ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπρωχώρησαμεν μέχρι τῆς ὑπογείου δεξαμενῆς ὅπου συνέρχονται τὰ δυσώδη τῆς πόλεως ὕδατα, καὶ ἐκεῖθεν ἀκαταζήτητοι ἐξήλθομεν δι' ἀναβάθρας γνωστῆς εἰς ἐμέ.

« Πλήρεις ἐλπίδος διηυθύνθημεν ἀμφοτέρω πρὸς τ' ἀρκτικὰ παραθαλάσσια τῆς Γαλλίας, καὶ εἰς τὴν πόλιν Καλαὶ εὔρομεν πλοῖον ἀποπλέον διὰ τὴν Ἀρκτῶαν Ἀμερικὴν. Ἐξεύρεις ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐμὲ μὲν ἐδέχθη ὡς ναύτην, σὲ δὲ ἀπεποιήθη νὰ λάβῃ εἰς τὸ κατάστρωμα.

« Ἐκτοτε ἐχωρίσθημεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλομεν μᾶλλον διαφύγει τὴν καταδίωξιν, ὄντες διηρημένοι, καὶ ὅτι, ἂν ἐκ νέου σὲ συνελάμβανον αἱ ἀρχαί, ἡ ἀθωότης σου ἤθελε βεβαίως ἀποδειχθῆ.

« Μετὰ μακρὸν πλοῦν ἔφθασα εἰς γῆν σωτηρίας, καὶ ἀπεβιδάσθη εἰς τὸ Νεοβόρακον τῶν Ἠνωμένων Ἐπαρχιῶν. Ἐδυνάμην ἴσως, διαμένων ὡς ναύτης εἰς τὸ πλοῖον, νὰ πο-

ρίζωμαι ἐπιπόνως μὲν, ἀλλ' ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἄλλ' ὁ κακὸς δαίμων μὲ κατεδίωκεν. Ἡ διεστραμμένη καρδία μου, αἱ ἕξεις τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μου, μ' ἔσυρον ὡς σύρει ὁ ποταμὸς τὸ εἰς τὰς δίνας του παραδεδομένον ναυάγιον.

«Παραιτήσας τὸ πλοῖον, ἐρρίφθην εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Νεοβοράκου, καὶ ἔδαπάνων τὰς ὥρας μου περιτρέγων τοὺς δρόμους τῆς, καὶ χαίνων πρὸς τ' ἀξιοπερίεργα αὐτῆς. Ὁ τρόπος οὗτος βιοποριστικὸς δὲν ἦτο βεβαίως, ὥστε καὶ ἐντὸς ὀλιγίστου εὐρέθην ἐστερημένος χρημάτων. Κἀνὲν ἐπάγγελμα νὰ ἐπιχειρισθῶ μοι ἦτον ἀδύνατον, διότι ἤμην πανταχοῦ ἄγνωστος, οὐδ' ἔδιδόν τινα περὶ ἑμαυτοῦ ἐγγύησιν.

«Πρὸ δύο ἡμερῶν ἐνήστευον ἤδη, ἡ πείνα εἶχεν ἀρχίσει νὰ ζωγραφίζηται εἰς τοὺς βυθιζομένους μου ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τ' ὠχρὸν πρόσωπόν μου, καὶ μυρίους καπνοὺς ἀνέπεμπεν εἰς τὴν σκοτοδιनिῶσαν διάνοιάν μου. Ἡ κενὴ μου κοιλία κυβερνώσα τὴν κενὴν κεφαλὴν μου, ἔπλαττε σχέδια ἀνοητότερα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ἐμελέτα χειμαίρας.

«Τέλος τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε κατακείμενος εἰς τὴν ῥυπαρὰν μου γωνίαν εἶδον σχεδὸν ἐπερχόμενον κατ' ἐμοῦ τῆς ἀτροφίας τὸν θάνατον, καὶ προησθάνθην τὸν φοβερὸν ἀσπασμόν του, δὲν ἐδίστασα πλέον.

«Ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου ὅπου διέμενον, εἶχον ἰδεῖ τὴν προλαβοῦσαν Ἄγγλον πλούσιον ἐλθόντα καὶ κατοικήσαντα, καὶ εἶχον παρατηρήσει ἐν κιβώτιον ἀργυροῦχον. Τὸ σχέδιόν μου συνελήφθη ἀμέσως.

«Πρὸς τὴν ἐσπέραν, λαθὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκρύβην ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ Ἄγγλου, καὶ ἅμα οὗτος ἀπεκοιμήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀρπάσας τὸ κιβώτιον ἐτράπην εἰς φυγὴν. Ἄλλ' ὁ Ἄγγλος, ἀκούσας ταραχὴν, ἀνέστη καὶ ἤρχι-

σε νὰ φωνάζη κατ' ἐμοῦ, ὅστις, ὄν προπαρασκευασμένος διὰ τὴν τοιαύτην περίστασιν, ἔσυρα μάχαιραν ἀπὸ τῆς ζώνης μου, τὴν ἐνέπηξα εἰς τὸ στῆθός του, καὶ τὸν ἀφῆκα κατακείμενον εἰς τὸ αἷμά του.

«Αἱ φωναὶ ἔμωσ τοῦ θύματός μου εἶχον ἀντηγήσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Καὶ ξενοδόχοι καὶ ξένοι εἶχον ἐκπηδήσει τῶν κλινῶν των, καὶ ὅταν ἐνόμιζον τὸ κατώρθωμά μου πεπερατωμένον, εὐρέθην αἴφνης μεταξύ πλήθους τῶν μὲν βοηθούντων πρὸς τὸν θανατωθέντα, τῶν δὲ ζητούντων τὸν ληστήν καὶ φονέα.

«Ἡ ταραχὴ μου, ἡ ὄψις μου, τὸ κιβώτιον ὃ ἐκράτουν, τὸ ἐπὶ τῶν ἱματίων μου θερμὸν εἰσέτι αἷμα, μ' ἐπρόδιδον ἱκανῶς, καὶ ἂν μοὶ ἔμενε καιρὸς ὥστε νὰ φροντίσω νὰ ὑποκρυβῶ.

«Ἴδου λοιπὸν ἐγὼ μόλις φθὰς εἰς τὸν νέον κόσμον, καὶ συνελήφθην ἐκ νέου, ὅπως νοήσω ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι πανταχοῦ μία, ὅτι τὰ σκύδαλα τῆς κοινωνίας εἰς τὸ ἐν ἡμισφαίριον, εἰσὶ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ ἕτερον, καὶ ὅτι ὁ κακοῦργος ματαίως ἵνα σωθῆ ἀλλάζει τόπους καὶ νόμων δύναμιν, ἂν τὴν καρδίαν του δὲν ἀλλάξῃ.

«Ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη μου δὲν ἐπεδέχοντο οὐδ' ἀμφιβολίαν οὐδὲ χρονοτριβὴν. Τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος εἶχεν εὐρεθῆ εἰς χειράς μου, ὃ πληγωθεὶς παρ' ἐμοῦ εἶχεν ἐπιζῆσει, καὶ πάμπολλοι αὐτόπται ἐμαρτύρουν κατ' ἐμοῦ. Ἡ μέλαινα ψῆφος ἐρρίφθη. Ἀλλ' ἔκτοτε ἤρχισε δι' ἐμὲ νέον στάδιον βίου, ἔκτοτε ἐνεδύθην τὸν νέον ἄνθρωπον.

«Ἄμα ἤκουσα ὅτι κατεδικαζόμεν ἰς ἐξαετῆ εἰρκτὴν, ὦ! εἶπον, ζήτησαν οἱ Ἀμερικανοί! Εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου Γαλλίαν ἤθελον μὲ στείλει νὰ μετρήσω τῆς ἀγχόνης τὸ ὕψος, ἢ νὰ δοκιμάσω τὴν καλὴν λαιμητόμον.

«Καὶ ἔξ ὅμως ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν δὲν μοὶ ἐφαίνοντο ὀλίγα, καὶ ἐσχεδιάζον ἤδη πῶς τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς φυλακίσεώς μου νὰ θραύσω τὴν φωλεάν μου, καὶ νὰ πετάξω πρὸς γλυκύτερα κλίματα. Πανταχοῦ, ἔλεγον, οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ αὐτοί. Ἄν δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ Νεοβόρακον, θέλω βεβαίως εὐρεῖ σύνοικόν μου τινὰ τῆς φυλακῆς ὅπως θραύσωμεν ἀντιβοηθούμενοι τὰ δεσμὰ μας, διορύξωμεν τοὺς τοίχους, καὶ ἐλευθερωθῶμεν.

«Ἄλλ' ἐμελέτων πρὶν ἀκόμη ἰδῶ.

«Κατὰ τὴν πρώτην εἴσοδόν μου εἰς τὸ εὐρύχωρον καὶ σχεδὸν χάριεν κατάστημα τῆς εἰρκτῆς, προσέβη πρὸς ἐμέ ἄνθρωπος αὐστηρὸς μὲν, καθ' ὅσον διέκρινα ἀπὸ τῶν χαρακτῆρων του, ἀλλ' οὐχὶ ἄγριος, ὡς οἱ δεσμοφύλακες εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Γαλλίας, καὶ μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς μοὶ ἀνέγνωσε τοὺς νόμους τοῦ καταστήματος, τὰς διατυπώσεις πρὸς ἃς ἐχρεώσθουν νὰ συμμορφωθῶ, τὰς ποινὰς διὰ τοὺς παραβάτας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνταμοιβὰς διὰ τοὺς μᾶλλον εὐαρεστοῦντας. Μία τῶν πρώτων ἐπιταγῶν ἦτον ἡ σιωπὴ, ἐντελής καὶ ἀδιάκοπος σιωπὴ.

«Κομισθεὶς εἰς τὸν θαλαμίσκον μου, ὁποῖαν ἀπελπισίαν ἤσθάνθην ὅταν εἶδον ὅτι θέλω κεῖσθαι μόνος, μονώτατος εἰς αὐτὸν, ὅτι ἡ αὐστηρὰ τῶν φυλάκων ἐπαγρύπνησις ἐματαίου πᾶν δραπετεύσεως σχέδιον!

«Εἰς τοῦ πείσματος τὴν ὀρμὴν, ἠθέλησα νὰ παραβῶ ὅλους τοῦ καταστήματος τοὺς κανονισμοὺς, καὶ ἤρχισα ὡς μανιακὸς νὰ φωνάζω, νὰ ψάλλω, νὰ ὑβρίζω, νὰ βλασφημῶ. Τότε δεσμοφύλαξ ἦλθεν ἔχων μᾶστιγα εἰς τὰς χεῖρας. Σοὶ ἀνεγνώσθησαν, μοὶ εἶπεν, οἱ νόμοι τῆς φυλακῆς μας, ἐγνώρισας πῶς τιμωρεῖται ἡ παρακοή, καὶ παρήκουσας· εἶσαι αἴτιος τῶν συνεπειῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ μ' ἐκτύπησε διὰ τῆς

μάστιγος. Ἐγὼ παροξυνόμενος ἔκραζον ἔτι μᾶλλον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔτι μᾶλλον ἐκτύπα. Ἡ πάλη μοι ἐφάνη ἄνισος, ὥστε ἐνόμισα συμφέρον νὰ ὑποχωρήσω, καὶ ἐσιώπησα.

«Τὴν ἐπιούσαν αἱ αὐταὶ σκηναὶ, ἐπὶ τῇ προσθήκῃ ὅτι μὲ προσεκάλεσαν νὰ ἐργασθῶ εἰς τὰ δημόσια ἔργα, καὶ ἐγὼ παρήκουσα. Μ' ἔσυραν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐπέμεινα μένων ἀργός. Τότε ἄλλη ποιρὴ προσετέθη εἰς τὸν ῥαβδισμόν, ἡ ἀσιτία, τόσω μᾶλλον δεινὴ, καθ' ὅσον ἔβλεπον ἄλλους συγκαταδίκους μου τρεφομένους ἀβρῶς πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς εὐτάκτου καὶ ἡσύχου διαγωγῆς των.

«Ἄν ἐδυνάμην νὰ κλέψω τὴν τροφήν των, ἤθελον ἐπιμείνει εἰς τὴν ἀπειθειάν μου. Ἄλλ' ὁ ἀποκλεισμός μου καθίστα καὶ τοῦτο ἀδύνατον. Παρατηρήσας μέχρι τοῦδε ὅτι ἤτον ἀλυσιτελὲς νὰ λακτίζω πρὸς κέντρα, ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ διανύσω καὶ τὸν καιρὸν τῆς φυλακίσεώς μου ὅσον τὸ δυνατόν εὐχαρίστως, καὶ ὑπὸ πονηρίας ἀπεφάσισα νὰ γίνω ἐπιμελής, εὐπειθής, ὅπως ἀνταμοίβωμαι.

«Ἡ πολύωρος καὶ μοχθηρὰ ἐργασία, ἐλαττώσασα τὰς δυνάμεις μου, ἐδάμασεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τραχὺ καὶ ἄγριον τοῦ χαρακτῆρός μου, καὶ τὴν νύκτα, ὅτε ἐρρίπτόμεν εἰς τὴν ἀπλῆν μὲν ἀλλὰ καθαρὰν κλίνην μου, αἱ ιδέαι μου ἐστρέφοντο πρὸς ἑμαυτὸν, καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ μίσους διεδέχθη κατ' ἀρχάς μὲν βαρεῖα μελαγχολία, μετὰ δὲ ταύτην γλυκύτερα καὶ πάντοτε γλυκύτερα αἰσθήματα οἴκτου, καὶ ἴσως κατὰ μέρος καὶ μετανοίας.

«Εἰς τὰς μονήρεις ἐκείνας ὥρας μου, ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν μου ὅλη ἡ σειρὰ τῆς παρελθούσης ζωῆς μου, ἐνεθυμούμην τῶν γονέων μου τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδας, τῆς μητρὸς μου τὰς συμβουλάς καὶ τὰς ἐλπίδας, ἐνεθυμούμην καὶ σέ, ὦ Μαγδαληνή, καὶ τὰ δάκρυα ὅσα δι' ἐμέ ἔχυσας, καὶ

τὰ χρυσᾶ ἔπη ὅσα πολλάκις μοὶ ἔλεγες, καὶ νοερῶς σοὶ ἐζήτουν συγγνώμην δι' ὅσας λύπας εἰς τὴν ζωὴν μου σοὶ ἐπροξένησα.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρκτῆς παρεμόνευε, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς διαθέσεις μου. Πρὸ τινων μηνῶν εὐρισκόμην ἤδη κατάκλειστος, καὶ ἡ ἐργασία καὶ ἡ σκέψις εἶχον ἤδη καταβάλλει τὸν χαρακτῆρά μου καὶ μεταβάλλει τὸ φρόνημά μου, ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶδον εἰσέρχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἄλλον νέον ὑπηρέτην ἀντὶ τοῦ καθ' ἐκάστην ἐμφανιζομένου.

«Ὅποιαν ἀπροσδόκητον ἀγαλλίασιν ἠσθάνθην, ὅτε, μετὰ τσοῦτου καιροῦ σιωπῆν, τὸν ἤκουσα νὰ μοὶ ἀποτείνει τὸν λόγον, καὶ ἔλαβον, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἠθικῆς βελτιώσεώς μου, τὴν ἀδειαν νὰ τῷ ἀποκριθῶ! Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ αἱ σωματικαὶ ἐργασίαι μου ἐμετριάσθησαν ὅπως οὖν.

«Μετ' ἀνυπομονησίας περιέμενον τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ ὑπηρέτης ἤθελεν ἔλθει πρὸς ἐμέ, διότι ὄχι μόνον δι' αὐτοῦ ἡ ἀρμονικὴ ἀνθρώπινος φωνὴ προσέβαλλε τὸ οὖς μου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο γλυκὺς, πρᾶος καὶ νουνεχῆς. Ἡ παρουσία του κατέστη δι' ἐμέ ἀνάγκη, καὶ τῷ ὄντι αἱ ἐπισκέψεις του ἐρίνοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν συνεχέστεραι καὶ διαρκέστεραι· ἡ παρηγορία ἐῤῥεεν ἀπὸ τοῦ στόματός του γλυκεῖα ὡς βάλαμον, καὶ ἐξημέρωνε καθ' ἐκάστην τὴν καρδίαν μου ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— «Ἐφόνευσας, μοὶ ἔλεγεν, ἐλήστευσας, οἱ ἄνθρωποι σὲ συνέλαβον, σὲ κατεδίκαναν· εἶδες τὸν θάνατον ὄψιν πρὸς ὄψιν, καὶ ἔκτοτε ἔμαθες νὰ τὸν ἀψηφᾶς, διὰ τοῦτο δὲν φοβεῖσαι τοῦ λοιποῦ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρώπινος δικαιοσύνη δὲν ἔχει πλέον λαβὴν ἐπὶ σοῦ. Ἡ ποινὴ ἦν σοὶ ἐπίβαλον δὲν εἶναι, λέγεις, αὐστηροτέρα ἐκείνης ἣν σὺ προ-

εἶδες καὶ προυμελέτησας, ὅταν ὀπλιζόμενος τὴν ληστρικὴν μάχαιραν, ἀντιπαρετάχθης κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ σκέφθητι, ἂν μέχρι τοῦδε δὲν τὸ ἐσκέφθης· ἔπλασας σὺ σεαυτόν; Ἡ ἂν μ' εἶπῃς ὅτι σ' ἔπλασαν οἱ γονεῖς σου, σκέφθητι τίς ἔπλασε τοὺς γονεῖς τῶν γονέων σου, καὶ τοὺς γονεῖς ἐκείνων, καὶ τέλος τοὺς πρώτους γονεῖς, καὶ θέλεις ἀπαντήσῃ πάντοτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ συλλογισμοῦ σου τὸν Θεόν, αἰωνίαν περιφέρειαν, εἰς ἣν λήγουσιν αἱ ἀκτῖνες ὄλων τῶν ἰδεῶν ἡμῶν. Ἀλλὰ νομίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἔπλασεν ὅπως τὸν φονεύσης σὺ, καὶ δὲν βλέπεις ὅτι ἂν σὺ ἢ ἄλλοι ὡς σὺ μείνωσιν ἀτιμώρητοι εἰς τὸν βίον τοῦτον, εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει ἄλλος βίος, διότι εἶναι ἐναντίον τῆς θείας ἁρμονίας νὰ μείνωσιν αὐτοὶ ἀτιμώρητοι; Τρέμε τὸν δεύτερον τοῦτον βίον, φοβήθητι μήπως ἐμφανισθῆς ἐμπρὸς εἰς τὸν δικαστὴν σου καὶ σ' εἶπῃ: «Εἶχες περιστάσιν νὰ βελτιωθῆς, διατί δὲν ἐβελτιώθης;»

«Ἀφ' οὗ δὲ διὰ πολλῶν τοιούτων μαθημάτων ὁ λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας (διότι οὗτος ἦτον ὁ ὡς ὑπηρέτης ἐμφανισθεὶς εἰς ἐμὲ ὅπως μὴ μ' ἐξαγριώσῃ τὸ πρῶτον) ἐνεβρίζωσεν εἰς ἐμὲ τὴν πίστιν καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ ἔθεσεν εἰς χεῖράς μου βιβλία εὐγλώττως ἀναπληροῦντα ὅσα λέγων παρέλειπε, τότε ἐξέτεινε περαιτέρω τὰς διδασχάς του, μοὶ ἀνέπτυξε τὰς ἐπιγείους ἀπολαύσεις τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνευθύνου καρδίας, τὴν γλυκεῖαν ἡδονὴν τοῦ ὑπ' ἀκμαίας καὶ φίλης οἰκογενείας περιστοιχιζομένου πατρὸς, τῆς ἀγαθοεργίας τὰς ἐκστάσεις, καὶ ὡς μαγικὴ ἢ φωνὴ του ἀπέσπα πάντοτε ἀπὸ τῆς καρδίας μου δάκρυα.

«Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ἰδὼν ὅτι εἶχον ἀρχάς τινὰς ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, συνέδεε μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰσθη-

μάτων μου καὶ τὴν τοῦ πνεύματός μου. Ἡ εἰρκτὴ εἶχε γίνε-
νει δι' ἐμὲ παράδεισος μετὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς εἰς αὐ-
τὴν διαίτης μου.

«Τὴν ἡμέραν ἠργαζόμενην, καὶ μέρος τοῦ προϊόντος τῆς
ἐργασίας μου ἦτο προσδιωρισμένον δι' ἐμὲ μετὰ τὴν ἐξο-
δόν μου· τὴν δ' ἐσπέραν ἐδιδασκόμενην καὶ ἤκουον ὑψηλὰ
ἠθικῆς μαθήματα παρὰ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς, καὶ
τὴν νύκτα, ὅταν ἀνεπαύομένην, ἐσκεπτόμενην περὶ αὐτῶν, καὶ
τὰ υἰοθέτουν ὡς τέκνα τῆς ἰδίας μου πεποιοθήσεως.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρκτῆς, ὃν κατ' ἀρχὰς ἀόρατον εἰς
ἐμὲ, ἤρχισε περὶ τὰ τέλη νὰ μοὶ γίνηται προσιτώτερος, καὶ
νὰ πληροφορῆται περὶ ἐμοῦ ἰδίαις ὄμμασι.

«Τοὺς τελευταίους μῆνας πρὶν τῆς ἐξόδου μου μοὶ ἀφέθη
ἄνεσις σχεδὸν παντελής, ὥστε μοὶ ἐπετράπη καὶ νὰ ἐξέρ-
χωμαι τῆς εἰρκτῆς. Ἡ πρώτη μου δὲ πράξις ἦτο νὰ σπεύ-
σω εἰς ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀποδώσω χάριτας ἕτι ἀπεπλύθην
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἀναγεννήθην εἰς τὴν ἀρετὴν.

«Ἄν δὲ κ' ἐξηρχόμην ἐλευθέρως, ἀλλὰ τὸ ἄγρυπνον βλέμ-
μα τοῦ διευθυντοῦ μὲ παρηκολούθει πανταχοῦ, καὶ φαίνε-
ται ὅτι ἡ διαγωγή μου τὸν εὐηρέστησε, διότι κατ' ἀναφο-
ράν του ἀπελύθην πρὶν τοῦ προσδιωρισμένου καιροῦ, λαθῶν
καὶ ἱκανὴν τινα ποσότητα χρημάτων, προῖόν τῆς ἐν τῇ
εἰρκτῇ ἐργασίας μου.

«Κεκτημένος πλοῦτον γνώσεως τῶν ἀληθινῶν καθη-
κόντων μου, ἐπιτηδευμάτων τινῶν ἃ εἶχον ἐκδιδαχθῆ ἐντός
τοῦ καταστήματος, καὶ μικρᾶς τινος περιουσίας, ἐπεχεί-
ρησα βιομηχανίαν ἔντιμον καὶ ποριστικὴν, καὶ ὁ Θεὸς ηὐλό-
γησε τὴν ἐπιχείρησίν μου, ὥστε ἐντός τινῶν ἐτῶν καὶ μέ-
σα τοῦ ζῆν ἀφθόνως ἀπέκτησα, καὶ τῶν νέων συμπολιτῶν
μου τὴν κοινὴν ὑπόληψιν εἰς τοσοῦτον ἐκέρδησα, ὥστε Ἄμε-

ρικανός τις ἔντιμος καὶ πλούσιος μοὶ προσέφερε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του.

« Ἄλλ' ἡ ἰδέα σου, δυστυχῆς Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Θεοδώρου μας, δὲν εἶχε ποτὲ ἐξέλθει τοῦ λογισμοῦ μου· ἐξ ἐναντίας, ἀφ' ὅτου ἡ μεγάλη ἠθικὴ μεταβολὴ ἐνηργήθη ἐντός μου, εἶχον συλλάβει τὸν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ σοὶ προσφέρω ὅλους τοὺς καρπούς τῶν κόπων μου, ὡς μικρὰν ἀποζημίωσιν τῶν ὅσα δι' ἐμέ καὶ διὰ τὴν ἀνατροφήν τοῦ υἱοῦ μας ὑπέφερες. Ἴδου ἦλθον, καί... »

— Καὶ πῶς μ' εὐρίσκεις; ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνή, κλαίουσα καὶ λαμβάνουσα τὰς χεῖρας τοῦ Οὐβέρτου καὶ τοῦ Θεοδώρου, ὅστις καὶ οὗτος ὑγρούς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχε ῥιφθῆ εἰς τοῦ πατρὸς του τὸ στῆθος. Κατάδικον μ' εὐρίσκεις, καταβάσαν τῆς λαιμητόμου, μέλλουσαν ν' ἀναβῶ εἰς αὐτὴν αὐριον, καὶ ἀξίαν μυρίων θανάτων, πολλαπλασίας αἰσχύνης, διότι εἶμαι σκύβαλον τῆς ἀνθρωπότητος, διότι μετὰ πᾶσαν ἄλλην ἀνομίαν, ἔβαψα τέλος ἐγὼ αὐτὴ τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμα τῆς συζύγου, τῆς μόνης φίλης τοῦ υἱοῦ μου, ὃν ἐγὼ αὐτὴ εἶχον ἀποκόψει τοῦ κόσμου.

« Μοὶ διηγῆθης, φίλτατε υἱέ, τὴν βεβασανισμένην ζωὴν σου, εἰς ἣν ἐγὼ ἀκάνθας ἐφύτευσα, καὶ ἐσπάραξας τὴν καρδίαν μου, ἣτις εἶχε σκληρυνθῆ εἰς τὴν θέαν τοῦ αἵματος.

« Καὶ σὺ, ὑπὲρ πάντοτε ἀγαπητὲ Οὐβέρτε, μοὶ διηγῆθης τὰ πάθη καὶ τὴν μετάνοιάν σου, καὶ φῶς ἀληθείας, ἂν καὶ ὀφθαλμοὶ, ἀνέτειλεν εἰς τὴν ψυχὴν μου, μίαν στιγμὴν πρὶν αὐτὴ μεταβῆ εἰς τὰ σκότη τοῦ ἄδου.

« Ἀκούσατε καὶ σεῖς τὴν ἐδικήν μου διήγησιν, τοῦλάχιστον ἵνα χύσητε καὶ δι' ἐμέ δάκρυα, καὶ προσευχήθητε εἰς τὸν πλάστην ὅπως μὲ δικάσῃ ὅχι κατὰ τὴν αὐστηράν του δικαιοσύνην, ἀλλὰ κατ' ἐπιείκειαν.

Δ΄.

«— Δέν σοι ἐνθυμίζω, Οὐδέρτε, τὰς γλυκείας ἐκείνας σιγμάς, ὅτε παρθένος τρυφερά, ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα, καὶ γνωρίζουσα τὸν κόσμον μόνον διὰ τοῦ πρίσματος τῶν μυσιστοριῶν, σὲ εἶδον κατὰ πρῶτον καὶ σοὶ ἐχάρισα τὴν καρδίαν μου· οὐδ' ὅτε, εὐαπάτητος, ἐπίστευσα εἰς τὰς ὑποσχέσεις σου, οὐδὲ τοῦ Θεοδώρου τὴν γέννησιν, οὐδὲ τὴν ἀπελπισίαν μου ὅτ' ἐγνώρισα τὰς πλανήσεις καὶ τὰς παρεκτροπὰς σου. Τὰ ἐνθυμεῖσαι ὅλ' αὐτὰ κάλλιστα, καὶ μοὶ τ' ἀνέφερες πρῶτος.

• Ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὑποπτος εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἐκρύπτεσο μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐγὼ ζῶσα μόνον διὰ σέ καὶ διὰ σοῦ, ἐκρυπτόμην μετὰ σοῦ εἰς φωλεὰς θηρίων μᾶλλον ἢ εἰς κατοικίας ἀνθρώπων, καὶ ὅτι εἴχομεν ἐκθέσει τὸν Θεόδωρόν μας εἰς ἓν τῶν Ὀρφανοτροφείων τῆς πρωτεύουσας, ἵνα τὸν σώσωμεν ἀπὸ τῶν διηνεκῶν τῆς ὑπάρξεώς μας κινδύνων.

• Μ' ἐνεθύμισας τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐλθοῦσα νὰ σὲ σώσω, συνελήφθην μετὰ σοῦ ὡς συνένοχος φόνου, καὶ τὴν καταδίκην μας εἰς κεφαλικὴν ποινὴν, καὶ πῶς ἐδραπετεύσαμεν. Ἐκτοτε οἱ ἀστέρες μας ἐχωρίσθησαν. ὦ! διατί δὲν ἐρρίφθην εἰς τὰ κύματα ν' ἀκολουθήσω τὸ πλοῖον τὸ ἀπάγον σε εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἢ νὰ παύσω τὰ βάσανά μου εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης;

• Μείνασα μόνη εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἠτένισα τὸ πλοῖον σας μέχρις ὅτου ἔπαυσε φαινόμενον εἰς τὸν ὀρίζοντα. Μετὰ ταῦτα δ' ἐστράφην πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, καὶ τότε ἐγκαταλειμμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἤσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ γράψω τὴν πρώτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Θεόδωρόν μου.

« Ἄλλὰ καὶ ὅπως διαφύγω τῆς ἀστυνομίας τὰς ἐρεῦνας, καὶ ὅπως σώσω τὸν υἱόν μου ἀπὸ τῆς αἰσχύνης ἣν ἡ καταδίκη μου τῷ μετέδιδε, μετέβαλα τ' ὄνομά μου, καὶ ἄγνωστος ἐζήτησα ὑπηρεσίαν εἰς κατάστημα μιᾶς ῥαπτρίας τῶν Παρισίων. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἠργαζόμενην εἰς αὐτὸ ἐπιμελῶς καὶ τιμίως, ὅτε μία τῶν συντρόφων μου εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἐργαστήριον, μᾶς διηγήθη ὅ,τι ἤκουσε εἰς τινος φίλης τῆς, τῆς συζύγου ἑνὸς χωροφύλακος, ὅτι δηλ. εἰς τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς πόλεως ἐγίνοντο ἐρευναι πολλαὶ ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας, ὅπως ἀνακαλύψῃ δραπέτιν τινά.

« Τὸ αἷμά μου ἐπάγωσεν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, καὶ δραττομένη τῆς πρώτης εὐκαιρίας, ἐξῆλθον τοῦ ἐργαστηρίου, διηυθύνθη μὴ ἠξεύρουσα ἡ ἰδία ποῦ, καὶ ἐπλανώμην εἰς τὰ Παρίσια ἄτροφος, ἄστεγος καὶ ἐλεεινῆ, καὶ καμμία θύρα δὲν ἠνοίγετο ἂν τὴν ἔκρουον ζητοῦσα περίθαλψιν. Μόλις δὲ κατώρθωσα νὰ λάβω ὑπηρεσίαν ὡς ὑπηρέτις ἑνὸς μαγειροῦ. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὸ πενιχρὸν ἔνδυμα καὶ εἰς τῆς ἐστίας τὴν στάκτην, δὲν διέφυγον τῆς ἀστυνομίας τὴν δευδέρκειαν.

« Εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας ἐπλανήθην, φεύγουσα πάντοτε καὶ πάντοτε διωκομένη, μεταβάλλουσα πανταχοῦ ὄνομα καὶ ἐπιτηδεύματα, παλαίουςα πρὸς τὴν γύμνωσιν, πρὸς τὴν πείναν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν, προσπαθοῦσα ν' ἀποφύγω τὸ ἔγκλημα, καὶ πάντοτε ἐξ αἰτίας νέων καταδιώξεων τιθεμένη εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ πράξω αὐτό. Τέλος ἀπεφάσισα νὰ ἐξέλθω τῆς Γαλλίας· ἀλλ' εἰς τὰ σύνορα ἀνεγνωρίσθην καὶ ἐστάλην ὀπίσω εἰς τὰ Παρίσια. Ἐκεῖ δ' ὡς κατάδικος καὶ ὡς δραπέτις κατενλείσθην εἰς εἰρκτὴν αὐστηροτέραν τῆς πρώτης.

« Πῶς νὰ σᾶς περιγράψω ὅποιαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν

εις τὰς ἀγνάς ἀκόμη αἰσθήσεις μου ἢ ἄβυσσος ἐκείνη τῶν αἰσχροτήτων καὶ τῶν καταπληκτικῶν ἐλαττωμάτων εἰς ἣν ἐρρίφθην μεταξὺ καταχθονίων δαιμόνων!

«Κατ' ἀρχὰς μετ' ἀποστροφῆς ἐσύρθην εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔκλαυσα· ἀλλ' ἐχλευάσθην, ἀλλ' ἠπειλήθην. Κατέφυγον πρὸς τοὺς δεσμοφύλακας παρακαλοῦσα νὰ μ' ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἐκείνου τῆς κακοηθείας καὶ τῆς ρυπαρότητος, νὰ μὲ κατακλείσωσιν εἰς σκοτεινὴν, εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μακρὰν τῶν θηρίων μεθ' ὧν συνέζων, ἀλλ' οἱ δεσμοφύλακες ἦσαν θηρία ἀγριώτερα ἔτι μὲ περιύβρισαν καὶ μ' ἐπάταξαν.

«Δὲν μοὶ ἔμεινεν εἰμὴ σιωπῶσα νὰ ὑποφέρω, καὶ, ὅπως ζήσω, νὰ συνοικειωθῶ μετὰ τῆς ἀτμοσφαιράς εἰς ἣν μετέτεθην. Κατὰ πρῶτον ἔκλειον τὰ ὠτά μου, ἀπέστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλὰ τέλος ἠναγκάσθην νὰ συνηθίσω εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ εἰς τὴν ἀναίδειαν.

«Πρὸ τινῶν μηνῶν ἤμην ἤδη κατάκλειστος καὶ εἶχον ἐκμάθει τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου. Καθ' ἐκάστην ἤκουον ἐξιστορούμενα κατορθώματα ληστῶν, παραχαρακτῶν καὶ φονέων, καὶ ἀκολουθοῦσα τὸν συρμὸν τῆς κοινωνίας μας, εἶχον συνηθίσει νὰ θαυμάζω τὴν εὐστοχὸν κλοπὴν, τὸν τολμηρὸν φόνον, τὴν ἐπιτηδείαν δραπέτευσιν.

«Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐδιδάχθην πῶς κατασκευάζονται ἀντικλείδια, πῶς κόπτονται τὰ δεσμά, πῶς στρεβλόνονται τὰ μέλη καὶ αἱ μορφαὶ μεταβάλλονται. Κατ' ἀρχὰς τὰ τοιαῦτα μοὶ ἐνέπνεον ἀποστροφὴν, μετὰ ταῦτα ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μου, καὶ τελευταῖον τὰ ἐμάνθανον μετὰ σπουδῆς. Ἡ ἰδέα νὰ κλέψω, νὰ θανατώσω, ἤτις τὸ πρῶτον μοὶ ἐφαίνετο ἀποτρόπαιος, ἤρχισε νὰ μοὶ γίνηται συνηθεστέρα, καὶ κατήντησα νὰ νομίζω ὅτι ὁ κόσμος πρέπει νὰ εἶναι οὐ-

τω διοργανισμένος, διότι ἔζων εἰς κόσμον εὐτω διοργανισμένον.

«Μεθ' ἱκανὸν καιρὸν τῆς ἐγκαταβιώσεώς μου εἰς τὸ κατοικητήριον ἐκεῖνο τῆς κακίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἐπρότεινα ἐγὼ πρώτη εἰς τοὺς συγκατοίκους μου νὰ διαβρῆξωμεν τὸν τοῖχον καὶ νὰ δραπετεύσωμεν. Τὸ σχέδιον ἐδόθη ὑπ' ἐμοῦ, ἐνηργήθη μετὰ θαυμασίας ἐπιδεξιότητος, καὶ ἐπέτυχεν.

«Ἴδου ἐγὼ πάλιν ἐλευθέρα. Ἄλλα δὲν εἶχον πλέον τὴν δύναμιν νὰ γίνω ὑπηρέτις μαγείρου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐξαγριωθείσα, ἐζήτει ἄλλο στάδιον βίου. Ἀφ' ἑτέρου ὁ κίνδυνος μὲ συνέδεεν ἰσχυρῶς μετὰ τῶν συμφυγάδων μου, οὐδ' ἐδυνήθην νὰ κρυφθῶ ἀλλαχοῦ, εἰμὴ εἰς κλεπταποδόχου, αἰσχυρᾶς βροσκοῦ πάσης διαφθορᾶς, ὅπου κλεπτέμποροι, ἀπαταιῶνες, βαλαντιοτόμοι, φονεῖς, συνήρχοντο καθ' ἑσπέραν καὶ συνεσκέπτοντο περὶ τῶν κοινῆ συμφερόντων. Εἰς τὰ συμβούλια ταῦτα παρευρισκόμην καὶ ἐγώ.

«Ἡ ὑπηρεσία μου ἐν ἀρχῇ ἦτο γνωμοδοτικὴ μόνον. Μετὰ ταῦτα μὲ μετεχειρίσθησαν εἰς μικρὰς κλοπὰς γυναικειῶν κοσμημάτων. Ἄλλα τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι δύσκολον εἰς τὸν κρημνὸν τῆς κακίας, καὶ ἕκαστον μετ' αὐτὸ μᾶς σῦρει μετὰ διπλασίας ταχύτητος. Ἐντὸς ὀλίγου ἔκλεψα ὠρολόγια. Μετὰ ταῦτα συνώδευσα τοὺς συναδέλφους εἰς κλοπὰς κατ' οἶκον, τέλος πάντων καὶ εἰς φόνους αὐτούς.

«Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὴν ἐντέλειαν ταύτην ἔφθασα μετὰ καιρὸν μόνον, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔφριττον πρὶν τὸ πρῶτον ὁμολογήσω εἰς ἑμαυτὴν ὅτι ἤθελον γίνεαι μάρτυς φόνου. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ φόβος τῆς κεφαλικῆς ποινῆς μὲ ἀνεχαίτιζεν.

«Ἄλλ' ἐντὸς ὀλίγου εἶχον ὑπερπηδήσει καὶ ταύτην τὴν ἀσθένειαν. Κεφαλικὴ ποινὴ! καὶ τί ἄλλο εἶναι παρά ὁ θάνατος ἐκεῖνος ὃν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτε διέφυγον διὰ τοῦ

όχου τῆς φυλακῆς, ὃν τοσάκις ἠψήφησα, πρὸς ὃν τόσοι ἐκ τῶν συντρόφων μου παλαίουσι καθ' ἑκάστην σῶμα πρὸς σῶμα ;

« Ἐγὼ ὄνομά μου, δηλαδὴ τὸ ψευδές, διότι ὑπὸ φιλοστοργίας πρὸς τὸν υἱὸν μου εἰς ὃν δὲν ἐτόλμων νὰ γνωσθῶ, εἶχον μετονομασθῆ Βαρβάρα, κατέστη γνωστὸν πανταχοῦ καὶ περιδόητον, καὶ αὐστηραὶ διαταγαὶ εἶχον δοθῆ περι τῆς συλλήψεώς μου. Καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀστυνομία κατώρθωσε νὰ με συλλάβῃ, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐντὸς οἰκίας ἧς εἶχμεν θανατώσει τὸν οἰκοδεσπότην.

« Φρίττεις, καὶ μὲ βλέπεις ἐξιστάμενος ! Ναί, ἐγὼ ἢ ἄλλοτε τρυφερὰ ἐκείνη Μαγδαληνῆ, εἶχον γίνεαι σύντροφος τῶν φονέων, τῶν ληστῶν ὁπαδός.

« Ἐπειδὴ ὁ μόνος σύνοικος τοῦ φονευθέντος εἶχε διαφύγει καὶ δὲν εὐρίσκετο πλέον, δι' ἔλλειψιν μαρτύρων ἢ δίκῃ διήρκεσε μῆνας, καὶ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἤμην ἐκ νέου ἐρρίμμένη μετ' ἄλλων κακούργων καταδεδικασμένων εἰς δεσμὰ, καὶ πολλῶν διὰ βίου.

« Ἐν τούτοις δ' ἐγὼ ἐτελειοποίησα τὰς γνώσεις μου, καὶ ἐτρέφην ἐντελῶς εἰς τὸ κακούργημα ὑπὸ διδασκάλους ἐμπειροτέρους τῶν πρώτων. Ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς δίκῃς, γινομένης μετ' ὅλης τῆς ἐνδεχομένης ἀκριβείας, τὸ ἀληθές ὄνομά μου ἐγνώσθη, καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὰς δυστυχίας τοῦ Θεοδώρου μας.

« Ἀλλὰ τέλος ἡ διαδικασία ἔλαβε πέρας, καὶ ἡ κατ' ἐμοῦ καταψηφισθεῖσα κεφαλικὴ ποινὴ ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ τὴν ἐπαύριον, ὅτε, περὶ τὸ λυκαυγές, εὐροῦσα ἐμπρὸς μου ἐνὸς τῶν φυλάκων τὸ σκιαδίον καὶ τὸ ἐπανωρόριον, τὰ ἐνεδύθη, ἐπέρασα ἀναιδῶς ἐμπρὸς τῆς πρώτης φυλακῆς, ἧτις οὐδὲ κὰν ἐφρόντισε περὶ ἐμοῦ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμπρὸς τῆς

δευτέρας, ὅλως ἀνυπόπτου διὰ τῆς πρώτης τὴν ἡσυχίαν, καὶ ἐδραπέτευσά.

«Χωρὶς νὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς σᾶς, ἤθελε μὲ θανατώσει ἢ ἀνάμνησις καὶ λεπτομερῆς ἐξιστόρησις ὅλων τῶν κακούργημάτων ὅσων ἔκτοτε μετὰ τῶν συντρόφων μου κατέστην ἔνοχος. Εἶχον μάθει νὰ συγκιρνῶ δηλητήρια, καὶ προσέτι νὰ μεταχειρίζωμαι καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐνόμιζον ὡς κέρδος ἕκαστον νέον κακούργημα, διότι ἡ κοινωρία δὲν εἶχε πλέον τί νὰ μ' ἀνταποδώσῃ ἀντ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἅπαξ μοὶ ἔδωκε τὸν θάνατον, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ζωὴ μου τῇ ἐχρεωστεῖτο. Πέντε ἡμέραι παρῆλθον σήμερον ἀφ' ἔτου ἐπληροφορήθην ὑφ' ἐνός τῶν κατασκόπων μου ὅτι νέα τις πλουσία, μέλουσα νύμφη, μετέβαινε μετὰ χρημάτων καὶ μετὰ πολυτίμων λίθων εἰς οἰκίαν τινὰ ἀπωκισμένην, καὶ σχεδὸν ἔρημον. Παραλαβοῦσα δὲ δύο ληστὰς, ἐκρύβην πλησίον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐμβᾶσα εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐπέφερα εἰς τὴν νέαν τρεῖς θανατηφόρους πληγὰς, καὶ ἤρπασα τοὺς πολυτίμους λίθους τῆς καὶ τὰ χρήματα. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀμαλία τοῦ Θεοδώρου μου, καὶ ἐγὼ ἤμην ὁ ἀποτρόπαιος φονεὺς, ὃν ὁ υἱός μου ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ γινόμενος αὐτὸς ὁ ἴδιος δῆμιός του.

«Ἡκούσατε ὅποιος ὄφει κάθηται ἐμπρὸς σας. Εἶδατε ὅποια τ' ἀποτελέσματα τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς κακῆς κοινωρίας. Φύγετε ἀπὸ πλησίον μου, ἀποστραφεῖτε ἀπ' ἐμοῦ. Ἄλλ' ἐν ᾧ τρέμουσα ἡ ψυχὴ μου παρουσιάζεται ἐμπρὸς τοῦ ἀδεκάστου δικαστοῦ. ἐξιλεώσατέ τον, ὦ! ἐξιλεώσατέ τον διὰ θερμῶν σας δακρύων, διὰ τὴν μητέρα σου, ὦ Θεόδωρέ μου, ὦ Οὐβέρτε, διὰ τὴν Μαγδαληνὴν σου, ἵνα μὴ καὼ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς γεέννης, ἵνα μὴ τρύζωσι τριγύρω μου τὰ ὀστέα τῶν ὅσων ἔσφαξα, ἵνα μὴ κεραυνωθῶ εἰς

τὸν τάρταρον ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων, διότι ὑπάρχει δικαιοσύνη, ὑπάρχει ἀνταπόδοσις.»

Ἡ δυστυχῆς ἐσχίρτα σπασμωδικῶς, τὰ δάκρυά της ἐστάλαζον θερμὰ κατὰ γῆς, καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἐκίνοι εἰς οἶκτον.

— Θάρρει, τῇ εἶπεν ὁ Οὐβέρτος! Ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ὑπερβαίνει τὴν δικαιοσύνην του. Μετανόει, πίστευε, καὶ ἐσώθης.

— Μῆτερ, ἔκραξεν ὁ Θεόδωρος, μὲ κατέστησας δυστυχῆ, ἀλλ' ἔλα μου τὰ δάκρυα χύνονται μόνον ὑπὲρ σοῦ ἤδη. Προσεύχομαι πρὸς τὸν Θεὸν νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ὡς σὲ συγχωρῶ καὶ ἐγώ.

Οἱ παρηγορητικοὶ οὗτοι λόγοι ἐφάνησαν ὅτι καθησύχασαν τὴν ψυχὴν τῆς Μαγδαληνῆς, εἰς ἣν εἶχε γίνει διὰ μιᾶς μεταβολὴ οὐ μικρά. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἠνεώχθη ἡ θύρα τῆς εἰρκτῆς, καὶ οἱ δύο ξένοι διετάγησαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως, διότι κλείεται ἡ φυλακὴ.

Η΄.

Τὴν ἐπαύριον ἀνέτειλε μόλις ὁ ἥλιος, ὅτε τὸ ὡς καὶ τὴν προτεραίαν εἰς τὴν πλατείαν τῆς Γρέβης συνελθὸν πλῆθος, εἶδεν ὀδηγουμένην πρὸς τὴν λαιμητόμον τὴν Μαγδαληνὴν, παρακολουθουμένην ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ὠχρῶν ἀμφοτέρων, καὶ ὑγρὸν ὑπὸ δακρύων ἐχόντων τὸ πρόσωπον.

Τὸν ἕνα ἐγνώρισαν τινὲς ὡς τὸν δῆμιον τῆς χθεσινῆς ἡμέρας, ὁ δ' ἄλλος ἐννοεῖται ὅτι ἦτον ὁ Οὐβέρτος.

Ἡ ὄψις τῆς Μαγδαληνῆς προσέβαλεν ὅσους τὴν εἶχον ἰδῆ πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὠρῶν. Ἡ κεφαλὴ της ἐκλινε πρὸς τὸ στῆθός της, τὸ βῆμά της δὲν μετεῖχεν αὐθαδείας, τὰ χεῖ-

λητης ἐκινουῦντο ἡσύχως καὶ ἐφαίνοντο προσευχόμενα. Ἄνα-
βᾶσα δ' εἰς τὸ θανατηφόρον βῆμα,

— Θεέ, εἶπεν ἀναβλέπουσα πρὸς τὸν οὐρανόν, μνήσθητί
μου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ὡς ἐμνήσθης τοῦ μετανοοῦντος λη-
στοῦ. Παραδίδωμι τὸ πνεῦμά μου εἰς τὰς χεῖράς σου. Καί
σεῖς ὅσοι παρίστασθε, συγχωρήσατε ἁμαρτωλὴν, καὶ ἀπο-
φεύγετε τὸ ἀνόμημα, διότι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐκδίκησιν
αὐστηροτέραν τῆς λαιμητόμου.

— Ὁ Θεὸς συγχωρῆσαί τιν ἀνέκραξε τὸ πλῆθος, καὶ ὁ
Οὐδέρτος καὶ ὁ Θεόδωρος ἐγονάτισαν ἐμπρὸς τῆς λαιμητό-
μου, εἰς ἣν μεθ' ἡσυχίας προσεδέθη ἡ Μαγδαληνή.

Ἡ σανίς, φέρουσα τὴν κατάδικον, ἐρρίφθη εἰς ὀριζόντιον
θέσιν, καὶ ἐσπρώχθη ὑπὸ τὸ φάσγανον· αὐτὸ δὲ μετὰ κρό-
του κατέπεσε, καὶ ἡ κεφαλὴ κατεπήδησεν εἰς τὴν αἵματο-
δόχον πήραν.

Τὸ θέαμα ἐτελείωσεν. Ὅλοι ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν ὡς ἐπι-
στρέφοντες ἀπὸ σκηνικῆς τινος παραστάσεως, ἄλλοι πρὸς
τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου σκληρύνοντες τὴν καρδίαν των, καὶ
ἄλλοι πάλιν χύνοντες δάκρυα διὰ τὴν σφαγεῖσαν.

Εἰς μόνος δὲν ἀνεχώρησεν, ὁ Θεόδωρος· διότι καθ' ἣν
στιγμὴν ἡ μάχαιρα ἐπιπτεν, ἡ κεφαλὴ τοῦ ὁμοίως ἔκλινε
πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ συνώδευε τὴν ψυχὴν τῆς
πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ὁ δ' Οὐδέρτος, μείνας μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, μονώτερος
ἢ ποτὲ, διότι καὶ πᾶσα ἐλπίς καὶ πᾶν ὄνειρόν του ἐσβέσθη,
ἀφιέρωσεν ἑαυτὸν καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν
εἰρκτῶν, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὰς τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιου-
σίας του, καθυπέβαλεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης
ἀναφορὰν περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ καταστάσεως αὐτῶν, περιέ-
χουσαν καὶ πολλοὺς κατὰ τῆς κεφαλικῆς ποινῆς σπουδαίους

λόγους, καὶ ἐνδυσθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κατεκλείσθη εἰς τὰς δημοσίους φυλακὰς, καὶ διδάσκων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἀπέδωκεν εἰς τὴν κοινωνίαν πολλοὺς χρηστοὺς πολίτας ἀντὶ πολλῶν κακούργων, ἐκ τῶν μὴ εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ

Α΄.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1841 ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλγερίαν ὡς γενικὸς Διοικητὴς τῶν Γαλλικῶν κατακτήσεων. Ἄλλ' ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀπουσίας του ἡ συνθήκη τῆς Τάφνης εἶχε φέροι τοὺς ἀπαισίους καρπούς της· ἡ ἀπερίσκεπτος ἐμπιστοσύνη παρήγαγε τὴν ἀτιμώρητον προδοσίαν. Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιτετραμμένην ἄλλοτε ἐπαρχίαν Ὠράνην, ἣτις ἔπασχε πρὸ πάντων ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ Ἀβδελ-Καδέρου, εἶχε πράξει τὸ μέγα πολιτικὸν σφάλμα τοῦ νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ Ἐμίρου τούτου ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν Ἀράβων, καὶ εὕτως ἀναγνωρίζων τρόπον τινὰ αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους του, ν' αὐξήσῃ τὰ μέγιστα καὶ τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν δύναμίν του.

Ὁ πονηρὸς Ἀραψ ἐξεμετάλλευσεν ἐπιτηδείως τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, καὶ διὰ Λιβυκῆς τῷ ὄντι πίστειως παραβάς τὰ συμπεφωνημένα, ἀνέλαβε τὴν ἀφρόνως παραχωρηθεῖσαν αὐτῷ ἀρχηγίαν τοῦ ἔθνους του, ἀνεβρίπισε τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ λύσσαν, καὶ τὸ ἀνεστάτωσεν αὐθις ἀθρόον κατὰ τῶν Γάλλων.

Εἰς τοσούτο δὲ προέβη θρασύτητος, ὥστε, διοικοῦντος τὴν Ἀλγερίαν τοῦ Λαβαλέττου, ἠλώνιζε μετὰ τῶν ἀγρίων ἰππέων του ὄλην τοῦ τόπου τὴν ἔκτασιν, καὶ ἔφερε πολλάκις τὸν φόνον καὶ τὴν λεηλασίαν μέχρις ἐντὸς βολῆς τῶν πυροβόλων τῶν Γαλλικῶν πόλεων, μέχρις αὐτῶν τῶν τοῦ Ἀλγερίου πυλῶν.

Ὅτε λοιπὸν ἔφθασεν ὁ Βυζῶδος, μέγας προὔκειτο ἀγὼν εἰς αὐτὸν, νὰ ἐκτείνῃ τὴν γαλλικὴν κυριαρχίαν ἐκ τῶν τετειχισμένων χωρίων, ὅπου εἶχε περισταλῆ, ἐπὶ πᾶσαν τὴν χώραν, νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὄφρυν τοῦ Ἐμίρου, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς κατακτητάς, στενωῶς πολιορκουμένους ὑπὸ τῶν κατακτηθέντων.

Ἄλλ' ὅτε ἔφθασεν, ἦτο συγχρόνως τῆς ἀποκρέω καιρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἀλγερίου, ἐσχηματισμένη ἤδη κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς Παρισινῆς, ἡμερίμνει περὶ κυριαρχίας καὶ περὶ Ἐμίρου καὶ περὶ κατακτήσεων, καὶ εἶχεν ἀξιώσεις διασκεδάσεων καὶ χορῶν, διότι ὁ Γάλλος καυχᾶται ὅτι χορεύει καὶ ἐπὶ τοῦ κρατῆρος. Τὰς ἀξιώσεις δὲ ταύτας δὲν ἐδύνατο ἀποιεῖν νὰ περιφρονήσῃ ὁ Διοικητής.

Ὁ στρατάρχης Βυζῶδος ἔδιδε λοιπὸν χορὸν εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τὰς αἰθούσας του κατέστιλβον φῶτα καὶ κρύσταλλα, ἄνθη καὶ ὠραῖαι γυναῖκες, ὥστε ἐκπληττόμενος ἤθελες ἀμφιβάλλει ἂν εὕρισκεσαι εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀφρικανῶν πειρατῶν, ἢ εἰς τὸ ἐν Παρισίοις προάστειον τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ. Ἡ συρροή ἦτο μεγίστη, αἱ ἐνδυμασίαι χαριέσταται καὶ λαμπρόταται ἐνταυτῷ.

Αἱ κυρίαί, κατὰ συστήματα συνεσπειρωμέναι, ἐπεκρίνοντο ἀμοιβαίως, καὶ ἐδέχοντο μετὰ κατασκοπευτικοῦ βλέμματος πᾶσαν νεωστὶ εἰσερχομένην, μὴ τὸ ἐνδυμὰ τῆς προσκρούῃ κατὰ τι εἰς τὴν τελευταίαν ἔφημερίδα τοῦ συρμοῦ, δηλαδὴ

εἰς τὴν τελευταίως ἀφικθεῖσαν εἰς Ἀλγερίαν, διότι ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος ἢ δὲν εἶχεν ἐφευρεθῆ εἰσέτι, ἢ δὲν εἶχεν εἰσέτι τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγγελιῶν τοῦ συρμοῦ.

Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ μὲν νεώτεροι ἐπτερύγιζον περὶ τὰς κυρίας, οἱ δὲ ὠριμώτεροι συνωμίλουν περὶ τοῦ συμβάντος τῆς ἡμέρας, τῆς πρό τινων ὥρῶν ἀφικθείσης εἰδήσεως, ὅτι σῶμα Ἀράβων, αἰρνηδίως ἐπιφανέν, ἐτόλμησε ν' ἀρπάσῃ ἀποστολὴν στρατιωτικῶν ἐφοδίων μόλις μίαν ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως.

Εἷς δὲ μόνος νέος τὴν ἡλικίαν, εὐειδῆς τὴν ὄψιν, ἔμενε τῶν ἄλλων μακρὰν, καὶ οὔτε μετὰ τῶν γυναικῶν διεσκέδαζεν, οὔτε εἰς τῶν ἀνδρῶν τὴν συνδιάλεξιν ἀνεμίγνυτο, ἀλλ' ἐφαίνετο ἔχων ἀλλαχοῦ ἡσχολημένον τὸ πνεῦμα, ἢ περιμένων τινά· διότι, ἐρειδόμενος εἰς μίαν τῶν ἐπιχρύσων λυχνιῶν τῆς αἰθούσης, προσήλου τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θύραν ἀναποσπάστως. Ὁ νέος οὗτος ἦν ὁ Ῥιχάρδος Δυβαλλῶν, γραμματεὺς τοῦ πρωτοδικείου τῆς Ἀλγερίας.

Ἀπέναντι δὲ τοῦ μέρους ὅπου οὗτος ἴστατο σύννους, ἐκάθητο μετὰ ἄλλων πολλῶν γυναικῶν καὶ μία, ὑπερβᾶσα πρὸ πολλοῦ ἤδη τὰ ὅρια τῆς νεότητος, ἀλλ' ἔχουσα φυσιογνωμίαν εὐάρεστον καὶ θελκτικὴν πάντοτε, διότι ἐπὶ τῶν συμμέτρων καὶ εὐγενῶν τοῦ προσώπου τῆς χαρακτήρων ἐπέπνεε γλυκύτης καὶ ἀγαθότης. Αὕτη ἔστρεφε συνεχῶς τὰ βλέμματά της πρὸς τὸν Ῥιχάρδον, τὸν ἠτένιζε μετὰ μερίμνης περιπαθοῦς, καὶ πᾶν νέφρς, ὅσον λεπτὸν καὶ ἂν ἦτον, ἀναβαῖνον εἰς ἐκείνου τὸ μέτωπον, ἀντηνακλᾶτο συμπαθητικῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της. Ἡ κυρία αὕτη ἦν τοῦ Ῥιχάρδου ἡ μήτηρ.

Τῆς Κυρίας Δυβαλλῶν ἡ καρδία ἦν ἐστία ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης· νυμφευθεῖσα ἐπὶ νεότητός της τὸν ἄνδρα δν

ἐνθέρμως ἠγάπα, εἶχεν ἀφιέρῳσαι ὅλην τῆς τὴν ζωὴν εἰς αὐτόν, καὶ συνταυτίσει τὴν ὑπαρξίν τῆς μετὰ τῆς ἐδικῆς του διερχομένη δ' ἀπραγμόνως τὸν βίον εἰς τὰς ἀγκάλας του, δὲν ἐνόει ὅτι ὑπῆρχεν εὐτυχία μακράν του, ἢ ὅτι χωρὶς αὐτοῦ ἦν δυνατὴ ἡ ζωὴ.

Ἄλλ' ὅταν ἡ ἄστατος τύχη ἐγκατέλειπε τὰ ὄπλα τοῦ Ναπολέοντος, καὶ τὸ ἑκατονθήμερον μετέωρον ἐσβέσθη εἰς τὰ πεδία τοῦ Βατερλώ, καὶ ἐμελλε νὰ βυθισθῇ διὰ παντός εἰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ τὰ ἀγνωστα κύματα, τότε ὁ Κ. Δυβαλλών, ἐλθὼν πρὸς τὴν φιλτάτην του σύζυγον, τὴν ἐφίλησε κλαίων, καὶ θέτων τὸν υἱόν του ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς,

— Φύλαξον τοῦτον, τῇ εἶπε· δίδαξον αὐτῶ ν' ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, νὰ πράττῃ τὴν ἀρετὴν, νὰ ἐνθυμῆται τὸν πατέρα του. Ἔχε τὸν πλησίον σου ἀντ' ἐμοῦ. Ἦλπισα νὰ σ' ἔχω γλυκεῖαν σύντροφον μέχρι τοῦ τάφου αὐτοῦ, ἀλλ' αὐστηρὸν χρέος ἄλλως μοὶ διατάττει. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ εὐεργέτης μου, τῆς Γαλλίας ὁ ἥρωρ, ἀπάγεται δέσμιος. Θὰ ἦμην ἀνάξιος σοῦ καὶ τῆς ἀγάπης σου, ἂν τὸν ἐγκατέλειπον σήμερον. Ἔχε ὑγείαν. Ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω· ἀλλ' ὅπως δῆποτε, σοὶ ἐμπιστεύομαι τὸν υἱόν μας.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Κ. Δυβαλλών ἐπεσεν ἡμιθανής. Ὅποῖαν δῆποτε συμφορὰν, ἤθελε τὴν δεχθῆ καρτερικῶς· ἀλλ' ὁ χωρισμὸς οὗτος ἀνέσπα πρόρριζον πᾶσαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐλπίδα τῆς. Ἐκλαυσεν, ἐφώναξε, παρεκάλεσεν, ἀλλ' ὁ Δυβαλλών, εἰ καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας, ἀνεχώρησεν ὄμως, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει ἐπανέλθῃ μεθ' ἐνὸς ἔτους παρέλευσιν.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ του διήρχετο τὰς μὲν νύκτας κλαίουσα, τὰς δὲ ἡμέρας μετροῦσα πᾶσαν παρερχομένην στιγμὴν,

ἦτις ἡλάττου τοῦ χωρισμοῦ τὴν διάρκειαν. Ἄλλὰ τὸ ἔτος παρῆλθε, καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ Δουβαλλῶνος, ἔφθασεν . . . ἡ εἶδησις τοῦ θανάτου του.

Ἡ ἀπελπισία τῆς ἀθλίας χήρας ἔχει ἀνάγκην περιγραφῆς; Ἐπὶ πολλάς ἡμέρας οἱ ἰατροὶ ἐφοβοῦντο περὶ τῆς ζωῆς της. Τέλος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, λαβοῦσα εἰς χεῖράς της τὸν μικρὸν της Ῥιχάρδον,

— Ὅχι! δὲν θ' ἀποθάνω! ἀνέκραξεν. Εἰς ἐμὲ σ' ἐνεπιστεύθη ὁ πατήρ σου· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μ' ἐπιβλέπει, καὶ διατάττει νὰ μὴ σ' ἐγκαταλείψω. Φίλτατον τέκνον! Εἶσαι ἡ ζῶσα εἰκὼν του· διὰ σὲ θὰ νικήσω νίκην ἡρωϊκὴν, θὰ νικήσω τὴν ἀπελπισίαν μου!

Καὶ ὡς εἶπεν οὕτω καὶ ἔπραξεν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐφάνη ἡσυχωτέρα, δηλαδὴ τὴν μὲν θλιψίν της ἀπέκρυψεν ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων, τὴν δὲ ἀγάπην της συνέστειλεν ἐντὸς τῆς καρδίας της, καὶ τὴν ἐπέθεσεν ὅλην ἐπὶ τὸν υἱὸν της καὶ μόνον. Αὐτὸν ἐθεώρει ὡς προσφιλῆ τοῦ ἀνδρός της παρακαταθήκην, ὡς μόνον δεσμὸν της πρὸς τὴν ζωὴν, ὡς μόνην σχέσιν πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ περιέχον τὴν εὐτυχίαν της.

Καθ' ὅσον ηὔξανε τὸ παιδίον, κατὰ τοσοῦτον οἱ χαρακτηρισμοὶ του διεμορφοῦντο εἰς ἐμοιότητα τοῦ πατρός του, καὶ τοσοῦτον προὐχώρει· ἡ φιλοστοργία της μέχρι παραφύρου λατρείας. Καθὼς εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν του ἡγρύπει παρὰ τὴν κοιτίδα του ἀνησύχως παραμονεύουσα πᾶν κίνημα, πᾶν νεῦμα, πᾶσαν φωνὴν του, οὕτω καὶ ἀφ' οὗ ηὔξησεν εἰς νεανίαν, κεκοσμημένον δι' ἐξαιρέτων προτερημάτων, ἡ μητρικὴ αὐτῆς μέριμνα δὲν ἔπαυσε παρακολουθοῦσα αὐτὸν, διότι ἡ χαρὰ του ἦτον ἡ μόνη εὐδαιμονία της, καὶ ἡ ἀθυμία του ἡ μόνη της θλίψις.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τῆς καρδίας της δξυδέρχεια ἀνεκάλυψε πρότινων ἡμερῶν σκιάν τινα μελαγχολίας ἐπὶ τοῦ προσώπου του, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρετήρει ἀνησύχως τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένην κατήφειαν. Ἄλλὰ τέλος τὸν εἶδε κινηθέντα ἀπὸ τῆς θέσεώς του, καὶ φαιδρῶς μειδιάσαντα, καὶ τότε παρηγορηθεῖσα ἐστράφη πρὸς τὰς παρ' αὐτὴν παρακαθημένας κυρίας, καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτῶν.

Ἄν ἔμως ἡ Κ. Δυβαλλῶν εἶχεν ἐξακολουθήσει τὰς παρατηρήσεις της, ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι οὐ μόνον μειδίαμα διέστειλεν αἴφνης τὰ χεῖλη του, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰς παρειάς του ἐπεχύθη ταχὺ ἐρύθημα, ὅτι δὲ προῦκάλεσεν ἀμφοτέρα ἡ εἰς τῆς αἰθρῶσης τὴν θύραν ἐμφάνισις τοῦ Κ. Σαῖν-Μαρτίνου ταμίου τῆς διοικήσεως, καὶ τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ Ἰουλίας.

Δὲν ἐτάραξε δ' ἡ ἀφίξις αὐτῶν μόνον τὸν Ῥιχάρδον, ἀλλ' ὀλίγου δεῖν ὅλους τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὸν χορόν· διότι ὅλα τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἰουλίαν, καὶ ὅλα τὰ δίοπτρα ἀπεσκόπευσαν πρὸς αὐτήν. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐθαύμαζον τὸ ἐξαισίον κάλλος τῶν μεγάλων καὶ ζωηρῶν ὀφθαλμῶν της, τὴν κόμην της, καταμέλανα ὡς πτερὸν κόρακος, τὸ ὑπόχρυσον τοῦ προσώπου της χρῶμα, δίδον εἰς τὴν μορφήν της μεσημβρινὸν τύπον ἐμφαντικώτατον, αἱ δὲ γυναῖκες μετὰ λεπτόλογον ἔρευναν ἠναγκάζοντο νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἦτο χαριεστάτη, καὶ ὅτι ἡ ἐνδυμασία της οὐδὲν εἶχε τὸ ἐπιλήψιμον.

Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐδέχθη τοὺς νεσελθόντας μετὰ μεγάλης περιποιήσεως. Ὡς δ' ἐτελείωσαν αἱ πρῶται δεξιώσεις, καὶ ἡ Ἰουλία προῦχώρει πρὸς τὰς λοιπὰς γυναῖκας, πλησιάσας πρὸς αὐτήν ὁ Ῥιχάρδος,

— Τούλάχιστον απόψε, εἶπε, θὰ μοὶ δώσετε, Κυρία, τὸ Κοτιλλιόν. Ἀπόψε ἔφθασα πρῶτος.

Ἡ Ἰουλία ἤνοιγε τὸ στόμα ν' ἀποκριθῆ, καὶ πιθανῶς νὰ δεχθῆ, ὅτε ὀπισθεν ὀρμῶν εἰς τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ στρατάρχου, ὁ Κόμης Δὲ Λαφεριέρ, νέος λαμπρὸς τὸ ἐξωτερικόν, ὑπερήφανος καὶ διὰ τὴν παλαιάν του εὐγένειαν καὶ διὰ τὸν μέγαν του πλοῦτον, καὶ χορευτῆς ἄριστος,

— Δὲν ἐφθάσατε πρῶτος, εἶπε προπετῶς. Ἡ Κ. Ἰουλία εἶχεν ὑποσχεθῆ τὸ Κοτιλλιόν εἰς ἐμέ, καθὼς καὶ τὸν πρῶτον στρόβιλον (βάλς), ὅστις ἰδοῦ ἀρχίζει. Δὲν εἶναι ἀληθές, Κυρία;

— Ναί, τῷ ὄντι. Λυποῦμαι, Κύριε Δυβαλλών, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετ' ἀγγελικοῦ μειδιάματος, ἐν ᾧ ἔτεινε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Κόμητα.

Ἡ πονηρὰ ἐψεύδετο ἀσυνειδήτως.

— Οὐτε απόψε! ἐψιθύρισεν ὁ Ριχάρδος, ἐνῶ ἐστρέφετο ἵνα μακρυνθῆ· καὶ τὸ πρόσωπόν του, διαφανές κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του, ἀπὸ ἐρυθροῦ ἔγινε κάτωχρον.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε μίαν στιγμὴν σιωπῶσα. Ἐπειτα δὲ, διερχομένη πλησίου του ἵνα λάβῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸν χορόν,

— Ἐχω ἀκόμη τὸν τρίτον ἀντίχορον, τῷ εἶπε. Τὸν δέχεσθε;

Ὁ Ριχάρδος ἔκλινε ψυχρῶς εἰς σχῆμα παραδοχῆς, καὶ τοῦ προσώπου του ἠῤῥξησεν ἡ ὠχρότης.

— Χωριζόμεθα φίλοι λοιπόν; ἐπρόσθεσεν ἡ Ἰουλία, ἀπευθύνουσα εἰς αὐτὸν γοητευτικὸν βλέμμα.

Ὁ Ριχάρδος ἔκλινεν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν, καὶ ὄλον του τὸ αἷμα συνέρρευσε εἰς τὰς παρειάς του.

B'.

Ἡ συναναστροφή ἦτο ζωηροτάτη, καὶ ἡ Ἰουλία, πλήρης εὐθυμίας, ἐχόρευεν ὡς πτερωτὴ καὶ ἐλάλει ὡς χελιδῶν.

Μετὰ τὸν πρῶτον χορὸν ἐλθοῦσα ἐκάθησε πλησίον τῆς Κ. Δυβαλλῶνος, ἣτις εἰς τοιαύτας περιστάσεις τῇ ἐχρησίμειε πολλάκις ὡς μήτηρ, διότι μητέρα δὲν εἶχεν.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς κατακτήσεως ὁ πατήρ της ἦλθεν εἰς Ἀλγερίαν, ὅπου καὶ ἐφονεύθη· ἔκτοτε δ' ἔμεινεν αὐτὴ πλησίον τῆς Κυρίας Σαὶν-Μαρτίνης, τῆς θείας της, ἣτις ἦτο ἡ πλησιεστέρα της συγγενῆς. Ἡ Κυρία ὅμως αὕτη, φιλάσθενος οὔσα, δὲν ἐδύνατο νὰ τὴν συνοδεύῃ πάντοτε εἰς τὰς συναναστροφάς· διὰ τοῦτο ἡ Ἰουλία ἤθελεν εὐρίσκεσθαι εἰς δεινὴν καὶ δυσάρεστον θέσιν ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, ἂν ἡ Κυρία Δυβαλλῶν, συμπαθῆς καὶ εὐεργετικὴ πάντοτε, δὲν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτῆς σκιὰν προστάτιν.

Πλησίον της δ' ἐκάθησε μετὰ τὸν χορὸν καὶ ὁ συγχορευτῆς της, καὶ αἱ συνδιαλέξεις των ἐξηκολούθησαν ζωηρότεραι καὶ εὐθυμότεραι παρὰ πρότερον. Ὁ Ριχάρδος μέχρι τοῦ τρίτου ἀντιχόρου δὲν ἐπλησίασε διόλου εἰς τὴν Ἰουλίαν, ἀπέφευγε δὲ καὶ νὰ διέλθῃ ἐμπρὸς της, ἢ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτήν. Ἀλλ' ὡς ὁ ὑπὸ μαγνητικὴν ἐπιρροὴν διατελῶν βλέπει καὶ τὰ μὴ παρόντα καὶ ἀκούει καὶ τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα, οὕτω καὶ αὐτὸς εἶχε διηνεκῶς πρὸ ὀφθαλμῶν του τὴν Ἰουλίαν καὶ τὸν νέον Κόμητα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς αἰθούσης ὅταν κατέφευγεν, ἐβλεπεν ὅμως ἐκείνης τὸ φαιδρὸν μειδίαμα, καὶ ἤκουε τὸν παραχῶδη τοῦ Κόμητος γέλωτα· διότι, ὅσον καὶ

ἂν ὁ Ῥιχάρδος ἐπροσπάθει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ν' ἀποδείξῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐναντίον, εἶναι βέβαιον ὅτι ἐλάτρευε τὴν Ἰουλίαν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ψυχῆς ἐνθέρμου καὶ ποιητικῆς ὡς ἡ ἔδική του.

Ἐνόμισε μάλιστα εἰς διαφόρους περιστάσεις ὅτι τὸ αἶσθημά του διωρᾶτο ὑπὸ τῆς νέας, καὶ ὅτι δὲν ἔμενεν οὐδ' αὐτὴ ἀδιάφορος πρὸς αὐτό. Ἀλλὰ τῆς Ἰουλίας ὁ χαρακτήρ ἦτο φαινόμενον ἀντιράσεων, πλήρης αἰδήμονος συστολῆς συγχρόνως καὶ πλήρης ἀνδρικῆς τόλμης, δεκτικὸς σφοδρῶν αἰσθημάτων καὶ ἐνταύτῳ ἐλαφρᾶς ἐπιπολαιότητος, φλογερὸν ἠφραΐστειον εἰς τὸ βάθος, ἀνηρὸς λειμῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὀλισθηρὸς χαμαιλέων, συµμεταβάλλων χρῶμα μετὰ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν χρωμάτων.

Διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ὁ Ῥιχάρδος ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεκάλυπτεν ἀληθῆ συγκίνησιν καὶ ἐμβριθῆ αἴσθησιν εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ λέξις ἥτις ἔμελλε νὰ μεταβάλλῃ τὴν ζωὴν του πᾶσαν εἰς χαρὰν παραδείσου ἐθλίβετο φλογερά εἰς τὰ χεῖλη του, αἴφνης τὴν ἔβλεπε κούφως μετατρεπομένην, τὰς ματαίας τέρψεις ἐκθύμως ἐπιζητοῦσαν, καὶ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν χειλέων του κατήρχετο πικρά εἰς τὴν καρδίαν του πάλιν, καὶ ἔμενεν ἀπορῶν ἂν ἠγάπα τὴν ἐντελεστέραν ἢ τὴν κοινοτέραν τῶν γυναικῶν.

Πρὸ πάντων δὲ μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ στρατάρχου Βυζώδου, τῆς Ἰουλίας ἡ κεφαλὴ ἐφαίνετο μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν χρυσόκροσσον στολὴν, εἰς τοὺς ἀργυροῦς πτερνιστῆρας, εἰς τὸν ξανθὸν μύστακα, εἰς τὸ εὐγενὲς ὄνομα, εἰς τὴν φήμην τοῦ πλούτου, καὶ εἰς τὸ γερμανικὸν στρόβιλον τοῦ Κόμητος Δε-Λαφεριέρου. Εἰς ὅλους τοὺς χοροῦς, εἰς ὅλας τὰς διασκεδάσεις, εἰς ὅλας τὰς ἐκδρομὰς, πεζὰς ἢ ἐπίππους, ὁ Κόμης ἦτο πλησίον τῆς πάντοτε, καὶ

ἡ λαμπρότης τοῦ ὑπασπιστοῦ τοσοῦτον συνεσκίαζε τὴν τοῦ Ῥιχάρδου εἰκόνι, ὥστε εἶδομεν τὴν Ἰουλίαν καταφυγοῦσαν ὡς καὶ εἰς ψεῦδος ἔν' ἀποφύγη αὐτὸν καὶ δώσει τὸ Κ ο τι λ λ ι ὸ ν εἰς τὸν προτιμώμενον χορευτὴν.

Τέλος ἔφθασεν ὁ τρίτος ἀντίχορος. Ὁ Ῥιχάρδος ἦλθε πρὸς τὴν Ἰουλίαν, ὄλος τρέμων ἐκ συγκινήσεως, καὶ κλίνας σιωπηλῶς πρὸς αὐτὴν, τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν θέσιν της. Ὅταν ἠθέλησε νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον, ἡ φωνὴ του ἦτο πλήρης δακρῶν. Ἀλλ' ἡ Ἰουλία ἦτο τόσον φαιδρὰ, τόσον εὐθυμος, τῷ ὠμίλει τόσον φιλικῶς, μετὰ τόσης ἐμπιστοσύνης, ἔπειτα δ' ἦτο τόσον ὠραία, ὥστε ὁ Ῥιχάρδος, ἐλθὼν μετ' ἀποφάσεως νὰ μείνῃ ἀδιάφορος καὶ ψυχρὸς, καὶ μετὰ τὸν χορὸν νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ πλησίον της διὰ πάντοτε, συνεταράχθη κατ' ἀρχὰς, μετὰ ταῦτα παρεδόθη εἰς ἄφραστον γοητείαν, καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀντιχοροῦ, ὡς παιδίον πειθόμενος εἰς τὸ πρῶτόν της νεῦμα, ἔσπευσε μετὰ παλλούσης καρδίας νὰ καθήσῃ εἰς θέσιν ἣν τῷ ἔδειξε κενὴν πλησίον της.

Ἀλλ' ἐνῶ συνωμίλουν, καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐλάμβανε χαρακτῆρα ὄλως ἐμπιστευτικόν, καὶ ὁ Ῥιχάρδος ἐπέτα εἰς τὸν ἔβδομον οὐρανὸν, ἀπὸ τοῦ ἄλλου πέρατος τῆς αἰθούσης ὀρμᾶ ὁ Κόμης θορυβωδῶς, λαμβάνει τὴν πρώτην τυχοῦσαν καθέδραν, καὶ κάθηται ἐμπρὸς τῆς Ἰουλίας, ὥστε νὰ γίνῃ εἰς τὸν διάλογον τρίτος. Ὁ Ῥιχάρδος ἠσθάνθη ἰσχυρὸν πεῖσμα ἐντός του, ἀλλ' ἐνόμισεν, ἢ τοῦλάχιστον ἐπροφασίσθη κατ' ἑαυτὸν, ὅτι νομίζει ἄτοπον νὰ ἐγερθῇ τότε καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ὠμίλησαν καὶ περὶ τῶν Ἀράβων τῶν φανέντων περὶ τὴν πόλιν.

— Ἄν ἔλθουν νὰ μᾶς προσβάλουν οἱ Ἀραβες, ἐλπίζω

ὅτι θὰ μᾶς ὑπερασπισθῆτε, κύριε Κόμη, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετὰ φιλαρέσκου τρόπου πρὸς τὸν Δε-Λαφεριέρον.

— Τὸ ξίφος τοῦτο εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ὅταν σᾶς ὑπερασπίζηται, ἤμπορεῖ ν' ἀντιταχθῆ καθ' ὅλης τῆς Ἀραβίας, τῆς Πετραίας καὶ τῆς Εὐδαίμονος. Δεχθῆτέ με ὡς ἰππότην σας, καὶ μὴ ἔχετε φόβον.

— Ἐννοεῖται ὅτι θέλομεν χύσει τὸ αἷμά μας ὑπὲρ ὑμῶν, κυρία, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ζωηρῶς ὁ Ῥιχάρδος, καὶ ὅτι θέλετε ἔχει τὰ σώματά μας προπύργιον.

— Βλέπετε, Κυρία, ὁποία μάγισσα εἴσθε; εἶπεν ὁ Κόμης χαριεντιζόμενος. Τὸν Κ. Δυβαλλῶνα, τὸν εἰρηνικὸν ὑπηρέτην τῆς Θέμιδος, μετεβάλατε αἴφνης εἰς πολεμιστὴν αἰμοχαρῆ. Ὁ Κ. Δυβαλλῶν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαιώματά μας.

Ὁ Ῥιχάρδος ἦτον ἔτοιμος ν' ἀπαντήσῃ πικρὸν τινα λόγον· ἀλλὰ συνησθάνθη ὅτι ἐδύνατο νὰ φανῆ γελοῖος, καὶ ἐσιώπησεν.

— Ἄν ἤμην ἀνὴρ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, ἀποβλέπουσα πρὸς τὸν Λαφεριέρον, ἤθελον γίνεи στρατιώτης. Εἶναι τὸ μόνον ἐπάγγελμα ἀξίον τοῦ ἀνδρός. Τί εὐγενέστερον τοῦ νὰ στηρίζηται τις ἐπὶ τῆς ἀνδρίας του, καὶ οὐδένα φοβούμενος, νὰ σώζῃ προσέτι καὶ νὰ ὑπερασπίζηται καὶ τοὺς φίλους του;

— Καὶ ἡ ἀνδρία, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος, δηχθεὶς τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἀπερισκέπτων τούτων λόγων, εἶναι ἄφευκτον νὰ εὐρίσκηται μόνον ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ στρατιώτου;

— Τοῦλάχιστον, ἀπήντησεν ἡ φιλόγελως κόρη, ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ δικαστοῦ δὲν θὰ μᾶς πείσητε ὅτι πρέπει νὰ τὴν ζητήσω. Δὲν εἶναι ἀληθές, κύριε Κόμη;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κόμης καγχάζων· ἂν κυριεύσωσι ποτε οἱ Ἀραβες τὸ Ἀλγέριον, δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ προσφύγητε εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα σωθῆτε.

— Ὄταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας, εἶπεν ὁ Δυβαλλῶν, ἐν ᾧ ἤρχιζεν ἤδη ν' ἀναβράζῃ τὸ αἷμά του, τότε θέλομεν ἰδεῖ ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀληθῆς ἀνδρία.

— ὦ! κύριε Δυβαλλῶν, εἶπεν ἡ Ἰουλία, μᾶς πέμπετε εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλάνδας. Χθὲς ἐπῆγα ἔφιππος ἕως εἰς τὴν Μεγάλην Βρύσιν, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὴν πλάτανον, ἐλησμόνησα τὸ χρυσοῦν μου μαστίγιον. Πρὸ ὀλίγου ἐπρότεινα εἰς τὸν κύριον Κόμητα νὰ μοὶ τὸ φέρῃ αὔριον, ἀλλὰ μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι ἀδύνατον, διότι οἱ Ἄραβες κατέχουσι τὴν δίοδον. Ἄν εἴσθε ὁ ἥρωας ὁποῦ μᾶς λέγετε, ἰδοὺ καιρὸς νὰ τὸ ἀποδείξητε· φέρετέ μοι τὴν μαστιγὰ μου, νὰ σᾶς δώσω τὸν στέφανον τῆς ἀνδρίας.

— Ἀπατᾶσθε, Κυρία· δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν ἥρωα, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος συστέλλων τὰς ὀφρῦς.

Καὶ στραφεῖς μετὰ βαθεῖαν ὑπόκλισιν, ἐμακρύνθη, διότι ἤρχιζεν ὁ νέος χορὸς· δι' ὅλης δὲ τῆς ἐσπέρας δὲν ἐπλησίασεν εἰς αὐτὴν πλέον.

Εἰς τὸ Κοτιλλιὸν ἡ Ἰουλία τὸν ἀνεκάλυψεν εἰς μίαν γωνίαν ἰστάμενον ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἤλθε πρὸς αὐτὸν νὰ τὸν ἐκλέξῃ δι' ἓνα γύρον. Ὁ Ῥιχάρδος ἐχόρευσε, καὶ τὴν ἄφησεν εἰς τὴν θέσιν τῆς, εὐχαριστήσας αὐτὴν διὰ βαθείας κλίσεως τῆς κεφαλῆς, χωρὶς νὰ εἰπῇ οὐδὲ λέξιν. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ χοροῦ μετὰ τῆς μητρὸς του.

Γ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ἡμέραν κυριακὴν, καθ' ἣν τὰ δικαστήρια ἐσχόλαζον, ἐτοιμάσας ἀπὸ πρωίας τὸν ἵππον του, καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας τὸ πυροβόλον του, ἀπεχαιρέτισε τὴν μη-

τέρα του λέγων ὅτι ὑπάγει νὰ κυνηγήσῃ. Ἡ Κυρία Δουβαλλῶν τὸν προέτρεψε νὰ μὴ ἐκτεθῆ, μέχρις οὗ οἱ Ἄραβες διωχθῶσιν ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὴν καθησύχασε διΐσχυριζόμενος ὅτι αὐτοὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀπεσύρθησαν ἤδη, ὅτι ἄλλως τε γνωρίζει τοὺς δρόμους καλῶς.

Ἰππεύσας λοιπὸν, ἐξῆλθε τῆς πόλεως, καὶ ἐστράφη εὐθὺ πρὸς τὴν Μεγάλην Βρύσιν. Ἀλλὰ, καθὼς εἶπεν, ἐγνώριζε τοὺς δρόμους καλῶς· δι' ὃ, μεθ' ἡμισείας ὥρας ἵππασίαν, ἐγκατέλιπε τὴν δημοσίαν ὁδὸν, καὶ ἔλαβε πλαγίως ἄγνωστον στενωπὸν, βυθιζομένην μεταξὺ ὑψηλῶν θάμνων, οἵτινες τὸν ἔκρυπτον, αὐτὸν καὶ τὸν ἵππον του.

Οὕτω προέβη ἔτι ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ ἀθουρύβως· ἀλλὰ τέλος ἔφθασεν εἰς μέρος ὅπου ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ὁδοῦ. Ἐκεῖ βλέπει ὅτι οἱ Ἄραβες κατεῖχον αὐτήν. Χωρὶς νὰ θορυβηθῆ, αἰφνιδίως κεντᾶ τὸν ἵππον του, ὀρμᾶ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ πρὶν συνέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεώς των, ρίπτεται ὡς ἀστραπὴ εἰς τὴν στενωπὸν τὴν ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ.

Οἱ Ἄραβες τὸν διώκουσιν ἐξ ὀπίσω, ἀλλ' ἐκεῖνος, γνωρίζων τὰς θέσεις, καὶ ἤδη προδραμῶν αὐτῶν ὀπωσοῦν, φθάνει εἰς τὴν πλάτανον, εἰς τὸ μέρος ὅπου τῷ εἶπεν ἡ Ἰουλία, βλέπει τὸ μαστίγιον, τὸ ἀρπάζει τρέχων, καὶ ἀμέσως στρέφεται πρῶτον πρὸς δεξιὰ, μετὰ ταῦτα πρὸς ἀριστερά, ὅπως εὖρη διεκφυγὴν ἀπὸ τῶν διωκόντων.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς· οἱ Ἄραβες τὸν εἶχον φθάσει. Τότε ἀλλάζων σχέδιον, ἔστρεψεν ἀποτόμως τὸν ἵππον του πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐφορμήσας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ πρώτου προσερχομένου, καὶ τὸν ἐπλήγωσε. Μετὰ ταῦτα δὲ, ρίψας τὸ πυροβόλον του κατὰ γῆς, ἔσυρε τὴν μάχαιραν, ἣν ἔφερεν εἰς τὸ πλευρόν του, καὶ ἤρχισε νὰ μάχηται λυσσω-

δῶς, ἐπὶ τῇ ἀπονενοημένῃ ἐλπίδι τοῦ νὰ διασχίσῃ τὸν δρόμον του διὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ἄλλὰ τ' ἀδύνατα ἐπεχείρει. Μετ' οὐ πολὺ τὸν περιεκύκλωσαν ὑπὲρ τοὺς πενήκοντα, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠῤῥξανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ὁ Ῥιχάρδος ἠγωνίσθη ἀπηλπισμένως, ἀλλὰ τέλος τὸ ξίφος του ἐθραύσθη εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ. Ἡ ἀνδρία του ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς Ἄραβας μέγα σέβας.

Ἄμα δὲ τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυραν εἰς ἄγνωστον καὶ ἀπρόσιτον μέρος τοῦ ὄρους, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀφῆκαν ὑπὸ φρουρὰν ἀσφαλῆ.

Ὡς δ' ἔμεινεν ὁ Ῥιχάρδος μόνος μετὰ τοῦ πρώτου φρουροῦ ὅστις ἐτάχθη εἰς τὴν φυλακὴν του, πλησιάσας εἰς αὐτόν,

— Θέλεις νὰ κερδήσῃς χρήματα ; τῷ εἶπε.

— Θέλω, ἀπεκρίθη ὁ Ἄραβ.

— Τί θέλεις νὰ σοὶ δώσω, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ φύγω;
Ὁ Ἄραβ ἐγύμνωσε τὸ γεταγάνιον του.

— Ἄν κινηθῆς μόνον, εἶπεν, ἢ ἂν ἐπαναλάβῃς αὐτὴν τὴν λέξιν, σοὶ κόπτω τὴν κεφαλὴν.

— Καλά· ἀλλὰ δέχεσαι νὰ φέρῃς αὐτὴν τὴν μάστιγα εἰς τὸ Ἀλγέριον;

— Τί μοὶ δίδεις;

— Χίλια φράγκα.

— Δέχομαι.

— Ἐξεύρεις νὰ γράφῃς;

— Ἐξεύρω.

— Θὰ εὔρῃς εἰς Ἀλγέριον τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σαιν-Μαρτίνου, καὶ ἐκεῖ θὰ ζητήσῃς τὴν ἀνεψιάν του Ἰουλιάν Βω-

σάν,—γράψε τὸ ὄνομα—καὶ θὰ τῇ δώσης εἰς χεῖράς της αὐτὸ τὸ μαστίγιον.

— Καὶ τί θὰ τὴν εἰπῶ;

— Τίποτε.

— Καὶ ἂν μ' ἐρωτήσῃ;

— Δὲν θ' ἀποκριθῆς.

— Καὶ τίς θὰ μὲ πληρώσῃ;

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δακτύλου τοῦ χρυσοῦν δακτυλίδιον.

— Θὰ ζητήσῃς ἔπειτα, εἶπε, τὴν Κυρίαν Δυβαλλών. Θὰ τῇ δώσης αὐτὸ, καὶ θὰ τῇ εἰπῆς ὅτι ὁ υἱός της συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ ζῆ. Ἡ μήτηρ μου θὰ σοὶ δώσῃ τὰ χίλια φράγκα.

— Καὶ ἂν δὲν μὲ πιστεύσῃ;

Ὁ Δυβαλλών ἔγραψε τὰς ἀκολούθους λέξεις ἀραβιστί· «Μὴ λυπεῖσθε, ζῶ. Δόσατε χίλια φράγκα εἰς τὸν ἐπιφέροντα καὶ ἀφήσατέ τον ν' ἀναχωρήσῃ.»

— Δὸς τοῦτο, τῷ εἶπε, καὶ θὰ σὲ πιστεύσῃ.

Ὁ Ἄραψ ἔλαβε τὸ γραμματίον, τὸ ἀνέγνω προσεκτικῶς, τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὴν ζώνην του, καὶ ἅμα παρῆλθεν ἡ ὥρα τῆς φυλακῆς του, ἀναβάς εἰς τὸν ἵππον του ἀνεχώρησε.

Δ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον τῆς ἡμέρας τοῦ χοροῦ, ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἔδιδε γεῦμα εἰς τὰς κυριωτέρας οἰκογενείας τῆς Ἀλγερίας, καὶ ἀπεχαιρέτα αὐτὰς συγχρόνως, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐνδότερα, καὶ ἀφ' οὗ ἀποδιώξῃ τοὺς ἐνοχλοῦντας τὰ περίξ τῆς πόλεως Ἀραβας, νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς

ἀπωτέρας ἐπαρχίας, καὶ νὰ ὀργανώσῃ νέον σύστημα πολέμου ἐπιθετικοῦ.

Οἱ προσκεκλημένοι εἶχον ἤδη συνέλθει, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν οἱ γνώριμοί μας, ὁ Κ. Σαὶν Μαρτῖνος καὶ ἡ ἀνεψιά του, ἣν ἐπολιόρκει ἤδη ὁ κόμης Δὲ Λαφεριέρος. Ἡ κυρία Δυβαλλῶν ἔγραψε, συγγνώμην ζητοῦσα, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ γεῦμα, καὶ διότι εἶχεν ἀπαυδῆσαι τὴν προτεραίαν, καὶ διότι ὁ υἱὸς της, ἐξελθὼν εἰς τὸ κυνήγιον, δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰσέτι.

Πρὶν δὲ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, εἰσελθὼν ὑπηρέτης, εἶπεν εἰς τὴν Ἰουλίαν ὅτι ζητεῖται ἔξω. Ἡ Ἰουλία ἐξῆλθε. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἐπέστρεψε, καὶ εἶχε τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν ὡς πύρινον, εἰς τὴν χεῖρα δ' ἐκράτει τὸ χρυσοῦν μαστίγιον.

— Τί σὰς συνέβη, κυρία; ἔσπευσε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ὁ Λαφεριέρος, δραμῶν πρὸς αὐτὴν ἅμα τὴν εἶδεν οὕτως εἰσερχομένην.

— Ἴδέτε, μοὶ τὸ ἔστειλεν, εἶπε μυστικῶς ἡ Ἰουλία, πλήρης ταραχῆς, δεικνύουσα τὸ μαστίγιον, καὶ πιέζουσα διὰ τῆς χειρὸς της τὴν καρδίαν της, ὡς ἵνα καταστείλῃ τοὺς βιαίους παλμοὺς αὐτῆς.

— ὦ! πῶς τοῦτο;

— Εἰς Ἄραψ μοὶ τὸ ἐνεχείρισε, καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου δὲν ἠθέλησε ν' ἀποκριθῆ.

— ὦ! δὲν μοὶ λέγετε ὅτι ὁ Κ. Δυβαλλῶν εἶναι ἰππότης ἄμεμπτος καὶ ἀνεπίληπτος, ὡς ἔλεγον ἄλλοτε! εἶπεν ὁ κόμης γελῶν.

— Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ τὸν χλευάσῃτε διὰ τοῦτο, κύριε κόμη, ἀπεκρίθη ἡ Ἰουλία μετὰ τινος σοβαρότητος. Ἔδειξε γενναιότητα θαυμασίαν· ἐξετέθη εἰς μέγαν κίνδυνον

διὰ μίαν μου ἀφροσύνην. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι μεγάλως μετανοῶ.

— Φανταστὸς κίνδυνος! Οἱ Ἄραβες, εἶμαι βέβαιος, εἶναι μυθικὰ ὄντα, ἣ ἀνεχώρησαν, καὶ ὁ Κ. Δυβαλλὼν τὸ εἶχε μάθει, ἠθέλησε νὰ ὑποτραυλίσει ὁ κόμης, τεθορυβημένος διὰ τὴν ἀπότομον τῆς νεανίδος ἀπάντησιν.

Ἄλλ' αἶφνης ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως.

— Ἡ Κυρία Δυβαλλῶν!

Ἐν τῷ ἅμα δ' εἰσώρμησεν ἡ μήτηρ τοῦ Ῥιχάρδου σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Τὸν συνέλαβον! τὸν σύρουν εἰς τὰ ὄρη, θὰ τὸν φονεύσουν! ἐφώναξεν, ἅμα ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐκπληττόμενος διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐμφάνισίν της, προῦχώρησε πρὸς αὐτὴν μετὰ πολλῆς εὐγενείας νὰ τὴν δεχθῆ.

— Ποῖον συνέλαβον; ποῖον θὰ φονεύσουν; ἐξηγήσατέ μοι, κυρία, τῇ εἶπε μετὰ τόνου φιλόφρονος.

— Τὸν υἱὸν μου συνέλαβον, τὸν υἱὸν μου! θὰ τὸν φονεύσουν! Οἱ Ἄραβες τὸν συνέλαβον! ἔκραζεν ἡ δυστυχῆς μήτηρ. Στρατηγέ, βοηθήσατε, σώσατέ τον. Ἡξεύρετε, ὁ υἱός μου εἶναι τὸ πᾶν δι' ἐμέ! Χωρὶς τοῦ υἱοῦ μου ἠξεύρετε ὅτι θεν' ἀποθάνω. Καὶ ἂν ἀποθάνω τί ὠφελεῖ; Ὁ θάνατός μου θενὰ τὸν σώσει; ὦ! φαντασθῆτε! οἱ Ἄραβες τὸν ἔχουν, τὸν σύρουν εἰς τὰ βουνά! Βοηθήσατε, βοηθήσατε!

— Κυρία, εἶπεν ὁ στρατάρχης, καθησυχάσατε· διηγηθῆτέ μας τί συνέβη.

Ἡ Κυρία Δυβαλλῶν διηγήθη ὅτι ὁ υἱός της ἐξῆλθεν ἀπὸ πρῶίας εἰς τὸ κυνήγιον, ὑποσχεθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς ἐσπέρας, ἀλλ' ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν Ἄραψ τις ἐλθὼν τῇ ἔδωκε τὸ δακτυλιδιὸν του, καὶ δύω λέξεις ἰδιογράφους του, δι' ὧν τῇ ἀναγγέλλει ὅτι συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐρρίφθη ὡς παράφορος εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ.

— Τὸν υἱόν μου, ἐφώναζε, στρατηγέ! τὸν υἱόν μου! Καὶ ἔπεσεν ὡς νεκρά κατὰ γῆς.

Ἡ Ἰουλία, εἰς ἧς τὸ πρόσωπον ἐχύθη θανάτου ὠχρότης, ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν της. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βυζῶδος, ὑποστηρίξας αὐτήν, καὶ καταθείς αὐτήν εἰς τὸ ἀνακλιτήριον,

— Κυρία, τῇ εἶπε, μείνατε περὶ τοῦ υἱοῦ σας ἀμέριμνος. Πρὶν παρέλθωσιν εἰκοσιτέσσαρες ὥραι, θὰ σᾶς φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν υἱόν σας.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιῖσταμένους ἀξιωματικούς,

— Κύριοι, ἐπρόσθεσεν, σᾶς προσεκάλεσα εἰς γεῦμα, θὰ σᾶς δώσω εὐωχίαν καλλητέραν τοῦ γεύματος. Ἄς πῖωμεν ἐν ποτήριον, καὶ ὄλοι εἰς τοὺς ἵππους σας. Τὰ τάγματα εἶναι ἔτοιμα! Εἰς ἡμίσειαν ὥραν ἐκστρατεύομεν. Αἱ κυρίαὶ καὶ οἱ κύριοι ἐδῶ ἄς πῖωσιν εἰς υἰείαν καὶ εἰς ἐπιτυχίαν μας. Ἀφίνω τὸν κόμητα Δὲ Λαφεριέρον νὰ μ' ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ Δυβαλλὼν εἶναι εἷς τῶν ἀξιοτέρων υἱῶν τῆς Γαλλίας. Πρὶν ἔλθῃ τὸ μεσονύκτιον πρέπει νὰ ᾗναι ἐλεύθερος!

Εἶπε, καὶ γενικὸς ἐνθουσιασμὸς κατέλαβε τοὺς παρόντας. Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἠγέρθη, καὶ ἂν ὁ στρατηγὸς δὲν τὴν ἐμπόδιζεν, ἤθελε νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά του. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπιον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των, καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὰ τάγματά των· μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐξεστράτευσε προπεμπόμενος ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν τῶν κατοίκων.

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν μετεκομίσθη ἡμιθανὴς εἰς τὸν οἶκόν της, συνοδευμένη ὑπὸ τῆς Ἰουλίας, ἥτις οὐδ' ἐπὶ στιγμήν

ἤθελε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Τὸν πρῶτον ἐρεθισμὸν τῆς διεδέχθη παντελῆς ὕφαισις ὄλων τῆς τῶν δυνάμεων. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἔμενον τεταμένοι καὶ ἀκίνητοι, τὸ στόμα τῆς ἄφωνον.

Τὴν νύκτα ἀνεπτύχθη σφοδρὸς πυρετὸς, καὶ εἰς τοὺς παροξυσμοὺς αὐτοῦ ἔκραζε τὸν υἱὸν τῆς, τὸν ἐκάλει διὰ τῶν τρυφερωτάτων ὀνομάτων, ἡρώτα τὴν Ἰουλίαν ἂν ἠξεύρη τίς τὸν ἐφόνευσε, διατί τὸν ἐφόνευσαν ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀνὴρ τῆς τῇ τὸν ἐνεπιστεύθη, ὅτι ὁ ἀνὴρ τῆς παρ' αὐτῆς θενὰ τὸν ζητήσῃ.

Ἄλλοτε ἠγείρετο, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κλίνης, νὰ δράμῃ κατόπιν τῶν στρατευμάτων, νὰ ἦναι ἡ πρώτη νὰ κόψῃ τὰ δεσμά του, πρώτη νὰ τὸν ἐγκλείσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Εἰς δὲ τὰς διαλείψεις τοῦ πυρετοῦ, ὅταν τῇ ἐπανήρχετο ἡ χρῆσις τοῦ λογικοῦ, ἔκλαιε, καὶ ὠδύρετο, καὶ ἡρώτα ἂν δὲν ἦλθον εἰδήσεις ἐκ τοῦ στρατεύματος.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωίας χαρμόσυνοι εἰδήσεις διεδόθησαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Μόλις δ' ἐξημέρωσε, καὶ ὁ Κ. Δὲ Λαφεριέρος ἐλθὼν πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλῶν, τῇ ἐκαινοποίησεν ἐπιστολὴν τοῦ στρατάρχου, λέγοντος, ὅτι διὰ νυκτὸς ἐπέπεσε κατὰ τῶν Ἀράβων, κατεχόντων διαφόρους θέσεις περὶ τὴν πόλιν, ὅτι τοὺς κατέστρεψε κατὰ κράτος, ὅτι δὲ διώκει δραστηρίως τοὺς μείναντας ὀλίγους φυγάδας, καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς φθάσῃ, καὶ ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν υἱὸν τῆς.

Αὕτη λοιπὸν ἦτον ἡ τόσον ἀνυπομόνως, ἡ τόσον ἀνησυχῶς περιμενομένη εἰδήσις! αὕτη εἰς ἣν εἶχε στηρίξει ὅλας τῆς τὰς ἐλπίδας! Καὶ ἰδοὺ ἦλθε, καὶ τὴν βυθίζει πάλιν εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀμφιβολίας, ἢ μᾶλλον εἰς τῆς ἀπελπισίας τὴν ἄβυσσον! Καὶ ἔμως τί ἡδύνατο; Νὰ περιμένῃ καὶ νὰ

μετροῦ ἕκαστον λεπτόν παρερχόμενον, καὶ ἕκαστον λεπτόν νὰ τῇ φαίνεται αἰὼν ἀγωνίας, πλήρης τῶν ἀπαισιωτέρων φαντασιῶν καὶ τῶν δεινοτέρων βασάνων.

Περιέμενε λοιπὸν, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν μεθ' ὑπομονῆς καὶ μετὰ καρτερίας· ἀλλ' ἡ Ἰουλία, ἣτις τὴν παρετήρει περίφροντις, ἔβλεπεν ὅτι τὸ βλέμμα της εἶχεν ἀτενές τι, καὶ τὰ χεῖλη της πολλάκις ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς, καὶ τὰς χεῖράς της ὅτι ἔκαιεν ὑπόκωφος πυρετός.

Τέλος περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἡ Ἰουλία ἦτο πλησίον της, ἠνεώχθη τοῦ θαλάμου ἡ θύρα.

— Ὁ Κόμης δὲ Λαφεριέρος! ἐπιστολὴν! μοὶ φέρει ἐπιστολὴν! ἔκραξεν ἡ Κ. Δυβαλλῶν, καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης ἀνεσκίρτησεν, ἐρρίφθη πρὸς αὐτὸν μετὰ δυνάμεως τεραστίας, καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος. Ὁ Κόμης εἶχε τὸ πρόσωπον κατηφές, καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν βραδέως. Ἦτο δὲ αὕτη παρὰ τοῦ Στρατάρχου.

— Κυρία, ἔγραφεν, ὅ,τι δύνανται ἄνδρες γενναῖοι, οἱ στρατιῶταί μου τὸ ἔπραξαν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν Δυβαλλῶνος. Ἀλλ' ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων εἶναι εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς χεῖρας. Κατεδίωξα τοὺς Ἀραβας μέχρι τῆς ἐρήμου, καὶ κατέκοψα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἂν καὶ ἔφευγον ὡς σκιαὶ ἐμπρὸς μου. Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην «Βαβ-ἔλ-Σαρά» (Πύλιν τῆς ἐρήμου), ὄριον ἀνυπέρβατον, φυσικὸν προμαχῶνα κλείοντα τὴν ἐρημον εἰς τὴν ἀνδρίαν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν τέχνην. Ὅπισω τοῦ στενοῦ τούτου κατέφυγον οἱ αἰχμαλωτίσαντες τὸν υἱὸν σας. Ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ σᾶς τὸν ἀποδώσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μᾶς ὑπεστήριξε, καὶ ἐνεψύχωσε τὸν στρατὸν εἰς θαυμασίας πράξεις ἀνδρίας· τρεῖς εἰσώρμησαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ θανάτου ἐκεῖνο, καὶ τρεῖς εἰ-

δα μάτην θυσιαζόμενον τὸ ἄνθος τῶν ταγμάτων μου. Εὐ-
τυχέστεροι οἱ εὐρέντες τὸν ἔνδοξον θάνατον, ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς
λαβόντας τὴν ὑλιβερὰν βεβαιότητα ὅτι πᾶσα ἡμῶν περαι-
τέρω προσπάθεια θέλει ἀποβῆ ματαία πρὸς τὸ παρόν! Ὁ
θεὸς, ὅστις μόνος γνωρίζει διατί πέμπει τὰς μεγάλας συμ-
φορὰς, εἴθε σᾶς πέμψοι τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ
νὰ ὑπομείνητε καρτερικῶς ταύτην, τὴν μεγίστην πασῶν.»

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἀνέγνω ἅπαξ καὶ δις, ἔπειτα ἔστρεψεν
ἑρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν ὑπασπιστὴν, μετὰ ταῦτα
ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωθείσα, καὶ αἴφνης ἔπεσε κατὰ
γῆς ὡς νεκρά. Ἡ Ἰουλία καὶ ὁ Λαφεριέρος τὴν ἔθεσαν ἐπὶ
τὴν κλίνην της, ὁ ἰατρὸς ἐκλήθη ἀμέσως, καὶ ἐν ᾧ ἐπεμε-
λεῖτο νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς ἑαυτὴν, ἡ Ἰουλία λαβοῦσα τὸν
κόμητα κατὰ μέρος,

— Λοιπὸν δὲν εἶν' ἐλπίς; τῷ εἶπε. Τῷ ὄντι; εἶναι ἀδύ-
νατον νὰ τὸν σώσωσιν;

— Ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅλας τὰς ἐκθέσεις. Ἡ θέσις
Βάβ-ἔλ-Σαρά προσεβλήθη ἐπανειλημμένως. Πολλοὶ τῶν
ἡμετέρων ἔπεσαν χωρὶς ἀποτελέσματος. Οὔτε πτηνὸν δύνα-
ται νὰ διέλθῃ ἐν ὄσῳ οἱ Ἀραβες τὴν κατέχουσι.

— Καὶ θὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ τὴν κατέχωσι διὰ πάντοτε;

— Ὁ στρατάρχης γράφει ὅτι ἀφ' οὗ καθαρὶσθὴ καὶ ὀργα-
νίσθῃ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας, θὰ προσπαθήσῃ νὰ προσβάλλῃ
αὐτὴν ὀπισθεν καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ.

— Καὶ τοῦτο πότε δύναται νὰ γίνῃ;

— Μετὰ πολλοὺς μῆνας βεβαίως, ἴσως μετὰ ἕν ἔτος.

— Γνωρίζετε, κύριε κόμη, τοὺς στρατιώτας σας. Δὲν εἶ-
ναι δυνατὸν διὰ χρημάτων, διὰ πολλῶν χρημάτων, καὶ ἂν
ἤθελεν εἶσθαι ὅλη ἡ περιουσία μου, νὰ πείσωμεν τινὰς εἰς
ἀπότολμόν τι κίνημα;

— Τα χρήματα είναι δέλεαρ όταν υπάρχει άμυδρά καν επιτυχίας έλπις· άλλ' όπου ο στρατάρχης απέτυχε, τοιαύτη έλπις δέν υπάρχει. Και αν επείθομεν διά χρημάτων τινάς, θα τούς έστέλλομεν μόνον εις άφρευκτον θάνατον.

Ἡ Ἰουλία έμεινεν επί τινας στιγμάς σύννευς· έπειτα δέ, πλησιάσασα πρὸς τὸν κόμητα,

— Ἀφ' οὗ απέτυχεν ἡ ἀνδρία, εἶπε, δέν δύναται νά δοκιμάσῃ ἡ ἀφοσίωσις; Δέν δύναταί τις νά δοκιμάσῃ νά εἰσχωρήσῃ μεταξὺ τῶν Ἀράβων καί μέχρις αὐτοῦ, καί νά τὸν υποκλέψῃ θραύων τὰς ἀλύσεις του;

— Κυρία, ὁ ζῆλός σας σᾶς παραφέρει εἰς τ' ἀδύνατα, ἀπεκρίθη ὁ κόμης. Πρὸς θέλετε εὖρει τὸν ἄνθρωπον, τὸν οὐ μόνον ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καί ἀφωσιωμένον εἰς βαθμὸν ὥστε ν' ανταλλάξῃ ἐπισφαλεστάτην ἀπόπειραν ἀντὶ βεβαίου θανάτου;

— Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπρότεινον νά εἴσθε ὑμεῖς, Κύριε Κόμη; . . .

— Πῶς, Κυρία;

— Φαντασθῆτε ὅτι ἐδύεσθε φερ' εἰπεῖν φορέματα Ἀραβος· τὴν ἀραβικὴν γνωρίζετε, διότι ἦσθε πολλάκις εἰς τὴν Ἀλγερίαν. Ἄν οὕτω μετημφιεσμένος κατορθώσῃτε νά φθάσῃτε μέχρι τοῦ Δυβαλλῶνος, δέν θά σᾶς ἦναι ἴσως ἀδύνατον νά τὸν σώσῃτε. Τί λέγετε περὶ τούτου;

— Λέγω, κυρία μου, ὅτι μὲ κολακεύει τὰ μέγιστα ἡ ἐμπιστοσύνη σας, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ προθυμία μεθ' ἧς σπεύδετε νά μὲ θυσιάσῃτε ἀντὶ τοῦ Κ. Δυβαλλῶνος. Καὶ χωρὶς νά φοβῶμαι τὸν θάνατον, ὃν φρονῶ βέβαιον ὅτι ἤθελον ἀπαντήσῃ, σᾶς ἐμολογῶ ὅτι φοβούμαι τὸ γελοῖον, εἰς δ' εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἤθελον ἐκτελεθῆ.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, συστέλλουσα τὰς ὀφρῦς ἀδιο-

ράτως, τί ἠθέλετε εἰπεῖ ἂν σᾶς ἐπρέτεινον νὰ ἐκτεθῶμεν ὁμοῦ εἰς τὸ γελοῖον καὶ εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μὲ συνοδεύσητε εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ;

— "Ἦθελον εἰπεῖ ὅτι παράδοξόν τι αἴσθημα, αἴσθημα ἀνεξήγητον, ἢ ἴτως ὑπὲρ τὸ δέον ἐξηγούμενον, σᾶς ἐμπνέει ἀτόπους ιδέας. Βεβαίως εὐδαιμονία μου ἤθελεν εἶσθαι νὰ σᾶς συνοδεύσω μέχρι περάτων τῆς γῆς· ἀλλ' εἰς τὴν περιστασιν ταύτην χρέος μου νομίζω, κυρία μου, πρὸς τὸ ἰδιόν σας συμφέρον, ὄχι μόνον νὰ σᾶς ἀποτρέψω δι' ὄλων μου τῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰδοποιήσω ἀνυπερθέτως τὴν θείαν σας, ἔπως φροντίση νὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν συμβουλῶν τῆς καρδίας σας, μέχρις ὅτου ἐπανέλθῃ ἡ σκέψις.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε τότε κατὰ πρόσωπον, καὶ ἀπεκρίθη εἰς τὰς λέξεις ταύτας διὰ μεγάλου καὶ ἀπροσδοκίτου καγχασμοῦ.

— "Α! τὸ κατώρθωσα! εἶπεν. Ἴδου σᾶς ἠπάτησα! Ἐνομίσατε ὅτι σᾶς ὀμιλῶ ἐμβριθῶς! Θὰ τὸ διηγηθῶ παντοῦ ὅτι κατώρθωσα ν' ἀπατήσω τὸν ἀγχίνου Κόμητα Δελαφεριέρον.

— Μέγα κατόρθωμα δὲν ἦτο, κυρία. Πρὸ πολλοῦ ἀπεφάσισα ὅτι εἶναι προωρισμένον νὰ μ' ἀπατᾶτε πάντοτε. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μ' ἐτρόμαξεν αὐτὸς ὁ ἀστεῖσμός σας.

— Ναί, ἀστεῖσμός, εἶπεν ἡ Ἰουλία· ὀμολογῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἦτον ἄκαιρος, καὶ δὲν σᾶς ἀρνοῦμαι ὅτι λυποῦμαι τὸν δυστυχῆ Δουβαλλῶνα. Ὑπάγετε, καὶ ὅ,τι μάθετε ἄλλο, εἰδοποιήσατέ με.

Ὁ Λαφεριέρος κλίνας βαθέως ἀνεχώρησεν. Ἐν ᾧ δ' ἐξήρχετο, ἡ Ἰουλία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ ἔρριψε βλέμμα ἀνεκφράστου περιφρονητέως. Τότε ἡ ψυχὴ τῆς, συλλέξασα πάσας τῆς τὰς δυνάμεις, καὶ ἐνταθεῖσα

εἰς βαθμὸν ἀνώτατον, συνέλαβε μίαν τῶν ὑπερτάτων ἐκείνων ἀποφάσεων, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸν χαρακτῆρα ὁλόκληρον, καὶ μεταπλάττουσι τὴν ὅλην ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Μετὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθε πρὸς τὴν ἀσθενῆ, καὶ τὴν εὔρεν ἀναλαβοῦσαν τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν τὴν ἠτένισε πολλὰς στιγμὰς ὡς νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζεν· ἔπειτα δ' ἔλαβε τὴν κεφαλὴν της εἰς τὰς δύο της χεῖρας, καὶ τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὸ στόμα της.

— Τὸν ἐχάσαμεν! ἐψιθύρισεν.

Ἡ Ἰουλία τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς, ἐν ᾧ τὰ δάκρυά της ἔτρεχον ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Μετ' ὀλίγον δ' εἰσελθὼν ὁ ὑπηρέτης ἔδωσεν εἰς τὴν Κ. Δυβαλλὼν ἐν γραμματίῳ περιέχον τὰς λέξεις ταύτας:

« Θαρρήτε! Ὑπάρχει τις ὅστις ἢ θὰ σῶσῃ τὸν υἱὸν σας ἢ θ' ἀποθάνῃ μαζὶ του. »

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κ. Σαῖν-Μαρτῖνος, μὴ βλέπων τὴν ἀνεψιάν του νὰ καταβῆ εἰς τὸ πρόγευμα, ἀνέβη εἰς τὸν καιτῶνά της, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὔρε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

« Ἀγαπητὲ Θεῖε! Ἀναχωρῶ. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἄς μὴ τὸ μάθῃ κανεὶς. Μὲ συνοδεύει ὁ γέρον Ἰουσοῦφ. Ἐχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ. »

Ὁ Κ. Σαῖν-Μαρτῖνος καὶ ἡ γυνὴ του ἔμειναν ὡς ἐμβρόντητοι ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης· ἀλλὰ μὴ ἠξεύροντες ποῦ νὰ τὴν ζητήσωσιν, ἐξεπλήρωσαν ἀκριβῶς τὴν εὐχὴν τῆς ἀνεψιάς των, ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς ἐρωτῶντας περὶ αὐτῆς, ὅτι ἠσθένει, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐπιστεύετο ὑφ' ὄλων τῶν ἰούντων τὴν ταραχὴν της καθ' ὅλας τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Ε΄.

Ἄφ' οὗ οἱ Γάλλοι ἐγκατέλιπον τὴν θέσιν Βαβ-ἔλ-Σαρά, ὡς ἀπόρθητον κατὰ μέτωπον, οἱ Ἄραβες ὠχυρώθησαν εἰς αὐτήν, καὶ ἡ Δείρα, ἡ νομαδικὴ φυλὴ τοῦ Φαράτ Βέν-Ἄζιζ, ἐστρατοπεύδεσε μεταξὺ τῶν βράχων, εἰς θέσιν ἀψηφοῦσαν πᾶσαν ἐχθρικήν προσβολήν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Δείρας περίπου, ὑπὸ σκηνὴν αὐτοσχέδιον, ἔκειτο ὁ αἰχμάλωτος, καὶ, ἂν καὶ ἦτο δεδεμένος χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλ' ἀνά εἰς Ἄραψ ἐπηγρύπνει ἀλληλοδιαδόχως πάντοτε ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν Δείραν γυνὴ ἐπαίτις, ζητοῦσα ὀλίγην τροφήν, καὶ τὴν ἄδειαν νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Οἱ φρουροὶ δὲν ἐδίστασαν παντάπασιν νὰ τῇ ἐπιτρέψωσιν νὰ εἰσέλθῃ. Ἐφαίνετο δ' ἡ γυνὴ αὕτη ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν Βοημῶν ἐκείνων ἢ Κατζιβέλων, αἵτινες ζῶσιν ἐξ ἀγυρτίας, μεταλλεύουσαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀμαθῶν. Ἐφόρει δ' ἐνδύματα πενιχρότατα, ὡς ἦτον ἐπόμενον, παλαιὰ ἀνδρὸς ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, δῶρον ἐλεημοσύνης ἀναμφιβόλως, πλατείας περισκελίδας, καταπεποικιλμένας διὰ παντὸς χρώματος ἐμβαλλωμάτων, ἐπανωφόριον κατεσχισμένον εἰς ῥάκη, καὶ ἐπὶ πᾶσι βουρνούζιον ἀραβικὸν ἐκ χονδροειδεστάτου καὶ ῥυπαροῦ ὑφάσματος, καλύπτον ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ συγχρόνως τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν μόνων τῶν ὀφθαλμῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ δ' οὗτοι εἶχον μὲν σπανίαν ζωηρότητα· ἀλλ' ὅσον ἐφαίνετο τῆς ἡλιοκαοῦς τῆς μορφῆς, τοῦ σώματος της τὸ κύρτωμα, ἡ ῥάβδος ἦν ἐκράτει εἰς τὰς μελαίνας της χεῖρας, ἀπεδείκνυον γραῖαν.

Ἐλθεῦσα δ' ἡ γυνὴ αὐτὴ εἰς τὸ μέρος τῆς Δείρας ὅπου ἦσαν αἱ γυναῖκες, ἔφαλέ τινα ἀραβικά ἄσματα, προσκυμβαλιζουσα εἰς εἶδος ἐγχωρίου Δαῖρῆ ἢ τυμπάνου, κρεμαμένου εἰς τὸ πλευρόν της, καὶ τὸ ἄσμα της συνῆψε περίξ της γυναῖκας, παιδιά καὶ ἄνδρας. Ἄφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἔτεινε τὸν μικρὸν δίσκον της πρὸς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους ἵνα συλλέξῃ ἐλέη. Μετὰ ταῦτα δ' αἱ γυναῖκες τὴν ἠρώτησαν ἂν λέγῃ τὴν τύχην.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ τέχνη μου, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Εἶναι τώρα σαράντα χρόνοι, εἶπα εἰς ἓνα παιδί πῶς θὰ γίνῃ τῶν Ἀράβων Σουλτάνος. Τὸ παιδί αὐτὸ ὠνομάζετο Ἀβδὲλ-Καδέρ.

— Ἀλλάχ, Ἀλλάχ! ἀνεφώνησαν οἱ παρόντες, καὶ καθεὶς ἔτεινε τὴν παλάμην του ἀνοικτὴν εἰς τὴν μάγισσαν, ἥτις ἐξέτασε τὰς γραμμάς τῆς μιᾶς χειρὸς μετὰ τὴν ἄλλην, προφέρουσα πάντοτε λέξεις τινὰς ἀκατανοήτους.

— Μετ' ὀλίγον θὰ ἔχῃς υἱόν, ὅστις θὰ ζήσῃ ἔτη πολλὰ, καὶ θὰ γίνῃ Πασᾶς τριῶν οὐρῶν, εἶπεν εἰς γυναῖκα, ἥτις προφανῶς περιέμενε προσεχῆ υἱοῦ γέννησιν.

— Θὰ ὑπανδρευθῆς νέον μαυρομμάτην καὶ μελαγχρονόν, ἀνδρεῖον καὶ πλούσιον, εἶπεν εἰς νέαν κόρην, ἥτις ἔσπευσε νὰ ρίψῃ ἐν γρόσιον εἰς τὸν δίσκον της.

— Ἄφ' οὗ δουλεύσῃς πιστὰ καὶ καλὰ, οἱ κύριοί σου θὰ σ' ἐλευθερώσουν σὲ καὶ τὰ παιδιά σου, εἶπεν εἰς γυναῖκα μαύρην, ἥτις τεθλιμμένως καὶ μελαγχολικῶς ἔβλεπε δύο παιδιά τοῦ γένους της ἐργαζόμενα ἐπιπόνως.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ χρήματα δὲν εἶχεν, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν ἀγαθὴν μάγισσαν.

Ἐπειτα δὲ στραφείσα πρὸς τοὺς ἄνδρας, προεἶπεν εἰς ἓνα

γέροντα ὅτι θὰ γίνῃ Καδής, πρὶν ἢ σελήνη πληρωθῇ δωδεκάκις· εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δείρας ὅτι ὁ Ἀβδὲλ-Καδὲρ θὰ διώξῃ τοὺς Γάλλους ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ θὰ τὸν διωρίσῃ Καλλιπὰν ἢ διοικητὴν τῆς Ἀλγερίας· εἰς ἓνα Ἰουδαῖον παρόντα, ὅστις ἐπρομήθευε λαθραίως ἐμπορεύματα εἰς τοὺς Ἀραβας, ὅτι θὰ τὸν κρεμάσουν συγχρόνως καὶ οἱ Γάλλοι διότι τοὺς προδίδει, καὶ οἱ Ἀραβες διότι τοὺς κλέπτει. Τοῦτο ἤγειρε μέγαν γέλωτα μεταξὺ τῶν Ἀράβων, καὶ εἴλκυσε τὴν εὐνοϊάν των πρὸς τὴν Βοημὴν. Τέλος δ' ἔλθουσα πρὸς ἓνα τῶν Ἀράβων, ὅστις ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος μετὰ τινος ἐπιτηδεύσεως, ἀποδεικνυούσης τὴν ἐπιθυμίαν μᾶλλον παρὰ τὴν πραγματικὴν ὑπαρξίν τῆς πολυτελείας, ἡ Βοημὴ τὸν παρετήρησε πολλὴν ὥραν, ἐξετάζουσα τὰς γραμμὰς τῆς χειρὸς του. Τέλος δὲ εἶπεν·

— ὦ! Ἰδοὺ γραμμὴ ἀξιόλογος, ἡ γραμμὴ τοῦ πλούτου.

— Τοῦ πλούτου! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἀραψ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμψαν ὑπὸ χαρᾶς.

— Τοῦ πλούτου, ἐπανέλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ πλούτου μεγάλου.

— Καὶ πῶς θὰ τὸν εὕρω καὶ πότε;

— ὦ! ὦ! εἶπεν ἡ μάγισσα, ἀφ' οὗ πάλιν ἐξέτασε τὴν χεῖρά του. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ κόπτεται ἀμέσως ἐδῶ ἐπάνω· φαίνεται, φίλε μου, ὅτι ὁ πλοῦτος θὰ σ' ἔλθῃ πολὺ ὀγλήγορα. Ἄλλ' ἰδὲ! ὦ, βέβαια! συνδέεται μετ' αὐτῆς τῆς γραμμῆς τοῦ δακτύλου. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ σοῦ νὰ τὸν ἀποκτήσῃς· ὅτι θὰ τὸν εὕρῃς ἂν τὸν ζητήσῃς.

— Καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ μ' εἰπῆς ποῦ πρέπει νὰ τὸν ζητήσω;

— Τοῦτο εἶναι δυσκολώτερον, ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως

ἡ γυνή· καὶ μετὰ ταῦτα κρυφίως, οὕτως ὥστε ὑπὸ μόνου αὐτοῦ ἠκούσθη, ἐπρόσθεσε·

— Καὶ ἂν ἡμπορῶ, θέλεις νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ἐμπρὸς εἰς ὄλους αὐτούς;

Ὁ Ἄραψ ἔνευσε ἀκατανοήτως ὅτι ὄχι, καὶ τῇ ἔδωσέ τινα κέρματα. Ἄφ' οὗ δ' ἔφαλεν αὐτῇ ἀκόμη τινὰ ἄσματα, ἀπεσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐκάθησε νὰ δειπνήσῃ ἐξ ὧν τῇ προσέφερε τῶν ξενοδόχων τῆς ἡ ἐλευθεριότης. Μετ' ὀλίγον δ' ὁ Ἄραψ, ἰδὼν ὅτι εἶναι ἐντελῶς μόνη, ἤλθε καὶ ἐκάθησε πλησίον τῆς.

— Καὶ τώρα, τῇ εἶπε, δὲν δύνασαι νὰ μ' εἰπῆς ποῦ καὶ πῶς θὰ εὔρω τὸν πλοῦτον;

— Τοῦτο ἐμελέτων, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοὶ δεῖξῃς πάλιν καὶ τὰς δύο σου χεῖρας.

Καὶ λαβοῦσα αὐτὰς, τὰς παρετήρησε, μεταφέρουσα ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τὴν προσοχὴν τῆς, καὶ ψιθυρίζουσα παράδοξα λόγια.

— Τώρα, εἶπεν, ἡμπορῶ νὰ ἔχω τινὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου;

Ὁ Ἄραψ ἔκοψέ τινὰς διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του καὶ τῇ τὰς ἔδωκεν.

— Ἄλλ' ἐπεθύμουν καὶ ἄλλο τι δυσκολώτερον, ἐπρόσθεσεν ἡ μάγισσα. Εἰς τὰς τρίχας αὐτὰς πρέπει νὰ προστεθῇ μία ρανίς τοῦ αἵματός σου.

Ὁ Ἄραψ ἐκέντησε διὰ τοῦ ἐγχειριδίου τὸν βραχίονά του, καὶ ἔβρεξε τὰς τρίχας του εἰς τὸ αἷμα. Ἐν τούτοις δ' ἡ μάγισσα εἶχε διαθέσει διάφορα λιθάρια, ὑαλῖα, μικρὰ μέταλλα εἰς κύκλον.

— Τώρα, εἶπεν, ἔχω πλέον μόνον ἀνάγκην φωτίας.

Ὁ Ἄραψ τῇ ἔδωκε τὴν καπνοσύριγγά του, καὶ αὐτῇ,

ρίψασα εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τὸν ἄνθρακα, ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς τρίχας, καὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ὃν ἐξέπεμπον καίόμεναι ἐκράτει τὸν δίσκον της. Ἐπειτα δὲ, ἐμβλέψασα εἰς αὐτὸν, καὶ χαράξασα ἐπ' αὐτοῦ διάφορα σχήματα διὰ τοῦ δακτύλου·

— Ἐχετε κανένα χριστιανὸν εἰς τὴν Δείραν; ἠρώτησεν.

Ὁ Ἄραψ διστάζων ἀπεκρίθη, — Ὅχι!

— Λυπηρὴν, εἶπεν ἡ γυνή. Ὁ πλοῦτος φαίνεται ὅτι εἶναι θησαυρὸς τεθαμμένος. Ἐγὼ, καθὼς βλέπω ἐκ τοῦ δίσκου μου, δύναμαι νὰ σὲ ὀδηγήσω ἕως εἰς τὸ μέρος, ἂν μ' ὑποσχεθῆς διακόσια γρόσια ἀφ' οὗ εὐρύης τὸν θησαυρόν. Ἄλλ' ὅπως εὐρεθῆ, εἶναι ἀφευκτον χριστιανὸς νὰ σκάψῃ τὴν γῆν.

— Χριστιανός! Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ χρήματα;

— Ἀκριβῶς δὲν ἠξεύρω. Ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας γρόσια μ' ἔδειξεν ὁ καπνός.

— ὦ! τῷ ὄντι; ἔκραξεν ὁ Ἄραψ, ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὡς ἂν ἐκράτει ἤδη τὰ γρόσια. Ἀκουσον. Ἐχομεν ἓνα χριστιανὸν εἰς τὴν Δείραν, ἓνα αἰχμαλώτον. Ἄλλὰ πῶς ἡμπορῶ νὰ τὸν λάβω μαζῆ μου;

— Τοῦτο δὲν τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Ἰδικόν σου συμφέρον εἶναι· σὺ φρόντισον περὶ τούτου.

— Νὰ σ' εἰπῶ, εἶπεν ὁ Ἄραψ. Ἀπὸ τοῦ μεσονυχτίου ἕως τὸ πρῶτ' ἐγὼ ἔχω τοῦ αἰχμαλώτου τὴν φυλακὴν. Νομίζεις ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα προφθάνομεν νὰ τελειώσωμεν;

Ἡ μάγισσα ἐφάνη βυθιζομένη εἰς εἶδος ἐκστάσεως καὶ εἰς ὑπολογισμούς.

— Βλέπω, εἶπε τέλος, μέγα δένδρον εἰς τὸ μέσον πεδιάδος· πλησίον βλέπω ρεῦμα, καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ρεύματος ἐρείπιον κρημισμένου τείχους. Κάτω τοῦ τείχους

έβγαίνει και τρέχει βρύσις. Έκει κάπου είναι κρυμμένος ο θησαυρός. Δύω ώρας ή δύο και μιτὴν φαίνεται ότι είναι μακράν απ' εδώ.

— Γνωρίζω, γνωρίζω κάλλιστα τὸν τόπον όπου μοι λέγεις, ανέκραξεν ο "Αραψ. "Έχω μίαν καμήλαν τῆς Σαχάμ-
 θας, ἐκ τῶν καλουμένων Μ α χ α ρ ῆ, αὐτῶν όπου τρέχουν,
 ἤξεύρεις, εἰς μίαν ἡμέραν δέκα ἡμερῶν δρόμον. Τὸ μεσονύ-
 κτιον ἀναβαίνομεν εἰς αὐτὴν μετα τοῦ αἰχμαλώτου μας, τὸν
 φοβερίζω ἂν φωναῶ ὅτι θα τὸν φονεύσω, καὶ τὸν φέρω εἰς
 τὸν τόπον τοῦ θησαυροῦ. Ἄφου μοι τὸν ἐκθάψῃ, τότε....

— Τί τότε;

— Τότε τὸν θάπτομεν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον του.

Ἡ Βοημὴ ἀνεσκιρτήσεν ἀκουσίως.

— "ὦ! καὶ διατὶ τοῦτο; εἶπε.

— Διότι οἱ νεκροὶ δὲν ὀμιλοῦν.

— Ἴσως ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη αὐτὴ ἡσύχως. Ἄλλὰ
 καὶ ὁ φόβος κλείει τὸ στόμα. Ἴσως ἠμπορεῖς μόνον νὰ τὸν
 φοβερίσῃς.

— Νὰ ἰδῶμεν ὅπως φανῆ συμφερώτερον τότε.

Καὶ ἐχωρίσθησαν.

ΣΤ'

Τὸ δὲ μεσονύκτιον, ἅμα ὁ πρῶτος φύλαξ τοῦ Ῥιχάρδου
 ἀπῆλθε νὰ κοιμηθῆ, ὁ φίλος ἡμῶν "Αραψ, ὅστις ὠνομάζετο
 Βοῦ-Μωχαμέτ, ἀπερχόμενος νὰ τὸν διαδεχθῆ, διῆλθε διὰ
 τοῦ μέρους ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ Βοημὴ, ὀλίγον μακράν τῶν
 γυναικῶν, καὶ τὴν ἔσπρωξε διὰ τοῦ ποδός. Ἡ Βοημὴ ἡ-
 γέρθη καὶ τὸν ἠκολούθησε κρυφίως.

Ὄταν δ' εἰτῆλλον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ῥιχάρδου, αὐτὸς ἐκοιμάτο, ἀλλ' ὁ Βοῦ Μωχαμέτ τὸν ἐξύπνησεν ἀποτόμως.

— Σκύλε χριστιανέ, τῷ εἶπεν, ἐξύπνα, θὰ πηγαίνωμεν.

— Ποῦ θὰ πηγαίνωμεν; ἠρώτησεν ὁ Ῥιχάρδος τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τότε ἐπλησίασεν ἡ Βοημή, μόλις φαινομένη εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης.

— Ὅ,τι ἰδῆς καὶ ὅ,τι ἀκούσης, ἐπρόσθεσε, λέξιν μὴ προφέρης, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου. Ἀκολούθησον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ἐκπλήττεσαι διὰ τίποτε.

— Τί εἶναι τοῦτο! ἀνέκραξεν ὁ Ῥιχάρδος.

— Σιωπὴ σοὶ εἶπα· τὸν διέκοψε βιαίως ἡ Βοημή. Ἐγὼ σοὶ τὸ παραγγέλλω, ἂν θέλῃς τὴν ζωὴν σου.

— Εὐγε, καλὰ τὸν ἐμιλεῖς, εἶπεν ὁ Ἄραψ.

Ὁ δὲ Ῥιχάρδος ἀνεπήδησεν ἀμέσως ὡς ἀστραπή.

— Διάταξον, εἶπεν εἰς τὸν Ἄραβα. Σ' ἀκολουθῶ ὅπου θέλεις.

Ἐν τῷ ἅμα δ' ὁ Βοῦ-Μωχαμέτ ἔλυσε τὰ δεσμά του, τὸν ἔφερον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦταν ἡ ταχύπους του κάμηλος, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὴν, καὶ ὀπίσω του τὴν Βοημήν, καὶ ἀναβάς αὐτὸς ἐμπρός του, ὠδήγησε τὸ ζῶον δι' ἀγνώστων στενωπῶν, ὅπου δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀπαντήσῃ φρουροὺς τῆς Δείρας. Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον εἰς τὴν κάμηλον ἡ Βοημή, μίαν μόνην στιγμὴν εὐροῦσα, ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον, καὶ τῷ εἶπε γαλλιστὶ τὰς δύο ταύτας λέξεις· « Σιωπὴ καὶ φρόνησις! »

Ἡ κάμηλος ἔτρεχε τῷ ὄντι ὡς πτερωτὴ εἰς τοὺς βράχους, καὶ μετὰ μίαν ὥραν περίπου κατέβη εἰς τὴν πεδιάδα. Μετ' ὀλίγον δ' ἔτι ἔφθασεν εἰς τὸ ρεῦμα ὅπου ἦτο τὸ εῖριπιον, ἡ πηγὴ καὶ τὸ δένδρον. Ἐδῶ δὲ κατέβησαν οἱ ἀναβά-

ται της, καὶ ἔδεσαν αὐτὴν εἰς τοὺς θάμνους. Ἡ δὲ Βοημή, λαβοῦσα εἰς τὴν χεῖρά της ῥάβδον, διέγραψεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς διαφόρους κύκλους καὶ ἄλλας φανταστάς γραμμάς, καὶ τέλος, κτυπήσασα τὸ ἔδαφος εἰς ἓν σημεῖον πλησίον τῆς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ ἔρειπίου,

— Ἐδῶ! εἶπε.

Τότε ὁ Βοῦ-Μωχαμέτ, ἐγχειρίζων εἰς τὸν Ῥιχάρδον μίαν σκαπάνην, ἣν εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ,

— Πήγαινε νὰ σκάψῃς ἐκεῖ! τῷ εἶπεν ἀπειλητικῶς.

— Ὑπάκουσον εἰς τὸν αὐθέντην σου, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου, ἐπρόσθεσεν ἀποτόμως ἡ Βοημή.

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβε τὸ ἐργαλεῖον εἰς χεῖρας τρεμούσας ὑπὸ συγκινήσεως, καὶ πορευθεὶς πρὸς τὸ καταδειχθὲν μέρος, ἤρχισε νὰ σκάπτῃ τὴν γῆν, ἥτις εὐκόλως ἐνέδιδεν.

— Ὅταν εὗρῃς τίποτε περιεργον, εἰδοποιήσον μας, τῷ ἐφώναξεν ἡ Βοημή, ἥτις ἔμενε πλησίον τῆς καμήλου μετὰ τοῦ Βοῦ-Μωχαμέτ.

Αὐτοῦ δὲ τὰ νεῦρα ἐσκίρτων σπασμωδικῶς, καὶ τὸ μέτωπον ἐβρέχετο ὑπὸ ἰδρῶτος, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ του ἔταλαντεύετο μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου.

Μεθ' ἑνὸς τετάρτου ἐργασίαν περίπου ὁ Ῥιχάρδος ἔκραξεν

— Εὐρίσκω εἰς τὸ χρῶμα χρυσᾶ νομίσματα.

— Παῦσον νὰ σκάπτῃς! ἐφώναξεν ἡ Βοημή.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Ἀραβα, ὅστις ἀνεπήδησεν ὡς ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἅμα ἤκουσε τὴν κραυγὴν τοῦ Ῥιχάρδου,

— Ἴδού τῷ εἶπεν, εὐρέθη ὁ θησαυρός. Ἀλλὰ δὲν συμφέρει νὰ γνωρίσῃ ὁ χριστιανὸς τὴν ποσότητα. Μάκρυνον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ σύναξον ὁ ἴδιος τὰ νομίσματα.

— Δὲν νομίζεις συμφερότερον νὰ τὸν φονεύσω; ἠρώτησεν ὁ Ἀραψ, ἐτοιμάζων τὸ πυροβόλον του.

— Ὅχι ὄχι! ἀνέκραξε βιαίως ἡ Βοημή! Φυλάξου! ἄλλως καταστρέφεις τὰ πάντα. Ἴσως πρέπει μέχρι τέλους ν' ἀποπερατώσῃ αὐτὸς τὸ ἔργον ὃ ἤρχισεν.

Ὁ Βου-Μωχαμέτ, φοβηθεὶς τότε μὴ διακινδυνεύσῃ τὸ εὖρημά του, ἔλαβε τὸν Ῥιχάρδον ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἔφερε παρὰ τὸ δένδρον ὅπου ἴστατο καὶ ἡ Βοημή.

— Ἀλλὰ τοῦλάχιστον πρέπει νὰ τὸν δέσω, εἶπεν.

— Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ τὸν δέσῃς, ἀπεκρίθη αὐτῇ ἄλλως ἢμπορεῖ νὰ σοὶ φύγῃ. Ἀναβίβασον αὐτὸν εἰς τὴν κάμηλον καὶ δέσε τον. Τὸν φυλάττω κ' ἐγώ. Σὺ δὲ μὴ λησμονήσῃς τὰ διακόσια γροσία.

— Μὴ φοβῆσαι, ἀπεκρίθη ὁ Ἄραψ, ὅστις ἐγκρίνας τὸ σχέδιον, ἀνεβίβασε τὸν χριστιανὸν εἰς τὴν κάμηλον, καὶ τῷ ἔδεσε τὸ σῶμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθὼν δ' ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀνοιχθέντα λάκκον, κατέθεσε τὰ ὅπλα του εἰς τὸ γεῖλος αὐτοῦ, καὶ ἐπήδησεν ἐντός.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Βοημή ἐκτύπησε δις τὰς χεῖράς της, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ τῶν θάμνων ἐπήδησαν δύο ἄνθρωποι, ἤρπασαν τὰ ὅπλα τοῦ Βου-Μωχαμέτ, καὶ στρέψαντες αὐτὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς του,

— Ἄν κινηθῆς, τὸ εἶπον, εἶσαι νεκρός.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Βοημή ἔλυσε τὴν κάμηλον, ἀνέβη δι' ἐνὸς πεδῆματος εἰς αὐτὴν, καὶ διερχομένη πλησίον τοῦ λάκκου ὅπου ἦτον ὁ Ἄραψ,

— Βου-Μωχαμέτ, τῷ ἐφώναξε· σοὶ προεῖπον ὅτι θὰ εὖρης θησαυρὸν τεσσαράκοντα χιλιάδων γροσίων. Ἡ ποσότης εἶναι ὀλόκληρος εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον, καὶ εἶν' ἐδική σου, ἀλλ' ὁ αἰχμάλωτος δὲν εἶν' ἐδικός σου πλέον. Σοὶ συμβουλεύω ν' ἀφήσῃς τὴν Δείραν τοῦ Φαράτ Βέν-Ἀζίζ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐκτύπησε τὴν κάμηλον, ἥτις ὡς

υπόπτερος ὤρμησε διὰ τῆς πεδιάδος. Ἐνταύτῳ δὲ καὶ οἱ δύο ἄνδρες, ἀναβάντες εἰς δύο ἵππους, οὓς ἐκράτουν ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἀπῆλθον κατόπιν τῆς, καὶ ἀπερχόμενοι ἔκραξαν πρὸς τὸν Ἄραβα, ὅτι τὰ ὄπλα του θέλει εὔρει ἑκατὸν βήματα μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἔσκαπτε.

Τ' ἀλλεπάλληλα ταῦτα συμβάντα ἐκινδύνευσαν ν' ἀπομωράνωσι τὸν δυστυχεῖ Βοῦ-Μωχαμέτ. Ἀλλ' ἀπ' οὗ συνῆλθε, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι μόνος καὶ ἀσφαλῆς, ἐξηκολούθησε νὰ σκάπτῃ, εὔρεν ὀλόκληρον τὴν ποσότητα τῶν 40 χιλιάδων γροσίων εἰς χρυσᾶ γαλλικὰ νομίσματα, μετὰ ταῦτα ἐπορεύθη ἑκατὸν βήματα μακρὰν, καὶ εὔρε τὰ ὄπλα του, καὶ κατόπιν ἐπορεύθη πανταχοῦ ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὴν Δείραν, ὅπου ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ εὔρισκε τὸν θάνατον μετὰ τὴν δραπετεύσιν τοῦ αἰχμαλώτου.

Ζ'.

Ἡ δὲ ὠκύπους Μαχαρὴ μετὰ μιᾶς ὥρας πτήσιν μάλμον ἢ δρόμον ἔφθασεν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τὸ κατεχόμενον ὑπὸ Γάλλων.

Ἐκεῖ κατέβησαν οἱ ἐπιβάται τῆς, καὶ ὁ Ριχάρδος ἐβρίφθη εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἰουλίας, καὶ τὴν προσεκύνησεν ὡς θεότητα ἐλευθερωτίν του, μὴ δυνάμενος νὰ καθέξῃ τὰ δάκρυά του, δάκρυα θαυμασμοῦ.

Αὐτὴ δὲ, ἀποδυθεῖσα τὰ ῥάκη τῆς Βοημῆς, καὶ ἀποπλύνασα τὰ χρώματα δι' ὧν εἶχεν ἐντελῶς μεταμορφωθῆ, ἀνέλαβε τὸ εὐχαρι Ἀμαζόνιον, ἡ ἵππευτικὸν τῶν γυναικῶν ἔνδυμα. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπίχθησαν καὶ οἱ δύο τῆς ἔριπποι βοηθαί, ὧν ὁ εἷς ἦν ὁ πιστὸς γέρον Ἰουσοῦφ, καὶ ὁ

ἄλλος συγγενῆς αὐτοῦ, καὶ οὕτως ὅλη ἡ συνοδία διηυθύνθη πρὸς τὸ Ἀλγέριον.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἡ Ἰουλία ἔφθασε πάλιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

Καὶ πρῶτον μὲν ἔσπευτεν ἀμέσως πρὸς τὴν θείαν της, ἣν, ὡς καὶ τὸν Κ. Σαὶν-Μαρτίνον, εὔρε σπαραττομένους ὑπὸ μεγίστης ἀνησυχίας, καὶ ἐτοιμαζομένους ν' ἀρχίσωσι τὴν ἐπαύριον δραστηρίαν ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησίν της.

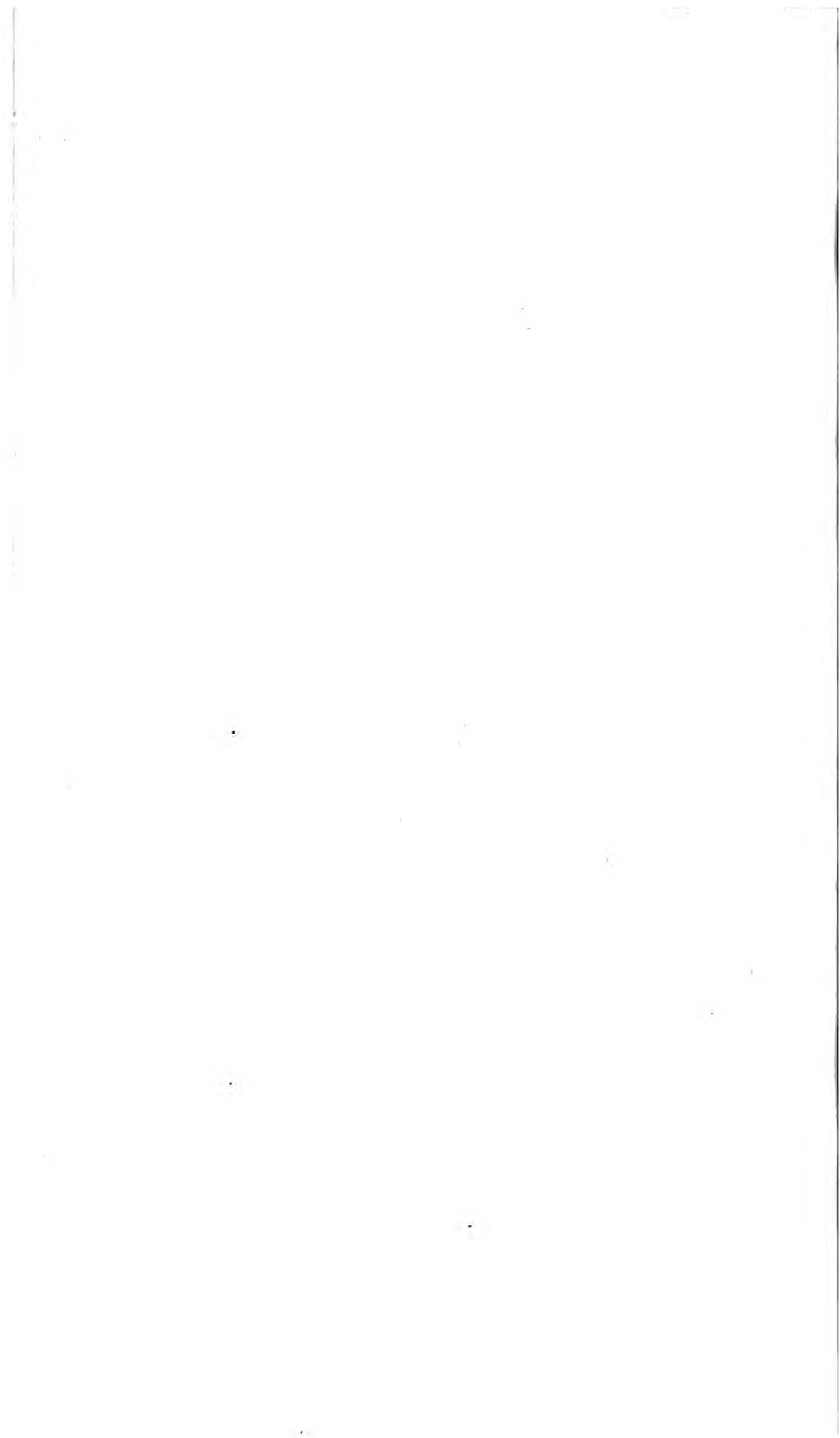
Φιλήσασα δ' ἀμφοτέρους περιπαθῶς, ἔλαβε τὸν θεῖόν της, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥιχάρδου ἔδραμε πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλῶνα, ἣν ἡ ἀπελπισία εἶχε καταστήσει ἀγνώριστον. Ὅταν δ' εἶδε τὸν υἱόν της, κατελήφθη ὑπὸ τοιούτου νευρικοῦ τρόμου καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε πάντες ἐφοβήθησαν μὴ μείνη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπόπληκτος. Πολλὴν ὥραν ἤθελε νὰ προσφέρῃ « υἱέ μου » καὶ δὲν ἐδύνατο. Τέλος ἡ λέξις αὕτη ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης κραυγῆς καὶ μετὰ χειμάρρου δακρύων.

Ὅτε δ' ἔμαθε τῆς Ἰουλίας τὴν ἀφοσίωσιν, ἀφῆκε τὸν υἱόν της, ἵνα ῥ' φθῇ εἰς αὐτῆς τὰς ἀγκάλας.

— Ὁ Θεὸς μόνος δύναται ν' ἀνταμείψῃ τοιαύτην πράξιν, εἶπεν. Ἐγὼ, καὶ ὅλην μου τὴν ζωὴν ἂν σοὶ δώσω. πῶς ποτὲ νὰ σὲ ἀνταμείψω;

— Καλοῦσά με θυγατέρα σας, ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα ἡ Ἰουλία.

Μετὰ δύο δ' ἡμέρας ἐπροκηρύχθη εἰς Ἀλγέριον ὁ γάμος τοῦ Κ. Ῥιχάρδου Δυβαλλῶνος μετὰ τῆς Κυρίας Ἰουλίας Βωσσάν. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπέγραψεν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος. Δὲν λέγει δ' ἡ ἱστορία ἂν καὶ ὁ ὑπασπιστὴς του, κόμης Δὲ Λαφεριέρος, ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετὴν.

ΓΛΟΥΜΥΜΑΟΥΘ

Α΄.

Ὁ λόρδος Βαρλέυ εἶχε γίνει ἐνήλιξ. Μὴ ἔχων δὲ γονεῖς, ἐκληρονόμησεν ἀμέσως τὴν πατρικὴν περιουσίαν, μίαν τῶν μεγίστων τοῦ ἠνωμένου κράτους, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἀνάξιον μέλος τῆς βουλῆς τῶν λόρδων, ἂν ἡ πρώτη χρῆσις τῆς ἐλευθερίας του καὶ τοῦ πλοῦτου του δὲν ἦτο νὰ περιέλθῃ ὀλίγον τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἄλλ' ὁ λόρδος Βαρλέυ ἦτο παράδοξος καὶ ιδιότροπος νέος· ὡς τοιοῦτος τοῦλάχιστον ἐκρίνετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκύρωσε τὴν τοιαύτην γνώμην εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διότι ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν περιδίαν του ἀπὸ τοῦ Χόγγ-Κόγγ ἢ ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας, δι᾽σχυρίσθη ὅτι θέλει πρὸ τῆς ξένης νὰ γνωρίσῃ τὴν πατρίδα του, καὶ πρὸ τῆς Ἀμερικῆς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἄλλη του ιδιοτροπία· δὲν ἔλαβε θέσιν εἰς τὸν σιδηρόδρομον, διότι, ἔλεγε, περιηγεῖτο διὰ νὰ περιηγηθῆ, οὐχὶ διὰ νὰ φθάσῃ. Ἀνέβη λοιπὸν τὸν καλλήτερον ἵππον του, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ζοκέη του, διηυθύνθη πρὸς βορρᾶν, μεταβαίνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, καὶ σημειῶν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του ὅ,τι τῶ ἐφαίνετο ἀξιοσημείωτον ὡς πρὸς

τὰ ἦθη καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους, διότι ὁ λόρδος Βαρλέυ ἦτο παρατηρητῆς καὶ ἀγγίνους.

Ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τούτου, ἔπερ εἶχεν ἐξογκωθῆ εἰς βιβλίον ἐκ τῆς ὕλης ὅσῃν ἐχορήγησε τῆς Ἀγγλίας μόλις μία γωνία, ἀνέγνωμέν τινα τεμάχια, καὶ ἐραυίζόμεθα τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον, γεγραμμένον ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος.

Ὁ λόρδος Βαρλέυ ἀπὸ τῆς Δυρχάμης ἐπορεύετο εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, πρωτεύουσαν τῆς Νορθουμπερλάνδης, πρῶτον ἵνα ἰδῆ τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν λεγόμενον, ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, τὸ διῆκον δι' ὅλης τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, καὶ δεύτερον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν Σκωτίαν ἐξ ἀνατολῶν, καὶ ἵνα ἐξέλθῃ πρὸς δυσμᾶς.

Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο ὠραίαν κοιλάδα, εἶδεν ἄμαξαν ἥτις, ἐρχομένη ἀπὸ πλαγίας ἑδοῦ, εἰσῆλθεν εἰς ἣν αὐτὸς ἐπορεύετο, καὶ προηγουμένη αὐτοῦ, ἐξηκολούθει τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. Ἡ ἄμαξα περιεῖχε δύο κυρίας.

Μετὰ ἐν τέταρτον, ὁ λόρδος Βαρλέυ, βαρυνθεὶς τὴν μονότονον θέαν τῶν ὀπισθίων τῆς ἀμάξης τροχῶν, ἴσως καὶ ὑπὸ τινος περιεργείας, θυγατρὸς τῆς ἀργίας, νυσσόμενος, ἐκέντησε τὸν ἵππον του, καὶ τροχάζων παρῆλθεν ἐμπρὸς παρερχόμενος δὲ, ἐβύθισε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν ἄμαξαν.

Ἐκ τῶν δύο δὲ κυριῶν ἡ μία ἐφαίνετο εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἢ καὶ παρῆλιξ, ἡ δὲ, νεωτάτη, καὶ καθ' ἔσον ὁ λόρδος Βαρλέυ ἐδυνήθη νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς ταχείας ἐκείνης παρατηρήσεως, ὠραία, ὠραιότατη μάλιστα, ἂν τὸ πρῶτον βλέμμα δὲν τὸν ἠπάτησεν.

Ἡ συνάντησις τῷ ἐφάνη ἀξία νὰ καταλάβῃ μίαν γραμμὴν εἰς τὰς σημειώσεις του. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἵνα γράψῃ διὰ τοῦ μολυ-

βδοκονδύλου, ἠναγκάσθη νὰ βραδύνη τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του, δι' ὃ μετὰ πέντε λεπτὰ ἡ ἀμαξα τὸν ἔφθατε πάλιν, καὶ διῆλθεν ἐμπρὸς του.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτῆς τὸ βράδισμα δὲν ἦτο λίαν ταχύ, ἡ δευτέρα αὕτη συνέντευξις ὑπῆρξε διαρκεστέρα, καὶ τοῦ λόρδου Βαρλέυ τὸ βλέμμα, ἀναπαυθὲν μακρότερον χρόνον εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ὄχθηματος, ἐπρόφθασε δὴ τινὰ νὰ παρατηρήσῃ, πρῶτον μὲν ὅτι ἡ καλλονὴ τῆς νεωτέρας κυρίας ἦτον ἐξ ἐκείνων, ἃς οἱ καλλιτέχναι καὶ οἱ ποιηταὶ ὀνειροπολοῦσι, καὶ ἐφ' ὧν φαίνεται μειδιῶσα ἀκτὶς οὐρανία· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἔταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της ὅτε εἶχεν ὑψώσει τοὺς ἐδικούς του, καὶ ἠρυθρίασαν ὡς δὴ ἀνεμόναι αἱ παρειαὶ της· διότι καὶ ὁ λόρδος Βαρλέυ ἦτο νέος ὠραῖος, καὶ εἰς ὅλην του τὴν μορφήν ἐπέλαμπεν ἀριστοκρατία.

Οὕτω λοιπὸν ἔμεινε πάλιν ὀπίσω τῆς ἀμάξης· ἀλλ' ἡ θέα της δὲν τῷ ἐφαίνετο πλέον τόσον μονότονος, τὴν ἐκόσμη δὲ ἤδη ἡ φαντασία του καὶ ἡ μνήμη. Τοσοῦτον δὲ τὸν ἐνησχόλει τὸ πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν του πλανώμενον ἐκεῖνο ὄραμα, ὥστε διῆλθεν ἐμπρὸς δὴ ἐκκλησιδίων καὶ τριῶν ἐπαύλεων χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

Μετὰ μίαν ὥραν περίπου τὸ ὄχημα ἐστάθη ὀλίγον, ἴσως ἵν' ἀναπνεύσωσιν οἱ ἵπποι, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν. Ὁ λόρδος Βαρλέυ ὅμως δὲν εἶχε λόγον ὅπως διακόψῃ τὸν δρόμον του, οὐδ' ἐνόμισεν ἀναγκαῖον ἢ πρέπον νὰ ρυθμίσῃ τὰ κινήματά του ἐπὶ τῶν κινήματων τῆς ξένης ἀμάξης, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ καὶ πάλιν ἐμπρὸς αὐτῆς.

Ἀλλὰ φθὰς ἀπέναντι τῶν δὴ κυριῶν, ἠσθάνθη μεγάλως ἐλαττούμενον τὸ θάρρος του, καὶ, ἀντὶ ν' ἀτενίσῃ αὐτάς, ὡς πρὶν, μόλις ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα του,

καὶ αὐτομάτως, ἐκλαμβάνων ἐν τῇ παραχῇ του ὡς γνωρί-
μους τὰς πρὸ μιᾶς ὥρας ἀσχολούσας τὸν λογισμὸν του,
ἔφερε τὴν χειρὰ του εἰς τὸν πῖλον, ὅπερ εἶναι σολοικισμὸς
κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐθιμοταξίαν, διότι κύριος δὲν χαιρετᾷ
πρῶτος κυρίαν ἂν δὲν ἔχη πᾶσιν μετ' αὐτῆς σχέσιν.

Αἱ ἐν τῷ ὄχηματι κυρίαι ἀντεχαιρέτησαν, ὁ δὲ λόρδος
Βαρλέυ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ ἂν ἦτο μείδιμα ταχύ-
τερον ἀστραπῆς, ἢ ἀπατηλὸν τῆς φαντασίας αὐτοῦ κατόπ-
τευμα, ὅπερ ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐπιπετῶν εἰς τῆς νέας τὰ
κοράλλινα χεῖλη· ἡσθάνθη ἔμως πάλλουσαν τὴν καρδίαν
του, ὅτε μετὰ τινος ὥρας ἵππασίαν, ἤκουσε τὸν κρότον
τῶν τροχῶν τιθεμένων αὐθις εἰς κίνησιν, καὶ ἀνά πᾶν βῆμα
ἐλαττούντων τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τοῦ ὀχήματος καὶ
αὐτοῦ.

Ἡ πρώτη του ἰδέα ὑπῆρξε νὰ κεντήσῃ τὸν ἵππον του καὶ
νὰ προχωρήσῃ, ὅπως ἀποφύγῃ καὶ τετάρτην συνάντησιν.
Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐσκέφθη πόσον γελοῖον ἦτο νὰ φεύγῃ
δρομαῖος αὐτὸς, καὶ ὡς διωκόμενος ἐμπρὸς τῶν δύο ἀγνώ-
στων ἐκείνων γυναικῶν, μόνον διότι ἡ μία τῶ ἐφάνη ὠραία.
Αὐτὸς ὠδοιπόρει ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, κατὰ τὸ σύνηθες
βῆμα τοῦ ἵππου του, καὶ εἰς τοῦτο εἶχεν ἀναμφιβόλως πλη-
ρες δικαίωμα. Ἄν ξένη ἄμαξα διήρχετο ἐμπρὸς του, ἔπταιεν
ἐκεῖνος εἰς τοῦτο; Οὕτω συλλογιζόμενος, ἐξηκολούθησεν
ἀμεταβόλως τὸ βᾶδισμὰ του, καὶ ἀφῆκε στωϊκῶς νὰ πλη-
σιάσῃ τὸ ὄχημα.

Αἱ κυρίαι ἐχαιρέτησαν πρῶται, καὶ ὁ λόρδος Βαρλέυ
ἀπήντησε κλίνας βαθέως τὴν κεφαλὴν, μετὰ ταῦτα δὲ,
ἀφ' οὗ διήλθον, βραδύνας τὸ βῆμα, ἐμεινε μακρὰν ὀπίσω
αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἦτο περίεργος νὰ ἐξετάσῃ τίνες ἦσαν, πό-

θεν ἤρχοντο, διατι δὲν ὠδοιπόρου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ὅτι ἦσαν κυρίαί ἐπισήμου οἰκογενείας, τοῦτο τὸ ἐθεώρει ἀναμφισβήτητον, ἂν καὶ οἰκόσημον ἐπὶ τῶν θυρίδων τοῦ ὄχηματός των δὲν ὑπῆρχεν ἐπιγεγραμμένον. Ὅτι δ' ὠδοιπόρου δι' ἰδίας ἀμάξης, τοῦτο τὸ ἀπέδιδεν εἰς τὴν φιλοκαλίαν των, καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν των ν' ἀπολαύσωσι τῆς ποιήσεως τῆς φύσεως, ἥτις εἰς τοὺς διίπταμένους διὰ τοῦ σιδηροῦ δρόμου παρίσταται ὡς ἄμορφος σκιά, ὡς συγκεχυμένος πολλός, ἢ ὡς ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων ποιητικῆς συλλογῆς.

Ἦλπιζεν ὅμως νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν του τὸ ἔσπερας, ὅταν καταλύων, ὡς εἶχε σκοπὸν, εἰς τὸ καλλήτερον ξενοδοχεῖον τοῦ Νεοκαστελίου, ἤθελε βεβαίως ἀπαντηθῆ μετ' αὐτῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τοιαῦτα διελογεῖτο, ἀναβλέψας εἶδεν ὅτι τὸ ὄχημα εἶχεν ἐκτραπῆ τῆς πρώτης διευθύνσεως, στραφέν πρὸς ἀριστερά. Τοῦτο ἦν ἐκτὸς τῶν ὑπολογισμῶν του, διὸ, ταχύνας τὸ βῆμα, ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν μικροῦ οἰνοπωλείου, κειμένου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀκριβῶς ὅπου αὐτὴ διεσχίζετο, καὶ ἐκεῖ σταθεῖς, ἐζήτησε ποτήριον ζύθου.

— Ποῦ φέρουσιν αὐτοὶ αἱ δρόμοι; ἠρώτησε τὸν ξενοδόχον, λαμβάνων ἀπὸ τῆς χειρός του τὸ ἀρρίζον ποτόν.

— Αὐτὸς ἐδῶ κατ' εὐθείαν, εἶπεν ὁ ξενοδόχος, φέρει εἰς Γαίτες-Αἰδ, καὶ ὑπὲρ τὸν ποταμὸν εἰς Νεοκαστέλιον. Ἐκεῖνος δ' ἀριστερὰ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν χωρίζεται. Ὁ ἐπάνω, πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, φέρει εἰς Κορβριδζ, ὁ κάτω, πρὸς τὸ δάσος, φέρει εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμουμάου.

— Λοιπὸν φαίνεται βέβαιον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ λόρδος Βαρλέυ ἐνῶ ἀπερρόφα τὸν ζύθον, ὅτι αἱ κυρίαὶ αὐταὶ διευθύνονται πρὸς Κορβριδζ, ἐν ᾧ ἐγὼ ὑπάγω εἰς Νεοκαστέλιον.

Ἐπεθύμουν ὅμως πολὺ νὰ μάθω τίνες εἶναι. Ἀλλὰ τίς τάχα ἡ ἀνάγκη νὰ υπάγω εἰς Νεοκαστέλιον; Δὲν ἀνεχώρησα ἐκ Λονδίνου ὅπως ἰδῶ τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλ' ὅπως ἰδῶ τὴν Ἀγγλίαν. Μήπως καὶ τὸ Κορβριδζ δὲν εἶναι Ἀγγλία;

Καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει, ὅτι καὶ τὸ Κορβριδζ εἶναι Ἀγγλία, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου τοῦ πρὸς δυσμὰς.

Ἄλλ' οἱ δισταγμοὶ τοῦ καὶ οὕτω δὲν διεσκεδάσθησαν. Δὲν εἶναι ἀπρεπὲς ν' ἀκολουθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἄμαξαν; Τί θὰ εἰποῦν αὐταὶ αἱ κυρίαὶ βλέπουσαί τον νὰ τρέχῃ κατόπιν των;

Καὶ τί ἔχουσι νὰ εἰπῶσιν αἱ κυρίαὶ; Μήπως ὁ δρόμος δὲν εἶναι δημόσιος; εἶν' ἐδικὸς των μόνον ὁ δρόμος; Ἐπειτα ἐκεῖναι τὸν ἀπήντησαν, ὅχι αὐτὸς ἐκεῖνας. Τί πταίει ἂν ἀπεφάσισαν νὰ υπάγωσιν εἰς Κορβριδζ ἔπου αὐτὸς διηυθύνετο;

Τὸ βῆμά του ἐξ αἰτίας τῶν ἀμφιβολιῶν τούτων εἶχε γίνεαι ἀβέβαιον καὶ βραδύ, ἐν ᾧ ἡ ἄμαξα ὡς πτερωτὴ ἐμακρύνετο. Δὲν ἀπέσπα ὅμως τὸ βλέμμα τοῦ ἀπ' αὐτῆς, ὡς φοβούμενος μὴ τὸν διαφύγῃ.

Καὶ ὅ,τι ἐφοβεῖτο τῷ ὄντι συνέβη. Ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὄχλην τοῦ ποταμοῦ, ἡ ἄμαξα αἴφνης ἐστράφη ἀριστερὰ πρὸς τὸ δάσος. Αἱ ὄδοιπόροι λοιπὸν οὔτε εἰς τὸ Κορβριδζ δὲν ἐπήγαινον, καθὼς δὲν ἐπήγαινον εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλὰ διηυθύνοντο πρὸς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμμάουθ. Τί παράδοξον ἰδέαν εἶχον αἱ δύο κυρίαὶ! Τί ἤθελον εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; Ἴσως νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν γυναῖκα τοῦ ἐνοικιαστοῦ; Ἴσως ἦσαν αὐτὰ ἰδιοκτησίαι των;

Καὶ οἱ δισταγμοὶ τοῦ ἐκορυφώθησαν, καὶ ἐκράτησε τὸν ἵππον του. Ποίαν πρόφασιν εἶχε νὰ υπάγῃ εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; κἀνένα ἐκεῖ δὲν ἐγνώριζε, κἀμμίαν ἐργασίαν δὲν εἶχε.

Δὲν ἦτο προφανὲς ὅτι παρηκολούθει τὰς ὁδοιπόρους; Καὶ ἤδη ἔστρεφε τοὺς χαλινούς του πρὸς τὰ ὀπίσω.

Β΄.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ τὸ κίνημα τοῦτο, οἱ ἐναντίοι ζοχασμοὶ διηγέρθησαν εἰς τὴν ἀμφίβροπον ψυχὴν του. Τὰ ἀνθρακωρυχεῖα! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Καὶ πῶς; δὲν εἶν' ἐπίσης περίεργα καὶ αὐτὰ ὡς τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν; δὲν ἤκουσε πολλάκις εἰς τὴν βουλήν τῶν Λόρδων πολὺν γενόμενον λόγον περὶ τοῦ ἀβιώτου βίου τῶν ἀθλίων ἐκείνων παιδιῶν, ἅτινα ὑπὸ δυστυχῶν ἢ φιλαργύρων γονέων κατακλείονται εἰς τὰ ζοφερά ταῦτα βάραθρα, καὶ μαραίνονται ἐστερημένα τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου; Τί ἀξιολογώτερος ὁδοιπορίας σκοπὸς, τί φιλανθρωπότερον, τοῦ νὰ ἰδῇ ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὴν τύχην αὐτῶν, καὶ νὰ συντελέσῃ ποτὲ ἐν γνώσει εἰς τὴν βελτίωσίν της;

Ὁ λόρδος Βαρλεύ ἐξίστατο πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἔχη ἐξ ἀρχῆς τὴν ιδέαν ταύτην, καὶ νὰ μὴν ἐπισκεφθῇ τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμουμάουθ τῷ ἐφαίνετο ἤδη ἀληθὲς ἀμάρτημα.

Ἐπομένως ἀφῆκε τοὺς χαλινούς εἰς τὸν ἵππον, καὶ ἐπρόχώρησεν. Ἡ ὁδὸς του διήρχετο διὰ τοῦ δάσους, ὅπου πρὸ πολλοῦ ἢ ἄμαξα εἶχε βυθισθῆ καὶ εἶχε γίνεи ἄφαντος.

Μετὰ μίαν δ' ὥραν ἐξῆλθε τοῦ δάσους, καὶ ἀπήντησεν οἰκίαν μεγάλην καὶ εὐπρεπῆ, τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ Γλουμουμάουθ. Διερχόμενος δ' ἐμπρὸς αὐτῆς, παρετήρησεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἀπεζευγμένην τὴν γνωστὴν εἰς αὐτὸν ἄμαξαν, καὶ τοῦτο πρὸς μεγάλην του δυσaréσκειαν, διότι ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ συνοδοιπόροι του, ἀντὶ, ὡς ἤλπιζε,

νά καταλίψωσιν εἰς τι παρακείμενον ξενοδοχεῖον, ὑφ' αὐτὴν στέγην ἐδύνατο καὶ αὐτὸς νά διανυκτερεύσῃ, ἐπεσκέπτοντο τὴν οἰκοδέσποιναν τῆς οἰκίας ἐκείνης, ὅπου οὐδὲν εἶχε δικαίωμα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἰσόδου.

Ἐπομένως, ἀρχίζων νά ὑποπτεύῃ ὅτι τὸ μόνον ἀποτελεσμα τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεώς του θέλει εἶσθαι ἡ φιλανθρωπικὴ ἔρευνά του, καὶ σχεδιάζων ἤδη τὸ προοίμιον τῆς βουλευτικῆς του δημηγορίας ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἐργατικῆς τάξεως, εἰς ἧς τὴν πληγὴν ταύτην ἐφαίνετο θέτουσα τὸν δάκτυλόν του αὐτῇ ἢ πρόνοια, ἐπροχώρησε περαιτέρω.

Πεντακόσια περίπου βήματα μακρὰν τῆς οἰκίας ὑψοῦντο εἰς τὴν πεδιάδα ἀτάκτως διεσπαρμέναι διάφοροι μικραὶ καὶ πενιχραὶ καλύβαι ἀχυροσκεπεῖς, καὶ μεταξύ αὐτῶν λόφοι μέλανες σεσωρευμένων ἀνθρώκων.

Μεταξὺ δὲ τῶν καλυβῶν καὶ τῶν σωρῶν τούτων περιφέροντο οἰκτροὶ καὶ ἡμίγυμνοι ῥακενδύται παντὸς γένους καὶ πάσης ἡλικίας, οἱ μὲν ἐναγωνίως ὠθοῦντες χειραμάξας πλήρεις τοῦ ἄρικτου, οἱ δὲ ὡς ἀχθοφόροι φέροντες αὐτὸ ἐπὶ τῶν κώτων των, καὶ κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος του μέχρι γῆς.

Ἐμπρὸς δ' ἐκάστης καλύβης ἔχαιεν ἀνά ἐν στόμιον φρέατος ζοφεροῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ προέκυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μορφὴ τις ὠχρὰ, κυρτὴ, σκελετώδης, ὡς νεκροῦ ἀποσειόντος τὴν πέτραν τοῦ τάφου, ἐν ᾗ ἄλλα πάλιν τῶν ἀολίων ἐκείνων ὄντων κατεβυθίζοντο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὡς ἂν ἐσχίζετο καὶ τὰ ἐρρόφα τὸ ἔδαφος.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐλθὼν εἰς τὴν πρώτην καλύβην, κατέβη τοῦ ἵππου του, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἵπποκόμον του.

Ἐμπρὸς του γυνὴ δυσειδής, τὸ ὀστεῶδες τῆς σῶμα ὑπὸ σαπρὸν ῥάκος καλύπτουσα, τὴν κόμην ἔχουσα ῥυπαρὰν καὶ

λυτήν, καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μέλη ὅλα μέλανα ὑπὸ τῆς ἀσβόλης, ὡς καταχθόνιον φάντασμα, ἔστρεφε διὰ τῶν δύω τῆς χειρῶν κύλινδρον ὑπεράνω τοῦ φρέατος, καὶ ἐφαίνετο ὡς ὕδωρ ἀντλοῦσα.

— Μητέρα, τῇ εἶπεν ὁ λόρδος, ἤθελον νὰ ἰδῶ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον· δὲν μ' ὀδηγεῖς, σὲ παρακαλῶ, ἀπὸ ποῦ πρέπει νὰ καταβῶ;

Ἡ γυνὴ τὸν ἠτένισε δι' ὀφθαλμῶν εὐήθων, καὶ ἐκπέμψασα γρυσμὸν ἀναρθρον·

— Ἄ! εἶπε. Σύρε, σύρε, σύρε, ὅλ' ἡμέρα σύρ' ἐπάνω τὰ δαιμονοσπέρματα, ποῦ νὰ πές' ἡ γῆ καὶ νὰ τὰ πλακώσῃ! καὶ τὸ βράδυ σὲ ρίχνουν, νά! φάγε! μία χάψα ψωμί ἀπὸ στάκτη, καὶ δύω σάπια γεώμηλα. Ἄπὸ τῆ δουλειᾶ μὲ κόλλητε τὸ τομάρ' εἰς τὰ κόκκαλα, καὶ δὲν ἔχω ἓνα κουρέλι νὰ σκεπάσω τὰ παλαιόπαιδα ποῦ τουρτουρίζουν ἀπὸ τῆ ψύχρα' καὶ γρυνιάζουν ἀπὸ τὴν πείνα' ἔς τὸ σπῆτι. Λίγο δουλεύουμε γιὰ τὸν ἐνοικιαστή, πρέπει νὰ δουλέψωμε τώρα καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

Καὶ ἐπανέλαβε τὸν κτηνώδη γρυσμὸν τῆς.

— Λάβε τοῦτο καὶ ὀδήγησόν με, εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέυ, ἀποστρεφόμενος μετὰ μυταγμοῦ, καὶ δίδων εἰς αὐτὴν ἓν δίστηλον.

Τῆς γυναικὸς οἱ ἄτονοι ὀφθαλμοὶ διεστάλησαν, καὶ ἐξέπεμψαν φλόγας. Δι' αὐτομάτου δὲ κινήματος, λησιμονοῦσα τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἦν ἔστρεφεν, ἤρπασε τὸ νόμισμα συγχρόνως διὰ τῶν δύω χειρῶν τῆς, καὶ τὸ ἐσφιγγεν ὡς φοβουμένη μὴ τῇ τὸ ἀφαιρέσῃ κἀνεὶς. Ἦδη δὲ ὁ κύλινδρος, ἐνδίδων εἰς τὸ βάρος τοῦ ἀντικειμένου ἔπερ ἐκρέματο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ περὶ αὐτὸν σχοινίου, ἤρχισε νὰ στρέφῃται κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν, καὶ τὸ σχοινίον νὰ καταβαίνει, ὅτε

αίσχρολόγος βλασφημία ἠκούσθη ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς.

— Σκάσετε βρωμομύρηγκα τοῦ διαβόλου, ἔκραξεν ἡ γυνή, καὶ ἀρπάσασα τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἀμέσως, ἤρ-
χισε ν' ἀναβιάζῃ τὸ φορτίον.

— Αὐτὰ ποῦ ἔλεγα, μὴ πρὸς βάρος σας, ἐπρόσθεσεν ἔ-
πειτα ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέυ· τὰ ἔλεγα δι'
αὐτοὺς ποῦ μᾶς στίφτουν ὡς νὰ μείνουμε ξερὸ τζίπουρο, κ' ἔ-
πειτα μᾶς πετοῦν νὰ ψοφήσουμε σὲ κάμμιὰ κόχη σ' τὸ ἄ-
χυρο. Διὰ τὸ ἓνα σελίνι ποῦ μᾶς ρίπτουν ἔς τὸ πρόσωπον,
ζητοῦν τὴν δύναμι τῶν χειρῶν μας, ζητοῦν τὸν ἰδρῶτα
τοῦ μετώπου μας, τὸν ἀέρα ποῦ ἀναπνέουμε, τὸ φῶς τῆς ἡ-
μέρας μας, τῆς νυκτός μας τὸν ὕπνο. Ἄν θέλετε νὰ κατέ-
βετε, κοπιάστε.

— Ἄπο ποῦ θὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος βλέπων
τριγύρω του.

— Ἄπ' αὐτοῦ δὰ, εἶπεν ἡ γυνή, δεικνύουσα τὸ μέλαν
στόμιον. Καθὼς ἐβγοῦν αὐτὰ τὰ βρωμόπαιδα, κατεβαίνετε
μὲ τὸ ἴδιον ξύλον.

Ὁ λόρδος Βαρλέυ ἔκυψε τότε ὑπὲρ τὸ στόμιον τοῦ φρέα-
τος νὰ ἰδῇ τὴν προτεινομένην εἰς αὐτὸν κατάβασιν.

Ἦτο δὲ στενὴ καὶ σκοτεινὴ ὡς τῶν συνήθων φρεάτων,
ὁ δὲ πυθμὴν ἴδεν ἐφαίνετο· ἄλλως τε ἀπεκρύπτετο καὶ ὑπὸ
ἀμόρφου τινὸς ἀντικειμένου, ἀνασυρομένου τότε διὰ τοῦ σχαι-
νίου.

Μετ' ὀλίγον, αὐτὸ ἔφθασεν εἰς τὸ στόμιον, καὶ τότε ἐφά-
νησαν δύο παιδία, ὀκτὼ ἕως δέκα ἐτῶν, καθήμενα περιβά-
δην, στῆθος πρὸς στῆθος, ἐπὶ μικροῦ ὀριζοντίου ξύλου, ἀφ' οὗ
ἐκρέματο διὰ δύο ἀλύσεων φορτίον ἀνθράκων,

Τὰ παιδιά ἦταν ὡς μικροὶ βδελυροὶ δαίμονες, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῶν καπνοδόγων τοῦ ἄδου.

— Ἀπ' ἐδῶ πρέπει νὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος μετὰ προφανοῦς δισταγμοῦ.

— Ἄν ὀρίζη, ἄς καβαλικέψη ἡ ἀφεντιά σου.

— Καὶ καταβαίνουν πολλοὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν τρύπαν; ἠρώτησεν ὁ λόρδος, εὐρίσκων τὴν ὁδὸν αὐτὴν ὀλίγον παράδοξον δι' εὐγενὲς μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων.

— Πολλοὶ λέγει; Δεκατέσσαρες ὥραις τὴν ἡμέραν γυρίζω σὰν τὸ ἄλογο ποῦ δὲν ἔχει ψυχὴν, γυρίζω σὰν τὸν μύλον ποῦ δὲν ἔχει ζωὴ· κ' ἔρχεται, καὶ φεύγει ὁ ἥλιος καὶ μ' εὐρίσκει πάντοτε νὰ γυρίζω, καὶ πεντακόσιοι ἀνεβαίνουν, καὶ πεντακόσιοι κατεβαίνουν κάθε ἡμέραν.— Κόπιασε, μὴ φοβᾶσαι· κύτταξε τὰ παλαιόπαιδ' αὐτὰ πῶς δὲν φοβοῦνται.

Ὁ τελευταῖος οὗτος λόγος ἀπετείνετο εἰς τὴν φιλοτιμίαν του. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ μικρὰ προοίμια τῆς ἀθλιότητος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἃ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, τῷ ἐνέβαλλον τὴν ἐπιθυμίαν, τῷ ἐπέβαλλον τὸ καθῆκον, καθ' ἃ ἐφρόνει, νὰ ἐμβαλύνῃ εἰς τὴν τύχην αὐτῶν.

Διὸ, λησμονήσας ἐντελῶς τὴν ἐλαφρὰν ἀφορμὴν ἣτις τὸν εἶχε φέρει ἐνταῦθα, καὶ τὰς δύο κυρίας ἄς οὔτε νὰ ἰδῇ πλέον πιθανότητά τινα εἶχεν, οὔτε πρόθεσιν ν' ἀναζητήσῃ, διεσκέλισε θαρραλέως τὸ ξύλον, ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισιν τῆς γυναικὸς, καὶ ἐν ᾧ αὐτὴ ἐξετέλει τὴν μηχανικὴν ἐργασίαν της, ἤρχισε νὰ κατέρχεται εἰς τὸ βάραθρον, σφίγγων διὰ τῶν δύο χειρῶν του σπασμωδικῶς τὸ σχοινίον.

Γ'.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὸν πυθμένα, καὶ ἀπέβη τοῦ ἀκρο-

σφαλοῦς του καθίσματος, ἐστάθη ἐφ' ἱκανὰς στιγμὰς εἰς τὴν θέσιν του, ἔπως συνειθίσῃ τὴν πνιγηρὰν ἀτμόσφαιραν τοῦ ὑπογείου ἐκείνου κόσμου, καὶ τὸ πυκνὸν αὐτοῦ σκότος.

Ἀθέβαιοί τινες καὶ φαντασιώδεις μορφαί, πλανωμένην τινὰ δεχόμεναι ἀκτῖνα τοῦ ἄνω φωτός, ἀνεφαίνοντο ἄνευ καταληπτοῦ διαγράμματος ἐκ τοῦ ἀχανοῦς τῆς νυκτός κύλπου. Ὅτε δ' οἱ ὀφθαλμοὶ του ὤκειώθησαν πρὸς αὐτὴν, καὶ τὰ περίξ αὐτοῦ ἀντικείμενα διεγράφησαν εὐκρινέστερον, τότε ἐγνώρισεν ὅτι εὕρισκετο εἰς εὐρυτάτην ὑπόγειον αἴθουσαν, ἀνεσκαμμένην ἐντὸς τοῦ ἀνθρακος, ἧς δ' ἡ θολωτὴ ὄροσῆ ἦτο τόσοσν ταπεινὴ, ὥστε ἀνὴρ ὑψηλόσωμος μόλις ἐδύνατο νὰ σταθῆ ὀρθιοσ ἐν αὐτῇ. Καθ' ὄλην δὲ τὴν περιφέρειαν τῶν τοίχων αὐτῆς ἠνείγοντο ὀπαὶ σκοτειναὶ, καὶ διὰ τινων ἐξ αὐτῶν τὸ βλέμμα ἐβυθίζετο εἰς μακρὰς ὑπογείους διόδους· εἰς δὲ τ' ἀπώτερα βάρη διήρχοντο συνεχῶς θαμβοὶ λύχνοι, ὡς ἀστέρες περιφερόμενοι, καὶ εἰς τὸ μέρος ὃ ἐξωοόγει ἡ φωτεινὴ αὐτῶν περιφέρεια ἐφαίνοντο σκιαὶ μέλαιναι ἄνω καὶ κάτω κινούμεναι, καὶ ἐναγώνια καὶ ἀκατάληπτα σχήματα ἐκτελοῦσαι, ὡς οἱ κολαζόμενοι ἐν τῷ ἄδῃ.

Εἰς τῶν ἐργοστασισαρχῶν, ἐλλῶν πρὸς αὐτόν, τῷ προσέφερε νὰ τὸν ξεναγήσῃ, καὶ λαβῶν φανὸν εἰς τὰς χεῖρας, τὸν περιέφερεν εἰς τὸ εὐρὺ καὶ ζοφερόν αὐτὸ πανδαιμόνιον.

Ὅτε ὁ λόρδοσ Βαρλέυ παρεκάλπαζε φαιδρόσ παρὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἄμαξαν, ῥοφῶν διὰ τῶν βλεμμάτων του τὸ χάριεν μειδιάμα τῆς ὠραίας συνοδοιπόρου του, δὲν προσέβλεπε ποῖον οἰκτρὸν τῷ ἐπεφυλάττετο θέαμα πρὸ τοῦ τέλοσ τῆς ἰδίας ἡμέρασ.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἐν ἧ εὕρισκετο ἦτον ἐν τῶν κένυρων εἰς ἃ ἀπέληγον οἱ ἀναρίθμητοι ζοφεροὶ αὐλῶνες τοῦ τογείου αὐτοῦ λαβυρίνθου. Πολλὰ φρέατα, ὅμοια πρὸς τὸ

δι' οὗ αὐτὸς εἶχε καταβῆ, διέσχίζον πολλαχοῦ τὴν ὄροφὴν αὐτῆς, καὶ ἐκοινώνουν μετὰ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Περὶ αὐτὰ δ' ἦν ἀδιάκοπος τῶν ἀνθρακωρύχων ἡ κίνησις, ὡς ἡ τῶν μελισσῶν περὶ τὴν τοῦ σίμβλου ὀπήν, καὶ εἰς τὴν ἄκραν τῶν σχοινίων κρεμάμενοι, οἱ μὲν ἀνήρχοντο, οἱ δὲ κατήρχοντο μετὰ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας των.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἠθέλησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς ἓνα τῶν πλαγίων αὐλώνων. Ἀλλὰ βυθίσας τὸ βλέμμα εἰς τὸν πλησιέστερον, ἤσθάνθη συστελλομένην τὴν καρδίαν του καὶ ψυχρανθεῖσαν τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἡ δίοδος αὕτη ἦτο τόσον μακρὰ, ὥστε τὸ πέρασ τῆς δὲν ἐφαίνετο, τόσον δὲ ταπεινὴ, ὥστε οἱ ἐργάται ἠναγκάζοντο νὰ τὴν διέρχωνται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κυρτοῖ, καὶ κύπτοντες σχεδὸν ὀρίζοντίως τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός των. Τὸ δ' ἔδαφος αὐτῆς ἦτον, ἐξ αἰτίας τοῦ ἄνωθεν ἀδιακόπως ἀποσταλάζοντος ὕδατος, βορβορῶδες τέλμα, εἰς ὃ αὐτοὶ ἐνεβάτευον ἕως ὑπὲρ μέσην τὴν κνήμην.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐμακρύνθη τῆς διόδου ταύτης, προτιθέμενος νὰ καταγγεῖλῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς εἰς τὴν βουλὴν τῶν λόρδων.

Ἰδὼν δὲ τὴν μετ' αὐτῆν τοῦλάχιστον στεγνὴν, καὶ κατὰ τι ὑψηλοτέραν, καὶ μαθὼν ὑπὸ τοῦ ἐδηγοῦ του ὅτι εἰς ὅλον τὸ ἀνθρακωρυχεῖον δὲν ὑπῆρχον αὐτῆς ὑψηλότεραι, ἀπεφάσισε νὰ διατρέξῃ αὐτήν.

Ἀλλὰ μόλις προῦχώρησε περὶ τὰ πεντήκοντα βήματα, καὶ ἡ συναίσθησις ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνορθώσῃ τὸ σῶμά του, ὅτι δὲν ἐδύνατο ἐλευθέρως νὰ κινηθῇ, τὸ περιεχυμένον σκότος, γινόμενον ὀρατώτερον διὰ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός τοῦ φανοῦ, ὁ συμπεπυκνωμένος καὶ δύσπνους ἀήρ, τῷ ἐνεβαλον στενοχωρίαν ἣτις δὲν ἦτον ἀπηλλαγμένη δειλίας,

καὶ ἦτις, καθ' ὅσον προὔχῳρει, καὶ ὁ αὐλῶν παρετείνετο, ἐκορυφοῦτο εἰς ἀγωνίαν σχεδόν.

Ὡστε, ἔταν τέλος ἐξῆλθε κατὰ τὸ ἄλλο πέρας εἰς μίαν τῶν εὐρυτέρων ἐκείνων αἰθουσῶν, ἀνέπνευσε βαθέως, ὡς ὁ ἀνακύπτων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐκτείνῃ περαιτέρω τὴν ἔρευνάν του, ἀλλὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως τ' ἀφώτιστα καὶ ἄξενα ἐκεῖνα βασίλεια τοῦ θανάτου, ὅπου μόνον οἱ ἄθλιοι πελῖται αὐτῶν δύνανται νὰ διαμένωσι.

Προὔχῳρησε λοιπὸν πρὸς ἓν τῶν φρεάτων, καὶ περιέμενε νὰ καταβῶσι δύο γυναῖκες, αἵτινες ἐκρέμαντο εἰς ἄκραν σχοινίου ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, ἵνα τὰς διαδεχθῆ εἰς τὴν ἐναέριον γέφυράν των.

Ἄλλ' ἐν ᾧ περιέμενε, εἶδεν ἐξερχόμενον ἀπὸ μιᾶς τῶν πλαγιῶν συρίγγων φανόν, καὶ κατόπιν αὐτοῦ γυναῖκα, ἧς ἡ εὐπρεπῆς ἐνδυμασία ἐφαίνετο ἀντίφασις πρὸς τοῦ μέρους ἐκείνου τὰ ἦθη.

Ὁ λόρδος Βαρλέυ, ὅστις, ὡς ἠξεύρομεν, δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος περιεργείας, ἠθέλησε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ μυστήριον ἀλλὰ, μόλις προσελθὼν, ἀνεγνώρισε τὴν πρεσβυτέραν τῶν δύο κυριῶν μεθ' ὧν εἶχε συνοδοιπορήσει.

Ἡ κυρία τὸν ἐχαιρέτησεν ὡς παλαιὰ γνωριμία. Εἰς τὰ ἄγρια ἐκεῖνα βάλθη τῆς γῆς, δύο κάτοικοι τοῦ ἄνω κόσμου εἰσὶν ὡς δύο συμπατριῶται ἀπαντῶμενοι εἰς τόπους μακρυσμένους, καὶ ἡ σχέσις μεταξὺ αὐτῶν εὐκόλως συνδέεται.

— Ὁ λόρδος Βαρλέυ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶπεν ἡ κυρία ἀφ' οὗ οὗτος τὴν ἀντεχαιρέτησεν.

Ὁ λόρδος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καταφάσκων, καὶ ἐθεώρησε μετὰ τινος ἐκπλήξεως τὴν ἄγνωστον κυρίαν ἣτις τὸν ἐγνώριζε.

— Σὰς εἶδον ἅπαξ ἢ δις, ἐξηκολούθησεν αὐτή, εἰς τοὺς χοροὺς τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίῳ. — Ἀχαρι μέρος διὰ περιδιάβασιν, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, δεικνύουσα περὶ ἑαυτήν.

— Πρὸ πάντων διὰ κυρίας, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ λόρδος Βαρλέϋ. Ἄλλ' ἢ κυρία εἶναι ἀναμφιβόλως ἰδιοκτῆτις τῶν λατομείων τούτων.

— Ὅχι, ἀπήντησεν αὐτή. Τὰ λατομεῖα εἰσὶν ἰδιοκτησία τοῦ λόρδου Ῥοζαμόνδου. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Λαίδου Σερφείλδ, — διότι εἴμεθα ἠναγκασμένοι εἰς αὐτοπαρουσίασιν· τοιαύτη εἶναι ἡ ἔθιμοταξία τοῦ τόπου.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν λόρδον Βαρλέϋ, ὡς μιᾶς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

— Ἦλθατε, ἐξηκολούθησεν ἡ Λαίδου Σερφείλδ, νὰ ἰδῆτε τὴν δίαιταν ἢ μᾶλλον τὴν ἀθλιότητα τῶν δυστυχῶν τούτων ὄντων. Ἄν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, προσφέρμαί νὰ σὰς ξεναγήσω.

Ἐννοεῖται ὅτι ἤθελεν ἐρυθριάσει ὁ λόρδος Βαρλέϋ ν' ἀρνηθῆ ὑπὸ μόνης δειλίας τὴν περιήγησιν ἣτις ὑπὸ κυρίας τῶ ἐπροτείνετο.

Προσέτι δ' ἀνεγεννήθη ἐν αὐτῷ καὶ τις ἐλπίς νὰ ἰδῆ πάλιν τὴν χαρίεσσαν πρωϊνὴν ὄπτασίαν του. Καὶ ἔβλεπε μὲν ὅτι ἡ νέα συνοδοιπόρος του δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν πρεσβυτέραν τῆς σύντροφον εἰς τὰ ἀνήλια ἐκεῖνα ὑπέγεια, τόσον ἀνσίκεια δι' ἄνθος τρυφερὸν ὡς αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ἐφαίνετο πιθανὸν ὅτι ἡ γνωριμία των ὑπὸ τοιούτους ἀρχίσασα οἰωνοὺς, ἤθελεν ἐξακολουθήσει καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Προσέφερε λοιπὸν τὸν βραχίονά του εἰς τὴν Λαίδου Σερφείλδ, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὰς περαιτέρω διόδους, ὅπου

ήναγκάσθη νά τήν παρακολουθῆ, κλίνων βαθέως τήν κεφαλήν, καί ἐνθαβρύνόμενος ὑπό τῆς αἰδοῦς καί τοῦ παραδείγματος.

Παντχοῦ, καί εἰς τοὺς αὐλῶνας καί εἰς τὰς αἰθούσας ἀπήντων ἀγέλας ἐργατῶν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, φέροντας ἐπὶ τῶν νώτων φορτίον βαρύτερον, καί κύπτοντας ὑπ' αὐτὸ μέχρι γῆς, ὥστε σχεδὸν ἐπεριπάτουں τετραποδητι, ὁμοιάζοντες τ' ἀχθοφόρα ζῶα, ὧν ἐξετέλουν τήν ἐπίπονον ἐργασίαν.

Ἄλλάχοῦ ἀπήντων παιδας τρυφερᾶς ἡλικίας, σύροντας μετ' ἀγῶνος ἢ ὠλοῦντας ἀμάξας πλήρεις ἀνθρώπων, καί ἐξαντλοῦντας εἰς τοῦτο τὰς μόλις ἀναφυομένας δυνάμεις των.

Ἐκατέρωθεν τῶν μακρῶν παρόδων, εἰς τοὺς ταπεινοὺς αὐτῶν τείχους, ἠνοίγοντο εἰς ἴσα διαστήματα μικραὶ ὀπαί, οὐδὲ τόσοں ὑψηλαὶ ὥστε καὶ ἐξαετὲς παιδίον νά σταθῆ ὀρθιον εἰς αὐτάς. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐθύθισε τὸ βλέμμα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, καί τῷ ἐφάνη ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἐβλεπεν ὡς κινούμενά τινὰ ἀντικείμενα.

— Αὐταὶ εἰσὶν αἱ πλάγαι πάροδοι, τῷ εἶπεν ἡ Λαίδου Σερφείλδ. Δυστυχῆς ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων ἔσοι ἐργάζονται εἰς αὐτάς!

— Πῶς! ἐργάζονται ἄνθρωποι εἰς ἐκείνας τὰς τρύπας; ἀνέκραξε μετὰ φρίκης ὁ λόρδος.

— Ἄν θέλητε νά ἰδῆτε μίαν αὐτῶν, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία, πρέπει ν' ἀποφασίσητε νά εἰσέλθητε σχεδὸν ἔρκων.

— Ἐχω τῷ ὄντι μεγάλην ἐπιθυμίαν νά γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῶν δυστυχῶν τούτων τὸν ἄθλιον βίον. Ἄλλὰ νά εἰσέλθω ἐκεῖ μοὶ φαίνεται ἀδύνατον. Τοιαύτη ἐπιχείρησις ὑπερβαίνει τὸ καθῆκον τῆς χριστιανικωτέρας ἀφοσιώσεως.

Δ'.

Ἀκόμη ὠμίλει, ὅτε ἐκ μιᾶς τῶν ὀπῶν τούτων προέκυψε μία τῶν τῆς ὑπηρεσίας γυναικῶν, εἰς τὴν μίαν χεῖρα λύχνον κρατοῦσα, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐγγίζουσα τὴν γῆν καὶ βοηθουμένη νὰ περιπατῇ.

Ἐξῆλθε δὲ κατόπιν αὐτῆς ἄλλη γυνή, κάμπτουσα τὰ γόνατα, τὸ ἄνω σῶμα σχεδὸν ὀριζοντίως κρατοῦσα, καὶ διὰ τῶν χειρῶν κρατουμένη ἀπὸ τῶν δύο τοίχων. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔμεινεν ἐκπληκτος, οὐδ' ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ δευτέρα αὕτη γυνή ἦτον ἡ ὠραία συνοδοιπόρος του!

— Ἐμμα, φιλτάτη, εἶπεν ἡ Λαίδυ Σερφείλδ, ὁ λόρδος Βαρλέϋ.

Ἡ νέα ἀνέβλεψεν, ἠρυθρίασε σφοδρῶς, καὶ ἐχαιρέτησε.

Συγχρόνως δ' ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ στομίου ἀμάξιον πλήρες ὀρυκτοῦ, πληροῦν σχεδὸν ὅλην τὴν δίοδον καθ' ὕψος καὶ πλάτος, καὶ συρρέμενον, ὡς κατ' ἀρχὰς ὑπέλαβεν ὁ λόρδος, ὑπὸ μεγάλου κυνός, ὡς ὁμοίως ἐκ δευτέρας ὀψεως παρετήρησεν, ὑπὸ παιδίου δωδεκαετοῦς περίπου. Τὸ ἄθλιον ἦν προσηρητημένον εἰς τὴν ἄμαξαν δι' ἀλύσεως ἥτις τὸ ἐζώννυε κατὰ τὴν μέσσην τοῦ σώματος, καὶ διήρχετο διὰ τῶν σκελῶν του. Βεβιασμένον δὲ νὰ πίπτῃ πρηνές, ὅπως μὴ τὸ μέτωπόν του συντριβῇ ἐπὶ τοῦ θόλου, καὶ νὰ ἔλκῃ ἐντεῖνον εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς δυνάμεις του, περιεπάτει τετραποδητί, καὶ ὁ ἰδρῶς ἔτρεχε κρουνηδὸν ἀπὸ τοῦ νοσηροῦ του προσώπου, ἐν ᾧ τὸ στήθος του ἤσθμαινεν ὡς φύσα μεταλλουργοῦ.

— Μῆτερ, εἶπεν ἡ Ἐμμα· ἰδοὺ ὁ τελευταῖός μας νεοσύλ-

λεκτος. Τὸ παιδίον αὐτὸ ἔχει μητέρα ἀσθενῆ καὶ πέντε ἀδελφοὺς μικροτέρους, περιμένοντας παρ' αὐτοῦ τὴν τροφήν των. Ὁ ἐπιστάτης Κ. Φῶκνερ μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ εἶδε μίαν ἡμέραν καθήμενον κατὰ μέρος, ἐν ᾧ ἐπρογευματίζον οἱ λοιποὶ ἐργάται, καὶ κλαῖον. Τὸ ἠρώτησεν ἂν πάσχη. — Δὲν πάσχω, ἀπεκρίθη, πεινῶ. "Ἄν προγευματίσω ἐγὼ, δὲν θὰ δειπνήσουν οἱ ἀδελφοί μου. Καὶ διὰ νὰ κερδήσῃ τὸν ἄρτον τῶν ἀδελφῶν του, ἐργάζεται δεκατέσσαρας ὥρας τὴν ἐπίπνον ἐργασίαν ἣν εἶδατε, ὥστε τὸ δυστυχὲς δὲν θ' ἀργήσῃ ν' ἀποθάνῃ, ὡς ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, ἀπὸ τὴν πείναν.

Καὶ τῷ ὄντι τὸ μέτωπόν του ἔφερε τὴν πελιδὸν τῆς πείνης σφραγίδα, καὶ οἱ πόδες του, ὅταν ἠθέλησε ν' ἀνορθωθῆ, ἐκλονοῦντο ὡς κάλαμοι.

— Πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησεν ἡ Λαίδου Σερφείλδ.

— Βὸβ Χόβ, ἀπήντησεν ἡ Ἐμμα.

Καὶ ἡ μήτηρ τῆς ἐσημείωσε τὸ ὄνομα ἐπὶ μικροῦ χρυσελεφαντίνου χαρτοφυλακίου. Ἐπειτα δὲ, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν νέον λόρδον·

— Εἶδατε περίπου, τῷ εἶπεν, ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ ἰδῆτε τοῦ γηίνου τούτου ἄδου· ὅ,τι τοῦλάχιστον, ἐπρόσθεσε μειδιῶσα, δύναται εὐλόγως ν' ἀπαιτηθῆ παρὰ τῆς χριστιανικωτέρας ἀφοσιώσεως. Προσέτι δὲ, τοῦ παιδίου τούτου τὸ μικρὸν ἐπεισόδιον μᾶς ἐμύησεν ἀρκούντως εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἀπροσίτων ἐκείνων ἀδύτων. Ἴσως τώρα ἐπεθυμήσατε ἀέρα καὶ ἥλιον.

— Τῷ ὄντι, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος Βαρλέυ, ὁ ξένος εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ταύτην αἰσθάνεται καὶ τὸ στῆθός του φυσικῶς πιεζόμενον καὶ τὴν καρδίαν του ἠθικῶς, καὶ ποθεῖ τέλος τὸν ἥλιον καὶ φαιδροτέρας σκηνάς. Ὅταν πετῶμεν ἐπὶ τῶν φλογερῶν πτερύγων τοῦ ἀτμοκινήτου ἢ τῆς ἀτμαμάξης, ἢ βλέ-

πωμεν τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα τῶν ἐργοστασίων μας προϊόντα, δὲν συλλογιζόμεθα ὅτι διὰ τὴν ἀπόλαυσιν ἡμῶν ταύτην πολλὰς ὀργυιὰς ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν χιλιάδες ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ ζῶσι βίον ἀδελφὸν τοῦ θανάτου!

Μετὰ δὲ τὴν ἠθικὴν ταύτην σκέψιν, ἀληθῆ αἰσθανόμενος ἀνυπομονησίαν ν' ἀσπασθῆ τὸν ἄνω κόσμον, ἔδειξεν εἰς τὰς κυρίας κλίμακα προσανακεκλιμένην εἰς τὸν τοῖχον, δι' ἧς ἀνέβαινον κατὰ σειρὰν ἀδιάκοπον γυναῖκες φέρονται βαρέα φορτία, κρεμάμενα διὰ λωρίων ἀπὸ τῶν κεφαλῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὠμων των.

— Νομίζω, ἐξηκολούθησεν, ὅτι εἰς τὰς κυρίας δὲν θὰ ἦναι πολὺ εὐάρεστον ν' ἀναβῶσι κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐγὼ κατέβην. Ἡ ὑπόγειος αὕτη πτῆσις μοὶ ἐφάνη ὀχληροτάτη. Ἄν μοὶ ἐπιτρέπητε, θὰ σᾶς ὀδηγήσω διὰ ταύτης τῆς κλίμακος.

Καὶ ἔθεσε τὸν πόδα του εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος.

— Φυλαχθῆτε! ἔκραξεν αἴφνης ἡ Ἐμμα, καὶ τὸν ἔσυρε βιαίως ἐκ τοῦ βραχίονος.

Μόλις δ' ἀπέκλινεν ὁ λόρδος Βαρλέυ, καὶ εἰς τὴν θέσιν ὅπου πρὶν ἴστατο ἔπεσε βροχὴ ὀγκωδῶν λιθανθράκων, ὧν ἕκαστος ἤρκει νὰ τὸν φονεύσῃ. Τῆς γυναικὸς ἥτις ἀνέβαινε τελευταία τὴν κλίμακα ἀπεκόπη τὸ λωρίον δι' οὗ τὸ φορτίον τῆς ἐκρέματο ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς, καὶ οἱ ἀνθρακες ἔπεσαν μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, κινδυνεύσαντες νὰ τὴν κατασύρωσι μεθ' ἑαυτῶν.

— Ἴδου, εἶπεν ἡ Ἐμμα, εἰς τῶν συνηθεστέρων κινδύνων τῶν ἀνθρακωρυχείων, καὶ μάλιστα τῶν ἀναβάσεων τούτων.

Πολλάκις θραύονται οἱ ἱμάντες, καὶ οἱ ἀνθρακες κρημνι-

ζόμενοι, τραυματίζουσι καὶ δύνανται καὶ νὰ φονεύσωσι τὰς ἐπομένους γυναῖκας, αἵτινες βαρέως πεφορτισμένοι καὶ ἐκεῖναι, δὲν εἶναι εὐκίνητοι ὥστε νὰ προφυλαχθῶσιν. Ἄν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, ἐλπίζω ὅτι δύναμαι νὰ σᾶς δείξω ἀσφαλεστέραν ἀνάβασιν.

Ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν λοιπὸν τῆς νέας Μίς, διῆλθον καὶ ἄλλην δίοδον, καὶ δι' αὐτῆς εἰς αἶθουσαν, ἧς τὴν ἑσπέρην διέσχιζε φρέαρ ὁπωσοῦν εὐρύτερον τῶν λοιπῶν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ περιείχετο κοχλίας, ἢ ἐλικοειδῆς κλιμαξ ξυλίνη, καὶ διὰ τοῦ κοχλίου τούτου, εἰς μικρὸν τόπον μακρὰν ὁδὸν περιέχοντος, ἀνήρχοντο ἐναγωνίως καὶ ἐπιμόχθως οἱ ἀχθοφόροι.

Ἄλλὰ, εἰ καὶ ζοφερὰ καὶ ἐκτεταμένη, ἦτον ὅμως ἡ ὁδὸς αὕτη ἀκίνδυνος καὶ, καὶ διὰ τοὺς ἀνερχομένους ἄνευ φερτίου ἢ εὐχρηστοτάτη, δι' ὃ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἐπίσημος καταβάθρα, δι' ἧς οἱ ἐπιστάται ἐκοινώνουν μετὰ τοῦ ἀνθρακωρυχείου.

Ὅτε ἀνέβησαν, ἦτον ἤδη ἐσπέρα.

— Ἡ ἐπιθυμία σας τοῦ ν' ἀσπασθῆτε τὸν ἥλιον, εἶπεν ἡ Λαίδυ Σερφειλδ πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέυ, φοβοῦμαι θὰ πρέπη νὰ ἔχη ὑπομονὴν ἕως αὔριον. Ἐν τούτοις εἰς περιφέρειαν τριῶν ὥρῶν ἀπ' ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ξενοδοχεῖον κατοικήσιμον. Μυλόρδε, δέχθητε τὸ δεῖπνόν μας καὶ τὴν φιλοξενίαν μας ἀφελῶς ὡς σᾶς τὴν προσφέρομεν. Ἡ σικία ἐκείνη εἶναι τοῦ ἐνοικιαστοῦ Κ. Φῶκνερ· ἀλλ' ὅσακις ἐρχόμεθα, εἶναι ὅλη εἰς τὴν διάθεσίν μας, καὶ οἱ ξένοι ἡμῶν εἶναι ξένοι του.

Ὁ λόρδος Βαρλέυ δὲν ἀντέτεινε πολὺ εἰς τὴν φιλόφρονα ταύτην πρόσκλησιν, ἀπαλλάττουσαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου τοῦ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τι ῥυπαρὸν οἶνοπωλεῖον ἢ εἰς τὸ

ὑπαιθρον, καὶ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τῆς Λαίδου Σερφείλδ καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς.

Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἡ συνδιάλεξις κυρίως περιστρέφετο περὶ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον τοῦ Γλουμουμάουθ. Ὁ λόρδος Βαρλέυ περιέγραφε τὰς ἐντυπώσεις του μετὰ ζοφερῶν χρωμάτων. Δὲν ἐπίστευεν, ἔλεγε, πολλοὶ περιηγηταὶ νὰ ἐπισκέπτονται τὰ φοικώδη ἐκεῖνα βάραθρα· ὡς πρὸς κυρίας μάλιστα, ἀμφέβηλεν ἂν καὶ αὐτὴ ἡ Λαίδου Ῥοζαμόνδ, ἡ ἰδιοκτῆτις, εἶχε τὴν φαντασίαν νὰ καταβῆ ποτὲ εἰς αὐτὰ, καὶ δι᾽ ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ κατεπείγουσα ἀνάγκη ἢ ὑπερβολικὴ δόσις περιεργείας ἐδύνατο νὰ πείσῃ γυναῖκα εἰς τοῦτο, ὁμολογῶν ὅτι δὲν γνωρίζει πολλὰς ἐχούσας τὴν ἀπαιτουμένην ψυχικὴν δύναμιν νὰ τὸ ἀποφασίσωσιν. Ἐπειτα δὲ ἀπέδιδε χάριτας εἰς τὴν Μις Ἐμμαν ὅτι, ὡς ἄλλος Ἐρμῆς, τοὺς ἀνεβίβασεν ἐκ τοῦ ἄδου ἐκείνου, οὗ φαίνεται γνωρίζουσα τὰς ἐλαχίστας γωνίας.

— Καὶ ὅλαι αὗται αἱ περιφράσεις, εἶπε μειδιῶσα ἡ Λαίδου Σερφείλδ, δηλοῦσιν ὅτι ὁ λόρδος Βαρλέυ ἔχει οὐ μικρὰν δόσιν περιεργείας νὰ μάθῃ τί ἐζητοῦμεν ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου, καὶ πῶς συμβαίνει νὰ γνωρίζωμεν ὅλας τὰς ἀναβάθρας καὶ ὅλας τὰς γωνίας αὐτοῦ.

— Κυρία μου, μὲ τρομάζετε, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος. Βλέπω ὅτι τοῦ Ἐρμοῦ ἔχετε οὐ μόνον τὴν ψυχοπομπὸν ἀλλὰ καὶ τὴν μαγικὴν ράβδον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι ἀναγινώσκετε εἰς τὴν καρδίαν μου εὐκρινέστερον ἅφ' ὅ,τι τολμῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Ἐστὼ λοιπὸν, ὑπέλαθεν ἡ Λαίδου Σερφείλδ. Ἄφ' οὗ ἡ περιέργειά σας εἶναι τόση, ὥστε καὶ τὴν ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν, διὰ νὰ ἐξαγοράσωμεν καὶ τὴν λιτότητα τοῦ ὁδοιπορικοῦ δείπνου μας.

Ε΄.

Ἐπειτα δὲ, ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, καθ' ἃς τὸ πρόσωπόν της ἔλαβεν ἔκφρασιν σοβαρωτέραν καὶ μελαγχολικὴν,

— Εἶναι δεκατρία ἔτη, εἶπεν, ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ λόρδος Σερφείλδ μετὰ πενταετῆ συζυγίαν. Συγχωρήσατε, Μυλόρδε, ἂν τ' ὄνομά του ἀναβιβάξῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου νέφη. Ἐμπρὸς ξένων τὸ προφέρω σπανίως, ἀλλ' ἡ καρδιά μου αὐτὸ μόνον προφέρει. Ὅταν ἔζη, ὁ κόσμος συνεκεντροῦτο δι' ἐμέ εἰς τὸν φίλτατόν μου Ἀδόλφον· ἀφ' ὅτου ἀπέθανε, περιωρίσθη εἰς τὴν μνήμην του, — εἰς τὴν μνήμην του, καὶ εἰς τὴν μικράν μου Ἐμμαν, τὴν ζῶσαν εἰκόνα του.

«Ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου κείμενος, ἔλαβε τὸ τετραετὲς τότε τέκνον του ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ φιλήσας αὐτὸ περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα, — Φιλτάτη Καρολίνα, μοὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀποθνήσκω. Σοὶ παραδίδω τὴν θυγατέρα μας· ζῆσον δι' αὐτήν, ἔσο ἐπὶ τῆς γῆς ὁ φρουρὸς ἄγγελός της. Εἶναι ἡ τελευταία παράκλησίς μου, ἡ φιλτάτη παρακαταθήκη μου.

«Αὗται ἦσαν αἱ ἔσχαται λέξεις του!»

Ἡ Λαίδυ Σερφείλδ διεκόπη ἐνταῦθα ὑπ' ἰσχυρᾶς συγκινήσεως· μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἐπανελάβεν·

— Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ ζωὴ μου διήρχετο μετὰ ξὺ δακρῶν καὶ μητρικῶν μεριμνῶν. Ἡ Ἐμμαν μου ἦτον ὁ μόνος τῆς ὑπάρξεώς μου σκοπός. Ἡ καρδιά μου δὲν εἶχεν ἄλλην παραμυθίαν, καὶ οἱ τελευταῖοι τοῦ ἀνδρός μου λόγοι τὴν καθίστων ἱεράν δι' ἐμέ.

«Οὕτω παρῆλθον οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς θλιβεραῆς μου χηρείας. Κατὰ τὴν πρώτην δ' ἐπέτειον ἡμέραν αὐτῆς, παρα-

λαβοῦσα τὴν θυγατέρα μου, ἐπορεύθην νὰ κλαύσω ἐπὶ τοῦ τάφου ὅπου καὶ μόνον δι' ἐμὲ κατώκει ἡ εὐτυχία.

« Ἐπέστρεφον δὲ πεζὴ μετ' αὐτῆς, ὅτε διὰ τῶν δακρύων μου διέκρινα γυναῖκα πτωχὴν, ἣτις μᾶς παρηκολούθει καὶ ἐστέναζε συνεχῶς. Οὐδὲν καθιστᾷ συμπαθῆ πρὸς τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων ὡς αἱ ἴδιαι συμφοραί· διὸ σταθεῖσα, ἠρώτησα τὴν γυναῖκα τί πάσχει, καὶ εἰς τί δύναμαι νὰ τὴν βοηθήσω.

« — Ἡ δυστυχία μου βοήθειαν δὲν ἐπιδέχεται, ἀπεκρίθη ἐκείνη. Τὸν ἄνδρα μου μοὶ τὸν ἐπῆραν ναύτην. Ματαίως παρεκάλεσα, ἔκλαυσα, τοῖς εἶπα ὅτι μακρὰν του μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω. Ἐγέλασαν διὰ τὰ δάκρυά μου, καὶ μοὶ τὸν ἐπῆραν. Ἀφ' ὅτου ἔφυγε, περιέμενον τὴν ἐπιστροφήν του, κ' ἐμετροῦσα τὰς ἡμέρας καὶ τὰς στιγμὰς, καὶ, ἀντὶ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἤλθεν εἰδοῦσις, καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι... ἐπνίγη! Ἐφυγον, κυρία, ἀπὸ τῶν μερῶν ὅπου ἔβλεπον παντοῦ τὴν εἰκόνα του, ὅπου μοὶ παριστᾷτο παντοῦ τῆς εὐτυχίας μου ἢ ἀνάμνησις· ἔφυγον ὡς παράφορος, καὶ πλανῶμαι ἀβοήθητος εἰς τὴν γῆν, μὴ ἔχουσα στέγην ὅπου ν' ἀναπαύσω τὴν κεφαλὴν μου, μὴ ἔχουσα ὄβολόν ν' ἀγοράσω τῆς ἡμέρας μου τὸν ξηρὸν ἄρτον, καὶ ἐπικαλουμένη ὡς εὐτυχίαν τὸν θάνατον, εἴτε ἡ πεῖνα μοὶ τὸν φέρῃ εἴτε ἡ ἀπελπισία.

« Καὶ, καλύψασα τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῶν δύο χειρῶν της, ἤρχισε νὰ γογγίζῃ οἰκτρῶς. Ἡ συγγένεια τῆς θλίψεως της πρὸς τὴν ἐδικὴν μου βαθέως μὲ συνεκίνησε.

« — Καλὴ γυναῖκα, τῆ εἶπον, δὲν εἶσαι ἡ μόνη εἰς ἣν ὁ Θεὸς ἔπεμψε τὴν φοβεράν ταύτην δοκιμασίαν. Ἄν ἄλλων δάκρυα δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τῶν δακρύων σου τὴν πικρίαν, ἔλθε εἰς τὸν οἶκόν μας· ἐκεῖ θὰ εὕρῃς ἄρτον διὰ τὴν

πεινάν σου, στέγην διὰ τὴν κεφαλὴν σου, καὶ ἴσως τινὰ ἀνακούφισιν εἰς τὴν λύπην σου.

«Ἡ γυνὴ ἐδέχθη μεθ' ὑπερβολικῶν ἐκφράσεων εὐγνωμοσύνης. Ἐπειτα δὲ, λαβοῦσα τὴν Ἑμμαν μου εἰς τὰς χεῖράς της, τὴν κατεφίλει, καὶ τὴν ἐκολάκευε, καὶ ἔπαιζε μετ' αὐτῆς, καὶ ἐφαίνετο ἀγαπῶσα περιπαθῶς τὸ παιδίον. Εἰς τὴν οἰκίαν μου τῇ ἔδωκα δωμάτιον ἐντὸς τοῦ κήπου.

«Τὴν ἐπαύριον ἤμην ἀσθενής. Τὰ βίαια τῆς προτεραίας αἰσθήματα εἶχον προσβάλει τὸ νευρικὸν σύστημά μου, καὶ ἠναγκάσθην νὰ μείνω δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κλινήρης, προσπαθοῦσα διὰ τῆς ἡσυχίας νὰπραῦνω τὸν σφοδρὸν πόνον τῆς κεφαλῆς μου.

«Τὴν ἐσπέραν ἐζήτησα τὴν θυγατέρα μου. Ἀλλ' ἡ ὑπερέτρια, ἣτις ἐπῆγε νὰ μοὶ τὴν φέρῃ, ἐπιστρέψασα μετ' ὀλίγον, μοὶ εἶπεν ὅτι δὲν εὔρε τὴν Μίς Ἑμμαν, καὶ ὅτι, ὡς φαίνεται, εἶναι εἰς τὸν περίπατον μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της, διότι καὶ ἐκείνη δὲν εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παιδαγωγὸς ἐπανῆλθε, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐβρίφθη εἰς τὸν κοιτῶνά μου κλαίουσα, συστρέφουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἀποσπῶσα τὴν κόμην της.

«— Ἡ μίς Ἑμμαν ἐχάθη, ἐχάθη ἡ μίς Ἑμμαν! ἐφώναζεν.

«Ὡς ἐκτὸς ἐμαυτῆς ἐπήδησα ἔξω τῆς κλίνης.

«— Τί λέγεις; ἀνέκραξα· ποῦ εἶναι ἡ Ἑμμαν; Τί λέξεις εἶναι αὐταί;

«— Ἐχάθη, ἐχάθη! ἐφώναζεν ἡ παιδαγωγὸς χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ συνέλθῃ.

«Τέλος δὲ, βιαζομένη νὰ ἐξηγηθῇ,

«— Τὸ πρῶτ', εἶπε, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ φέρῃ μόνη της τὸ πρόγευμα εἰς τὴν ξένην χήραν, καὶ ἔπειτα νὰ παίξῃ εἰς τὸν κήπον. Τῇ τὸ ἐπέτρεψα εὐχαρίστως ἐγὼ ἡ ἀνόητος»

ἀλλ' ἀφοῦ δύο ὥραι παρήλθον, βλέπουσα ὅτι δὲν ἐπιστρέφει, ἐπῆγα νὰ τὴν κράξω. Ἀλλὰ μάτην τὴν ἐζήτησα εἰς ὄλον τὸν κῆπον, ἔπειτα εἰς ὄλην τὴν οἰκίαν, ἔπειτα εἰς τὸν κῆπον πάλιν· δὲν ἦτο πούποτε. Τέλος παρετήρησα ὅτι ἡ θύρα τοῦ κήπου ἦτον ἀνοικτὴ, καὶ μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα μήπως ἐξῆλθε μόνη τῆς καὶ ἐπορεύθη εἰς κᾶνὲν τῶν παρακειμένων χωρίων, ὅπου εἶχον συνήθειαν νὰ τὴν φέρω εἰς περιδιάβασιν. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ ἐξῆλθον τοῦ κήπου, καὶ διηυθύνθην πρὸς τὰ προσεχέστερα χωρία, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεμακρυσμένα. Ἐπὶ τέλους ἔτρεχον ὡς παράφορος, κρούουσα εἰς ὅλας τὰς θύρας, ἐρωτῶσα ὅλους τοὺς διαβάτας· ἀλλ' οὐδεὶς εἶδε τὴν Ἐμμαν, οὐδεὶς εἶχε περὶ αὐτῆς εἶδησιν. Τέλος ἔσπευσα ὀπίσω, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι θέλω τὴν εὖρει ἐπιστρέψασαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἐδῶ εὕρισκω ὅτι ζητεῖται.

« Ἐχάθη! ἐχάθη! ἤρχισε πάλιν νὰ φωνάζῃ κλαίουσα ἡ συμπαθὴς παιδαγωγός.

« — Ἡ ξένη γυνὴ, ἔκραξα ἐγὼ, τρέξατε εἰς τὴν ξένην γυναῖκα. Καὶ ἡμίγυμνος, σχεδὸν ἀνυπόδητος ὡς ἡμην, ἐρρίφθην κατόπιν τῶν ὑπηρετῶν μου, οἵτινες ὥρμησαν πρὸς τὸν κῆπον. Ἀλλ' ἡ ξένη γυνὴ εἶχεν ἀναχωρήσει, τὸ δωμάτιον ἦτο κενόν! Εἰς τὴν φλιάν αὐτῆς ἔπεσα ἡμιθανής, καὶ πόσον καιρὸν ἔμεινα ἀναίσθητος δὲν ἤξεύρω· ὅτε ὅμως συνῆλθον, θανατηφόρος πυρετὸς ἐμάστιζε τὸ αἷμά μου.

« Οἱ ἰατροὶ μὲ εἶχον ἀπηλπισμένην· καὶ ὅμως εἰς τῶν παραφορῶν μου τὰς διαλείψεις τὸ μητρικὸν αἶσθημα ἐνίκα τὴν νόσον, καὶ εὕρισκον δυνάμεις ὥστε νὰ παραγγέλλω ἐρεύνας. Ἀλλὰ πῶς νὰ γίνωσιν ἐρευναι τελεσφόροι; Περὶ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, καθ' ἧς αἱ ὑποψίαι μου κυρίως ἐδάρυνον, οὐδὲν ἤξευρον, οὔτε τὴν κατοικίαν τῆς, οὔτε τὰ προηγούμενά τῆς,

ἀλλὰ μόνον, ὡς ἡ ἰδία μοι εἶπεν, ἂν δὲν μὲ ἠπάτησεν, ὅτι ἐκαλεῖτο Μάγγη. Ἀλλὰ τὰ τρία τέταρτα τῶν χυδαίων γυναικῶν τῆς Ἀγγλίας, καλοῦνται Μάγγη.

«Αἱ ἔρουναι ἔμεινον ἐντελῶς ἀκαρποὶ· καὶ ὅμως, — τόσον ἰδιότροπος εἶναι ἡ φύσις, — ἀντὶ ν' ἀποθάνω, ἀνέλαβον.

«Καὶ δὲν ἀπέθανον μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐτάφην. Τὸν κοιτῶνα εἰς ὃν κατώκουν, τὸν ἔστρωσα κατάμαυρον ὄλον. Εἰς τὰ δύο του πέρατα ἐκρέμασα τὰς δύο εἰκόνας, τῆς θυγατρὸς μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου. Δύω ἔτη ἀλόκληρα οὐδὲ βῆμα ἐξῆλθον τοῦ δωματίου τούτου, λέξιν δὲν ὠμίλησα, φωνὴν ἀνθρώπου δὲν ἠθέλησα ν' ἀκούσω, οὔτε εἶδον ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἐκτὸς τῆς παιδαγωγοῦ ἧτις ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας εἰσῆρχετο, μὲ ὑπηρέτει κλαίουσα ἀλλὰ σιωπῶσα, καὶ πάλιν ἐξῆρχετο. Ἡ μόνη μου δὲ διασκέδασις ἦτο νὰ θρηνώ ἀλληλοδιαδόχως ἐνώπιον τῶν εἰκόνων.»

Ἡ Ἔμμα, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς τῆς, τὴν ἐρίλησε περιπαθῶς.

ΣΤ'.

«— Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ Δούκισσα Ἀθόλλ, πρὸς μητρὸς συγγενῆς μου, ἀφ' οὗ πολλάκις μοι ἔγραψε χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησίν μου, ἐλθοῦσα τέλος ἡ ἰδία, μὲ ἠνάγκασε σχεδὸν διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀκολουθήσω εἰς Ἐδιμβούργον. Ἡ ἀγαθὴ δούκισσα ποτὲ δὲν εἶχε πάθει ἀληθὲς δυστύχημα, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις δι' ἃς ἡ διασκέδασις εἶναι ὄχι φάρμακον ἀλλὰ βάσανος, καὶ αἵτινες εἰσὶ φορηταὶ μόνον ὅταν ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

Ἐνεκαρτέρησα λοιπὸν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἡ θεὰ μοι ἦτο μισητὴ, καὶ οἵτινες, νομίζον-

τες νὰ μὲ παρηγορήσωσιν, ἀνέξουν μόνον τὰς πληγὰς μου. Ἄλλὰ τέλος εὐρίσκουσα τοῦτο τῶν δυνάμεών μου ἀνώτερον, καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἡ ἀποφρὰς ἐκείνη ἐπέτειος ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐπέμεινα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον του, ὡς ἔπραττον πρὸ τριῶν ἐτῶν σταθερῶς, καὶ ὑπεσχέθην νὰ ἐπανέλθω πάλιν.

«Φθᾶσα δ' εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν, τινὰς ὥρας ἐντεῦθεν τοῦ Νεοκαστελίου, ἐστάθην ὅπως ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον οἱ ἵπποι εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον ἢ μᾶλλον ζυθοπωλεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, — ἴσως τὸ παρετηρήσατε, — ὅπου χωρίζονται αἱ ὁδοί. Ἐκεῖ εὔρον τοὺς ἀνθρώπους λίαν τεταραγμένους διὰ δυστύχημα συμβάν πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἰς ἀνθρακωρυχεῖον ὀλίγον ἀπέχον ἐκείθεν, αὐτὸ ὅπου εὐρισκόμεθα τώρα. Ὁ θόλος μιᾶς τῶν παρόδων εἶχε κατακρημνισθῆ, καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔμενον τεθαμμένοι ἐργάται, καὶ ἠγνοεῖτο ἂν ἐφονεύθησαν ἢ ἂν ἔζων.

«Καὶ εἶχον μὲν ἀρχίσει ἀνασκαφαί, ἀλλ' ἦτο φόβος μήπως αἱ ἐργασίαι δὲν προχωρήσωσι μεθ' ἱκανῆς ταχύτητος ὅπως σωθῶσιν οἱ ἴσως ἐπιζῶντες ἀκόμη.

«— ὦ! ἀνεκραξά, τί φοβερά ἡ ἀγωνία ἐκείνων τῶν δυστυχῶν! Πόσαι ἄρά γε οἰκογένειαι τρέμουσι τώρα διὰ τοὺς πατέρας των, πόσαι ἴσως μητέρες διὰ τὰ τέκνα των! Θεέ μου, εἶπον κατ' ἑμαυτὴν, μοι ἐδίδαξας τί ἐστὶ τὸ πικρὸν τῆς λύπης ποτήριον. Ἄς προσπαθῆσω νὰ τὸ ἀποτρέψω, ἂν δύναμαι, ἀπὸ τῶν χειλέων τῶν ἄλλων! Καὶ διέταξα τὸν ἠνίοχον νὰ διευθυνθῆ εἰς τὸ Γλουμουμάουθ.

«Ἐδῶ ἐπεκράτει ταραχὴ μεγίστη. Ὅλοι ἔτρεχον ἄνω καὶ κάτω, αἱ διαταγαὶ διεσταυροῦντο, καθεὶς ἐπρότεινε γνώμας, ἔδιδε συμβουλὰς· ὁ δὲ Κ. Φῶκνερ, μόνος μεταξὺ ὄλων δια-

τηρήσας τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀταραξίαν του, διηυθέτει τὴν κίνησιν ταύτην, καὶ ἀναστειλάς τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ὤπλισε τοὺς ἐργάτας διὰ σκαπανῶν, καὶ ἤρχισε τακτικὴν ἀνασκαφὴν.

« Ἀλλὰ τὸ ἔργον ὀλίγον προὔχῳρει, διότι ἡ γῆ ἦτο κινητὴ, καὶ ἀπητεῖτο πολὺς ἀγών· ἄλλως ἐπληροῦτο πάλιν τὸ ὄρυγμα ἀφ' οὗ ἀνεσκάπτετο.

« Ὄταν ἔφθασα ἐνταῦθα, ἡ νύξ εἶχε σχεδὸν ἐπέλθει, οἱ ἐργάται εἶχον ἀπαυδῆσει, καὶ ἡ ἀνασκαφὴ ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σχεδόν. Διευθυνθεῖσα δὲ πρὸς τὸν Κ. Φῶκνερ, ἔθεσα εἰς τὴν διάθεσίν του ὄλην μου τὴν περιουσίαν, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ τὴν μεταχειρισθῆ ἀφειδῶς, ἀρκεῖ νὰ σωθῶσιν οἱ δυστυχεῖς.

« Ἐν τῷ ἅμα ἔφιπποι ταχυδρόμοι ἐστάλησαν νὰ προσκαλέσωσι τὴν ἐνοπλον δύναμιν ἐκ τῶν πλησιεστέρων πόλεων, νέοι ἐργάται ἐμισθώθησαν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, καὶ διηρέθησαν εἰς δύο λόχους, ἐργαζομένους ἀλληλοδιαδόχως, ὥστε ἡ ἐργασία νὰ μὴ διακόπτηται οὐδὲ νύκτα οὐδὲ ἡμέραν, καὶ συγχρόνως ἔγινεν ἐπιθεώρησις τῶν ἐργατῶν τοῦ λατομείου ὅπως φανῆ πόσοι εἶχον μείνει ὑπὸ τὴν γῆν.

« Τρεῖς ἄνδρες, Ζὼν Βλαῖρ, Τὸμ Βάρν καὶ Δίκ Γαντλέϋ, ἔπειτα δὲ μία γυνὴ, Μαίρυ Χάγ, καὶ τὸ θυγάτριόν της Βέσσυ ἔλειπον ἀπὸ τῆς ὀνοματοκλησίας.

« Ἡ ἀνασκαφὴ ἤρχισε τότε μετὰ νέας ζέσεως. Δι' ὄλης τῆς νυκτὸς ἐμείναμεν ὅλοι ἄγρυπνοι, ἢ ἐνθαρρῦνοντες τοὺς ἐργάτας, ἢ παρακολουθοῦντες τὴν πρόοδον τῶν προσπαθειῶν των.

« Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔφθασαν ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ἀνέλαβον τῶν ἐργασιῶν τὴν διεύθυνσιν. Μέχρι δὲ τῆς πρωίας προὔχῳρησεν ἡ ἀνασκαφὴ ἐπιτυχῶς ἕως εἰς τὸ

ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ἀναγκαίου της βάθους, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωμεν ἂν ἦσαν ζῶντες οἱ καταχωσθέντες, ἢ ἂν ἐφρονεύθησαν.

«Μετ' ὀλίγον διεδόθη χαρμόσυνος ἀγγελία· Οἱ ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ὀρύγματος σκάπτοντες ἤκουσαν κάτωθεν τῶν ποδῶν των ὑπόκωφον δοῦπον, ἔστις ἀπεδείκνυεν ὅτι ἔζων οἱ ἐνταφιασθέντες ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι σκάπτοντες καὶ αὐτοὶ ἔσθθην, ἠγωνίζοντο ἀγῶνα ἀπηλπισμένον, οἷος ὁ τοῦ παλαίοντος πρὸς τὰ κύματα ἐν μέσῳ ἀπεράντου πελάγους.

«Ὁ διευθύνων ἀξιωματικὸς ἔπαυσε τότε τὴν ἐργασίαν ἀμέσως· διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ἦτο κατεπειγόντως ἀναγκαῖον νὰ δοθῆ εἰς αὐτοὺς βοήθεια ἀέρος, τροφῆς, καὶ μάλιστα ἐλπίδος. Διὰ τρυπάνου λοιπὸν, ὡς τὰ τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων, ἤρχισε νὰ διατρυπᾷ καθέτως τὴν γῆν.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν μέγας ἀλαλαγμὸς ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ τρύπανον εἶχε φθάσει εἰς τὸν θόλον τοῦ ὑπογείου. Ἐν τῷ ἅμα αὐτὸ ἀνεσύρθη, καὶ ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα ὀπὴ ἐστερεώθη διὰ σανίδων. Δι' αὐτῆς δὲ κατεβιδάσθη σχοινίον, εἰς οὗ τὴν ἄκραν ἦν δεδεμένη μία φιάλη ζύθου, εἰς ἄρτος, κεκομμένος εἰς τεμάχια, καὶ ἐν χαρτίον περιέχον τὰς λέξεις·
Θ α ῥ ῥ ε ἴ τ ε, ἔ ρ γ α ζ ὀ μ ε θ α.

«Ὅταν ἀνεσύρθη τὸ σχοινίον, εἰς τὸ ἔμπαλιν τοῦ χαρτίου ἀνεγινώσκοντο δι' ἀνθρακος γεγραμμένοι αἱ λέξεις: Ἐ λ - π ῖ ζ ο μ ε ν, ὑ π ο μ ἔ ν ο μ ε ν. Σ τ ε ἰ λ α τ ἔ μ α ς ὕ δ ω ρ.

«Τὸ ὕδωρ κατεβιδάσθη, καὶ ἡ ἐργασία ἤρχισε πάλιν, καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸν ἀνθρακα, ἐγένεν εὐκολωτέρα, διότι, ἂν καὶ σκληρότερον τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν κατέρρεεν ὡς ἡ ὑπὲρ αὐτὸ γῆ.

«Τέλος διὰ τῆς σοφῆς διευθύνσεως τῶν μηχανικῶν, διὰ τοῦ ἀκαμάτου ζήλου τοῦ **Κ.** Φῶκνερ, διὰ τῆς φιλανθρώπου

προθυμίας ὄλων τῶν ἐργατῶν, τὸ ὄρυγμα ἠνεώχθη, κλίμακες κατεβιάσθησαν εἰς αὐτὸ, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐξώρμησαν δι' αὐτῶν τρεῖς ἄνδρες, ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ ἐφίλησαν τὴν γῆν, ἔπειτα ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν προϊσταμένων, καὶ κατόπιν ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν.

« Ἀλλ' ἐν τούτοις ἔλειπον ἀκόμη οἱ λοιποὶ σύντροφοὶ τοῦ δυστυχήματός των. Ὁ κ. Φῶκνερ κατέβη ἀμέσως εἰς τὸ χαῖνον ἀλλ' ἐτοιμόρροπον βάραθρον, καὶ τὸ περιῆλθε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μετ' ἀξιοθαυμάστου γενναιότητος.

« Τὸ βάραθρον ἦτο κενόν.

« Ἐρωτηθέντες τότε οἱ διασωθέντες ἐργάται, ἀπήντησαν ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον καταχωσθῆ ἦσαν μόνοι, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν, τὴν πρὸς δυσμὰς, τοῖς ἐφάνη ἐνίοτε ὅτι ἤκουον κραυγὰς καὶ ἐνίοτε θρήνους.

« Τότε ἡ προσοχὴ ὅλη ἐστράφη πρὸς ἐκεῖ. Εἷς λόχος ἐργατῶν κατέβη εἰς τὸ βάραθρον, ἐν ᾧ ἄλλος λόχος ἡσυχολεῖτο νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῦ τὸ στόμιον.

« Ἀλλὰ μετὰ βραχεῖαν ἀπόπειραν ἐνόησαν ὅτι δι' ὀριζοντίου ὀρύγματος ἦτον ἀδύνατον νὰ μεταβῶσι πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑπετίθετο ὅτι ἔμενον ἀκόμη δύο θύματα, διότι ἡ κατακρημνισθεῖσα ὕλη, καταρρέουσα ἄνωθεν ἅμα ἐκινεῖτο ἡ βᾶσις της, καθίστα πᾶσαν ἐργασίαν ἐντελῶς ἀδύνατον.

« Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ σκαφῆ ὁπῆ ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ ὑπογείου θαλάμου ἐγκαρσίως διὰ τῆς δυτικῆς γωνίας πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ παρακειμένου.

« Μετὰ δύο ὥρῶν ἐργασίαν, οἱ σκάπτοντες ἤρχισαν ν' ἀντιλαμβάνωνται, ἐκ τοῦ μέρους πρὸς ὃ διηυθύνοντο, ψιθυρισμοῦ τινος ἀβεβαίου, ἄλλοτε μὲν ἀσθενεστεροῦ, ἄλλοτε δὲ

ισχυροτέρου, καί, καθ' ὅσον προῦχώρουν, ἠκούετο εὐκρινέστερον ἢ φωνή.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἀκόμη διέκριναν ζωηρὸν θρῆνον ἐξερχόμενον ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς. Ἐπειτα τὸν θρῆνον διεδέχοντο κραυγαὶ καταπληκτικαί, αὐτὰς ἔπειτα λέξεις προφερόμεναι μεγαλοφώνως, ἔπειτα καγχασμοὶ κλονίζοντες τοὺς ὑπογείους θόλους, καὶ ἔπειτα πάλιν θρῆνοι.

«Περὶ τὸ τέλος τῆς νυκτός, ἡ φωνὴ ἐγνωρίζετο ὡς φωνὴ γυναικός, καὶ αἱ λέξεις ἃς ἐπρόφερε μεταξὺ τοῦ ὄλουγμοῦ καὶ τοῦ γέλωτος ἦσαν ἀποτρόπαιοι βλασφημίαι.

«Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἤδη, ὅτε οἱ σκάπτοντες ἔφθασαν εἰς χασμάδα κοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ μέρους ὅθεν ἐξήρχοντο αἱ κραυγαί. Ἄλλ' ἡ χασμάς ἦτο στενὴ, καὶ χωρὶς νὰ πλατυνθῇ τοῦλάχιστον κατὰ τὸ τριπλάσιον, δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς σωτηρίαν τῶν καθειργμένων.

«Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, μία τῶν πλαγίων τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, διεισδύσα διὰ τοῦ ἄνω στομίου, καὶ κατὰ τύχην πεσοῦσα ἐπὶ τῆς χασμάδος ταύτης, ἐφώτισε τὸ πέραν αὐτῆς ἐμβαδόν. Ἐντὸς θαλαμίσκου μόλις πλατυτέρου ἀφ' ὅ,τι εἶναι κλωθὸς θηρίου, γυνὴ ἐκάθητο γονατιστῆ, καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς ἐκτύπα ὀδυρομένη τὸ στήθος καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς, ἣτις ἤγγιζεν εἰς τὴν ὄροφὴν.

«Ἡ γυνὴ εἶδε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ῥωγμῆς τοὺς ἐργάτας, καὶ συρθεῖσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς πρὸς τὸ μέρος των, ὑψωσε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας ἰκετευτικῶς.

«— Σώσατέ με, ἤρχισε κράζουσα. Οἱ δαίμονες μ' ἐκλείσαν εἰς τὸν ἄδην διὰ τὰς ἀμαρτίας ὅσας ἔκαμα εἰς τὴν γῆν. Μὲ κρατοῦν ἀπὸ τὸν λαιμόν, θέλουν νὰ μὲ πνίξουν διότι ἔφαγα τὴν καρδίαν τριῶν παιδίων, καὶ ἔπια τὸ αἷμα ἄλλων τριῶν. Σώσατέ με! σώσατέ με!

«Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἔβλεπε τὸν δισταγμὸν τῶν σωτήρων της, τοῖς ἀπέτεινε τὰς αἰσχροτέρας ὕβρεις, τοὺς ἠπεῖλει ὅτι διὰ τῶν ὀνύχων της θὰ τοῖς ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τοῖς κατηρᾶτο τὰς τρομερωτέρας κατάρας.

Ζ΄.

«Τοὺς ἀφωσιωμένους ὅμως ἐργάτας ἀνεχαίτιζον οὐχὶ αἱ ὕβρεις τῆς δυστυχοῦς, ἀλλ' ἄλλη ὀλεθρία καὶ φοβερά περιπέτεια. Ὅλον τὸ μέρος τῆς ὀροφῆς τοῦ μικροῦ θαλάμου δεξιῶς τῆς χασμάδος ἐσεῖετο, καὶ εἰς τὰς πρῶτας προσβολὰς τῆς σκαπάνης ἐδύνατο νὰ καταπέσῃ, καὶ νὰ θάψῃ τὴν πανάθλιον εἰς τὰ ἐρείπιά του.

«Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμειναν ἀμφιβάλλοντες τί νὰ πράξωσι. Παρατήρησαν πανταχοῦ μετὰ προσοχῆς, ὅλας τὰς γωνίας ἐδοκίμασαν εὐλαβῶς, ἀλλ' εἶδον ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο πανταχόθεν ὁ ἴδιος.

«Ἐν τούτοις ἡ γυνή, λαμβάνουσα διὰ τῶν δύο χειρῶν της τὰ χεῖλη τῆς χασμάδος, ἐξηκολούθει τὰς ἰκεσίας της, καὶ ὁ φόβος ἐφαίνετο ἀποδιώξας τὴν παραφροσύνην ἣν εἶχε παραγάγει ὁ φόβος.

«— Μὴ μὲ ἀφίνετε, ἔλεγε. Λυπηθῆτέ με! πνίγομαι· ὁ ἀήρ μὲ λείπει. Σπεύσατε, ἐκτείνατέ μοι τὰς χεῖράς σας, σώσατέ με, καὶ νὰ γίνω αἰωνίως δούλη σας, καὶ νὰ φιλῶ αἰωνίως τῶν ποδῶν σας τὰ ἴχνη. Φέρετέ με εἰς τὸν ἥλιον, δώσατέ μοι ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἴδέτε, ἐδῶ τρέμω, ἐδῶ φοβοῦμαι.

«Καὶ ἔτρεμεν ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ ἤκούετο ἕως ἐπάνω ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων της.

«Τότε ὁ διευθύνων τὴν ἐργασίαν ἀξιωματικὸς, αἰσθανό-

μενος τὴν καρδίαν του συντριβομένην ὑπὸ τοῦ οἴκτου, καὶ ἐννοῶν ὅτι ἂν διέκοπτε τὴν ἐργασίαν, ὁ θάνατός της ἦτο βέβαιος καὶ φρικτός, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὑπῆρχε πιθανότης σωτηρίας τοῦλάχιστον ἴση πρὸς τοῦ κινδύνου τὸν φόβον, ἔλαβεν ἀπηλπισμένην ἀπόφασιν καὶ διέταξε νὰ ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως.

«Μόλις ὅμως προσεβλήθη ὁ τοῖχος ὑπὸ τῶν πρώτων скапанῶν, καὶ τρυγμὸς φοβερὸς ἠκούσθη, καὶ μετὰ πατάγου, ὡς βροντῆς ἀντηχήσαντος εἰς τ' ἀχανῆ ἐκεῖνα βάραθρα, ἡ ὀροφή κατεκρημνίσθη ὀλόκληρος, καὶ ὑπὸ τὰ συντρίμματά της κατεκάλυψε τὴν γυναῖκα, ἧς τρομερὰ κραυγὴ ἠκούσθη ὑπὲρ τὴν καταχθόνιον ἐκείνην βροντήν.

«Οἱ скапанεῖς ὥρμησαν ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ γενομένου ῥήγματος, ἐξ οὗ ἀνέθορε πνιγηρὸν νέφος κόνιος, καὶ μετὰ μεγίστης σπουδῆς ἀνέσκαψαν τὰ ἐρείπια, καὶ ἐκχώσαντες τὴν γυναῖκα αἱματόφυρτον καὶ νεκρὰν, ὡς ἐνόμιζον, τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ὅπου περιστῶτες ἐπροσμένομεν ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ τὴν λύσιν τοῦ τρομεροῦ τούτου δράματος.

«Ἄλλ' ἡ γυνὴ ἦτον ἡμιθανὴς μόνον, οὐχὶ νεκρά· ὥστε, ἅμα ἀνελθοῦσα εἰς τὸν ὀροσερὸν ἀέρα, ἐστέναξε βαθέως καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς.

«Ἐγὼ ἰσάμην πλησίον της, καὶ ἔκυψα νὰ τὴν βοηθήσω. Ἄλλὰ διὰ μιᾶς ἀνεπήδησα ὡς ἐκτὸς ἑμαυτῆς, καὶ ἤσθάνθην τὰς τρίχας ὀρθωθείσας εἰς τὴν κεφαλὴν μου.

«— Ἐπικατάρατε! ἔκραξα, τὴν κόρην μου! Ποῦ εἶναι ἡ κόρη μου; ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα μου;

«Ἡ λεγομένη Μαίρου Χάγ ἀνεκάθησε τότε, ἔτεινε φοβερῶς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ μὲ ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτί.

«— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐξηκολούθησα· δὲν γνωρίζεις τὴν

Λαίδυ Σερφεϊλδ, ἥτις πεινώσαν σ' ἔθρεψε, διψῶσαν σ' ἐπότισε, θρηνοῦσαν σὲ παρηγόρησε; Ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα μου; «Ἡ γυνὴ ἔνευσε διὰ τοῦ δακτύλου πρὸς τὰ κάτω.

«— Ποῦ; ποῦ; ἀνέκραξα. Ἀπέθανεν; Ὁμίλησον, ἀπόδος μοι τὸ τέκνον μου, καὶ νὰ σὲ συγχωρήσω διὰ τὰς βασάνους μου εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, καὶ ὁ αἰώνιος κριτὴς νὰ σὲ συγχωρήσῃ εἰς τὴν μετέπειτα. Ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα;

«Τῆς γυναικὸς συνεσάλησαν βιαίως ὄλοι τοῦ προσώπου οἱ χαρακτῆρες, καὶ μετὰ τινων στιγμῶν πρόδηλον ἀγῶνα ἀνοίξασα τὸ στόμα·

«— Ἐκεῖ κάτω! κατώρθωσε νὰ εἰπῇ, δεικνύουσα τοῦ ὑπογείου τὸ στόμιον, καὶ ἐν τῷ ἅμα κρουνὸς αἵματος ἐξέβρευσεν ἐκ τοῦ στόματός της, καὶ πεσοῦσα αὐτὴ ὑπτία, ἐξέπνευσεν.

«Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶδον τὸν θάνατόν της. Ἄμα ἤκουσα τὰς δύο ἐκεῖνας λέξεις, ἐρρίφθην πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ βαράθρου, ὡς φρενήρης κατεκυλίσθην ἀπὸ τῆς κλίμακος, χιλιάκις κινδυνεύσασα νὰ κατακρημνισθῶ, καὶ ὥρμησα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἀξιοματικὸς τοῦ μηχανικοῦ, εἰκάζων ὡς ἐκ τῶν παρατηρήσεών του ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦναι κατακεκλεισμένον τὸ μὴ εὐρεθὲν παιδίον, εἶχεν ἀρχίσει νέαν ἀνασκαφήν.

«Ἡ θεά μου, ἡ παραφορά μου, ἐξέπληξε τοὺς ἐργάτας, οἵτινες ἀποσυρθέντες μοὶ ἔκαμον τόπον. Ἐγὼ δὲ ρίφθεισα πρηνῆς εἰς τὸ χῶμα,

«— Ἐμμα! Ἐμμα μου, φιλτάτη μου Ἐμμα, ἔκραζον, καὶ ἔσκαπτον τὴν γῆν διὰ τῶν ὀνύχων.

«Ἡ γῆ ἐδὼ ἦτο μαλακὴ, καὶ τὸ βάθος τοῦ κρημνίσματος ὄχι πολὺ· προσέτι δὲ καὶ τὸ ἐναπομεῖναν μέρος τῆς ὀρφῆς εἶχε σχηματισθῆ εἰς στερεὸν θόλον, ὥστε μετὰ μιᾶς

ῶρας ἐπίμονον ἐργασίαν ἢ εἴσοδος ἠνεώχθη πλατεῖα, καὶ δι' αὐτῆς εἰσώρησα πρώτη ἐγώ.

«Εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν τοῦ καταπεσόντος μικροῦ θαλάμου ἔκειτο ἐκτεταμένον κατὰ γῆς, καὶ ἐντελῶς ἀκίνητον, κοράσιον, ῥάκη περιβεβλημένον· εἶχε δὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, τὴν κόμην λυτὴν εἰς τοὺς ὤμους, τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς, καὶ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἐκοιμᾶτο. Ἄλλ' οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του δὲν διεκρίνοντο εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου ὅστις μὲ συνώδευεν.

«— Ἐμμα μου! Ἐμμα μου! ἔκραξα, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου, ἐλειποθύμησα.

«Ὁ χειρουργός, ὅστις ἦν παρὼν διὰ νὰ παρέξῃ ἀμέσως τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν εἰς τοὺς ὅσοι ἤθελον εὐρεθῆ ζῶντες, μὲ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα μετὰ τοῦ κορασίου, καὶ μᾶς ἐδαψίλευσε τὰς περιποιήσεις του.

«Μετ' ὀλίγον ἠνέωξα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τοὺς προσήλωσα ἀπλήστως εἰς τοῦ παιδίου τὸ πρόσωπον, καὶ ἐζήτηον εἰς τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ ὁμοιότητα πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρὸς μου, ἣν ἐφύλαττον ζωηρὰν ἐντὸς τῆς καρδίας μου. Ἄλλ' οἱ χαρακτῆρες ἐκεῖνοι ἦσαν ἀκίνητοι ὡς μαρμαρίνου ἀγάλματος, καὶ κατεῤῥυπωμένοι ὑπὸ ἀσβόλης. Καὶ ὅτε μὲν γλυκεῖά τις ἠρεμία, ἐπικεχυμένη εἰς τὸ ἄψυχον πρόσωπον, ἀθῶόν τι μειδίαμα διαστέλλον τὰ λευκὰ ἐκεῖνα χεῖλη, συνεχίνουν βαθέως τὴν μητρικὴν μου καρδίαν, καὶ τότε ἔσφιγγον περιπαύως τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὅτε δὲ πάλιν τὸ πρόσωπόν του μοὶ ἐφαίνετο ἐντελῶς πρὸς τὰς ἐνθυμήσεις μου ξένον, καὶ τὸ ἀπώθουν μετ' ἀπελπισίας.

«Ἄλλὰ διὰ νέας συνδρομῆς τοῦ ἱατροῦ, ἡ κόρη ἀνέπνευσε

βαθέως, καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς. Τινὰς στιγμὰς ἔμεινε τεθορυβημένη, καὶ ἔβλεπεν ὡς μετ' ἐκστάσεως ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος τὸ βλέμμα τῆς ἐστηρίχθη καὶ ἐπ' ἐμοῦ.

«— Μαιμμά! ἔκραξεν αἰφνης, καὶ ἐρρίφθη ἐπάνω μου, καὶ μ' ἐκράτησε διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς ὡς φοβουμένη μὴ φύγω, καὶ ἐγέλα συγχρόνως καὶ ἔκλαιε.

«Φαντάσθητε τὰ αἰσθήματά μου. Ἦτον ἡ Ἐμμα. Νομίζω ὅτι ἐμπρὸς ὅλων τῶν περιεστώτων ἔπεσα εἰς τὰ γόνατα καὶ προσηυχῆθην.»

— Λοιπὸν! εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἐμμαν, εἶναι ἀληθές ὅτι διετρίψατε τρία ἔτη εἰς τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα καταγώγια, ὅτι ὑπεμείνατε τὴν ἀποτρόπαιον ἐκείνην δίαιταν;

— Ἀληθέστατον, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμμα, καὶ πρέπει νὰ διακόψω τὴν μητέρα μου, καὶ νὰ ἐξακολουθήσω ἐγὼ τὴν αὐτοβιογραφίαν μου.

Η΄.

«— Ὅτε κατ' ἄδειαν τῆς παιδαγωγοῦ μου ἔφερα τὸ πρόγευμα εἰς τὴν γυναῖκα ἣτις κατώκει εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ κήπου, αὐτὴ μ' ἐκράτησε πλησίον τῆς διὰ διαφόρων ὁμιλιῶν, ἤρχισε νὰ μοὶ διηγῆται μύθους, ἔπειτα κατέβη μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν κῆπον, καὶ μοὶ ἔδειξε πολλὰ παιγνίδια. Ἐπειτα μὲ κατέπεισε νὰ τὴν ἀκολουθήσω ἐκτὸς τοῦ κήπου. Μετὰ ταῦτα μοὶ εἶπεν ὅτι ἔχει νὰ μοὶ δείξῃ κάτι, εἰς ἓν ὠραῖον μέρος, ὅτι πρέπει ὅμως νὰ ὑπάγω ὀλίγον δρόμον μαζῆ τῆς.

Ἐγὼ ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἠμπορῶ, δὲν τολμῶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς μητρός μου· ἀλλὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀναλαμ-

βάνει εκείνη νὰ τὸ εἰπῆ εἰς τὴν μητέρα μου, καὶ ὅτι δὲν θ' ἀργήσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν. Μικρὰ καὶ ἀνόητος, τὴν ἐπίστευσα καὶ τὴν ἠκολούθησα.

« Ἀφ' οὗ περιεπατήσαμεν πολλὴν ὥραν, μοὶ εἶπεν ὅτι, διὰ νὰ παίξωμεν, ν' ἀφήσω νὰ μοὶ δέσῃ τὰ ὀμμάτια. Ἡ πρότασις μοὶ ἐφάνη νοστιμωτάτη· ἀφ' οὗ δὲ μοὶ τὰ ἔδεσε, μ' ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ γελῶσα, καὶ ἐγέλων μαζῆ τῆς κ' ἐγὼ διὰ τὸ εὐθυμον τοῦτο εἶδος τῆς τυφλομυίας.

« Ἀλλὰ μεθ' ἱκανὴν ὥραν ἠθέλησα νὰ λύσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ εἶδον ὅτι ἤμην εἰς μέρος ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς ἐμέ.

« Τότε ἤρχισα ν' ἀνησυχῶ, καὶ ἐζήτησα νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Μάγγη, ὡς ἔλεγεν ὅτι ὀνομάζεται ἡ γυνὴ, συγκατένευσεν ἀμέσως, καὶ μετέβαλε τὴν διεύθυνσιν τοῦ δρόμου. Ἀλλὰ περιεπατήσαμεν ἱκανὴν ὥραν ἀκόμη, καὶ ἐνίστε ἐβάδιζον πεζῆ, ἐνίστε μ' ἔφερον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἀλλὰ πάντοτε δὲν ἔβλεπον τὴν οἰκίαν μας.

« Δὶς ἢ τρὶς μετέβαλε δρόμον, λέγουσα ὅτι ἠπατήθη, καὶ τέλος μοὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἐπλανήθη. Ἐγὼ ἤρχισα τότε νὰ κλαίω. Ἀλλὰ μοὶ εἶπε νὰ σιωπήσω, διότι ἅμα ἀπαντήσωμεν ἀνθρώπους, θὰ ἐρωτήσωμεν τὸν δρόμον καὶ θὰ τὸν εὔρωμεν.

« Ἐξηκολουθήσαμεν ὅμως διερχόμενοι διὰ στενωπῶν μεμονωμένων, ὅπου δὲν ἀπηντήσαμεν ψυχὴν γεννητὴν.

« Τέλος ἐνύκτωσε, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω. Ἀλλὰ μακρόθεν εἶδομεν φῶς, καὶ ἡ γυνὴ μοὶ εἶπε νὰ παύσω, ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ οἰκία μας. Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησίον, ἦτο μικρὰ καλύβη καὶ ῥυπαρὰ ἐντὸς τοῦ δάσους.

« — Σιωπῆ, μοὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μετὰ τόνου ὀλίγον τραχέος,

ὅστις μ' ἐτρόμαξε· νὰ μὴν ἀνοίξης τὸ στόμα σου. Δὲν ἤξεύρομεν τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοὶ ἐδῶ· πρέπει νὰ σὲ νομίσουν κόρην μου, καὶ αὔριον, ὅταν ἐξημερώσῃ, μανθάνομεν εὐκόλως τὸν δρόμον.

«Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην, μοὶ ἔδωσεν ὀλίγον μαῦρον ἄρτον, καὶ μ' ἔστρωσεν ὀλίγον ἄχυρον, ὅπου ἀπαυδήσασα διὰ τῆς ἡμέρας τὸν δρόμον, ἀπεκοιμήθην ἀμέσως.

«Τὸ πρῶτ' ἐξύπνησε.—Βέσσυ, μοὶ εἶπε,—τότε πρῶτον μοὶ ἔδωσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα, — ἐξύπνα, κόρη μου, νὰ πηγαίνωμεν. Καὶ ἔπειτα πλησιάσασα εἰς τὸ ὠτίον μου, — Ἔμαθα τὸν δρόμον, ἐπρόσθεσεν.

«Οὕτως ἐκινήσαμεν· ἀλλ' ἐπεριπατήσαμεν πολλὰς ὥρας πάλιν εἰς ἄγνωστα πάντοτε μέρη.

«Τέλος ἐγὼ ἠρνήθην νὰ προχωρήσω· ἐκάθησα εἰς ἐνὸς δένδρου ρίζαν, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω ὅτι θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ τότε μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μ' ἐκτύπησε, μ' ἐκτύπησε διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν, ὥστε μ' ἀφῆκε σχεδὸν ἡμιθανῆ.

«— Νὰ μάθης, μοὶ εἶπε, νὰ ζητῆς τὴν μητέρα σου. Ἄλλην μητέρα παρ' ἐμὲ δὲν ἔχεις. Ἄν ἀνοίξης ποτὲ τὸ στόμα σου νὰ εἰπῆς εἰς κανένα ὅτι ἔχεις ἄλλην μητέρα, θὰ κόψω μὲ τοῦτο τὴν γλῶσσάν σου. Καὶ ἐκ τοῦ κόλπου τῆς λαβοῦσα μοὶ ἔδειξε μεγάλην ψαλλίδα.

«Ἡ γυνὴ μ' ἐνέπνευσεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀνυπέβλητον τρόμον. Ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκοιμήθημεν εἰς τὸ ὑπαιθρον.

«Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶτ' μ' ἐβίασε νὰ ἐκδυθῶ τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ ἐνδυθῶ ἐν φόρεμα ἐσχισμένον καὶ ρυπαρὸν, ὅπερ εἶχε λάβει τὴν προτεραίαν ἐκ τῆς καλύβης ὅπου ἐμείναμεν, χωρὶς νὰ μοὶ εἰπῆ διατί.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπηντήσαμεν ἓνα ἔφιππον εἰς τὸν δρόμον, καὶ καθὼς τὸν εἶδον, ἤρχισα νὰ φωνάζω—Τὴν μητέρα μου θέλω! τὴν μητέρα μου θέλω!

«Τότε ἡ γυνὴ ἤρχισε νὰ μὲ δαίρη· ἀλλ' ὁ ἔφιππος, ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, ἠρώτησε τί ἔχει τὸ παιδίον καὶ κλαίει.

«— ὦ! κύριε, εἶπεν ἡ ὑποκριτίς· εἶναι πολὺ πεισματώδης ἡ κόρη μου. Θέλω νὰ τὴν ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ κάμνει τόσον κακὸν διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃ.

«— Ὅχι! τὴν μητέρα μου, τὴν μητέρα μου θέλω! ἔκραζον ἐγώ. Ἄλλ' ὁ κύριος,

«— Παιδί μου, μοὶ εἶπε, πῆγαινε εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶναι διὰ τὸ καλὸν σου. Ἄφ' οὗ μάθης γράμματα, θὰ ἔλθῃς πάλιν εἰς τὴν μητέρα σου.

«Καὶ κεντήσας τὸν ἵππον τοῦ ἀνεχώρησε.

«Τότε ἡ ἀγρία ἐκείνη γυνὴ, μείνασα μόνη μετ' ἐμοῦ, μ' ἔρριψε κατὰ γῆς, καὶ πατήσασα τὸ στῆθος μου ὑπὸ τὸ γόνυ της, ἐπίεσε διὰ τῶν σιδηρῶν της δακτύλων τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἐβίασε τὸ στόμα μου ν' ἀνοιχθῇ. Λαβοῦσα δ' ἐκ τοῦ κόλπου της φοβερὸν ἐργαλεῖον,

«— Ἄ! αὐτὰ μὲ κάμνεις; ἀνέκραξε πλήρης λύσσης. Θὰ σ' ἐβγάλω τὰ ὀόντια σου ἐν πρὸς ἓν. Κάθε φορὰν ὁποῦ φωνάζεις τὴν μητέρα σου, ἀπὸ ἐν θεοῦ σ' ἐβγάζω, καὶ ἂν δὲν σὲ μάθω νὰ σιωπᾷς, τότε θὰ σὲ κόψω τὴν γλῶσσαν.

«Καὶ εἰσῆγεν εἰς τὸ στόμα μου ἤδη τὴν ὀδοντάγραν, ὅτε ἐκ τοῦ τρόμου μὲ κατέλαβε σπασμὸς, καὶ εἶδος λυποθυμίας. Τοῦτο μ' ἔσωσε, διότι ἐφοβήθη ἡ γυνὴ μὴ ἀποθάνω, καὶ στερηθῇ τῶν ὠφελημάτων ὅσα ἤλπιζεν ἀπ' ἐμοῦ.

«Ἄφ' οὗ πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας μὲ περιέφερε, κλειδώσασα τὸ στόμα μου διὰ τοῦ φόβου, μὲ ὠδήγησε τέλος εἰς Γλουμμάουθ, καὶ λαβοῦσα ἡ ἰδίᾳ τὸ ὄνομα Μαίρι Χάγ, μὲ πα-

ρουσίασεν ὡς κόρην της, χωρὶς νὰ τολμήσω νὰ τὴν ἀναιρέσω.

« Ἡ διεύθυνσις μᾶς ἐδέχθη ἀμφοτέρας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ οὕτως ἐκέρδιζεν αὐτὴ ἀντὶ ἐνὸς δύω σελίνια καθ' ἡμέραν.

« Τὴν πρώτην ἐσπέραν, ἅμα ἔμεινα μόνη μετ' αὐτῆς,

« — Ἄκουσε, μοὶ εἶπεν, ἂν σοὶ συμβῇ ν' ἀνοίξης ποτὲ μόνον τὸ στόμα, καὶ νὰ εἰπῆς ὅτι δὲν εἶσαι κόρη μου, ἤξευρέ το ἀπ' ἐμέ, θὰ τρυπήσω ὄλον τὸ σῶμά σου μὲ πυρωμένα σίδηρα, καὶ ἔπειτα θὰ σὲ κόψω εἰς δέκα κομμάτια.

« Ἐγὼ δὲ, ἤξεύρουσα ὅτι αὐτὰ δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαὶ, ποτὲ οὔτε ἐζήτησα νὰ εἰπῶ εἰς κανένα λέξιν, καὶ οὔτε μοὶ ἦτο δὲ δυνατόν, διότι οὐδὲ στιγμὴν δὲν μὲ ἄφινε μόνην. Τὴν νύκτα ἐκοιμώμην πλησίον της εἰς τ' ἄχυρα, τὴν ἡμέραν ὄλην ἠργαζόμην πλησίον της εἰς τὰ λατομεῖα.

« Τὸ πρῶτον ἔτος, ἡ ὑπηρεσία μου ἦτο νὰ κἀθημαι εἰς μίαν ὑγράν τῶν ὑπογείων γωνίαν, ὅπου ποτὲ τὸ ἀμυδρότερον φῶς τῆς ἡμέρας δὲν ἔφθανε, καὶ ν' ἀνοίγω ἀνά πᾶν λεπτόν, ὡσάκις δηλ. διήρχοντο αἱ χειράμαξαι, ἐν διάφραγμα ἢ θύραν χρησιμεύουσας εἰς τὴν διαπνοὴν τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤρχιζε μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἐτελείωνε μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν του· ὥστε εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς ὀλοκλήρου ἔτους οὐδὲ ἅπαξ ποτὲ εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

« Καθὼς ὅμως ἔγινα ἐξαέτις περίπου, καὶ ἐκρίθη ὅτι ἔχω δυνάμεις ὥστε νὰ σύρω χειράμαξαν, μ' ἔζωσαν λωρία περὶ τὸ σῶμα, καὶ ἄλλα λωρία περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ δι' αὐτῶν δεκατέσσαρας ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον ἔσυρον βαρεῖαν ἅμαξαν πλήρη ἀνθρώκων ἐντὸς διαδρόμου τόσον ταπεινοῦ, ὥς μόνον ἔρπουσα διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν γονάτων ἐδυνάμην νὰ τὸν διέλθω.

«Είδατε τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸν Βόβ Χόβ εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον. Ἡ τύχη μου ἦτον ἡ ἰδία, καὶ ἔτι χειροτέρα, διότι ὁ αὐλὼν τῆς ὑπηρεσίας μου ἦτον ἀκόμη χαμηλότερος, διότι αἱ δυνάμεις μου ἦσαν ἀσθενέστεραι, καὶ διότι ὅταν αὐταὶ ἐξηντλοῦντο, καὶ ἔπιπτον σχεδὸν ἡμιθανῆς εἰς τὸ ἔδαφος, ἡ μέγαιρα ἦτις μ' ἐπετῆρει καὶ ἠργάζετο πάντοτε οὐ μακρὰν μου, φοβουμένη μὴ ἀποβληθῶ τοῦ καταστήματος, ἐπήρχετο κατ' ἐμοῦ καὶ μ' ἐμάστιζε διὰ νὰ ἐγερθῶ.

Θ'.

«Τοιαύτην ζωὴν ἔζησα τρία ἔτη εἰς τὸ Γλουμυμάουθ.»

— ὦ φρίκη! ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Βαρλεύ. Καὶ ὑποφέρετε ἀκόμη νὰ βλέπητε τὸν ὀλέθριον τοῦτον τόπον; Τί δύναται νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἐπανέλθητε εἰς αὐτὸν, ἐν ᾧ ἐπίστευον ὅτι ἠθέλετε ἀποστρέψει ἀπ' αὐτοῦ αἰωνίως καὶ μετὰ μίσους τὸ πρόσωπον.

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς σωτηρίας τῆς Ἐμμας μου, ἀπεκρίθη ἡ Λαίδυ Σερφείλδ, κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐπέτειον ἐκείνην ἡμέραν, ἦτις εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ μνήμη τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐρχόμεθα εἰς Γλουμυμάουθ. Ἡ Ἐμμα καταβαίνει εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, βλέπει ἡ ἰδία τὴν καταστασιν τῶν ἐργαζομένων παιδίων, ἐξετάζει τὰς περιστάσεις των, καὶ ἀποσπᾶσαι ἐντεῦθεν πέντε, τὰ ἀξιώτερα ἐλέου καὶ βοηθείας, φροντίζομεν περὶ τῆς ἀνατροφῆς των καὶ περὶ τῆς περαιτέρω ἀποκαταστάσεώς των.

«Διότι ὅσα ἡ Ἐμμα σᾶς περιέγραψε δὲν ἦσαν ἡ ἐξαιρετικὴ μόνον αὐτῆς, ἢ αὐτοῦ μόνου τοῦ ὑπογείου ἐργαστηρίου τῆς δυστυχίας δίαίτα, ἀλλὰ καθ' ὅλους τοὺς μεταλλοφόρους νομοὺς τοῦ ἠνωμένου βασιλείου εἰσὶν ἡ τρομερὰ τύχη πολ-

λῶν ἑκατοστύων, πολλῶν χιλιάδων παναθλίων παιδίων. Μόλις εἰς τὴν ζωὴν γεννηθέντα, θάπτονται τὰ δυστυχῆ εἰς τοὺς ἀπεράντους ἐκείνους τάφους ὑπὸ τῆς ἐλεεινῆς πενίας τῶν γονέων των, οἵτινες μὴ ἔχοντες ἄρτον νὰ τοῖς δώσωσι, τὰ ρίπτουσιν ἐκεῖ, καταρώμενοι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὰ ἐγέννησαν, ἢ ὑπὸ τῆς ἀπανθρώπου καὶ ψυχρᾶς κερδοσκοπίας τινῶν, ὧν ἡ καρδιά εἶναι ἀπεσκληρυμένη εἰς τὸ αἰσθηματῆς φιλοστοργίας, ἢ τέλος καὶ ὑπ' ἐγκλήματος κακούργων, κλεπτόντων τὰ μικρὰ ὄντα, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς τὴν Ἐμμαν μου, ὅπως καρπῶνται τῶν τρυφερῶν τούτων ὄντων τοὺς ἰδρωτάς καὶ τὰς ταχέως ἐκλειπούσας δυνάμεις. Ἐκεῖ δὲ κατ' ὀλίγον φθίνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ὡς κάλυκες πατηθέντες πρὶν ἀνοιχθῶσι, καὶ πρὶν ἀποθάνωσιν ἀποθνήσκουσιν.

«Ἐν ἐξ αὐτῶν εἶδατε ὁ ἴδιος ὅτε περιηρχόμεθα ἐκεῖ κάτω. Περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τεσσάρων συνεννοήθημεν ἤδη μετὰ τοῦ Κ. Φῶκνερ.»

Κατὰ τὴν ἐπομένῃν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς σωτηρίας τῆς Ἐμμας, ἀντὶ πέντε, δέκα παιδιά ἐξήχθησαν τῶν βαράθρων τοῦ Γλουμυμάουθ, τὰ μὲν πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδου Σερφείλδ, τὰ δ' ἕτερα πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδου Ἐμμας Βαρλέυ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΟΡΥΦΑΣ

Α'

Ότε διήλθον διὰ τῆς Νεαπόλεως, ἐννοεῖται ὅτι ἐν ἐκ τῶν περιέργων ὅσα ἤμην ἀνυπόμονος νὰ ἰδῶ, ἦτο καὶ τὸ Βεσοῦδιον. Ἄνεχώρησα λοιπὸν μετὰ τοῦ Λαζαρόνου, τοῦ ἐδηγοῦ μου, μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, ὅπως προφθάσω δῆθεν τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ εἰς τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν, καὶ διέτρεξα ἐν τῷ σκότει τὰς ωραίας πεδιάδας ἐκείνας, τὰς συμφύτους καὶ ἀνθηρὰς ὑπωρείας, μόνην θεὰν ἔχων τὴν τῶν δύο προεχόντων ὠτίων τοῦ ζώου μου, διότι τὸ ζῶον τοῦτο ἦτο, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὄνος. Τοῦ σκεπτικοῦ τούτου τετραπόδου τὸ βᾶδισμα θεωρεῖται ὡς τὸ ἀσφαλέςτερον διὰ τὴν δύσκολον τοῦ ἡραιοῦ ἀνάβασιν.

Μετὰ τινων δ' ὠρῶν ὀχληρὰν καὶ μονότονον ἰππασίαν, ἔφθασα τέλος εἰς τὸ μέρος ὅπου παύει ἡ φυτικὴ ζώνη, καὶ ὅθεν ἄρχεται ἡ κατακεκαυμένη, ἄγονος, ἄμορφος κορυφὴ, γιγαντιαῖος σωρὸς λάβας καὶ τέφρας. Εἰς τὸ ὄριον τοῦτο τῆς ὀργανικῆς καὶ τῆς νεκρᾶς φύσεως, ὑπάρχει μικρὸν καταγῶγιον, καλούμενον «ὁ οἶκος τῶν ἐρημιτῶν», καὶ ἐδῶ κατα-

λύουσιν οἱ ὁδοιπόροι, ὅσοι ἐτοιμάζονται διὰ τὴν περαιτέρω δυσχερῆ ἄνοδον.

Ἐδὼ κατέβην καὶ ἐγὼ τοῦ ὄνου μου, καὶ τείνων τὰ μέλη μου, ἐζήτησα δωμάτιον ὅπου ν' ἀναπαυθῶ πρὸς μικρὸν, καὶ ὀλίγον πρόγευμα.

Τὸ πρόγευμα δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐτοιμασθῇ· ἄρτος, γάλα, μέλι, καὶ οἶνος, ὁ λεγόμενος Χριστοῦ δάκρυ· τοῦ δωματίου δ' ἡ ἐκλογή ἦτον ἀκόμη εὐκολωτέρα, διότι δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ ἓν καὶ μόνον. Αὐτοῦ λοιπὸν τὴν θύραν μ' ἠνέωξεν εἰς τῶν ἐρημιτῶν· ἀλλὰ μόλις ἐγκύψας τὴν κεφαλὴν, ἀπεσύρθη ἀμέσως, διότι εἶδον ὅτι κατείχετο τὸ δωμάτιον ἤδη ὑπὸ συνοδίας ὁδοιπόρων, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὅτι ἦσαν καὶ κυρίαί.

Ὁ ἐρημίτης μὲ προέτρεπε νὰ εἰσέλθω. Τὸ δωμάτιον, μοὶ ἔλεγεν, εἶναι κοινόν, καὶ δικαίωμα προκαταλαβόντος εἰς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει. Ἄλλ' ἐγὼ ἀντέστην· ἐξετάσας δὲ, καὶ μαθὼν ὅτι οἱ ἐνοικοῦντες ἦσαν ἀγγλικὴ οἰκογένεια, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀφίχθησαν, καὶ ὅτι ἐπορεύοντο τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετ' ἐμοῦ, ἔπεμψα πρῶτον τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, καὶ τοῖς ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου.

Δὲν περιέμεινα τὴν ἀπόκρισιν πολλὴν ὥραν. Ἡ θύρα ἠνεώχθη, καὶ εἰς τῶν κυρίων, προελθὼν πρὸς ἐμὲ, μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ εἰσήγαγε, καὶ μὲ παρουσίασεν εἰς τὴν Κυρίαν Βλάκβυρν, τὴν σύζυγόν του, εἰς τὴν Μίσις Κλάραν Βλάκβυρν, τὴν θυγατέρα του, καὶ εἰς τὸν Κύριον Φόστερ, εἰς ὃν οὐδὲν ἐδόθη συγγενικὸν ἐπίθετον.

Ὁ εἰσαγαγὼν με ἦτον ἄνθρωπος ἀναστήματος μετρίου, τετραγώνου, παγίου, ἔχων τὴν κόμην λευκὴν, τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς, τὴν ὄψιν φαιδρὰν, τὸν γέλωτα ἠχηρόν. Ἡ γυνὴ του ἡλικίας μεσαίας, τὸ ἀνάστημα ὑψηλὴ, ἀνεπλήρου δι' ἀξιοπρεπείας ὀλίγον ἐπιτηδευτῆς τὸ μαρανθὲν κάλλος της, καὶ

εἰς τοὺς τρόπους της, τοὺς ἄλλως περιποιητικούς, ἐγκατε-
μίγνυεν ἀδιόρατόν τινα ὑπερηφανείας χρωματισμόν.

Ὁ Κ. Φόστερ, νέος, ἴσως τριακοντούτης, ἀλλὰ φαινόμε-
νος ἔτι νεώτερος, φυσιογνωμίας εὐγενεστάτης, εἰς τῶν κα-
νονικωτέρων τύπων τῆς ἀγγλικῆς καλλονῆς, εἶχε τὴν κό-
μην ξανθὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, μεγάλους, ἀλλ' ἰ-
λαροὺς καὶ μελαγχολικοὺς, τὸ μέτωπον καθαρὸν, ἀλλ' ἐ-
λαφρῶς κύπτον ὡς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς σκέψεως.

Ἡ Μις Κλάρα τέλος... ἐκείνης τὸ κάλλος δὲν ἀνα-
λύεται! Ἦτον ἐν τῶν ὑπερβορείων ἐκείνων ῥόδων, ἅτινα εἰς
μόνην τοῦ Ὁσσιάνου τὴν ποίησιν θάλλουσι!

Προσκληθεὶς ἐκάθησα εἰς τὴν τράπεζάν των, καὶ ἡ γνω-
ριμία μας προὐχώρησε ταχέως μέχρι σχεδὸν οἰκειότητος,
ὅτε μάλιστα ἡ Κυρία Βλάκβυρν ἐπληροφορήθη ὅτι ὁμιλῶ
ἀγγλικά, καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ στρεβλοῖ πρὸς χά-
ριν μου οὔτε τὴν γαλλικὴν γραμματικὴν, οὔτε τὸ στόμα
της. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διατηρήσω ἐπὶ πολὺ
τῆς πρώτης συστολῆς τὴν ψυχρότητα, ἐνώπιον τῆς ἐπιδη-
μικῆς εὐθυμίας τοῦ Κ. Βλάκβυρν.

— Ἀκούων μας νὰ γελῶμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπε
μειδιῶσα ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν πατέρα της, τίς ἤθελεν
εἰπεῖ ὅτι καθήμεθα ἐπὶ ἡφαιστείου!

— Καὶ μήπως, εἶπον ἐγὼ, μυριάδες ἀνθρώπων δὲν κάθη-
ται ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου τούτου, καὶ δὲν ἐκάθησαν ἐπ' αὐτοῦ
πρὸ αἰώνων, καὶ ὅμως ἔζησαν γελῶντες, καὶ εὐθυμοὶ, καὶ
εὐδαίμονες;

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Κ. Φόστερ. Δὲν φύονται ἐπὶ τῶν ἡ-
φαιστείων τὰ εὐρωστότερα φυτὰ καὶ τὰ ὠραιότερα ἄνθη;
Τί καὶ ἂν ἔλθῃ ποτὲ ἡ ἔκρηξις νὰ τ' ἀναρπάσῃ; Ἀρκεῖ ὅτι
ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὰ θάλλει ζωογόνος θέρμη· δὲν εἶναι ἡ

διάρκεια τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἡ εὐτυχία αὐτῆς ἦτις τῇ δίδει ἀξίαν.

Μοὶ ἐφάνη δ' ὅτι τὰς λέξεις ταύτας διηύθυνε κρυπτὸν βλέμμα τοῦ Κ. Φόστερ πρὸς τὴν Μίσις Κλάραν, καὶ ὅτι ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐκείνης τὰς ὑπεδέχετο, ἐν ᾧ ὁ Κ. Βλάχβυρν καγχάζων στεντόριον,

— Ἴδου φιλοσοφία ἦτις μοὶ ἀρέσκει, ἀνέκραξεν. Οὐδαμοῦ φόβος! πανταχοῦ εὐθυμία!

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ἡ Κ. Βλάχβυρν, μοὶ φαίνεται ἀκατανόητος τῶν περιόικων τούτων ἡ ἄκριτος ἀφοβία. Ἀφ' ὅτου καίει τοῦ Βεσουβίου ἡ κάμινος, πόσαι ἄρά γε χιλιάδες δυσουχῶν νὰ ἐτάφησαν αὐτῆς θύματα!

— Εἶναι ἴσως γνωστὸν πότε κατὰ πρῶτον ἤρχισε τὸ ὄρος τοῦτο ἐκπέμπον φλόγας; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα. Τὸ ἠξεύρετε, Κύριε Φόστερ;

— Ἀκούεις ἂν τὸ ἠξεύρη! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βλάχβυρν. Ἐκεῖνος νὰ μὴ τὸ ἠξεύρη; Ἐκεῖνος ὅστις συνέγραψε περὶ ἠφαιστειῶν σύγγραμμα, χειροκροτηθὲν ὑφ' ὄλων τῶν ἀκαδημιῶν τοῦ κόσμου; Καὶ στραφεὶς πρὸς ἐμέ, — σὰς συνιστῶ, κύριε, εἶπε, τὸν πρῶτον φυσιοδίφην τῶν τριῶν βασιλείων, καθηγητὴν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρτης, καὶ μέλος τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν φυσιοδιφῶν.

— Καὶ μεθ' ὅλους τοὺς τίτλους τούτους, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Κ. Φόστερ, δὲν τὸ ἠξεύρω. Ἡ πρώτη ὑπὸ τῆς ἱστορίας μαρτυρουμένη ἔκρηξις εἶναι ἡ τῶν 63 μ. Χ., καὶ μετὰ ταῦτα ἡ γνωστὴ ἐκείνη τῶν 79.

— Γνωστὴ, εἶπεν ἡ Μίσις Κλάρα πονηρῶς μειδιῶσα, εἰς τοὺς κυρίους καθηγητὰς τῆς Ὁξφόρτης, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς οἵτινες δὲν εἴμεθα τίποτε, οὔτε κἂν μέλη τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν φυσιοδιφῶν, κατὰ δυστυχίαν ἐντελῶς ἄγνωστος.

— Ἀπαιᾶσθε, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ εἰς τὸν ἀστεῖ-
σμὸν τοῦτον, καὶ ἀδίκως συκοφαντεῖσθε. Μίαν πρωΐαν ὁ οὐ-
ρανὸς ὄλος καὶ ἡ γῆ περίξ κατεκαλύφθη ὑπὸ σκότους ζο-
φερωτάτης νυκτός, καὶ τὸ σκότος τοῦτο μόνον ἀπαίσιαι ἀ-
τραπαὶ διέσχιζον ὄφιοειδῶς, καὶ ὁ ἀήρ ἐπληρώθη ἀναθυ-
μιάσεων δυσωδῶν καὶ πυκνῶν, καὶ βρονταὶ καὶ κρότοι κατα-
πληκτικοὶ ἀντήχουν, ὡς ἂν ἐβῆγνυτο τοῦ οὐρανοῦ τὸ στε-
ρέωμα, ὡς ἂν συνεκρούοντο τὰ ὄρη καὶ συνετρίβοντο, καὶ
εἰς μυρίων ποδῶν ὕψος ἀνεπήδα καπνὸς καὶ τέφρα, καὶ
ἕδωρ βορβορῶδες καὶ βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ βροχὴ διαπύ-
ρων λίθων, καὶ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους κατέρβρεον ποτα-
μοὶ φλογεροὶ, καὶ κατεκάλυψαν φυτείας καὶ δάση καὶ ἐπαύ-
λεις, καὶ πόλεις ὄλας εἰς βάθος ἑκατὸν ποδῶν καὶ ἐπέκεινα...

— Ἐννοεῖτε, διέκοψεν ἡ Μῖσς Κλάρα, τὴν ἔκρηξιν ἣτις
κατέχωσε τὴν Πομπηΐαν, τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰς Σταβιάς;
Ἄλλὰ νομίζω ὅτι αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἦτον ἡ πρώτη, διότι,
ὡς μ' ἐξήγησαν ὅτε εἶδομεν τὸ Ἡράκλειον, τὰ θεμέλια
τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως ἐκείνης στηρίζονται ἐπὶ λάβας, ὡς
ὄχι μόνον ὅταν κατεστράφη, ἀλλὰ καὶ πρὶν οἰκοδομηθῆ
εἶ-
ναι ἐπόμενον ὅτι εἶχον γίνεαι ἐκρήξεις.

— Οἱ καθηγηταὶ τῆς Ὁξφόρτης, εἶπεν ὁ Φόστερ χα-
ριεντιζόμενος καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν, πρέπει, Μῖσς, νὰ
καταγραφῶσι φοιτηταί σας. Λέγετε ὀρθότατα. Πρὸ τῶν 79
καὶ πρὸ τῶν 63 ἔκαιε τὸ Βεσοῦβιον χωρὶς ἀμφιβολίας· ἀλλ'
ἐκείνη εἶναι ἡ πρώτη ἱστορικῶς μαρτυρουμένη ἔκρηξις.

— Κύριοι καὶ κυρίαί, εἶπεν ὁ Κ. Βλάχθυρν, ἀνακαγχά-
ζων πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του· ἀνεχωρήσαμεν χθὲς τὸ
ἑσπέρας ἐκ τῆς Νεαπόλεως, καὶ δὲν ἐκοιμήθημεν ὅλην τὴν
νύκτα, ἐνθυμεῖσθε διατί; ὅπως ἰδῶμεν τὸν ἥλιον ἀνατέλ-
λοντα ἀπὸ τοῦ Ἀσκητηρίου. Ὁ ἥλιος, κυρίαί καὶ κύριοι, δὲν

μας περιμένει νὰ τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς Πομπηίας.
 Ἄν θέλωμεν νὰ τὸν ἰδῶμεν, πηγαίνωμεν.

— ὦ! ναί! νὰ ἰδῶμεν τὸν ἥλιον! ἀνέκραξεν ἡ Μις Κλάρα. Τί ποιητικὸν θέαμα, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἀπὸ κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους! Δὲν εἶναι ἀληθές, Κ. Φόστερ;

— Ἐνθυμοῦμαι τῷ ὄντι, Μις, ἀπεκρίθη οὗτος, ὅτι ποιητικωτάτη μοὶ ἐφάνη ὅτε τὴν εἶδον ποτὲ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἄλλου τινὸς ἡφαιστείου.

— Τίνος ἡφαιστείου; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα.

— Τῆς Μαούνας Ῥόας εἰς τὰς Σανδβίχας Νήσους.

— Πῶς! ἦσθε ἤδη εἰς τὰς Σανδβίχας νήσους! ἀνέκραξα ἐγὼ ἔκθαμβος. Εἰς τὸν μεσημβρινὸν Ὀκεανόν!

Τὸ ἦ δ ἡ ἐσήμαινε « τόσον νέος ». Ὁ Κ. Φόστερ τὸ ἐνόησε, καὶ μειδιῶν μοὶ εἶπεν,

— Ὁ βίος, κύριε, εἶναι βραχὺς, ἢ δ' ἐπιστήμη μακρά.

Β'.

Μεταξὺ λέγοντες ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης. Συγχρόνως δὲ μεθ' ἡμῶν ἠγέρθη ὑποκάτω αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν ὠραῖος καὶ γιγαντόσωμος κύων τῆς φυλῆς τῶν Παραδουναβίων, ἔλος κατάστικτος ὡς πάρδαλις. Σείων δὲ τὴν οὐρὰν του διέβη μεταξὺ ἡμῶν, ἀφ' οὗ ἔτριψε κολακευτικῶς τὴν κεφαλὴν του εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς χεῖρας, καὶ διηυθύνθη προπορευόμενος πρὸς τὴν θύραν.

— Ἐδὼ Ἀκταίων! ἔκραξε μετὰ γλυκείας φωνῆς ἡ Μις Κλάρα. Ἀχάριστε, εἰς ἐμὲ δὲν λέγεις τίποτε; μόνον τὸν αὐθέντην σου ἀγαπᾷς; Ἴδου, δὲν εἶμαι ζηλότυπος.

Καὶ τῷ ἔρριψεν εἰς τὸ στόμα μέγα τεμάχιον ἄρτου μείναν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ Ἀκταίων τὸ ἤρπασε πετακτὸν,

καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐσυκοφαντήθη ἀχάριστος, ἐπήδησε διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του εἰς τοὺς ὤμους τῆς κόρης, ὥστε ὀλίγου δεῖν τὴν ἀνέτρεπε, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐτινάχθη πλαγίως, καὶ ὤρμησεν ὡς βέλος διὰ τῆς θύρας.

Κατόπιν του ἐξήλθομεν καὶ ἡμεῖς, ὁ Κ. καὶ ἡ Κ^α. Βλάκ-
βυρν ἐμπρὸς, ὀπίσω των ἡ Μις Κλάρα καὶ ὁ Κ. Φόστερ,
καὶ κατόπιν ὄλων ἐγὼ, παρατηρῶν τὰ περὶ ἐμὲ διὰ μένον
τὸν λόγον ὅτι πάντοτε ἔχω τὴν ἔξιν τοῦ νὰ παρατηρῶ.

Τῶν παρατηρήσεών μου δὲ τὸ συμπέρασμα ὑπῆρξε πρὸς
τὸ παρὸν, ὅτι ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν κ. Φόστερ ἀπετεί-
νετο κατὰ προτίμησιν· δὲν διέκρινα ὅμως ἂν οἱ τρόποι τῆς
ἦσαν ἀπλῆς φιλαρεσκείας προῖόν, ἢ ἂν εἶχον καὶ βαθυτέ-
ρας τὰς ρίζας.

— Ἐπειδὴ, κύριε, τῷ εἶπεν, ἀπερασίσατε ὅτι πρέπει νὰ
διδάξω τοὺς καθηγητὰς τῆς Ὀξφόρτης, χρεωστεῖτε καὶ νὰ
μὲ προπαρασκευάσητε εἰς τὰ σοβαρά μου καθήκοντα, καὶ
πρὶν γίνω ἐκείνων διδάσκαλος, ἀνάγκη νὰ γίνω ἰδική σας
μαθήτρια. Διδάξατέ μοι, παραδείγματος χάριν, ἂν μετὰ τὴν
καταστροφὴν τῆς Πομπηίας μνημονεύῃ ἡ ἱστορία καὶ ἄλ-
λην τινὰ ἔκρηξιν τοῦ Βεσουβίου, ἂν ἄλλως δὲν εἶναι ἀδια-
κρισία μου ν' ἀπασχολῶ εὐτὼ τὴν προσοχὴν σας ἀπὸ τῆς
θέας τοῦ ἡλίου, ὅστις μέλλει ν' ἀνατείλῃ.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν ἀπήντησεν ὁ Κ. Φό-
στερ δι' ἑνὸς μόνου βλέμματος διαφυγόντος ὄλους τοὺς ἄλ-
λους ἐκτὸς τῆς Κλάρας, εἰς ἧς τὰ χεῖλη προῦκάλεσεν ἀ-
διόρατον καὶ ἀκούσιον μειδίαμα, καὶ ἐκτὸς ἐμοῦ ὅστις τὸ
ἐξήγησα εὐτὼ.

— Τί κάθησαι καὶ μοὶ λέγεις! Ἡξεύρεις πολὺ καλὰ ἔτι
δὲν μοὶ μέλει δι' ὄλους τοὺς ἡλίους τοῦ στερεώματος, ὅταν
εἶμαι πλησίον σου, καὶ σὺ εἶσαι ὁ φωτεινότερος ἡλίός μου.

Ἄλλ' εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν τῆς Μις Κλάρας ἀπεκρίθη·

— Ἡ ἱστορία ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Πομπηίας ἕως τώρα μνημονεύει ὑπὲρ τὰς 140 ἐκρήξεις, τινὰς μάλιστα περιφήμους. Ἐπὶ δύο φέρ' εἰπεῖν ἐξ αὐτῶν ἡ τέφρα τοῦ Ἡφαιστείου ἐσφενδονίσθη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

— Μέχρι Κωνσταντινουπόλεως! ἀνεφώνησα ἐγώ. Ἴί μᾶς λέγετε;

— Δὲν θὰ ἐκπλαγῆτε, μοὶ εἶπεν, ὅταν ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων πολλάκις φυσᾷ σφοδρὸς καὶ διαρκῆς ἄνεμος, ὅστις φέρει τὴν τέφραν, ὅτι ὁ ἄνεμος δύναται νὰ διατρέξῃ μέχρις 132 ποδῶν κατὰ λεπτὸν δεύτερον, ἥτοι 350 γεωγραφικὰ μίλια εἰς ἓν ἡμερονύκτιον, καὶ ὅτι ἡ ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν κατ' εὐθεῖαν ἀπόστασις εἶναι περίπου μιλίων 240.

— Ὡραῖα εἶναι ὅσα μᾶς λέγετε, εἶπεν ἡ Μις Κλάρα, βλέπουμε ὅτι ἐτιώπα ὁ Φόστερ, ἀλλὰ δὲν θ' ἀπαλλαγῆτε διὰ τόσων μόνον. Θὰ μᾶς εἰπῆτε ἀκόμη καὶ τὰς ἄλλας περιέργους ἐκρήξεις τοῦ Βεσουβίου. Κτῆμά σας εἶναι τὸ Ἡφαιστεῖον· πρέπει νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσητε. Μ' ἐνεπνεύσατε τὴν ἀγάπην τῶν Ἡφαιστείων. Λέγετε· μὴ εἴσθε τῆς ἐπιστήμης σας φειδωλός.

Ὁ Κ. Φόστερ διηγήθη τότε ὅτι ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος τὸ ὄρος ἐφαίνετο ἀποκοιμηθὲν, καὶ οἱ ἄνθρωποι, πάντοτε εἰς τὴν παροῦσαν εὐτυχίαν ἐπιλήσμονες τῶν παρελθόντων δεινῶν, ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἡρεμίαν, κατώκησαν καὶ ἐκαλλιέργησαν τὰς πλευράς του μέχρις αὐτοῦ τοῦ κρατῆρος· ἀλλ' ὅτι μετὰ πέντε αἰῶνας ἠκούσθη αἴφνης βοὴ ὑπόγειος, ἡ γῆ ἐσειέσθη, καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐξηκολούθησε τὸ ὄρος μυκώμενον καὶ σφασάζον, μέχρις οὗ ἐξεφράγη, ἡ κο-

ρυφή του κατεκρημνίσθη εις τρίμματα, και ἀπωλέσθησαν ὑπ' αὐτὴν τρεῖς περίπου μυριάδες ἀνθρώπων.

Ὅμοίως διηγήθη τὴν καταπληκτικὴν ἐκροὴν τῆς λάβας ἐν ἔτει 1731, ὅτε ὁ ποταμὸς αὐτῆς ἐξετάθη ἐπὶ ἑπτὰ μίλια ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῆς ἐκροῆς του εἰς τὴν θάλασσαν, και εἶχε πλάτος μὲν βημάτων ἐξήκοντα, βάθος δὲ σπιθαμῶν τριάκοντα, ἐνίοτε και ἑκατὸν εἴκοσι, και τοσαύτην θερμότητος ἔντασιν, ὥστε ὅτε μετὰ ἓνα μῆνα ἐπεχείρησαν νὰ θραύσωσι τὴν λάβαν, τὸ ὑπὸ τὸν φλοιὸν μέρος της ἐπύρωνεν εἰσέτι και ἐστόμου τὰ ἐργαλεῖα. Μετ' αὐτὴν δὲ περιέγραψε τὴν τρομερὰν ἐκρηξιν τοῦ 1779, καθ' ἣν ἐξεσφενδόνισε τὸ ὄρος πλῆθος βράχων γιγαντιαίων, κατεσύντριψεν ὑπὸ τὸν ὄγκον αὐτῶν τὰς πέριξ ἐπαύλεις, ἐπλήρωσε τὰς κοιλάδας, ἀνῆψεν εἰς τὰ δάση ἀπεράντους πυρκαϊὰς, και εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐφάνη εἰς τοὺς ἐντρόμους περιοίικους ὀλόκληρον ὡς κολοσσιαία πυρίφλεκτος πυραμῖς.

— Ἐλπίζω, κυρία, εἶπε τέλος, ὅτι δὲν θὰ ἔχετε ὄρεξιν νὰ μ' ὀνομάσητε πλέον τῆς ἐπιστήμης μου φειδωλόν. Μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ μου καταγνωσθῇ ἀσωτεία.

— Κακῶς τὸ ἐλπίζετε, ἀπεκρίθη ἡ Μις Κλάρα. Μοὶ χρεωστεῖτε ἀκόμη τὰς ἄλλας 137 ἐκρήξεις· ὀφείλετε νὰ μοὶ εἰπῆτε τί εἶναι κυρίως ἐκρηξίς και τί εἶναι ἠφαιστειον, και διατί ἀνάπτει και διατί σβύνει, και ποῦ εὑρίσκεται ἡ ἐστία του, και τί εἶναι ἡ λάβα. Καὶ ὅλ' αὐτὰ θὰ μοὶ τὰ εἰπῆτε, ἡξεύρετε, πρὶν καταβῶμεν ἀπὸ τοῦ ὄρους.

— Λυποῦμαι, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι δὲν ἐτύχετε διδασκάλου ἀνταξίου τῆς προθυμίας ἣν ἔχετε νὰ διδαχθῆτε.

— Παρακαλῶ, κύριε, εἶπεν ἡ Μις Κλάρα, νὰ μὴ κα-

τηγορήτε τὸν διδάσκαλόν μου. Ἐν μόνον ἐλάττωμα ἔχει, ἔλλειψιν προθυμίας εἰς τὸ νὰ μὲ διδάσκη.

Ἐν τούτοις δ' εἶχε χαράξει, ἀλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἐφαίνετο. Αἱ πλησιέστεραι τῶν Ἀπενίνων κορυφαὶ μᾶς τὸν ἔκρυπτον, καὶ περιεφερόμεθα ἐμπρὸς τοῦ ἀσκητηρίου περιμένοντές τον.

Ἡ Μίσις Κλάρα, ἥτις ἐβάδιζεν εἰσέτι πλησίον τοῦ Κ. Φόστερ, ὁμιλοῦσα περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, διακόψασα τὴν ὁμιλίαν τῆς, ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ δρέψασα μικρὸν ἄνθος κωδωνοειδές, θάλλον μεταξὺ τῆς σκωρίας καὶ ὑπεράνω τῆς φυτικῆς ζώνης,

— Ἡμπορεῖτε νὰ μοὶ εἰπῆτε, εἶπεν εἰς τὸν Κ. Φόστερ, τί ἄνθος εἶναι τοῦτο;

— Τραχήλιον τὸ ῥοδόχρουν, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Βλέπετε ποῦ τὸ ἔδρεψα; εἶπεν ἡ Κλάρα· εἶναι ἐκ τῶν ἀνθέων ἐκείνων περὶ ὧν ἐλέγετε ὅτι θάλλουσιν εὐτυχῆ ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου.

— Καὶ δὲν παρατηρήσατε, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι συμπληροῦν τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ συνέθαλλεν ἐκεῖ πλησίον του καὶ ἄλλο τραχήλιον ὁμοῖόν του;

— Δρέψατέ το λαιπὸν κ' ἐκεῖνο. Ἡ εὐτυχία των συνίσταται εἰς τὸ νὰ θάλλωσι τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου· δὲν θὰ ἔχω τὴν σκληρότητα νὰ τὰ χωρίσω ἐγὼ, εἶπε γελῶσα ἡ Μίσις.

Ὁ νέος φυσιολόγος ἔκλινε τότε, ἔκοψε τὸ ἄνθος, τὸ ἔφερε πρὸς τὸ πρόσωπόν του ὡς ἵνα τὸ ὀσφρανθῆ, ἀλλὰ, καθὼς μοὶ ἐφάνη, κατέθεσεν ἐπ' αὐτοῦ κρυπτὸν φίλημα, καὶ συνοδεύων αὐτὸ διὰ βλέμματος εἰς ὃ συνεκέντρωσεν ὅ,τι ἡ καρδία του περιεῖχεν εὐγνωμοσύνης, τὸ προσέφερεν εἰς τὴν Μίσις Κλάραν. Αὕτη δ' ἤγνωσε τὰ δύο, καὶ τὰ περιέκλεισεν ἐπιμελῶς εἰς τὸ μανδύλιόν τῆς.

— Τώρα τὸ μάθημα, εἶπεν.

Ἄλλὰ μόλις ἤρχιζεν ὁ Κ. Φόστερ τὴν ἔκθεσίν του, καὶ ὁ Κ. Βλάχβύρν,

— Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος! ἀνέκραξε θορυβωδῶς γελῶν, καὶ μᾶς ἔδειξεν ὁδοιπόρον ἀνερχόμενον ἔφιππον ἐπὶ ὠραίου ἵππου τὴν ἐδὸν τοῦ ἔρους.

Γ'.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ νεοελθὼν ἔφθασεν εἰς τὴν θέσιν ἔπου τὸν περιεμένομεν. Ὁ Κ. Βλάχβύρν, ὅστις εἶχε προπορευθῆ εἰς ἀπάντησίν του, ἀφ' οὗ ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ τινὰς λέξεις, βοηθήσας αὐτὸν νὰ καταβῆ τοῦ ἵππου του, τὸν παρουσίασεν εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς τὸν Λόρδον Καρτουόρθ.

— Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Δουξ Ἄρλιγκτων, εἶπεν, ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου κόμητος, μ' ἐτίμα ἄλλοτε δι' ἰδιαιτέρας φιλίας, καὶ τὸν κύριον κόμητα τὸν ἐνθυμοῦμαι μικρὸν παιδίον εἰς τὸ Ἄρλιγκτων-Κάστελ.

— ὦ! βεβαίως, βεβαίως, ἀγαπητὲ κύριε Βλάχβύρν, ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα τ' ὄνομά σας, ἂν δὲν σᾶς ἐνθυμῶμαι τὸν ἴδιον, εἶπεν ὁ Κύριος κόμης, σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ πρεσβύτου. Τί παράδοξος τύχη ν' ἀπαντηθῶμεν εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην!

Ὁ Λόρδος Καρτουόρθ ἐφαίνετο νέος, εἶχεν ἀνάστημα ἔλασσον τοῦ μετρίου, ὀφθαλμοὺς ὡς ἐκ πρασίνου ὑάλου, κόμην πυρρὰν μᾶλλον ἢ ξανθὴν, μερφήν δὲ ἄνευ χρώματος καὶ φυσιογνωμίας. Ἄλλως τε τὰ σχήματά του, ἡ φωνὴ του, ἡ λευκότης τῶν χειρῶν του, ἡ λαμπρότης τοῦ χιτῶ-

νός του, ἡ ἀφέλεια τοῦ ἐπενδύτου του, ὅλα ἀπεδείκνυον ἄγγλον ἀριστοκράτην.

Ἄλλὰ καὶ ἂν εἶχον ἀκόμη τινὰ περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, ἤθελε τὴν διαλύσει ἢ συμπεριφορὰ τῆς Κ. Βλάκβυρν· διότι δὲν ἔπαυσε μὲν οὔσα πρὸς ὄλους εὐγενεστάτη, ἀλλ' ἦτο προφανές ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἐπελθόντος ἀπετέλεσεν ἐπ' αὐτῆς βαθυτάτην ἐντύπωσιν. Καὶ τῷ ὄντι ἐπληροπορήθη μετὰ ταῦτα, ὅτι ὁ Λόρδος Καρτουόρθ ἦν ὁ μονογενὴς υἱὸς ἑνὸς τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ πλουσιωτάτων Δουκῶν τῆς Ἀγγλίας.

— Ἡξεύρετε, Κύριε κόμη, εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβυρν, τί κάμνομεν ἐδῶ; Περιμένομεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Φαίνεται ὅμως ὅτι διὰ τοιοῦτο θέαμα ἢ καλλιτέρα θέσις δὲν εἶναι ὀπίσω τῶν ὑψηλῶν βουνῶν. Ἡ παράστασις ἤρχισεν, ὡς βλέπετε, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς δὲν ὑψώθη εἰσέτι τὸ παραπέτασμα.

Καὶ τὴν ὑποτιθεμένην αὐτὴν ἀστεειότητα συνώδευσε διὰ νέας ἐκρήξεως γέλωτος.

— Τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου! εἶπεν ὁ Κόμης Καρτουόρθ ὑψῶν τοὺς ὤμους του. Σᾶς συμβουλεύω, ἰδέτε τὴν εἰς τὸ θέατρον τοῦ Δρούρου-Λαίν· ἐκεῖ εἶναι ἀσυγκρίτως ὠραιότερα.

— Ἴδου ὅμως, εἶπεν ἡ Μίσις Κλάρα, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν εἶχεν ἐμιλήσει, — ἰδοὺ ὁ Κ. Φόστερ, ὅστις μᾶς βεβαιοῖ ὅτι εἶδέ ποτε τὸν ἡλιον ἀνατέλλοντα ἀφ' ἑνὸς ἡφαιστείου τῶν Σανδβίχων, καὶ ὅτι τὸ θέαμα ἦτο ποιητικώτατον.

— Τῶν Σανδβίχων! ἀνέκραξεν ὁ ἀγαθὸς Κ. Βλάκβυρν. ὦ! κύριε Φόστερ... Κύριε κόμη, ὁ Κ. Φόστερ, Καθηγητῆς τῆς Ὁξφόρτης.— ὦ! κύριε Φόστερ, διηγηθῆτέ μας τοῦτο.

Εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς παρειὰς ἀνέβη ἐρύθημα εὐδαι-

μονίας, ὅτι ἡ πρώτη λέξις ἦν ἡ Μίσις Κλάρα ἀπέτεινε πρὸς τὸν ξένον, αὐτὸν ἀπέβλεπε.

— Πρὸ δύο ἐτῶν, εἶπεν, ὅτε περιηγούμενην σπουδάζων τὰ φαινόμενα τῶν ἐκρήξεων μετὰ τοῦ θαλασσοπόρου Κ. Φραγκλίνου, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς νοτίας Ἀμερικῆς, διήλθομεν διὰ τῶν Σανδβίχων νήτων. Μία αὐτῶν, ἡ νῆσος Ὀβάις, ἔχει πολλὰ ἠφαιστεια, καὶ διὰ νυκτὸς ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναβῶμεν τὸ κεντρικώτερον, τὴν Μάουναν-Ρόαν, 13 χιλιάδας πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὑψηλὴν. Πρῶτον μὲν διήλθομεν διὰ συμφύτου καὶ σκοτεινοῦ δάσους· μετὰ ταῦτα δ' ἐξήλθομεν εἰς ζώνην κεκαλυμμένην ὑπὸ αἰωνίων χιόνων, καὶ ἀγρίως σεσωρευμένων πάγων, καὶ τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν, πρὶν ἢ φανῆ ἡ ἡμέρα.

« Ἡ θεὰ ἣτις τότε παρουσιάσθη ἐμπρὸς ἡμῶν ἦτον ἀπροσδόκητος, ἀπερίγραπτος. Πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν παρέστη λίμνη περιφερῆς, κυλίουσα βαρέα καὶ κοχλάζοντα κύματα, οὐχὶ ὕδατος, ἀλλὰ ρευστῆς φλογὸς καὶ ἀναλελυμένων μετάλλων. Ἐνομίζομεν ὅτι βλέπομεν τοῦ ἄδου τὴν κάμινον, ὅπου παρίστανται καίόμεναι αἱ ψυχαὶ τῶν αἰωνίως κολαζομένων.

« Ἀλλὰ τὸ διάπυρον νᾶμζ εἶχε διαρρήξει τὰ χεῖλη τοῦ κρατῆρος, καὶ ὡς ἐρυθρὸς καταρράκτης κατεφέρετο μανιωδῶς κατὰ τῶν πετρῶν, καλύπτων αὐτάς δι' ἀφροῦ φλογεροῦ. Πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄρος εἶχε σχισθῆ εἰς βαθέα χάσματα, καὶ δι' αὐτῶν ἐφαίνοντο τῆς γῆς τὰ πεपुरακτωμένα ἐντόσθια, αὐτὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ σεισμοῦ, ὑπόγειοι πυρὸς χεῖμαρροι καταρρέοντες εἰς τὰ βάραθρα. Ἡ ἀντανάκλασις τῆς γιγαντιαίας ταύτης καμίνου ἐπὶ τῆς πέριξ χιόνος καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἦτον ἀληθῶς καταπληκτικὴ.

Ἄλλ' ὅτε μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἤρχισε ν' ἀνατέλλῃ ὁ ἡ-

λιος πέραν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅτε εἰς τὸ φῶς του ἀνεφάνησαν τὰ περίξ ἡμῶν παράδοξα ἀντικείμενα, συνημμένα εἰς ἐνότητα μεγαλοπρεπή, καὶ ὡς ἀνθαμιλλώμενος πρὸς τοῦ Ἡφαιστείου τὰς φλόγας, ἐφάνη φλογιζόμενος ὅλος ὁ οὐρανός, καὶ ὁ ὠκεανὸς ἐπυρώθη ὡς ἀχανῆς φλογῶν ἔκτασις, τότε μᾶς ἐφάνη ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὸ κέντρον ἀπεράντου πυρκαϊᾶς, ὅτι ἡ φύσις ὅλη ἐπυρπολεῖτο, καὶ ἐκλίναμεν τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τὸ αἶσθημα τῆς μεγαλουργίας τῆς πλάσεως.

«Εἶναι, ὡς εἶπεν ἡ κυρία, τῷ ὄντι ποιητικώτατον θέημα ἐνίοτε ἡ ἀνατολή.

— Ὡ! ποιητικὸν βεβαίως, ἀπήντησε μετ' ἀνουςίου γέλωτος ὁ κύριος κόμης. Δὲν λέγει καὶ ὁ Βύρων

«Θέα ὄντως λαμπροτάτη εἶν' ἡ θέα τοῦ ἡλίου;

«Ἀξίζει, λέγει ὁ ἴδιος ποιητής, νὰ ἐξυπνᾷ καὶ νὰ τὸν βλέπη ἀνχτέλλοντα μόνον ὅστις περὶ πολλοῦ ποιεῖται

«τὴν καλὴν οἰκονομίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κηρίου.»)

«Ὡ, πιστεύσατέ με, ἄς ἀφήσωμεν τοὺς ποιητὰς καὶ τὰς φαντασίας των· εἶναι ἔργον των ὅλα νὰ τὰ εὐρίσκωσι θαυμασιώτατα. Εἶναι τόσον εὐκολοὶ τῶν ὑπερθετικῶν αἰ ὁμοιοκαταληξίαι! Σᾶς βεβαιῶ, εἶδον γιλιάκις τὸν ἥλιον ν' ἀνατέλλῃ εἰς τὰ κυνήγιά μου· ἀλλὰ βεβαιωθῆτε, ἢ κίτρινος ἢ κόκκινος φαίνεται, εἶναι πάντοτε ὁ ἥλιος, καὶ τίποτε περυσσότερον. Τὸ κατ' ἐμὲ προτείνω ν' ἀφήσωμεν τὸν ἥλιον, καὶ ν' ἀναβῶμεν· τί λέγετε;

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Κυρία Βλάχβύρν. Δὲν ἤξεύρω ὅμως τί λέγει ἡ Κλάρα· διότι εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἰδῇ τὴν ἀνατολὴν ἀπ' ἐδῶ.

— Ἄ! μήπως ἡ κυρία εἶναι ποιήτρια; εἶπεν ὁ Λόρδος

1) Don Juan, II, 140.

Καρτουέρθ μετ' ἐλαφροῦ χρωματισμοῦ εἰρωνείας. ὦ! τότε ἀλλάζει.

— Ὅχι διόλου, ποτὲ δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν δόξαν, εἶπε διαμαρτυρομένη ἡ Κλάρα, ἐν ᾧ ἐρυθριῶσα ἐγέλα. Ἄς ὑπάγωμεν! Λόρδε Καρτουέρθ, τιθέμεθα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σας.

Εἰς τοῦ Φόστερ τοὺς χαρακτῆρας παρετήρησα ἐλαφρὸν σπασμωδικὸν σκίρτημα, δηλοῦν ὅτι ἐθίχθησαν αἱ εὐαίσθητότεραι τῆς ψυχῆς του χορδαί.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἤλπιζεν ὅτι καὶ ἡ Κλάρα, ὡς καὶ αὐτὸς, ἤθελε δεχθῆ τὸς λόγους τοῦ κόμητος ὡς ψυχρὰν αἴρεσιν πρὸς τὴν ποιητικὴν τῆς ψυχῆς τῆς θρησκείαν, τὴν ἤκουσεν αἴζνης δικαιοῦσαν τὰς βεβήλους εἰρωνείας ἐκείνου. Ἐν ᾧ αὐτὸς, τῆς φύσεως μύστης, εἶχε τὸ πρῶτον δικαίωμα νὰ ξεναγήσῃ τοὺς φίλους του ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου, αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐνδελεχῶν του σπουδῶν, ἡ Μίσις Κλάρα, ἣτις πρὸ ὀλίγου ἤκουεν ἀπλήστως τὰς ἐξηγήσεις του, ἐτίθετο ἤδη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ κόμητος!

Ἐν τούτοις κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Λόρδου Καρτουέρθ ἀφήσαμεν νὰ χαίρῃ τὸν ἥλιον, καὶ ἐπροχωρήσαμεν πεζοὶ πρὸς τὴν κορυφὴν, παραιτήσαντες τὰ ζῶα εἰς τὸ ἀσκητήριον.

Ἡ ἀνάβασις ἦτον ὀρθή, τραχεῖα καὶ δύσκολος. Τὸ ἔδαφος συνέκειτο ὅλον ἐκ κινητῆς τέφρας, καὶ ἐκ συντριμμάτων λάβας, ὥστε πολλάκις ὠλισθαίνομεν μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀναβάντες πέντε βήματα, κατεβαίνομεν δέκα. Ἀλλαγῶν διέκοπτον τὸν δρόμον μας βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ ἔπρεπε νὰ τοὺς ὑπερβῶμεν, καὶ ἀλλαγῶν πάλιν ἠνοίγοντο ἐμπρὸς μας ῥαγάδες, καὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ τὰς πηδήσωμεν.

Πρὸ πάντων δ' ἡ ὁδοιπορία ἦτο δυσχερὴς διὰ τὰς κυρίας, καὶ ἠναγκαζόμεθα εἰς πᾶν βῆμα νὰ τὰς ὑποστηρίζωμεν. Ὁ

Λόρδος ἔμεινε κατὰ προτίμησιν πλησίον τῆς Μις Κλάρας, καὶ εἰς αὐτὴν ἔβλεπε χεῖρα βοηθείας ὡςάκις παρουσιάζετο ἡ περίστασις. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι καὶ ἡ Μις Κλάρα, ὡςάκις εἶχεν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως, πρὸς τὸν λόρδον ἀπετείνετο μᾶλλον.

Οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ κρατῆρ ἦν κοιλὰς κυκλική, περίπου ὡς μέγας καὶ βαθὺς λέβης. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ πυθμένος ὑψοῦτο κῶνος κεκαυμένων ὑλῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στομίου τούτου, ὡς ἀπὸ καπνοδόχης, ἀνέβρωσκε καπνὸς ἕμοιος πρὸς γιγαντιαῖον πετρὸν ἐρυθρὸν εἰς τὴν βᾶσιν, μελανόφαιον εἰς τὰ ἄκρα. Συγχρόνως δὲ, μετ' ἀλλεπαλλήλων τρυγμῶν καὶ γογγυσμῶν ὑπογείων, ἐξεσφενδονίζοντο λιθάρια καταπίπτοντα ἔπειτα βροχηδὸν εἰς τὸ ἐμβαδὸν τοῦ λέβητος, καὶ προσέτι ἐξέρρει βραδέως φλογερὰ λάβα, ἣτις ἐπλήρου κατ' ὀλίγον τὸ μεταξὺ τοῦ κῶνου καὶ τῶν ἐσωτερικῶν πλευρῶν τοῦ κρατῆρος διάστημα.

— Ἴδου καὶ ὁ κρατῆρ, εἶπεν ὁ Λόρδος. Μέγα πρᾶγμα δὲν εἶναι, ὡς βλέπετε.

— Καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τὸν πυθμένα; ἠρώτησεν ἡ Μις Κλάρα;

— Ὁ Θεὸς φυλάξει! ἀνέκραξεν ὁ Φόστερ. Δὲν βλέπετε; τὸ ὄρος εἶναι εἰς ἔκρηξιν· βρέχει πέτρας καὶ ἐξεμεῖ λάβαν. Εἶναι μέγιστος κίνδυνος!

— Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ καταβῆτε, Μις Κλάρα, εἶπεν ὁ Κόμης. Τί θὰ ἰδῆτε; Τί εἶναι τὰ περίφημα αὐτὰ ἠφαιστεια; Ὀλίγη φλόξ καὶ ὀλίγος καπνὸς ἐκ μιᾶς σκοτεινῆς τρύπας. Ἐχω πέντε ἠφαιστεια εἰς τὸ μαγειρεῖόν μου.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς ἐγέλασεν ἔλη ἡ συνοδεία, μὴ ἐξαιρουμένης οὐδ' αὐτῆς τῆς Κλάρας. Μόνος δ' ὁ Φόστερ δὲν ἐγέλασεν.

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπεν ἡ Κλάρα, ἄς μείνωμεν.

Καὶ παρεκάλεσε τὸν Λόρδον Καρτουόρθ νὰ τῇ διηγηθῇ περὶ μεγάλου τινὸς ἵπποδρομίου ἐτοιμαζομένου εἰς Νεάπολιν ὑπὸ τινων παρεπιδήμων πλουσίων Ἕγγλων, πρωτουργοῦντος καὶ προδαπανῶντος τὰ πλεῖστα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Καρτουόρθ.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἦτο τὸ στοιχεῖον τοῦ Λόρδου· ἤρχισεν ἐπομένως νὰ ῥητορεύῃ περὶ ἵππων καὶ ἵπποκόμων μετὰ περισσοτέρας ἔτι ζέσεως παρὰ τὴν τοῦ Φόστερ ὅτε ὠμίλει περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, καὶ ἡ Μις Κλάρα ἐφαίνετο ὅτι ἀκούει τὰς περιέργους διηγήσεις του μετὰ περισσοτέρας προσηλώσεως.

Ὁ Φόστερ ἴστατο πλγσίον τῆς πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ ἤκουεν ἔχων κεκυφύϊαν τὴν κεφαλὴν, χωρὶς ἄλλως νὰ μετέχῃ τῆς συνδιαλέξεως.

Δ'.

Ἐν ᾧ δ' ἡ Μις Κλάρα διὰ δραστηρίου τινὸς σχήματος τῆς χειρὸς ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τὸν ἵππομανῆ κόμητα πῶς εἶδε ποτὲ περίφημον ἵππον τοῦ Λόρδου Συμούρου πηδῶντα τὴν φραγὴν, τῇ ἐξέφυγεν αἰφνης τὸ μανδύλιόν της, τὸ ἐγκλείον τὰ δύο ἄνθη.

— Τὸ μανδύλιόν μου! ἀνέκραξε, τὸ μανδύλιόν μου! καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα νὰ τὸ συλλάβῃ· ἀλλ' ὁ ἄνεμος, ὅστις πάντοτε πνέει ἐπὶ τῶν κορυφῶν, τὸ εἶχεν ἀρπάσει ἤδη, καὶ τὸ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος.

— Τὸ μανδύλιόν μου, ἔλεγεν ἡ Μις Κλάρα. Κρίμα! τὸ ἔχασα!

— Δὲν ἐχάθη, εἶπεν ὁ Φόστερ· καὶ ἐν τῷ ἅμα ὤρμησε

πρὸς τὸν κρατῆρα, καὶ πηδῶν καὶ κατασυρόμενος ἐπὶ τῆς θερμῆς τέφρας, κατέβη τὰς πεπυρακτωμένας πλευρὰς πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο τὸ μανδύλιον. Ἐνόησε βεβαίως, ἢ καὶ ἤλπισεν, ὅτι ἡ Κλάρα ἐλυπεῖτο ὄχι τὸ μανδύλιον κυρίως, ἀλλὰ τὰ ἄνθη, ἅτινα εἶχον δρέψει ὁμοῦ. Ἐρρίφθη δὲ καὶ ὁ Ἄκταίων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ κυρίου του, καὶ τὸν ἠκολούθει ἰσχυρῶς ὑλακτῶν.

— Κύριε Φόστερ! ἐκράζομεν ὁμοῦ ἔλοι οἱ ἰστάμενοι εἰς τοῦ κρατῆρος τὸ χεῖλος. Κύριε Φόστερ! ἐπιστρέψατε! Τὴν ἀφροσύνη!

Ἄλλ' ὁ Κύριος Φόστερ δὲν ἤκουεν, ἢ δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Κατέβαινε δὲ πάντοτε ἀψηφῶν τοὺς λίθους οἵτινες ἐπιπτον ὡς χάλαζα πέριξ του.

Τέλος ἔφθασε πλησίον τοῦ μανδουλίου, καὶ κύψας τὸ ἦρπασεν. Εἰς τὸ βίαιον ὅμως τοῦτο κίνημα ἀπώλεσε τὴν ἰσοσταθμίαν του, καὶ πεσὼν, ἤρχισε νὰ φέρηται μεθ' ὀρμῆς πρὸς τὰ κάτω. Ὀλίγα βήματα ἀκόμη, καὶ οὐα ἐβυθίζετο εἰς τὴν φλογερὰν λάβαν, ἣτις ἐπλήρου τοῦ πυθμένου τοῦ ἐμβαδόν.

Ἄλλ' εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἄκταίων δι' ἑνὸς πηδήματος ἔφθασε μέχρι τοῦ κυρίου του, τὸν ἦρπασε διὰ τῶν ὀδόντων ἐκ τοῦ φορέματος, καὶ τείνων τοὺς δύο εὐρώστους ἐμπροστίους του πόδας, τὸν ἐκράτησεν ἕως ὅτου ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ αὐτὸς πάλιν, καὶ νὰ πατήσῃ εἰς στερεὸν ἔδαφος. Ἀναβὰς δὲ τότε ἐπιπόνως ὀπίσω, προσέφερε τὸ μανδύλιον εἰς τὴν Μίση Κλάραν.

— Σὰς εὐχαριστῶ, Κύριε, εἶπεν αὐτὴ, σχεδὸν ὀργισμένη. Ἄλλὰ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον δι' ἑνὸς μανδουλίου νὰ μὴ δώσῃτε τόσον φόβον.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ μανδύλιον εἶχε λερωθῆ ὑπὸ τῆς τέφρας

ἠνέωξε καὶ τὸ ἐτίναξεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὰ ἀνδρῶν ἔσαν εἰς αὐτὸ, χωρὶς αὐτῆ καὶ νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Ἄλλοι τὸν Φόστερ εἶδα ὠχριάσαντα ὡς νεκρόν.

— Τρομερὸν κίνδυνον διετρέξατε, κύριε Φόστερ, εἶπεν ἡ Βλάχβύρν· Θεέ μου! ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν!

— Λυποῦμαι ὅτι σᾶς ἐτάραξα τόσον, εἶπε πικρῶς μειῶν ὁ νέος. Πιστεύσατέ με, ὁ κίνδυνος δὲν ἦτον ὅσον τὸν ἐντάξεσθε. Κατέβην μυριάκις εἰς κρατῆρας.

— Ναί, ὅμως ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν! εἶπεν ὁ Κ. Βλάχβύρν.

— Οὔτε τότε σᾶς βεβαιῶ. Ἐξ ἰδίας πείρας συνέπεσε νὰ ἴθω ὅτι δύναται τις νὰ διαβῇ ἀκινδύνως διὰ τῆς λάβας ὧ ῥέει ἀκόμη.

— Ἐξ ἰδίας πείρας λέγετε, ἠρώτησε περιέργως ἡ κυρία Βλάχβύρν. Ἐπατήσατε καίουσαν λάβαν! Δὲν μᾶς λέγετε ποίαν περίστασιν;

— Ὅτε, κυρία, ἐπεσκέφθην τὴν Ἰσλανδίαν, νῆσον ἣς σύγκειται ὅλη ἐκ συντριμμάτων ἠφαιστείων, ἀνέβην ἐν Ἐκλαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ Διοικητοῦ. Ἡ κορυφή τοῦ ὄρους διασχίζεται ὑπὸ βράχων καὶ κραδῶν, καὶ καλύπτεται ὑπὸ χιόνος δι' ἣς παραδόξως ἀπηδῶσι πηγαὶ ζέουσαι. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναβάσεως ἡμῶν, συνέβη σφοδρὰ ἔκρηξις, καὶ τότε ἐξηκολούθησαν ἰσχυρὰ καταρρέοντες ἀπὸ τοῦ κρατῆρος πρὸς διαφόρους διευνήσεις ποταμοὶ λάβας.

« Ἡ νεωτέρα θυγάτηρ τοῦ διοικητοῦ, ζωηροτάτη εὔσα τὸν κρατῆρα, ἀντὶ νὰ συμπορεύηται μεθ' ἡμῶν ὄλων, ἐμαρτύνητο ποτὲ μὲν πρὸς δεξιὰ, ποτὲ δὲ πρὸς ἀριστερὰ, παίονσα εἰς τὴν χιόνα, ἣ ζητοῦσα νὰ εὔρη ὑπ' αὐτὴν ἀνθη. Ἰτω συνέβη ὥστε, ἀποκλίνας τῆς ὁδοῦ, εὔρεθη αἴφνης

ἀποκεκομμένη ἀφ' ἡμῶν δι' ἐνὸς τῶν συχνῶν ἐκείνων χειμάρων τῆς λάβας.

« Κατ' ἀρχὰς ἐγέλα, καὶ μαῶς ἔλεγεν ὅτι μαῶς χωρίζει τώρα

«La riviera del sangue, in la qual bolle
Qual che per violenza in altrui poccia. 1)

« Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἐπροχώρησεν ἰκανὸν δρόμον πρὸς τὰ ἄνω, εὔρεν ὅτι καὶ πρὸς τ' ἀριστερά τῆς ἑρρέεν ἄλλος ἕμοιος φλογερὸς χεῖμαρος. Ἡ θέρμη μεταξὺ τῶν δύο ἦτον ἀνυπόφορος, ὁ ἄνεμος πνέων ἐκ δεξιῶν ἔφερε πρὸς αὐτὴν τὰς φλόγας καὶ τὰς πνιγηρὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ θείου.

« Ἐπροχώρησεν ὀλίγον ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ κακὸν ἠῤῥξανεν. Ἡθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς· τὸ ἐν τῶν δύο ρευμάτων, εὐρὸν κοίτην κατακλινῆ, ἐχύθη διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἄλλο, καὶ οὕτω τὴν περιέκλεισεν ἐντὸς δύο φλογερῶν βραχιόνων, ἐντὸς ὀλεθρίου κύκλου θανάτου, ὃν οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ διαβῆ ἵνα τὴν βοηθήσῃ.

« Ἡ δυστυχὴς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ ἐκτείνῃ τὰς χεῖράς τῆς πρὸς ἡμᾶς, νὰ ἐπικαλῆται συνδρομήν· ὁ πατήρ τῆς τὴν ἐκάλει ὀνομαστί, ἡ μήτηρ τῆς συνέστρεφε τὰς χεῖράς τῆς καὶ ὠλοφύρετο μετ' ἀπελπισίας. Εἰς τοιαύτην σκηνὴν ἦτον ἀδύνατον οὐδεὶς ν' ἀνθέξῃ. Τὸ τραγικὸν ἐκεῖνο θέαμα μ' ἐσπάραξε τὴν καρδίαν, καὶ ἐρρίφθην τυφλῶς διὰ τῆς ρευστῆς λάβας.

« Ἄλλ' ἐν ᾧ ὅλοι μ' ἐνόμιζον ἀπολεσθέντα, διέβην, ἤρπασα τὴν νέαν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ ἐπιστρέψας διὰ τῆς αὐτῆς φλεγομένης ὁδοῦ, τὴν ἔφερα πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς, μόλις καύσας ἐπιπολαίως τοὺς πόδας μου.

« Ἐκτοτε διὰ πολλῶν ἄλλων δοκιμῶν ἐπίεσθην ὅτι, ἐν ᾧ

1) Dante, Inf.

εἶναι βρευστή ἀκόμη ἢ λάβα, ἢ ἐπιφάνεια αὐτῆς ὅμως διὰ τῆς ἐπαφῆς τῆς ἀτμοσφαίρας τόσοσ συμπῆγνυται, ὥστε βαρέα σώματα δύνανται νὰ διέλθωσιν ἐπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ βυθισθῶσιν.

— Ὅπως δῆποτε, εἶπεν ἡ Μις Κλάρα, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀκταίων ἐφέρθη ἡρωϊκῶς σήμερον καὶ εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου. Δὲν εἶναι ὠραῖος σκύλος ὁ Ἀκταίων, Μυλὸρδε;

— Ναι, νόθος παραδουνάβιος· γνωρίζω τὴν γενεάν, εἶπεν ὁ Λόρδος. Εἶναι πολὺ ἀφωσιωμένοι αὐτοὶ καὶ πολὺ ὑπήκοοι. Εἶχον ἓνα ὅμοιον καὶ ἐγὼ, μεγαλύτερον μάλιστα· καὶ ἡξέυρετε τὸ περίεργον; καὶ ἐκεῖνος ἠρίστευσεν εἰς ἡφαίστειον· καὶ διίσχυρίζομαι μάλιστα ὅτι ἡ διαγωγὴ του εἶναι ἡρωϊκωτέρα.

— ὦ διηγηθῆτε! διηγηθῆτε! ἀνέκραξεν ἡ Μις Κλάρα ἱκετικῶς.

— Φαντασθῆτε, εἶπεν ὁ Καρτουόρθ, ὅτι πέρυσι ἀπεφασίσταμεν ἐγὼ μετὰ τοῦ Λόρδου Πεθμόρ, τοῦ ὑποκόμητος Κιλλττάγ, καὶ ἄλλων τινῶν, νὰ ἐπιχειρήσωμεν μεγάλην ναυτικὴν ἐκδρομὴν, εἶδος περιηγήσεως πρὸς ἀνακάλυψιν τόπου τινὸς ἀγνώστου εἰσέτι εἰς τὴν πλῆξιν καὶ εἰς τὸν σπλῆνα, ὅστις νὰ μὴ εἶναι οὔτε ἡ Ἀγγλία, ὅπου εἶχομεν βαρυνθῆ διασκεδάζοντες, οὔτε ἡ Ἰταλία, οὔτε ἡ Ἑλλάς, αἵτινες διὰ τοὺς περιηγητὰς κατήντησαν κοινοὶ τόποι. Ὀπλίσταμεν λοιπὸν τὴν ἰδικὴν μου Θαλαμηγὸν, ἀτμοκίνητον Ὑάχτ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἵππων, καὶ ἐπλεύσαμεν . . . πρὸς τὰς Ἀζόρας. Ἐκεῖ εὔρομεν κυνήγιον θαυμάσιον.

« Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, εἰς τὸ Κόρβον, ἀνέβημεν νὰ κυνηγήσωμεν ἐλάφους εἰς τὸ ὄρος Καλδέϊραν. Εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ βουνοῦ ἐκείνου ὑπάρχουσι πολλαὶ ὑψηλαὶ λίμναι, ὅπου

κατωρθώσαμεν ν' ἀλιεύσωμεν ὀψάρια κάλλιστα. Εἰς δὲ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν ὑπάρχει κοιλὰς περίπου ὁμοία πρὸς τὸν κρατῆρα τοῦτον, διαφέρουσα δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς ἀντὶ τοῦτου τοῦ κώνου, ἀναβρῦει ὕδωρ καὶ σχηματίζει λίμνην μικράν. Ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι τόσον θερμὸν, ὥστε ἐν δεῦτερον τοῦ λεπτοῦ ἀφίναμεν τὸ αὐγὸν εἰς αὐτὸ, καὶ ἔβραζεν.

— «Τί στοίχημα, μοὶ εἶπεν ὁ Λόρδος Πεθμόρ, εἰς ὃν ἐπήνουν πολλάκις τὴν εὐπείθειαν τοῦ σκύλου μου, — τί στοίχημα ὅτι, ἂν διατάξης τὸν Λέοντα νὰ ριφθῆ εἰς αὐτὴν τὴν λίμνην, δὲν θὰ σ' ὑπακούσῃ;

— «Τί στοίχημα, εἶπον; Εὐκολώτατον. Τὴν Φάννην μου — εἶναι ὁ ἵππος μου ὅστις, ἤκούσατε ἴσως; ἐκέρδισε πέρυσι τὸ ἄλλοις εἰς Λὸν-Σὰν εἰς Παρίσια· — τὴν Φάννην μου πρὸς τὸν Ζέφυρόν σου. Ὁ Ζέφυρος εἶναι ὠραῖος ἵππος. Εἰς Ἐψων δὲν ὑπῆρχεν ὁ ὁμοίος του.

— «Κ' ἐγὼ τριακοσίας λίρας ὑπὲρ τοῦ Πεθμόρ, εἶπεν ὁ Λόρδος Κιλλστάγ.

— «Δέχομαι καὶ τὰς τριακοσίας λίρας, εἶπον ἐγὼ καὶ λαβὼν λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, «Λέων! ἐφώναξα, φέρε τὴν!» καὶ ἐσφενδόνισα τὸ λιθάριον εἰς τὴν λίμνην.

«Ὁ Λέων ὤρμησεν ὡς τὴν ὄχθην, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστάθη καὶ ἐγαύγιζε δυνατὰ, καὶ ἦτο τόσον γελοῖον, διότι ἐφαίνετο ὡς διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς θερμότητος τοῦ ὕδατος.

— «Ἐκερδήσαμεν! εἶπεν ὁ ὑποκόμης.

— «Εἰς τὰς τρεῖς! ἀπεκρίθη ἐγὼ.

— «Ἔστω καὶ εἰς τὰς τρεῖς, εἶπε συγκατανεύων ὁ Λόρδος Πεθμόρ.

« Τότε ἔλαβον δεῦτερον λίθον.

— « Λέων! ἐφώναξα μετ' ὀργίλης φωνῆς, φέρε την! Ἄ-μέσως!

« Ὁ σκύλος τότε συνάψας ὄλας του τὰς δυνάμεις, ἐρρίφθη εἰς τὸ βράζον ὕδωρ· ἀλλὰ μόλις ἐδυθίσθη εἰς αὐτὸ, ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐμὲ, μίαν μόνην ὑλακὴν ἀφῆκε, καὶ ἐξέπνευσεν. Ὅτε κατωρθώσαμεν νὰ τὸν ὀφθαρεύωμεν ὀπίσω, ἦτον εἰς τὴν τιμὴν μου βραστός, βραστότερος παρὰ τὸ καλλήτερον βεῖφ-στέκ. Δὲν εἶναι τοῦτο τυφλὴ ὑπακοή; Δὲν ἀξίζει ὁ Λέων μᾶλλον τὸ βραβεῖον τοῦ Μονλυῶνος παρὰ ὁ Ἀχταίων; »

Καὶ ταῦτα λέγων ἐγέλα ὁ Λόρδος μεγαλοφώνως.

— Βεβαίως, βεβαίως! εἶπε βεδιασμένως γελάσασα ἡ Κλάρα.

Τὸ περίεργον δ' εἶναι, ὅτι ὁ τόσον φιλόγελως κύριος Βλάχδ' ὀρν ταύτην τὴν φωνὴν δὲν ἐγέλασεν· ὁ δὲ Κ. Φόστερ ἐτόξευτε πρὸς τὴν νεῖαν κόρην βλέμμα, οὐ τὴν σημασίαν μόνος ἐγὼ ἐδυνήθη νὰ ἐννοήσω.

Τέλος κατὰ πρότασιν τοῦ Λόρδου Καρτουόρβη ἤρχισαμεν νὰ καταβαίνωμεν ἐπιστρέφοντες. Μετ' ἐλίγον δὲ, διότι ἡ κατάβασις εἶναι πολὺ εὐκολωτέρα τῆς ἀναβάτεως, — ἐφθάσαμεν πλησίον τοῦ ἀσκητηρίου.

— Τί παράδοξος ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων! εἶπεν ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν Κόμητα. Πού ἤλθον νὰ κατοικήσουν εἰς τοιαύτην ἔρημον!

— Ὑπαρξίς ποιητικωτάτη, εἶπεν ὁ Φόστερ· — καὶ τὴν λέξιν ταύτην ἐτόνισε κατ' ἰδιαιτέρον τρόπον, ὡς διαμαρτύρησιν πρὸς τὴν πρὸ ὀλίγου βλασφημίαν τῆς Κλάρας κατὰ τῶν ποιητικῶν αἰσθημάτων· — ὑπαρξίς ἔλη πίστεως, ὄλη ἀφοσιώσεως εἰς τὴν θεῖαν παντοδυναμίαν. Φυγόντες τὰς τρικυμίας τοῦ κόσμου καὶ τὰς ἐκρήξεις τῶν ἀνθρωπίνων

παθῶν, κοιμῶνται ἀτάραχοι ὑπὸ τὰς ἐκρήξεις τοῦ ἡφαιστείου, ἔπηξαν τὴν φωλεάν των ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς φλογός, καὶ ἀκούουσιν ἄφροβοι βρυχωμένην τὴν φωνὴν τῆς θείας ὀργῆς.

— Μοὶ συγχωρεῖτε νὰ πιστεύσω, κύριε, εἶπεν ὁ Λόρδος Καρτουέρη, ὅτι τὰ ἐρημικὰ ταῦτα ὄρνεα ἔπηξαν τὴν φωλεάν των εἰς τὸ μέρος τοῦτο, διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ἄλλο καπηλεῖον, διότι πωλοῦν ἐδῶ εἰς τοὺς ἔδοιπόρους τὸν ἄρτον των ἑξάκις τόσον καὶ τὸν οἶνόν των δεκάκις, ὅσον ἀξίζει εἰς τὴν Νεάπολιν. Δὲν νομίζετε, Μίς;

— Ἀναμφιβόλως, ἐψιθύρισεν ἡ Μίς Κλάρα, ἣτις ἐφάνετο ρυθμίσασα, δηλαδὴ καταβιβάσασα τὰ αἰσθημάτά της εἰς τὴν διὰ πασῶν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Λόρδου.

Ὁ Φόστερ συνέστειλεν ἰσχυρῶς τὰς ὄφρῦς. Ἄλλ' ὡς ἵνα δικαιώσωσι τὸν Λόρδον, κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤλθον πρὸς ἡμᾶς οἱ ἐρημίται, καὶ μᾶς παρουσίασαν ἀληθῶν καπήλων λογαριασμόν.

Ε΄.

Ἐν ὄσῳ διέμενον εἰς τὴν Νεάπολιν, ἐπεσκεπτόμην συνεχῶς τὴν οἰκογένειαν Βλάκβυρν, καὶ ἀπηντῶμην πάντοτε ἐκεῖ μετὰ τοῦ Λόρδου Καρτουέρη. Ὁ Λόρδος ἦτον ὀπωτοῦν καλὸς βαρύτονος, ὀλίγον παράφρωνος, ἡ δὲ Μίς Κλάρα ἐτραγῶδει ὀξυφώνως, καὶ ἐκυμβάλιζεν ἑξαισίως. Καθ' ἐσπέραν λοιπὸν ἐξετέλουν ὁμοῦ τὰς ὠραιότατας διφωνίας τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων, τὴν δ' ἡμέραν πολλάκις περιήρχοντο ἀμφοτέροι ἐφιπποὶ τὰ ζωγραφικὰ περίχωρα τῆς Νεαπόλεως.

Κατ' ἀρχὰς ἀπηντῶν ἐνίοτε καὶ τὸν Κ. Φόστερ εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Κ. Βλάκβυρν, ἀλλὰ σιωπηλόν, κατη-

φῆ, μονήρη. Ἐκεῖνος δὲν ἔφαλλεν, ἐκεῖνος δὲν ἵππευεν, ὥστε ἡ Μις Κλάρα, ἐνησχολημένη ὡς ἦν, καιρὸν δὲν εἶχε νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ ὡς ἄλλοτε.

Καὶ ἡ Κ. Βλάχδϋρν προσέτι ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ τόσον συναισθανομένη τὴν τιμὴν τῶν συνεχῶν ἐπισκέψεων τοῦ Λόρδου, ὥστε διὰ μονοσυλλάβων μόνον ἀπετεινετο πρὸς ἑλθουσ τοὺς ἄλλους. Εἰς τὸν Φόστερ ἐπομένως ἔμενε μόνος ὁ οἰκodesπότης, πάντοτε εὐθυμος, πάντοτε ὑποχρεωτικός, καὶ ἐγώ.

Μετ' ὀλίγον ἔπαυσα νὰ βλέπω τὸν Κ. Φόστερ, καὶ ὅτε μίαν ἐσπέραν ἠρώτησα περὶ τούτου τὴν Μις Κλάραν, μοὶ εἶπεν ὅτι, ὡς νομίζει, ἀνεχώρησε νὰ περιηγηθῇ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἰταλίας.

Μετὰ ἓνα μῆνα περίπου ἔλαβον ἔγγραφον πρόσκλησιν τοῦ Κ. Βλάχδϋρν εἰς γεῦμα. Ἡ Μις Κλάρα ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἐνουμφεύετο τὸν Λόρδον Καρτσούρθ.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἀνεχώρησα διὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἰταλίας καὶ διὰ τὴν Σικελίαν, ὅπου ἤθελον νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ Ἑλληνικὰ κτίσματα.

Καθὼς δὲν ἦν δυνατὸν κατοικῶν τὴν Νεάπολιν νὰ μὴ ἀναβῶ εἰς τὸ Βεσούβιον, οὕτως, ἐλθὼν εἰς τὴν Σικελίαν, ἔγγον ἐπόμενον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν περίφημον Αἴτναν. Ἡ κατωτέρα ζώνη τοῦ ὄρους εἶναι χαριστάτη, κατάρυτος, κατὰσπαρτος διὰ χωρίων καὶ πόλεων. Αὐτὴν ἐπιστέφουσιν ἄνωθεν δάση γιγαντιαίων δένδρων, καὶ ὑπὲρ αὐτὰ τέλος ὑψοῦται ἡ κρυφὴ μυρίους πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὅλη κεκαλυμμένη ὑπὸ ἀενάων χιόνων.

Ὅτε δ' ἔφθασα εἰς αὐτὴν, πλησιάζας εἰς τὸν κρατῆρα, εἶδον ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὸ χεῖλος, καὶ πλησίον τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον σχύλον. Ποία δ' ὑπέβηεν ἡ ἐκπληξίς μου, ποία καὶ ἡ χαρὰ μου, ὅτε τὸν ἄνθρωπον ἀνεγνώρισα

ὡς τὸν κύριον Φόστερ, τὸν δὲ σκύλον ὡς τὸν ἡρωϊκὸν Ἰακταίωνα!

Καὶ δὲν ἦτο τόσον εὐκόλον νὰ γνωρίσω τὸν Κ. Φόστερ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἱ τόσον γλυκεῖς καὶ ἰλαροὶ ἄλλοτε, εἰχόν βυθισθῆ εἰς τὰς κόγχας των, καὶ ἐφαίνοντο φλεγόμενοι ὑπὸ πυρετοῦ. Τὸ μέτωπόν του, τὸ καθαρὸν ὡς παρθένου μέτωπον, εἶχε ρυτιδωθῆ ὡς ὑπ' ὀξείας ὀδύνης, καὶ ἡ κεφαλή του ἔκλινεν οὐχὶ ὡς ἄλλοτε ἐλαφρῶς καμπτομένη ὑπὸ τὴν σκέψιν, ἀλλὰ πιεζομένη ὑπὸ τῆς δυστυχίας.

— Ποῖα σύμπτωσις! εἶπον. Πάλιν ἀπαντώμεθα εἰς κορυφὴν ἡφαιστείου. Τὰ ἡφαιστεία εἶναι τὸ βασιλεῖόν σας. Πάντοτε πιστὸς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως!

— Διότι, μοὶ εἶπεν, ἡ φύσις εἶναι μόνη ἢ πιστὴ τοῦ ἀνθρώπου φίλη, ἢ μόνη ἄδολος, μόνη ἀμετάβλητος αὐτοῦ σύντροφος.

Ἐκ τῶν πρώτων τούτων λέξεων ἐνόησα ὅτι κακὴν χροδὴν ἤγγιστα. Δι' ὃ, ἀλλάζων ἀντικείμενον ὀμιλίας,

— Ὁραῖον ὄρος, εἶπον, ἡ Αἶτνα. Πολὺ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ Βεσουβίου. Αἱ ἐκρήξεις τῆς εἰσὶν ἀναμφιβόλως συνεχεῖς καὶ περίφημοι καθὼς καὶ ἐκείνου.

— Ἡ Αἶτνα εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ μὴ καταχώσῃ πόλιν ὡς τὴν Πομπηίαν καὶ τὸ Ἡράκλειον, εἶπεν ὁ Φόστερ, κινῶν πενθίμως τὴν κεφαλήν. Ἡ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι συνήθως ἢ τιμὴ τῶν μεγάλων κακουργημάτων. Τῆς Αἶτνης, ἀπὸ Χριστοῦ, μετροῦνται ὑπὲρ τὰς 60 ἐκρήξεις, αἱ πλείεσται ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων γνωστῶν εἰς τὰ χρονικά τῶν ἡφαιστείων. Μία αὐτῶν, ἡ τῶν 1160, διήρκεσεν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, καὶ κατέστρεψε 15 χιλιάδας ἀνθρώπων. Αἱ ρόγες τοῦ κρατῆρος αὐτοῦ ὑψοῦνται πολλάκις εἰς δύο ἰταλικὰ μίλια καὶ ἐπέκεινα. Πολλάκις ἑκατομμύρια λίθων, μεταξὺ

αὐτῶν ὀγκωδέστατοι βράχοι, σφενδονίζονται μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ γίνονται ἄφραστοι εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ αἰθέρος, καὶ ἄλλοτε ὁ κρατῆρ ἐκρέυγεται ὅλην θάλασσαν ἄλυτροῦ ὕδατος.

Ἐν τούτοις ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν κρατῆρα. Εἶναι δὲ αὐτὸς στρογγύλη ὀπὴ 500 βημάτων περιφέρειαν ἔχουσα, καὶ τὰ ἔσω πλευρὰ κάθετα εἰς βάθος ἡμίσεως ἰταλικοῦ μιλίου. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ βαθέος πυθμένος αὐτῆς γαίνει στόμιον φρεατοειδές, ἔχον δεκαεξ ὀργυιῶν περιφέρειαν, καὶ εἰς τὸ ἀχανές αὐτοῦ βάθος φαίνεται αἰωνίως κυλιόμενον καὶ ἀνακυκώμενον ρεῦμα φλογερᾶς ὕλης.

— Ἀλλὰ, προσέθηκέν ὁ Φόστερ, τὸν κρατῆρα τοῦτον ἐδόξασεν ὑπὲρ τὰς ἐκρήξεις τοῦ ὀθανάτος τοῦ Ἐμπεδοκλέους.

— Τῷ ὄντι, εἶπον. Ἐδῶ ἐδόξθη ὁ Ἀκραγαντῖνος φιλόσοφος. Μάτην ζητήσας τὴν λύσιν τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου αἰνίγματος τῶν ὑπογείων σπαραγμῶν, ἐβυθίσθη ἵνα ἐξιχνιάσῃ αὐτὴν εἰς τὰ κύματα τῆς φλογός, ὡς ὁ Πυθαγόρας ἐδόξθη εἰς τοῦ Εὐρίπου τὰ κύματα, ζητῶν τῆς παλιόροιας τὸν λόγον.

— Τῷ ἀποδίδετε τὸ ὑλάχιττον εὐγενέστερον λόγον τῆς πράξεώς του, εἶπεν ὁ Φόστερ μελαγχολικῶς μειδιῶν, παρ' ἐκείνους εἴτινες δι'ατχυρίζονται ὅτι κατεκρημνίσθη ὑπὸ κενοδοξίας εἰς τὸ βάραθρον, ὅπως νομιτῆ ὅτι ἀνηρπάγη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· εἴτινες ἐπικροτοῦσιν εἰς τὴν χαιρέκακον ἀκριτομυθίαν τοῦ ὄρους, ἐξεμέσαντος τὰ σάνδαλά του, καὶ ἐλέγξαντος οὕτω τῆς ταφῆς του τὸ μυστικόν. Ἐλεεινοὶ συκοφάνται! Ὄταν βλέπωσι τὸν ἄνθρωπον ἀποφασίζοντα τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐξόντωσιν, ἐπικαλούμενον τὴν φοβερὰν τοῦ θανάτου ἐπικουρίαν, ὑποπτεύουσι ταπεινὰ πάθη, οὐτιδαγὰ ἔλα-

τήρια, τὰ κινούντα αὐτόν· καὶ δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἐγκαλεῖται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὀδύνην ἢ οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ νικήσῃ, πόνον ἀνώτερον τῶν οὓς δέδοται· εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑπεμίνωσιν, ἕλκος οὐ μόνος ὁ θάνατος παρέχει τὴν ἴασιν.

Τὸ μίτωπον τοῦ Φόστερ κατέπεσεν εἰς τὴν χειρὰ τοῦ Ἐκαθήμιθα ὃ εἰς ὑψωμα ὀλίγον μακρὰν τοῦ κρατῆρος, διότι ἡ θερμότης παρὰ τὸ στόμιον ἦν ὀχληρά.

— Καὶ ἔρχεσθε κατ' εὐθείαν ἐκ Νεαπόλεως; μ' ἠρώτησε.

— Σχεδὸν κατ' εὐθείαν.

— Καὶ ἐκεῖ οὐδὲν νέον;

— Οὐδὲν σπουδαῖον, ἀπεκρίθην, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν ιδέαν τοῦ, ἣν διέβλεπον.

Τότε ἐσιώπησεν ἐπὶ τινος στιγμᾶς· τέλος δὲ, ὡς νικήσας ἐζυτόν,

— Τοὺς Βλάχουρν τοῦ; ἐβλέπετε πάντοτε; μὲ ἠρώτησεν, ἐρυθριῶν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν. Εἶναι πάντοτε εἰς τὴν Νεάπολιν;

— Εἰς τὴν Νεάπολιν, μάλιστα, ἀπεκρίθην. Τοὺς εἶδον τὴν τελευταίαν ἐσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Ὁ Λέρδος Καρτουόρθ....

— Εἶναι ἀκόμη ἐκεῖ; ἠρώτησε μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας, καὶ στρέφων τὸ πρόσωπον ἀπ' ἐμοῦ.

— Τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, εἶπον, ἐνυμφεύθη τὴν Μίτς Κλάραν.

Αἱ λέξεις μου αὗται ἐπέφερον ἀποτέλεσμα κεραυνόβλον, ἀπροσδόκητον εἰς ἐμέ. Ἠγέρθη αἶφνης ὡς δι' ἐλατηρίου, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἐμπρὸς μου ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς τεταμένους, ἀκίνητος ὡς ἀνδριάς, καὶ ὑπ' ὠχρότητος ἀνδριάντος βαφεῖς. Τέλος ἐφάνη ὡς συνελθὼν, ἐμειδίασε μειδίαμα πένθιμον, καὶ

— Ἄ! ἐνουμφεύθησαν, εἶπεν.

Ἐπειτα δ' ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησε πλησίον μου, ἔλαβεν ἀρελῶς ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιόν του, καὶ διὰ τοῦ μολυβδοκονδύλου ἔγραψεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς εἰς δύο διάφορα φύλλα. Ἄφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἠγέρθη, μοὶ ἔλαβε τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἔσφιγξε περιπαθῶς. Ἠγέρθη δὲ καὶ ἐγώ.

— Καιρὸς νὰ καταβῶμεν, μοὶ εἶπε. Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε, ἔτι εἰς τὰς στιγμάς ταύτας εὐρέθητε πλησίον μου, ὅτι εἶδον φίλου πρόσωπον καὶ καρδίαν. Ἄν τὴν ἰδῆτε ποτὲ, εἰπέτε τη... ποῦ ἀπηντήθημεν.

Τότε ἔσφιγξα καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρά του, ἰσχυρὰν παραχῆν αισθανόμενος.

— Ἄς καταβῶμεν, εἶπον.

— Λάβετε ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο, παρακαλῶ, μοὶ εἶπε.

Καὶ μακρυνθεὶς ἀπ' ἐμοῦ, ἐπορεύθη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρατῆρος. Πρὶν δ' ἐννοήσω τί σκοπὸν εἶχε,

— Κλάρα! ἐφώνησε, καὶ ὀρμήσας, ἐρρίφθη εἰς τὸ φλογερὸν χάσμα.

— Ἄφρον, στάσου! ἔκραξα, καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἄλλὰ κύψας ὑπὲρ τὸ χαῖνον στόμιον, δὲν εἶδον τίποτε, ἐκτὸς τῆς φλογερᾶς ὕλης ἣ τις ἐκυλίετο, καὶ ἣτις τὸν εἶχε καταβροχίθει ἀναμφιβόλως.

Τότε ἠνέωξα τὸ χαρτοφυλάκιον. Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον ἦσαν γεγραμμένα τινὲς λέξεις πρὸς ἐμέ.

« Φίλε, ἔλεγεν, ἔχε ὑγείαν. Πίστευσον ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐρρίφθη εἰς τὸν κρατῆρα τῆς Αἴτνης διότι κατετήκετο ὑπὸ ἀνιάτου πόνου, ὅπως εἰς τὸς φλόγας αὐτῆς σβέση τῆς ψυχῆς του τὰς φλόγας. »

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον φύλλον ἔπεμπε τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν μητέρα του.

Τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐστράφη ν' ἀφήσω τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὸν ἀποτρόπαιον. Τὸ ἄγριον βάρβαρον δὲν ἤθελε ποτὲ ἀποδώσει τὸ θῦμα ὃ κατεβρόχθισε, καὶ ἂν μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων ἔμενον ἀπαιτῶν αὐτὸ διὰ κραυγῶν καὶ διὰ δακρύων.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἀπέλθω, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ κρατῆρος εἶδον κείμενον κατὰ γῆς τὸν Ἀκταίωνα, τὴν κεφαλὴν ἔχοντα ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του, καὶ βλέποντα τὸν πυθμένα τοῦ χάσματος. Τὸν ἐφώναξα πολλάκις ἐπανειλημμένως νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ δὲν μὲ ἤκουσε.

Λυπηθεὶς τότε νὰ τὸν ἐγκαταλείψω μόνον εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον, ἠθέλητα νὰ τὸν σύρω κατόπιν μου, ἀλλ' αὐτὸς ὤρμησεν ὡς μαινόμενος νὰ μὲ κατασπαράξῃ. Τότε ἠναγκάσθην νὰ τὸν ἀφήσω, καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψε ὄρμαϊος εἰς τὸν κρατῆρα καὶ ἀνέλαβε τὴν πρώτην του θέσιν. Ἐγὼ δὲ, ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον, καὶ κλαίων πικρῶς, κατέβην τοῦ ὄρους, ὅπου εἶχον ἀφήσει τὴν πίστιν κλαίουσαν ἐπὶ τῆς ἀπελπισίας.

Ὅταν δ' ἐπέστρεψα εἰς Νεάπολιν, ὁ Λόρδος καὶ ἡ Λαίδυ Καρτουόρθ μετὰ τῶν γονέων αὐτῆς εἶχον ἀπέλθει εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Η ΝΑΪΑΣ

Α΄.

Ὁ Γζών Λίττελ περιεφέρετο εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ Θαμέσιος, τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα, τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἀέρα, ἀργὸς καὶ ἀμέριμος ὡς ὁ πλουσιώτερος Λόρδος τῆς ὁδοῦ 'Ρήτζεντ-Στρείτ' καὶ ἔμως οἱ τετριμμένοι ἀγκωνές του, ὁ μεμαθημένος του πῖλος καὶ τὰ χαίροντα ὑποδήματά του δὲν ἀπεδείκνυσαν υἷον τῆς μεγαπλοῦτου ἀριστοκρατίας.

Ὁ Ἰωάννης Λίττελ ἦτο τῶ ὄντι ἐκ γενέων εὐτελῶν καὶ πενήτων. Ἀλλ' αἱ σπουδαί του εἰς τὸ ἐνοριακὸν σχολεῖον τοῦ χωρίου του καὶ ἡ ἀνάγνωσις τινῶν μυθιστοριῶν τοῦ Μαρυάτου, ὑψωσαν τὰς ιδέας του ὑπὲρ τὴν σφαῖραν τῆς γεννήσεώς του, καὶ ὁ Λίττελ ἐπίστευσεν ὅτι ἦν προωρισμένος εἰς μεγάλα πράγματα.

Πρὶν ἢ γίνῃ ἔμως ἥρως μυθιστορήματος, ἦτον ἀνάγκη νὰ ζήσει, καὶ ἵνα ζήσει νὰ τρώγῃ, καὶ ἵνα τρώγῃ νὰ ἔχῃ χρήματα, καὶ τέλος ἵνα ἔχῃ χρήματα νὰ ἐργάζεται, ἔπως δῆποτε.

Ὁ Λίττελ εὗρισκε τὸν σωρείτην τοῦτον ἀνεπίληπτον, δι' ὃ καὶ συγκατένευσε νὰ δεχθῆ θέσιν γραφέως εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα, θεωρῶν αὐτὴν ὡς προοίμιον μόνον, ὡς τὴν κάτω βαθμίδα ἐφ' ἧς πρέπει νὰ πατήτῃ πᾶς ὅστις θέλει νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὴν ἄνω.

Ἡ θέσις αὕτη ἐξεπλήρου τὴν πρωτίστην τοῦ Λίττελ ἀξίωσιν, τουτέστι τὸν ἔτρεφεν. Ἀλλ' ὁ Λίττελ εἶχεν ἀνεκαθεν ἰδιαιτέραν τινὰ συμπάθειαν πρὸς τὸ Αἴλ, τὸν ἐθνικὸν ζύθον, καὶ πρὸς χάριν αὐτοῦ, τὸν μόνον Ἑλληνικὸν στίχον ὃν διετήρησεν εἰς τὴν μνήμην του ἐκ τῶν ἔπωσοῦν ἀτελῶν κλασικῶν του σπουδῶν, ἄριστον μὲν ὕδωρ, παρῶδαι συνεχῶς, καὶ ἐστρέβλου εἰς αἰράϊστος μὲν τζισοῦθῶς (ἄριστος μὲν ζύθος). Προσέτι δὲ καὶ ἡγάπα ν' ἀναπαύηται τὸ ἔσπερας, ἀπὸ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας τῆς ἀντιγραφῆς καταφεύγων εἰς τὴν διανοητικώτεραν διασκέδασιν τῶν χαρτοπαιγνίων.

Ταῦτα ἦσαν ἀδυναμῖαι ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ἐκ τῶν μυθιστοριῶν του εἶχε μάθει ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, παρελθόντες καὶ μέλλοντες, ἔχουσι τὰς ἰδικὰς των. Αἱ ἀδυναμῖαι ὅμως αὗται ἐξήντλουν καὶ τὸ ἔσχατον πένυ τοῦ μισθαρίου του, δι' ὃ οἱ τετριμμένοι ἐκεῖνοι ἀγκῶνες, ὁ μεμαθημένος πῖλος, καὶ τὰ χαινόντα ὑποδήματα.

Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς, ἐκ τῶν μυθιστοριῶν εἶχεν ἀντλήσει καὶ ἄλλας τινὰς ἀξιολόγους ἀρχὰς περὶ ἀνεξαρτησίας, περὶ ἐλευθερίας, καὶ περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀξίας. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τινὲς τῶν λογαριασμῶν οὗς ἀντέγραφε, τῷ ἐφάνησαν ὡς διφορούμενοι, καὶ τῷ ἐπῆλθεν ὑποψία ὅτι ὁ ἔμπορος του ἀναμίγνυται εἰς ἀνθρωπεμπορίαν.

Κυριευθεὶς ἐπομένως ὑπ' ἀγανακτήσεως, ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ ὑπηρετῇ πλέον τὸν πω-

λεῦντα τὸν ὁμοῖόν του, τὸν καταπροδίδοντα τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀδελφῶν του! Ὁ δ' ἔμπορος τῷ ἔδωσεν ἓν λάκτισμα, καὶ τὸν ἐκύλισε κάτω τῆς κλίμακός του. Ἴδού διατὶ περιεφέρετο ἀργὸς εἰς τὴν προκυμαίαν, βλέπων τὸν ἀέρα καὶ καπνίζων τὸ σιγάρον του.

Ἐν ᾧ δ' ἦν οὕτως ἠσυχολημένος, διελλῶν τις πλησίον του, τὸν ἐκτύπησε σφοδρῶς εἰς τὸν ὦμον.

— Σὰς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ὁ ξένος οὗτος.

— Δὲν βλάπτει παντάπασιν, ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Κ. Τζῶν Λίττελ.

— ὦ! πιστεύσατέ με, σὰς ἐκτύπητα ἐξ ἀπροσεξίας. Δὲν εἶχον τὸν νοῦν μου. Μὲ ἀπησχόλει τὸ ἐξαισίον θέαμα τῶν ἀναριθμητῶν τούτων πλοίων. Καθ' ἡμέραν χιλιάδες στρέφουσι τὴν πῶραν των πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐσυλλογιζόμεν τί εὐτυχεῖς ὄσοι δύνανται νὰ περιέρχωνται τὴν ὑψήλιον ἐπὶ τῶν πτερῶν τῶν θαλασσίων τούτων ὀρνέων. Δὲν εἴσθε τῆς ἰδέας μου, κύριε;

— Ἐντελῶς τῆς ἰδέας σας εἶμαι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Λίττελ. Ἦθελον νομίσει ἑμαυτὸν εὐτυχέστατον, ἂν μοὶ ἐδίδετο ποτὲ νὰ περιηγηθῶ εἰς τὰς ἀγνώστους ἐκεῖνας ἀκτὰς, ὅσας σπανίως ἐπισκέπτεται ὁ πολιτισμὸς, νὰ ἰδῶ ἔλα τῆς φύσεως τὰ θαυμάσια, καὶ νὰ σπουδάσω τὸν ἄνθρωπον εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις του.

— Ἐννοῶ κάλλιστα, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, τὸν φιλοσοφικὸν αὐτὸν πόθον σας, καὶ τὸν συμμερίζομαι ἐντελῶς. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν μου! Ἐν ἓκ τῶν ὠραιστάτων πλοίων ὅσα βλέπετε εἰς τὸν ποταμὸν, ὁ πᾶρων ἢ τὸ βρῖκιον ἐκεῖνο ἐκεῖ, ἡ Ν α ἶ α ς, εἶν' ἔτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ δι' ἐπιστημονικὴν τοιαύτην περιοδίαν. Ὁ ἀξιόλογος πλοίαρχος, ὁ φίλος μου

Κ. Σπραιύ, μ' ἐπρότεινε νὰ τὸν συνοδεύσω. Κατὰ δυστυχίαν δὲν μοὶ τὸ ἐπιτρέπουσιν αἱ ὑποθέσεις μου, καὶ ἤναγκάσθην νὰ μὴ δεχθῶ.

— ὦ! ἔχετε ἄδικον! ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ Λίττελ. Ἄν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας, καμμία ὑπόθεσις δὲν θὰ μ' ἀνεχαίτιζε.

— Καὶ ἔχετε τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τριαύτην ὁδοιπορίαν;

— Ἐρωτᾶτε; Ἀπερίγραπτον ἔχω ἐπιθυμίαν.

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ὁ ξένος, ἴσως μ' ἔφερεν ἀγαθὴ τύχη ἐμπρὸς σας. Σᾶς εἶπον ὅτι ὁ **Κ. Σπραιύ** εἶναι φίλος μου. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἀπελπίζομαι ὅτι, ἂν τῷ προτείνω, ἐδύνατο νὰ σᾶς δεχθῆ πρὸς χάριν μου. Διατί ὄχι; Τί ἔχει νὰ ζημιωθῆ; Καὶ θ' ἀπολομβάνῃ καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς συναναστροφῆς σας.

— ὦ κύριέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Τζὼν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλπίσω ποτὲ τριαύτην εὐτυχίαν; Ἄλλ' ὄχι χρεωστῶ νὰ σᾶς ἐμολογήσω εἰλικρινῶς...

— Ἄν δὲν θέλῃτε... εἶπεν ὁ ξένος.

— Νὰ μὴ θέλω; Πῶς γίνεται! Δὲν εἶναι τοῦτο. Ἄλλὰ, βλέπετε... Σᾶς τὸ ἐξομολογεῖσθαι... Δὲν ἔχω νὰ πληρώσω τὸν ναῦλον.

— Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶναι ὁ ἀγαθὸς **Κ. Σπραιύ**, εἶπεν ὁ ξένος, ἂν σᾶς ἐζήτηι ναῦλον; Πρέπει, ἐννοεῖται, νὰ σᾶς δεχθῆ ἀναυλον.

— Ἄλλὰ... ὄχι μόνον τοῦτο... Δὲν ἔχω, τοῦτο εἶναι ἡ ἀλήθεια, εὐτε τὴν τρεφὴν μου πῶς νὰ πληρώσω.

— Ἄ! εἶπεν ὁ ξένος γινόμενος σκεπτικὸς. Τοῦτο εἶναι ἀληθὴς δυσκολία! Ἴσως ὅμως δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ εὐρεθῆ τρόπος... Εἰσθε νέος εὐρωστος, ὑγιής. Ἴσως ἂν, πρὸς χάριν τῆς ἐπιστήμης, συγκατενεύετε νὰ δίδητε ἐνίοτε χεῖρα.

βοηθείας... Ὅμως τί λέγω; Βεβαίως δὲν σᾶς ἀρέσκουν αἱ ναυτικαὶ ἐργασίαι.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριέ μου, ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ περιχαρῆς. Καὶ μάλιστα ἔχω καὶ μικρὰν πείραν. Ἐξ ἐναντίας εἶμαι προθυμώτατος νὰ ἐξαγοράζω δι' ἐργασίας τὸν ἄρτον μου καὶ τὸν ζύθον μου. Σᾶς ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι θὰ προσεβάλλετο ἡ φιλοτιμία μου, ἂν ἤξευρον ὅτι εἶμαι εἰς βᾶρος τοῦ πλοιάρχου.

— Ὡ! τότε, εἶπεν ὁ ξένος, τὸ πρᾶγμα συμβιβάζεται κάλλιστα. Ἡμπορεῖτε μάλιστα ἐκτὸς τροφῆς καὶ ἀφθόνου ζύθου, νὰ ἐλπύσητε καὶ τινὰς ἀμοιβὰς, καὶ τινὰ ἀντιμισθίαν. Ἄν λοιπὸν θέλητε, φέρετε τὰ φορέματά σας, καὶ ἐγὼ σᾶς περιμένω ἐδῶ, καὶ σᾶς παρουσιάζω ἀμέσως εἰς τὸν φίλτατον Κ. Σπραϊύ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Λίττελ, τὰ φορέματά μου τὰ φέρω ἐπ' ἐμοῦ.

— Τότε λοιπὸν, ἄς ὑπάγωμεν.

Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πρώτην λέμβον.

— Καὶ ποῦ θὰ περιοδεύσῃ ἡ Ναϊάς; ἠρώτησεν ὁ Λίττελ.

— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος· παντοῦ ὅπου ἡ φύσις περιέχει τι ἄξιον σπουδῆς καὶ θέας.

Ὁ Λίττελ ἔσφιγξε τὴν χεῖρά του εἰς ἔκφρασιν ἀνωτέρας λόγων εὐγνωμοσύνης.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊύ ἐδέχθη προσηνέστατα τὸν φίλον τοῦ φίλου του, τὸν κατέταξεν εἰς τὸ πλήρωμά του, καὶ τῷ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἰδῇ πράγματα ἐξαισία, πράγματα ὅσα δὲν φαντάζεται.

Β΄.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Ναϊάς ἔπλεεν ὑπερηφάνως ἐκτὸς τοῦ Θα-

μέσιος, ἀναπετάσασα εἰς τὸν βορρᾶν ὄλα τῆς τὰ ἰστία, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα ἢ τρόπις τῆς ὠργωνε τὰ κύματα τῆς Σενεγαμβίας εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊὺ ἐράνη εἰς τὸν φίλον μας Τζὼν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διάπλου ἀποτομώτερος ἀφ' ὅ,τι εἶχε δειχθῆ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν πρώτην ὑποδοχὴν του. Πολλάκις τῷ συνέβη νὰ τὸν ἰδῆ, τὸ πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, ν' ἀπειλῆ ὅτι θὰ χύτῃ τὰ μυελά τοῦ πρώτου ὅστις δὲν τὸν ὑπήκουε.

Τοὺς τρόπους τούτους δὲν ἔκρινεν ὁ Λίττελ πολὺ οἰκείους εἰς ἀρχηγὸν ἐπιστημονικοῦ πλοῦ. Ἀλλὰ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἤθη τῶν ναυτικῶν. Ἡ ἕξις τοῦ ἀπολύτως ἀρχεῖν τοὺς καθιστᾶ πρῶτάκις τυραννικούς. Ἄλλως τε ὁ ἀγαθὸς Λίττελ, περιοριζόμενος εἰς μόνον τὰ καθήκοντά του, καὶ φιλοτιμούμενος νὰ τὰ ἐκπληροῖ ἀκριβῶς πάντοτε, ἦτο σπανίως ἀντικείμενον τῆς ὀργῆς, καὶ ὡς καὶ αὐτῆς τῆς προσοχῆς τοῦ πλοιάρχου.

Μίαν αὐγὴν ὁ ἥλιος ἀνατέλλων εὗρε τὸν Κ. Σπραϊὺ προσερειδόμενον εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον τῆς Ναϊάδος, καὶ παρατηροῦντα μετὰ προσοχῆς τὸν ἔρημον λιμένα ὃν παρέπλεον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ ἐντὸς τοῦ λιμένος ἡμιολία ν ἢ Γολέτταν, ὠραίας κατασκευῆς, ἣτις ἦν προσωρμισμένη εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν ἄκρον ἰστὸν τῆς ἡμιολίας ἐπισείοντα ὅστις ἐκυμάτει, καὶ ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸ πλοῖον ἦτο πολεμικόν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ ἡμιολία παρετήρησε καὶ αὐτὴ τὸν πᾶρωννα· διότι ἔσπευσε ν' ἀνασύρῃ τὴν σημαίαν τῆς εἰς τὸ ἄκρον τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου τῆς, καὶ νὰ τὴν ἀναγγεῖλῃ, ἢ νὰ τὴν στερῆξῃ, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί, διὰ μιᾶς βο-

λῆς πυροβόλου. Ἡ δὲ Θαλασσία αὖρα ἀνείλιξε τὰς πτυχὰς τῆς Βρεττανικῆς σημαίας.

Ἡ Ναϊάς, ἂν εἶχέ τι συμφέρον νὰ μὴ ἀποκριθῆ εἰς τὴν ἐμβληματικὴν ταύτην ἐρώτησιν, ἤθελε βεβαίως σπεύσει νὰ ἐκτείνῃ ὅλας τὰς λευκὰς πτέρυγὰς τῆς, καὶ νὰ στρέψῃ τὸ ρύγχος τῆς πρὸς τὸ πέλαγος. Ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι, ἂν ἐπρόκειτο περὶ σταδιοδρομίας μεταξὺ τῶν δύο πλοίων, ἡ μικρὰ, ἐλαφρὰ, καὶ ὡς χελιδῶν ἐπιμήκης ἡμιολία εἶχε πολλὰς πιθανότητας νὰ κερδίσῃ τὸ ἄθλον ἐπὶ τοῦ βαρέως καὶ προγιάστορος ἀνταγωνιστοῦ τῆς.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο συμφέρον ὑπῆρχε, διότι ἡ Ναϊάς, ὡς πρέπει εἰς πλοῖον σῶπρον καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, ἀνεβίβασε καὶ αὐτὴ ἐν τῷ ἅμα τὴν ἐμπορικὴν σημαίαν τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, καὶ τὴν ἐχαιρέτισε καὶ αὐτὴ διὰ κανονοβολισμοῦ, ἐπιτηδευομένη τοὺς ἀριστοκρατικούς τρόπους τῶν βασιλικῶν πλοίων.

Συγχρόνως δὲ, κλίνασα τὴν πρύμνην τῆς ὡς εἰς φιλόφρονα χαιρετισμὸν, ἔστρεψεν αὐτὴν πρὸς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσέπλευσεν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐλθοῦσα ἠγκυροβόλησε πλησίον τῆς ἡμιολίας, καὶ συνέστειλε τὰ ἰστία τῆς μετὰ τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἀκριβείας, ὥστε ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν, ἴσως καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν γειτόνων τῆς. Ἐν τῷ ἅμα καὶ ἡ λέμβος τῆς Ναϊάδος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ναύτου Λίττελ, ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῆς ἡμιολίας.

— Ἐχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτείνωμαι πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ πλοίου τούτου; εἶπε πρὸς νέον ἀξιωματικὸν ἐρχόμενον εἰς προὔπαντησίν του.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη οὗτος. Ἄρθουρ Φίλθων, πλοίαρχος τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

— Ὅποια εὐχαρίστησις, πλοίαρχε Φίλθων, εἶπε περιπαθῶς ὁ Σπραϊὺ ν' ἀπαντῶνται συμπατριῶται εἰς τὰ ἄγρια ταῦτα μέρη, εἰς μέρη τόσον μεμακρυσμένα τῆς κοινῆς πατρίδος, τῆς εὐθύμου Ἀγγλίας; Ἄλλ' ἐπιθυμεῖτε ἴσως νὰ ἰδῆτε τὰ ἐγγραφά μου;

— Ἄν ἔχητε τὴν καλωσύνην... εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀπαντῶν δι' εὐγενοῦς χαιρετισμοῦ εἰς τὴν πρόθυμον προσφορὰν τοῦ Κ. Σπραϊὺ.

Ἐν τῷ ἅμα δ' οὗτος, σύρων ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτοφυλάκιον χρυσοκέντητον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ διάφορα χαρτία, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφίνος τ' ἀνέγνωσεν ἅπαξ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανάλαβε τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν καὶ πάλιν, καὶ ἐφάνη δίδων εἰς αὐτὰ περισσοτέραν προσοχὴν ἀφ' ὅ,τι ἀπῆρται ἢ εὐγένεια πρὸς πλοῖον ἀνεπιλήψιμον, ὅποιον ἢ Ναΐας. Τέλος δὲ τ' ἀπέδωκεν εἰς τὸν Κ. Σπραϊὺ, ἔστις περιέμενε μεθ' ὑπομονῆς.

— Λάβετέ τα, εἶπεν. Εἶναι ἐν τάξει.

Μετ' ὀλίγων δὲ στιγμῶν δισταγμῶν,

— Λοιπὸν, Κύριε Σπραϊὺ, εἶπε, προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐταστικὸν βλέμμα, ἰδοιπορεῖτε δι' ἐρεύνας ἐπιστημονικάς; Εἰσθε βέβαιος περὶ τούτου;

— Ἄν εἶμαι βέβαιος! εἶπεν ὁ Σπραϊὺ, συστέλλων τὰς ὀφρῦς. Ἄλλ' ἀμέσως ἐμειδίασε μειδιάμα πονηρὸν, καὶ σραφεῖς πρὸς τὸν Λίττελ,

— Ἄφες μας, τῷ εἶπεν ἐπίστρεψον εἰς τὴν λέμβον.

Ἐπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν πλοίαρχον,

— Πλοίαρχε Φίλθων, τῷ εἶπε μετὰ μυστηριώδους φω-

νῆς· εἰς ἀξιωματικὸν τῆς Α. Μεγαλειότητος δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ ἀκινδύνως. Γνωρίζετε αὐτὴν τὴν ὑπογραφήν;

Καὶ τῷ παρουσίασεν ἕτερον ἔγγραφον.

— Τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἀπαικιῶν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

— Μάλιστα. Βλέπετε. Τὸ μὲν πρόσχημα εἶναι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι, ἡ δὲ μυστικὴ ἐντολὴ εἶναι νὰ κατασκοπεύσω τὰ Γαλλικὰ Γραφεῖα ἢ καθιδρύματα καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς. Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνατεθῆ τοῦτο εἰς πολεμικὸν πλοῖον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ ὑποψίας, καὶ τοῦτο σᾶς ἐξηγεῖ ὅτι ἴσως ὄχι λίαν κανονικὸν δύναται νὰ ἔχη ἡ ὄψις τοῦ πλοίου μου.

— "Α! τότε ἐννοῶ... τοῦτο ἐξηγεῖ βεβαίως...

— Καὶ τώρα, εἶπεν ὁ Κ. Σπραιύ, πλοίαρχε Φίλθων, θὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψω. Ἀφ' οὗ ὅμως εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐδῶ, ἀποφασίζω νὰ μείνω ὅλην ταύτην τὴν νύκτα. Ἦμπορῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι ἀπόψε περὶ τὰς ὀκτῶ, θὰ μοὶ κάμετε τὴν τιμὴν μετὰ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν σας νὰ συμπάγωμεν εἰς τὴν Ναϊάδα ἐν καλὸν ἀγγλικὸν Ἰόστ-Βεϊφ καὶ ἐν Πλώμ-Πούτιγγ;

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐδίστασεν ὀλίγας στιγμάς. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἀποφασίσας,

— Μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως, κύριε, εἶπεν. Εἰς τὰς ὀκτῶ λοιπόν. Καὶ ἡ εὐχαριστήσις μου εἶναι τόσῳ μεγαλειτέρα, ὅσῳ οὔτε αὔριον θὰ χωρισθῶμεν· διότι, διευθυνόμενος καὶ ἐγὼ πρὸς μεσημβρίαν, θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ συμπλεύσω μαζῆ σας.

— Χαρὰ ἀπροσδόκητος δι' ἐμέ! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραιύ. Πόσον εὐθυμος θὰ ἦναι ἡ θαλασσοπλοῖα μας!

Καὶ ἀνεχώρησε λέγων μετὰ τῶν ὀδόντων του·

— Αὐτὸς ὁ κύριος, φαίνεται, ὑποπεύει τὴν τιμιότητα τῆς πτωχῆς Ναϊάδος μου.

Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ πλοῖόν του, ἔδωκε διαταγὰς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἐσπέρας.

Ὁ δὲ πλοίαρχος Φίλθων, καλέσας τὸν ὑποπλοίαρχον,

— Τοῦ πλοίου τούτου, ἐκεῖ, εἶπε, δὲν μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ φυσιογνωμία. Τί λέγετε, ὑποπλοίαρχε Σωλτουάτερ;

— Νεῖ! τὴν γαστέρα ἔχει ὀγκώδη. Ἐπειτα, θαρρῶ, κρεμᾶ ῥάκη εἰς τοὺς ἰστούς του περισσότερα ἀφ' ὅσα χρειάζεται πλοῖον ἐμβριθὲς καὶ φρόνιμον. Αἴ! αἴ! δὲν ἔχετε ἀδικον, κύριε πλοίαρχε. Ἀλλὰ δὲν εἶδατε τὰ ἔγγραφα του;

— Ἐναι ἐν τάξει, δὲν λέγω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ἐχει καὶ μυστικὰς ὁδηγίας μάλιστα. Ἀλλ' ὄλ' αὐτὰ δὲν μοὶ φαίνονται τόσο καθαρά. Ἐν ἔγγραφον πολλάκις κλέπτεται ἢ παραποιεῖται. Ἀπόψε μᾶς προσεκάλεσε νὰ δειπνήσωμεν εἰς τὸ πλοῖόν του. Θέλω νὰ ὑπάγωμεν. Ἐκεῖ τὸν ἔχω χάριν νὰ μᾶς ἀπατήσῃ.

— Καὶ ἂν μᾶς γλιστρήτῃ τὴν νύκτα;.. εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος Σωλτουάτερ.

— Ἐχεις δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Φίλθων. Δὸς διαταγὰς νὰ ἦναι τὰ πάντα ἔτοιμα, ὥστε, ἅμα ἐπιστρέψωμεν τὴν νύκτα, ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ἀπ' ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν μεταβληθῇ εἰς ἀληθῆ Ναϊάδα, σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν μᾶς διαφεύγει.

Γ'.

Τὴν ἐσπέραν ὁ πλοίαρχος Σπραϊύ, φιλοτιμούμενος νὰ δεχθῇ καταλλήλως τὸν ἐπίσημον ξένον του, κατεβίβασεν ὅλας τὰς λέμβους του εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπιβάς δὲ ὁ ἱ.

διος εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, μετέβη εἰς τὸν Δελφῖνα, νὰ παραλάβῃ αὐτὸς τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς.

Ἐκ τῶν τεσσάρων διοικούντων τὸν Δελφῖνα, ὁ πλοίαρχος Φίλθων ἔλαβε τοὺς τρεῖς μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ τέταρτον, ἔχοντα βαθμὸν ἀκολούθου, οὕτινος ἦν ἡ σειρά τῆς φρουρᾶς, ἀφῆκεν εἰς τὸ πλοῖον, καίτοι ἐπιμόνως προσκαλοῦντος καὶ αὐτὸν τοῦ φιλοξένου Κ. Σπραῖϋ.

— Πότε νὰ στείλω τὰς λέμβους διὰ τὴν ἐπιστροφήν σας; ἠρώτησεν ὁ ἀκόλουθος.

— ὦ! βεβαίως ὄχι πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἀνέκραξεν ὁ Κ. Σπραῖϋ.

— Τὸ μεσονύκτιον λοιπὸν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν Ναϊάδα, εἰς τὸ κατάστρωμα τοὺς ἐδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα τὸν βασιλικὸν ὕμνον Γκὸτ Σαϊβ δὴ Κι γγ (Τὸν βασιλέα μας...). Ὁ Κ. Σπραῖϋ ἀπήρτισε τὴν συμφωνίαν ταύτην ἐκ τῶν φιλομουσῶν τοῦ πληρώματός του. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέκαυσε τινὰ πρόχειρα πυροτεχνήματα, ἐκπλήξαντα τὰς ἀγρίας ἐκεῖνας ἐρήμους. Τέλος κατεβίβασε τοὺς ξένους του εἰς τὸν θάλαμον, ὄλον κατάφωτον, καὶ ὅπου ἦν παρατεθειμένη τράπεζα πολυτελεστάτη.

— Ὡραῖον πλοῖον ἔχετε, πλοίαρχε Σπραῖϋ, εἶπεν ὁ Φίλθων. Δὲν θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μᾶς τὸ δεῖξητε, νὰ μᾶς ξεναγήσητε εἰς αὐτό;

— Ὡραῖον δὲν εἶναι, πλοίαρχε Φίλθων, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπραῖϋ· ὀγκῶδες πολὺ καὶ στρεγγύλον. Ἄλλοτε δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τὸ ἐπιβῶ. Εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν περίστασιν ἠξεύρετε τί μὲ παρεκίνησε νὰ προτιμήσω αὐτοῦ μᾶλλον τὴν ἀκακὸν μορφήν παρ' ἄλλα χαριέστερα καὶ κομψότερα. Περὶ δὲ τοῦ νὰ σᾶς τὸ δεῖξω, τί λόγος; Σᾶς παρακαλῶ μάλιστα,

ἀφ' οὗ ἅπαξ τὸ ἐτιμήσατε διὰ τῆς ἐπισκέψεώς σας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ βαρυνθῆτε νὰ τὸ διατρέξῃτε ἀπὸ τῶν καρχησίων ἕως τῆς τροπίδος. Θὰ ἰδῆτε ὅτι ἡ Ναϊάς μου εἶναι καλλητέρα ἀφ' ὅ,τι φαίνεται. Μετὰ τὸ δεῖπνον θὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς συνοδεύσω.

Τὸ δεῖπνον ἦτον ἐξάισιον, καὶ διήρκεσε μέχρις ὀψίας νυκτός. Μετὰ τὸ τέλος του δὲ, καὶ ἀφ' οὗ αἱ φιάλαι περιηλθον ἑκατοντάκις τὴν τράπεζαν, ἠγέρθησαν οἱ ἀξιωματικοί, καὶ ὁ Κ. Φίλθων ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περιέλθῃ τὸ πλοῖον, πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἰδικόν του.

— Φῶτα! ἐφώνησεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ.

Ἐν τῷ ἅμα προῆλθον ὁ Λίττελ καὶ εἷς ἄλλος ναύτης, φέροντες φανούς εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τούτων προπορευομένων ἤρχισε τοῦ πλοίου ἡ περιοδία.

Ἐκτὸς τοῦ θαλάμου τοῦ πλοίαρχου ἔλη ἡ λοιπὴ ἔκτασις μεταξὺ τῶν δύο καταστρωμάτων, μέχρις αὐτῆς τῆς πρύμνης, ἀπετέλει μίαν καὶ μόνην εὐρυχωροτάτην αἴθουσαν. Εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ ἔδαφος καὶ εἰς τοὺς τοίχους τῆς ἦσαν προσηλωμένοι ἰσχυροὶ σιδηροῖ κρίκοι εἰς ἀπόσασιν τριῶν ποδῶν ἀπ' ἀλλήλων.

— Τί εἶναι αὕτη ἡ αἴθουσα, καὶ τί σημαίνουσιν αὐτοὶ οἱ κρίκοι; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν πλοίαρχον Σπραϊῦ.

— Εἰσὶ προσδιωρισμένοι, ἀπεκρίθη οὗτος, διὰ τὰ σπάνια ζῶα τῆς Ἀφρικῆς, ὅσα θ' ἀποκτήσω εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μου περιοδίαν, καὶ θὰ μεταφέρω ζῶντα εἰς τὸν ζωολογικὸν κῆπον τοῦ Λονδίνου. Δηλαδή, πλοίαρχε Φίλθων, προσέθηκε ταπεινῶν τὴν φωνήν, αὐτὰ ὅλα εἶναι διὰ νὰ θαμβώσωμεν ἐννοεῖτε ποίους.

— Ἐννοῶ, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἔρριψεν ἐκφραστικὸν βλέμ-

μα πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον Σωλτουάτερ, ὅστις ἀπεκρίθη κινῶν τὴν κεφαλὴν του καταρατικῶς.

Ἐκεῖθεν δὲ κατέβησαν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, εἰς τὴν Ἀγίαν Βαρβάραν· καὶ ἐκεῖ τὸ πρῶτον τὰ βλέμματά των προσβαλὸν ἀντικείμενον ἦν τεράστιος σωρὸς βαρυτάτων καὶ στερεῶν ἀλύσεων.

— Αὐτὰ πάλιν τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

— ὦ! δὲν σᾶς διηγήθην τί μοι συνέβη; ἀπεκρίθη γελῶν ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ. Φαντασθῆτε ὅτι ἐπάνω τῆς Σενεγάλης ἀπηντήσαμεν πρό τινων ἡμερῶν πλοῖον, οὗ ἡ μορφή ἤλεγχε διφορομένην διαγωγὴν. Δέκα θαλάσσια μίλια μακρὰν ἐμύριζε τὸν σωματέμπορον. Τὸ ἐπλησίασα, χονδρύνων τὴν φωνήν. Ὁ πλοίαρχος μ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ἡ ἐντολή μου, ὥστε νὰ τὸν ἐξετάζω; ἐγὼ δὲ τῷ ἔδειξα τὰ κανόνιά μου, καὶ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην δὲν εἶχε τί ν' ἀντιτάξῃ. Τότε ἔλαβον τὸ πηδάλιόν του, ἀπεδίβασα τοὺς μαύρους του εἰς τὸ μέρος ὅθεν τοὺς εἶχε λάβει, κατέσχον καὶ μετέφερα εἰς τὸ πλοῖόν μου τὰς ἀλύσεις αὐτάς, καὶ αὐτὸν ἀφῆκα νὰ φύγῃ, διότι τῷ ὄντι δὲν εἶχον ἐντολήν νὰ τὸν κρεμάσω.

— Ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὴν τοιαύτην ἐντολήν, πλοίαρχε Σπραιῦ, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός.

— Τότε λοιπὸν, πλοίαρχε Φίλθων, ὅταν τὸν συλλάβητε, κρεμάσατέ τον, εἶπεν ὁ Σπραιῦ μετὰ μειδιάματος τὸ μέσον ἐπέχοντος μεταξὺ ἀφελείας καὶ εἰρωνείας.

Ὁ Λίττελ ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν πλοίαρχον μετ' ἀπορίας, οὐδ' ἐνόει διατὶ ὅλον τοῦτο τὸ ψεῦδος.

— Ἄλλ' ἠξέυρετε, κύριε Σπραιῦ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῆνος ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ διατηρῆτε αὐτὰ τὰ λάφυρα εἰς τὸ πλοῖόν σας; Ἡμποροῦν νὰ ἐμπνεύσουν εἰς τινα

κακὰς ιδέας, νὰ βλάψουν τὴν ὑπόληψιν τῆς Ναϊάδος. Ἡ-
θελον σὰς συμβουλεύσει μᾶλλον νὰ τὰ παρακαταθέσῃτε εἰς
τὸν Δελφῖνα.

— Νομίζω τῷ ὄντι ἔτι ἔχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Σπραῖϋ,
καὶ θὰ ὠφεληθῶ ἐκ τῆς συμβουλῆς σας.

— Τώρα καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν, κύριοι, εἶπεν ὁ Φίλ-
θων πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς του. Αὔριον λοιπὸν, Κ. Σπραῖϋ,
θὰ συνοδοιπορήσωμεν. Ἴσως ἔχωμεν καὶ περισσοτέραν συν-
τροφίαν μάλιστα. Ἐδῶ κάπου ναυλοχοῦσι τινα βασιλικά
πλοῖα, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μεγαλητέρων. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι,
ὰν τὰ παρακαλέσω διὰ τινων σημείων, θὰ ἔχουν τὴν εὐγέν-
ειαν νὰ μᾶς συνοδεύσουν εἰς τὸν μονότονον πλοῦν μας.

— Ὡ τῆς εὐτυχίας! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ.

— Ἄς ὑπάγωμεν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

— Τὴν λέμβον τοῦ πλοίαρχου Φίλθωνος! ἔκραξε μεγα-
λοφώνως ὁ Κ. Σπραῖϋ.

— Δὲν ἦλθεν ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ φρουρὸς ἐπίσης με-
γαλοφώνως.

— Πῶς γίνεται; εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Τὸ
μεσονύκτιον ὅμως παρῆλθεν.

— Ὡ! δὲν βλάπτει! εἶπεν ὁ Κ. Σπραῖϋ. Περιμείνατε· θὰ
ἔλθῃ. Θ' ἀπολαύσω οὕτω ὀλίγας στιγμὰς περισσότερον τῆς
παρουσίας σας.

Τότε ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐκένωσαν ἀκόμη
τινὰς φιάλας τοῦ ἀφρώδους Πόρτερ. Περὶ τὴν μίαν μετὰ
τὸ μεσονύκτιον ἡ λέμβος δὲν εἶχεν ἔλθει εἰσέτι. Ὁ ὑπο-
πλοίαρχος Σωλτουάτερ ἐζήτησε τὴν θαλασσίαν σάλπιγγα,
καὶ φέρων αὐτὴν εἰς τὸ στόμα του,

— Αἶ! ἀπὸ τοῦ Δελφῖνος! ἐφώνησε τρίς. Τὴν λέμβον
τοῦ πλοίαρχου!

Καὶ τρεῖς ἢ ἡχῶ τῶν περίξ ὁρέων ἐπανελάβε τὰς λέξεις ταύτας.

— Τώρα δὲν ἤμπορεῖ ν' ἀργήσῃ πλέον, εἶπεν ὁ κ. Σπραϊύ. Ἄς καθήσωμεν.

Εἰς πάντα φλοῖσθον τῶν κυμάτων ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεχε νὰ ἰδῆ, ἀλλ' ἡμίσεια ὥρα παρῆλθεν ἔτι, καὶ ἡ λέμβος δὲν ἐφαίνετο.

— Δὲν ἤξεύρω τί νὰ ὑποθέσω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων. Κοιμῶνται ὅλοι εἰς τὸν Δελφῖνα! καὶ ὁ ἀκόλουθος Γρειδυφίσχ ἀπεκοιμήθη καὶ ἐκεῖνος; Αὔριον ὑὰ τὸν θέσω ὑπὸ κράτησιν. Πλοίαρχε Κύριε Σπραϊύ, παρακαλῶ, δανείσατέ μοι τὴν λέμβον σας.

— Ἡ λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊύ.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Δελφίνου, ἀποχαιρετήσαντες τὸν πλοίαρχον τῆς Ναϊάδος μέχρι τῆς αὔριου, ὅταν, ἐπανελάβεν ὁ Κ. Φίλθων, θὰ ἔχῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ συνοδοιπορήσῃ μετ' αὐτοῦ, κατέβησαν εἰς τὴν λέμβον, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἴστατο ὁ Δελφίν.

Οἱ ναῦται τῆς λέμβου ἐκωπηλάτουν εὐρώστως, καὶ ὅμως εἴκοσι λεπτὰ ἔπλεον ἤδη, καὶ δὲν εἶχον φθάσει. Μετ' ἄλλα δέκα λεπτὰ ἦλθον εἰς τὸ παράλιον.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἔκραξεν ὀργιζόμενος ὁ Φίλθων. Ὑποπλοίαρχε, κάθησαι εἰς τὸ πηδάλιον, ἀλλὰ κακὰ μᾶς ὠδήγησας, ἀδελφέ. Ὁμολόγησον ὅτι τὸ πόρτερ ἐσύγχυσεν εἰς τὴν κεφαλὴν σου τὰ σημεῖα τοῦ ἀνεμοδείκτου. Ἄφες με νὰ πηδαλιουχήσω ἐγώ.

— Κύριε πλοίαρχε, ἀπήντησεν οὗτος ἰν' ἀποδείξῃ ὅτι

δὲν ἐμέθυσεν, ἰδοὺ ὁ Θρόνος τῆς Κασσιοπείας, ἰδοὺ ὁ Καρκίνος. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶναι τοῦ Δελφῖνος ἡ θέσις.

— Ἐχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ἐκεῖ θὰ διευθυνθῶ.

Καὶ ἐκεῖ διηυθύνθη, ἀλλ' ἔφθασε σχεδὸν πλησίον τῆς Ναϊάδος χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ τὸν Δελφῖνα. Τότε ἤρχισε νὰ λοξοδρομῇ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἔχνος Δελφῖνος.

— Τί δαίμονα! Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος.

— Μήπως, εἶπεν ὁ Σουλτουάτερ, ὅτε διέταξα τὸν ἀκόλουθον Γρείδυφίσχ νὰ ἔχῃ τὰ πάντα ἔτοιμα ὥστε νὰ πλεύσωμεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, ἐξέλαβεν ὅτι τὸν διέταττον νὰ μεταβῇ ἀμέσως ἐκεῖ;

— Ἀναμφιβόλως τοῦτο θὰ ἦναι. Εἶναι τόσον ἐλαφρόνους ὁ Κ. Γρείδυφίσχ! εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

Καὶ ἐνταύτῳ διὰ βιαίου κινήματος ὤθησε τὸ πηδάλιον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἔστρεψε τὴν λέμβον πρὸς τὴν εἴσοδον. Ἄλλ' οἱ ναῦται εἶχον ἤδη ἀπαυδήσει, καὶ ἡ ἀπόστασις ἦτο μακρά· δι' ὃ ἐκ τῶν ἑξ ἕμεινον οἱ τρεῖς μόνοι εἰς τὰς κώπας, καὶ διεδέχοντο οὕτως ἀλλήλους. Ὁ πλοῦς ἐπομένως ἐβραδύνθη κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ στόμιον, ἡ ἡμέρα ἀνέτελλεν ἤδη. Οἱ ἀξιωματικοὶ περιέφερον περίξ τὰ βλέμματα, ἀλλὰ δὲν εἶδον Δελφῖνα.

Ὁ Φίλθων ἦν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Νὰ ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος μετὰ τῆς λέμβου ἐκείνης δὲν ἐδύνατο. Οὔτε ἡ δύναμις τῶν ἀπηυδημένων ναυτῶν, οὔτε ἡ θάλασσα τὸ ἐπέτρεπεν. Ἦναγκάσθη ἐπομένως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ναϊάδα.

Δ΄.

Ὁ Σπραϊὺ ἤκουσε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως τὸ παράδο-
ξον διήγημα τῶν ἀξιωματικῶν.

— Εἶναι προφανές, εἶπεν, ὅτι οἱ ναῦται σας ἐπανεστάτη-
σαν. Ἀλλὰ μείνατε ἤσυχος, φίλτατε κύριε Φίλθων· ἡ Ναΐας
μου, μὴ τὴν βλέπετε σωματώδη, εἶναι ταχύπους. Ὁ Ἀ-
χιλλεὺς δὲν ἐβγαίνει ἐμπρός της. Νὰ προγευματίσουν καὶ
ν' ἀναπαυθῶν ὀλίγον τὰ παιδιά ἐδῶ, διότι ἐκοπίασαν ὅλην
τὴν νύκτα, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ προφθάσωμεν τὸν Δελ-
φίνα.

Τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας παρῆλθεν ὡς νὰ προγευματίσωσι
καὶ ν' ἀναπαυθῶσι τὰ παιδιά, καὶ ὡς ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα, καὶ
εἰς ἕκαστον λεπτόν τῶν ἐξ αὐτῶν ὥρῶν οἱ τέσσαρες ἀξιω-
ματικοὶ ἐπρόφερον ἐν χορῶ ἀνά ἐν γ ο τ δ ἐ μ· εἰς δὲ τὰ με-
ταξὺ διαστήματα ἐσκέπτοντο, καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ ἐννοή-
σωσι τί ἐγένεν ὁ Δελφίν.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν αὐτὴν
ἄγνοιαν. Ἡμίσειαν ὥραν ἀπ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ ἀξιωματικοὶ
τοῦ Δελφίνος διὰ τὸ δεῖπνον, λέμβος ἠκούσθη προσπλέουσα
εἰς τὴν ἡμιολίαν. Τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐκοιμᾶτο ἤδη. Ἀλλ'
ὁ σκοπὸς ἦτον ἐγγρηγορῶν, καὶ ἔκραξε τὸ τῆς τάξεως·

— Τίς εἶ;

Ἡ λέμβος προσωρμίσθη ὑπὸ τὸν δεξιὸν τοῖχον τοῦ πλοίου.

— Παρὰ τοῦ πλοιάρχου Φίλθωνος! ἔκραξέ τις ἐκ τῆς
λέμβου, νὰ δώσω ἐπιστολὴν εἰς τὸν Κ. ἀξιωματικόν, καὶ
νὰ τὸν ὁμιλήσω.

Ὁ ὁμιλήσας, μετὰ δύο ὀπαδῶν του, ἀνέβησαν ἐκ τῆς
λέμβου εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἐνεχείρισαν εἰς τὸν Κ. Γρει-

δυφίτχ, προσελθόντα, ἐν ἔγγραφον. Ἐνῶ δμως αὐτὸς τὸ ἡ-
νοιγεν, αἶφνης ὁ ἐκ τῆς λέμβου ἀναβάς ἐρρίφθη ἐπ' αὐτὸν,
τὸν ἀνέτρεψε μετὰ δυνάμεως Ἡρακλέους, ἔκλεισε τὸ στό-
μα του διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης θέτων
πιστόλιον εἰς τὸ στήθος του,

— Ἄν κινηθῆς ἢ φωνάξῃς, τῶ εἶπεν, ἐχάθῃς, καὶ σὺ
καὶ ὄλον τὸ πλήρωμα.

Συγχρόνως δ' οἱ δύο ὄπαδοί του ὤρμησαν κατὰ τὸν αὐ-
τὸν τρόπον πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν ἀφώπλισαν, καὶ τῶ ἔδесαν
τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, δύο ἄλ-
λαι λέμβοι κρυπτόμεναι μέχρι τοῦδε εἰς τὸ σκότος, καὶ ἔ-
χουσαι τὰς κώπας των τετυλιγμένας εἰς τὰ πανία ἵνα μὴ
πλαταγῶσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἐκόλλησαν εἰς τὸν ἄλλον τοῖ-
χον τοῦ πλοίου, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν ὁμοῦ ἐχύθησαν εἰς τὸ
κατάστρωμα ὑπὲρ τοὺς εἴκοσιν ἄνδρας, ὀπλισμένοι ὡς ἄ-
στακοί, καὶ οἱ μὲν, ὀρμήσαντες εἰς τὸ ὄπλοστάσιον, ἤρπα-
σαν ὅλα τὰ ὄπλα τοῦ πληρώματος, οἱ δὲ, εἰς τὸν κοιτῶνα,
συνέλαβον καὶ ἔδесαν τὸ πλήρωμα, μὴ ἔχον οὔτε τίς νὰ τὸ
ὀδηγήσῃ, οὔτε πῶς ν' ἀντισταθῇ.

Ἐν τῶ ἅμα δὲ, πλήρωμα, σκοπὸν καὶ ἀκόλουθον, τοὺς
ἔκλεισαν ὅλους εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, τοῖς εἶπον ὅτι ἂν
εἷς μόνος δοκιμάσῃ νὰ ἐξέλθῃ, τοὺς σφάζουν ὅλους ἐν στό-
ματι ῥομφαίας, ἐκάρφωσαν τὸ ὄπαῖον, ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ δύο
φρουροὺς, τὰ πιστόλια εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς λύκους ὑψω-
μένους, ἔμειναν ἄλλοι ὀκτώ εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ οἱ λοι-
ποὶ, ἐμβάντες εἰς τὰς λέμβους, ἐπέστρεψαν ἀψοφητὶ εἰς τὴν
Ναϊάδα, ἐν ᾧ ὁ πλοίαρχος Φίλθων μετὰ τῶν συνδαιτημό-
νων του ἔπινε τὴν πρώτην φιάλην καμπανικοῦ οἴνου.

Οἱ δὲ ὀκτώ, οἱ μείναντες εἰς τὸν Δελφίνα, δι' ἐνὸς κτυ-
πήματος πελέκεως ἔκοψαν τὴν ἄγκυραν, ἔλυσαν ἐν ἀκαρεῖ

τούς κεροίακας, καὶ εἰς ὀλίγα λεπτά ὁ Δελφὶν, προπεμπόμενος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀπογαίου αὔρας, ἥτις πάντοτε πνέει διὰ νυκτὸς εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ ἐσράφη πρὸς ἄρκτον.

Ἴδού διατὶ ὁ πλοίαρχος Φίλθων δὲν τὸν εὖρεν ὅτε καὶ ὅπου τὸν ἐζήτει.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τέλος ἡ Ναΐας ἐκινήθη καὶ αὐτή. Κατ' ἀρχὰς ἡ ταχύτης της δὲν ἐφαίνετο ἀνταξία τῶν ἐπαίνων τοῦ πλοίαρχου της. Ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας παρεδαίρετο βαρέως μέχρις οὗ φάση εἰς τὸ ἐξώτατον ἀκρωτήριο τὸ κλειῖον τὸν ὀρίζοντα πρὸς βορρᾶν. Ἐντεῦθεν δ' ἐστρεψε τὴν πῶραν πρὸς μεσημβρίαν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἐπρότιμα τὸν πλάγιον μᾶλλον ἢ τὸν οὐριον ἀνεμον· διότι, ὡς νωθρὸς ἵππος διὰ μιᾶς αἰσθανόμενος πληγὴν πτερνιστῆρος, ἐρρίφθη πρὸς τὴν νέαν ταύτην διεύθυνσιν μετὰ διπλασίας ὀρμῆς, καὶ ἔτρεχεν ὑπὲρ τοὺς δέκα κόμβους, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί. Οὕτως ἐξηκολούθησεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, μέχρι τῆς ἐπιούσης αὐγῆς. Ἄλλ' ὁ Δελφὶν δὲν ἐφάνη οὔτε πλησίον οὔτε μακρὰν.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊῦ πρὸς τὸν ἀξιωματικόν, ἐνῶ ἔπλεον πλησιέστατα ἐνὸς ἐρήμου ἀκρωτηρίου· Ὁ ἐδικός μας πλοῦς διευθύνεται, ὡς ἠξεύρετε, πρὸς μεσημβρίαν, ἐν τούτοις ὁ Δελφὶν δὲν φαίνεται νὰ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν, ἄλλως θὰ τὸν ἐφθάνομεν. Ἄν ἐξακολουθήσητε τὴν ἐδοιπορίαν ἐπὶ τῆς Ναϊάδος, πιθανὸν εἶναι ὅτι μακρύνεσθε ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν σᾶς συμφέρει. Τὸ ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ τὸν περιμείνητε ἐδῶ πούποτε.

— Ὅχι, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φίλθων. Ἐν ὀνόματι τῆς

βασίλισσης σᾶς διατάττω νὰ στραφῆτε ὀπίσω, καὶ νὰ διώξωμεν τὸν Δελφῖνα κατ' ἄλλην διεύθυνσιν.

— Φίλτατε κύριε Φίλων, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος τῆς Ναϊάδος, ἤθελον νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, ἀλλ' ἤξεύρετε, αἱ ὁδηγίαι μου... μοὶ εἶναι ἀδύνατον. Κατὰ δυστυχίαν ἄλλου διαταγᾶς δὲν ἤμπορῶ νὰ δεχθῶ παρὰ τὰς ὁδηγίας μου.

Καὶ ἔπειτα ἔκραξε μεγαλοφώνως·

— Τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν!

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχόν του,

— Φρόντισον, εἶπε, νὰ θέσωσιν εἰς τὴν λέμβον ζωοτροφίας διὰ τινὰς ἡμέρας. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐδῶ οἱ κύριοι δὲν θέλουσιν εὖρει πρόχειρον ἀγοράν. Λάβε καὶ ὄπλα ἐκ τοῦ ὀπλοστασίου νὰ τοῖς τὰ δώσης ἔταν ἀποβιβασθῶσι. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Κ. Φίλων ἀγαπᾷ τὸ κυνήγιον. Ἔχετε ὑγείαν, κύριοι. Πιστεύσατε ὅτι πολὺ λυποῦμαι στερούμενος τόσον ταχέως τῆς εὐαρέστου συναναστροφῆς σας.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐνόησαν ὅτι πᾶσα ἀντίστασις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατος καὶ γελοία. Κατέβησαν λοιπὸν εἰς τὴν λέμβον χωρὶς νὰ εἰπῶσι λέξιν, καὶ ἀπεβιβάσθησαν μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ μετὰ τῶν ὀπλῶν εἰς τὸν πλησιέστερον βράχον τοῦ ἀκρωτηρίου.

Ἄφ' οὗ δ' ἡ λέμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, ὁ κ. Σπραίῦ ὕψωσε τὴν σημαίαν του, ἀποδίδων τὰς κεκανονισμένας τιμὰς τοῦ χαιρετισμοῦ εἰς τὸν πλοίαρχον τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

Ε΄.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Ναϊὰς εἰσέπλεεν εἰς βαθὺν καὶ σχολιὸν λιμένα, κρυπτόμενον ὀπισθεν δαιδάλου ἀπειραρίθμων

νήσων. Εισπλέουσα δέ, ἐξήρτησεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἰστοῦ τῆς παράδοξον σύμβολον, τόνον κεκομμένον εἰς τὰ δύο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κρεμάμενον μέλαν ῥάκος.

Μετ' ὀλίγον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς τῶν παρακειμένων λόφων, ἐφάνη τὸ ἴδιον σημεῖον ὑψούμενον.

Ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ, ἐμβὰς τότε εἰς τὴν λέμβον του, διτυθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, ἐν ᾧ ὁ πάρνων ἐβρίπτε τὴν ἄγκυραν. Αἱ δ' ἄλλαι λέμβοι του τὸν ἠκολούθησαν μετ' ὀλίγον.

Μετὰ πόσης χαρᾶς προσήγγιζε τὸ ἕδαφος ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις συνώδευε τὸν πλοίαρχον εἰς τὴν ἀπίδασίν του! Ἐμελλε λοιπὸν τέλος νὰ ἰδῇ τὴν ἀπάτητον ἐκείνην γῆν, τὴν παρθένον ἐκείνην φύσιν! Ἐμελλε τέλος νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς ἀγρίους τῆς γῆς αὐτῆς κατοίκους, τοὺς πρωτοτόκους υἱοὺς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας!

Ἀπὸ τοῦ παραλίου ἡ λέμβος προσανέβη ὡς ἡμίσειαν ὥραν μετὰξὺ λόφων καὶ θάμνων, ποταμὸν ἱκανῶς εὐρύν. Ἡ λέμβος ἦν πλήρης κιβωτίων. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπέβησαν, καὶ ἐξελθὼν τῶν θάμνων εἰς γιγαντόσωμος Μαῦρος, ἦλθεν εἰς προὔπαντησίν των.

— Καλῶς ἦλθεν ὁ Μόγγας! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ. Αἱ! ἔχομεν λοιπὸν τὰ τριακόσια κομμάτια Ἐβενον; Κύτταξ' ἐδῶ, ἐγὼ ἐξεπλήρωσα τὴν ἐδικήν μου ὑπόσχεσιν.

Καὶ τῷ ἐδείκνυε τὰ κιβώτια.

— Τριακόσια ὄχι! εἶπεν ὁ ἄγριος, τὴν ἀγγλικὴν ὀμιλῶν καὶ διαστρέφων αὐτὴν γελοίως. Τριακόσια ὄχι; Διακόσια ἐννενηντα μόνον.

— Πῶς Κύρ Μόγγα; ἡ Μεγαλειότης σου δὲν φυλάττεις τὴν ὑπόσχεσίν σου;

— Μεγαλειότη μου φυλάγει ὑπόσχεσι, ἀπεκρίθη ὁ Μόγγας, ὅμως Μεγαλειότη μου δὲν ἔμπορέσει. Πῆγα νύκτα νύ-

κτα βασίλιο Χόλλο-χό. Κοιμοῦνταν καυμένο Ἐβενος. Ἦταν τριακόσια πενήντα. Ἐπεσ' ἀπάνω, μὴ πιάσω ζωντανό· διάβολο Ἐβενος ξύπνισε, καὶ πολέμησε σάν σκυλλί. Εἴκοσι Μόγγα σκοτώθηκε, καὶ σκότωσε Μόγγας ἐξήντα Χόλλο-χό. Τριακόσια πενήντα, βγάλ' ἐξήντα, ἔχει διακόσια ἐννεήντα. Νά τους ἐδώ.

Καὶ ἔφερε τὸν πλοίαρχον ὀπίσω βράχου, εἰς μέρος ὅπου ὁ Τζὼν Λίττελ ἔφριξεν ἰδὼν εἰς μικρὰν πεδιάδα κειμένους, δεδεμένους χεῖρας καὶ πόδας, τοὺς διακοσίους ἐννεήκοντα Χόλλο-χό, τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ βασιλέως τῶν Μόγγων, φυλαττομένους ὑπὸ τριάκοντα ὁμοφύλων του.

— Διακοσίους ἐννεήντα μ' ἔφερες, Μόγγα· ἰδοὺ χιλίας τετρακοσίας πενήκοντα λίτρας οἰνόπνευμα, πέντε λίτρας τὸ κομματί· ἰδοὺ καὶ τὰ πανικὰ ὡς ἐσυμφωνήσαμεν, καὶ τὰ περιδέραια πρώτης ποιότητος, κόκκινον καὶ πράσινον ὕαλον ὄλα.

Ὁ Μόγγας ἔβλεπε τὰ πολύτιμα ταῦτα ἀντικείμενα, καὶ μάλιστα τὸ ἀγαπητόν του οἰνόπνευμα, γελῶν κτηνώδη γέλωτα.

— Τώρα σεῖς ἐμπρός! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ πρὸς τοὺς ναύτας τευ, δεικνύων τοὺς κατὰ γῆς κειμένους μαύρους.

Ἐν τῷ ἅμα οἱ ναῦται, ἐξάγοντες τῆς λέμβου μακρὰ ξύλα διαιρούμενα δίχα κατὰ τὸ μῆκός των, καὶ ἔχοντα τρύπας κατὰ ἓνα πόδα ἀπ' ἀλλήλων ἀφισταμένας, ἐπέρων καὶ ἐνέκλειον εἰς τὰς τρύπας ἐκάστου τοὺς λαιμοὺς ὀκτῶ ἢ δέκα δυστυχῶν μαύρων· ἕκαστος δὲ ναύτης, λαμβάνων εἰς τὸν ὦμόν του τὴν ἄκραν ἐνὸς τῶν παραδόξων τούτων ζυγῶν, ἔσυρε κατόπιν του τὴν τοιαύτην τῶν ἀνθρώπων ἀγέλην.

Ὁ Λίττελ ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος εἰς τὴν θεάν, καὶ ἤρ-

χισεν ἔννοῶν ὅτι αἱ προπαρασκευαῖ αὐταὶ οὐδὲν εἶχον κοινὸν πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας. Πρὸ πάντων ὅμως ἐκορυφώθη ἡ φρίκη του, ἔτε, ἀναχωρούσης τῆς πρώτης τε-ντώδους αὐτῆς συνεδίας, ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν μίαν μάστιγα, καὶ τῷ εἶπε,

— Συνέδουσον σὺ αὐτοὺς, καὶ ἔταν ὁ Ἔβενος δὲν περιπατῆ καλά, κτύπα νὰ αἰματώσῃ.

Ὅ,τι ἀγαθὸν ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Τζῶν Λίττελ, ἐπανεστῆ εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην.

— Ἐγὼ, εἶπε, νὰ κτυπήσω αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς;

— Ναί, νὰ τοὺς κτυπήσῃς, νὰ τοῖς σχίτῃς τὰ κρέατα. Βλέπεις; ὁ πρῶτος ἐκεῖνος δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ ὀγλήγορα.

— Ἄλλ' ἔχει τοὺς πόδας πρισμένους ἐκ τοῦ σχοινίου, εἶπεν ὁ Λίττελ.

— Κτύπα, καὶ λόγους δὲν θέλω.

— Ποτέ! ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ, ρίπτων μακρὰν τὴν μάστιγα. Δὲν κτυπῶ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεροι, ὅλοι ἴσοι καὶ ὅλοι ἀδελφοί.

— Ἄ! δὲν κτυπᾶς;

— Δὲν κτυπῶ, καὶ κάμε ὅπως θέλεις, πλοίαρχε Σπραιῦ.

— Τώρα βλέπομεν! ἀνέκραξεν αὐτὸς ὡς μαινόμενος. Στρώσατέ τον κάτω!

Οἱ ναῦται συνέλαβον ἀμέσως τὸν Λίττελ καὶ τὸν ἔρριψαν κατὰ γῆς.

— Γυμνώσατέ τον, καὶ διακοσίας εἰς τὴν βράχιν διὰ τῆς ἀγκυστροτῆς μάστιγος.

Οἱ ναῦται τὸν ἐγύμνωσαν.

— Συχώρησε τοῦτο ἀνθρώπο! εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν

πλοίαρχον. Συχώρεσε, ἐμένα χάρι· παρακαλῶ, πλοίαρχε.

— Δὲν εἶδες πῶς μὲ ἀθάδιασε;

— Δὲν ἤθελε δεῖρει καυμένο μαῦρο. Συχώρεσε, παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἐπανάλαβεν ὁ ἀγαθὸς Μόγγας.

— Ἔστω! πρὸς χάριν τῆς Μεγαλειότητός σου τὸν συχωρῶ. Φεύγ' ἀπ' ἐμπρός μου. Εἰς τὴν Μεγαλειότητά του νὰ τὸ χρεωστῆς ὅτι μὲ διέφυγες! εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ὅστις εἶχε τι συμφέρον νὰ κολακεύσῃ τὸν ἐβενόχροα βασιλέα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπεβιβάσθησαν κατ' ὀλίγον ἄλλοι οἱ μαῦροι εἰς τὰς λέμβους, καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον. Μετὰ τὴν ἐργασίαν δὲ ταύτην ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπέστρεψε πάλιν μετὰ τῶν λέμβων, ὡς τὸ εἶχε διατάξει ὁ Κ. Σπραϊῦ.

— Ἔστιβάχθησαν; ἠρώτησεν οὗτος.

— Μάλιστα.

— Μένει τόπος πολὺς;

— Τῶν δέκα τῶν ἐλλειπόντων.

— Καὶ ὅπου χωροῦν δέκα δὲν νομίζεις ὅτι ἤμποροῦν νὰ χωρέσουν καὶ τριάκοντα;

— Πῶς εἶναι δυνατόν; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Τοῖς δίδομεν $1\frac{1}{2}$ πόδα πλάτος εἰς καθένα, καὶ κατὰ μῆκος ἐγγίζουσι κεφαλαὶ καὶ πόδες.

— Αἴ! τώρα! μὴ μὲ κάμνης τὸν δύσκολον. Ἄν σφιχθοῦν ὀλίγον, ἀπὸ δύο δακτύλους ὁ καθείς των,—Τί εἶναι δύο δάκτυλοι;—οἰκονομοῦν τετρακοσίους δακτύλους, τριάκοντα τρεῖς πόδας, θέσιν διὰ εἰκοσιδύω κομμάτια.

— Ποῦ ὅμως νὰ τὰ εὔρωμεν τὰ κομμάτια, εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, ἤδη πειθόμενος.

— Νὰ ἰδῶμεν! ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραϊῦ, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν βασιλέα τῶν Μόγγων.

— Φίλε Μόγγα, τῷ εἶπε, μοὶ περισσεύει ἀκόμη πύρινον

δωρ, αἰ πεντήκοντα λίτραι διὰ τοὺς δέκα ὅπου δὲν μ' ἔφε-
 ες. Εἶμεθα φίλοι. Ἄς ἦναι δά! δὲν θέλω νὰ φειδωλευθῶ.
 ῥώναξ' ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους σου νὰ τὸ κεράσωμεν.

Οἱ τριάκοντα μαῦροι, ὁ Μόγγας, ἡ γυνή του καὶ ἡ θυ-
 άτηρ του, ἐκάθησαν περὶ τὸν πλοίαρχον Σπραιῦ. Ὁ πίθος
 οὐ οἴνοπνεύματος ἠνεώχθη, καὶ τίς νὰ πῆ τὸ περισσότε-
 ρον. Μετ' ὀλίγον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἤρχισαν ν' ἀπλώ-
 νονται ῥέγγχοντες κατὰ γῆς, ἢ νὰ βυθίζωνται εἰς κτηνώδη
 ναισθησίαν. Αἱ δύο γυναῖκες, μεθυσθεῖσαι, ἐγέλων ὡς παρά-
 οροι. Μόλις δ' ὁ βασιλεὺς, ὦν φύσεως ἰσχυρωτέρας ἢ οἱ
 οἱποῖ, διετῆρει εἰσέτι σπιθῆρας τινὰς λογικοῦ.

— Φίλε Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δὲν σ' ἔδειξα ἀκόμη
 ὁ πολυτιμότερον προϊόν τῶν τόπων μας.

Καὶ ἀνοίξας ἄλλο κιβώτιον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ φιάλην, καὶ
 χυσε δύο δάκτυλα ἐρυθροῦ τινος ῥευστοῦ εἰς μικρὸν ποτή-
 ριον.

— Δοκίμασον τοῦτο, τῷ εἶπεν.

Ὁ μαῦρος τὸ ἔπινε, καὶ ἔμεινεν ὡς βεβυθισμένος εἰς οὐρα-
 νίαν ἔκστασιν.

— Τ' ὀνομάζομεν τοῦτο ῥοσόλι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Δώσει ἐμένα ῥοσόλι φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ μαῦρος,
 ὅς ἂν ἐζῆται τὸ μεγαλῆτερον ἀγαθὸν τῆς γῆς.

— ὦ, εἶπεν ὁ Σπραιῦ, ὦ φίλε μου. Τοῦτο δὲν γίνεται
 ὅσον εὐκόλα! Τὸ ῥοσόλι εἶναι ἀκριβόν, πολὺ ἀκριβόν· δὲν
 μπορῶ νὰ τὸ δώσω.

— Μόγγας δώσει ὅ,τι θέλει πλοίαρχος, πλοίαρχος δώσει
 ῥοσόλι.

— Μόγγας δὲν ἔχει τίποτε νὰ δώσῃ· πλοίαρχος δὲν δώ-
 σει ῥοσόλι, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραιῦ μιμούμενος τὴν γλῶσ-
 σάν του.

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

— Δὲν ἔχει παρακαλῶ... Ἄκουσον! Μοὶ δίδεις αὐτοὺς ὅπου κοιμοῦνται ἐκεῖ; σοὶ δίδω ῥοσόλι. Μίαν φιάλην ῥοσόλι, πέντε κομμάτια Ἐβενον, διότι εἶσαι φίλος μου.

— Στάσου! στάσου! εἶπεν ὁ Μόγγας, καὶ ἐμέτρησεν εἰς τὰ δάκτυλά του.— Πέντε καὶ πέντε δέκα, καὶ πέντε δεκαπέντε, καὶ δεκαπέντε τριάντα. Λοιπὸν Μόγγας ἔχει ἕξ φιάλας, ἕξ φιάλας!

Καὶ ὁ ἄθλιος ἐκτύπα τὰς χεῖράς του καὶ ἐχόρευε περιχαρῆς. Ὁ Κ. Σπραϊῦ ἔνευσε τότε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅστις πλησιάσας μετὰ τῶν ναυτῶν, ἔδωσε τοὺς τριάκοντα μαύρους εἰς τρεῖς ζυγούς ὡς τοὺς ἄνω περιγραφομένους, καὶ τοὺς μετέφερον εἰς τὰς λέμβους.

— Λάβε τὰς ἕξ φιάλας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἠνέωξεν ἀμέσως τὴν μίαν, καὶ τὴν ἐρρόφησεν ἀπνευστί. Τὸ ἀμβλὺ λογικόν του ἐπνίγη σχεδὸν ἐντελῶς εἰς τῆς φιάλης τὸ πνευματῶδες περιεχόμενον.

— Δὸς με κ' ἐμένα, δὸς με κ' ἐμένα! ἐφώναζον ἡ γυνὴ του καὶ ἡ θυγάτηρ του, ὡς κυνάρια ὑλακτοῦντα.

— Φύγετε ἀπ' ἐδῶ μὴ σᾶς πνίξω! ἀνέκραξεν ὠρυόμενος ὁ παροινῶν Μόγγας, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ πίνη.

— Δὸς κ' ἐμένα, δὸς κ' ἐμένα, ἐμιαούριζον αἱ γυναῖκες.

— Φίλος πλοίαρχος δὲν ταῖς παίρνει αὐταῖς; Μόγγας δίνει χάρισμα, ἐξηκολούθησεν ὁ μαῦρος, ἀνίκανος πλέον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βᾶρος τῶν λόγων του.

— Ὅχι χάρισμα, εἶπεν ὁ Σπραϊῦ, ἔχω ἀκόμη αὐτὰς τὰς δύο φιάλας πράσινον ῥοσόλι. Εἶναι πρᾶγμα ἐξαίσιον! Τὰς θέλεις;

— Πάρεις αὐταῖς, πάρεις αὐταῖς, ἀνέκραξε πάλιν ὁ Μόγ-

γας, σπρώχνων τὰς γυναῖκας, αἵτινες δὲν ἔπαυον θέλουσαι νὰ τῷ ἀμφισβητήσωσι τὰ λείψανα τῆς φιάλης του.

— Πάρεις αὐταῖς, δώσεις ἐμένα ῥοσόλι πράσινο.

Ὁ πλοίαρχος τῷ ἐνεχείρισεν ἀμέσως τὰς δύο φιάλας, καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἀπεγεύετο, αἱ δύο γυναῖκες ἤρπάγησαν ὑπὸ τῶν ναυτῶν, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς τὴν λέμβον.

— Ἔχε ὑγείαν, Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊύ. Τοῦ χρόνου ἔχε με ἔτοιμα τριακόσια κομμάτια, καὶ θὰ σοὶ φέρω πολὺ ῥοσόλι.

Καὶ ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ Μόγγας τότε ἔρριψε τὰ βλέμματα περίξ του, καὶ ἐξεπλάγη ἰδὼν ἑαυτὸν μόνον. Ἄκτις λογικοῦ ἐφάνη τότε φωτίσασα τὴν μνήμην του. Συγχρόνως δ' ἤκουσε τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν θυγατέρα του αἵτινες ἐφώναζον ἀπαγόμεναι. Ὡς βέλος ἐβρίφθη πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.

— Φίλος πλοίαρχος, ἔκραζε, δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου. Λίγγα μου εἶναι ἥλιο δικό μου, μὴ πέρνης ἥλιο δικό μου.

Καὶ ὁ δυστυχῆς ἔτρεχεν εἰς τὴν ὄχθην, παρακολουθῶν μακρόθεν τὴν λέμβον, ὅθεν ἔτεινον πρὸς αὐτὸν αἱ γυναῖκες τὰς χεῖρας, ἀλλ' ὅπου ὁ πλοίαρχος Σπραϊύ ἔκαμνε τὸν κωφόν. Τέλος ἡ λέμβος ἐξῆλθε τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ Μόγγας, ὡς τὴν εἶδε μακρυνομένην, ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα, καὶ ἤρχιζε νὰ τὰ σχίζῃ μετὰ ταχύτητος δελφῖνος. Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ διεσκέδασε διὰ μιᾶς τὴν μέθην του. Οὕτως ἐφθασεν ὑπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἐφώναζε,

— Δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου.

— Νὰ τῷ δώσω ἐκείνην ὅπου χρειάζεται; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος λαμβάνων ἐν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα.

— "Όχι δά! τί ιδέα σέ ἤλθε! εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊϋ. Ἐπίφει τῷ ἐν σχοινίον ν' ἀναβῆ.

Ἐπίφει ἤκουσεν αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

— Δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅλως διόλου κακότροπος.

Τὸ σχοινίον ἐβρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ Μόγγας τὸ ἤρπασεν ἀμέσως καὶ ἀνεβρίχθη ὡς αἴλουρος εἰς τὸ πλοῖον.

— Ἐγκυρα εἶν' ἐτοίμη; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ἐτοίμη.

— Σύρατέ την.

— Φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ Μόγγας, δόσε δική μου γυναῖκα, δόσε κόρη δική μου.

— Αὐτὸν τὸν μαῦρον, εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊϋ, βάλετέ τον ὁμοῦ μετὰ τῶν δύο γυναικῶν. Ἔπαγε νὰ σέ δώσουν γυναῖκα δική σου καὶ κόρη δική σου.

Καὶ τῷ ἔδωκεν ἐν λάκτισμα εἰς τὴν κοιλίαν. Ἐνταυτῷ δὲ τέσσαρες ναῦται λαβόντες τον, τὸν ἔφερον εἰς τὸ δεύτερον κατάστρωμα, καὶ ἐκεῖ κατ' ἐξαίρεσιν ἐπέρασαν τοὺς πόδας του εἰς τὴν αὐτὴν ποδοκάκην μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ μετὰ τῆς Λίγγας εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ὅπου ἔκειντο ἤδη ἀλυσόδετοι οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι.

ΣΤ'

Τὰ αἰσθήματα τοῦ Μαύρου εἶν' εὐκολώτερον νὰ τὰ φαντασθῆ καθεὶς παρὰ νὰ τὰ περιγράψῃ. Αὐτὸς, ὁ βασιλεὺς τῆς φυλῆς του, αὐτὸς ὁ ἀνίκητος μέχρι τοῦδε ὁ ἀδάμαστος ὡς ὁ λέων τῆς Σιέρα Λεόνε, ὁ περιφέρων τρομερὸν τῶν Μόγγων τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς Σενεγαμβίας μέχρι τοῦ Αἰγιαλοῦ τοῦ Πεπέριος, αὐτὸς νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰνοπνεύματος, ἀποκτηνωθεὶς ὑπὸ τῆς κραιπάλης, κατέκειτο ἤδη ἀντικείμενον

χλεύης καὶ περιφρονήσεως, καὶ ἐφέρετο δέσμιος νὰ πωληθῆ ὡς ὑποζύγιον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὴν μάστιγα ἀνιλεῶν δεσποτῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἠνέωχθησαν ὑπερμέτρως, καὶ αἷμα ἐφάνη ἐκχυθὲν εἰς αὐτῶν τοὺς βολβούς, εἰς δὲ τὰ χεῖλη τοῦ, ἀνασταλέντα ὡς τίγριδος, ἀνέβη ἀφρὸς ὑπέρυθρος. Ἄλλως δὲ ἔμενε ἀνακαθήμενος, διότι δὲν εἶχε τόπον ν' ἀπλωθῆ, καὶ μόνον εἶδος μυκηθμοῦ ἀναπέμπων, προσήλου βλέμμα ἀτενὲς καὶ ἀπαίσιον εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ Ναΐας ἀνείλκυσε τὴν ἄγκυραν, καὶ ἀνήχθη πρὸς τὸ ἐσπέρας. Μετὰ πολλῶν δ' ὥρων διάπλου διὰ τοῦ ἀρχιπελάγους τοῦ κλείοντος τὴν ἐξοδὸν τοῦ λιμένος, ἔφθασε τέλος εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος.

Ὁ ἄνεμος διετηρεῖτο πάντοτε δυτικοβόρειος, καὶ εἶχε μάλιστα λάβει ἐπίτασιν. Ἄλλ' οὖριος ὦν ὅτε ἡ Ναΐας ἔπλεεν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν, εἶχε γίνεαι ἀντίπρωρος τώρα, διότι ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊῦ ἤθελε ν' ἀποδιβάσῃ τὸ ἐμπόρευμά τοῦ εἰς τὴν Βιργινίαν τῶν ὁμοσπόνδων ἐπαρχιῶν, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ πλεύσῃ πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ὁ ἄνεμος ἔπνεε. Διὰ τοῦτο, ζητῶν ν' ἀναβῆ πρὸς βορρᾶν, ὅπως λάβῃ τέλος τὸν ἄνεμον πλάγιον, ἠναγκάζετο πρὸς τὸ παρὸν νὰ λοξοδρομῆ.

Ἡ ἀγρία κίνησις τῆς θαλάσσης, ἡ στενοχωρία τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ τόπου, ὁ πνιγηρὸς ἀῆρ ὃν ἀνέπνεον, κατεβασάνιζε τοὺς δυστυχεῖς μαύρους, παρέλυσε πάσας τῶν τὰς δυνάμεις, τοῖς ἐπέφερον αἰφνιδίαν ἀσθένειαν, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἐξ αὐτῶν, οἱ ἀδυνατότεροι, μετὰ τινῶν ὥρων πάλην ἐξέπνευσαν· ἀλλ' ἔμειναν εἰς τὰ δεσμά των μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐπιθεώρησις, καὶ τότε, λυθέντες τῶν ἀλύσεων, ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Τὸ δέκατον θὰ σαπήσῃ πάντοτε, εἶπεν ὁ Κ. Σπραιῦ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Ἀλλὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἀναλογίζομεν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐν τούτοις ἀνοίγει ὀλίγον ὁ τόπος.

Αἱ δ' ἐπιθεωρήσεις ἐγίνοντο τρὶς τῆς ἡμέρας, καὶ τρὶς τῆς νυκτός. Περιήρχετο δὲ τότε τὰς ἀράδας τῶν μαύρων ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ ὑποπλοίαρχου, εἰς ναύτης προηγεῖτο κρατῶν τὸν φανὸν τὴν νύκτα, καὶ εἰς ναύτης εἶπετο. Εἰς τῆς μεσημβρίας καὶ τῆς ἑσπέρας τὴν ἐπιθεώρησιν ἐδίδοτο εἰς τοὺς μαύρους μέλας ἄρτος κριθῆς καὶ νερόν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς πρώτης ἑσπέρας, ὅταν ὁ πλοίαρχος διῆλθε πλησίον τοῦ Μόγγα, αὐτὸς ἔτεινε τὰς ἀνισχύρους τοῦ χεῖρας καὶ ἔκαμψε τοὺς δακτύλους, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν διασπαράξῃ. Ὁ μεγαλόψυχος Κ. Σπραιῦ ὁμως τῷ ἔρριψε τὸ κομμάτιον τοῦ ἄρτου τοῦ καὶ τῷ εἶπε,

— Νὰ, φάγε, Μόγγα!

Ὁ ναύτης ὁ ἐπόμενος τῷ πλοίαρχῳ ἦτον ὁ Λίττελ. ὅταν διέβη καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ Μόγγα, ἔκλινεν ἀκατανοήτως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν ἔτι τεταμένην τοῦ χεῖρα μικρὸν ἀντικείμενον.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ ἄγριος, ἀναγνωρίσας μικρὸν ρινίον. Ἀλλ' ὁ Λίττελ, λαβὼν τὴν εἰς τὴν ζώνην τοῦ κρεμαμένην μάστιγα, ἐκτύπησε δι' αὐτῆς τὸν ἀέρα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μόγγα, ὥστε αἱ λωρίδες τῆς ἐπλατάγησαν.

— Τ' εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ὁ μαῦρος αὐτὸς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, ἀπεκρίθη ὁ Λίττελ, καὶ τὸν ἐκτύπησα.

— Καλὰ, παιδί μου, εἶπεν ὁ Σπραιῦ. Βλέπω ὅτι τὸ μάθημα σὲ ὠφέλησεν. Ἐκαμες τὴν ἀνατροφὴν σου.

Ἄφ' οὗ δ' ἡ ἐπιθεώρησις ἐτελείωσεν, ὁ Μόγγας ἀπέτεινε πρὸς τοὺς δεσμίους μαύρους λέξεις τινὰς εἰς τὴν ἐγγώριον

γλωσσάν των, καὶ μετ' ὀλίγον ὄλοι ὁμοῦ ἤρχισαν νὰ ψάλλωσιν εἶδος μυρολογίου, ὥστε ὄλος ὁ μεσόδομος ἀντήχει ἐκ τῆς φωνῆς των. Ἡ φωνή των δ' ἐκάλυπτε τὸν τρυγμὸν τῆς ρίνης, ἣτις ἐνέδακνεν εἰς τὸ κλειθρον τῆς ποδοκάκης τοῦ Μόγγα.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ ὁ Μόγγας ἔκρυψε ταχέως τὴν ρίνην του.

— Τ' εἶναι αὐτὰ τὰ μιαουρίσματα; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Καυμένο μαῦρο κλαίει τόπο δικό του, εἶπεν ὁ Μόγγας μετὰ θλιβεραῶς φωνῆς.

— Εἰπέ τους λοιπὸν νὰ μὴ κλαίουں τόσο δυνατὰ, ἢ θὰ τοὺς κάμω νὰ κλαύσουν ἀλλέως.

Καὶ ὁ πλοίαρχος ἀνέβη νὰ κοιμηθῆ. Ἐκτοτε τὸ μυρολόγιον ἠκούετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπαναλαμβανόμενον δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μετὰ φωνῆς ταπεινοτέρας, καὶ συγχρόνως ἡ ρίνη ἠργάζετο διακριτικώτερον.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν, ὁ ὑποπλοίαρχος πλησιάσας ἀποτόμως πρὸς τὸν Μόγγαν,

— Τί εἶναι τοῦτο ὁποῦ κρατεῖς ἐκεῖ; τὸν ἠρώτησεν.

Ὁ Μόγγας εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὴν ρίνην, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸν ἄρτον, ὃν εἶχε λάβει τὴν μεσημβρίαν. Πλησιάσας ἀμέσως τὰς δύο χεῖρας, ἔχωσε τὴν ρίνην εἰς τὴν ψύχαν τοῦ ἄρτου.

— Ψωμί, εἶπε.

— Ἄ! ψωμί, ἀπήντησεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Λοιπὸν ἀπὸ καχίαν δὲν θέλεις νὰ τὸ φάγῃς. Πολὺ καλὰ, ἄς τὸ ρίψωμεν εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἰδῶμεν τί θὰ φάγῃς.

— Δόσε ψωμί, εἶπε μετ' οἰκτραῶς φωνῆς ὁ Μόγγας. Καυμένο μαῦρο πεινάει. Δόσε φάῃ καυμένο μαῦρο.

— "Α! σὲ ἤλθε λοιπὸν ἡ ὄρεξις; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, καὶ τῷ ἐτίναξε τὸν ἄρτον ὡς εἰς σκύλον.

Ὁ Μόγγας τὸν ἤρπασεν ἀμέσως καὶ ἤρχισε νὰ τὸν τρώγῃ.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐξηκολούθει ἡ ἐπιθεώρησις, αἴφνης ἀπὸ τοῦ καρχησίου τοῦ μεγάλου ἰστοῦ ἠκούσθη ἡ φωνὴ « Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸν ὀρίζοντα! » Ἐν τῷ ἅμα ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεξαν εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἤρπασαν τὰ τηλεσκόπια.

— "Ω! κακαὶ εἰδήσεις! εἶπεν ὁ τελευταῖος. Τῷ ὄντι πλοῖον, καὶ πλοῖον ἐκ τῶν μεγαλητέρων! Τρεῖς ἰστοί! "Ω! ἔχει ἐπισείοντα! Πλοῖον πολεμικόν.

— "Ω! ὦ! μᾶς εἶδεν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ὑψώνει τὴν σημαίαν του. "Α! τρίχρους σημαία. Εἶναι Γάλλος ὁ κύριος! Ἴδὲ, ἰδὲ, εἰς τὰ ἴχνη μας ἔχει τὴν μύτην του. Κύτταξε, κρεμᾶ ὄλα του τὰ κουρέλια· φαίνεται ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν τῆς γνωριμίας μας. — Αἰ σεῖς! ἐφώναξεν εἰς τὸ πλῆρωμα. Εἰς τὰς θέσεις σας! προσοχή! Ἐξω ὄλα τὰ πανία! Τὸ πηδάλιον δεξιὰ, ἀκόμη, ἀκόμη! Ἄφες νὰ πηγαίνωμεν μὲ τὸν ἄνεμον.

Ἡ Ναϊὰς, ἣτις εἶχε τὴν πῶραν πρὸς βορρᾶν, τὴν ἐσρεψε διὰ μιᾶς πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἐνδίδουσα εἰς τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν ὄλων τῆς τῶν ἰστίων, ἔτρεχεν ὡς ἵππος γενναῖος εἰς τὸ ὑγρὸν στάδιόν τῆς. Ἀλλὰ μετὰ ἐν τέταρτον ἐνόησεν ὁ πλοίαρχος ὅτι μάταιος εἶναι ὁ κόπος. Τὸ διώκον πλοῖον προὔχωρει μετὰ πολλῆς περισσοτέρας ταχύτητος, καὶ ἐφαίνετο ἤδη ὡς γιγαντιαία κατάλευκος πυραμῖς.

— Διὰ τῆς ταχύτητος, εἶπε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, δὲν κατορθόνομεν τίποτε. Νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἄφ' οὗ γίνῃ σκότος, νὰ καταβιάσωμεν τὰ πολλὰ ἰστία, ὥστε νὰ μὴ μᾶς βλέπη, καὶ ἐνῶ μᾶς ζητεῖ πρὸς νότον νὰ

στραφῶμεν ἡμεῖς πρὸς βορρᾶν εἰς τῆς ξηρᾶς τὸ μέρος, ἔπου ἴσως κατορθώσωμεν νὰ κρυφθῶμεν. Ἄν ὅμως καὶ αὔριον πρῶτὶ ἀκόμη μᾶς ἰχνηλατῆ, τότε ἔχομεν καὶ ἄλλον τρόπον.

— Παιῖον τρόπον; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Ῥίπτομεν τοὺς μαύρους ὀλίγους κατ' ὀλίγους εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ κύριος Γάλλος ἐκεῖ, θὰ τρέχη νὰ τοὺς ψαρεύη, καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις, φυγή. Καὶ ἂν τοὺς ρίψωμεν ὅλους, θὰ μᾶς μείνη τὸ δέρμα μας πάντοτε, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ πολύτιμον ἕπως τὸ σώσωμεν.

Ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἤκουσε τὰς λέξεις αὐτάς, ἀνέφριξεν ὄλως. Καθὼς δ' ἐπῆλθε τὸ σκότος, ὁ πλοίαρχος, ὅστις ἦν λίαν ἀνήσυχος, ἠσυχολήθη περὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεως τοῦ πλοίου.

Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν εὗρεν ὁ Λίττελ καιρὸν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον μετὰ παλλούσης καρδίας, ἔλαβε τὸν ὄρμαθὸν τῶν κλειδίων κρεμάμενον ὑπὲρ τὴν κλίνην τοῦ πλοίαρχου, καὶ κρατῶν ἐν κήρινον ἐκμαγεῖον εἰς τὰς χεῖράς του, παρέβαλε πρὸς αὐτὸ ἐν πρὸς ἐν τὰ κλειδία. Τέλος εὗρεν ἐν μικρὸν, ἐφαρμοζόμενον ἐντελέστατα, τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἐναπέθεσεν αὐτὰ εἰς τὴν θέσιν των, καὶ ἐξῆλθεν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ μεσονυκτίου ὁ Λίττελ συνώδευσε πάλιν τὸν πλοίαρχον. Διερχόμενος δὲ πλησίον τοῦ Μόγγα, κατώρθωσε νὰ τῷ δώσῃ τὸ κλειδίον, καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τῷ ἔδειξε τὰς ἀλύσεις τῶν μαύρων. Ἐπειτα δὲ, κροτῶν πάλιν τὴν μᾶστιγα.

— Νὰ μὴ κινηθῆς, εἶπε μεγαλοφώνως, ἂν δὲν λάβῃς ἄδειαν.

— Αὐτὸς ὁ Λίττελ, εἶπε γελῶν ὁ πλοίαρχος, γίνεται καλλήτερος μαυροφύλαξ ἀφ' ὅ,τι ἤλπιζον.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τὸ μυρολόγιον ἤρχισε πάλιν. Ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἦσαν πολὺ ἀπησχολημένοι εἰς τὴν κατασκόπευσιν τοῦ γαλλικοῦ πλοίου, διότι τὰ λευκὰ καὶ πλατέα ἱστία αὐτοῦ διεγράφοντο καθαρῶτατα ἐπὶ τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ τῶν τροπικῶν. Φαίνεται ἔμως ἔτι καὶ τὸ γαλλικὸν πλοῖον διέκρινεν ἢ καὶν ὑπώπτευε τὰ κινήματα τῆς Ναϊάδος, διότι ἠλάττωσε καὶ αὐτὸ τὰ ἱστία του.

Ἐν τούτοις ὁ Μόγγας, διεγείρας βοήθειά τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς του τὸ ἄνω ξύλον τῆς ποδοκάκης, ἔσυρεν ἔξω τοὺς πόδας του, καὶ ἔρπων ἀψοφητὶ κατὰ γῆς μέχρι τοῦ πρώτου μαύρου, ἐξεκλείδωσε τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις· ἀφίεις δ' εἰς αὐτὸν τὸ κλειδίον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ποδοκάκην του. Ὁ πρῶτος μαῦρος ἐξεκλείδωσε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ δεσμὰ τοῦ δευτέρου, ὁ δεῦτερος τὰ τοῦ τρίτου, καὶ οὕτω μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅστις ἀπέδωκε τὸ κλειδίον εἰς τὸν Μόγγαν.

Εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας, ὅταν ἐγένεν ἡ τρίτη νυκτερινὴ ἐπιθεώρησις, ὅλοι οἱ μαῦροι ἦσαν λυτοὶ, ἀλλὰ δὲν ἐκινήθη κανεὶς. Ὁ Μόγγας μόνον κατώρθωσε νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ κλειδίον εἰς τὸν Λίττελ, ὅστις, ἀφ' οὗ ἤλθεν εἰς τὸ κατάστρωμα, τὸ ἐναπέθεσε κρυφίως εἰς τὴν ἀρχαίαν του θέσιν.

Ζ'.

Τὸ πρῶτ' τὸ γαλλικὸν πλοῖον εὐρέθη μόλις δύο μίλια μακρὰν τῆς Ναϊάδος· τότε ἤρχισε δίωξις ἀνένδοτος, ἐπίμονος, ἀδιάκοπος. Ἡ Ναϊὰς πότε ἐτάννυσεν ὅλα τῆς τὰ ἱστία ὡς ἐλπίζουσα ἐκ τῆς ταχύτητός της, πότε στρέφουσα αὐτὰ, ἐφαντάζετο νὰ διαφύγῃ διὰ πηδημάτων πρὸς δεξιὰ καὶ πρὸς ἀριστερὰ, ὡς ὁ ποντικὸς ζητεῖ ν' ἀπατήσῃ τὴν ἐπικειμένην

γαλῆν. Ἄλλὰ μάτην. Περὶ τὰς ὀκτὼ τὸ γαλλικὸν δίκροτον ἐκανονοβόλησε τὴν πρώτην βολήν, καὶ ἡ σφαῖρα ἔσχισε τὸ μέγα ἰστίον τῆς Ναϊάδος. Αὕτη ἦν ἡ στιγμή τῆς πρωΐνης ἐπιθεωρήσεως τῶν μαύρων.

— Ἄλλος τρόπος δὲν μένει, εἶπεν ὁ Κ. Σπραιῦ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Πρέπει νὰ κάμωμεν χύσιν. Νὰ θυσιάσωμεν τὴν πραγματείαν ἵνα σώσωμεν τὴν ζωὴν μας. Φέρε με τὰ κλειδιά, καὶ τὸ πλήρωμα νὰ καταβῆ κατόπιν ἡμῶν. Προσοχὴ ὅμως, ἀπὸ δέκα δέκα νὰ ρίπτωνται, καὶ ἐν ᾧ τοὺς μαζόνουν ἐκεῖνοι, ἡμεῖς ἂν κατορθώσωμεν νὰ χωθῶμεν εἰς τὸν πορθμὸν ἐδῶ τοῦτον, ἄς ἔλθῃ νὰ μᾶς εὕρῃ! Μόλις ἔχει τὸ στενὸν ὀκτὼ πόδας θάλασσαν· ἡ Ναϊάς μας τὸ περνᾷ. Ἄς ὀρίσῃ ὅμως καὶ ὁ κύριος Γάλλος, ἂν θέλῃ νὰ ριζώσῃ ἐκεῖ ὡσὰν τὸν πύργον τοῦ Λονδίνου.

Ἐπειτα δ' ἐξετάσας τὴν πυξίδα,

— Τὸ πηδάλιον ἀριστερά! ἐφώναξεν ἀνατολικῶς ἐν δέκατον-ἕκτον βορείως!

Καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐδειξεν εἰς τὸν πηδαλιούχον ποῦ ἔχει νὰ διευθύνηται. Ἐπειτα δὲ, λαβὼν τὸν ὄρμαθὸν τῶν κλειδίων, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πληρώματος, κατέβη εἰς τὸν μεσοδόμον.

— Ἀπὸ ἐκείνων ἐκεῖ κάτω ν' ἀρχίσωμεν, εἶπε, δεικνύων τὸ βάθος τοῦ μεσοδόμου. Εἶναι οἱ πλέον στενοχωρημένοι. Ὅλιγον νὰ τοὺς ἀραιώσωμεν.

Καὶ διηυθύνθη μετὰ τοῦ πληρώματος πρὸς τὸ βάθος. Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο πλησίον τοῦ Μόγγα, ὁ Λίττελ κλίνας πρὸς αὐτὸν, «Καιρός!» ἐψιθύρισεν.

Ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ πληρώματος εἶχε προχωρήσει ἕως εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσοδόμου.

— Ἐπάνω Μόγγα! ἐπάνω Χόλλο-χό! ἔκραξεν αἴφνης ὁ

Μόγγας, μετὰ στεντορίας φωνῆς, ἀποτινάσσων τὸ ξύλον τῆς ποδοκάκης καὶ ἀναπηδῶν.

Ἐν τῷ ἅμα δ' οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι ἠγέρθησαν ὅλοι, ἀπέσεισαν τὰ δεσμά των, καὶ περικυκλώσαντες τὸ ἄοπλον καὶ καταπλαγὲν πλήρωμα, ἔβριψαν κατὰ γῆς τοὺς ναύτας καὶ τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς ἰδίας ἀλύσεις των.

Ὁ Μόγγας δ' ἀρπάσας τὰ κλειδιά παρὰ τοῦ πλοιάρχου, ἐκλείδωσε τὰς ἀλύσεις, καὶ ἀφείς πεντήκοντα μαύρους εἰς φυλακὴν τῶν δεσμίων, ἔτρεξε μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν ὀπλοθήκην, ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ ὅπλα, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸ κατὰστρωμα συνέλαβε καὶ ἔστειλεν εἰς τὰ δεσμά καὶ τὸν πηδαλιούχον καὶ τοὺς ὀλίγους ναύτας ὅσοι ἔμενον, χωρὶς αὐτοὶ νὰ τολμήσωσιν οὐδεμίαν ἀντίστασιν.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δευτέρα σφαῖρα σφενδοनिσθεῖσα ἐκ τοῦ δικρότου, ἔκοψε τὸν κεροίακα τοῦ ἐπιδρόμου. Ἄλλ' ἡ Ναΐας, ἐξακολουθοῦσα ἦν εἶχε διεύθυνσιν, εἶχε διαβῆ διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ ἔπλεεν ἤδη ἐντὸς βαθέως κόλπου, εἰς ὃν τὸ δίκροτον δὲν ἐδύνατο οὐδ' ἐτόλμα νὰ τὴν διώξη, ἐκτὸς μόνον διὰ σφαιρῶν, αἵτινες ἔφθανον μακρόθεν ἀσθενέστεραι πάντοτε.

— Τώρα τί κάμωμεν; εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ Τζῶν Λίττελ. Μαῦρος δὲν ξεύρει κυβερνᾶ πλοῖον.

— Θέλεις νὰ μὲ ὑπακούσης εἰς ὅσα εἰπῶ; εἶπεν ὁ Λίττελ.

— Σὺ γλυτώσης Μόγγα, καὶ γυναῖκα δική μου καὶ Λίγγα δική μου. Μόγγας ἀκούει ἐσένα, καὶ θάλασσα πέφτει, ἂν πῆς.

— Ἔχεις κανένα ἄνθρωπον πιστὸν καὶ γενναῖον;

— Βαρίδα! ἐφώνηξεν ὁ Μόγγας.

Μαῦρος κολοσσὸς προσῆλθε πρὸς αὐτόν. Ὁ Λίττελ τότε

ὀδηγήσας αὐτὸν εἰς τὸν μεσόδομον, ὅπου ἦσαν οἱ δέσμιοι, καὶ ἀνοίξας μίαν τρύπαν.

— Λάβε, τῷ εἶπε, τὰ δύο ταῦτα πιστόλια. Ἄν συμβῇ ποτὲ αὐτοὶ ὅπως δήποτε νὰ θραύσουν τὰ δεσμά των καὶ νὰ νικήσουν τοὺς φύλακάς των, πυροβόλησον εἰς αὐτὴν τὴν τρύπαν. Ἐκεῖ εἶναι ἡ πυρίτις. Θὰ πετάξωμεν ὅλοι εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Μόγγας ἐξήγησε τὰς λέξεις ταύτας εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἐκάθησεν εἰς τὴν τρύπαν μετὰ μεγάλης ἀταραξίας ψυχῆς, ἀπέναντι τοῦ ἐντρόμου πληρώματος.

— Τώρα σὺ, φίλε Μόγγα, ἐξηκολούθησεν ὁ Τζὼν Λίττελ, ἀνάβα εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ κράτει εἰς πειθαρχίαν τοὺς μαύρους σου.

Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἔλυσε πρῶτον τὰ ἱστία τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ τ' ἀφῆκε νὰ πέσωσι, διότι δὲν ἐδύνατο μόνος νὰ τὰ διοικήσῃ. Διετήρησε δ' ἐν μόνον ἐκ τῶν μικροτέρων, καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸ πηδάλιον, ἔχων κατὰ πρύμνην τὸν ἄνεμον.

Αἶφνης ἐμπρός του, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, εἰς ὕψωμα πρέχον εἰς τὴν θάλασσαν, βλέπει ἀντικείμενόν τι κινούμενον ἐν εἶδει σημείου. Ἦτο δὲ τοῦτο τέσσαρες λευκαὶ ὀθόναι δεδεμέναι εἰς τὴν κορυφὴν ξύλου. Ἀμέσως στρέφει τὸ πηδάλιον πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, κόπτει διὰ τοῦ πελέκεως τὸν κεροίακα τοῦ τελευταίου ἱστιοῦ, ἵνα ἐμποδίσῃ τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ, καταβιάζει βοήθειά τῶν μαύρων τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀφήσας εἰς τὸν Μόγγαν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ναϊάδος, καταβαίνει μετὰ τινων μαύρων εἰς τὴν λέμβον, καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐκυμάτει ἡ αὐτοσχέδιος τετραπλῆ σημαία.

Περὶ αὐτὴν ἴσταντο τέσσαρες ἄνδρες. Ποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ

χαρά του, ὅτε τοὺς ἀνεγνώρισεν ὡς τοὺς ἐγκαταλειφθέντας τέσσαρας ἀξιωματικούς τοῦ Δελφίνος! Σπεύσας ἀμέσως πρὸς αὐτοὺς τοῖς διηγήθη ὅλα τὰ προηγηθέντα συμβάντα, καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, τοὺς μετέφερεν εἰς τὸ πλοῖον.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν, ἕως ἐδῶ ἐγὼ τὸ διεύθυνα. Τὸ παραδίδω ἤδη εἰς χεῖράς σας.

Η΄.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα τὸ πηδάλιον, καὶ μεταχειριζόμενος τοὺς τρεῖς ἀξιωματικούς καὶ τὸν Λίττελ ὡς ναύτας, ἔστρεψε τὰ ἱστία, καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ πορθμοῦ.

Ἐμπρὸς αὐτοῦ παρεμόνευε τὸ Γαλλικὸν δίκροτον, ἐτοιμασθὲν νὰ συνάψῃ τὴν μάχην ἐπ’ αὐτῆς τῆς ἐξόδου. Ἄλλ’ ὁ πλοίαρχος Φίλθων, καταβάς εἰς τὴν λέμβον, ἦλθε πρὸς τὸ δίκροτον, ἐδήλωσε τὸν βαθμὸν του, ἐξήγησεν εἰς τὸν Γάλλον συνάδελφόν του τὴν παροῦσάν του θέσιν, καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειάν του. Λαδῶν δ’ ἐπικουρίαν εἴκοσι ναυτῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πάρνονα.

Ἡ πρώτη του φροντίς ὑπῆρξε νὰ σχηματίσῃ στρατιωτικὸν δικαστήριον ὑπ’ αὐτοῦ συγκείμενον καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀξιωματικῶν του, νὰ φέρῃ ἐμπρὸς του τὸν πλοίαρχον Κ. Σπραϊῦ, καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον, νὰ τοὺς δικάσῃ συνοπτικῶς, καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας νὰ κρεμάσῃ τὸν μὲν εἰς τὴν δεξιάν, τὸν δὲ εἰς τὴν ἀριστερὰν κεραίαν τοῦ μεγάλου ἱστοῦ. Ἡ δευτέρα φροντίς του ἦν νὰ διευθυνθῇ πρὸς βορρᾶν.

Μετ’ ὀλίγων δ’ ὥρῶν πλοῦν διῆλθεν ἐμπρὸς τοῦ λιμένος ὅθεν εἶχε ἀναληφθῆ ὁ Δελφιν ὡς ἐκ μαγείας, καὶ ἀμέσως

μετὰ ταῦτα ἀνεγνώρισε τὴν ἐλαφράν του ἡμιολίαν χορεύουσαν ἐπὶ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων.

Φαίνεται δ' ὅτι περιέπλεεν ἐδῶ περιμένουσα τὴν ἐπιστροφήν τῆς Ναϊάδος ὅπως τὴν συνοδείῃ παρέκει· διότι ἅμα εἶδε μακρόθεν τὸν πάρνωνα, μετέβαλε τὴν πορείαν της, ὡς σπεύδουσα νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

— Ἄ! ἄ! ἔλεγεν ὁ νέος πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Εἰς τὸ δένδρον τῆς Ναϊάδος βλέπω ὅτι ἐφύτρωσαν καρποί. Νὰ ἰδῆς ὅτι εἶναι ὁ προκάτοχός μου εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Δελφῖνος. Χαίρετε, κύριε πλοίαρχε Φίλθων, πῶς σὰς ἀρέσκει ἡ θεά;

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ θαλασσία σάλπιγξ προσεκάλεσεν εἰς τὸν πάρνωνα τὸν αὐτοχειροτόνητον πλοίαρχον καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον τῆς ἡμιολίας. Ἀμφότεροι ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαστήριον συνεδρίαζε σταθερῶς, μετὰ ἔν τέταρτον ἀμφότεροι ἐκρέμαντο εἰς τὰς δύο ἄκρας τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου. Οἱ τέσσαρες κωπηλάται τῆς λέμβου, ἧτις τοὺς ἔφερον, ἐκρατήθησαν καὶ αὐτοί, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ βασιλικὴ σημαία ἐκυμάτει πάλιν ἐπὶ τῆς ἡμιολίας, διοικουμένης ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς πληρώματος καὶ ἐχούσης δεσμίους εἰς τὸν μυχόν της τοὺς ληστὰς οἵτινες τὴν ἐκυρίευσαν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ δύο πλοῖα προσωρμίζοντο εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Μόγγα, καὶ ἀπέδιδον ἐκεῖ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοὺς μαύρους, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Μόγγαν, ὅστις ριφθεὶς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Τζῶν Λίττελ, ἔκλαιεν ὡς βρέφος, καὶ ἔλεγε,

— Σὺ γλυτώσης Μόγγα, καὶ Μόγγα γυναῖκα, καὶ Μόγγα Λίγγα καὶ καυμένο Μαῦρο. Πὲς Μόγγα τί θέλεις, Μόγγας δώση ἔλα, ἔλα.

— Θέλω, εἶπεν ὁ Λίττελ, ἀποχαιρετῶν τὸν εὐγνώμονα

Μαῦρον, νὰ μὴ γίνεσθε μόνοι σας τὰ ὄργανα τῆς ἀθλιότη-
τός σας· νὰ μὴ καταπροδίδητε τὴν ἐλευθερίαν σας, νὰ μὴ
πωλῆτε τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν σας.

Μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας τέλος ὁ Δελφὶν κατέπλεεν εἰς Λον-
δῖνον, ῥυμουλκῶν καὶ τὴν Ναϊάδα.

Ὁ Πλοίαρχος Φίλθων καὶ ὁ ἀκόλουθος Γρεΐδουφισχ, καθ-
υπεβλήθησαν εἰς ναυτικὸν συμβούλιον καὶ ἐδικαιώθησαν. Τὸ
δὲ πλήρωμα τῆς Ναϊάδος καθυπεβλήθη εἰς τὸ αὐτὸ συμβού-
λιον, καὶ ἐστάλη εἰς τὰ βασιλικά ναυπηγεῖα, ὅπερ ἐστὶ κα-
τεδικάσθη εἰς διὰ βίου δεσμά.

Ἡ δὲ Ναϊὰς κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου, καὶ καταδικα-
σθεῖσα εἰς θάνατον, διελύθη καὶ ἐπωλήθη ὡς ξυλικὴ καὶ τὸ
προῖον τῆς πωλήσεως, ἐξήκοντα χιλιάδες δραχμῶν, ἐχαρί-
σθη εἰς τὸν γενναῖον Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἀφιέρωσε μέρος μὲν
αὐτῶν εἰς ἐμψύχωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐθνικοῦ ζύθου, μέ-
ρος δὲ εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐταιρίας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν
Μαύρων.

Τ Ε Ξ Λ Ο Σ.

Η ΑΜΑΖΩΝ

Α΄.

Πόσους ἀγῶνας δὲν καταβάλλουσι, πόσην φαντασίας δαπάνην οἱ συντάττοντες διηγήματα, ὅπως ἐφεύρωσιν ὁμοιάληθές τι τὴν πλοκὴν, καὶ συγχρόνως δραματικὸν ἔχον τὸ διαφέρον! Καὶ ὅμως ποσάκις δὲν συμβαίνουσι δράματα ἀληθῆ, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνοντα τὰς θαρραλεωτέρας αὐτῶν ἐπινοίας, τὰς περιπαθεστέρας αὐτῶν συνθέσεις!

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1853, ἐν τῷ Ἀγγλικῷ λιμένι τῆς Σουθαμπτῶνος ἐθαυμάζετο ἄρτι καταρτισθὲν τὸ ὠραῖον ἀτμόπλοον ἡ Ἀμαζών, ἐν τῶν μεγίστων καὶ κομψοτάτων τῶν ὅσα ἕως τότε εἶχε παραγάγει ἡ Ἀγγλικὴ ναυπηγία. Πλήθος συνέβρεεν ὅπως ἰδῆ τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν θαλασσῶν, ἣτις ἐντὸς ὀλίγου ἐμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας.

Εἰς τὰς ὀγκώδεις καὶ ἰσχυρὰς μηχανὰς τῆς, ἀριστουργήματα τῶν πρώτων τῆς Ἀγγλίας ἐργοστασιῶν, ἔστιλθεν ὑπὲρ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὁ χαλκὸς καὶ ὁ χάλυψ. Αἱ ἀποθηκαὶ τῆς περιεῖχον ἀφθονίαν τροφῶν, δεξαμενὰς ποτίμου ὕδατος, ἀνθράκων ἐφόδια, ὑπὲρ τὰς ἑνδεκα χιλιάδας τόνων,

ὅσα ἐδύναντο ν' ἀρχέσωσιν εἰς τὸν περίπλου τῆς γῆς. Ὁ θάλαμός τῆς ἦτον ἐστολισμένος ὡς θάλαμος ἡγεμόνος, καὶ τὸ σκάφος, τριχὶ διαιρούμενον, τοιαύτην εἶχε κατασκευὴν, ὥστε ἂν ἡ μία, ἂν καὶ αἱ δύο τῶν διαιρέσεων ἐπόνουν, καὶ ἂν εἰσέρρει ἡ θάλασσα, ἡ τρίτη ἔμενεν ἀνέπαφος, καὶ ἐξηκολούθει ἐν πλήρει ἀφοβίᾳ τὸν πλοῦν τῆς.

Οἱ ἔμπειροι τῆς ναυπηγικῆς μετ' ἀγάπης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἔβλεπον ἐν τῷ λιμένι τὴν χάριν τῶν ἀναλογιῶν, τὸ κάλλος τοῦ σχήματος, τὸ σκόπιμον τῆς διαθέσεως τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ἀτμοπλοίου. Οἱ δὲ ὑπερωκεανίων ὁδοιποριῶν δρεγόμενοι ἐφρόνουν τοὺς εὐδαίμονας οἷς ἐδέδοτο νὰ διατρέξωσι τὰς ὑγρὰς κελεύθους, τὸ ἥμισυ τῆς ὑδρογείου, ἀσφαλῶς καὶ ἀνέτως ἐντὸς τῶν πλωτῶν αὐτῶν ἀνακτέρων.

Ἄλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο δὲν παρεχωρήθη εἰς τοὺς τυχόντας· οἱ ἐπιβάται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς κοινωνίας. Ὅτε ἡ Ἀμαζών, κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ἰανουαρίου, ἀνέπεμψε τὸν πρῶτον μέλανα καπνὸν ἀπὸ τῆς καμίνου τῆς, καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸν Ὠκεανὸν τὴν ἀνυπόμονον καὶ τῶν κυμάτων ἔτι ἄγευστον πρῶραν τῆς, εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς περιεῖχεν ἑκατὸν πεντηκονταπέντε ναύτας καὶ ἐπιβάτας.

Τούτων δ' ἦσαν Ἄγγλοι οἱ πλεῖστοι, καὶ πολλοὶ λίαν διακεκριμένοι διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις των, ἐπέμποντο ὡς ἐπιτροπὴ ἔπως σπουδάσωσι τὸ ζήτημα τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Πανάμα, τινὲς δ' ἦσαν συγγραφεῖς διάσημοι, ὡς ὁ Ἐλιῶτος Βαβυρτῶν, οὗ μεγάλην φήμην ἀπέκτησε τὸ μυθιστόρημα τὸ ἐπιγραφόμενον « Σταυρὸς καὶ ἡμισέληνος », καὶ μετὰ πλείστης εὐνοίας ἐγένετο δεκτὸν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τοι θέτον τὸν σταυρὸν ὑπὲρ τὴν ἡμισέληνον. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἰδέαι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ!

Πολλοὶ δὲ συνωδεύοντο καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν

τέκνων των εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, ἥτις μᾶλλον ὡς τερπνὴ ἐθεωρεῖτο περιδιάβασις ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν Ἀγγλων ἐπέβαινον τοῦ πλοίου καὶ τινες Γάλλοι, εἷς μάλιστα, ἀνὴρ ἐπίσημος, πεμπόμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς Καλλιφορνίαν, ἕπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ προϊόντος τοῦ περιπέστου λαχείου τῆς χρυσῆς πλίνθου προαποσταλέντων ἀποίκων. Οὗτος ἦν ὁ Κ. Βελλεμάρρης, ὅστις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Γαβριὴλ Φερόη πολλά, καὶ ἰδίως τὰς σκηνὰς τοῦ Μεξικανικοῦ βίου ἐδημοσίευσε διὰ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο κόσμων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέδωκε τὴν ζωγραφὴν καὶ ἀκριβεστάτην εἰκόνα τῶν λαῶν εὗς ἄλλοτε εἶχε σπουδάσει καὶ πρὸς εὗς ἤδη ἐπέστρεφεν, ἐν τῷ ὡραίῳ μυθιστορήματι, τῷ ἐπιγραφομένῳ «ὁ Κυνηγὸς», ὃ κατεγοήτευσε τὴν Γαλίαν, καὶ ὃ διὰ τῆς Πανδώρας προσήνεγκε τῇ Ἑλλάδι ὁ ἄοκνος ἡμῶν φίλος Ν. Δραγούμης, διὰ μεταφράσεως ἀξίας του πρωτοτύπου.

Κατὰ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀτμόπλουν ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Σουθαμπτόνως καὶ ἤρχισε διασχίζον τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἡ ἐπαύριον, σάββατον, ἦν ἡμέρα ὡραία, καὶ οἱ ἐπιβάται, πλήρεις ἀγαλλιάσεως, συνέδεον γνωριμίας μετὰ τῶν νέων συνοίκων των, ἠσπάζοντο μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀχανῆ πλάκα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς θόλου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν ἄνδρες περιήρχοντο ἐπισκεπτόμενοι λεπτομερῶς τὴν μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν των, αἱ δὲ κυρίαὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς γυναικείας ἐργασίας ὡς ἐν ταῖς ἀνέτοις τοῦ Λονδίνου αἰθούσαις, ἢ ἐψαλλον προσκυβαλίζουσαι, καὶ τὰ παιδιά ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Μεταξὺ δὲ τῶν γυναικῶν μία, ἡ Ἐλεονόρα, ὠραϊοτάτη τῆς Ἀγγλίας κόρη, ἐξ ἐκείνων ὧν τὸ σῶμα φαίνεται πεπλασμένον ἐκ χιόνος τῆς Ἄρκτου, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῶν ἀκτίνων τῆς Μεσημβρίας, ἐκάθητο εἰς τὸ κύμβαλον. Παρὰ τὴν θύραν δ' ἴστατο ἐσταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας καὶ ἀτενῶς προσέχων, ὁ ἡμέτερος Γαβριήλ ὁ Φεβρῆς.

— "Α! ἐκεῖ εἴσθε, κύριε, εἶπε διακόπτουσα τὴν μουσικὴν ἡ Ἐλεονόρα, ἥτις πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἶχε γνωρίσει τὸν συνεπιδάτην τῆς. — Δὲν σᾶς ἤκουσα ὅτε εἰσήλθετε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ὅτι εἰσήλθον χωρὶς νὰ μ' ἀκούσητε, ἀπεκρίθη ὁ συγγραφεὺς. Ἀλλὰ σᾶς ὁμολογῶ ὅτι ἤμην ἄφωνος.

— Ἄφωνος! εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, προσποιουμένη. Ὁ ὑγρὸς ἀήρ τῆς θαλάσσης σᾶς ἐπέφερεν ἀπόσβεσιν τῆς φωνῆς, τὸ σύνηθες πάθος τῶν ἰχθύων;

— Ὅχι ὁ ἀήρ τῆς θαλάσσης, ἀπεκρίθη ὁ Φεβρῆς· ἀλλὰ τὴν γλῶσσάν μου ἐδέσμευσαν αἱ διπλαῖ εἰς ἓν συγχεόμεναι ἀρμονίαι, περίξ μου ἡ μεγάλη ἀρμονία τῶν βοῶντων κυμάτων, καὶ πλησίον μου ἡ εὐρανία ἀρμονία τῶν ἀδόντων ἀγγέλων.

Ἡ δ' Ἐλεονόρα ἐρυθρίασασα,

— Τῷ ὄντι, εἶπε, καταπληκτικὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὅμολογῶ ὅτι ποτὲ δὲν τὸν ἀκούω μακρόθεν μυκώμενον, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ ἀόριστόν τινα συγκίνησιν· εὐλάβειαν τὴν λέγω, ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι μετέχει καὶ φόβου.

— Διατί νὰ τὸ ἀρνηθῆτε, κυρία; ὑπέλαβεν ὁ Γάλλος. Τίνος ἡ ψυχὴ δὲν συνιζάνει, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ δὲν ἐκτείνεται, δὲν ταπεινοῦται ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ δὲν ἐξυψοῦται, ὅτι τὸ μέγα στοιχεῖον, ἀνήσυχον εἰς τὴν κοίτην του, ἐγείρη ἐξ ἀγνώστων μυχῶν τὴν ἀχανῆ ὑλακὴν του, τὴν γῆν ἀπει-

λοῦν καὶ πρὸς τὸν πλάστην ἀπέραντον ἀναπέμπον δοξολογίαν; Ἄλλα δὲν εἶναι πάντοτε τὸ μέλος του τοσοῦτον ἐπίσημον. Ἐνίοτε πόσον φιλοπαιγμόνως γελαῖ, πόσον χαρμωδῶς φιλεῖ τὰς κολπουμένας ἀκτάς του, πόσον ἡμερος εἶναι ὁ φλοῖσθός του καὶ γλυκεῖα ἡ μελωδία του! καὶ ὅταν τις Σειρῆν ἀκούηται ψάλλουσα ἐπὶ τῶν κυμάτων του, πῶς γοητεύει τὰς ψυχάς, καὶ πῶς καθιστᾷ τὰ στόματα ἄφωνα!

— ὦ! ἀνεφώνησεν ἡ Ἀγγλὶς μειδιῶσα, ὑμεῖς οἱ Γάλλοι, οἵτινες εἰς οὐδὲν πιστεύετε, πιστεύετε λοιπὸν εἰς τὰς Σειρῆνας!

— Καὶ οἱ δυσπιστότεροι ἐξ ἡμῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑλισταί, πιστεύουσι κἂν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεών των, ἀπεκρίθη ὁ Φεβρῆς. Ν' ἀμφισβητήσω τῶν Σειρῆνων τὴν ὑπαρξιν; Ἄπαγε. Οὐδὲ ἐκπλήττομαι πρῶς ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ἐνόμισε τόσον ἐπικινδύνους. Ὅ,τι ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τῷ συγχωρήσω, εἶναι ὅτι ἐπέτρεψε νὰ δεθῇ εἰς τὸν ἴσπτον, καὶ δὲν ἐβρίθθη εἰς τοὺς πόδας ἐκείνων, αἵτινες ἀνέπεμπον τοιαῦτα οὐράνια ἄσματα.

— Λησμονεῖτε, εἶπεν ἀνακαγχάζουσα ἡ Ἐλεονόρα, δύο τινά· πρῶτον, ὅτι πόδας αἱ Σειρῆνες δὲν εἶχον, καὶ δεύτερον, ὅτι θὰ ἔπιπτεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐκτὸς τῶν σειρῆνων, θὰ εὔρισκε καὶ τὸν θάνατον.

— Τὸν θάνατον! εἶπεν ὁ Φεβρῆς μετὰ τινος συγκινήσεως. Ἄπαξ, κυρία, θεν' ἀποθάνωμεν. Εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, τίς ἡ διαφορά; Εὐδαίμων ὅστις ἀποθάνῃ ὅπου εἰσὶν οἱ φίλτεροι τῆς καρδίας του πόθοι.

Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισε λαμβάνουσα στροφὴν ὀπωσοῦν αἰσθηματικὴν, ὥστε ἡ Ἐλεονόρα ὡς θεὸν ἐκ μηχανῆς εἶδε μίαν τῶν συνοδοιπόρων, τὴν νέαν σύζυγον τοῦ Κ. Μακκλάρεν, Ἀγγλου ὑπαλλήλου εἰς Δεμεράραν ἀπερχομένου,

κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ οὔτε διειτὲς βρέφος τῆς, καὶ προσελθοῦσαν εἰς τοῦ θαλάμου τὴν θύραν.

— Ὅποιος σᾶς φαίνεται ὁ καιρός; τὴν ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα, ὅπως τὴν ἐλκύσῃ πλησιέστερον, καὶ αὐξήσῃ τοῦ διαλόγου τὰ πρόσωπα.

— Πάντοτε ὥραϊος ὡς ἦτον, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Μακκλάρην. Ἐγὼ κατέβην ὅμως νὰ τυλίξω εἰς θερμότερον ἔνδυμα τὸ παιδίον μου, διότι τρέμω μὴ τὸ βλάψῃ ἡ ἑσπερινὴ δρόσος. Ταύτην τὴν στιγμὴν μάλιστα εἶναι λαμπροτάτη ἡ θεά. Ὁ ἥλιος δύνει εἰς νέφη σεσωρευμένα, καὶ βάφει αὐτὰ καὶ τὴν θάλασσαν δι' ἐξαισίων χρωμάτων.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἰδῆτε τὴν θεάν ταύτην; ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα τὸν Φερρῆν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς τὸ κατάστρωμα, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσφέρων φιλοφρόνως εἰς τὰς δύο κυρίας χεῖρα βοθηίας ἔν' ἀναβῶσι τὴν ἀπότομον κλίμακα.

Τῷ ὄντι τὸ θέαμα ἦτον ἀπερίγραπτον. Εἰς δυσμάς ἐπυργουντο μεγᾶλα καὶ πολυσχημάτιστα νέφη, ἀλλαχοῦ μὲν ὑψούμενα ὡς γίγαντες κρανοφόροι, ἀλλαχοῦ δὲ ὡς ὄρη γιγνοσκεπῆ σωρευόμενα· ὁ δ' ἥλιος, ὀπίσω τοῦ παραπετάσματος τῶν κρυβείσ, ἔβαφεν αὐτὰ αἵματόχροα, ῥοδόχρουν δὲ τὴν ἑκτασιν τῆς θαλάσσης, καὶ αἱ ἀκτίνες τοῦ τὸ περίγραμμα χρυσοῦσαι αὐτῶν, ἐξεῖχον ὑπὲρ αὐτὰ καὶ τὰ περιέστεφον.

— Ἴδού, κυρία, εἶπεν ὁ Φερρῆς, ἄλλη ἁρμονία οὐχὶ κατωτέρα τῆς μουσικῆς ἐκείνης, περὶ ἧς ὠμιλοῦμεν, ἡ ἁρμονία τοῦ κάλλους. Ἐκατέρα αὐτῶν εἶναι οὐράνιον μεῖδιον εἰς τὴν γῆν. Ἀλλ' ὅποια ἐντέλεια ὅταν αἱ δύο εἰς ἓν ὄν συνδυάζωνται, κόσμον εὐδαίμων ὁ εἰς ὃν δίδεται ἀμφοτέρων ν' ἀπολαμβάνῃ!

Ἦτο προφανὲς ὅτι ὁ ἀῆρ τοῦ καταστρώματος δὲν συνε-

τέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰπραύνη τὸν ἐξαφθέντα τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ ἐνθουσιασμόν. Ἀπὸ τῆς νέας δ' αὐτοῦ ἐκρήξεως ἔσωσε τὴν Ἐλεονόραν ὁ Εὐγένιος, τὸ βρέφος τῆς Κ. Μακκλάρεν, ὡς ἀπὸ τῆς πρώτης εἶχε σώσει ἡ μήτηρ αὐτήν. Παιδίον ὠραῖον, μεγάλους ἔχον γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀγγέλου, ζωηράν δὲ φυσιογνωμίαν, μόλις ὑπετραύλιζε τὰς πρώτας λέξεις ἀκόμη· ἀλλ' αἱ ἀναρθροὶ τοῦ ἐκεῖναι φωναὶ ἦσαν τῆς μητρὸς τοῦ τὸ ἐγκαύχημα καὶ ἡ εὐτυχία. Αὐτὸ, τείνον τὸν μικρὸν δάκτυλόν του πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ὁ ἥλιος ἔδουε,

— Φωτιά! εἶπε, προφέρων μίαν τῶν ὀλίγων λέξεων ὅσας κατώρθου νὰ ἐκφέρῃ καταληπτῶς.

Ἡ μήτηρ τοῦ τὸ ἐφίλει περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα.

— Τὸ παιδίον σας, κυρία, εἶπεν ὁ Φεβρῆς πρὸς τὴν Κ. Μακκλάρεν, ἐζωγράψιτε ζωηρότερον τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἀρ' ὅ,τι ἐδύνατο ὁ ἄριστος τῶν ποιητῶν.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, δὲν φαίνεται ἡ θάλασσα ὄλη ὡς φλογερά, καὶ τὰ νέφη ἐκεῖνα ὡς γλῶσσαι πυρὸς ἀπὸ πυρκαϊᾶς ἀναθαίνουσαι;

— Ὅμοιάζουσιν, εἶπεν ὁ κύριος Φεβρῆς, ὡς γιγαντιαῖον πλοῖον πυρπολούμενον ἐπὶ τοῦ πελάγους.

— ὦ! τί φοβερὸν πρέπει νὰ ἦναι τὸ τοιοῦτον! ἀνέκραξεν ἡ Ἐλεονόρα. Ἐλέγετε, κύριε, πρὸ ὀλιγου, ὅτι ὅταν ἀπαξ μέλλωμεν ν' ἀποθάνωμεν, ἀδιάφορος εἶναι τοῦ θανάτου ὁ τόπος. Ἡμπορῶ νὰ συμφωνήσω μετ' ὑμῶν, ἂν ὅμως ἐξαιρέσητε αὐτὸν καὶ μόνον τὸν θάνατον ἐντὸς πλοίου πυρπολουμένου κατὰ τὸ πέλαγος! Ἐκεῖνον, σᾶς ὁμολογῶ, τὸν φοβοῦμαι.

— Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φεβρῆς, δὲν εἶναι ὁ εὐαρεστότερος πάντων. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως εἶναι ἐξ ἐκείνων οὓς

ἡ πείρα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐξήλειψαν ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν πιθανοτήτων. Τὰ πλοῖα, μάλιστα πλοῖα ὡς τὴν Ἀμαζόνα ταύτην, εἶναι τόσον ἐντέχνως κατεσκευασμένα, τὰ πάντα ἐπ' αὐτῶν εἰσὶν ἐν τοιαύτῃ τάξει, ἡ ὑπηρεσία τόσον ἀκριβῶς ἐκτελεῖται, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδ' ἀφορμὴ ποτὲ νὰ δοθῇ τοιοῦτου δυστυχήματος.

« Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελε δοθῆ βλέπετε, τὴν λέμβον ταύτην εἰς ἣν στηρίζεσθε, καὶ τὴν ἀπέναντι ἐκείνην, τὴν ἄλλην; Αὗται λέγονται αἱ σωσάνδραι, καὶ δύνανται νὰ παραλάβωσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης πάντας τοὺς ἐπιβάτας καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα, καὶ ν' ἀνθέξωσι, χωρὶς ν' ἀνατραπῶσιν, εἰς τὴν βιαιοτέραν ὀρμὴν τῶν κυμάτων.

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὸ ναυτικὸν τοῦτο μάθημα, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα. Λαμβάνω τὸν τεῦθεν κατοχὴν τῆς καλῆς αὐτῆς Σωσάνδρας.

— Ἄδικον! ἀνέκραξεν ἀστεϊευόμενος ὁ κ. Φερρῆς. Ἄν ἀληθεύῃ τὸ πρὸς τὴν Κ. Στάελ ῥηθὲν ἐκεῖνο λόγιον, ὅτι « ἐπιπλέει τὸ πνεῦμα », εἰς ἡμᾶς πρέπει ν' ἀφήσητε τὴν σωσάνδραν.

— Θαυμάζομεν τῆς δύσεως τὴν καλλονὴν, τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα πυρπολούμενα νέφη, κύριε Σίμμερς, εἶπε πρὸς τὸν ἐκεῖθεν διερχόμενον πλοίαρχον ἡ Ἐλεονόρα, ἥς ἡ τακτικὴ ἐφαίνετο νὰ νεοσυλλεκτῆ ἐπικούρους, ὅσάκις ἔβλεπεν ἐπιθετικώτερον τὸν ἥδη, ὡς φαίνεται, οὐχὶ ἐντελῶς ἀνεπίφοβον ἐχθρόν.

Ὁ Κ. Σίμμερς ἦν εἷς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἐμπειροτέρων ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας, δι' ὃ καὶ κατὰ προτίμησιν ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ διοίκησις τοῦ ὠραιότερου τῶν ἀτμοπλοίων.

— Ἐπεθύμουν, κυρία, εἶπεν ἑλαφρῶς κλίνων ὁ Κ. Σίμμερς, νὰ μὴ ὑπῆρχον ἐκεῖνα τὰ πυρπολούμενα νέφη, καὶ ἂς ἦτο μικροτέρα ἡ καλλονὴ τῆς δύσεως.

— Διατί; ἠρώτησεν ἡ Κ. Μακκλάρεν. Σᾶς προαγγέλλουσί τι δυσάρεστον;

— Εἰς ἐμὲ οὐδὲν, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Ἡ Ἀμαζών μου ἤξεύρει νὰ χορεύῃ εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος ὅ,τι σκοπὸν καὶ ἂν φουσᾷ ὁ καιρὸς· ἀλλὰ δι' ὑμᾶς, κυρίαί, ἐπροτίμων νὰ μὴ ἐστόλιζον ἐκεῖνα τὰ νέφη τὴν δύσιν, διότι μᾶς προαγγέλλουσιν ἄνεμον, καὶ θέλετε ἴσως τὴν νύκτα ἐνοχληθῆ.

— Ὁ μικρὸς μου Εὐγένιος, πῶς θὰ ὑποφέρῃ ὁ πτωχός! εἶπεν ἡ Κ. Μακκλάρεν, μετὰ φιλοστοργίας ἐναγκαλιζομένη τὸ παιδίον τῆς. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, κύριε πλοίαρχε, νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὴν θάλασσάν σας.

— Ὁ ἄνμος θὰ πνεύσῃ ἀπὸ δυσμῶν, παρετήρησεν ὁ Κ. Φερρῆς. Θὰ τὸν ἔχωμεν ἐναντίον.

— Καὶ ἐπομένως θ' ἀναβάλλῃ τὸν πλοῦν μας; ἐπρόσθεσεν ἐρωτηματικῶς ἡ Ἐλεονόρα.

— Βλέπετε, κυρία, τὰς προπαρασκευὰς αἵτινες γίνονται διὰ καθαρισμὸν καὶ εὐπρεπισμὸν τοῦ πλοίου πρὸς τέλει τῆς κυριακῆς λειτουργίας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δεικνύων τοὺς ναύτας εἵτινες ἤντλουν ὕδωρ ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ κατέθετον τοὺς πλήρεις κάδδους εἰς τὸ κατάστρωμα.— Ἐκτὸς τῆς αὔριον, ἄλλην μίαν κυριακὴν θὰ πανηγυρίσητε ἐπὶ τοῦ πλοίου μου, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν ἀντιπόδων· ἡ Ἀμαζών δὲν ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων. Τρέχει δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν.

Β'.

Τῷ ὄντι ἡ Ἀμαζών προώδευε μετὰ μεγάλης ταχύτητος. Ἄλλ' ὅ,τι ἐφαίνετο ἔτι ταχύτερον προοδεῦον, ἦτον ἡ νεωστὶ ἀναφεῖσα σχέσις μεταξὺ τοῦ Κ. Φερρῆ καὶ τῆς Ἐλεονόρας.

Ἡ ὁμιλία αὐτοῦ ἦτο ζωηρὰ καὶ ἀποπνέουσα τὴν εὐφυΐαν ἐκείνην, ἣν ἴσως πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Κυνηγοῦ· ἐλάμβανε δὲ ἤδη καὶ ἰδιαίτερόν τινα χρωματισμὸν ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὅπερ κατέκτα ταχύτερον τὴν καρδίαν του.

Ἡ δὲ τῆς Ἐλεονόρας, ἂν δὲν ἔτρεχε καὶ αὐτὴ δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν, δὲν δυνάμεθα ἕμως νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἔμενε στάσιμος, καὶ ἴσως ἂν τις ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀκριβῆς τῶν διατρεχόντων παρατηρητῆς, ἤθελεν εἰκάσει ὅτι τὴν τρίτην κυριακὴν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἀντιπόδων θὰ πανηγύριζον ἄλλην τινα τελετὴν πλὴν τῆς συνήθους λειτουργίας.

Ἀπόδειξις δ' ὅτι ἡ Ἐλεονόρα εἶχε πῶς τὴν συναίσθησιν τοῦ ἐν ἑαυτῇ συμβαίνοντος, εἶναι ὅτι ἅμα ἡ κυρία Μακκλάρην εἶχεν ἀποσυρθῆ ἐκ μερίμνης διὰ τὸ βρέφος τῆς, ἔδειξε καὶ αὐτὴ εἰς τὸν Κ. Φερόν τὸν οὐρανὸν ἤδη καλυφθέντα ὑπὸ τῶν νεφῶν τῆς δύσεως, καὶ τὴν θάλασσαν ὄγκουμένην κατὰ μικρὸν, καὶ τὰς πρώτας τῆς βροχῆς ψεκάδας, ἃς ὁ ἐγειρόμενος ἄνεμος τῇ ἔπεμπεν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Πολὺ ἀσφαλῆς, εἶπε, δὲν εἶμαι εἰς τοὺς πόδας μου ὅταν χορεύῃ τὸ πλοῖον· προλαμβάνω νὰ κατακλινθῶ ἐν ὅσῳ εἰμὶ ἀκόμη κυρία τῶν κινήσεών μου. Καλὴν νύκτα σᾶς ἐπεύχμαι, καὶ μὴ ὄνειρεύεσθε σειρῆνας καὶ θαλάσσης τέρατα.

— Καλὴν νύκτα κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Φερόνης. Θὰ σᾶς ὑπακούσω. Ἀγγέλους θὰ ὄνειρεύωμαι.

Καὶ μείνας πολλὴν ὥραν ἀκόμη ἀκίνητος εἰς τὸ μέρος ὅθεν τὴν εἶδε ν' ἀναχωρήσῃ, τέλος, ὁ ἔσχατος τῶν ἐπιβατῶν, κατέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὸ δ' ἀληθὲς εἶναι ὅτι οὔτε σειρῆνας ὄνειρεύθη οὔτε ἀγγέλους, διότι δὲν ἐκοιμήθη διόλου. Ἦτο δ' ἴσως πρώτη ἡ

ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἔτε αἰφνης ἤκουσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ἀντηγοῦσαν κραυγὴν ἀπαίσιον.

— Πῦρ! πῦρ εἰς τὸ πλοῖον! ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν κράζουσαν.

Καὶ ἀμέσως, τὸν μανθῦν του ἐνδυθεὶς, ἐβρίφη εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου εὔρε προλαβόντα αὐτὸν, γυμνόπεδα καὶ ἡμίγυμνον τὸν πλοίαρχον Σίμμερς. Συγχρόνως δὲ εἶδεν ἀφ' ἑνὸς τῶν στομιῶν τοῦ καταστρώματος ἐξερχομένην ἰσχυρὰν γλῶσσαν φλογός.

— Κλείσατε τὰς καταπακτὰς, ἔκραξε στεντορία τῇ φωνῇ ὁ πλοίαρχος, ἐνῶ ἐπροσπάθει συγχρόνως νὰ ἐνδυθῇ. — Κρούσατε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου! Ὅλοι ἐπάνω!

Ὁ κώδων τοῦ κινδύνου ἤρχισεν ἠχῶν ὀλιβερωῶς· αἱ καταπακταὶ ἐκλείσθησαν· ναῦται δὲ καὶ ἐπιβάται ἔντρομοι καὶ ἡμίγυμνοι ἐξέδραμον ἀπὸ τῶν κοιτῶνων, ἐρωτῶντες ἀλλήλους τί τὸ συμβαῖνον· τοσαύτη δ' ἦν ἡ ὀρμὴ τοῦ πυρός, ὥστε πολλάκις τὴν ἀπόκρισιν τοῖς ἐδίδον αἱ φλόγες εἰσορμῶσαι διὰ τῶν σανιδωμάτων.

Ὁ Κ. Φεβέρης εἷς τῶν πρώτων εἰσέδραμε διὰ τῆς κλίμακος πρὸς τὸν θάλαμον τῶν κυριῶν. Ἄλλ' ἐννοῶν ὅτι προὔκειτο ἤδη νὰ βοηθήσῃ, ἐπέστρεψε δραμαῶς πρὸς τὸν κοιτῶνά του νὰ ἐνδυθῇ, ὅπως εὔρεθῇ ἕτοιμος ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξεχέοντο εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ διὰ τῶν κραυγῶν, καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόμου των, ἠῤῥξανον μεγάλως τὸν θόρυβον καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐπιπελοῦς ἐργασίας.

Ἄλλ' ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ἡ κλεισθεῖσα καταπακτὴ κατέπεσεν εἰς ἄνθρακας, καὶ αἱ φλόγες ἐξώρμησαν μετὰ διπλασίας δραστηριότητος.

— Πλοίαρχε! ἐχάθημεν πλοίαρχε! ἤκούσθη γοερὰ φωνὴ ἀναπεμπομένη ἀφ' ἔλων τῶν ἄκρων τοῦ πλοίου.

— Σιωπή! καὶ καθεὶς εἰς τὸν τόπον του! διέταξεν ὁ πλοίαρχος μετὰ γενναίας ἀταραξίας.

— Ὅλοι εἰς τοὺς κάδδους!

Καὶ λαβὼν ὁ ἴδιος ἓνα τῶν κάδδων τῶν παρεσκευασμένων διὰ τὴν ἐπαύριον, ἔχυσεν αὐτὸν εἰς τὸν φλογερὸν κρατῆρα, καὶ ἔλοι οἱ ναῦται, ἐκτελοῦντες τὸ πρόσταγμά του, ἐκένωσαν εἰς τὸ μέρος ὅθεν αἱ φλόγες ἐξήρχοντο ἕλον ποταμὸν θαλασσίου ὕδατος. Ἄλλ' ἡ φλόξ, ἀφανισθεῖσα ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀντικατασταῖσα ὑπὸ καπνοῦ μέλανος καὶ πυκνοῦ, ὅστις ἐφάνη μέχρις οὐρανοῦ ἀναβαίνων, ἐπανῆλθεν ἀμέσως ἐπιτεινούσα τὴν ὀρμὴν της, ὡς ὀργιζομένη διὰ τὸν γινόμενον αὐτῇ πόλεμον.

— Ὑποπλοίαρχε! ἔκραξεν ὁ Κ. Σίμμερς, πρὸς ἀξιωματικὸν, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὤρμησε διὰ τῶν φλογῶν, καὶ παρέστη εἰς τὸν πλοίαρχον ὅλος κατακεκαυμένος τὴν κόμην καὶ τὰ φορέματα, — ποῦ εἶναι ἡ ἐστία τῆς πυρκαϊᾶς; Πόθεν προῆλθεν.

— Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καίουσιν, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ἦσαν ὑφυγροὶ ὅταν ἡ ἑταιρία μᾶς τοὺς παρέδωτε, καὶ ἀνήφθησαν αὐτομάτως. Ἡ ἀπεθήκη εἶναι ἀπέραντος κάμινος. Ὅλην τὴν θάλασσαν ἂν χύσωμεν εἰς αὐτήν, δὲν σβύνει, καὶ αἱ ἀντλῖαι δὲν ἐργάζονται πλέον.

— Καιρὸς, ἃς φροντίσωμεν περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Κάτω τὰς δύο σωσάνδρας.

Τινὲς τῶν ναυτῶν, ὅσοι δὲν εἶχον θορυβηθῆ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴν ἠξεύρωσι τί ἀκούουσι καὶ τί πράττουσιν, ὤρμησαν, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ ὑποπλοίαρχου, πρὸς τὰς μεγά-

λας λέμβους, νὰ τὰς καταβιάσωσιν. Ἄλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐπανελθῶν, — Πλοίαρχε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός, αἱ φλόγες κατέλαβον ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ πλοίου. Αἱ σωσάνδραι καίονται.

— Τὸ πηδάλιον πρὸς τὸν ἄνεμον! ὅλοι εἰς τὸ πηδάλιον! ἔκραξε τότε ὁ πλοίαρχος, καὶ ὁ πηδαλιούχος ἀμέσως ὑπήκουσε, καὶ πολλοὶ ναῦται ἔτρεξαν νὰ βοηθήσωσιν. Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν,

— Τὸ πλοῖον δὲν ὑπακούει εἰς τὸ πηδάλιον, ἔκραξεν ὁ πηδαλιούχος.

— Ἀφῆτε τὸ πηδάλιον! Σβύσατε τὸ πῦρ τῶν μηχανῶν! ὑπέλαβε ταχέως ὁ πλοίαρχος.

Ἄλλὰ καὶ τεῦτο ἦτον ἀδύνατον. Ὁ θάλαμος τῶν καμίνων ἐφλέγετο ὅλος, καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ σβύσῃ αὐτάς.

Τότε τὸ πλοῖον ἐγκατελείφθη εἰς ἑαυτὸ, χωρὶς πηδαλιούχου, χωρὶς ὀδηγίας τῶν μηχανῶν. Ἡ δὲ ἀχανὴς ἐκείνη πυρκαϊά, ἡ θερμότης ἑνδεκά χιλιάδων τόνων καιομένων ἀνθρώπων, ἀνέπτυσσε τὸν ἀτμὸν εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτοῦ δύναμιν, καὶ τότε τὰ δύο πανσθενῆ στοιχεῖα ἤρχισαν πάλιν ἀνήκουστον. Ὁ ὠκεανὸς ὠρυόμενος, καὶ ὑπὸ σφοδρᾶς μαστιζόμενος λαίλαπος, ἐξώρμα ἐκ τῶν ἀπωτάτων δυσμῶν τὰ οὐρανομήκη του κύματα κατὰ τοῦ πλευστοῦ αὐτοῦ ἠφαιστείου, ὅπερ ὑπὸ τοῦ συρίζοντος ἀτμοῦ ἐλαυνόμενον, διέσχιζε τὸ ὕδωρ ὡς βέλος, μετ' ἀκαθέκτου ταχύτητος.

— Τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὰς κυρίας καὶ τοὺς ἐπιβάτας! ἤκούσθη πάλιν προστάττουσα ἡ καθαρά καὶ ἀτάραχος φωνὴ τοῦ πλοίαρχου, ὅστις, ἅμα δεύς τὸ πρόσταγμα τοῦτο, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του, ἔλαβεν ἐν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ἐφάνη ἐξερχόμενος ἀπὸ τῶν κοίλων τοῦ πλοίου ὁ Κ. Φερόρης, φέρων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Ἐλεονόραν, ἥτις, κλαίουσα, παρεδαίρετο, καὶ ἐζήτει ν' ἀποσπασθῆ ἀπ' αὐτῶν.

Ἡ ταχύτης μεθ' ἧς γύξανεν ἡ πυρκαϊὰ ἦτο τοσαύτη, ὥστε μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐνδυθῆ ὁ Κ. Φερόρης, καὶ ἤδη ἡ πάροδος ἡ ἄγουσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τῶν κυριῶν, διότι ἦν συνεχῆς μετὰ τῆς διαιρέσεως τῶν μηχανῶν, ἦτον ὅλη παρανάλωμα τῶν φλογῶν, καὶ ὅσαι γυναῖκες δὲν εἶχον προφθάσει νὰ προεκδράμωσιν, ἐκινδύνευον τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Ὡς μαινόμενος εἰσώρμησεν ὁ Φερόρης διὰ τῶν φλογῶν, ἅμα εἶδε τὴν Ἐλεονόραν εἰς μίαν γωνίαν ἐρρίμενην ὡς ἄπνουν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν τεταμένους ὑπὸ τῆς φρίκης καὶ ἀτενίζουσαν τὴν πρόοδον τοῦ πυρός. Ὁ Φερόρης ἐρρίφθη ἀμέσως πρὸς αὐτήν, καὶ ἡ Ἐλεονόρα τῷ ἔτεινε τὰς χεῖρας ὡς πρὸς σωτήρα.

Ἄλλ' ἐνθυμηθεῖσα ἐν τῷ ἅμα ὅτι ὡς μόνον ἐνδυμα εἶχε τὸν ἀπλοῦν χιτῶνα τῆς κλίνης, διότι αἱ φλόγες εἶχον αἰφνιδίως ἐξυπνήσει τὰς κυρίας, καὶ διώξει αὐτὰς ἐντρόμους ἀπὸ τῆς κλίνης των, ἔφυγεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἐζήτησε νὰ κρυβῆ, σταυροῦσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Ὁ Φερόρης ἔμωσ τὴν σωτηρίαν της μόνον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων, τὴν παρηκολούθησε μετὰ βίας, τὴν ἤρπασεν εἰς τοὺς στιβαροὺς του βραχίονας, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ματαιὰν ἀντίστασίν της, ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν.

Ἄλλ' ἐκεῖ παρέστη ἐμπρὸς του, τὴν κόμην λυτὴν, βλέμμα παράφορον ἔχουσα, καὶ τὸν χιτῶνα ἐν ἀταξίᾳ, ἡ κυρία Μακκλάρεν, καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὸ βρέφος της.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου, τῷ ἐφώναζε μετὰ φωνῆς γοερᾶς.

Πολλάκις ἡ κυρία Μακκλάρην, τὸ παιδίον της εἰς τὰς ἀγκάλας της φέρουσα, εἶχεν ἀποπειραθῆ νὰ ἐξορμήσῃ διὰ τῆς πυρπολουμένης θύρας· ἀλλὰ βλέπουσα τὰς φλόγας ἐτρόμαζεν, ἐτρόμαζε μάλιστα διὰ τὸν υἱόν της, καὶ ἐπέστρεφε μετ' ἀπελπισίας.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου· δός τον εἰς τὸν πατέρα του, ἔκραζε.

Ὁ Φεβρῆς τότε, αἰσθανθεὶς συντριβομένην τὴν καρδίαν του ἀπέναντι τῆς ἀφάτου ταύτης μητρικῆς ὀλίψεως, εἰ καὶ βαρὺ κρατῶν φορτίον, ἔτι δυσφορώτερον γινόμενον, διότι ἡ Ἐλεονόρα ἤθελε νὰ τὸν διαφύγῃ, ἤρπασεν ἕμως καὶ τὸ βρέφος, καὶ οὕτω, δι' ἑνὸς ἄλματος, εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, ἐν ᾧ τὸ παιδίον, φεβηθὲν ὅτι ἐκρατεῖτο εἰς ἀγνώστους ἀγκάλας, καὶ τρομάζον τὸ πῦρ, ἔκλαιε, καὶ ἐκτεῖνον τὰς μικρὰς χεῖράς του, ἐφώναζε τὴν μητέρα του.

Εἰς τὴν φωνὴν δὲ ταύτην δὲν ἠδυνήθη ἡ μητρικὴ στοργὴ ν' ἀνθέξῃ, καὶ ἡ κυρία Μακκλάρην, λησμονοῦσα φλόγας καὶ κινδύνους, ἐβρίφη κατόπιν του, καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Φεβρῆ ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐκεῖ δὲ, ἤρπασε τὸν μικρὸν Εὐγένιον, καὶ νευρικῶς ὀλοφυρεμένη, τὸν κατεκάλυπτε διὰ φιλημάτων, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν καταφάγῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρχισεν, ἔσον τὸ κυλινδούμενον πλοῖον τῇ τὸ ἐπέτρεπε, νὰ περιτρέχῃ τὸ μὴ καιόμενον μέρος τοῦ καταστρώματος, ζητοῦσα τὸν ἄνδρα της.

Τὴν δ' Ἐλεονόραν κατέθεσεν ὁ Φεβρῆς εἰς τὸ ἔδαφος ἅμα ἀνέβη τὴν κλίμακα. Καὶ ὁ ἔσχατος αὐτῆς χιτῶν εἶχε σχισθῆ εἰς τὴν πάλην ἣν ὑπέστη, καὶ ἐν ᾧ διέσχίζε τὰς φλόγας, εἶχε κατακαῆ ὡς καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς πολλαχοῦ ἐπω-

δύνως. Ἄμα δ' ἠσθάνθη ἑαυτὴν ἑλευθέραν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, καὶ ἀποσυρθεῖσα, ἐκρύβη εἰς μίαν γωνίαν ὀπίσω τοῦ πηδαλίου.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἐξηκολούθει μετὰ πάσης δραστηριότητος διατάττων τῶν λέμβων τὴν καταβίβασιν. Πολλοὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἅμα ἤκουσαν τὸ πρόσταγμα τοῦτο, ὥρμησαν εἰς μίαν λέμβον, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν θορυβωδῶς, καὶ ἠθέλησαν οἱ ἴδιοι νὰ τὴν λύσωσιν. Ἄλλ' ἄπειροι ὄντες, καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου παραφερόμενοι, ἔλυσαν τὸν ἓνα μόνον δεσμὸν, ἡ λέμβος ἐκρεμάσθη καθέτως, καὶ ὄλοι, μέχρις ἑνὸς, μεγάλην ἀφέντες καὶ τρομερὰν φωνὴν, ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνίγησαν.

Πρὸς τὸ ἄλλο πλευρὸν μίαν λέμβος κατεβιδάσθη εὐτυχῶς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἐβρίφθησαν τόσον ἀτάκτως πλῆθος ἐπιβατῶν, καὶ ὁ κυματισμὸς τῆς θαλάσσης ἦτο τόσον σφοδρὸς, καὶ τόσον ὀρμητικῶς ἔσχιζε τὰ κύματα τὸ καίμενον πλοῖον, ὥστε καὶ ἡ λέμβος αὐτὴ ἀνετράπη, καὶ οἱ ἐπιβάται κατεποντίσθησαν. Τὸ ἀπαίσιον φῶς τῆς πυρκαϊᾶς ἔβαφεν αἵματηρὰν τὴν ἀγρίαν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης, πτώματα κιλυνδοῦσαν εἰς τὸν ἀφρόν τῆς ὡς τὸν Πυριφλεγέθοντα τῶν ἀρχαίων μύθων.

Ἡ θεὰ αὕτη πανικὸν ἐνέβαλε φόβον εἰς πάντας, καὶ ναῦται καὶ ἀξιωματικοὶ δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τοῦ γενικοῦ θορύβου, μίαν τῶν ἐπιβατῶν, ἡ κυρία Μακκλάρην, ἐν ἐξάψει παραφορᾶς διατρέχουσα τὸ κατάστρομα, ἦλθε καὶ ἐβρίφθη γονυπετῆς ἐμπρὸς τοῦ πλοίαρχου, καὶ ὑψοῦσα τὸ βρέφος τῆς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς,

— Πλοίαρχε Σίμμερς, ἔκραζε, πλοίαρχε Σίμμερς, σῶσον τὸ παιδίον μου. Σῶσον τὸ ἀθῶον παιδίον μου. Αὐτὸ δὲν ἐγνώρισεν, αὐτὸ δὲν ἐχάρη τὸν κόσμον ἀκόμη. Μὴ ἀφίνης,

πλοίαρχε Σίμμερς, τὴν θάλασσαν νὰ μοὶ τὸ ἐπάρῃ· μὴ ἀφί-
νης τὴν φλόγα νὰ μοὶ τὸ φάγῃ.

Ὁ πλοίαρχος, ὡς βράχος ἰστάμενος ἀκλόνητος ἐν μέσῳ
τῆς γενικῆς καταπλήξεως, βλέπων ὅτι μία λέμβος κατεβι-
βάσθη τέλος εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς ἀπευκταίου συμβάν-
τος, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὴν Κ. Μακκλάρεν, καὶ τὴν ἔφε-
ρεν εἰς τὴν κλίμακα ὅπως καταβῆ εἰς αὐτήν. Ἄλλ' ἰδὼν
ὅτι εἷς τῶν ἀξιωματικῶν τὴν εἶχε προλάβει, διηύθυνε κατ'
αὐτοῦ τὸ πυροβόλον, καὶ ἐλλῶν, ἐττάθη ἀνωθεν τῆς λέμβου.

— Ἔξω, ἀνάνδρε! ἐρώναξεν, ἢ πυροβολῶ καὶ σὲ φρονεύω
ὡς σκύλον.

Ὁ ἀξιωματικὸς τρέμων καὶ κατησχυμένος ἀνέβη εἰς τὸ
κατάστρωμα.

— Ἡ εὐθύνη τῆς ζωῆς τῶν ἐπιβατῶν βαρύνει ἐφ' ἡμῶν,
κύριοι, εἶπεν ἔπειτα ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἰστα-
μένους ἀξιωματικούς. Ἴν' ὅσῳ μία μόνη κυρία, εἷς μόνος
ἐπιβάτης, εἷς μόνος ναύτης μένει ἐντὸς τοῦ πλοίου, ἂν ἰδῶ
κάνένα νὰ θελήσῃ νὰ καταβῆ εἰς τὰς λέμβους, αὐτὸ τὸ πυ-
ροβόλον τὸ κρατῶ δι' ἐκεῖνον.

Ἐπειτα δὲ περιβλεψάμενος, εἶδε πλησίον τοῦ ἑνα νέου ἀ-
κόλουθον, μέλις ἔρηθρον, ὅστις ἐαυτὸν λησμονῶν ἠγωνίζετο
μετ' ἐνθουσιώδους ζήλου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Ὁ
πλοίαρχος ἠτθάνθη δάκρυα ἀναβρύοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς
του, ἐνθυμηθεὶς ὅτι τὴν προτεραίαν ἔτι εἶχεν ἰδεῖ τὴν μη-
τέρα τοῦ νέου τούτου ἀπαραμυθήτως κλαίουσαν, διότι ἐπ' ὀ-
λίγους μόνον μῆνας, ὡς ἐνόμιζεν, ἔμελλε ν' ἀποχωρισθῆ τὸ
προσφιλέστατον τῆς καρδίας τῆς τέκνον.

— Ἀκόλουθε Ἑρρίκε, τῷ εἶπεν ὁ πλοίαρχος μετὰ φω-
νῆς εἰς τὴν ἐπροσπάθεισε νὰ δώσῃ ἐπιταγῆς τόνον, σοὶ διδῶ

τὴν ἐντολὴν νὰ ἐδιγῆσῃς τὴν λέμβον ταύτην. Κατάβα ἀμέσως.

— Ἀλλὰ πλοίαρχε... ὑπέλαβε διστάζον τὸ παιδίον.

— Πῶς! ἀπεκρίνεσαι ἔταν προστάζω! εἶπε συστέλλων τὴς ὀφρῦς ὁ πλοίαρχος. Κάτω ἀμέσως!

Ὁ ἀκόλουθος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα ἐν σχοινίον, καὶ δι' αὐτοῦ ὀλισθαίνων μετ' ἐξόχου ἐπιδεξιότητος, κατέβη εἰς τὴν κυμαινομένην λέμβον.

— Ἄνθρωπος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν εἰς ναύτης τῆς λέμβου.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἡ Κυρία Μακκλάρην ἐπήδα ἀπὸ τῆς κλίμακος εἰς τὴν λέμβον, τὸ βρέφος τῆς διέφυγεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλῃς τῆς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη ἐξῆρθη ἀμέσως κατόπιν του, καὶ πρὶν αὐτὸ βυθισθῆ, κατώρρωσε νὰ τὸ συλλάβῃ ἐκ τοῦ φορέματος, καὶ τὸ ἐκράτει δι' ὅλης τῆς τῆς δυνάμεως, βυθιζομένη μετ' αὐτοῦ, διότι νὰ κολυμβᾷ δὲν ἤξευρε.

Ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἐρρίκος, ὡς εἶδε τὸ μέρος πρὸς τὸ νύτης ἐδείκνυεν, εἰς μόνην τὴν γεναιότητά του πειθόμενος, ἐβυθίσθη ἀμέσως εἰς τὴν Ουελλώδη θάλασσαν, καὶ εὐτυχῶς συνέλαβε τὴν κυρίαν Μακκλάρην ἐκ τοῦ βραχίονος. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν ἀνασύρῃ ἦτο δυσκολώτατον, καὶ πολὺ πιθανώτερον ἦτο νὰ πνιγῇ καὶ αἰδῖος, διότι ἡ δυστυχῆς μήτηρ ἐκράτει πάντοτε σφιγκτὰ εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸ φέρεμα τοῦ παιδίου τῆς, καὶ δὲν ἄφινε ὥστε νὰ συνδράμῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς.

Τέλος ἕμως, ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ἡ ῥώμη τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ ὑπέρισχυσαν, καὶ τὴν ἔφερον εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἐνῶ τὴν ἀνέσυρον εἰς αὐτὴν, τὸ παιδίον τὴν διέφυγε πάλιν, διότι τὸ φέρεμά του ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά τῆς ἐσχισμένον,

καὶ τότε αὐτὴ, εἰς οὐδὲν λογιζομένη τὴν νέαν καὶ θαυμασίαν τῆς σωτηρίας, ἐρρίφθη αὖθις εἰς τὰ κύματα, καὶ ὑπὸ τῆς θαυματουργοῦ μητρικῆς στοργῆς ἐδηγούμενη, κατώρθωσεν αὖθις νὰ συλλάβῃ τὸν Εὐγένιον, ὥστε ὁ ἀκόλουθος Ἐρρίκος ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς ἀφροσιώσεώς του· ἤδη δὲ μετὰ περισσοτέρας ἐπιτυχίας, διότι τὴν κατέθεσεν εἰς τὴν λέμβον, ὅπου ἔπεσε λειποθυμοῦσα, καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς τὸ παιδίον τῆς.

— Κύριε, ὑπάρχει λέμβος δι' ὑμᾶς ἐτοίμη. Το πλοῖον, βλέπετε εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ. Ἡ μόνη ἐλπίς, ἂν καὶ ἀμυδρά, εἰς τὰς λέμβους στηρίζεται. Καιρὸς δὲν μένει κατέλθετε.

Ταῦτα εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν Κ. Φερρῆν, ὃν εἶδεν ἔμπροσθεν διαβάντα ἔμπρός του.

— Κύριε πλοίαρχε, εἶπεν οὗτος, ἐκεῖ παρὰ τὸ πηδάλιον κεῖται ἀκόμη μία γυνή· ἐκείνης ἐπιμεληθῆτε τὴν σωτηρίαν. Διατάξατε νὰ τὴν καταβιβάσωσιν εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ πλοίαρχος ἔδωκεν ἀμέσως τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, καὶ ἐν τῷ ἄμα δύο ναῦται ἔλαβον τὴν Ἐλεονόραν κειμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνευ αἰσθήσεως, ὅπως τὴν φέρωσιν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη τὴν ἐπανεφέρεν εἰς ἑαυτήν· καὶ ὅταν ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι εἰς στάσιν γυμνότητος σχεδὸν ἐντελοῦς, ὑπ' ἀνδρῶν περιεστειχισμένη, διέφυγε τρέμουσα τῶν χειρῶν τῶν ναυτῶν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἀπώτατον μέρος τοῦ καταστρώματος.

Ὁ Κ. Φερρῆς τὴν ἠκολούθησε καὶ τὴν παρεκάλεσε μετ' ἐνθέρμων λόγων, μετὰ δακρύων, νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγμήν τὴν ἄκαιρον αἰδῶ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς· καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, ἔκρυπτε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔκλαιε, παρεκάλεσα τοὺς ναύτας νὰ τὴν φέρωσιν αὖθις εἰς τὴν λέμβον, ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας.

Οἱ ναῦται ὑπήκουσαν μόνις πλὴν τὴν ἀφῆκαν ἐλευθέραν, ἔπως καταβῆ, καὶ ὡς ἔλαφος δραπετεύουσα, ἔφυγε πάλιν τὸν ἔμιλον τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐκρύβθη εἰς τὴν γωνίαν της διότι οὔτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς της συγκατένευε νὰ θυσιάσῃ τὴν σεμνότητά, τὸν γυνὸν τῆς καρδίας της. Ὁ Κ. Φερόρης τὴν εἶδε διελθοῦσαν ἔμπρὸς του, καὶ αἶρων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἐκτύπησε τὸ μέτωπον διὰ τῆς χειρὸς του.

— Μὴ χρονοτριβῆτε, κύριε, εἶπε πρὸς αὐτὸν εἰς Γάλλος συνοδοιπὸρος, ἔστις διηρθύνετο πρὸς τὴν λέμβον. Στιγμὸς μόνον ἀκόμη θὰ ὑπάρξῃ τὸ πλοῖον. Ἐδῶ ὁ θάνατος εἶναι ἀφευκτός.

— Ἀφ' οὗ, φίλε, ἀπαξ πέπρωται ν' ἀποβῶμεν, ἐδῶ ἢ ἀλλαγῶ, εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὴν ξηρὰν, τίς ἢ διαφορά; εἶπεν ὁ Φερόρης, ἐπαναλαμβάνων αὐτὸς ἐκείνας τὰς λέξεις ἅς ὑπὸ τὸσον ἀλλοίους αἰῶνας καὶ μετ' ἄλλου τίνου ρωνῆς εἶχε προσέρει πρὸ ὀλίγων ὥρων.

Καὶ ἀφῆκε τὸν συμπατριώτην του νὰ καταβῆ μόνος του εἰς τὴν λέμβον δραμῶν δὲ πρὸς τὴν Ἰλιονόραν ἐκ νέου, ἐβρίβθη γονυπετῆς ἔμπρὸς της.

— Μὴ καταστρέψῃτε εἰς ὑπάρξεις συγγρόως, τῆ εἶπε καὶ τῆ ἔβριλεν εἰς τοὺς ὤμους τὸν ἐπενδύτην του.

Αἱ λέξεις αὗται καὶ ἡ πράξις αὗται τὴν ἔπεισαν, ὥστε ἡ γέρθη τέλος, καὶ δειλῶς στηριζομένη εἰς τὸν βραχίονά του ἦλθεν εἰς τὴν κλίμακα. Πλὴν φεῦ! πολὺ βραδέως. Αἱ λέμβοι εἶχον ἅπασαι ἀποπλεύσει.

Ἡ ὁρμὴ πρὸς αὐτὰς ἀπέβη εἰς πολλοὺς ὀλεθρία. Πολλὰ ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ των, θέλοντες νὰ εἰσπηδῆσωσιν, ἐπήδων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο. Μία κατεποντίσθη, διότι εἰσώρμησαν περισσότεραι τῶν ὅσους ἠδύνατο νὰ φέρῃ. Αἱ δὲ λοιπαὶ, ἅμα οἱ διοικοῦντες αὐτὰς ἐβλῆσαν ὅτι δὲν ἔπαυον

δέχετο ακινδύνως να προστεθῶσι καὶ ἄλλοι ἐπιβάται, ἐμακρύνοντο ἀλληλοδιαδέχως, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου ὃν ἀγρίως ἐφώτιζεν ἡ πυρκαϊά, ἐβυλίζοντο εἰς τὸ παχὺ καὶ ἐξώτατον σκότος.

Γ'.

Ἡ ἐσχάτη ἀποπλεύσασα ἦτον ἡ περιέχουσα τὴν κυρίαν Μακκλάρην μετὰ τοῦ βρέφους, καὶ τὸν συμπατριώτην τοῦ Κ. Φερόρη. Ὅλων τῶν ἐπιβατῶν αὐτῆς τὰ βλέμματα ἦσαν ἀτενῶς ἐστραμμένα πρὸς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον, ὅπερ, οὔτε ὑπὸ κυμάτων οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ἀναχαιτιζόμενον ἔτρεχε μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, λείχον τὰ νέφη διὰ τῶν φλογερῶν του γλωσσῶν, καὶ φαινόμενον ὡς τεραστία κάμινος φερομένη εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἀχανῆ ἐπιφάνειαν.

Ὅτε τὸ τελευταῖον ἡ λέμβος διέκρινε τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀντικείμενα, ὁ πλοίαρχος Σίμμερς ἴστατο παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ ἡ φλόξ ἀντανακλωμένη καθέτως ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐδείκνυε τοὺς εὐγενεῖς χαρακτῆράς του, ἡρεμίαν ἡρωϊκὴν καὶ τῆς ἐγκαρτερήτεως τὴν μεγαλοπρέπειαν πνέοντας.

Παρ' αὐτὸν δὲ, ἀφ' ἑνὸς ἴστατο ὁ Κ. Μακκλάρην καὶ ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς Βαβυρτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κ. Φερόρης, εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν τῆς ἡ νέας Ἐλεονόρα, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὰ ῥάκη τοῦ χιτῶνός τῆς αἰδημόνως συνάπτουσα. Πέριξ δ' ἴσταντο ἐν κύκλῳ ὅλοι οἱ ἐπιβάται, ὅσοι δὲν εἶχον κατορθώσει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς λέμβους, ἢ ὅσοι ἐκ τῶν δύο ἀπελπιστῶν ἐπροτίμησαν τὴν ἀπονωτέραν, καὶ οἱ ἀξιωματικοί.

Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐγενάτιζαν, καὶ φωνὴ ἐπίσημος ἤρθη

ἀπὸ τοῦ κύκλου αὐτῶν, ὁ ψαλμὸς τῆς ἐπιθανάτου δοξολογίας.

Ἄλλ' ἡ λέμβος ἐμακρύνθη, καὶ κατ' ὀλίγον τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐφαίνοντο ἀμυδρότερα, καὶ τοῦ ψαλμοῦ ἔφερε μόνον σπανίους τόνους ὁ ἄνεμος, ἔταν ἐφύσα σφοδρότερος. Τέλος ἐσβέσθησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ μακρὰν πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο μέγας τις θαυλὸς μακρυνόμενος μετ' ἀκατανόητου ταχύτητος.

Αἴφνης μέγας ἠκούσθη πάταγος, ὡς ἑκατὸν τηλεβόλων ἐκρηγνυμένων, καὶ οὐρανὸν καὶ θάλατσαν ἐφώτισε λάμψις λαμπροτέρα πολλὴ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ἀέρα ἐπλήρωσαν φλογερὰ σώματα σφενδοιζόμενα μέχρι τῶν νεφελῶν, διαγράφοντα παντοίας καμπύλας, καὶ βυθιζόμενα εἰς τὰ κύματα.

Ἄλλὰ μετ' ἐν δεύτερον τοῦ λεπτοῦ ἐσβέσθη ὁ κρότος, ἐσβέσθη ἡ λάμψις, καὶ οὐρανὸς καὶ θάλατσα ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς σιγὴν καὶ εἰς σκότος. Ὅλοι ἐν τῇ λέμβῳ ἐρρίφθησαν εἰς τὰ γόνατα αὐτομάτως.

Ὅλοι, πλὴν μόνης τῆς κυρίας Μακκλάρην, εἶδοι αὕτη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔκειτο ἐν λειποθυμίᾳ εἰς τῆς λέμβου μίαν γωνίαν. Τέλος δὲ συνῆλθε, καὶ ἡ πρώτη τῆς λέξις ἦν —
— Εὐγένιε, Εὐγένιε, τέκνον μου!

Καὶ τὸ πρῶτον τῆς κίνημα, νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον τῆς Εὐροῦσα δ' αὐτὸ πλησίον τῆς, τὸ ἤρπατε περιπαλῶς, καὶ κλαίοντα ἤρχισε νὰ τὸ καταφιλή. Ἐπειτα δ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ὁ κύριος Μακκλάρην, ἂν ἦναι ἐντὸς τῆς λέμβου· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

— Ποῦ εἶναι; ἐπανάλαβεν ἔντρομος ἡ δυστυχῆς γυνή, ἥτις πρὸ δύω ἑτῶν μόλις, ἦτον ἡ εὐδαιμονεσττέρα τῶν συζύγων. Διατί σιωπᾶτε; Ἐπνίγη, ἀπώλετο; Ἐμεινεν εἰς τὸ πυροπολούμενον πλοῖον; Εἰπέτε μοι, ἂν ἔχητε εὐσπλαγχνίαν.

Ὁ Γάλλος τέλος ἀνέλαβε νὰ τὴν καθησυχάσῃ, εἰπὼν εἰς αὐτὴν διὰ γενικῶν ἐκφράσεων, αἵτινες ἐπέτρεπον τὴν ἐλπίδα, ὅτι πολλαὶ λέμβοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ ὅτι πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν εἶχον κατέλθει εἰς αὐτάς.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος ἦτο σφοδρότατος, ἡ θάλασσα παραχωδεστάτη, τὸ σκότος πυκνότατον, ἡ βροχὴ ἔπιπτε ῥαγδαία, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ λέμβῳ δὲν εἶχον οὐδ' ἓνα ἐπενδύτην, ἡ δὲ κυρία Μακκλάρην διὰ μόνου ἐκαλύπτετο τοῦ νυκτικοῦ χιτῶνος, καὶ αὐτοῦ τὸ πλεῖστον μετεχειρίζετο ὅπως προσφύλαττη τὸ σχεδὸν ἐντελῶς γυμνὸν βρέφος τῆς· οἱ δὲ γυμνοὶ πόδες τῆς ἐβάτευον εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τῶν κυμάτων ἐπλήρου τὸν πυθμένα τῆς λέμβου, καὶ ἠύξανε τοὺς κινδύνους, μόλις ἀντλούμενον διὰ τῶν ἐναγωνίων προσπαθειῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Οὕτω παρῆλθεν ἡ τρομερὰ ἐκείνη νύξ, καὶ τέλος ἀνέτειλεν ὁ παρήγορος ἥλιος. Ἄλλὰ καὶ τὸ πελιδὸν αὐτοῦ φῶς οὐδεμίαν ἀνακούρισιν ἔφερεν εἰς τοὺς κατατριχομένους ναυαγούς. Μάτην περιέφερον πέριξ τὰ βλέμματα· οὐδαμοῦ σκιά γῆς, οὐδαμοῦ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἐπικούρου πλοίου. Τὰ δὲ κύματα ἐκορυφούντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὁ ἄνεμος ἐπέτεινε τὴν λύσσαν του· ἡ βροχὴ ἔπιπτε κρουνηδὸν, καὶ οὐδεμίαν τροφήν, καὶ οὐδὲ σταλαγμὸς ποτίμου ὕδατος ἐν τῇ λέμβῳ. Ἡ μόνη δ' ἐλπίς σωτηρίας ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου Ἐρρίκου, ὅστις μετὰ μεγάλης φρονήσεως, καρτερίας καὶ δραστηριότητος διηύθυνε τὴν ἀπηλπισμένην καὶ δεινὴν θαλασσοπλοίαν.

Διαιρέσας ναύτας καὶ ἐπιβάτας εἰς δύο λόγους, διέταξε νὰ κωπηλατῶσιν ἀμοιβαδὸν, ὥστε οἱ κεκμηκότες ν' ἀναλαμβάνωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ ἐβοήθει τοὺς δραστηριωτέρους, καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀτολμοτέρους διὰ λόγου καὶ ἔργου.

Οὕτω παρῆλθε καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα, ὡχρὰ, θουελλώδης καὶ ἀτελεύτητος, καὶ ἐπῆλθε πάλιν νύξ φοβερὰ, χωρὶς οὐδεμιᾶς πιθανότητος σωτηρίας. Τὰ πνεύματα ἦσαν ἤδη καταβεβλημένα, ἡ ἀπελπισία εἶχεν ἤδη καταλάβει τοὺς εὐψυχοτέρους, καὶ πείνα καὶ πρὸ πάντων δίψα τοὺς ἐτυράννει.

Ὁ μικρὸς Εὐγένιος τῆς Κυρίας Μακκλάρεν ἐκλαιε ζητῶν νὰ φάγη, ἡ ζητῶν ὕδωρ, καὶ αἱ φωναὶ του ἐθέριζον τὴν καρδίαν τῆς μητρός του, ἥτις μόνον δάκρυα εἶχε νὰ τῷ προσφέρει.

— Αἴρνης Πλοῖον! πλοῖον! ἔκραξεν εἰς τῶν ναυτῶν, καὶ ὅλοι ἀπέβλεψαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· καὶ ἰδοὺ τῷ ὄντι ἰστὸς πλοίου ἐφαίνετο εἰς τὸ λυκαυγὲς τῆς ἑσπέρας, καὶ μετ' ἐλίγον ἐράνη καὶ τὸ σκάφος αὐτό. Οἱ ναῦται ἤγειραν ὅλοι διὰ μιᾶς τριπλὴν κραυγὴν, ἥτις ἤχησε μακρὰν ἐπὶ τοῦ πελάγους, καὶ ἐλλείπει ἄλλου ὑψώματος ἔσχιταν λωριδα τοῦ γιγῶνος τῆς κυρίας Μακκλάρεν, καὶ τὴν ὕψωσαν εἰς μίαν κώπην.

Αἴρνης εἰς τὸ πλοῖον ἐράνη φῶς κινούμενον ἄνω καὶ κάτω. Τοῦτο ἦτο σημεῖον προφανὲς ὅτι τὸ πλοῖον τοὺς εἶδε. Ἰλιήρεις χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἐξηκολούθησαν ἐπαναλαμβάνοντες τὰς κραυγὰς τῶν ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτόν, ὅπως ἐδηγήσῃσι τὴν πορείαν τοῦ πλοίου.

Ἄλλὰ τὰ λεπτὰ παρήργοντο, τὸ φῶς ἐσβέσθη, καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐφαίνετο πλέον. Περιέμειναν ἐν τέταρτον, περιέμειναν ἡμίσειαν ὥραν, μίαν ὥραν, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴ ἀπὸ τοῦ πλοίου οὐδὲ ἀκρόασις. Πρόδηλον ἦτον ὅτι ἢ δὲν τοὺς ἐνόησεν, ἢ ὅτι νοῆσαν εἶχε τὴν βαρβαρότητα νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν θεινὴν θέσιν των, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

Μετὰ λαμπρὸν φῶς πόσον ζοφερώτερον φαίνεται τὸ σκό-

τος! μετὰ τριαύτην ἐλπίδα πότον μεγαλητέρα κατέλαβεν ἀπελπισία τὸς δυστυχεῖς ναυαγούς!

Ἡ κυρία Μακκλάρν, ἐν ἔσω ἐνομιζέτο ὅτι ἤρχετο τὸ σῶζον πλεῖον, ἐχώρευε τὸ παιδίον τῆς εἰς τὰς χεῖράς τῆς, καὶ διὰ τῶν τρυφερωτέρων λέξεων τῷ ὑπέσχετο τροφήν καὶ ὕδωρ. Ἄλλ' ἅμα ἤκουσε τοὺς τρομεροὺς λόγους: « Τὸ πλεῖον δὲν ἔρχεται, »

— Ἀπόθανε καὶ σὺ ἄθλιον! ἀνέκραξε, καὶ ἐλειποθύμησε πάλιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀντέσχε περαιτέρω ἢ γενναϊότης. Ὁ Γάλλος ἐπιβάτης ἐπλησίασεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς λέμβου ἵνα βιβθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τελειώσῃ τὰ δεινά του ἐρ' ἅπαξ· ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἑρρίκος, ἐννοήσας τὴν πρόθεσίν του, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Κύριε Γάλλε, τῷ εἶπε, περιμείνατε καὶ ὡς αὔριον, καὶ ἂν ἡ ἡμέρα δὲν φέρῃ βελτίωσιν εἰς τὴν τύχην μας, σᾶς ἐπιτρέπω νὰ ἐκτελέσητε τὸν σκοπὸν σας, ἐπανιστάμενος κατὰ τῶν σκοπῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γάλλος ἠσχύνθη βλέπων εἰς τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τριαύτην εὐψυχίαν, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

— Θωμᾶ, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἰς ναύτης εἰς ἄλλον γείτονά του· ὅταν ἤμην εἰς Καναδάν, ἤκουσα τοὺς ἀγρίους ἐκεῖ λέγοντας, ὅτι τὸ κρέας τῶν μικρῶν παιδίων εἶναι τρυφερὸν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν ἀρνίων.

Ὁ Θωμᾶς ἠτένισε τὸν ὀμιλήσαντα διὰ φλογεροῦ βλέμματος.

— Ἰωάννη, ἔχεις μάχαιραν; τὸν ἠρώτησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν.

— Ἐγώ, καὶ πολὺ κοπτεράν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τὸ παιδίον μου! ἀνέκραξεν ἀναπηδῶσα ὡς λέαινα ἡ

Κ. Μακκλάρεν, ἥτις ἐφαίνετο πρὶν λειποθυμοῦσα ἢ κοιμωμένη. Τίς θέλει νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸν Εὐγένιον μου; Ἐλθέτε, ἐδὼ εἶμαι. Ἄν ἔχητε μαχαίρας, ἔχω τοὺς ὄνυχάς μου, ἔχω ἐγὼ τοὺς ὀδόντας μου. Δὲν θὰ μ' ἀρπάσῃτε τὸν Εὐγένιον.

Ἄλλὰ διὰ μιᾶς πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα,

— Πεινᾶτε, εἶπεν ἔχετε δίκαιον. Θέλετε νὰ φάγητε, ἔχετε δίκαιον. Ἄλλὰ σᾶς παρακαλῶ, ἀλλὰ σᾶς ἰκετεύω γονυπετῶς· λυπηθῆτέ με προσπίπτουσαν εἰς τοὺς πόδας σας. Ἀφήσατε τὸ παιδίον μου. Θυσιάσετε ἐμέ. Σᾶς εἶναι πολὺ συμφερότερον. Ἀπὸ ἐν μικρὸν παιδίον τίς πρῶτος θὰ φάγῃ; Ἀπὸ ἐμὲ δύνασθε νὰ τραφῆτε δύο ἡμέρας τοῦλάχιστον, καὶ ἐν τούτοις θὰ φανῆ ἡ ξηρά, ἢ θὰ ἔλθῃ πλοῖον πρὸς σωτηρίαν σας. Μὴ ἀποβάλλετε τὴν δέησίν μου.

Ἐπειτα δὲ, στραφεῖσα πρὸς τὸν ἀκόλουθον,

— Κύριε ἀξιωματικέ, τῷ εἶπε, σᾶς παραδίδω τὸν υἱόν μου. Βοηθήσατε, κύριε ἀξιωματικέ· σώσατε τὸν υἱόν μου. Θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι. Θέλουσι νὰ τὸν φάγωσι. Σώσατέ τον, καὶ ἀποδόσατε ποτὲ εἰς τὸν πατέρα του τὴν φίλην αὐτὴν παρακαταθήκην.

— Ἐσυχάσατε, κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἀκόλουθος, ὅστις εἶχεν ἐπίσης ἀκούσει τὴν συνδιάλεξιν τῶν ναυτῶν. Τὸ παιδίον σας δὲν διατρέχει τοιοῦτον κίνδυνον. Δὲν ἠξεύρω ἂν σωθῶμεν ἢ ἂν ἀποθάνωμεν. Σᾶς ἐγγυῶμαι ὅμως ὅτι ὁ ἀποθάνωμεν ἢ θὰ σωθῶμεν ὅλοι ἐμοῦ. Καὶ ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ ἕκαστον περὶ τούτου, εἶναι αὐτό! ἐπρόσθεσε, σύρων ἀπὸ τῆς ζώνης του πυροβόλον, οὗ ἡ θεὰ ἐπέβαλεν εἰς ὄλους σέβας καὶ σιωπὴν.

— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Μακκλάρεν, γελῶσα ἐνταυτῷ καὶ κλαίουσα, καὶ κρατοῦσα σφικτὰ

τὸ βρέφος της, χωρὶς νὰ συγκατανεύη πλέον οὐδὲ στιγμὴν νὰ τὸ ἀφήσῃ ἀπὸ τῆς ἀγκάλης της.

Οὕτω παρῆλθε καὶ ἐκείνη ἡ νύξ, ζοφερώτερα, Ουελωδεστέρα, ἀγριωτέρα τῆς προτέρας. Ἡ βροχὴ οὔτε στιγμὴν δὲν ἔπαυσεν, οὐδ' ἐκόπασε διόλου ὁ ἀνεμος· ἐξ ἐναντίας δὲ, πρὸς βορρᾶν μεταπηδήσας, προσέθηκε καὶ τὸ δριμύ ψῦχος εἰς τὰς λοιπὰς βασάνους τῶν ναυαγῶν.

Δ'.

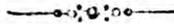
Τέλος ἡ αὐγὴ ἤρχισε νὰ ὑπορώσκη, καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀκτῖνα εἶδον μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ μετὰ φρίκης συγχρόνως πλοῖον, ὅπερ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς δὲν τοὺς εἶχεν ἰδῆ, καὶ ἔπλεεν ἐπ' αὐτοὺς ὀρθόν, ὥστε ἡ πρύμνη του σχεδὸν τοὺς ἤγγιζεν ἤδη. Ὁ ἀκόλουθος Ἑρρῆκος ἔσπρωξεν ἀμέσως ἰσχυρῶς τὸ πηδάλιον, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐξέπεμψαν μεγάλην φωνὴν, ἣτις ἠκούσθη εἰς τὸ πλοῖον.

Ἀνεκώχισεν ἀμέσως αὐτὸ, κατεβίβασε τὴν ἀναβάθραν του καὶ ἐδέχθη τοὺς δυστυχεῖς. Τὴν κυρίαν Μακκλάρην ὅμως ἀνεβίβασαν εἰς ναῦται αὐτοῦ φοράδην, διότι ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας, εἶχεν ἀπολέσει τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν της.

Τὸ πλεῖον τοῦτο ἦτον Ὀλλανδικόν, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀλλ' ἀναλογισθεῖς ὁ πλοίαρχος ἔτι δὲν εἶχεν ἱκανὴν ποσότητα τροφῶν καὶ ὕδατος διὰ τοὺς προσθέτους του ἐπιβάτας, προὔτίμησε νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ ἔμως ἐφ' ἔλην τὴν ἡμέραν ἐλοξοδρέμησεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὕδατα, ὅπως σῶσῃ καὶ ἄλλους τῶν ναυαγῶν, ἂν ἤθελεν ἀπαντήσῃ. Καὶ τῷ ὄντι περὶ τὴν ἐσπέραν ηὐτύχησε

νά εὔρη καὶ ἑτέραν λέμβον ἔχουσαν ἑπτὰ ἐπιβάτας, καὶ τὴν ἐπαύριον εἰσέπλευσεν εἰς Βρέστην τῆς Γαλλίας, καὶ ἀπεβίβασεν αὐτόθι τὴν λείαν τῆς ριλανθρωπίας του.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΕΜΑΗ

— 230 —

Α΄.

Τῆς νέας Σεελανδίας ὁ εὐρωπαϊκὸς ἀπεικισμὸς δὲν εἶναι ἀρχαῖος. Κατὰ πρῶτον Γάλλοι τυχοδιώκται ἤλθον εἰς αὐτήν, καὶ κερδήσαντες τὴν εὐνοίαν τῶν ἐγγχωρίων, ἠγόρασαν γαίας αὐτῶν, καὶ συνέζων μετ' αὐτῶν εἰς σχέσεις φιλικωτάτας. Ἐπειτα δ' ἱεραπόστολοι Ἄγγλοι μετέβησαν νὰ διαχύσωσιν εἰς τὰς νήσους ταύτας τὸ φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ φιλέφρονος τυχόντες ὑποδοχῆς, περιορίζοντο εἰς τὸ νὰ ἐξευγενίζωσι τὸν λαόν, χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὰ κυριάρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα.

Ἄλλὰ μόλις ἐγνώσθη εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ κάλλος καὶ ἡ εὐφορία τῶν τόπων τούτων, καὶ ἡ εὐκολία τῆς αὐτόθι ἀποκαταστάσεως, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐκινήθη τὸ πνεῦμα τῆς κερδοσκοπίας, καὶ ἑταιρία ἐμπορικὴ συστήθη, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰνδικῆς, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, κατέλαβε δι' ἀγορῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον εἰλικρινῶν, μεγάλας κτήσεις, ἐφ' ὧν ἀνήγειρε πόλεις, καὶ μετὰ τῶν δυνάμεων τῆς συναυξάνουσα καὶ τὴς ἀξιώσεις

της, ἐζήτησεν ὡς δικαίωμα ὅ,τι τῇ εἶχε δοθῆ ὡς φιλόξενος παραχώρησις, καὶ ἠθέλησε ν' ἀρπάσῃ τὴν ὑπερτάτην τῶν νήσων κυβέρνησιν, ἀφαιροῦσα αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐγγχωρίων.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη τῆς ἐταιρίας διαγωγὴ διήγειρε τῶν ἀρχαίων ἀρχηγῶν τῆς νήσου τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, ὑπεκκαιμένην κατὰ μέρος, ὡς ὁ ἀγγλικὸς τύπος δι᾿-σχυρίζετο, καὶ ὑπὸ τῶν ζηλοτύπων σκευωριῶν τῆς Γαλλίας, καὶ δικαιουμένην ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, οἵτινες ὀρθῶς, εἰ καὶ κατὰ τι ἰδιοτελῶς, ἐπρέσβευον ὅτι οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι, ἐξημερωθέντες διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἔπρεπε ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ δι' ἑαυτῶν.

Ἄλλ' οἱ φιλόανθρωποι οὗτοι λόγοι δὲν ὑπερίσχυσαν, καὶ ἡ ὑπόθεσις, καθυποβληθεῖσα εἰς τὰς ἀγγλικὰς βουλὰς καὶ ἐξογκωθεῖσα εἰς ὑπουργικὸν ζήτημα, ἐλύθη κατὰ τῶν ἱεραποστόλων καὶ ἐγγχωρίων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐταιρίας, ἦτοι διὰ σοφίσματος διαφανεστάτου ἡ ἀποικία μετεβλήθη εἰς κατὰκτησιν, καὶ οἱ ξενοδόχοι εἰς αἰχμαλώτους.

Ἄλλ' οἱ Νεοσεελανδοὶ εἰσὶν ἀνδρείοτατοι μεταξὺ τῶν ἀγρίων. Προσέτι δὲ κέκτηνται καὶ τινὰς ἠθικὰς ἀρετὰς, ἀξίας λαῶν μᾶλλον ἐξηυγενισμένων, καὶ μεταξὺ ἄλλων τὸν πατριωτισμόν. Δὲν ἠθέλησαν ἐπομένως νὰ κλίνωσι τόσον εὐκόλως τὸν ἀύχένα εἰς τὸν ζυγὸν ὅστις τοῖς ἐπεβάλλετο δι' ἀπλοῦ βουλεύματος ἔθνους μεμακρυσμένου καὶ ξένου, ἀλλ' ἀντέστησαν ἐνόπλιως, καὶ ὑπέκυψαν μὲν εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τῆς τακτικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ διεμαρτύροντο διὰ συνεχῶν ἐπαναστάσεων κατὰ τῆς αὐθαιρέτου ταύτης παραβιάσεως τῶν δικαιωμάτων των, καὶ πολλάκις ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἀνδρεία καὶ ὁ ἀριθμὸς των ἔφερον ὄλεθρον εἰς τοὺς κατακτητὰς.

Πρὸ πάντων δὲ δὲν ἐδίδετο εἰς τούτους ἡ ἐλαχίστη ἀνε-

σις· ἀλλ' ἅμα ἢ μία τῶν φυλῶν κατετροποῦτο, ἢ ἐξιλεουμένη κατέθετε τὰ ὄπλα, ἀμέσως ἢ ἄλλη τ' ἀνελάμβανε. Καὶ τοῦτο μὲν προεμήνυεν αἰσιον τὸ τέλος τῶν προσπαθειῶν των εἰς τοὺς Ἕγγλους, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀπαιτούμενη ἐμόνεια καὶ ἐνότῃς μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων, ὥστε ν' ἀποφύγῃσι τὸ νὰ νικηθῶσιν ἢ καὶ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως· ἀλλὰ τοῦτο καὶ διαιώνιζε τὸν πόλεμον.

Κατὰ τὸ 1842, αἱ δύο φυλαὶ Χουράκη καὶ Χούκη-Ἄγα, ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν ἐρμώμεναι, ἠνώθησαν, καὶ ὑψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, ὁμώσασαι εἰς τὸν Τιπόκον, τὸν θεὸν τοῦ θανάτου καὶ τῆς ὀργῆς, ν' ἀποδιώξῃσι τοὺς ξένους ἀπὸ τῆς νήσου των, καὶ θαρραλέως ἐλθοῦσαι μέχρι Τερανάκης, καὶ ἔξω τοῦ νέου Πλυμοῦθ, ἔκασαν καὶ ἐλεηλάτησαν ἀγροικίας τῆς κόμης ταύτης.

Τότε δ' ἐκδραμόντες οἱ Ἕγγλοι, οὐ μόνον τοὺς ἀπεδίωξαν, πληγώσαντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ συλλαβόντες ἓνα τῶν ἀρχηγῶν των, τὸν γηραιὸν Χουράκην (τὸν ὠκύποδα), τὸν ἐκρέμασαν ὑβριστικῶς ὑπ' ὄψιν τῶν ὀπαδῶν του, εἴτινες τὸν ἠγάπων ὡς πατέρα καὶ τὸν ἐτίμων ὡς βασιλέα των.

Τοῦτο, ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ τὸ φρόνημα τῶν ἀτρομήτων ἐκείνων υἱῶν τῆς φύσεως, ἐκορύφωσεν ἐξ ἐναντίας τὴν λύσσαν των, καὶ τοὺς παρώξυνεν εἰς ἀδιάλλακτον μῖσος· δύο δὲ νέαι φυλαὶ, οἱ Χόγγι, καὶ οἱ Βεῖ Κάτω προσετέθησαν εἰς τὰς ἐπαναστάσας, ὥστε αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαὶ ἐθεώρησαν τὰ συμβάντα ὡς λίαν σπουδαῖα, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ λάβωσι σύντονα μέτρα.

Ἐκστρατεία λοιπὸν ἠτοιμάζετο εἰς Νέον Πλυμοῦθ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ σθεσθῇ ἡ στάσις εἰς αὐτὴν τὴν ἐστίαν της. Πᾶσαι αἱ διαθέσιμοι στρατιωτικαὶ δυνάμεις, πεζικὸν καὶ πυροβολικὸν, ἐτίθεντο εἰς κίνησιν, καὶ ἐπικουρία ἐζητήθη καὶ

παρά τοῦ ἐκεῖ σταθμεύοντος δικρότου τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἀπ' ἐσπέρας τῆς ἐκστρατείας, οἱ ἀξιωματικοὶ ὅσοι ἐμελλόν νά ὀδηγήσωσι τὸν στρατὸν, καὶ οἱ ἐπιστημότεροι τῶν κατοίκων τοῦ Νέου Πλωμοῦ, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὴν συναστροφήν τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου.

Οἱ πλεῖστοι, κατὰ συστήματα ἀνά δύο ἢ τρεῖς διηρημένοι ἐντὸς τῆς αἰθούσης, συνδιελέγοντο περὶ τοῦ πολέμου, τῆς πιθανῆς αὐτοῦ ἐκβάσεως, καὶ τῶν συνεπειῶν του ὡς πρὸς τὴν ὀλοσχερῆ τῆς νήσου κατάκτησιν, ἢ ἀπεχαιρετῶντο ἀμοιβαίως.

Παρά δὲ τὴν στρογγύλην τράπεζαν, κατὰ μέσην τὴν αἰθουσαν, ἐκάθητο, προχέουσα τὸ τέϊον, ἡ Μις Ἐλισάβετ Οὐϊντερβίλη, Ἀγγλὶς γλαυκῶπις καὶ λευκὴ ὡς κρῖνος, ἥτις καὶ εἰς τοῦ Οὐέστ-Ἐνδ τὰς συναναστροφὰς ἤθελεν ἴσως παρατηρηθῆ διὰ τὸ κάλλος τῆς, πολλῶ δὴ μᾶλλον εἰς τῆς Νέας Σεελανδίας τὴν ἔρημον, ὅπου αὐτὴ ἐθόλλε μένον ἄνθος τοῦ εἶδους τῆς. Προσέτι δὲ ἦτον ἡ Μις Οὐϊντερβίλη κληρονόμος τῆς οὐ μικρᾶς περιουσίας τοῦ συνταγματάρχου, ὅστις, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἦν γνωστὸς καὶ ὡς ἀπολαμβάνων τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν.

Δι' ὅλα ταῦτα ἐννοεῖται ὅτι ἡ Μις Ἐλισάβετ ἦτον ἐπιζήτητος νόμφη, διὰ νέους ἀξιωματικοὺς μάλιστα θαυμάζοντας τὸ κάλλος τῆς, ὀρεγμένους τοῦ πλούτου τῆς, καὶ ἔχοντας ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ πατρὸς τῆς. Ἐπομένως ἡ τράπεζα, ἥς προήδρευε, δὲν ἦτο κενή, ἀλλὰ περιεβόμβει περὶ αὐτὴν τὸ σμῆνος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντες ἐφιλοτιμοῦντο ν' ἀρέσωσιν εἰς τὴν καλὴν τεύχον.

Ἄλλ' εἰς πρὸ πάντων ἐφαίνετο ἐπιτυχάνων εἰς τοῦτο,

νέος ἀξιωματικὸς τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, οὐ τὰ κυριώτερα πλεονεκτήματα ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἀντιζήλους του ἦσαν τὰ ἀκόλουθα· πρῶτον, ὅτι εἶχε χαρακτῆρας προσώπου ἀληθῶς διακεκριμένους, ἀνακαλοῦντας κατὰ τι τὴν μορφήν τοῦ Ἀντινόου, ἐκτὸς ὅτι, ἢ ἴσως, προσθήκη ὅτι, τὸ βλέμμα του εἶχε τι τὸ τολμηρὸν μέχρι προπετείας, καὶ τὸ στόμα του, αὐταρέσκως διαστελλόμενον, ἐσκιαζέτο ὑπὸ ἀρτιγεννήτου μύστακος, ὃν κομπαστικῶς ἔστριπτε πολλάκις ὁ ἰδιοκτήτης του· δεύτερον ὅτι ἐχόρευε τὸν στρόβιλον καὶ τὴν νεωστὶ ἐφευρεθεῖσαν πόλκαν ὡς οὐδεὶς ἄλλος τοῦ ἔθνους του, καὶ οὐδὲ αὐτῶν τῶν σκηνηκῶν ἀτελέστερον· τρίτον ὅτι, ἔχων φωνὴν βαρυτόνου, καὶ λαβῶν τινα μαθήματα αὐτοῦ τοῦ Ταμβουρίνη, ἐτραγῶδει μετὰ τῆς Μις Οὐϊντερβίλης τὴν Λουκίαν πρὸ πέντε ἡμερῶν, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ προσωρμίσθη ἡ Ἀμφιτρίτη εἰς Νέον Πλυμούθ· καὶ τέταρτον, τινὲς φρονοῦσι τὸ κυριώτατον, ὅτι ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἐκαλεῖτο λόρδος Ἀλβέρτος Βοβλαϊύ, καὶ ἦν δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Μαρκεσίου Φιτζ-Οὐίλλιαμ, ἔχων ἐπομένως νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του πλοῦτον μὲν οὐχί, καθ' ὃ δευτερότοκος, ἀλλ' ὄνομα ἐκ τῶν ἀριστοκρατικωτέρων.

Τούτου τὰς περιποιήσεις ἐφαίνετο μᾶλλον ἐνθαρρύνουσα ἢ ὠραία τοῦ συνταγματάρχου θυγάτηρ, διὰ τῆς προτιμῆσεως καὶ τῆς προσοχῆς ἣν εἰς αὐτὰς ἐχορήγει.

— Καὶ τί μὲ διατάττετε νὰ σᾶς φέρω ἐκ τῆς ἐκστρατείας μας, κυρία; εἶπεν ὁ λόρδος Ἀλβέρτος γελῶν, ἐν ᾧ ἐρρόφα τὸ τέϊον. Τὴν λευκὴν λίμνην, ἣτις ὁμοιάζει γάλα μακρόθεν, οὔτε τὸν θολωτὸν σκόπελον τοῦ Τογαδοῦ κατὰ δυστυχίαν δὲν δύναμαι· ἀλλ' ἂν θέλητε τινὰς Μοχομοκαῖ ἢ τεταριχευμένας κεφαλὰς τῶν Ραγκατίρας, ὡς ὀνομάζονται

οὐ ἀρχηγοὶ τῶν ἀγρίων αὐτῶν βαρβάρων, σᾶς ὑπόσχομαι πλήρη αὐτῶν συλλογὴν.

— Ἄπαγε! Ποίαν πρότασιν, λόρδε Ἀλβέρτε! ἀπήντησεν ἐπιπληκτικῶς ἡ Μις Οὐϊντερβίλη. Ὅ,τι ἀπαιτῶ παρ' ὑμῶν, κύριοι, εἶναι νὰ μᾶς φέρητε ὀπίσω ὑμᾶς αὐτοὺς σώους καὶ ὑγιεῖς, ἐπρόσθεσε, διὰ μὲν τοῦ στόματος ἀποτείνουσα τούτους τοὺς λόγους εἰς ὄλους τοὺς περιῖσταμένους, διὰ δὲ τοῦ βλέμματος εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ.

— ὦ! περὶ τούτου μὴ ἀνησυχῆτε, εἶπε κομποβόρημον ὁ Ἀλβέρτος, ὅστις κατὰ πρῶτον ἐξεστράτευεν εἰς τὴν Πολυνησίαν. Βεβαίως δὲν ὑποπτεύετε ὅτι οἱ γυμνῆται αὐτοὶ, οἱ ἔχοντες ψιᾶθους ἀντὶ ἐνδυμάτων, καὶ ὅστ' αὐτῶν ἰχθύων ἀντὶ ὀπλων, θέλουσι τολμήσει νὰ πλησιάσωσι τόσον εἰς τὸ πῦρ τῶν γρανιτοβόλων τῆς Ἀμφιτρίτης, ὥστε καὶ νὰ μᾶς βλάψωσιν!

« Ἄλλ' ἂν δὲν καταδέχησθε τὰς κεφαλὰς των, — καὶ ἔχετε δίκαιον· δυσειδέστερον δῶρον δὲν ἐδύνατο νὰ σᾶς προταθῆ, — σᾶς ὑπόσχομαι ὀλόκληρον ἀγέλην δεσμίων ἡγεμονίδων, ἐξ ὧν νὰ συνθέσητε τὴν αὐλήν σας, νὰ τὰς ἔχητε ὑποπόδιά σας ὅταν κάθησθε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ὑποζύγια ὅταν ἐξέρχησθε διὰ τοῦ ὀχήματος.

— ὦ κύριε, εἶπεν ἡ Μις Ἐλισάβετ, ἡ φαντασία σας εἶναι λίαν ἄσιατική. Στοιχηματίζω ὅτι προσφάτως ἀνέγνωτε τὴν Λάλλα-Ρούχ¹⁾.

— Σᾶς συμβουλεύω, νέε μου φίλε, εἶπεν ὁ αἰδεσιμώτατος Δανιὴλ Ῥιγγβέλλ, πρό τινων ἡμερῶν ἐλθὼν εἰς Νέον Πλυμουθ νὰ ἱεουργήσῃ, σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴν ἀναλά-

1). Τὸ Ἰνδικὸν ποίημα τοῦ Θωμᾶ Μώρου.

ἴητε τοιαύτην ὑποχρέωσιν. Δὲν γνωρίζετε τῶν ἐγγχωρίων αὐτῶν τὴν ἀνδρίαν.

— Περὶ τούτου, ἀπεκρίθη προπετῶς ὁ λόρδος Ἀλβέρτος, ἔμιλοῦμεν εἰς τὴν ἐπιστροφήν μας. Καὶ προθύμως ἀναλαμβάνω τὴν πρόσθετον ὑποχρέωσιν νὰ φέρω καὶ εἰς τὴν αἰδεσιμότητά σας δύο ἀρχηγούς ἢ βασιλεῖς των, νὰ τοὺς ἔχητε κωδωνοκρούστας εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας.

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ ἱερέυς· ὅταν οἱ ἄνθρωποι οὔτοι προσβάλλωσι τὴν ἀποικίαν μας, πρέπει βεβαίως νὰ τοὺς ἀποκρούωμεν, καὶ νὰ καθιστῶμεν αὐτοὺς ἀκινδύνους. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι, ἂν καυχώμεθα διὰ τὴν ὑπερσχὴν τῆς θρησκείας μας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων μας, αὐτὴ ἡ θρησκεία καὶ αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς καθῆκον μᾶς ἐπιβάλλουσιν, ὄχι νὰ καταδυναστεύωμεν αὐτοὺς διότι εἶναι ἡμῶν ἀσθενέστεροι, ἀλλὰ νὰ τοὺς προστατεύωμεν, ὄχι νὰ γινώμεθα ἄρπαγες τῆς γῆς, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας των, ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου καὶ δι' ἔργου νὰ παύωμεν αὐτοὺς τῆς ἀρπαγῆς, καὶ νὰ τοῖς διδάσκωμεν τὴν ἠθικὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀρχηγέτου· τέλος νὰ τοὺς μεταχειριζώμεθα οὐχὶ ὡς ὑποπόδια καὶ ὡς ὑποζύγια, ἀλλ' ὡς ἀδελφοὺς πεπλανημένους, οὓς ἐκλήθημεν αὐρανόθεν ὅπως φέρωμεν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περιεστώτων ἐπεκρότησαν εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο μάθημα τὸ δοθὲν εἰς τοῦ λορδίσκου τὴν ὑπεροψίαν, καὶ πρὸ πάντων ἔρριψεν εὐγνώμον βλέμμα πρὸς τὸν Κ. Ριγγέλλ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ συνταγματάρχου, ὁ λοχαγὸς Φράϊζερ, ὅστις ἄλλοτε συλλαβὼν τινὰς ἐλπίδας νὰ ἐλκύσῃ τὴν καρδίαν τῆς Ἐλισάβετ, εἶδε δύσαντα τὸν ἀστέρα τοῦ, ἀφ'

ἥς στιγμῆς ἀνέτειλεν εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Πλυμοῦθ ὁ λαμπρὸς ἀξιωματικὸς τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἄλλ' ὁ λόρδος Ἀλβέρτος δὲν ἦτον ἄνθρωπος νὰ μείνη ἀναπολόγητος. Τὸν παρῴξυνε δὲ καὶ ἡ τῶν λόγων τοῦ ἱερέως εὐμενῆς ὑποδοχὴ· δι' ὃ

— Δὲν ἐκπλήττομαι διόλου, αἰδεσιμώτατε, εἶπε μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, ἀκούων ἐκ τοῦ στόματός σας τὴν συνηγορίαν τῶν ἀγρίων ἐκείνων· τὸ ἐναντίον ἤθελε μοὶ φανεῖ παράδοξον. Ἐξεύρω ὅτι ἔχουσι τὴν εὐτυχίαν ν' ἀγαπῶνται καὶ νὰ προστατεύωνται θερμῶς ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, καὶ τόσεν θερμῶς μάλιστα, ὥστε τὰ συμφέροντά των προτιμῶνται ὑπὲρ τὰ συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας. Ἐννοῶ ὅτι εἰς τινὰς θὰ ἐσύμπερην ἂν εἶχον ὄλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν νέαν Σεελανδίαν οἱ ἄγριοι Ῥαγκατίραι, ἵνα ἄρχωσιν αὐτοὶ ὑπ' ἐκείνων τὸ ὄνομα, καὶ ἂν ποτὲ ἡ ἀγγλικὴ σημαία δὲν ἐκυμάτει ἐπὶ τῶν νήσων τούτων. Ἴσως δὲ ἀκόμη καὶ σήμερον αἱ εὐχαὶ τινῶν εἰσὶν ἐναντίαι τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὅπλων ἡμῶν.

— Εἰς τὰς αἰτιάσεις ταύτας, εἶπεν ἐχειρόμενος ὁ ἱερεὺς, θὰ μοὶ ἐπιστρέψητε, κύριε, νὰ μὴν ἀπαντήσω. Σιωπὴν ἐτήρησα καὶ ὅταν αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὰς ἐτόξευον εἰς εὐγλωττα ἄρθρα. Δὲν εὐχομαι τὴν ἀποτυχίαν τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀλλὰ μάλιστα θέλω συνοδεύσει τὴν ἐκστρατείαν των.

«Χρέος μου ὅμως θέλω νομίζει νὰ ἐπικαλῶμαι τὴν θείαν ἀρρώγην καὶ τὴν ἀνθρωπίνην εὐσπλαγχνίαν ἐπὶ τῶν θυμάτων ἐκατέρων τῶν μερῶν, ἐπὶ ὄλων τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μου, εἴτε ἄγριοι εἶναι εἴτε ἡμεροὶ καὶ ὅταν ἐκεῖνοι ξένους, ἀγνώστους, φέροντας ἄλλα ἦθη καὶ ἄλλην θρησκείαν, μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως καὶ ἀνυπόπτως, δὲν πρέπει ἡμεῖς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἐγκαυχώμενοι εἰς τὸν πολιτι-

σμόν μας, νὰ τοῖς ἀποδίδωμεν τὸ κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ, οὔτε καλοῦντες αὐτοὺς περιφρονητικῶς ἀγρίους, νὰ φαινώμεθα αὐτῶν ἀγριώτεροι.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν μετὰ τινος πικρίας ὁ ἱερεὺς, ἐμακρύνθη πρὸς ἄλλο μέρος τῆς αἰθούσης, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ὅπως προετοιμασθῆ διὰ τὴν ἐπαύριον.

Ἄλλ' ὁ λόρδος Βοβλαϊῦ ὀλίγον ἐφρόντισε διὰ τὰς ὁπωσοῦν ἀποτόμους ταύτας ἐπιπλήξεις, καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τοὺς μικροὺς ψιθυρισμοὺς οἵτινες ἠγέρθησαν περίξ του, διότι ἡ ὑπόληψις πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ Κ. Ριγγβέλλ ἦτο γενικὴ εἰς ὅλην τὴν ἀποικίαν, ἐξηκολούθησε τὰς περιποιήσεις του πρὸς τὴν Κ. Οὐίντερβίλην, ἔψαλε μετ' αὐτῆς τὰς διφωνίας τῆς Λουκίας, ἔγραψε στίχους εἰς τὸ λεύκωμά της, καὶ διὰ τῆς ἀκενώτου εὐτραπείας καὶ προπετείας του, κατώρθωσε μέχρι τέλους νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου τὴν συνδιάλεξιν, νὰ μακρύνῃ ὅλους τοὺς λοιποὺς, καὶ αὐτὸν τὸν λοχαγὸν Φραϊζερ, καὶ νὰ μείνῃ δι' ὅλης σχεδὸν τῆς ἐσπέρας μόνος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ συνταγματάρχου.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ὅτε τὸ στράτευμα ἀνεχώρει, ὁ Βοβλαϊῦ, ἀποχαιρετῶν ἓνα τῶν συντρόφων καὶ ὁμοβαθμίων του ἐπὶ τοῦ δικρότου, ὅστις τὴν προτεραίαν τὸν συνώδευεν εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου,

— Φίλε Πουλλρόπ, τῷ εἶπεν, ἐγὼ ἀπέρχομαι· σὲ δὲ ἀφίνω πληρεξούσιον καὶ ἐπίτροπόν μου, καὶ ἐκτελεστὴν τῶν τελευταίων παραγγελιῶν μου.

«Εἶδες, φίλε, ὅτι ἡ Μις Ἐλισάβετ δὲν εἶναι ὅλως διόλου δυσμενὴς πρὸς ἐμέ. Ἄν, ἀντὶ νὰ μὲ στέλλωσι νὰ σωφρονίσω τὰ ἄγρια κτήνη, τοὺς προστατευομένους τοῦ αἰδεσιμωτάτου Δανιὴλ Ριγγβέλλ, μὲ ἄφινον ἓνα μῆνα ἀκόμη εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πλυμούθ, ἴσως ὁ ῥηθὴς αἰδεσιμώτατος θὰ ἠιλό-

γει εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τὴν ἔνωσίν μου μετὰ τῆς ὠραιότερας καὶ πλουσιωτέρας Μῆς τῆς Νέας Σεελανδίας καὶ ὅλων τῶν ἀντιπόδων.

« Ἀλλὰ τώρα ἀναχωρῶ, καὶ γνωρίζω λοχαγόν τινα ὅστις μένει πλησίον της, καὶ ὅστις σοὶ ὁμολογῶ ὅτι μοὶ φαίνεται πολὺ ὑποπτος. Βλέπε λοιπὸν συνεχῶς τὴν Μῆς Οὐντερβίλην. Ἄν ἔχῃς τινὰ πιθανότητα νὰ μὲ ὑποσκελίσῃς, ἀγαθὴ τύχη, μὴ τὴν ἀμελῆς. Ἄν ὅμως πεισθῆς ὅτι κάμμίαν δὲν ἔχεις, τότε μὴ κάμνης ὡς τὸν χαιρέκακον ἐκεῖνον κύνα, ὅστις κριθὴν δὲν ἔτρωγε, καὶ ὅμως ὑλάκτει πρὸς τὸν ἵππον ὅταν ἤθελε νὰ τὴν πλησιάσῃ, ἀλλὰ βοήθει με καὶ ἀπόντα, ἀναπόλει με εἰς τὴν μνήμην της, φύλαττε τὸ φρούριον μὴ μᾶς τὸ καταλάβῃ ὁ ἐχθρὸς ἐξ ἐφόδου, καὶ πρὸ πάντων ἐπιτήρει τὸν λοχαγόν.

« Μέχρις ὅτου γίνῃς ὁ ἴδιος πλούσιος, δὲν θέλεις ἴσως δυσαρεστεῖσθαι, ἔχων τὸν φίλον σου πλούσιον.

Καὶ τοιαύτας δούς ὁδηγίας, ἀπῆλθεν.

Β'.

Οἱ ἀγρίοι ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θαμέσιος ποταμοῦ, οὕτως ἐπικληθέντος ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, κατὰ τὸ κέντρον τῆς νήσου, καὶ ἐκεῖ περιέμενον ἀτρομήτως τὸν ξένον στρατόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος Χουράκη, ἀρχηγὸς ἀνηγορεύθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βίδης (ὁ *εμμανῆς*), ὅστις διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν του ἐπεκαλεῖτο καὶ Ναπουλῶν¹⁾, δηλαδὴ Ναπολέων, διότι μέχρι τῶν ἀγρίων αὐ-

1) Ὁ Νεοσεελανδὸς ἴης ὠνομάζετο τῷ ὄντι Ναπουλῶν καὶ Ποναπαρτής (Βοναπέρτης) διὰ τὴν ἀνδρίαν του.

τῶν εἶχεν ἀντηγήσει ἡ φήμη τοῦ ἥρωος τῆς Γαλλίας. Ὁ δὲ Βίδης οὗτος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, συνέλαβεν ἀδιάλλακτον μῖσος κατὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν, καὶ ἀκόρεστος ἦν ἡ ἐκδίκησις ἣν ἔπνεε κατ' αὐτῶν.

Ἡ πρώτη προσβολὴ τῶν Ἄγγλων ὑπῆρξεν ὀλεθρία εἰς τοὺς ἀγρίους· διότι, μὴ γνωρίζοντες οὗτοι τὴν ἀφίξιν τῆς Ἀμφιτρίτης εἰς νέον Πλυμούθ, καὶ μὴ περιμένοντες ἐπομένως προσβολὴν διὰ πυροβόλων, ἔμενον ἐντὸς τῆς πεδιάδος εἰς θέσιν ἀσθενεστάτην, καὶ περιφρουρούμενοι μόνον ὑπὸ ἀπλοῦ χαρακώματος ξυλίνου.

Ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι, χωρὶς καὶ νὰ πλησιάσωσιν ἐντὸς βέλους βολῆς, ἀνέτρεψαν καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ Πα ἢ περιφραγμα αὐτῶν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως εἰς ἣν ἡ ἐκπληξίς τοὺς ἐνέβαλεν ὀρμήσαντες κατ' αὐτῶν, τινὰς μὲν ἐφόνευσαν, καὶ ἤθελον ὅλους τοὺς κατακόψει, ἂν δὲν ἐσώζοντο ῥιφθέντες εἰς τὸν ποταμόν· ὥστε καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον του Πουλλρόπ νὰ εἰπῇ εἰς τὴν Ἐλισάβετ, ὅτι παρ' ὀλίγον ἤθελε τῇ στείλει ἵνα πληθύνῃ τὸ κτηνοτροφεῖόν τῆς ὀλόκληρα τὰ ἔθνη τῶν Χουράκη καὶ τῶν Χούκη καὶ τῶν Χόγγη καὶ τῶν Βάϊ, ἂν τὰ χερσαῖα ταῦτα θηρία δὲν εἶχον διὰ μιᾶς μεταβληθῇ εἰς ἰχθεῖς· ἀλλ' ὅτι ἂν διὰ τοῦτο ἠναγκάζετο νὰ μεταβάλῃ εἰς ἀλιεῖαν τὴν θήραν του, εἶχεν ἤδη ἐτοιμάσει τὰς ὀρμιάς του, καὶ ἦτο βέβαιος περὶ τῆς προσεχοῦς του ἐπιτυχίας.

Πρέπει ὁμῶς νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ οἱ ἦττον κομπορήμονες, καὶ οἱ ἦττον εὐπιστοι τοῦ στρατοῦ, ἰδόντες τὴν παντελεῖ καταστροφὴν καὶ διάλυσιν τῶν ἐχθρῶν, ἐθεώρησαν ὡς δαμασθεῖσαν τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἐπέισθησαν ὅτι τοῖς ἔμενε πλέον νὰ περιέλθωσι μόνον θριαμβευτικῶς τὴν νῆσον

να δεχθῶσι τῶν ἀγρίων τὴν ὑποταγὴν, καὶ τιμωρήσωσι τοὺς πρωτουργοὺς τῆς στάσεως.

Ἄλλ' ἤπατῶντο μεγάλως. Τὴν τρίτην πρωΐαν, ἐν ᾧ συνεσκευάζετο διὰ ν' ἀναχωρήσῃ τὸ ἀγγλικὸν στράτευμα, εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τῆς διαυγαζούσης ἡμέρας, εἶδον αἰφνης τοὺς δεξιόθεν ὑπερκειμένους λόφους καταμέλανας ὄλους, ὡς ἂν σκοτεινὸν νέφος ἐπεκάθητο ἐπ' αὐτῶν· καὶ ὅτε τὸ φῶς ἠύξησε, καὶ τ' ἀντικείμενα ἐγένοντο εὐκρινέστερα, ἐφάνησαν τὰ ὑψώματα ὅλα κεκαλυμμένα ὑπ' ἐνόπλων ἀγρίων, ἀσυγκρίτως πολυπληθεστέρων ἢ τοὺς διωχθέντας ἀπὸ τοῦ Πᾶ. Κατεῖχον δ' αὐτοὶ θέσιν, ἧς ἡ ἐκλογή ἀπεδείκνυεν ὀρθοτάτην στρατηγικὴν κρίσιν παρὰ τοῖς βαρβάροις ἐκείνοις, προσέτι δὲ καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτεθῶσι, καὶ οὐχὶ νὰ περιμείνωσιν ἀμυντικῶς τὸν ἐχθρόν.

Ἔσθη δ' ἔθνικῆς καὶ ἀτομικῆς ὑπερφίας δόσιν καὶ ἂν εἶχεν ὁ λόρδος μας, τὸ ἀπροσδόκητον ἕμως καὶ τὸ ἐκπληκτικὸν τοῦ θεάματος τούτου προσέβαλε τὴν φαντασίαν του ἰσχυρῶς. Οἱ ἄγριοι, εἰς τρεῖς σειρὰς παρατεταγμένοι, ἐπέστεφον τὰς ὄφρυς τῶν λόφων. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἦσαν ἐντελῶς γυμνοὶ, ἄλλοι δὲ ῥάκη λινα ζωγραφικῶς περιβεβλημένοι. Τὸ πρόσωπόν των καὶ τὰ λοιπά των μέλη, παραδόξως κατεστιγμένα, ἔδιδον εἰς τὴν μορφήν των θηριώδη τινα καὶ ἀποτρόπαιον ἔκφρασιν, καὶ εἰς τὴν ἀφθονον κόμη των, συνδεδεμένην ἐν εἴδει κροβύλου εἰς τῆς κεφαλῆς των τὴν κορυφήν, ἣν ἐμπεπηγμένον, καὶ ἔνευεν ἀπειλητικῶς, μακρὸν πτερόν σαρκοφάγου τινὸς ὀρνέου· εἰς δὲ τὰς χεῖράς των οἱ μὲν ἐκράτουν τὸ φοβερὸν ῥόπαλον, τὸ Μέρε καλούμενον, οἱ δὲ λόγγας ἐχούσας ἀντὶ αἰχμῶν ὀξεῖς λίθους ἢ ἰχθύων ὀστά, καὶ τινες πυροβόλα, ὧν τὴν χρῆσιν εἶχον μάθει

οί Νεοσεελανδοί παρά τῶν κατακτητῶν των. Ἴσταντο δὲ ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ ὡς ἀπολελιθωμένοι.

Ἄλλὰ τέλος, ὑπεράνω τῶν κορυφῶν ἐφάνη προκύπτων ἀκτινοβόλος τοῦ ἡλίου ὁ δίσκος. Διὰ μιᾶς ὅλος ὁ στρατὸς τῶν ἀγρίων ὡς εἰς ἄνθρωπος ἐκινήθη, καὶ μετ' ἐρῶνθμου βήματος ἤρχισε πυρρίχιον φοβερόν, ἱκανὸν νὰ ἐκπλήξῃ πολεμιστὰς ἤττον πρωτοπείρους τῶν τειούτων θεμάτων ἀφ' ὅ,τι ἦν ὁ ἡμέτερος λόρδος. Ὡς ἐξ ἑνὸς δὲ στόματος ἀντήχησεν ἀπὸ τῶν χιλίων στομάτων τὸ Πι-Χε, τὸ πολεμιστήριον ἄσματων, οὐ αἰ θηριώδεις κραυγαὶ ἐμπνέουσι φρίκην εἰς τὸν γενναιότερον, καὶ οὐ αἰ ὄξεις τόνοι ἐρῶνθμιζον τῆς ὀρχήσεως τὰς κινήσεις.

Πρῶτον ἐψαλλον τὸν ὕμνον τοῦ θανάτου, τὸ μέγα μυστήριον, δι' οὗ ὁ Ἄτοῦας, τὸ ὑπέρτατον ὄν, καταστρέφων τὸν ἄνθρωπον, συνενοῖ τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ οὐσίαν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῆς αἰωνίας οὐσίας του, καὶ ἐπήνεσαν τὸ ἱερόν θυμίαμα, ἐφ' οὗ ἀναβαίνουνσιν αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ παρατίθενται εἰς τὸν Ἄτοῦαν, ὡς εὐαρεστοτάτη τροφή. Ἡ φωνὴ των κατ' ἀρχὰς ἦν βαρεῖα καὶ σοβαρὰ, τὰ βλέμματά των ἐστρέφοντο συνεχῶς πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὰ σχήματά των ἦσαν ἐπίσημα, ἐκφράζοντα βαθεῖαν εὐλάβειαν. Ἄλλὰ κατ' ὀλίγον ἐξαπτομένου τοῦ θρησκευτικοῦ των ἐνθουσιασμοῦ μέχρις ἀγρίας παραφορᾶς, τὸ βλέμμα των ἐπυρώθη, ἡ φωνὴ των εὔρε λαρυγχισμοὺς ὄξεις, οἵτινες οὐδὲν ἀνθρώπινον εἶχον, καὶ τὰ κινήματά των ἦσαν ὡς δαιμονιζομένων.

Μετ' ὀλίγον μετεβλήθη ὁ τόνος τοῦ ἄσματος εἰς θρηνωδίαν παράδοξον, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐκπέμπωσι κραυγὰς ὡς ὠρυομένων θηρίων· ἐψαλλον τὸ μοιρολόγιον τῶν ὄσοι ἐμελλον νὰ πέσωσιν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸν κλαυθμὸν ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῶν σωμάτων αὐτῶν.

Ἄλλ' ἐν τῷ ἅμα τὰ μέλη των ἤρχισαν ὡς σπασμωδικῶς νὰ κινῶνται, οἱ ὀφθαλμοὶ των ἐστρέφοντο φρικτωδῶς ἐν τὸς τῆς κόγχης αὐτῶν· τὰ στόματά των ἠνοιγόnton τεραστίως, ἀφρὸν ἀποπτύοντα, καὶ οἱ βρυχηθμοὶ των ὠμοιάζον βροντῆς πάταγον. Πάλλοντες δὲ καὶ συγκρούοντες τὰ ῥόπαλα καὶ τὰς λόγχας των, ἐκτύπων πάντες ὁμοῦ τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν των μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐβόμβει ὄλη καὶ ἐκλονεῖτο ὡς σπαραττομένη ὑπὸ σεισμοῦ. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἄσματος των ἦτον ὁ ὕμνος τῆς ἐκδικήσεως.

Κατ' ὀλίγον ὁμως ἐπραύνηθησαν πάλιν οἱ τοῦ σώματος των σπασμοὶ, τὰ κινήματά των ἔγιναν εὐρυθμότερα, ἡ φωνή των σοβαρότερα, καὶ σχεδὸν κατανυκτική. Οἱ μέλλοντες νὰ πέσωσιν εἰς τὴν μάχην παρηγόρουν τὰς μητέρας των διὰ τὴν πικρὰν αὐτῶν στέρησιν.

Οὕτως ἐτελείωσεν ὁ Πι-Χέ, παράδοξος ἐπιτάφιος ὄν οἱ ἀτρόμητοι ἐκεῖνοι υἱοὶ τῆς φύσεως ἔψαλλον εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτῶν θάνατον.

Οἱ δὲ Ἄγγλοι, οἵτινες ἅμα τοὺς ἀνεκάλυψαν τόσον πλησίον των, ἔσπευσαν εἰς τὰ ὄπλα, καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ὀρμήσωσιν κατ' αὐτῶν, ἐστάθησαν ὁμως κυριευόμενοι ὑπὸ αἰσθημάτων ἐκπλήξεως οὐχὶ ἀμιγοῦς φρίκης, καὶ περιέμειναν ὡς ἀκουσίως τὸ τέλος τῆς ἀγρίας τελετῆς ταύτης.

Γ.

Ἄμα δ' ἐτελείωσε τὸ ἄσμα καὶ ὁ χορὸς, δὲν ἐπρόσμεναν οἱ Νεοσεελανδοὶ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ προπέμφαντες ὡς ἀκροβολιστὰς τοὺς ὠπλισμένους διὰ πυροβόλων, ἐρρίφθησαν μεθ' ὀρμῆς ἀκατασχέτου κατόπιν αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ τοὺς βλάψῃ τῶν Ἄγγλων τὸ πυροβο-

λικόν, ἡ συμπλοκὴ ἔγινε γενικὴ, καὶ ἤρχισεν ἡ ἀψιμαχία.

— Πῶς! — ἔκραξεν ὁ Βοβλαΐϋ, ὅστις διώκει κανονοσοιχίαν προτεταγμένην τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, — οἱ ἄπιστοι αὐτοὶ, νομίζω μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὠνειρεύθησαν νὰ μᾶς κυριεύσωσιν ἐξ ἐπίπλου. Μᾶς προσβάλλουσι, βλέπετε, κατὰ πρῶμνην καὶ κατὰ πρῶραν. Πῦρ ὅλα τὰ κατασρώματα, πῦρ νὰ τοὺς πελαγώσωμεν! Πρῶτον πυροβόλον, πῦρ!

Ἄλλ' ὁ Βίδης Ναπουλῶν, ὅστις ἔκαυχᾶτο ὅτι εἰς πᾶσαν μάχην ὁ πρῶτος ἐχθρὸς ὑπὸ τὴν χεῖρά του ἔπιπτε, πηδήσας αἰφνηδίως ἐμπρὸς τοῦ στόματος τοῦ πυροβόλου, ἐξέτεινε νεκρὸν ἐπ' αὐτοῦ τὸν στρατιώτην ὅστις ἐπλησίαζεν εἰς τὴν πυρίτιν τὸ ἔναυσμα.

— Εἰς τὸ κατάστρομα εἰσεπήδησαν οἱ ἐχθροὶ! ἔκραξεν ὁ Βοβλαΐϋ, ἐξακολουθῶν τὴν ναυτικὴν του φρασεολογίαν. Τὰς μαχαίρας σας, παλληκάρια! Εἶναι ὅλοι κρέας γυμνόν. Κτυπᾶτε ὡς ν' ἀπαυδήσητε!

Καὶ πρῶτος, σύρων τὸ ναυτικόν του ἐγχειρίδιον, ἐρρίφθη κατὰ τῶν ἀγρίων. Ἄλλ' ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ ἐκ πείρας ὅτι τὸ γυμνὸν ἐκεῖνο κρέας εἶχε καὶ ὅστᾶ καὶ νεῦρα ἰσχυρώτερα τῶν ἐδικῶν του. Κατὰ τοῦ πρώτου ὀπαδοῦ τοῦ Βίδη ὃν ἀπὴντησεν ἐμπρὸς του, ὠρμησεν ὁ νέος λόρδος ὡς ἐμμανῆς, καὶ ἤγειρε τὸ ξιφίδιον νὰ τὸ ἐμπήξῃ εἰς τὸ ἀπροστάτευτον στῆθός του. Ἄλλ' ὁ ἄγριος ἀνεσκίρτησε διὰ μιᾶς εἰς τὰ ὀπίσω μετ' εὐκνησίας αἰλούρου, καὶ ἀπέφυγε τὴν πληγὴν ἐπιστρέψας δ' ἐν τῷ ἅμα ὡς ἀστραπὴ ταχύς, κατέφερε τὸ ῥόπαλον κατ' αὐτοῦ, καὶ ἤθελε τῷ συντρίψει τὴν κεφαλὴν ὡς κάρυον, χωρὶς ἀπροσδοκῆτου τινὸς βοηθείας, ἥτις τῷ ἤλθεν ὅθεν δὲν τὴν ἐπρόσμενον.

Ὁ Βίδης, ἐμπεσὼν αἰφνης εἰς τὴν χεῖρα ἥτις τὸν προσέβαλλε, τὴν ἐκράτησεν ἰσχυρῶς, ἐπιφωνῶν **Τάγκατα!**

Τά γκατα! (ἀξιοματικός, ἀξιοματικός). Καὶ νὰ προλάβῃ μὲν τὴν κατάπτωσιν τοῦ ῥοπάλου, ἅπαξ σφενδονισθέντος, δὲν ἐδυνήθη, ἀλλ' ἤμβλυε καὶ τὴν δυνάμιν του, ὥστε δὲν ἐφόνευσε τὸν Βοβλαίῦ. Οὐχ' ἦττον ὅμως ἔπεσεν αὐτὸς ὡς ἐμβρόντητος· ὁ οὐρανὸς τῷ ἐφάνη ὅτι ἐστράφη ὡς ἀπέραντος μύλη, μύριοι σπινθῆρες ἀνέθορον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, σκηναὶ φόνου καὶ θηριωδίας διῆλθον ἐμπρὸς τοῦ τεθλωμένου του βλέμματος, βλασφημίαι καὶ ῥόχθοι θνησκόντων προσέβαλον τὰ βομβοῦντά του ὦτα, καὶ ἔπειτα ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀκοή του ἐσβέσθησαν, καὶ ἔμεινεν ὡς νεκρὸς κατὰ γῆς.

Ὅτε δὲ τῷ ἐπανῆλθεν ἡ αἴσθησις, καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς παλιν, εἶδεν ἑαυτὸν περιβάδην καθήμενον εἰς τοὺς εὐρώστους ὤμους ἑνὸς τῶν ἀγρίων, ὅστις ἔτρεχε παντὶ σθῆναι, συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων. Τὸ πρῶτον δὲ κίνημά του ὑπῆρξε νὰ φέρῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸ ξιφιδίον του, ἀλλὰ τὰ ὄπλα τῷ εἶχον ἀφαιρεθῆ, καὶ αἱ χεῖρές του ἦσαν δεδεμέναι διὰ χορδῶν τόξων.

Μάτην ἐπροσπάθησε νὰ διαρρήξῃ τὰ δεσμά του· οἱ ἀγῶνές του συνετέλεσαν μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς δυνάμεις του, ἤδη ἐξησθενημένας ὑπὸ τῆς ἀφθόνου του ἀφαιμάξεως, καὶ ν' ἀναπτύξωσι σφοδρὸν πυρετὸν, ὅστις ἐμάστιζε τὸ αἷμά του, καὶ τὸν ἐβύθιζε συνεχῶς εἰς ἀναισθησίαν. Ὅταν δὲ, εἰς τὰς περιοδικὰς διαλήψεις τῶν παροξυσμῶν, τῷ ἐπανήρχετο ἡ αἴσθησις ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀντικειμένων, ὅτε μὲν εὐρίσκετο ἔτι ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ ἀγρίου του, — καὶ τῷ ἀπῆλθε μάλιστα ἅπαξ ὁ διαλογισμὸς, ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν ὀρθῶς εἶχε προφητεύσει ὑποσχεθεὶς νὰ καταστήσῃ ὑποζύγια τοὺς ἀγρίους· — ὅτε δὲ ἔκειτο ἐντὸς δάσους πρωτογενοῦς, προσδεδεμένος εἰς ἰσχυρὸν κορμὸν δένδρου, καὶ περιφραυρούμενος ὑπὸ δέκα ἢ δώδεκα φυλάκων,

καὶ ἄλλοτε πάλιν ἦν ἠπλωμένος εἰς τὸ βάθος Πιρόγης, ἐρεστομένης ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων του, καὶ διευθυνομένης πρὸς ἀγνώστους ἀκτάς.

Τέλος ἠσθάνθη ποτὲ διὰ τῆς καριβαρίας τοῦ πυρετοῦ ὅτι ἀνεβιβάζετο δυσκόλως εἰς ὑψηλὴν τινα θέσιν, καὶ ἡ τερατουργοῦσα φαντασία του, ἣτις ἐγρηγόρει ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο τὸ σῶμά του, τὸν ἔπεισεν ὅτι εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἄγκυραν τῆς Ἀμφιτρίτης, ἀνελκομένην διὰ τοῦ ὄνου ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδεν ἀντικείμενα πέριξ του, ἐξ ὧν ἐσυμπέραναν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀκουσίου ὁδοιπορίας του.

Τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο ἦτον ὑπόστεγος εἴσοδος ξυλίνης οἰκίας, εἰς ἧς τοὺς τοίχους ἦσαν ἄγκυστρα ἐμπεπηγμένα κατὰ σειρὰν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκρέμαντο διάφορα σκεύη. Ἦνοιγετο δ' ὁ πρόδομος οὗτος εἰς εἶδος πλατείας, ὑπὸ ξυλίνου χαρᾶκώματος περιλαμβανομένης, ἐχούσης δὲ πέριξ διαφόρους ἄλλας ὁμοίας οἰκίας, ἧ μᾶλλον καλύβας πλεκτάς ἐκ φρυγᾶνων καὶ κλάδων, καὶ κατὰ τὸ μέσον τριγωνικόν τι οἰκοδόμημα, ὑψούμενον ἐπὶ δύο στύλων, ἐξῶθεν δὲ κεκοσμημένον διὰ τορευμάτων μιλιτοβαφῶν καὶ ἀμόρφων. Ἦσαν δ' ὑπὸ τὸ εὐρὺ στέγασμα τοῦτο διάφορα ἀγγεῖα σεσωρευμένα, καὶ περιέχοντα ζωτροφίας, καθ' ὅσον ἐφαίνετο.

Ὁ λόρδος Βοβλαίῦ περιέφερε βλέμμα ἄτονον περὶ ἑαυτὸν, ἔπειτα δὲ, δοκιμάσας νὰ κινηθῆ, ἠσθάνθη ὅτι δὲν ἦτο δεδεμένος ὡς πρὶν, ὥστε ἐνόησεν ὅτι εὐρίσκετο ἐντὸς Παῖτινος, ἧ ὠχυρωμένου χωρίου, ὅπου δὲν ἦτο πλέον ἀφευκτον νὰ φυλάττηται δέσμιος· δὲν ἐγνώριζεν ὅμως ἂν τὴν ἄνεσιν ταύτην τῆς κατ' αὐτοῦ αὐστηρότητος ἔπρεπε νὰ ἐκλάβῃ ὡς οἰωνὸν ἀγαθῆς πρὸς αὐτὸν διαθέσεως, ἧ ὡς ἀπόδειξιν πεποιθήσεως τῶν ἀγρίων περὶ τῆς ὀχυρότητος τοῦ φρουρίου των.

Ἡθέλησεν ἐπομένως νὰ ἐγερθῆ, ἀλλ' ἤσθάνθη ὅτι αἱ δυνάμεις του τὸν ἐπρόδιδον. Εἰς τὸ κίνημα δὲ τοῦτο, μεταστραφεὶς, εἶδεν εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἄγριον, προσερεϊδόμενον εἰς τὸν κίονα τοῦ τριγώνου οἰκοδομήματος, καὶ θεωροῦντα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ, ὡς ὄφις ὅστις ἀτενίζει τὸ πτηνὸν πρὶν ἢ τὸ καταβροχθίσῃ. Τὸ βλέμμα τοῦτο προσέβαλεν ἰσχυρῶς τὴν ἤδη ἐξησθενημένην φαντασίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν προσήλωσεν ἀκίνητον εἰς τὴν λιθίνην στρωμνήν του.

Ἐκεῖ δ' ἔκειτο, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τοὺς τοῦ ἀγρίου ἀκουσίως προσηλωμένους, ἡμιηνεωγμένον τὸ στόμα, ἐναγώνιος καὶ ἀσθμαίνων, καὶ μὴ δυνάμενος οὐδὲ φωνὴν νὰ ἐκπέμψῃ, ὡς ἐφιάλτης ἂν ἐπεκάθητο εἰς τὸ στῆθός του, ὅτε εἶδε προσερχόμενον ἄλλον ἄγριον, εὖσωμον, νέον, καὶ εὐειδῆ ὅσον δέδοται εἰς τὴν φυλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, καὶ μεγαλοπρεπῶς περιβεβλημένον εἶδος χλαμύδος ἐκ δερμάτων θηρίων, εἰς δὲ τὰς χεῖρας κρατοῦντα τὸ Μέρε ἢ ῥόπαλον. Ἐλθὼν δ' ὁ ἄγριος οὗτος πρὸς τὸν συμπατριώτην του, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, προσέτριψε τὴν ῥίνα του εἰς τὴν ῥίνα αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ὁ συνήθης χαιρετισμὸς, καὶ

— Ὁ Ἀτούας (ὁ Θεός), τῷ εἶπε, φυλάττοι Βίδην τὸν Ναπουλών.

— Ὁ Ράυγας Ράγγης (ὁ ἐν οὐρανοῖς οἰκῶν), ἀπεκρίθη οὗτος, δοίῃ ἔτη μακρὰ εἰς Κάϊ-Κούμου (τὸν τρώγοντα τῶν ἐχθρῶν του τὰς σάρκας) τὸν αἰμοπότην.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἔκραξεν ὁ Κάϊ-Κούμους, δεικνύων τὸν αἰχμάλωτον, καὶ μεταχειριζόμενος τὸ ἐπινίκειον ἐπιφώνημα τῶν συλλαμβανόντων ἐχθρὸν εἰς τὸν πόλεμον. Διὰ τούτου τὸ μέρε τὸν ἠπλωσα κατὰ γῆς, καὶ εἶχον διακαίωμα νὰ τὸν φάγω, νὰ κάμω τὴν ζωὴν του ζωὴν μου καὶ

άνδριαν μου τὴν ἀνδριαν του, ὡς ὁ Θεὸς Μούα εἶφαγε τὸν ἀδελφόν του Ποτίκη ν, ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζες, Βίδη Ναπουλών.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἀπεκρίθη ὁ Βίδης. Τὸν σοφὸν Χουράκη ν, τὸν πατέρα μου, ἐκρέμασεν ὁ Πακέκας (ὁ Εὐρωπαϊός) ὑβριστικῶς. Ἐδῶ εἰς τὴν Οὐδούπαν του (εἰς τὸν τάφον του) περιπετᾶ ὠργισμένη ἡ βαῖδούα του (ἡ ψυχή του). Τῇ ἔφερα τροφὰς νὰ χορτάσῃ, ἀλλ' ἤτο ῥαγκατίρας (ἀρχηγός) ἐκεῖνος, καὶ θέλει αἶμα Τάγκατα (ἀξιωματικῶς) ὅπως πρᾶυνθῇ. Μετὰ εἴκοσιν ἡλίους εἶναι ἐν ἔτος ἀφ' ὅτου ἐφόνευσαν τὸν πατέρα μου· διὰ τότε φυλάττω αὐτὸν τὸν αἰχμάλωτον· τότε θὰ ῥοφήσω τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμόν του, ὅστις εἶδε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε ὅταν ποτὲ ὁ ὀφθαλμός μου θ' ἀκτινοβολῇ ὡς ἀστὴρ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ στερῶμα, νὰ ἦναι διπλασία ἡ λάμψις του· τότε θὰ φάγω τὴν δεξιὰν χεῖρά του, ἥτις ἐνήργησε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε, ὅταν πολεμῶ τοὺς Πακέκας (Εὐρωπαίους), νὰ ἦναι διπλασία ἡ δύναμις τῆς χειρός μου. Ἐπειδὴ ἔμω εἶσαι συγγενής μου, Κάϊ-Κούμου, ἐπειδὴ μ' ἔφερες τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα διὰ τὴν ἀδελφήν μου, θὰ δώσω εἰς σὲ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν του καὶ τὴν ἀριστερὰν χεῖρά του, καὶ θὰ σοὶ δώσω τὰς κνήμας του νὰ κάμῃς αὐλοὺς, σὺ ὅστις παίζεις τόσον καλὰ καὶ χορεύουν αἱ κόραι τοῦ Πα.

— Ὁ Πακέκας (ὁ Εὐρωπαϊός) κατέστρεψε τὴν δύνάμιν μας, ἔσφαξε τὸ ἄνθος τῶν πολεμιστῶν μας, εἶπεν ὁ Κάϊ-Κούμους. Ὁ καταστροφεὺς Τιπόκος ἄς μὴ φέρῃ τὴν διχόνοιαν ν' ἀνοίξῃ εἰς τοὺς ξένους τὰς θύρας καὶ τούτου τοῦ Πα, τοῦ τελευταίου καταφυγίου τοῦ ἔθνους μας. Δέχομαι τὴν πρότασίν σου. Ὁ Ἀτούας φυλάττοι Βίδην τὸν Ναπουλών!

— Τὸ Π ᾱ τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, εἶναι γνωστὸν εἰς μόνον τ' οὐρανοῦ τὰ ὄρνεα. Τὴν φωλεὰν τῶν λεόντων δὲν θ' ἀνακαλύψῃ ποτὲ ὁ Πακέκας. Ἐδὼ θὰ συνάξωμεν τοὺς υἱοὺς τοῦ Μαούη¹⁾. Ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου θὰ ἐξορμήσῃ ὁ κεραυνός, ὅστις θὰ συντρίψῃ τοὺς ξένους. Ὁ Ράγας-Ράγγης δοίῃ ἔτη μακρὰ εἰς Κάϊ-Κούμου τὸν αἰμοπότην.

Ἐπειτα δ' ἔτριψαν πρὸς ἀλλήλας τὰς ρίνας των καὶ ἀπῆλθον κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν.

Ὁ Ἀλβέρτος ὀλίγας εἶχε περιστάσεις καὶ ὀλίγην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν τῶν ἐγχωρίων. Λόρδος αὐτός, ὑπηρετῶν μόνον ἵνα κερδήσῃ τὰς ἐπωμίδας του, τί ἀνάγκην εἶχε νὰ σπουδάσῃ τοὺς ἀνάρθρους τῶν ἀγρίων ἐκείνων γρυσμούς; Τινὰς ὅμως λέξεις ἐγνώριζε, διότι πρὸ ἐνὸς ἔτους, ὅτε δηλαδὴ τὸ πρῶτον διέβη ἡ Ἀμφιτρίτη διὰ τῆς Νεοσεελανδίας, ὁ πλοίαρχος ἔλαβεν ἕνα ἐγχώριον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ὑπονοήσας ἐπομένως ὅτι ἡ συνδιάλεξις τῶν δύο ἀρχηγῶν δὲν τῷ ἦτον ἴσως ἐντελῶς ἀδιάφορος, τὴν ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καὶ ὄλην μὲν δὲν τὴν ἐνόησεν, ἀλλὰ τινὰ μέρη αὐτῆς, τὰ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰ περὶ τῶν χειρῶν, εὐκαταληπτότερα τῶν λοιπῶν, τῷ ἐφάνησαν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν ὑποπτα.

Δ'.

Μείνας λοιπὸν μόνος, ἐνόμισε προὔργιαίτατον νὰ ἐρευνήσῃ ὀλίγον πλέον ἐμπεριστατωμένως τὴν θέσιν του, καὶ ἤρχισεν ἀπὸ τῶν πλησιεστέρων ἀντικειμένων. Τὰ εἰς τοὺς τοί-

(1) Ὁ Ζεὺς τῶν Νεοσεελανδῶν.

χους κρεμάμενα ἀγγεῖα δὲν εἶχον τίποτε περιεργείας ἄξιον. Ἄλλὰ τὰ ἄγκυστρα ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο, ὦ! ἐκεῖνα ἦσαν λίαν περίεργα! Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι τὸν ἀπατᾶ ἢ ἐξησθενημένη του ὄρασις· ἀλλ' ὅσω μᾶλλον τὰ ἠτένιζε, τόσω μᾶλλον ἐπίθετο ὅτι ἦσαν ξηραὶ χεῖρες ἀνθρώπιναι, καθηλωμέναι εἰς τὰς σανίδας, καὶ ἔχουσαι ὡς πέντε ἄγκυστρα τὰ πέντε δάκτυλα.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην ἠσθάνθη φρικίασιν καθ' ὅλον τὸ σῶμά του, καὶ ἐξακολουθῶν τὴν ἐρευνάν του, ἐσύρθη βραδέως μέχρι τοῦ κέντρου τῆς αὐλῆς, ὅπου ὑψοῦτο ἡ Οὐδοῦπα ἢ τάφος τοῦ Χουράκη. Ἐγερθεὶς δ' ἐπὶ τῶν γονάτων του, εἶδε τὰ δοχεῖα ὅλα πλήρη, ὦ φρίκη! τεταριγευμένων ἀνθρωπίνων μελῶν! Αὗται ἦσαν αἱ ζωοτροφίαι, ἃς ὁ εὐσεβῆς υἱὸς ἐπρόσφερον εἰς τοῦ πατρὸς του τὴν Βαῖδοῦαν.

Αἱ τρίχες ὠρθώθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἀντλῶν δύναμιν ἐκ τοῦ φόβου του καὶ ἐκ τοῦ διπλασιασθέντος πυρετοῦ του, ἀνεπήδησεν, ὡς ὄφιν πατήσας, καὶ ἤρχισε νὰ τρέγῃ παραφόρως ζητῶν ἐκφυγὴν ἀπὸ τοῦ ἀποτροπαίου τούτου μέρους. Ἄλλ' ἐκφυγὴ δὲν ὑπῆρχεν· ὁ φραγμὸς ἦν κεκλεισμένος πανταχόθεν, καὶ καλύβαι ἐπλήρουν τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ. Ἐκειτο δὲ τὸ Παῖ ὡς φωλεὰ τις θαλασσίων ὀρνέων ἐπὶ κορυφῆς ὀξείας ἀμφιῤῥύτου σκοπέλου, ὑψομένου πανταχόθεν διὰ σχεδὸν καθέτων κρημνῶν εἰς μέγα ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν.

Μάτην ἔτρεξεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν αὐτοῦ. Πανταχόθεν τὸν περιεκύκλουν κρημνοὶ ἀπρόσβατοι, πανταχόθεν ἀπελπισία! Τέλος δὲ, κεκοπιακῶς, πνευστιῶν καὶ ἐξηντλημένος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρώτην του θέσιν, ὅπου, ὑπὸ σωματικῆς ἀδυναμίας καὶ ψυχικῆς συγκινήσεως, ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν.

Εἰς τὴν κατάστασιν λοιπὸν τῆς καρώσεως ταύτης, ἀδελφὴν τοῦ θανάτου, κατέκειτο πρὸ πολλοῦ, μέχρις οὗ ἡ εἰσθησις ὡς ψυχρᾶς νοτίδος ὑγραινούσης τὸ μέτωπόν του, καὶ ὁσμὴ καυστηρὰ κνίζουσα τὴν ὄσφρησίν του, τὸν ἀπέσπασαν ἀπ' αὐτῆς. Ἀνοιξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, προσήλωσεν αὐτοὺς μετὰ χαρμοσύνης ἐκπλήξεως εἰς τὸ πρῶτον προσβαλὸν αὐτοὺς ἀντικείμενον.

Μελανόφθαλμος νεᾶνις ἔκυπτεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, τὸ πρόσωπόν του ἔψαυον οἱ ἄφθονοὶ βόστρυχοὶ τῆς, διὰ τῆς μιᾶς τῆς χειρὸς ἐκράτει ὑπὸ τοὺς ῥώθωνάς του πτερὰ καίμενα, διὰ δὲ τῶν δακτύλων τῆς ἄλλης ἐρρᾶντιζε καθαρὸν ὕδωρ ἐπὶ τὸ μέτωπόν του. Οἱ χαρακτῆρες τῆς κόρης ἦσαν σύμμετροι καὶ ὠραῖοι, καὶ τὰ ὀλίγα στίγματα δι' ὧν ἀκέμφως διεποικίλλοντο, δὲν κατῶρθουν νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν καθαρότητα. Πρὸ πάντων δὲ ἀπέπνεε τὸ βλέμμα αὐτῆς γλυκύτητα, καὶ ἐφαίνετο ἐπιχέον εἰς τὰς πληγὰς του τῆς συμπαθείας τὸ βάλαμον.

Ὁ Ἀλβέρτος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς μετ' ἀπλήγῃ χαρᾶς εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν ὀπτασίαν. Ἀλλ' ὅτε ὕψωσε τὸ βλέμμα, εἶδεν ὑπεράνω αὐτῆς ἰσάμενον τὸν Βίδην, ἀπειλητικὸν καὶ ἀγριωπὸν, ὡς ὄρνεν σαρκοφάγον ἰστάμενον ὑπὲρ ἀθῶαν περιστεράν.

— Ἐμάη, εἶπεν ὁ Βίδης, ὁ Ἐκ-Ὁ-Ὅρος (ὁ θεὸς τῆς μαγείας) σ' ἐδίδαξε τὰ βότανα ἕσα κλείουσι τὰς πληγὰς, καὶ ἀνακαλοῦσιν εἰς τὸ σῶμα τὴν βαῖδούαν ἐτοιμὴν ν' ἀναβῆ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἰάτρευσον, ἀδελφή μου, αὐτὸν τὸν Πάκεκον. Πρέπει νὰ τὸν θρέψωμεν καὶ νὰ τὸν παχύνωμεν μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας θὰ τὸν σφάξω, ἵνα φάγῃ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς μας τὸ πνεῦμά του, καὶ ἐγὼ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν χεῖρά του. Εἰς σέ, Ἐμάη, θὰ δώσω τοὺς δύο βρα-

χίονάς του, νὰ κατασκευάσης λεχοῦ (μικροὺς αὐλοὺς), καὶ νὰ παίξης μετὰ τοῦ Κάι-Κούμου τοῦ αἰμοπότου.

Ἡ Ἐμάη, μετὰ τὴν παραγγελίαν ταύτην, ἰδοῦσα τὸν Ἀλβέρτον ἀναλαβόντα τὰς αἰσθήσεις του, τὸν ἔλαβεν ἐλαφρῶς ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τῷ εἶπεν ἀγγλιστί·

— Ποῦ πονεῖς;

Ἐκθαμβος ἔμεινεν ὁ Ἀλβέρτος. Ποτὲ γλυκύτερον ἄσμα δὲν ἀντήχησεν εἰς τὴν ἀκοήν του παρὰ τὰς δύο ταύτας λέξεις τῆς γλώσσης του, προφερομένας ὑπὸ τῆς ωραίας ἀγρίας.

— Ὅμιλεῖς ἀγγλιστί! ἀνέκραξε πλήρης χαρᾶς, καὶ ὄλους τοὺς πόνους του λησμονῶν. Ποῦ ἔμαθες τὴν γλώσσάν μου;

— Οἱ Ἀρῖκαι (ιερεῖς) μοὶ τὴν ἐδίδαξαν. Ἀλλὰ δεῖξόν μοι, ποῦ πονεῖς;

— Ἐδῶ καὶ ἐδῶ ἐπληγώθην, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, δεικνύων τὸν βραχίονα καὶ τὴν κεφαλὴν του. Ἀλλὰ μὴ φροτίζης περὶ τῶν πόνων μου. Ἄν ἀντὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων προσώπων, βλέπω τὴν γλυκεῖαν μορφήν σου ἐμπρὸς μου, ἂν ἀκούω τὴν φωνὴν σου νὰ μοὶ ὀμιλῇ τῆς μητρός μου τὴν γλώσσαν, δὲν αἰσθάνομαι πόνον, καὶ ὁ θάνατος θὰ μοὶ εἶναι γλυκός.

Ἡ Ἐμάη ἔρριψε ταχὺ βλέμμα πρὸς τὸν ἀδελφόν της, καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν ἀτενίζοντα τοῦ πατρός του τὸν τάφον, ἔθεσε μετὰ χαρίεντος σχήματος τὸν δάκτυλόν της εἰς τὸ στόμα τοῦ αἰχμαλώτου, ὡς ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτὸν σιωπὴν.

Ἐπειτα δὲ, πορευθεῖσα πρὸς τὸν οἶκον, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον, φέρουσα ποτόν τι ἐντὸς μεγάλου ὄστρακου, καὶ τῷ εἶπε·

— Πίε νὰ λάβῃς δυνάμεις.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔλαβε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ ὄστρακον, καὶ συγχρόνως τὴν χεῖρα ἥτις τῷ τὸ ἐπρόσφερε, καὶ ἐρρόφησε

βραδέως τὸ περιεχόμενον, ἂν καὶ ἡ γεῦσις αὐτοῦ τῷ ἦτο δυσάρεστος. Ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ αισθανθῆ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ. Κατ'ὀλίγον ἡ νάρκωσις τοῦ σώματός του ἤλαττώθη, καὶ τὰ νεῦρά του ἔλαβον ὡς νέαν ἐλαστικότητα.

Ἐν τούτοις δ' ἡ Ἐμάη, λαβοῦσα διαφόρους βοτάνας, τὰς συνέλιψε μετὰ δὺν λίθων, καὶ ἐπιχέουσα τὸν ὀπὸν τοῦ Κάβα, κατεσκεύασεν εἶδη ἐπιθεμάτων, καὶ ἐπέδεσεν αὐτὰ εἰς τοῦ ἀσθενούς τὰς πληγὰς. Τέλος παρέθηκεν εἰς αὐτὸν τινὰς ρίζας περιίδος, καὶ δὺν ἢ τρεῖς ἰχθεῖς τετυλιγμένους εἰς φύλλα λαχάνου, καὶ ἐψημένους εἰς θερμούς λίθους, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ φάγη.

Ἀφ' ὅτου ἡ ἐπιμέλεια τοῦ αἰχμαλώτου ἀνετίθη εἰς αὐτήν, ἡ ἀγρία κόρη ἐπανελάμβανε πολλάκις τῆς ἡμέρας τὰς τοιαύτας περιποιήσεις, καὶ ἡ θέα τῆς ἐνήργει ἰαματικώτερον ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἔλα τὰ ποτὰ καὶ τὰ βότανά της, ἂν καὶ τῇ ἐδίδαξεν αὐτὰ ὁ Ἐκὸ-Γόρος.

Μάτην ἔμως ὁ Ἀλβέρτος τῇ ἀπέτεινε κολακευτικούς, ἢ ἐνίοτε ἰκετευτικούς λόγους, προσπαθὼν νὰ διεγείρῃ αὐτῆς τὴν συμπάθειαν, καὶ πεπεισμένος ὅτι οὔτε ὁ Βιδῆς, οὔτε ὁ Κάϊ-Κούμους, οὔτε οἱ λοιποὶ ἄγριοι ὅσοι παρῆσαν συνήθως, ἔταν αὐτῇ τὸν ἐπεσκέπτετο, ἐνόουν ποσῶς τὴν γλῶσσάν του. Ἡ Ἐμάη ἔμενε σιωπηλὴ πάντοτε, ἢ ἀπεκρίνετο δι' ἀδιαφόρων μονοσυλλάβων, πρὸς μεγίστην ἀπελπισίαν του.

Ἐνίοτε ἔμως τῷ ἐφαίνετο, ἐφαντάζετο ἴσως, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐξέφραζον αἶκτον, ὅτι καὶ ὑγραίνοντο μάλιστα. Δις ἢ τρεῖς ἦν βέβαιος ὅτι καὶ τὴν εἶδε θέτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώρει, κρυφίως τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα της, ὡς ἵνα τῷ συστήσῃ καὶ πάλιν τὴν σιωπὴν.

Ε΄.

Τὴν δεκάτην δ' αὐγὴν μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βοβλαίου, μεγάλη ταραχὴ ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ Π ἁ. Ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔτρεχον θορυβωδῶς πρὸς τὸ περίφραγμα καὶ πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ βράχου· μετὰ ταῦτα δ' ἐπιστρέψαντες εἰς τὰς οἰκίας των, ἤρπασαν τὰ ὄπλα των, καὶ ἀνεχώρησαν μετὰ βίας, ἀφήσαντες μικρὰν φυλακὴν εἰς τὸ φρούριον.

Ὁ Ἀλβέρτος εἶδε τὰ κινήματα ταῦτα μετὰ μεγάλης ἀνησυχίας, καὶ δὲν ἤξευρεν ἂν ἔπρεπεν ἐλπίδα ἢ φόβον ν' ἀρυσθῆ ἔξ αὐτῶν· δι' ὃ καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ Ἐμάη φέρουσα τὴν τροφήν του, καὶ ταύτην τὴν φορὰν εὐρέθη μετ' αὐτῆς μόνος, τὴν ἠρώτησε ποῦ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες, ἂν καὶ σχεδὸν πεπεισμένος ὅτι δὲν θέλει λάβει ἀπόκρισιν. Παρὰ πᾶσαν ὁμῶς ἐλπίδα ἢ κόρη τῷ ἀπεκρίθη.

— Μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, εἶπεν, ἐφάνη τ ε π ἁ ἴ (πλοῖον), καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ κατασκοπεύσουν εἰς τὸ πέραν ἀκρωτήριον, φοβούμενοι μὴ εἶναι πλοῖον ἐρχόμενον ν' ἀνακαλύψῃ τὸ τελευταῖόν των καταφύγιον, μὴ εἶναι πλοῖον τῶν ἀδελφῶν σου, ἐρχόμενον νὰ σὲ σώσῃ.

— Καὶ μελετῶσι τῷ ὄντι νὰ μὲ φονεύσωσιν; Δὲν με κρατεῦσιν ἄρά γε ὅπως ζητήσωσι πλούσια λύτρα; ἠρώτησεν ὁ Βοβλαίου.

— Δυστυχῆ, δυστυχῆ Πακέκα, εἶπεν ἡ Ἐμάη δακρύνουσα. Ἡ ἐλπίς εἶναι ἀπατηλὴ σύντροφος. Ὅταν δύῃ ὁ εἰκοστός ἥλιος, σὲ, τὸν υἱὸν τῆς ἀνατολῆς, σὲ τὸν λευκὸν ὡς αὐτὸν τὸν ἥλιον, θὰ σὲ σφάξῃ ὁ υἱὸς τοῦ Χουράκη, νὰ θρέψῃ διὰ τοῦ πνεύματός σου τοῦ πατρός μου τὸ πνεῦμα.

— Ἄλλ' ἂν εἶναι ἀδελφός σου ὁ Βίδης, δὲν δύνασαι νὰ μεσιτεύσης ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς αὐτόν;

— Ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ πατρός μου εἶναι τῆς φωνῆς μου ἰσχυρωτέρα, εἶπεν ἡ Ἐμάη περίλυπος. Ἡ αἰχμαλωσία σου πανηγυρίσθη ὡς ἑορτὴ. Οἱ ἀδελφοί σου ἐκρέμασαν τὸν γέροντα Χουράκην, οἱ ἀδελφοί σου ἐφόνευσαν τοὺς νέους πολεμιστάς μας. Ἡ ἐκδίκησις εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ἢ ὑπερτάτη τρυφή. Καὶ ἂν δὲν σ' ἐφόνευσεν ὁ Βίδης, ὁ ἀδελφός μου, εἶσαι πάντοτε κτῆμα Κάι-Κούμου τοῦ αἱμοπότου, ὅστις ἐπρόσφερε δι' ἐμὲ εἰς τὸν ἀδελφόν μου τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Βοβλαϊῦ. Ὁ θηριώδης ἐκεῖνος, ὁ αἱμοδόρος, ὁ ἄγριος, θὰ γίνῃ ἐδικός σου σύζυγος, ὦ Ἐμάη; Σὺ ἢ ὠραία, σὺ ἢ γλυκεῖα, ἥτις ἔχεις βλέμμα ἀγγέλου καὶ οὐρανίαν καρδίαν, θὰ συζήσης μετ' αὐτοῦ, ὅστις τὸν φόνον ἔχει χαρὰν, καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει ἀπόλαυσιν;

— Οἱ Ἀρίκαισας (οἱ ἱερεῖς σας), ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη, μ' ἐδίδαξαν ἓνα Ἄτοῦαν, ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀποστρέφεται τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Ἀλλὰ, κόρη τῶν ἐρήμων, εἰς τὰς ἐρήμους εἶμαι προωρισμένη νὰ ζήσω, καὶ τῶν ἀδελφῶν μου τὰ ἔθιμα πρέπει, ἂν καὶ τὰ ἀποστρέφωμαι, νὰ τὰ στέργω.

— Διατί νὰ ζήσης εἰς τὴν ἔρημον εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, λαμβάνων περιπαθῶς τὴν χειρὰ της. Ἐλθὲ εἰς τὴν κοινωσίαν, ἐλθὲ εἰς τὰς πόλεις μας, καὶ θὰ εἶσαι ἢ στολὴ καὶ τὸ καύχημά των. Ἄς φύγωμεν ἀπὸ τοῦ βράχου αὐτοῦ τοῦ ὀλέθρου. Βοήθησόν με νὰ δραπετεύσω, ὁδήγησόν με εἰς τὰς ἀγνώστους αὐτοῦ ἀτραπούς, καὶ ἀντὶ καλύβης θὰ ἔχῃς χρυσοῦν οἶκον νὰ κατοικῆς, καὶ ἀντὶ νὰ περιφέρῃσαι εἰς τὰ δάση, θὰ ἔχῃς λαμπρὰς ἀμάξας νὰ σὲ σύρωσιν.

— Ἡ εὐτυχία, ἀπεκρίθη στενάζουσα ἡ νεᾶνις, δὲν εὐρίσκειται εἰς πλουσίους οἴκους καὶ εἰς ὠραίας ἀμάξας, ἀλλά..

— Ἀλλά; ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἀλλά, ἀπεκρίθη ἐκείνη μετὰ δισταγμοῦ, ἀποδεικνύοντος φυσικὴν αἰσθημάτων λεπτότητα παράδοξον εἰς ἀγρίαν· ἀλλά... κατοικεῖ εἰς τὰς καρδίας, εἰς τὰς καρδίας, αἵτινες ἀγαπῶνται.

— Καὶ ποῦ, φιλτάτη κόρη, ἔκραξεν ὁ Βοβλαίϋ, πλήρης συγκινήσεως, καὶ ποῦ θέλεις εὔρει καρδίαν αὐτῆς θερμότερον πάλλουσαν ὑπ' ἀγάπης καὶ ὑπ' εὐγνωμοσύνης;

Καὶ τὴν εἴλκυσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἔκλινε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ πρόσωπόν της, καὶ αἱ δύο πνοαὶ των συνανεμίγησαν εἰς μίαν, ὅπερ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶναι τῆς ἀγάπης τὸ ὑπέρτατον δείγμα, καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἐκεῖ ἀγνώστου φιλήματος.

Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἡ Ἐμάη ἀνεσκίρτησε καὶ ἀπῆλθε, διότι ἡ γεγυμνασμένη ἀκοή της ἐνόησε τὸ βῆμα τῶν ἀγρίων προσερχομένων. Καὶ τῷ ὄντι, μετὰ δύο λεπτὰ οἱ εἰς κατασκόπευσιν ἀπόντες ἐπέστρεψαν χαίροντες, καὶ κηρύττοντες ὅτι τὸ πλεῖον ἔφερε γαλλικὴν, ὄχι ἀγγλικὴν σημαίαν, καὶ διηυθύνετο πρὸς ἄλλας θαλάσσας.

Μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ Ἀλβέρτος ἔμεινε πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἐμάη τὸν ὤκτειρε, καὶ ἔτι πλεόν, ὅτι μάλιστα τὸν ἠγάπα. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Αὐτὴ μόνη πῶς νὰ τὸν βοηθήσῃ κατὰ τόσων ἀγρίων περιμενόντων ἀνυπομόνως τὴν ὥραν νὰ τὸν καταφάγῃ; Καὶ αὐτὴν κἂν μήπως ἐδύνατο νὰ τὴν ἰδῇ πλεόν, νὰ τὴν ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως, ἀφ' οὗ οἱ ἄγριοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Πα; Τί ἄλλο λοιπὸν τῷ ἔμενεν, εἰμὴ νὰ μετρᾷ τὰς στιγμὰς ὅσας εἶχεν ἀκόμη νὰ ζήσῃ;

Μετὰ τοιούτων θλιβερῶν στοχασμῶν κατέπεσεν εἰς τὴν

σκληράν κλίνην του ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν κατῆλθεν εἰς τὰ κεκμηκότα του βλέφαρα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἡ σελήνη διέτρεξε τὸ ἡμισυ τῆς πορείας τῆς. Καὶ τότε δὲ ἤλθε μετὰ συνοδίας ἀγρίων καὶ ἀσυναρτήτων ὀνείρων, παρισώντων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωποθυσίαν, καὶ τοὺς ἀγρίους ὑπὸ μορφήν δαιμόνων σπαράττοντας εἰς πυράγρας τὰ μέλη του, καὶ τὴν Ἐμάην ὑπὸ σχῆμα ἀγγέλου πλησίον του καθήμενὴν καὶ κλαίουσαν, καὶ ἔπειτα ἀρπάζουσαν αὐτὸν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μεταφέρουσαν αὐτὸν ἐναέριον εἰς τὴν ἑσπερινὴν συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐίντερβίλου.

Ἐν ᾧ ὁμοῦς εὐτως ἑτερατούργει ἡ φαντασία του, καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπε καθ' ὕπνον ὅτι ὁ Κάϊ-Κούμους ἔξεε τὸ ὄσουλ τοῦ βραχιόνος του ἵνα κατασκευάσῃ αὐλὸν, αἶφνης ἠσθάνθη ὅτι συνελαμβάνετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ βραχίονος, καὶ ἀνεπήδησεν, ἀνοίγων τὸ στόμα του νὰ φωνάξῃ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προσθάσῃ, χεὶρ τρυφερὰ τῷ τὸ ἔκλεισε, καὶ ἐγερθεὶς εἶδεν ἐμπρὸς του γυναῖκα κρατοῦσαν πτηνὸν εἰς τὸ στῆθος τῆς.

Κατ' ἀρχὰς τεταραγμένος ὁ Ἀλβέρτος ἀμφέβαλλεν ἂν ἦναι αὐτὴ ἡ Ἐμάη, διότι τὸ σκότος ἐσκίαζε τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ ἠλλοίου τοὺς χαρακτῆράς τῆς. Ἀλλὰ τέλος καθησυχάζουσα αὐτὸν,

— Ἐγὼ εἶμαι, τῷ εἶπεν αὐτὴ. Ὅταν κοιμᾶται τὸ Πα, καὶ μόνη ἀγρυπνεῖ ἡ σελήνη, ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης μου, καὶ ἤλθον πρὸς σὲ τὸν φίλον μου νὰ σὲ σώσω. Ἄν μ' ἐννοήσῃ ὁ ἀδελφός μου, θὰ μὲ σφάξῃ εἰς τοῦ πατρὸς τὴν οὐδ' οὐπεν (τὸν τάφον)· ἂν μὲ ἰδῇ ὁ μνηστήρ μου, θὰ ροφήσῃ τῶν φλεβῶν μου τὸ αἷμα. Ἀλλ' ἄς μὲ σφάξῃ ὁ Βίδης, ἄς ροφήσῃ ὁ Κάϊ-Κούμους τὸ αἷμά μου· δὲν τρομάζω τὸν Τίποκον (τὸν θάνατον), ἀρκεῖ νὰ σ' ἀποσπάσω τῶν χειρῶν τῆς ἐκδικήσεως.

— Νὰ μὲ σώσης ἤλθες, ὦ Ἐμάη! ἀνεφώνησεν ὁ Ἀλβέρτος. Δὲν εἶναι πλάνη τῆς ἀκοῆς μου, δὲν εἶσαι ἀπατηλὸν ἔραμα κατερχόμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νὰ μὲ παρηγορήσῃ; Νὰ μὲ σώσης, Ἐμάη, νὰ μοὶ ἀνοιξῆς τὰς πύλας τούτου τοῦ Πα! Ἄλλὰ, φίλη, ματαία ἡ ἀγαθότης σου. Ἦ ἀκατοίκητα ταῦτα δάση, αἱ ἄγριαι αὐταὶ ἔρημοι μοὶ εἰσὶν ἄγνωστοὶ ἐντελῶς. Θὰ πλανηθῶ εἰς αὐτὰς ἀνοδήγητος, καὶ θὰ μὲ θανατώσῃ ἢ πεῖνα, ἢ θὰ μὲ συλλάβωσιν οἱ συμπατριῶταί σου.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Θὰ σ' ὀδηγήσω ἐγὼ, ὅ ἀφήσω τὴν πατρικὴν καλύβην, ὅ ἀπαρνηθῶ τοὺς συμπατριώτας μου, καὶ θὰ ὑπάγω ἔπου μὲ φέρῃς, νὰ ζήσω ἐκεῖ ὅπου ζῆς, νὰ βλέπω μετὰ σοῦ τὸν ἥλιον καὶ νὰ χαίρωμαι, ἢ πνοή μου ν' ἀπαντᾷ τὴν πνοήν σου, καὶ ὁ τάφος μου νὰ σκαφῇ πλησίον τοῦ τάφου σου.

— ὦ! ἔλθὲ, φιλιτάτη Ἐμάη, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος περιπαθῶς, καὶ ἐγκλείων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του· ἔλθὲ ἐκεῖ ὅπου ζῶσιν ἡμεροὶ ἄνθρωποι, ἐκεῖ ὅπου ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοί. Θὰ σὲ θαυμάζωσιν ὡς τὴν γλυκεῖαν κόρην τῶν θαλασσῶν, θὰ σὲ λατρεύωσιν ὡς τὴν ὡραίαν ἡγεμονίδα τῶν νήσων, ὡς τὴν θυγατέρα τοῦ σοφοῦ Ραγκατίρα.

— Μοὶ ἀρκεῖ ἡ μήτηρ σου νὰ μ' ἔχη ὡς θυγατέρα της, καὶ νὰ εἶμαι ὡς ἀδελφὴ σου πλησίον σου· διὰ δὲ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὸν θαυμασμόν του ἀδιαφορῶ, εἶπεν ἡ Ἐμάη μετὰ φωνῆς ἥτις ἐκ τῆς καρδίας ἐξήρχετο.

— Λοιπὸν ἔλθὲ, ὦ ἀδελφὴ τῆς καρδίας μου, εἶπεν ἐγειρόμενος ὁ Βοβλαῖϋ, καὶ θέλων νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν πύλην τοῦ Πα. Ἐλθὲ, ἄς φύγωμεν πρὶν σβεσθῶσιν οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, πρὶν ἢ αὐγὴ προδώσῃ τὰ βήματά μας.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἔντρομος ἡ Ἐμάη. Μείνε, πρόσεξε μὴ κινηθῆς, ἢ ἐχάθῃς. Νομίζεις ὅτι ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν, καὶ θὰ

διαφύγωμεν; Ἄφρον! Εὐκολώτερον φεύγει ἢ ἔλαφος ἀπὸ τοῦ ἄντρου τοῦ λέοντος. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ἄγρυπνοι ὡς οἱ ἀσέρες τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλὰ καὶ ἂν διαφύγωμεν, οἱ πόδες τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ὡς οἱ ἄνεμοι εἰς τὰ ὄρη ταχεῖς, καὶ θέλομεν συλληφθῆ πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀδελφῶν σου.

— Λοιπὸν ἀπελπισία, πανταχόθεν ἀπελπισία!

— Ἴδου, δυστυχῆ ξένη, τί ἀπεφάσισα διὰ σέ. Ἄν ἐγκλημα πράττω, ὁ ἰσχυρὸς Ἄ τ ο ῦ ἄ ς τῶν Π α κ ἐ κ ω ν (θεὸς τῶν χριστιανῶν) ἄς μοὶ τὸ συγχωρήσῃ. Ὅταν μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, πολλαὶ τῆς φυλῆς μας γυναῖκες θέλουσιν ἀπέλθαι εἰς μεμακρυσμένον Π ᾱ, ἵν' ἀνανεώσωσι τὰς ζωοτροφίας μας. Μετ' αὐτῶν θ' ἀπέλθω κ' ἐγώ, ὥστε εὐδαίς θέλει μὲ ὑποπτύσει.

«Εἰς τὸ ἀντιπέραν ὄρος γνωρίζω θέτιν μεμονωμένην, ὅπου, προσπαθῶν νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας μου τὴν ἡμερωτέραν ὀρησκείαν σας, πολλάκις ἀποσύρεται εἰς τῶν ἐδικῶν σας Ἀ ρ ῖ κ ω ν (ιερέων), ἐκεῖνος ὅστις καὶ τὴν γλῶσσάν σου νὰ ὀμιλῶ μοὶ ἐδίδαξε, καὶ τοῦ Θεοῦ σου νὰ γνωρίζω τὴν δύναμιν. Καθ' ὁδὸν θὰ διαφύγω κρυφίως μίαν στιγμὴν πρὸς αὐτόν, θὰ τῷ εἰπῶ τὸν κίνδυνόν σου, καὶ θὰ τῷ δηλώσω τὸ μέρος ὅπου εἶσαι αἰχμάλωτος, ἵνα τρέξῃ ὅπου ἠξεύρει ὅτι κατοικοῦσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ φέρῃ τὰ στρατεύματα τῶν ἕως εἰς τὴν ὄχθην τὴν πέραν τῆς νήσου ταύτης. Θέλω τῷ δώσει αὐτὴν τὴν Κ ο υ κ ο ῦ π α ν (περιστερὰν), ἣν φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Αὐτὴ τρώγει ἐκ τοῦ στόματός μου σῖτον, καὶ πίνει ὕδωρ ἐκ τῆς χειρός μου· ἅμα δὲ φθάσωσιν οἱ συμπατριῶταί σου εἰς τὴν πέραν ἀκτὴν, ἂν δέσωσιν εἰς τὸν πόδα τῆς φύλλον φιλύρας, καὶ τὴν ἀφήσωσιν ἐλευθέραν, αὐτὴ θέλει πετάξῃ εὐθύς πρὸς ἐμέ, νὰ μᾶς ἀναγ-

γείλη τὴν ἄφιξίν των. Τότε, ἂν μόνον κατορθώσωμεν νὰ φύγωμεν μέχρις αὐτῶν, ἐσώθης, καὶ εἶσαι ἐλεύθερος!

« Ἀλλ' ἰδὲ, τοῦτο πράττουσα, γίνομαι προδότις τῶν ἀδελφῶν μου· παραδίδωμι εἰς τοὺς ἐχθρούς των τὸ τελευταῖόν των ἄσυλον. Εἰπέ μοι ὅτι, ἤδη σωθεῖς, δὲν θέλεις ἐπιτρέψει εἰς τοὺς πολεμιστάς σας νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὸ Π ᾱ τοῦτο, οὐδὲ νὰ βλάψωσι κανένα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη.

Ὁ Ἀλβέρτος ὑπεσχέθη ὅ,τι ἤθελεν ἡ Ἐμάη, καὶ μετ' ὀλίγον αὐτὴ ἀνεχώρησε μετὰ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν τοῦ Π ᾱ. Θανάσιμοι ἦσαν διὰ τὸν Ἀλβέρτον αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς ἀπουσίας της. Κατώρθωσεν ἄρα γε αὐτὴ νὰ ὑπεκφύγῃ τὰς συνοδοιπόρους της καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν ἱερέα; τὸν εὔρεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριόν του, ἠθέλησεν οὗτος ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀποστολήν; ὅλα ταῦτα ἦσαν δι' αὐτὸν ζητήματα ζωῆς ἢ θανάτου, καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἐφαίνετο οὐκ ὀλίγον ἐκτιμῶν τῆς πρώτης τὰ πλεονεκτήματα.

Τέλος ἡ Ἐμάη ἐπέστρεψε καλῶν ἄγγελος. Εὔρε τὸν Ἀρίκη ν εἰς τὸ δάσος, καὶ ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς ἀνέλαβε προθύμως τὴν ἀποστολήν. Ἡ πλησιεσττέρα ἀγγλικὴ ἀποικία ἦτον εἰς Κοροράϊκαν, ἀπέχουσα τρεῖς ἡμέρας περίπου, ὥστε σπεύδουσα ἢ βοήθεια, δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ φθάσῃ καὶ μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς προσδιωρισμένης διὰ τὴν ἰλαστήριον θυσίαν τοῦ Ἀλβέρτου.

Οὕτω παρήρχετο ἡ μετὰ ταῦτα ἐβδομάς μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου, καὶ πᾶσα στιγμή της ἦτον αἰῶνων βάσανος διὰ τὸν Ἀλβέρτον. Καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἡ Ἐμάη, ὅτε τῷ ἔφερε τὴν τροφήν του, προσήρχετο εἰς αὐτὸν σιωπῶσα καὶ τὸ πρόσωπον ἔχουσα σκυθρωπόν. Τὴν δὲ νύκτα, ὅταν ὁ ὕπνος ἔκλειε τὰ ὄμματα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη, τοὺς εὔρισκον ἠνωμένους ἀνατέλλουσα ἢ σελήνη, καὶ δύνοντες οἱ ἀστέρες.

Ἄλλὰ παρῆλθον αἱ ἕξ ἡμέραι, ἀνέτειλε δὲ καὶ ἡ ἐβδόμη, μεθ' ἣν ἄλλη διὰ τὸν Ἀλβέρτον δὲν ἔμελλε ν' ἀνατείλῃ, καὶ ἡ περιμενομένη βοήθεια δὲν ἐφαίνετο. Τὴν ἐπαύριον, ἅμα ἡ αὐγὴ διεγέλα, ἡ βαῖδουά τοῦ Χουράκη ἔμελλε νὰ καταβῆ ἐπὶ τῆς πρώτης ἀκτίνος, ὅπως τραφῆ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ ξένου.

Αἱ προπαρασκευαὶ τῆς μεγάλης θυσίας, μεγάλης διότι ἦτον ἡ πρᾶξις τῆς ἐκδικήσεως, ἤρχισαν ἤδη νὰ γίνωνται· ὅλα τὰ ξόανα ἐβάφοντο διὰ νέας μίλτου· νέα ψίαθοι ἠπλοῦντο εἰς τὴν οὐδοῦπαν (τὸ κενοταφεῖον) τοῦ ἀπαγχονισθέντος γέροντος ἀρχηγοῦ, καὶ ξύλινον ἠγείρετο τὸ ἰκρίωμα τῆς θυσίας. Κάτωχρος ὁ Ἀλβέρτος παρίστατο εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας, καὶ ἕκαστον κτύπημα τοῦ πελέκεως ἀντήχει θανατηφόρως εἰς τὴν καρδίαν του.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἡ Ἐμάη τῷ προσέφερε τὴν τροφήν του, τὴν τελευταίαν ἣς ἔμελλε νὰ γευθῆ. Στιγμῆς δὲ δραξαμένη καθ' ἣν δὲν παρετηρεῖτο, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν, καὶ

— Ἀδελφὲ, Ὁ' ἀποθάνω μαζίῃ σου, τῷ εἶπε.

ΣΤ'.

Μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἤρχισαν οἱ ἀγῶνες, δι' ὧν προοιμιάζονται αἱ ἐπίσημοι θυσίαι παρὰ τοῖς ἀγρίοις.

Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Παῆ, συνηγμένης ὅλης τῆς φυλῆς, καὶ παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ θύματος, πρῶτον ἄδοντες οἱ πολεμισταὶ ἐχόρευσαν τὸν Πέ-Χί. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπ' αὐλῶν κατεσκευασμένων ἐξ ὀστῶν τῶν ἐχθρῶν των, ἐψάλλον πένθιμα ἐλεγεία νεκρώσιμα, καὶ εἰς αὐτὰ νικητῆς ἀνεδείχθη ὁ Κάϊ-Κούμους. Ἐπειτα δ' εἰς τὴν πάλιν ἀπεπειρά-

θησαν τῆς σωματικῆς ῥώμης, καὶ ὁ Βίδης ἀνεκηρύχθη ἀνδρείοτατος πάντων. Μετὰ τοῦτο ἔγινε τοῦ Μέρε ἀγών, καὶ ὁ μὲν Κάϊ-Κούμους ἔθραυσε διὰ τῆς πρώτης πληγῆς τοῦ ῥοπάλου του δένδρου κορυφὸν ἔχοντα παχύτητα σχεδὸν ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ δὲ Βίδης κατέφερε τὸ ῥοπαλὸν του εἰς βράχον ὀγκώδη, καὶ ὁ βράχος συνετρίβη ὡς ὕαλος.

Κατόπιν τούτου ἠγωνίσθησαν εἰς τὸ τόξευμα. Εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ Παῖ ἴστατο εἰς τῶν ἀγρίων, φέρων κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ὀρθὸν πτερόν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ Βίδης ἔλαβε τὸ τόξον, καὶ πρὶν ἢ ὁ ἄγριος προφθάσῃ κἄν νὰ ἰδῇ ὅτι περὶ αὐτοῦ πρόκειται, ἐτόξευσε, καὶ ἔκοψε τὸ πτερόν εἰς τὴν μέσην. Τοῦτο ἐκίνησε γενικὸν γέλωτα εἰς τὸ Παῖ.

— Ὡραῖον! εἶπεν ὁ Κάϊ-Κούμους. Ἀλλὰ βλέπεις τὸ μέλαν ἐκεῖνο σημεῖον εἰς τὸν οὐρανόν;

— Τὸ βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω τί εἶναι.

— Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν τί εἶναι, ἀπεκρίθη αὐτός, καὶ ἐτόξευσε κατὰ κάθετον.

Τὸ μέλαν σημεῖον, διευθυνόμενον πρὶν ὀριζοντίως, ἤρχισε διὰ μιᾶς νὰ κατέρχεται, ταχέως αὐξάνον εἰς ὄγκον, καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσε κατὰ γῆς λευκὴ κορυφα (ἡ ἐγχώριος περιστερὰ), φέρουσα εἰς τὸ σῶμά της βαθείως ἐμπεπηγμένον τὸ βέλος.

— Τί ὠραῖον πτηνόν! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ, τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της ὡς ἵνα τὸ θαυμάσῃ. Στραφεῖσα δ' ἀφανῶς πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, καὶ δεικνύουσα αὐτῷ τὸν πόδα τῆς περιστερᾶς,

— Τῆς φιλλύρας τὸ φύλον! εἶπε κρυφίως.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνεσκίρτησεν εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, καὶ ἐφλογίσθησαν αἱ πελιδναὶ παρειαὶ του.

Τὸ δ' ἄθλον τοῦ τοξεύματος ἔλαβεν ὁ **Καί-Κούμους**.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει ἐν τούτοις, καὶ οἱ ἄγρισι ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰς καλύβας των, περιμένοντες ἀνυπομόνως τὴν νέαν αὐγὴν, καθ' ἣν ἤθελεν ἐξακολουθήσει ἡ φοβερὰ τελετή.

Ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ Ἐμάη ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐκοιμάτο. Εἰς τοὺς ὤμους του ἐρρίψε μανδύαν ὅποιοι οἱ τῶν ἀγρίων, καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τῷ ἔνευσε σιωπηλῶς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

Ἡ πανσέληνος ἔφεγγε λαμπρὰ εἰς μέσον τὸν οὐρανόν. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν ἄκρον τοῦ Πα, εἷς ἄγριος κοιμώμενος παρὰ τὸν φραγμὸν, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἠρώτησε

— Τίς πορεύεται;

— **Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε**, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Ἐγὼ εἶμαι, εἶμαι ἡ Ἐμάη.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγεν, ἔτρεμεν ἡ χεὶρ τῆς εἰς τοῦ Ἀλβέρτου τὴν χεῖρα.

— Καὶ ἐκεῖνος τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἐπιμένων ὁ ἄγριος.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. **Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε**.

Ὡς πρὸς τὴν Ἐμάην βεβαίως εὐδαιμία ὑποψία ἐδύνατο νὰ ὑπάρχῃ, οὐδ' ἤθελεν ἐπέλθῃ εἰς τινὰ τῶν ἀγρίων νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ὑπάγῃ ὅπου ἤθελεν. Οὕτω λοιπὸν ὑπερέβη τὸν φραγμὸν τοῦ Πα μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου. Ἐπειτα δ' ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι βράχον ἀπότομον καὶ κρημνώδη, ὅπου ἔνευ τῆς χειραγωγίας καὶ τῆς βοηθείας τῆς Ἐμάης, ἤθελεν ἀφεύκτως κατακυλισθῆ εἰς τὸ χαῖνον βάραθρον ὁ Ἀλβέρτος.

Τέλος δ' ἔφθασαν εἰς μέρος ὅπου ἐκοιλαίνετο ὁ βράχος εἰς μικρὸν σπήλαιον, μὴ φαινόμενον ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ Πα τὸν φραγμὸν. Ἐδῶ δὲ σταθεῖσα ἡ Ἐμάη,

— Δὲν δύνασαι νὰ μ' ἀκολουθήσης περαιτέρω, τῷ εἶπε, χωρὶς μυριάκις νὰ συντριβῆς κατὰ τῶν κρημνῶν.

Δέσασα δ' αὐτὸν ὑπὸ τὰς μασχάλας διὰ στερεοῦ σχοινίου, καὶ μετὰ ταῦτα προσδεθεῖσα ἢ ἰδία ἐκ τοῦ σώματος εἰς ἐκεῖ που παραφυόμενον ἰσχυρὸν κορμὸν πίτυος, ἔλαβε τὸ σχοινίον εἰς τὰς χεῖρας, τὸν ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ οὕτω, βοηθούμενον διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν προεχόντων λίθων, τὸν κατεβίβασε μέχρι τοῦ παραλίου.

Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς εἶδεν ὁ Ἀλβέρτος καταβιβαζόμενον διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἕτερόν τι σῶμα, καὶ ἐξεπλήττετο τίνα εἶχε βοηθὸν ἢ Ἐμάη, ὅστις ἐκράτει τὸ σχοινίον διὰ τὴν κατάβασίν της. Ἀλλὰ ταχέως ἐγνώρισεν ὅτι τὸ κατερχόμενον ἀντικείμενον δὲν ἦτον ἢ Ἐμάη, ἀλλὰ δέρμα βοῶς συνερράμμενον κατὰ τὰ ἄκρα, οὗ τινος αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τὴν χρῆσιν.

Τέλος εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης εἶδε μετὰ θουμασμοῦ καὶ τὴν Ἐμάην ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν, παρακλουθοῦσαν μετ' ἑλαφροῦ καὶ ἀσφαλοῦς ποδὸς πάσας τοῦ κρημνοῦ τὰς καμπὰς, καὶ συνελισσομένην μετὰ τῶν ἐλιγμῶν αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦν προσπεφυκυῖα αὐτῷ, ὡς ὁ ὄφης καθέρπων σύρει ἐπὶ τῶν καθέτων βράχων τοὺς δακτυλίους του.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἡ νέα κόρη πλησίον του, δεικνύουσα αὐτῷ τὴν θάλασσαν, ἣτις ἐνταῦθα ἦτο στενή, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐκυμάτει σφοδρῶς,

— Αὐτὸς ὁ πορθμὸς, τῷ εἶπε, σὲ χωρίζει ἀπὸ τῆς σωτηρίας σου. Νὰ καταβιβάσω πιρόγαν (πλοιάριον) μόνη καὶ χωρὶς νὰ προδοθῶμεν, δὲν δύναμαι. Δύνασαι νὰ τὸν διαπλεύσης;

— Αὐτὰ τὰ κύματα! ἀνέκραξεν ὠχριῶν ὁ Ἀλβέρτος. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄφευκτος θάνατος.

— Φοβεῖσαι νὰ δοκιμάσης; τὸν ἠρώτησεν ἡ Ἐμάη.

— Δὲν φοβοῦμαι, ἀπεκρίθη αὐτός. Ὁ θάνατος μὲ περι-
στοιχεῖ πανταχόθεν. Ἴσως ἡ θάλασσα εἶναι ἡμερωτέρα τῶν
ἀδελφῶν σου

Καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν εὐτόλμως, κατόπιν δ' αὐ-
τοῦ καὶ ἡ Ἐμάη, ἔλκυσσε τὸ δέρμα τοῦ βροῦς διὰ σχοινίου
δεδεμένου εἰς τοὺς δύο της ὠμούς.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀλβέρτος ἐπάλαισε ῥωμαλαίως πρὸς τ' ἀ-
φρίζοντα κύματα. Ἀλλ' ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ἦτον ἐναντία,
καὶ ἡ ὄρμη των μεγάλη· δι' ὃ καὶ ἤρχισε ν' ἀπαυδῆ μετά
τινα ὥραν, καὶ ἐν ᾧ ἀσθμαίνων ἠγωνίζετο, τὰ κινήματά του
ἐγίνοντο ταχέα καὶ ἄτακτα.

— Ἀνάβα εἰς τὸ δέρμα ἐκεῖνο, τῷ εἶπεν ἡ Ἐμάη, ν' ἀνα-
παυθῆς.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνέβη εἰς αὐτὸ, ἔχον, ὡς ἦν ἐρραμένον, σχῆ-
μα σκάφης, καὶ ἡ εὐρωστος κόρη, πλέουσα ὡς ἡ φώκη τῆς
Πολυνησίας, ἢ ὡς Νηρηϊς ἀρχαία, τὸν ἐρρυμούλκει μέχρις
οὗ ἀναπαυθεὶς ἐδύνατο νὰ κολυμβᾷ πάλιν μόνος. Οὕτως ἐξ-
ηκολούθησαν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, καὶ ἡ αὐγὴ ἤρχισεν ἤδη νὰ
ὑπερφώσκη, ἔταν ἡ Ἐμάη,

— Τάχυνε, τάχυνε! εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν της, διπλα-
σιάζουσα ἡ ἰδία ταχύτητα. Τάχυνε! τοὺς ἀκούω.

— Ποίους ἀκούεις;

— Μᾶς ἐνόησαν, ἔρχονται οἱ υἱοὶ τοῦ Χουράκη. Τοὺς ἀ-
κούω, καταβαίνουνσι τοὺς βράχους, θὰ ριφθῶσιν εἰς πειρό-
γας, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ μᾶς προφθάσωσι. Τάχυνε, νὰ εὐ-
ρωμεν τοὺς συμπατριώτας σου πρὶν ἢ ἔλθωσιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἐμάης, ἀντὶ ν' αὐξήσωσι τὴν δρα-
στηριότητα, παρέλυσαν ἐξ ἐναντίας τὰς δυνάμεις τοῦ Ἀλ-
βέρτου, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κρατηθῆ πάλιν ἀπὸ τοῦ δέρμα-

τος, καὶ τρομερὰ ἦτον ἡ σκηνὴ καθ' ἣν οἱ ἄγριοι, εἰς τὰς ταχείας πιρόγας των εἰσπηδήσαντες, ἐδίωκον διὰ κώπης καὶ δι' ἰστίων τοὺς δύο φυγάδας, αὐτοὶ δὲ, ἐκτείνοντες τὰς δυνάμεις των πάσας, ὡς ἂν ἔμελλον νὰ διαρρήξωσι τοὺς μυῶνάς των, ἐπάλαιον μετ' ἀπελπισίας κατὰ τῶν κυμάτων, ὠρμων παραφόρως εἰς τὰ ἐμπρὸς, καὶ ὁσάκις ἔστρεφον τὰς κεφαλὰς, ἔβλεπον ὀπίσω των τὰς πιρόγας, αἵτινες κατ' ἀρχὰς ὡς ἔνυδρα μόνον πτηνᾶ φαινόμεναι, ἠϋξανον ταχέως, καὶ ἐδείκνυον πλησίον καὶ πάντοτε πλησιέστερον τοὺς ἀπειλητικούς καὶ μέλανας ὄγκους των.

Τὸν Βοβλαίῦ ἐξήντλει ἡ ἀσυνήθης ἄσκησις οὐχ ἦττον ἢ ὁ τρόμος, καὶ ὅσω μᾶλλον ἠσθάνετο ὅτι ὑπὲρ τῆς ζωῆς του πρέπει νὰ σπεύσῃ, τόσω ἀνικανώτερος καθίσατο νὰ κινηθῆ, καὶ ἐκινδύνευε νὰ βυθισθῆ εἰς ἕκαστον κίνημα. Ἡ δ' Ἐμάη, ἥτις μόνη ἐδύνατο νὰ σωθῆ, διότι ἔσχιζεν ὡς ὄφιν τὰ κύματα, ἴστατο ὅμως, καὶ προσέφερεν εἰς τὸν φίλον της τοῦ δέρματος τὴν βοήθειαν, καὶ ἐκολύμβη δι' ἀμφοτέρους ἢ ἀνδρεία κόρη, βραδύνουσα τὰς κινήσεις της, καὶ ἐξαντλοῦσα πρὸς σωτηρίαν του τὰς ἐναπολειπομένας δυνάμεις της, ἂν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι συλληφθεῖσα ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ σπαραχθῆ μετὰ λύσσης ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν της, καὶ ὅτι διὰ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν αἰχμάλωτον ἐδύνατο νὰ ὑπάρξῃ παρ' αὐτοῖς ἔλεος καὶ συγχώρησις, δι' αὐτὴν ὅμως, τὴν δραπέτιν καὶ τὴν προδότιν, δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ θάνατος ἐν μέσῳ σκληροτάτων βασάνων.

Ἄλλ' ἦλθε στιγμή καθ' ἣν ἠσθάνθη ὅτι πάντες της οἱ ἀγῶνες ἔμελλον ν' ἀποβῶσι μάταιοι. Ἀσθμαίνουσα ὦρμα εἰς τὰ ἐμπρὸς, ἀλλ' αἱ πιρόγαι ἐπέκειντο, ἔφθανον, καὶ ἠκούοντο ἤδη αἱ κῶπαι πλαταγοῦσαι ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ φωναὶ καὶ αἱ βλασφημίαι, ἡ δὲ ὄχθη ἦν ἔτι μα-

κράν. Τὴν πνοὴν τῆς ἐπροσπάθει νὰ κρατήσῃ μὴ τὴν ἀκούσωσιν οἱ διώκοντες, ἐβυθίζετο σχεδὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ ὕδατα, μὴ τὴν ἰδῶσιν, ἀλλ' ἐνόει ὅτι τὰ πάντα εἰς μάτην, καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἀπογνώσεως ἤρχισε καὶ αὐτὴν κυριεῦον, καὶ τότε, ἴσως κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ζωὴν τῆς, ἐνεθυμήθη ὅτι ὁ Ὀκεανὸς ἔχει βάθος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν δυνηθῆ νὰ φθάσῃ ἀντιπέραν, θέλει πνιγῆ, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη τὴν ἐξενεύρου, καὶ ὁ πυθμὴν ἐφαίνετο ἤδη ὡς ἔλκων αὐτὴν μαγικῶς.

Ἄλλ' αἰφνης, στρέψασα τὴν κεφαλὴν, ἀνέπνευσε βαθέως, καὶ ἤρχισε μετὰ διπλασιασθείσης δραστηριότητος νὰ προβαίνη· διότι εἶδεν ὅτι αἱ πιρόγαι ἔστρεψαν τὰς πρύμνας πρὸς νότον, ἐν ᾧ ἐκείνους τῶν κυμάτων ἡ βία τοὺς ὤθει πρὸς βορειότεραν ἀκτὴν, ὥστε προφανές ἦτον ὅτι, ὑπὸ τοῦ λυκαυγοῦς προστατευόμενοι, δὲν εἶχον εἰσέτι ἀνακαλυφθῆ ὑπὸ τῶν διωκτῶν.

Ἡ παρατήρησίς τῆς αὕτη ἐνεθάρρυνε καὶ τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐρρίφθη αὐθις εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτω μετὰ τινος ὥρας ἔτι ἐπίπονον καὶ ἔντρομον πλοῦν, ἔφθασαν τέλος εἰς τὸ παράλιον, καὶ ἐπέβησαν αὐτοῦ τινὰ λεπτά μόνον πρὶν αἱ πιρόγαι προσορμισθῶσιν ὡς ἐξακόσια βήματα δεξιῶς.

Ζ'.

Ποίαν δ' ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ λάβωσι διεύθυνσιν δὲν ἤξευρον οἱ φυγάδες· διότι οἱ Ἀγγλοι, ὅπως μὴ τοὺς κατανοήσωσιν οἱ ἐγχώριοι, δὲν ἀνῆψαν φῶς, οὐδ' ἄλλο τι σημεῖον ἔδωκαν δυνάμενον νὰ τοὺς προδώσῃ. Τὸ μόνον δὲ προφανές εἰς αὐτοὺς ἦτον, ὅτι ὤφειλον ὅσον τάχιον καὶ ὅ,τι πλεῖστον νὰ μακρυνθῶσι τοῦ μέρους ὅπου ἐπλησίαζον ν' ἀποβῶσιν εἰ

υιοὶ τοῦ Χουράκη, καὶ τραπέντες ἐπομένως πρὸς βορρᾶν, ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ δάσος, πρὶν δυνηθῆ τις νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ.

Μετ' ὀλίγον κραυγαὶ μεγάλαι ἠκούσθησαν πέραν πρὸς νότον, καὶ ὄπλων κλαγγή, καὶ πυροβόλων ἀδιάκοπος κρότος. Ἡ Ἐμάη ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῶν κατωτέρων κλάδων μεγάλου δένδρου, καὶ ἐκεῖθεν, σκίουρον ὁμοιάζουσα εἰς τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν χάριν τῶν κινήματων, ἀνεβρίχθη μέχρι τῆς κορυφῆς. Μετὰ ἓν δὲ λεπτόν κατέβη μετὰ τῆς αὐτῆς πάλιν εὐκινήσιος·

— Νὰ φύγωμεν, εἶπε. Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς ἀπ' ἐδῶ. Δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τοὺς συμπατριώτας σου, χωρὶς νὰ διέλθωμεν διὰ τοῦ στρατοῦ τῶν ἐδικῶν μου συμπατριωτῶν. Ἦδη ἀπηντήθησαν, καὶ ἤρχισαν οἱ ἀκροβολισμοί. Ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ μᾶς λησμονήσωσιν εἰς τῆς μάχης τὴν ἑξαψίν· καὶ ἓν ᾧ ἀπασχολοῦνται, ἄς μὴ χρονοτριβῶμεν, ἄς φύγωμεν.

Καὶ ἐπροχώρησε μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ δάσους, προτιμῶσα τὰ πυκνότερα μέρη, ὅπου τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μόλις εἰσέδυσεν ἑξασηνούμενον εἰς σκιᾶφως ἀμφίβολον, καὶ τὰς μᾶλλον ἀβάτους διόδους, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἔρπη πολλάκις ὑπὸ θάμνων ἀδιάσχιστον πλέγμα, ἢ ν' ἀναβρίχῃται εἰς βράχων πλευρὰς καθέτους, καὶ ἀπέφευγε τὰ ξηρὰ φύλλα, μὴ ὁ θόρυβος αὐτῶν τοὺς προδώσῃ, καὶ ἀνώρθου τὸν κλάδον ὅστις ἐκάμφθη ὑπὸ τὸν πόδα τῆς, μὴ ἡ πίεσις τοῦ γίνῃ μηνυτῆς τῆς φυγῆς των.

Αἴφνης δὲ ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ, τείνουσα τὸ οὖς, ἔθεσε τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη τῆς.

— Σιωπῆ, ἐψιθύρισεν. Ἀκούεις;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλβέρτος. Τίποτε δὲν ἀκούω.

— Σιωπή! Διωκόμεθα.

— Καὶ τίς, ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος, ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὸν δρόμον μας;

— Οἱ υἱοὶ τῶν ἐρήμων, ἀπήντησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἡ Ἐμάη, ἔχρυσι τὴν ἀκοὴν τοῦ ὄφραως καὶ τὴν ὄρασιν τοῦ αἵτου. Ἐλθέ! διωκόμεθα.

Καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, ἤρχισε νὰ τρέχῃ μετὰ μεγάλης ταχύτητος, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς ὑψηλὸν κρημνὸν καθέτως ἐπικρεμάμενον εἰς χεῖμαρον βαθὺν καὶ ὀρηκτικόν.

— Τὰ ἴχνη μας ἀνεκαλύφθησαν, εἶπεν. Ὅσω ταχύτερον φεύγομεν τόσω ταχύτερον διωκόμεθα· ἀλλ' ὁ διώκων μας εἶναι εἷς.

Καὶ, εὐρῶσα σενωπὸν ἐλισσομένην περὶ τὸν βράχον, κατήλθε δι' αὐτῆς εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ποταμοῦ, ὃν ἐξεύγνυε μακρὸς κορμὸς δένδρου ἐν εἴδει γεφύρας. Διαβάντες δ' ἀμφοτέρω ἐπὶ τῆς ἐπισφαλοῦς ταύτης ὁδοῦ, συνήνωσαν τὰς δυνάμεις των, καὶ κατεκύλισαν τὸν κορμὸν εἰς τὸν χεῖμαρον, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τὸν παρέσυρεν εἰς τὰς δίνας του.

Ἐπειτα δὲ, ὡς δορκὰς δρομαία, καὶ πάντοτε παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλου, ἀνέβη ἡ Ἐμάη τῆς ἀντιπέραν ὄχθης τὸ μέτωπον, ἐπίσης καθέτως ὑπερτεῖνον τὸ ρεῦμα. Ἀλλὰ μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε φωνὴν ἣτις τὴν ἐκάλει ὀνομαστί· μεταστραφεῖσα δὲ, εἶδεν ἀπέναντί της, ἐπὶ τοῦ βράχου ὃν εἶχε πρὸ ὀλίγου ἐγκαταλείψει, ἰστάμενον τὸν Κάϊ-Κούμουν.

— Ἐμάη, τῇ ἔλεγε, ποῦ φεύγεις Ἐμάη; Διατί ἀκολουθεῖς ἐκεῖνον τὸν ξένον; Ἐλησμόνησας ὅτι ἐγὼ σοὶ ἔφερα τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα; Ἐπίστρεψον, Ἐμάη, εἰς τὸ Παῖ τῶν πατέρων σου καὶ εἰς τὸν οἶκον τῶν συγγενῶν σου.

— Ὑπαγε, Κάϊ-Κούμου, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ὑπαγε ὁ-

θεν ἤλθες. Ἡ ἐδική μου τύχη ἀπεφασίσθη· ἐγὼ πλέον δὲν ἐπιστρέφω. Τὸ ἐδικόν μου Πᾶ θὰ εἶναι ὁ οἶκος τούτου τοῦ ξένου, συγγενεῖς μου θὰ εἶναι οἱ συγγενεῖς του.

— Καὶ δὲν ἠξεύρεις, Ἐμάη, ὅτι καὶ ἂν τρέχης ὡς τὴν δορκάδα εἰς τὰ βουνά, ὡς τὴν ἀλκὴν εἰς τὰ δάση, ὁ Κάϊ-Κούμους ὅμως τρέχει ὡς ὁ βορέας εἰς τὰς κορυφάς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι δὲν δύνασαι νὰ τὸν φύγῃς;

— Τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, καὶ διὰ διὰ τοῦτο βλέπεις ὅτι δὲν φεύγω, ἀλλὰ σοὶ λέγω, Κάϊ-Κούμους, ὕπαγε ὀθεν ἤλθες.

— Ὅχι, Ἐμάη, εἶπεν αὐτὸς πικρῶς μειδιῶν, ἀλλὰ σοὶ λέγω ὅτι μετὰ εἴκοσι βήματα θέλω φθάσει σὲ καὶ τὸν ἀχρεῖόν σου ἄρπαγα.

— Καὶ ἐγὼ σοὶ λέγω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, ἐλθοῦσα εἰς τοῦ βαράθρου τὸ χεῖλος, ὅτι ἐν βῆμα ἂν προχωρήσῃς, ρίπτομαι εἰς τοῦτον τὸν ποταμὸν, καὶ δύνασαι νὰ λάβῃς τὸ πτώμα μου.

Ὁ ἄγριος ἔμεινεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐκπεπληγμένος, διότι ἐνόει ὅτι δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαί. Μὴ τολμῶν ἐπομένως νὰ προβῇ εἰς τὰ πρόσω,

— Ἐμάη, τῇ εἶπεν, οὕτως ἐγκαταλείπεις λοιπὸν ἐκείνους οἵτινες σὲ ἀνέθρεψαν διὰ τῶν φροντίδων των, ἀρνεῖσαι τὴν πίστιν τοῦ Ἀτούα σου, τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ σου, φεύγεις ἐκείνους, εἰς οὓς τὸ μειδιάμα σου ἦτον ἀκτὶς ἡλίου, ἢ κατήφειά σου ἦτον ὀμίχλη χειμῶνος; Θὰ σὲ κλαίει τὸ Πᾶ ὅπου ἐβασίλευες, καὶ θὰ σὲ ζητοῦν τὰ δάση ὅπου ἔτρεχες ἐλευθέρα καὶ φαιδρὰ ὡς ἡ αὔρα, οἱ ποταμοὶ ὅπου ἐλούεσο ὡς ὁ κύκνος. Θ' ἀκολουθήσῃς αὐτὸν τὸν ξένον εἰς τὴν πνιγηρὰν πόλιν του, ὅπου ἡ ἐλευθερία δεσμεύεται, ὅπου αἱ καρδίαι εἶναι διεφθαρμένα, ὅπου ὁ Πακέκας θὰ σὲ χλευάζῃ καὶ θὰ σὲ

περιφρονῆ, σὲ τὴν ἀγρίαν, σὲ τὴν κόρην τοῦ Ῥαγκατίρα; Ἐλθέ, Ἐμάη, ἐπίστρεψον μετ' ἐμοῦ εἰς τὰ μέρη ὅπου σὲ προστατεύει ἡ μνήμη τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου ἡ Βαῖδούα.

— Σοὶ εἶπα, Κάϊ-Κούμου, τὴν ἀπόφασίν μου. Οἱ λόγοι σου δὲν θέλουσι τὴν μεταβάλει. Μὴ μάτην τοὺς δαπανᾷς.

— Καὶ εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ σταθερά σου ἀπόφασις; ἤρωτησεν ὁ Κάϊ-Κούμους μετὰ φωνῆς εἰς δάκρυα πνιγομένης. Μᾶς ἐγκαταλείπεις, Ἐμάη, σὺ ἡ χαρά μας, σὺ ἡ δόξα μας, μᾶς ἐγκαταλείπεις διὰ τοὺς ξένους αὐτούς;

— Εἶναι ἡ ἀπόφασίς μου, εἶπεν αὕτη.

— Ἡ ἀμετάτρεπτός σου ἀπόφασις;

— Ἀμετάτρεπτος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ἄν θέλῃς, δύνασαι βεβαίως νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ συλλάβῃς, ἀλλὰ θὰ μὲ συλλάβεις νεκράν. Εἶδεμὴ ἐπίστρεψον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χουράκη, καὶ φέρε τοῖς τὸν τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Κάϊ-Κούμους, κινῶν τὴν κεφαλὴν μετὰ παραδόξου ἐκφράσεως. Δὲν θὰ ἔλθω νὰ σὲ συλλάβω νεκράν· ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χουράκη θὰ ἐπιστρέψω. Ἀφ' οὗ ἐφύσησας εἰς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς μου καὶ μοὶ τὴν ἔσθυσας, ἀφ' οὗ μὲ ἀφίνεις ἔρημον εἰς τὸν κόσμον καὶ φεύγεις, καθὼς ἀφίνει τὸ σῶμα ὅταν φεύγῃ ἡ βαῖδούα (ἡ ψυχὴ), ἐγὼ σοὶ εὐχομαι ὅλην τὴν εὐτυχίαν ὅσην μοὶ ἀφαιρεῖς, καὶ ἰδοὺ ποῦ ὑπάγω.

Καὶ, τοῦτο λέγων, δι' ἐνὸς πηδήματος ἐρρίφθη ἀπὸ ἑκατὸν ποδῶν ὕψους εἰς τὸν ὀρμητικὸν χεῖμαρον, ὅστις ἀμέσως τὸν περιεκάλυψεν εἰς τὸν ἀφρόν του καὶ τὸν παρέσυρεν.

— ὦ! κατάρρα εἰς ἐμέ! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, ὑφούσα τὰς δύο τῆς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Κάϊ-Κούμους ἦτον ὁ ἀνδρειότερος τῶν ἀνδρείων, ἐφθονεῖτο ὑπὸ τῶν νέων, ἠγαπᾶτο

ὑπὸ τῶν νεανίδων. Κατάρρα εἰς ἐμέ, διότι ἐπρόδωκα τὴν ἐμπιστωσύνην τῶν ἀδελφῶν μου. Ἄλλα διὰ σέ τὸ ἔπραξα, ἀγαπητέ ξένε. Εἰς τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἐπιστροφή δὲν ὑπάρχει.

Καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν ὁδοιπορίαν των.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔτρεμεν ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως, καὶ ἡ φωνὴ τῷ ἐκόπη. Ἡ δὲ Ἐμάη ἦτον ὠχρὰ ὑπὲρ τὸ σύνηθες, καὶ συνεχῶς ἡ κεφαλὴ τῆς ἔκλινε πρὸς τὸ στήθος τῆς, ὡς ὑπὸ βαρείας πιεζομένη τύψεως συνειδότης.

Ἄλλα καθ' ὅσον ἐπροχώρουν καὶ ἐμακρύνοντο τῆς κατοικίας τῶν ἀγρίων, κατὰ τοσοῦσον διεσκεδάζετο ὁ κίνδυνος, τὸ δάσος ἡραιούτο, τ' ἀντικείμενα ἐφαιδρύνοντο, καὶ ἡ ἐντύπωσις τοῦ θανάτου τοῦ Κάϊ-Κούμου ἐξηλείφετο, τοῦλάχιστον εἰς τοῦ Βοβλαίου τὸ πνεῦμα.

Η΄.

Μετὰ μίαν ἀκόμη ἡμέραν ἔφθασαν εἰς πεδιάδας καλλιηργημένας, φερούσας ἶχνη τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀποίκων. Μετ' ὀλίγον ἀπήντησαν γεωργοὺς Ἄγγλους διεσπαρμένους εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ εἰς τὴν φίλην ταύτην θέαν ἠσθάνετο ὁ Ἀλβέρτος ἰσχυρῶς πάλλουσαν τὴν καρδίαν του, καὶ αἱ ἀρχαῖαι του ἀναμνήσεις ἐπανήρχοντο σωρηδόν, συνδέουσαι τὴν διατηρηθεῖσαν ἄλυσιν τῆς ζωῆς του.

Τέλος ἔφθασαν εἰς Κοροράϊκαν, καὶ ἐδῶ εἶδε μετ' ἀπροσδοκίτου χαρᾶς τὴν Ἀμφιρίτην, ὡς ἐλαφρὰν πυραμίδα τάλαντευομένην ἐντὸς τοῦ λιμένος. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἀπήντησεν ὅλους τοὺς ἀρχαίους συντρόφους του, καὶ ἐβρίφη εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν μετ' ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως, καὶ εἰς τὸ κοινὸν ξενοδοχεῖον ὅπου τοὺς ἠκολούθησε μεταξύ τῶν ἀλλεπαλλήλων προπόσεων τοῦ καμπανικοῦ καὶ τοῦ ζύθου,

ᾧν εἶχεν ἀκουσίως ἀπογαλακτισθῆ ὑπὲρ τὸν ἓνα μῆνα, τοῖς διηγήθη τέρατα καὶ σημεῖα περὶ τῶν συμβάντων του, περὶ τῶν κατορθωμάτων του, περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τῆς φυγῆς του, καλλωπίζων τὴν ἀλήθειαν, ὡς ὀνομάζουσιν οἱ μυθιστοριογράφοι κατ' εὐφημίαν τὸ πρᾶγμα.

Ἐπὶ δὲ τῆς Ἀμφιτρίτης οὐδεμίαν εὖρε μεταβολὴν, ἐκτὸς ὅτι ὁ φίλος του Πουλλρόπ, ἀπολέσας πᾶσαν ἐλπίδα πρῶτον βασμοῦ, ὃν περιέμενε πρὸ εἰκοσαετίας, ἐξετέλεσε τέλος τὸ ἀρχαῖόν του προσφιλὲς σχέδιον ἀγοράσας γαίας εἰς τὴν νῆσον, ἐπ' ἐλπίδι ν' ἀποκτήσῃ δι' αὐτῶν πλοῦτον, ὃν ἴσως ἐμελλε νὰ περιμείνῃ ἐπὶ ἄλλην εἰκοσαετίαν.

Ἡ Ἀμφιτρίτη δ' εἶχε καταπλεύσει ἀπὸ τῆς προτεραίας εἰς Κοροράϊκαν, ὅπως μεταφέρῃ τὸν ἀρχαῖον ἀξιωματικόν της εἰς τὰ νέα του κτήματα, κείμενα εἰς τὴν κώμην ταύτην.

Παρ' αὐτοῦ ὁ Ἀλβέρτος ἔμαθε περὶ τῶν κατσίκων τοῦ νέου Πλυμούθ εἰδήσεις λίαν εὐχαρίστους, συγκεφαλαιουμένας εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ Μίς Οὐϊντερβίλη, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατευμάτων, ἀπὸ εὐθύμου καὶ φαιδρᾶς ἔγινε σκεπτικὴ καὶ περίλυπος, ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς Φραϊτςερ ἀπὸ μελαγχολικοῦ καὶ κατηφοῦς, ἔγινε ζωηρὸς καὶ φαιδρὸς. Ὅτε δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ στρατεύματα ἐπέστρεψαν νικηφόρα, καὶ ὁ Ἀλβέρτος δὲν ἐπέστρεψεν, ἡ μὲν Μίς Ἐλισάβετ ἔκλαυσεν ἀναφανδὸν καὶ σχεδὸν ἐπενθηφόρησεν, ὁ δὲ λοχαγὸς Φραϊτςερ ἔγινεν ὑπέρποτε εὐθύμος, καὶ μετὰ μίαν ἐβδομάδα τὴν ἐζήτησεν ἐπισήμως εἰς γάμον, ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ ἐπισήμως τὸν ἀπεποιήθη.

Δύω δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου, ἀποθανὼν εἰς Ἰνδίας, ἀφῆκε κληρονομίαν εἰς τὴν ἀνιψίαν του δύο ἑκατομ-

μύρια· ἀλλὰ τοῦτο δὲν παρηγόρησε τὴν Ἐλισάβετ. Τέλος δ' ὅτε πρό τινων ἡμερῶν διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ὁ Ἀλβέρτος ἔζη καὶ θὰ ἐπανέλθῃ, ἡ χαρὰ τῆς Ἐλισάβετ δὲν ἐγνώρισεν ὄρια, καθὼς οὔτε ἡ λύπη τοῦ Φραιζερ.

Αἱ εἰδήσεις αὗται ἦσαν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν σπουδαῖαι, καὶ ἐχορύφωσαν τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ λόρδου Βοβλαίου ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς Νέον Πλυμούθ.

— Ἄλλ' εἶδον, τῷ εἶπεν ὁ Πουλλρόπ, ὅτι συνοδεύεσαι ὑπὸ μιᾶς ἀγρίας. Δὲν ἔχεις βεβαίως σκοπὸν νὰ παρουσιασθῆς εἰς τὴν Ἐλισάβετ μεθ' ὄλου γυναικωνίτου ἐφωδιασμένος. Ἡ πολυγαμία εἶναι ἴσως ἐπιτετραμμένη εἰς τῶν ἀγρίων τὰ Πα, ἀλλ' εἰς Νέον Πλυμούθ δὲν εἶναι τοῦλάχιστον νενομιστοποιημένη, καὶ δὲν πιστεύω ἡ Μις Ἐλισάβετ νὰ παραβλέψῃ πρὸς χάριν σου τοῦ νόμου τὴν αὐστηρότητα.

— Ἄλλ' ἡ δυστυχὴς αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς οἰκείους της, ἀπεκρίθη ὁ Βοβλαίου μετὰ ταραχῆς προφανοῦς. Θὰ τὴν κατασπαράξουν καὶ θὰ τὴν φάγουν ἂν τὴν συλλάβουν ποτέ.

— ὦ τοὺς ἀγριανθρώπους! ἀνέκραξεν ὁ Πουλλρόπ. Ἄς εἶναι δὰ πάλιν, ἐγὼ νὰ ἔλθω εἰς βοήθειάν σου καὶ τώρα, φίλε Βοβλαίου. Εἰς τὰ κτήματά μου ἔχω ἀνάγκην καὶ γυναικῶν νὰ ὑπηρετοῦν. Πώλησόν μοι τὴν ἀγρίαν αὐτήν.

— ὦ! τί μοὶ προτείνεις!

— Σοὶ προτείνω νὰ μοὶ τὴν πωλήσῃς, καὶ σοὶ ὑπόχομαι νὰ μὴ τὴν φάγω. Ἐκτὸς ὅμως ἂν προτιμᾷς νὰ τὴν προσφέρῃς εἰς τὴν Μις Ἐλισάβετ, ἐκπληρῶν τὴν παλαιάν σου ὑπόσχεσιν.

— Ἀλλὰ θὰ συγκατανεύσῃ ποτέ νὰ μείνῃ; εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος διστάζων.

— "Ω! ἂν θὰ συγκατανεύσῃ! Μεγάλη δυσκολία τῷ ὄντι! Πώλησόν μοι σοὶ λέγω αὐτήν.

— Δύω ἑκατομμύρια, εἶπεν ὁ Βοβλαϊῦ, κληρονομεῖ ἡ Ἐλισάβετ. Δὲν σοὶ τὴν πωλῶ, σοὶ τὴν χαρίζω, Πουλλρόπ.

Τὴν ἐσπέραν ἡ Ἀμφιτρίτη εἶχεν ἀνασπάσει τὴν ἄγκυραν. Ὁ Ἀλβέρτος ἐξῆλθε νὰ περιδιαβάσῃ, ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀμφιτρίτην, ἣτις ἀνεπέτασε τὰ ἰστία τῆς, καὶ ἀπέπλευσεν εἰς Νέον Πλυμούθ. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιστροφή τοῦ λόρδου Βοβλαϊῦ πανηγυρίσθη ὡς κοινὴ ἑορτὴ, καὶ μάλιστα εἰς τοῦ συνταγματάρχου τὴν οἰκίαν ἔσφαξαν τὸν μύσχον τὸν σιτευτόν.

Μετὰ τινὰς δ' ἡμέρας ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς Ἐλισάβετ, καὶ ἔγινε προθύμως δεκτός. Ἡ δὲ τελετὴ τοῦ γάμου προσδιωρίσθη εἰς τὴν ἐπομένην Κυριακὴν, ὅταν ἔμελλε νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῆς εὐσεβοῦς του περιοδίας καὶ ὁ αἰδεσιμώτατος Κ. Δανιὴλ Ῥιγγβέλλ ἵνα τὴν εὐλογήσῃ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ Νέον Πλυμούθ ἦτον ὅλον εἰς κίνησιν. Πάντες ἐπευφήμουν καὶ ἐσχολίαζον διαφόρως τὴν τελουμένην εὐτυχῆ συζυγίαν μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου καὶ τῆς ὠραίας καὶ πλουσίας κληρονόμου. Πρὸ πάντων δὲ πολυπραγμονοῦσα περὶ αὐτῆς ἐφαίνετο γυνὴ τις τῶν ἐγχωρίων, ἣτις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀποβῆ ἔμπορικοῦ πλοιαρίου, καὶ πολλάκις ἐζήτησε νὰ τῇ δειχθῇ ἡ οἰκία ὅπου ἔμελλεν ὁ γάμος νὰ τελεσθῇ.

Περὶ δὲ τὴν δαίλην ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Νέου Πλυμούθ, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης, καὶ οἱ δύο νυμφίοι, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ συνταγματάρχου, θάλαμον πρόσγαιων καὶ εὐρύχωρον, κοινωνοῦντα διὰ τῆς πρωτίστῃς του θύρας μετὰ τοῦ κήπου, καὶ ἐνταῦθα περιέμενον τὸν αἰδεσιμώτατον Κ. Δανιὴλ ἔν' ἀρχίσῃ ἡ τελετὴ.

Αἴφνης ἡ θύρα ἀνεπετάσθη βιαίως, καὶ εἰσώρμησεν ὁ ἱερεὺς εἰς κατάστασιν μεγάλης ἐξάψεως·

— Δὲν εὐλογῶ τὸν γάμον τοῦτον, ἀνέκραξεν. Τὸν γὰρ τοῦτον τὸν καταρᾶται ὁ οὐρανός.

Ὅλοι τὸν περιστοίχισαν ἀμέσως, ζητοῦντες τῶν παραδόξων καὶ ἀπρεπῶν τούτων λέξεων τὴν ἐξήγησιν.

— Ἴδου ἡ ἐξήγησις! εἶπεν ὁ Δανιὴλ Ῥιγγβέλ, καὶ ὀρμητικῶς ἀνέσπασε τὰ δύο θυρώματα τῆς θύρας πρὸς τὸν κῆπον.

Οἰκτρὸν δὲ καὶ φοβερὸν θέαμα παρέστη εἰς ὄλων τὰς ὄψεις. Νέα κόρη ἀγρία, ὠραιότητος ἐξαισίου, ἐκρέματο ἀπηγχοτισμένη εἰς τὴν φιλύραν ἣτις ἐσκίαζε τῆς θύρας τὴν εἴσοδον.

— Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης Οὐίντερβίλος, ἐν ᾧ ὁ λόρδος, ὠχρὸς ὡς τὸν κηρὸν, ἠρείδετο εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα μὴ πέση.

— Τοῦτο δηλοῖ, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἡ ἀγαθὴ αὕτη κόρη, εἰς ἣν εἶχον διδάξει ποτὲ τοῦ εὐαγγελίου τὰς ἀληθείας, ἤλθε πρὸς ἐμὲ διὰ μυρίων κινδύνων νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τούτου (καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν Βοβλαϊύ), ὅτι δι' αὐτὸν ἐγκατέλιπε τὸν οἶκόν της, τοὺς συγγενεῖς της καὶ τὸ ἔθνος της, ὅπου ἦτον ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν πρώτων, ἠνέωξεν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς τῶν συμπατριῶν της τὸ ἄσυλον, ἠψήφησε μυρίους θανάτους ἵνα τὸν σώσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ ὑπεσχέθη προστασίαν, ἀγάπην, τῇ ὑπεσχέθη νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον καὶ σύντροφον τῆς ζωῆς του, καὶ ἀντὶ τούτου, ἐλθὼν τὴν ἐπώλησεν εἰς Κορραϊκάν, ὅπου τὴν εὗρον δουλεύουσαν, καὶ ὅπου οἱ δύο της ὀφθαλμοὶ ἦσαν δύο κρῆναι δακρῶν. Τέλος ὅτι ἡ εὐγενὴς αὕτη κόρη, ἣτις ἐξ ἡγεμονίδος ἔγινε δούλη, ἣτις ἀντὶ

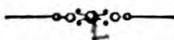
εὐγνωμοσύνης ἔδρεψε τὴν αἰσχροτάτην ἀχαριστίαν, ἐν ὀλεθρία στιγμῇ ἀπογνώσεως, ἐλθοῦσα ἀπηγγονίσθη ἔξωθεν τοῦ θαλάμου ὅπου ὁ λόρδος Βοβλαίου ἐτοιμάζεται νὰ τελέσῃ γάμους.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Ἐλισάβετ ἐλυποθύμησε, καὶ ἡ συνέλευσις διελύθη παραχωδῶς.

Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ λόρδος Βοβλαίου ἔλαβε ψυχρὰν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐίντερβιλου, ἀναγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπισκέψεις του τοῦ λοιποῦ. Οἱ δ' ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης ἀνέφερον εἰς τὸν πλοίαρχον ὅτι δὲν δύνανται νὰ συνυπηρετήσωσι τούντεῦθεν μετὰ τοῦ Βοβλαίου.

Μετὰ ἕξ μῆνας ἡ Μίς Ἐλισάβετ ἐνυμφεύθη τὸν κατὰ πάντα ἀξόλογον λοχαγὸν Φραιζερ. Περὶ δὲ Βοβλαίου οὐδεὶς πλέον ἤκουσέ τι. Μόνον δὲ μετὰ τινα ἔτη εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐφονεύθησαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πολεμοῦντες κατὰ τῶν Σείκων, ἀνεγινώσκετο καὶ τὸ ὄνομα Α. Ἀλβέρτος Βοβλαίου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

748802

